

DICTIONNAIRE
FRANCAIS-PERSAN

DICTIONNAIRE
FRANÇAIS-PERSAN

PAR

J B NICOLAS

Ex Consul de France en Perse

TOME PREMIER

A—K

PARIS

MAISONNEUVE FRERES & CH LECLERC ÉDITEURS

25 QUAI VOLTAIRE 25

1885

NOUVELLE ADRESSE

3, Rue du Sabot, PARIS VI

A

SA MAJESTÉ IMPÉRIALE

LE CHAH DE PERSE

HOMMAGE RESPECTUEUX DE L'AUTEUR

PRÉFACE

Tout le monde sait que la langue parlée aujourd'hui à la Cour de Téhéran n'est pas tout à fait celle de Ferdouci. En effet, depuis l'occupation de la Perse par les Arabes, l'élément envahisseur de la langue arabe a considérablement empiété sur l'idiome des Persans, qui, en adoptant le Koran pour leur code religieux ont dû aussi modifier leur système d'écriture. La langue arabe est par conséquent devenue la langue rituelle en Perse. Les jeunes enfants qui font leurs études dans les collèges du pays apprennent avant tout le Koran, et par suite l'Arabe. Cette langue constitue donc le fonds même de l'instruction, et avec le temps, son action se faisant de plus en plus sentir, elle joue dans la langue persane un rôle analogue à celui que le latin et le grec jouent dans le Français. D'autre part, la conquête Touranienne, tout en favorisant la renaissance des lettres dans l'Iran

et provoquant un retour momentané vers l'ancienne langue, n'a pas laissé que de faire sentir son influence sur l'idiome usuel. Enfin, les relations de plus en plus fréquentes des Persans avec les Russes, les Anglais et les Français ont nécessairement introduit dans le vocabulaire bien des termes nouveaux qui ont acquis droit de cité.

Il résulte de toutes ces causes que l'idiome vulgaire a admis une quantité d'expressions arabes, turques, russes, anglaises et françaises, qu'on chercherait en vain dans les livres, et dont un long usage peut seul faire connaître l'emploi précis.

Or, nous le disons hautement et sans crainte d'être démenti, un seul Français s'est rendu maître de toutes les finesses, de toutes les délicatesses de la langue persane, un seul a parlé à fond l'ancien et le nouvel idiome, et ce Français est Mr J B Nicolas, l'auteur du présent dictionnaire, premier drogman de la légation de France en Perse. Mr Nicolas était à même de fréquenter la cour et d'apprendre, dans l'intimité des plus grands personnages, le langage le plus correct et le plus pur. Et là, pendant un séjour de trente années, il put converser, s'instruire, entrer de plus en plus profondément dans le secret de cette langue qu'il aimait en conquérant, et qu'il plaçait au rang des plus harmonieuses.

Il ne fallait rien de moins qu'une connaissance aussi étendue de la langue iranienne pour se hasarder à com-

poser un dictionnaire complet Mr Nicolas traduisit l'ouvrage de Littré, et présenta ce travail colossal à l'Imprimerie Nationale La commission des Impressions gratuites, ne disposant pas des fonds nécessaires pour subvenir aux frais énormes qu'eût entraîné la publication de cette œuvre, ne put donner suite à cette demande Dans une situation modeste alors, et résolu à doter son pays d'un ouvrage dont le besoin se fait si vivement sentir, Mr Nicolas prit le parti de résumer son grand dictionnaire, et c'est cet abrégé que nous publions aujourd'hui, répondant ainsi à ses derniers désirs

Car ce monument durable fut le rêve de sa vie entière, la pensée constante de ses nuits studieuses, et jusqu'au dernier moment il n'eut devant les yeux que le parachèvement de son œuvre Voici une lettre que là bas, en Perse, sentant sa fin prochaine et comprenant que tout était dit pour lui, qu'il ne verrait point ici bas se réaliser son espérance la plus chère, il écrivit la veille de sa mort

«J'ai mis plus de trois ans à réunir en forme de dictionnaire les notes que j'avais pu recueillir pendant un séjour de trente années en Perse Malgré les soins que j'ai pris à composer cet ouvrage, il est loin d'être sans reproches Il serait bon, aujourd'hui que je ne suis plus, de l'examiner avec soin

«Dans la transcription française il faudrait supprimer la lettre *h* à la fin des participes persans, comme

dans *دسته* que j'ai écrit *nèchèstèh*, — écrivez le sans *h* *nèchèstè*, *کرده* *kèrdèh* écrivez *kèrdè*, ainsi de suite

« Dans cette même transcription il faudrait supprimer la lettre *u* dans les mots qui s'écrivent par un *و* (*q*), ainsi *قبل* que j'ai écrit *quèboul*, écrivez le *qèboul*

« Quant aux exemples contenus dans ce dictionnaire, j'en réponds Ils sont puisés dans les meilleurs ouvrages persans ou calqués sur la conversation journalière des Persans de la Cour avec lesquels j'étais constamment en communication »

Les conseils que Mr Nicolas donne dans cette lettre ont été suivis, on peut s'en convaincre en parcourant ce livre Toutefois une dernière difficulté restait à vaincre pour la publication de ce présent dictionnaire la correction des épreuves Nous avons à remercier vivement ici son Excellence le Général Nazare Aga, envoyé extraordinaire de la Cour de Téhéran à Paris Sans lui, bien du temps se serait passé encore avant que nous pussions livrer cet ouvrage à la publicité, et c'est grâce à son amitié toute désintéressée, que ce livre pourra voir le jour Dans certains cas même, le travail de Mr Nazare Aga ne s'est pas borné à une simple correction matérielle Il a aussi ajouté certains mots Ainsi le mot « *affranchir* », dans le sens d'affranchir une lettre, n'existait pas en Perse il y a cinq ans Grâce aux constants efforts de

sa Majesté le Chah de Perse pour favoriser dans son royaume l'éclosion des sciences modernes, nombre de termes techniques se sont créés ou introduits dans l'idiome usuel de l'Iran. Ces termes ont été soigneusement recueillis, et on les trouvera dans ce dictionnaire à leur ordre alphabétique. Mr Stanislas Guyard, qu'une mort prématurée vient d'enlever à une brillante carrière, a aussi corrigé ce premier volume, qui présente ainsi toute la perfection qu'on peut demander à un ouvrage de ce genre.

Ce dictionnaire, rédigé avec une connaissance parfaite du Persan, donne la traduction des mots français dans toutes leurs acceptions. Par exemple, le mot «accréditer» dans le sens de «mettre en crédit» se dit معبر کردن *meu'eutèbèr kèrdèn* tandis que «accréditer près d'un gouvernement» se traduit مأمور کردن *mè-'èmour kèrdèn*, de même, le mot «bout» se dit سر *sèr*, ou نوك *noouk*, — «venir à bout» ار عهد بر آمدن *èz 'euhdè bèr àmèdèn*, — «au bout du compte,» خلاصه *khoulacè*, آخر الامر *àkhèr oul èmr*, pr t *àkhir ul-èmr*, — «être à bout» بسوه آمدن *bè sètouh àmèdèn*, — «à tout bout de champ» هر دم *hèr dèm*.

Dans aucun dictionnaire encore paru on ne trouvera cette abondance de matières. Ce qui ajoute encore à la richesse de cet ouvrage, c'est qu'à côté de la prononciation persane proprement dite, qui est celle de Téhéran, on trouvera indiquée la prononciation plus ouverte des provinces du Nord, qui est celle de Tèbriz.

C'est celle qui est indiquée ici par l'abréviation pr t.

A ce sujet bien des discussions se sont élevées. Messieurs Guy Le Strange et Haggard, dans leur introduction à la comédie persane intitulée «*Le vizir de Lankuran*,» soutiennent que la prononciation du *fatha* doit être figurée pas un *a*, cette lettre représentant le vrai son du *fatha* persan mieux que ne le peut faire notre *è*. Effectivement, disent-ils, l'*a* bref des Persans de Téhéran est un son intermédiaire entre l'*a* de *had* et l'*u* de *sun*. La prononciation *è*, ajoutent ils, est turque et doit être soigneusement évitée. D'autre part Mr Polak, qui fut pendant neuf ans médecin de sa Majesté le Chah de Perse, décrit l'*a* bref des Persans comme un son *voisin* de l'*à* allemand. L'*à* allemand équivalant à notre *è* français, il est clair qu'un son qui en est seulement *voisin* ne saurait être confondu avec lui, aussi Mr Polak admet il un moyen terme et re présente t il le *fatha* par *æ*, système qui a été récemment suivi par Mr de Biberstein Kazimirski. Mr Guyard, dans son «*Manuel de la langue Persane vulgaire*» décrit aussi le son du *fatha* comme un *a* très ouvert et nuancé, non comme un *è* caractérisé. Comment concilier ces données avec la transcription de M Nicolas, qui représente franchement le *fatha* persan par *è*, tandis qu'il réserve l'*a* pour certains mots prononcés à la turque? D'une manière bien simple M Nicolas estimait qu'en l'absence d'un signe qui pût figurer la prononciation réelle du *fatha* persan, mieux

valait adopter une lettre française s'en rapprochant autant que possible, il choisit donc l'*è*, transcription également admise par M Barbier de Meynard, qui résida aussi en Perse, et par A Chodzko La prononciation turque, au contraire, — et par prononciation turque il faut entendre ici la prononciation de l'Azerbeïdjan, et non celle de Constantinople — paraissait à M Nicolas se rapprocher davantage de l'*a* pur il adopta notre *a* pour la représenter La question pratique lui sembla ainsi résolue, sans s'engager dans une discussion théorique Car il est bon d'ajouter qu'une preuve évidente de l'incertitude du *fatha* persan nous est fournie par les Persans eux mêmes Son Excellence le Général Nazare Aga signe en transcription française *Nazare Aga* et non *Nèzère Aga* Et cependant lui même nous disait dernièrement que le système de Mr Nicolas représente parfaitement la prononciation de Téhéran De même, son Excellence l'Ambassadeur de Perse à Constantinople signe *Hassan Ali Khan* et non *Hècèn 'Eh Khan* Le tout est de savoir si, dans la pratique, il est préférable de contraindre l'étudiant à exagérer le son *è* plutôt que le son *a* L'autorité de M Nicolas en ces matières, son long séjour en Perse nous paraissent trancher la question

Paris, 2 Février 1885

ALPHONSE NICOLAS

LISTE

DES PRINCIPALES ABREVIATIONS EMPLOYEES DANS CE DICTIONNAIRE

a	Arabe
adj	Adjectif
adv	Adverbe
a p	Arabe persan
pl	Pluriel
pr t	Prononciation turque
s	Substantif
s f	» féminin
s m	» masculin.
t	Turc

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

A

A, qui marque le datif, او به *bé*, را *ra* — attentif à la leçon, به درس معبد *bè dèrs mouqèryèd*, à toi, به تو *bè tou*, ترا *toura*, à moi, بی *be mèn*, مرا *mèra*, — s'emploie aussi pour après, پس *pès*, بعد *bè'èd*, پر *t ba'd* à un mois de là, بعد از يك ماه *bè'èd èz yèk mah*, — avec, با *ba*, به *bè* travailler à l'aiguille, با سوزن *ba souzèn kar kèrdèn*, — 3me pers. de l'ind du verbe avoir, دارد *darèd* il a, دارد *darèd*, او دارد *ou darèd*, — il n'y a pas, il n'a pas, ندارد *nè-darèd*, نیست *nist*, — dans, en, در *dèr* à Paris, در پاریس *dèr paris*, ou پاریس *paris*, — il est à Paris, پاریس در پاریس است *paris èst*, ou پاریس است *paris èst*, — à indique aussi la possession c'est à lui, مال اوست *malé oust*, از اوست *èz oust*, از آن است *èz ané oust*, — cette maison est à moi, این خانه مال من است *in khanè malé mèn èst*

ABA, s m, a. عبا 'èba, pr t 'aba

ABAISSEMENT, s m, سبب پستی pèstt, سبب nèchib, a سبب سفلت sèfalèt سبب تَنْزِيل tènèzzoul, pr t tènèzzul, fig, حواری kharī, a مدبّ مَزَلَّلèt, حارِب hèqarèt, pr t haqarèt, دالِب rèzalèt

ABAISSE, v a., سبب کردن payin àvourdèn, پست پستت kèrdèn, فرود آوردن fe roud àvourdèn, — abaissez le voile, روید را پائین کنید roubend ra payin kounid, — fig humilier, ذلیل کردن zèlil kèrdèn, حوار کردن khar kèrdèn, — abaissé, e, پست شد pèst choudè, پائین آمدن payin àmèdè, فرود آمدن fer oud àmèdè, — humilié, e, ذلیل شد zèlil choudè, حوار شد khar choudè

ABANDON, s m, روگردانی rou guèrdan, سبب کسیدن dèst kèchidèn, مبروکتت tèrk, ول کردن vèl kèrdèn, a مَبْرُوكْ mètroukiyèt

ABANDONNER, v a., سبب کسیدن dèst kèchidèn مَبْرُوكْ tèrk kèrdèn, حواله دادن vèl kèrdèn, روگردانی دادن bè halé khoud gouzachtèn, ار او دسب rou guèrdan choudèn, — je l'ai abandonné, s'abandonner à, کسیدن ez ou dèst kèchidèm, — abandonné, e, حواله انداختن khoud-ra èndakhtèn, — abandonné, e, مَبْرُوكْ tèrk choudè, a مَبْرُوكْ mètrouk, — à ses passions, ول کرد vèl guèrd, a لا اِبَالِي la abali (pron vulg pour la oubali)

ABASOURDIR, v a., گنج کردن gudy kèrdèn, — abasourdi, e, گنج شد gudy choudè, a مَدْحُوش mèdhouch

ABATAGE (de bois), s m, وحه رسوم هيرم سكى *vedzhe rouzoumé hizoum-chèkèn*

ABÂTARDIR, v a, ار حاله اصلى تركرداندن *èz halète èslè bèrguèrdanùdèn*, — s'abâtardir, ار حاله اصلى تركشس *èz halète èslè bèrguèchtèn*, — abâtardi, e, ار حاله اصلى تركسه *èz halète èslè bèrguèchtè*

ABÂTARDISSEMENT, s m, action d'abâtardir et de s'abâtardir V ces mots

ABAT JOUR, s m, نور افكى *nour èfkèn*

ABATTEMENT, s m, سسى سسى *sousti*, بى قوتى *bi-gouvvétì*

ABATTEUR, s m, افكى *èfkèn*, افكند *èfkènèndè*, — de bois, هيرم سكى *hizoum-chèkèn*

ABATTRE, v a, بر رمن انداحس *bèr zèmin èndakhtèn*, افكندن *èfkèndèn*, — s'abattre, رمن حورس *zèmin khourdèn*, — en parlant d'un oiseau, نى سسى *nèchèstèn*, — du vent, كم سدى *sakèt choudèn*, سدى *kièm choudèn*, — abattu, e, رمنى افاده *zèmin ouftadè*, — sans force سده سده *bi-gouvvét choudè*

ABBAYE, s f, دير *dèr*

ABBÉ, s m, كىس كىس *kèchich*, a. رهاى *rouhban*, راهب *rahèb*, pr t *rahb*

ABBESSE, s f, كىسعيد دير *guicèfidè dèr*

ABOËS, s m, دتمل *dummèl*

ABDICATION, s f, a. اسعفا *èstè'èfa*, pr t *isti'ifa*

ABDIQUEE, v a, اسعفا *dèst kèchidèn*, سب كشىدى *dèst kèchidèn*, اسعفا *èstè'èfa kèrdèn*, ترك كرس *tèrk kèrdèn*

ABDOMEN, s m, شكم *chèkèm*, a. صفاق *sèfaq*, pr t *sèfaq*

ABÉCÉDAIRE, s m, كتاب الهكا *alèf bèi, a kètab-oul hédja*

ABEILLE, s f, زنبور *zèmbou, a nèhl, nèhlèt*

ABERRATION, s f, erreur, اخطا *ghèlèt, pr t ghalat, khatà, pr t khata*

ABÊTIR, v a V **ABRUTIR**

ABHORRER, v a, اکراه داسى *nèfrèt kèrdèn, èkrah dachtèn*

AB INTESTA, adv, وصتب نكرده *vèciyèt nèkèrdè*

ABÎME, s m, گودآب *guèrd àb, ghèrghab, a vèrtè, pr t verta, — tomber dans un abîme, نكرداب افساد, bè guèrd àb ouftadèn*

ABÎMER, v a, jeter dans un abîme, نكرداب انداحسى *bè guèrd àb èndakhtèn, bè vèrtè èndakh-tèn, — fig, صابع كردن, khèrab kèrdèn, زايه' كèrdèn, — abîmé, e, حراب سده, khcrab choudè, on dit aussi تمام سده tèmam choudè (fin)*

ABJECT, e, adj, ناكس *na kès, فرو مانه ferou mayè, حوار khar, a دون down, رزيل rèzil*

ABJECTION, s f, فرو مانكى *ferou mayègu, khari, حواري, a رذالèt, rèzalèt, دنائت dèna'èt, سعالèt sèfalèt*

ABJURATION, s f, اربداد *èrtèdad, pr t irtidat*

ABJURER, v a, روگردان سدن *rou guèrdan choudèn, اربداد كèrdèn, ertèdad kèrdèn, مړتېد سدن mourtèdd choudèn*

ABLATIF, s m, a. المفعول عنه *èl mèf'oul'ènhou, djèrrì*

ABLUER, v a, دوع لكه كردن *pak kèrdèn, dèf'è lèkè kèrdèn*

ABLUTION, s f, lotion, شست و شوی *choust o choui*,
 آب دست *ab dèst*, a غسل *ghousl*, وضوء *vouzou'*, —
 faire ses ablutions, وضوء کردن *vouzou' kèrdèn* (ou
 ساحت *sakhtèn* ou گرفتن *guèrèftèn*)

ABNÉGATION, s f, خود را بحساب نیاوردن *khoud ra bè*
hèçab nèyavourdèn, a ترك نفس *tèrké nèfs*

ABOI, ABOIEMENT, s m, لائیدن سگ *layidènè sèg*

ABOIS, s m pl, حال با امیدی *halètè na oumidì*, —
 en parlant d'une personne qui se meurt, حال مرگ
halètè mèrg, a حال نزع *halètè nèz'*

ABOLIR, v a, موقوف کردن *mènsoukh kèrdèn*, موقوف
 باطل کردن *batèl kèrdèn*, —
 aboli, e, موقوف شده *moougouf choudè*, موقوف
 موقوف شده *mènsoukh choudè*, a باطل *batèl*, موقوف
 موقوف *mènsoukh*

ABOLISSEMENT, s m, ou ABOLITION, s f, a انساح
èntè-çakh, pr t انتیضاح *intīçakh*, بطلان *boutlan*

ABOMINABLE, adj des 2 g, وحسب انکبر *vèhchèt ènguiz*,
 a مکروه *mèkrouh*

ABOMINABLEMENT, adv, بطور بسیار بد *bè-toouré bèciar*
bèd, a مکروهانه *mèkrouhèn*.

ABOMINATION, s f, عمل سبع *'èmlèl chènì'*, کراهت *kèrahèt*

ABONDAMMENT, adv, بسیار *èmbouh*, فراوان *fèravan*, بسیار
bèciar, a متکثر *moutèkacèrèn*, pr t متکثراً *mutèkīacīrèn*.

ABONDANCE, s f, وف *fèravani*, بسیار *bèciar*, وف
 فراوان *vèqté fèrakhi*, a کثرت *kèsrèt*

ABONDANT, e, adj, بسیار *èmbouh*, فراوان *fèravan*, بسیار
bèciar, کثرت *khèlì*, a وافر *vafèr*, pr t. وافر *vafir*,
 کثیر *kècīr*

ABONDER, v n, فراوان بونى *fèravan boudèn*, فراوان داسى *fèravan dachtèn*

ABONNEMENT, s m., a كرا *kèra*, pr t كرا *kèrayè*,
pr t كرا *kirayè*, احاره *èdjarè*, pr t ايداره *idjarè*

ABONNER (S'), v pron, كرايه كردن *kèrayè kèrdèn*, احاره
کردن *èdjarè kèrdèn*, — abonné, e, a مسأحر *moustè-*
'èdjèr, pr t *mustè'èdjir*

ABONNIR, v a, خوب کردن *khoub kèrdèn*, — s'abonner,
خوب شدن *khoub choudèn*, — abboni, e, خوب شده
khoub choudè

ABORD, s m, a وصله *vèslèt*, مسأحل *mouçahèlèt*, معاربى
mouçan èbèt, — d'abord, نكسى *nekhoust*, در اول
مرحله *dèr èvvèl mèrhèlè*, a. اولاً *èvvèlèn*, — de prime
abord, اول ناول *èvvèl bè èvvèl*

ABORDABLE, adj des 2 g, نزدكى پيدى *nèzdiki pèzir*,
a. المواصله مكى *moumkèn oul mouvacèlè*, pr t *mum*
kin ul muvacèlè

ABORDAGE, s m, approche, نزدىك شدن *nèzdik chou-*
dèn, — choc de deux vaisseaux, كسى نكسى
حورس *kèçti bè-kèçti khourdèn*, a. مصادم *mouça-*
dèmèt

ABORDER, v a., approcher du rivage, نكار رسدن *bè kè-*
nar rècidèn, ساحل رسدن *bè-sahèl rècidèn*, — appro-
cher, نزدىك شدن *nèzdik choudèn*, a. نقر *tèqèrroub*,
pr t *tèqarrub*.

ABORIGÈNES, s m. pl, بومى *boumi*, a. اهل البلد *èhl-oul-*
bèlèd.

ABORNEMENT, s m, a. نكدند *tèhdid*

- ABORNER, v a, حد کداسی *hèdd gouzachtèn*, کدبد *tèhdid kèrdèn*
- ABORTIF, ive, adj, پېش لر, افكانه *èfganè*, اپكانه *èpganè*, پېش سده *pich èz vègt zayidè choudè*
- ABOUCHEMENT, s m, a مسافهه *mouchafèhè*, pr t *mu-chafèhè*
- ABOUCHER, v a, رو برو کړس, *rou bè rou kèrdèn*, — s'abou-cher, رو برو رسېدې, *bè hèm rècidèn*, رو برو چودې, *rou bè-rou choudèn*, a ملاقات *moulaqat*, مسافهه *mouchafèhè*
- ABOUGRI, e, adj V RABOUGRI
- ABOUTIR, v n, مسخر مېهي سدي, *mountèhè choudèn*, مسخر سدي *moundjèrr choudèn*
- ABOUTISSANT, e, adj مسخر مسود, *moundjèrr michèvèd*
- ABOUTISSANTS, s m pl, les tenans et aboutissants, a متعلق *moutè'llègat*
- ABOYER, v n, لايېدنې سگې, *layidèné sèg*
- ABRÉGÉ, s m, a محصر مېل, *moudjmèl*, محصر *moukhtècèr*
- ABRÉGER, v a, محصر کړس, *moudjmèl kèrdèn*, محصر *moukhtècèr kèrdèn*
- ABREUVER, v a, سرآب کړس, *ab dadèn*, سرآب سده, *ab choudè*, — abreuvé, e, سرآب سده, *ab choudè*
- ABREUVOIR, s m, انسکور, *abèch-khour*, ابېخ کھېږ, *abèch khèvèr*, a مسارع *mècharè'*
- ABRÉVIATEUR, TRICE, s, احصار کنده, *èkhtègar kou-nèndè*, a محصر *moukhtècèr*, pr t *moukhtècèr*
- ABRÉVIATION, s f, a احصار, *èkhtègar*, pr t *ikhtègar*
- ABRI, s m, سانه گاه, *sayè-gah*, پناه, *pènah*, ا مېمې, *mè'èmèn*, ملجا *mèldja*

ABRICOT, s m, زردآلو *zèr d âlou*

ABRICOTIER, s m, درخت زردآلو *dèrèkh té zèr d âlou*

ABRITER, v a, محفوظ داسی *penah dadèn*, — *mèhfouz dachtèn*, — s abriter, پناه حسی *pènah djoustèn*, — *pènah bourdèn*, — abrité, e, پناه *pènah djoustè*, آورد *pènah âvour dè*, a محفوظ *mèhfouz*, مصنوع *mèçoun*

ABROGATION, s f, ناپود *na boud*, a نسخ *nèskh*, ابطال *èbtal*, pr t *ibtal*

ABROGER, v a, ناپود کردی *na boud kèr dèn*, مسخ کردی *mènSoukh lèr dèn*, ناسل کردی *batèl kèr dèn*, — abrogé, e, ناپود شده *na boud choudè*, مسخ شده *mènSoukh choudè*, a مسخ *mènSoukh* Les persans emploient aussi dans ce sens le mot موقوف *moougouf*

ABRUTIR, v a, ادا حسی *bè halète hèivan èndakhtèn*, — s'abrutir, میل حیوان شدن *mèslè hèn an choudèn*, ابله حسی *bè halète hèivan ouftadèn*, — abruti, e, میل حیوان شده *mèslè hèivan choudè*

ABRUTISSEMENT, s m, حال حیوانی *halé hèivan*

ABSENCE, s f, a غایب *ghiab*, غیبت *ghèibèt*, pr t *ghaibèt*, — en mon absence, غایب در *dèr ghiabé mèn*

ABSENT, e, adj, a غایب *ghayèb*, pr t *ghayib*, au pl غایبین *ghayèbin*

ABSENTER (S'), v pron غایب شدن *ghayèb choudèn*

ABSINTHE, s f, افسنتین *èfsèntin*

ABSOLU, e, adj, indépandant, خودرأی *khoud rè'i*, حوسر *oud sèr*, a مستقل *moustèqèll*, pr t *moustaqill*, —

- pouvoir absolu, a استعلا *èstèqlal*, pr t *istiglal*
ABSOLUMENT, adv, a البتة *èlbèttè*, حكم *heukmèn*, مطلق *moutlèq*, pr t *moutlaq*
ABSOLUTION, s f, آمرس *àmourzèch*, يكسانس *bèkhch chayèch*, a معرب *mèghfèrèt*, عفو *èfv*, pr t *afv*
ABSOLUTOIRE adj der 2 g, آمركار *àmourzègar*, نكسانس *bel hchayèndè*, a عالى *'àfi*
ABSORBANT, e, adj, فرو برد *ferou bèrèndè*, a سار *chareb*, pr t *chanib*
ABSORBER, v a, فرو بردن *ferou bour dèn*, بعل کردن *bèl' hèr dèn*, — absorbé, e, بعل شده *bèl' choudè*, فرو برد *ferou bour de choudè*
ABSORPTION, s f, a بعل *bèl'*
ABSoudre, v a, نكسیدن *bèkhchidèn*, آمریدن *àmour niden*, — absout, absoute, نكسیده شده *bèkhchidè choudè*
ABSTENIR (S'), v pron, s empêcher de faire quelque chose, احتساب کردن *èdjténab kèrdèn*, احتراز *èhtèraz kèrdèn*, — se priver de quelque chose, نهی کردن *perhiz kèrdèn*
ABSTINENCE, s f, jeûne, نهیکاری *pèrhiz kari*, نهی *pèrhiz*, — action de s'abstenir, a احتساب *èdjténab*, pr t *idjténab*, احتراز *èhtèraz*, pr t *ihtèraz*, امساک *èmsak*, pr t *imsak*
ABSTINENT, e, adj, نهیكار *pèrhiz kar*, pr t *pèrhiz kiar*
ABSTRACTIF, IVE, adj, a تجردی *tèdyridi*
ABSTRACTION, s f, examen d'une chose séparée de ses accessoires, a تجرد *tèdyrid*, — abstraction faite,

a. قطع نظر *qè't'é nèzèr*, — séparation, a عربى
tèfraq

ABSTRACTIVEMENT, adv, a. بالجرد *moudjèrrèdèn*,
bèt tèdjrùd

ABSTRAIT, E, adj, a. مجرد *moudjèr'èd*

ABSTRUS, E, adj, a. معلى *moughlèq*

ABSURDE, adj des 2 g, بوج *poutch*, نامربوط *na mèrbout*,
معى *bi mè'èn*, a. لغو *lèghv*, pr t *laghv*

ABSURDEMENT, adv, بطور نامربوط *oè toouré na mèrbout*

ABSURDITÉ, s f, كارى معى *karé bi mè'èn*

ABUS, s m, mauvais usage, a. سوء استعمال *sou'é èstè'èmal*,
pr t *sou' isti'mal*, — erreur, a. غلط *ghèlèt*, pr t *gha-*
lat, — désordre, a. بى نظمى *bi nèzmi*

ABUSER, v a., faire un mauvais usage, سوء استعمال کردن
sou'é èstè'èmal kèidèn, — tromper, فریب دادن *fèr'èb*
dadèn, — کول خودس *goul zèdèn*, — s'abuser کول خوردن
goul khourdèn

ABUSIF, IVE, adj, a. مخالف رسوم *moukhalèfé rouçoum*,
حلاف *khèlafé 'àdèt*

ABUSIVEMENT, adv, بطور حلاف رسوم *bè toouné khèlafé*
rouçoum, ناحق *khèlafé qanoun*, *na-hèqq*

ABUSEUR, s m, فریبنده *fèr'èbèndè*, a. خادع *khadè'*, pr t
khadi'

ACABIT, s. m, a. قسم *qèsm*, حس *djèns*, pr t *djins*,
مقوله *mègoulè*

ACACIA, s m, درخت قرط *dèrèkhté qèrz*

ACADÉMICIEN, s m, a. ارباب دارالغیوس *èrbabé dar oul-*
fenoun, pr t *erbabi dar ul funoun*

ACADÉMIE, s f, a دار العلم *dar oul fenoun*, دار العلم *dar-oul-'ouloum*.

ACADÉMIQUE, adj des 2 g, متعلق بدار العلم *moutè-'èllèq bè dar oul 'ouloum*, ا. علمی *'èlmi*, pr t *'ilmi*

ACAJOU, s m جوب فرص *dèrèkhté qours*, جوب فرص *tchoubé qours*

ACARIÂTRE, adj des 2 g, سد مزاج *tound mèzadj*, سد حوی *tound khouî*

ACCABLANT, e, adj, آسوء آورند *setouh àvèr*, آسوء آورند *bè setouh àvèrèndè*

ACCABLEMENT, s m, بی قوتی *bi qouvveti*

ACCABLER, v a., زیاد حسنته کردن *ziad khèstè kèrdèn*, باره نار سکیں بهائى *bare setouh àvourdèn*, سگونی نهادهن *sèguin nèhadèn*, آخره کردن *'àdjèz kèrdèn*, — accablé, e, آخره شده *zî é bare sèguin mandè*, آخره شده *'àdjèz choudè*

ACCAPAREMENT, s m, a احتکار *èhtèkar*, pr t *ihikar*

ACCAPARER, v a., انبار کردن احساس *èmbar kèrdènè èdjnas*, احتکار کردن *èhtèkar kèrdèn*

ACCAPAREUR, s m, a محکر *mouhtèkèr*, pr t *muhtèkir*

ACCÉDER, v n, پذیرفتن *pèzirèftèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*

ACCÉLÉRATEUR, TRICE, adj, a. معجل *mou'èddjèl*, pr t *mou'addjil*

ACCÉLÉRATION, s f, a. معجل *tè'èdjil*, pr t. *ta'èdjil*

ACCÉLÉRER, v a, معجل کردن *èdjèlè kèrdèn*, معجل *tè'èdjil kèrdèn*

ACCENT, s m, prononciation particulière, a. لهجه *lèhadjè*,

تَلْفُونْ *tèlèffouz*, pr t *tèlèffuz*, — signe qui se met sur les voyelles, a حَرَكْ *hèrèkèt*, pl حَرَكَاتْ *hèrèkat*, pr t *harèkiat*

ACCENTUATION, s f, وَصْعُ حَرَكَاتْ *vèz'è hèrèkat*, pl t *vaz'i harèkiat*

ACCENTUER, v a, حَرَكَاتْ كِدَاسِي *hèrèkat gouzachtèn*

ACCEPTABLE, adj des 2 g, مَعْمُولْ بَدْرَمِي *pèzu èftèn*, مَعْمُولْ *qeboul* / لَرْدَمِي *l'erdèn*, a مَعْمُولْ *mèqboul*, pr t *maqboul*

ACCEPTATION, s f, پَدْرَايِي *peznayi*, a مَعْمُولْ *qèboul*, pr t *qaboul*, اَحَابْ *edjabet*, pr t *idjabèt*

ACCEPIER, v a, مَعْمُولْ بَدْرَمِي *pèzu èftèn*, مَعْمُولْ *qèboul* / لَرْدَمِي *hèrdèn*, — accepté, e, مَعْمُولْ بَدْرَمِي *pèzu iftè*, مَعْمُولْ اَوْفَاتْلَهْ *mèqboul ouftalè*, مَعْمُولْ سَدَهْ *qèboul choudè*, a مَعْمُولْ *mèqboul*, pr t *maqboul*

ACCOLIION, s f, préférence, مَعْمُولْ بَدْرَمِي *bèrtèn*, a اَمْتِيَا *em-tiaz*, pr t *imtiaz*, مَعْمُولْ تَفَزْزُولْ *tèfèzzoul*, — sens d'un mot, a مَعْمُولْ مَعْنِي *me'èni*, pr t *ma'na*, pl مَعْمُولْ مَعْنِي *mè'ân*

ACCÈS, s m, دَسْتِ دَسْ *dèst rès*, a مَعْمُولْ مَعْرَبْ *mouqarèbèt*, — de fièvre, a مَعْمُولْ نُووبَهْ *nooubè*

ACCESSIBLE, adj, مَعْمُولْ بَدْرَمِي نَزْدِيكِي *nèzdiki pèzir*, مَعْمُولْ مَعْرَبْ *mouqarèbètèch ačan*

ACCESSION, s f, a مَعْمُولْ رَزَايَهْ *rèzayèt*, مَعْمُولْ *qèboul*, pr t *qaboul*, مَعْمُولْ رَزَا *rèza*, pr t *riza*

ACCESSOIRE, s et adj, a مَعْمُولْ فَرْعْ *fèr'*, pl مَعْمُولْ فَرْعَاتْ *ferou'at*, مَعْمُولْ زَمِيمَهْ *zènimè*, مَعْمُولْ لَاهَهْ *lahègè*

ACCESSOIREMENT, adv, a مَعْمُولْ زَمِيمَهْ *zènimètèn*

ACCIDENT, s m, événement, a مَعْمُولْ اَرَزَهْ *'arèzè*, pr t *'ariza*, مَعْمُولْ اَتْفَا *èttèfaq*, مَعْمُولْ قَزِيَهْ *qèziyè*, pr t *qaziyè*, مَعْمُولْ وَاغَهْ *vagè'è*,

pr t *vaga'a*, pl *vouqou'ât*, *فوقا* *hadecè*, pr t *hadicè*, pl *هوادب* *hèvades*, pr t *havadis*, — malheur, *آسب* *âcib*, a *قزا* *qeza*, pr t *qaza*, *بلا* *bèla*

ACCIDENTEL, LE, adj, a *اتفاق* *èttefaqi*, pr t *ittifaqi*

ACCLAMER, v a, *بالاحماع احسار کردن* *bèl èdyma' èkhtiar kèrdèn*

ACCLAMATION, s f, *آواز سرور* *âvazé serour*

ACCLIMATER, v a, *ناب و هوای مملکتی عادت دادن* *bè âb o hevai mèmlekkèti 'âdèt dadèn*, — s'acclimater, *ناب و هوای مملکتی عادت کردن* *bè âb o hevai mèmlekkèti 'âdèt kèrdèn*, — acclimate, e, *ناب و هوای مملکت عادت کرد* *bè âb o hevai mèmlekkèt 'âdèt kèrdè*

ACCOMPTABLE, adj des 2 g V ABORDABLE

ACCOMPTANCE, s f, *دوستی* *dousti*, *آشنائی* *âchênayi*, a *الع* *oulfèt*, *معاسرب* *mou'âcherèt*

ACCOMPTER (S), v pron, *دوستی کردن* *dousti kèrdèn*, *الع کردن* *oulfèt kèrdèn*, *معاسرب کردن* *mou'âcherèt kèrdèn*

ACCOLADE, s f, *در آغوش کسیدن* *dèr âghouch kèchiden*, a *معانعه* *mou ânegè*

ACCOLER, v a, *در آغوش کسیدن* *dèr âghouch kèchiden*, — *lier ensemble*, *با هم دسی* *ba hèm bèsten*, — *joindre*, *بهم دسوسه کردن* *bè hèm pèvèstè kèrdèn*

ACCOMMODANT, E, adj, *حوس معامله* *khoch mou'âmèlè*

ACCOMMODEMENT, accord d un different, s m, *آسی* *âchtî*, a. *صلح* *soulh*

ACCOMMODER, v a, *درسب کردن* *droust kèrdèn*,

آشمی داس *tèrtib dadèn*, — réconcilier, داسی *âchtî dadèn*, — s'accommoder (se contenter), راصی *âchtî razî boudèn*, — se réconcilier, کردن *kèrdèn*

ACCOMPAGNEMENT, s m, هم آواری *hèm-âvazî*, همراهی در *hèm rahi dèr saz*, هم آهنگی *hèm âhèngui*, — action de reconduire, ا بدرقه *bèdrèqè*, تسبیح *tèchyi'*

ACCOMPAGNER, v a, ره راسی *hèm rah rèstèn*, رافب *rèfaqèt kèrdèn*, — reconduire quelqu'un, مساعف کردن *mouchayè'èt kèrdèn*, — escorter par cérémonie, بدرقه کردن *bèdrèqè kèrdèn*

ACCOMPLIR, v a, achever, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, تکمیل کردن *tèkmil kèrdèn*, — accompli, e, a کامل *ka mèl*, pr t *kiamil*, تام *tamm*, مکمل *moukèmmèl*

ACCOMPLISSEMENT, s m, a تکمیل *tèkmil*, اتمام *ètмам*, pr t *itmam*, تمیم *tètmm*

ACCORD, s m, همدمی *hèm dèmi*, یگانگی *yèganegui*, a ائتفال *ètètfaq*, pr t *ittifaq*, اتحاد *ètètihad*, pr t *itti had*, موافق *mouvafèqèt*, pr t *muvafaqat*, — accord d'instruments, هم آهنگی *hèm âhèng*, — d'accord, ensemble, a بلاء ائتفال *bèl ètètfaq*, pr t *bil ittifaq*, — d'accord, loc adv, j'y consens, قول دارم *qèboul darèm*

ACCORDABLE, adj des 2 g, سازش پذیر *sazèch pèzur*, a. مومکن الاسعاف *moumkèn oul ès'af*, pr t *mumkin ul is'af*, — qui peut se donner, دادنی *dadèn*, دادش ممکن *dadènèch moumkèn*

ACORDER, v a., remettre en bonne intelligence, آشمی *âchtî dadèn*, — un instrument, کوک کردن *kouk*

- kèrdèn*, — octroyer, ارانی داسی *èrzani dachtèn*,
 ترتیب دادن *dadèn*, — arranger, برآوردن *bèrazidèn*, ترتیب
 دادن *tèrtib dadèn*, — s'accorder, یەک دڵ *yèk dèl*
choudèn, متفق شدن *yèk rè'i choudèn*, یەکری شدن
moulttèfèq choudèn, — se réconcilier, آسوی کردن
àchtè kèrdèn, امراج کردن *èmtèzadj kèrdèn*
 ACCORT, *e*, adj, حوس احوال *khoch èhval*, *a* ملائم الطبع
moulayèm-out tèb'
 ACCOSTABLE, adj des 2 g V ABORDABLE
 ACCOSTER, *v a* V ABORDER
 ACCOTER, *v a*, کداسی پازر *pazir gouzachtèn*, — s'ac
 coter, تکیه کردن *tèkiè kèrdèn*
 ACCOTOIR, *s m*, پازیر *pazir*, پستیبان *pouchtiban*, *a*
 صافی *zamèn*
 ACCOUCHEMENT, *s m*, زایش *zayèch*, *a* وضع حمل *vèz'é*
hèml
 ACCOUCHER, *v n*, زاییدن *zayidèn*, — *v a.*, زایاندن *zaya-*
nidèn, — accouchée, زاییده *zayidè*
 ACCOUCHEUR, *s m*, accoucheuse, *s f* V SAGE FEMME
 ACCOUDER, (S') *v pron*, آگرا سکته دادن *àrèndj ra tèkiè*
dadèn
 ACCOUPLEMENT, *s m*, کاس حابوران *gayèché djanèvè'an*,
a محامبه *moudjamè'èt*
 ACCOUPLER, *v a*, حطب کردن *djouft kèrdèn*, — s'ac
 coupler, حطب شدن *djouft choudèn*, — accouplé, *e*,
 حطب شده *djouft choudè*
 ACCOURCIE, *v a.*, کوتاه کردن *koutah kèrdèn*
 ACCOURCISSEMENT, *s m* V RACCOURCISSEMENT

ACCOURIR, v n , شىافى *chetaftèn*, آمدن *bè-chè-tab àmèdèn* بدو آمدن *bèdoou àmèdèn*

ACCOUTUMER v a , عادت دادن *'àdèt dadèn* آموخته کردن *àmoukhtè kèrdèn*, — s'accoutumer, عادت کردن *'àdèt l'èrdèn*, آموخته شدن *àmoukhtè choudèn*, — accoutumé, عادت کرده *'àdèt kèrdè*

ACCREDITER, v a mettre en crédit, معمر کردن *meu'eu-tèbèr kèrdèn*, — accréditer près d'un gouvernement, مأمور کردن *mè'èmour kèrdèn*, — donner de la réputation, سهو دادن *m chhour kèrdèn*, سهو *chouh rèt dadèn*, — accredité, près d'un gouvernement, a مأمور *mè'èmour*, مرخص *mourèkhkhès*, pr t mou *rahhkha*, — mis en crédit, معمر شده *meu'eutèbèr choudè*

ACCROC, s m , پارگی *parègu* دریدگی *dèridègu*

ACCROCHER, v a , suspendre, اوچین *avikhtèn*, — prendre avec un crochet, حنکله کردن *bè tchen guèl gu* اوچین دادن *avouidèn*, — s'accrocher, گری کردن *gu* *kèrdèn*

ACCROIRE, v a , faire, en faire accroire, مسینه کردن *mouchtèbeh kèrdèn*, معاهد *moutèga'ed kèrdèn*

ACCROISSEMENT, s m , افزایش *èfzayèch*, a زیاد *èzidiad*, pr t *izidiad*

ACCROÎTRE, v a , زیاد کردن *ziad kèrdèn*, افزون *èfzou-den*, — s'accroître, زیاد شدن *ziad choudèn*, افزون شدن *èfzoun choudèn*, — accru, e, زیاد شده *ziad choudè*

ACCROUPIR (S'), v pron , برزانیوشسى *bèr zanou nèchèstèn*

ACCROUISSEMENT, s m, action de s'accroûpir V ce mot

LOCUEIL, s m, بدترائی *pèzirayî*, a بلقی *tèlèqqî*, pr t *tèlaqqî*

ACCUEILLIR, v a, بدترائی کردن *pèzirayî kèrdèn*

ACCULER, v a, به دیکای انداختن *bè tèngnaî èndakhtèn*,

میدان کسی را دیک کردن *mèidané kèci ra tèng kèrdèn*.

ACCUMULATEUR, TRICE, s, جمع کننده *djèm' kounèndè*

ACCUMULATION, s f, جمع آوری *djèm' àvèri*

ACCUMULER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, — accumulé,

e, جمع شده *djèm' choudè*

ACCUSATEUR, TRICE, s, اسناد دهنده *esnad dèhende*, بهم

تهنمت *teuhmèt kounèndè*, a متهم *mouttèhèm*, pr t

muttèhim

ACCUSATIF, s m, a معول *mèf'oul*

ACCUSATION, s f, a بهم تهنمت *teuhmèt*, اسناد *esnad*, pr t

esnad, اتهام *etteham*, pr t *ittiham*

ACCUSER, v a, بهم کردن *esnad dadèn*, بهم

تهنمت *teuhmèt kèrdèn*, متهم کردن *mouttèhèm kèrdèn*, — s'ac

cuser, بر عصیر خود معتر شدن *bèr tèqsiré khoud*

mouqèrr choudèn, — accusé, e, a متهم *mouttèhèm*,

معتدی علیه *mouddè'a 'èlèih*

CÉPHALE, adj des 2 g, بی سر *bi sèr*, a بلا *be la* rè'ès

CÉRAIN, adj m, فولادوار *fouladvar*

CERBE, adj des 2 g, بلخ مره *tèlkh mèzè*

CERBITÉ, s f, بلخ مرکزی *tèlkh mèzèguî*

CÉRÉ, E, adj, بُرا *bourra*, بُران *bouran*, برده *bourèndè*

CÉTEUX, EUSE, adj, توره *tourch-mèzè*, a حامص *hamèz*,

pr t *hamiz*

ACHALANDER, v a, حلب مشیری *djèlbe mouchtèr*
kèrdèn, — achalandé, e, مسرندار *mouchtèr dar*

ACHARNEMENT, s m, a, اصرار *èsrar*, pr t *israr*, عاك *'ènad*,
 pr t *'inad*, حرص *hèrs*, pr t *hirs*, — avec acharne-
 ment, مام حرص *bè-hèrsé tèmam*

ACHARNER, v a V EXCITER — S'acharner, اصرار کردن
èsrar kèrdèn, عاك اسادکی *bè-'ènad istadègu*
kèrdèn

ACHAT, s m, خرید *khèrid*, a, اشترأ *èchtèra*, pr t *ichtira*,
 مابعد *moubayè'e*

ACHEMINEMENT, s m, راه *rah*

ACHEMINER, v a, راه انداختن *rah èndakhtèn*, روانه
 کردن *rèvanè kèrdèn*, — s'acheminer, راه افشان *rah*
ouftadèn, روانه شدن *rèvanè choudèn* — acheminé, e,
 راه افشان *rah ouftadè*, روانه شده *rèvanè choudè*

ACHETER, v a, خرید کردن *khèridèn*, خرید *khèrid*
kèrdèn, اسباع نمودن *èbta' nemoudèn*

ACHETEUR, EUSE, s, خریدار *khèridar*, a, مشیری *mouch-*
tèr

ACHEVEMENT, s m, احكام بدستی *èndjam pèzir*, a, امام *èt*
amam, pr t *itmam*, حم *khètm*

ACHEVER, v a, صورت احكام دانستن *tèmam kèrdèn*, صورت
sourètè èndjam dadèn, — achevé, e, تمام شده *tèmam*
choudè

ACHOPPEMENT, s m, pierre d'achoppement, a, مانع *manè'*,
 pr t *mans'*, pl مانع *mèvanè'*, pr t *mèvani'*

ACIDE, adj des 2 g, تورك *tourch*, a, حامض *hamèz*, pr t
hamiz — S, توركی *tourchi*

CIDITÉ, s f, تورتشیت tourchuyèt, a هموضت hèmouzet,

pr t hamouzet, هموضیت hèmouziyèt, pr t hamouziyèt

CIER, s m, فولاد foulad, پولاد poulad

CIÈRIE, s f, کارخانه فولاد kar khanèyé foulad

COLYTE, s m, ملارم کشس moulazèmé kèchich, —

au fig, a. ریسق rèfiq

CONIT, s m, plante vénéneuse, اقویطون aqointoun,

a خانق اوب khanèq oun nèmr

CQUÉREUR, EUSE, s, حاصل کنندè tèhsil kounèndè, —

acheteur, a. مشتری mouchtèr

CQUÉRIR, v a, حاصل کردن tèhsil kèrdèn, — acheter,

خریدن khèridèn, — aquis, e, حاصل شدè tèhsil choudè,

a محسول mèhsoul

CQUIESCEMENT, s m V CONSENTEMENT

CQUIESCE, v n V CONSENTIR

CQUISITION, s f a. حاصل tèhsil, pr t tahsil, — achat,

خرید khèrid

CQUIT, s m, قص رسید qèbzé rècid

QUITTEMENT, s m, a. ادای دینی èdai dèn, — d'un ac-

cusé, اطلاق ètlaq, pr t itlaq

QUITTER, v a et s'ACQUITTER, v pron., ادای دینی کردن

èdai dèn kèrdèn, ارفض خلاص شدن èz qèrz khèlas

choudèn, ارفض خود را ادا کردن qèrzé khoud ra èda kèrdèn

RE, adj des 2 g, زوموخت zoumoukht

RETÉ, s f, زوموخت zoumoukht

RIMONIE, s f, بلخ مرکبی tèlkh-mèzègu

RIMONIEUX, EUSE, adj, بلخ مره tèlkh-mèzè

TE, s m, کار kar, a. عمل 'emèl, pr t 'amèl

ACTEUR, TRICE, s, « آوريد » *chèbih àvèrèndè*, a « معتمد » *mouqèllèd*, actrice, « معتمدة » *mouqèllèdè*, — qui participe à une affaire, a « شريك عمل » *chèriké 'èmèl*

ACTIF, ve, adj, qui agit, « کارکن » *kar koun*, « کارپرداز » *kar pèrdaz*, a « عامل » *'àmèl*, pr t « آمال » *'àmul*, — prompt, « حسب » *tchoust*, a « حلد » *djèld*, « سریع العمل » *sèri' oul 'èmèl*, « سریع » *sèri'*, — verbe actif, a « فعل متعدی » *fè'èlé moute'èddi*, pr t « فیلی موتا'اددی » *fi'li muta'addi*

ACTION, s f, « کار » *kar*, « کردار » *kèrdar*, a « عمل » *'èmèl*, pr t « امèl » *'amèl*

ACTIONNAIRE, s m, « حصه دار » *hèssè dar*, pr t « hissè dar » *hissè dar*

ACTIONNER, v a, « محکمہ کسندس » *bè mèhkèmè kèchidèn*

ACTIVER, v a, « سریع کرنس » *tèchviq kèrdèn*

ACTIVITÉ, s f, « حسی » *tchousti*, « حلدی » *djèldi*, a « سرع » *sour'èt*

ACTUEL, LE, adj, « اکنونی » *èknouni*, « حالائی » *halayn*, a « حاله » *halè*, « لاحق » *lahèq*, pr t « lahiq » *lahiq*

ACTUELLEMENT, adv, « اکنون » *èknoun*, a « حالا » *hala*

ADAM, nom propre, a, « آدم » *àdèm*, « حصر آدم » *hèzrètè àdèm*, pr t « hazrèti àdèm » *hazrèti àdèm*

ADAPTER, v a, « برابریدن » *bèrazidèn*, « وصل کرنس » *vèsl kèrdèn*

ADDITION, s f, ce qu'on ajoute, a « علاوه » *'èlavè*, pr t « 'èlavè » *'èlavè*, « صمیمه » *zèmimè*, — règle d'arithmétique, a « جملة » *djoumlè*, « جمع » *djèm'*

ADDITIONNEL, LE, adj, a « مضاف » *mouzaf*

ADDITIONNER, v a, « جمع کرنس » *djèm' kèrdèn*, « جمع حساب » *djèm'é hèçab kèrdèn*

ADEPTE, s m, a محرم الاسرار *mèhrèm oul èsrar*

ADHÉRENCE, s f, union d'une chose à une autre, پیوستگی
pèivèstègui, — attachement à un parti, طرفداری *tèrèf dari*

ADHÉRENT, e, adj, پیوسته *pèivèstè*, — partisan, هوادار
hèva dar, طرفدار *tèrèf-dar*

ADHÉRER, v n, être attaché à quelque chose, پیوسته
pèivèstè boudèn, متصل بودن *mouttècèl boudèn*,
— à une opinion, هوادار شدن *hèva dar choudèn*,
طرفدار شدن *tèrèf dar choudèn*

ADHÉSION, s f, پیوستگی *pèivèstègui*, a اتصال *ètètèçal*,
pr t *ittèçal*, — consentement, ارضا *rèza*, pr t *riza*,
قبول *qèboul*, pr t *qaboul*

ADIEU, s m, جدا حافظ سما *khouda hafèzè chouma*
bachèd, — adieu, je m'en vais, جدا حافظ سما
میرم *mirèvèm khouda hafèzè chouma bachèd*

ADJACENT, e, adj, پیوسته *pèivèstè*, a متصل *mouttècèl*,
pr t *muttècèl*

ADJECTIF, s m, a صعب *sèfèt*, pl صغاب *sèfat*, pr t.
sifat

ADJOINDRE, v a, همکار کردن *èmbaz kèrdèn*, همکار
hèm kar kèrdèn, — adjoint, e, امداد *èmbaz choudè*,
شریک *chèrik choudè*, — adjoint est aussi همکار
hèm kar, همسعل *hèm choughl*, a. معین *mou'èn*

ADJONCTION, s f, a اسراک *èchtèrak*, pr t *ichtirak*, رفقی
tèrfiq

ADJUDANT, s m, آحدان *àdjudan*, — adjudant général,
آحدان باشی *àdjudan bachi*

ADJUDICATION, s f, a شعی ملک *tèmliké chér'i*, pr t *tèmliki chér'i*

ADJUGER, v a., سعا مالک کرس *chér'èn malèk kèrdèn*,
کسب حکم سرع تسلیم کرس *bè hècèbè heukmé chér'
tèslim kèrdèn*

ADJURATION, s f, a. استعسام *èstegsam*, pr t *istigsam*,
استهلاف *èstèhlaf*, pr t *istihlaf*

ADJURER, v a., قسم دادن *qècèm dadèn*

ADMETTRE, recevoir, v a., پذیرفتن *pèzirèftèn*, قبول
کرس *qèboul kèrdèn*, — admis, ise, پذیرفته *pèzi-
rèftè*

ADMINISTRATEUR, s m, a. مدتر الملك *moudèbbèr oul-moulk*,
— militaire, a. صابط *zabèt*, pr t *zabit*, — d'une mos-
quée, a. موتی *moutèvèlli*, — civil, a. حاکم *hakèm*,
pr t *hakim*

ADMINISTRATION, s f, a. مسبب امور *tèmhchètè*
oumouré mèmlèkèt, pr t *tèmhchètè umouri mèmlèkèt*,
حکومت *houkougèt*, pr t *hukougèt*

ADMINISTRER, v a., حکومت کرس *houkougèt kèrdèn*,
— la justice, امر سرعب سدن *moutècèddu
oumouré chér'i'èt choudèn*

ADMIRABLE, adj des 2 g, عکبر *chèguèft ènguiz*,
حیرت افزا *hèirèt èfza*, a. عجب *'èdjib*, pr t *'adjib*

ADMIRABLEMENT, adv, بطور عجب *bè toouré 'èdjib*, a.
بدعا *bèdi'èn*, عجباً *'èdjibèn*

ADMIRATEUR, trice, s, عجب کننده *chèguèft kounèndè*,
حیرت کننده *hèirèt kounèndè*

ADMIRATION, s f, عجب *chèguèft*, a. تعجب *tè'èd-*

djoub, pr t *tè'addjub*, اسعجاب *èstè'èdjab*, pr t. *istè'i-djab*, حبر *hèirèt*, pr t *hairèt*

ADMIRER, v a., سگفت مانیس *dèr chèguèft mandèn*,
تعب کرس *tè'èddjoub kèrdèn*

ADMISSIBLE, adj des 2 g, قبول پذیرفتنی *pèzurèftèni*,
قرب *qèboul kèrdèn*, a معبول *mèqboul*, pr t *maq-boul*

ADMISSION, s f., بدترائی *pèzurayi*, a. قبول *qèboul*, pr t *qaboul*

ADMONESTER, v a, سررس کرس *sèr zènèch kèrdèn*, نکوهش
کرس *nèkouhèch kèrdèn*

ADMONITION, s f, سررش نکوهش *nèkouhèch*,
a عدد *tè'èzir*, توبیخ *tooubikh*, pr t *tèvbikh*

ADOLESCENCE, s f, جوان عموان *'ènfèvané djèvan*, a
ساب *chèbab*

ADOLESCENT, e, adj, جوان *djèvan*, a مراحم *chabb* ساب
mèi ahèq

ADONNER, (S'), v pron, خود را انداختن *khoud ra èndakhtèn*,
میلا سدن *moubtèla choudèn*, معتد سدن *mouqèyyèd*
choudèn, — adonné, e, a میلا *moubtèla*, معتد *mou*
qèyyèd, pr t *muqayyèd*

ADOPTER, v a., prendre pour fils, بفریدی قبول کرس *bè*
fèrzèndi qèboul kèrdèn, — préferer, احسار کرس
èkhtiar kèrdèn, ترجیح دادن *bèrguzidèn*,
tèrdjnh dadèn

ADOPTIF, adj (fils adoptif) پسر خوانده *pècèr-khandè*

ADOPTION, s f, فرید خواندگی *fèrzènd-khandègui*, —
préférence, a. ترجیح *tèrdjnh*

ADORABLE, adj des 2 g , لایف پرسش layèqè pèrèstèch,
ساکده chayané sèdjàdè

ADORATEUR, TRICE, s , پرسس کیده pèrèstèndè,
pèrèstèch kounèndè, پرسب pèrèst, — adorateur du
feu, آتس پرسب àtèch pèrèst, — des idoles, ب پرسب
bout pèrèst, pr t pout pèrèst

ADORER, v a , پرسس کردن pèrèstàdèn,
تèch kèrdèn, ساکده کردن sèdjàdè kèrdèn

ADOSSEUR, v a , تکه دادن tèkiè dadèn, — s'adosser,
تکه کردن tèkiè kèrdèn

ADOUCIR, v a , ملانم کردن moulayèm kèi dèn

ADOUCISSANT, E, adj , a ملای moulèyyn

ADOUCISSEMENT, s m , a ملایمèt, تسکین tèskìn

ADOUCISSEUR, EUSE, qui polit les glaces, s , حلاکر djè-
la guèi

ADRAGANT, s m , a صبع کیره sèmghe kètirè, pr t sam-
ghì kètirè

ADRESSE, s f , dextérité, حیره دسی tchirè dèstì, حلد
djèld dèstì, a لباقè lèbaqèt, — d'une lettre,
بیر نامه bèr namè, سیر نامه sèr namè, a عنوان 'unvan

ADRESSER, v a , envoyer, فرستادن ferustadèn, ابعاد
ènfaz dachtèn, ارسال داسی èrsal daochtèn, —
s'adresser, avoir recours, رجوع کردن roudjou' kèr-
dèn, — adressé, e, à, a, حصانا khètàbèn, pr t khì
tabèn

ADROIT, E, adj , حیره دسب tchirè dèst

ADROITEMENT, adv , دکیره دسی bè tchirè dèstì, باسادی
bè oustadi

ADULATEUR, TRICE, s, حابلس *tchaplous*, a. مداهى *mou-dahèn*

ADULATION, s f, حابلوسى *tchaplouci*, a. مداهنه *mou-dahènè*

ADULER, v a., حابلوسى كړن *tchaplouci kèrdèn*, مداهنه كړن *moudahènè kèr dèn*

ADULTE, adj des 2 g, بڼه بلوغ رسېده *bè hèddé bou lough rècidè*, a. بالغ *balègh*, pr t *baligh*

ADULTÈRE, s m, زناكارى *zèna kari*, a. زنا *zéna*, pr t *zina*, — adj des 2 g, زناكار *zèna kar*, pr t *zina kiar*, a. زانی *zani*

ADULTÉRIN, INE, adj, حرامزاده *hèram zadè*, a. ولد زنا *è-lèdé zèna*, pr t *vèlèdi zina*

ADVENIR, v a., روى داس *vegou' yaftèn*, وقوع يافى *roui dadèn*, زههور كړن *zehour kèrdèn*, واقع سدى *va-qè' choudèn*

ADVENTIF, IVE adj, a. مال موروث *malé moourous*, pr t *malè mèvrours*

ADVERBE, s m, a. طرف المكان *zèrf oul mèkan*, pr t *zarf-ul mèkian*

ADVERBIAL, e, adj, a. طرفى *zèrfi*, pr t *zarfi*

ADVERBIALEMENT, adv, a. طرفا *zèrfèn*, pr t *zarfan*

ADVERSAIRE, s, دوشمنى *douchmèn*, a. خصم *khèsm*, pr t *khasm*, مخالف *moukhalèf*, pr t *moukhalaf*

ADVERSATIF, IVE, adj, a. مضاد *moutèzadd*

ADVERSE, adj, les parties adverses, a. متدعى و متدعى عليه *mouddè'è vè mouddè'a 'èlèh*

ADVERSITÉ, s f., فلکړدکى *fèlèk zèdègui*, بد بختى *bèd-bèkhti*, a. نكبت *nèkbèt*

AÉRER, v a., هوا داس *hèva dadèn*, — aéré, e, پړ هوا
pour *hèva*

AÉRIEN, NE, adj, هوائی *hèvayî*, pr t *havayî*

AÉROMÈTRE, s m, a هوا ميزان *mizané hèva*

AÉRONAUTE, a ستاج هوا *sèyahé hèva*

AÉROSTAT, s m, هوا کسبی *kèchtu hèva*, بالون *baloun*

AFFABILITÉ, s f, دلواری *dèl djouyî*, خاطربواری *khatèr-nèvazi*, مهربانی *mèhrèbanî*

AFFABLE, adj des 2 g, دلووار *dèl nèvaz*, مهربان *mèhrèban*,
خاطربووار *khatèr nèvaz*

AFFADIR, v a, بی مړه کړس *bi mèzè kèrdèn*

AFFADISSEMENT, s m, بی مړکی *bi mèzèguî*

AFFAIBLIR, v a, ار قوت انداحس *èz gouvvèt èndakhtèn*,
ار قوت *zè'if kèrdèn*, — s'affaiblir, ار قوت
دند *èz gouvvèt ouftadèn*, ضعف سدن *zè'if choudèn*,
— affaibli, e, ار قوت افساده *èz gouvvèt ouftadè*

AFFAIBLISSANT, E, adj, ضعف کنده *zè'if kounèndè*

AFFAIBLISSEMENT, s m, ناتوانی *na tèvani*, بی قوتی *bi-gouvvètî*,
a ضعف *zè'èf*, pr t *za'f*

AFFAIRE, s f, کار *kar* a امر *èmr*, pl امور *oumour*, pr
t. *umour*, — ce n'est pas mon affaire, کار می نیست
karé mèn nist, — il y a beaucoup d'affaires, کار بسیار
kar bèciar èst, — chargé d'affaires, مصلحتکار *maslèhèt gouzar*,
pr t *maslahat guzar*, — je n'ai rien
à faire, کاری ندارم *kari nèdarèm*

AFFAIRÉ, E, adj, a. معقول *mèchghoul*

AFFAISSEMENT, s m, a ضعف *zè'èf*, pr t *za'f*, فسر
fetour

فرو نچاندن *ferou nèchandèn*, — s'affais-
فرو نچستن *ferou nèchèstèn*, — s'affaiblir, ضعف
نچندن *nèchndèn*

AFFAMER, v a, گرسنه کداسن *gourèsnè gouzachtèn*,
نه تنگنای کرسکی انداحن *bè tèngnai gourèsnègui*
èndakhtèn, — affamé, e, گرسنه *gourèsnè*

AFFECTATION, s f, ساحکی *sakhtègui*

AFFECTER, v a, destiner à, مخصوص کردن *mèkhsous*
kèrdèn, mouqèrrer *kèrdèn*, — faire une im-
pression, تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*, — faire *ècèr kèr-*
dèn, — faire ostentation, ساحکی کردن *sakhtègui*
kèrdèn, وانمود کردن *va nemoud kèrdèn*, — affliger,
غهمناک کردن *ghèmnak kèrdèn*, — affecté, e, qui n'est
pas naturel, ساحته ساحکی *sakhtè, sakhtègui*, a
مخصوص شده *djè'èlè*, — attaché, destiné, مخصوص شده
mèkhsous choudè, — affligé, غهمناک *ghèmnak*, a معوم
mèghmoum, pr t *maghmoum*

AFFECTION, (sentiment) s f, مهر *mèhr*, دلچسپکی
dèl bèstègui, a محب *mèhèbbèt*, — accident du corps
ou de l'âme, درد *dèrd*, سودا *soouda*, pr t *sèvda*, a علل
'èllèt, pr t *'illèt*

AFFECTIONNER, v a, دوست داسن *doust dachtèn*, میل
meil dachtèn, — affectionné, e, دوست داسنه
doust dachtè choudè, دلربوده *dèl reboudè*

AFFECTUEUSEMENT, adv, بهرانی *bè-mèhrèbani*, با محبت
mèhèbbèt

AFFECTUEUX, EUSE, adj, مهربان *mèhrèban*

AFFERMER, v a., donner à ferme, باجاره داسن *bè-èdjarè*

dadèn, — prendre à ferme, احاره کردن *əɟarə kèrdèn*,

کرایه کردن *kèrayə kèrdèn*

AFFERMIR, v a, اسوار کردن *ustvar kèrdèn*, محکم کردن
meuhkèm kèrdèn

AFFERMISSEMENT, s m, اسواری *ustvari*, a استحكام *èstèh-*
kam, pr t استحكام *istihkiam*, تعویب *tèqvuyèt*

AFFICHE, s f, a ورقة اعلام *vèrèqèyé è'èlam*

AFFICHER, v a, ورقة اعلام بدوار حساندن *vèrèqèyé è'èlam*
bè divar tchèspandèn

AFFIDÉ, e, adj et s, a محرم *mèhrèm*, معبد *meu'eutèmèd*

AFFILER, v a, تیز کردن *tiz kèrdèn*, — affilé, e, تیز *tiz*,
ترا *bourra*

AFFILIATION, s f, a ادخال *èdkhal*, pr t ادخال *idkhal*, انسلاک
ènsèlak, pr t انسلاک *insilak*

AFFILIER, v a, درسلك كروهی *dèr sèlké*
guerouhi mounsèlèk kèrdèn, — s'affilier, كروهی درسلك
درسلك سدن *dèr sèlké guerouhi mounsèlèk choudèn*

AFFILOIR, s m, سیک برکی *sènguè tiz koun*

AFFINITÉ, s f, alliance, parenté, خوئی *khichi*, — rap-
port, a مناسب *mounacèbèt*, — communauté d'es-
pèce, de genre, a مناسب *moudjanècèt*

AFFIRMATIF, ive, adj a مصدق *moucèddèq*, pr t mu-
çaddiq

AFFIRMATION, s f, a تصدیق *tèsdiq*, pr t tastiq

AFFIRMATIVEMENT, adv, a بالتصديق *bèt tèsdiq*, pr t bit-
tastiq

AFFIRMER, v a, تصدیق کردن *tèsdiq kèrdèn*

AFFIXE, adj des 2 g, پیوسته *pèivèstè*, a متصل *mouttècèl*,

pr t *muttacil*, — pronom affixe, a *صمير متصل zè-miré mouttècèl*, pr t *zamiri muttècìl*

AFFLICTION, s f, اندوه *èndouh*, a عضة *ghoussè*, ألم *èlèm*, عم *ghèm*

AFFLIGEANT, e, adj, عم انكسر *ghèm ènguiz*

AFFLIGER, v a, اندوه کنی *èndouhkin kèrdèn*, دل *دل* *dèl* *èndouhkin kèrdèn*, — s'affliger, اندوه عکس *èndouhkin choudèn*, سدن *ghèmguin choudèn*, سدن *dèl tèng choudèn*, — affligé, e, سدن *èndouhkin*

AFFLUENCE, s f, écoulement abondant d'eau, a سلاں *sè-lan*, حباب *djèrèyan*, — abondance de choses, بسیاری *bèciari*, a. کبر *kèsrèt*, — grand concours de monde, ارحام *èzdèham*, pr t *izdèham*

AFFLUER, v n, couler vers, جاری سدن *djari choudèn*, رخص *rikhtèn*, — se réunir en foule en parlant des choses ou des personnes, جمع سدن *djèm' choudèn*, en parlant des personnes qui se réunissent en un lieu, ارحام *ezdèham kèrdèn*

AFFOLER, v a, معش کړس *mèftoun kèrdèn*, — s'affoler, معش سدن *mèftoun choudèn*, — affolé, e, معش *mèftoun choudè*, a معش *mèftoun*

AFFRAGER, v a, دوات حوراک داس *bè dèvabb khourak*
 'n

A CHIR, v a, آزاد کړس *àzad kèrdèn*, خلاص *khèlas kèrdèn*, — une lettre داس *poulé kaghèzè post ra dadèn*, مهر نسب تر روی کاعد *mohré post bèr roui kaghèz zèdèn*

AFFRANCHISSEMENT, s m, a. خلاصی *khèlas*, خلاص *khèlaci*, — d'une lettre V **AFFRANCHIR**

AFFRE, s f, تیرس شدد *tèrcé chédid*, a. هول *hooul*, pr t *hèvl*

AFFRÉTER, v a, کسی کرانه کرد *kèchti kèrayè kèrdèn*

AFFREUSEMENT, adv, بظهور هولناک *bé toouré hooulnak*

AFFREUX, EUSE, adj, هولناک *hooulnak*, سهمناک *sèhmnak*, a. مهیب *mouhib*, مهول *mèhoul*, pr t *mahoul*

AFFRIANDER, v a, نظمیع کردن, — affriandé, نظمیع شده *tètmi' choudè*

AFFRONT, s m, بی ادبی *bi èdèbi*, بی حرمی *bi heurmèti*, a. حرم *hètké heurmèt*, pr t *hatki heurmèt*

AFFRONTER, v a, بی پروا پیش رفتن *bi pèrva pich rèstèn*

AFFRONTEUR, EUSE, s, فریب دهنده *fèribèndè*, فریب دهنده *fèrib dèhèndè*

AFFUBLER, v a, پوشاندن *pouchandèn*, — s'affubler, پوشیدن *pouchidèn*

AFFÛT, s m, عراده طوپ *'èrradèyé toup*, — endroit où l'on se cache, دنده گاه *didè gah*, pr t *didè guah*, — être à l'affût, مرتصد فرصت بودن *moutèrèssèdé foursèt boudèn*

AFIN, **AFIN QUE**, conj, ابرای آنکه *bèraïn ké*, ابرای آنکه *bèhré in ké*, تا که *ta ké*, pr t *ta ki*, afin de, برای *bèrai*, — afin de voir, برای دیدن *bèrai didèn*

AGAÇANT, E, adj, (pour les dents) کند کننده دندان *kound kounèndèyé dèndan*, — au fig, qui fait des agaceries, نازنده *nazèndè*, ناز کننده *naz kounèndè*, عسوه کر *'uchvè guèr*

AGACEMENT, s m, (des dents) کندی دندان *koundu dèndan*

- AGACER, v a, les dents کد کردن دندان *kound kèrdènè*
dèndan, — provoquer, تحریک کردن *tèhriz kèrdèn*,
 — contrarier, آزار دادن *àzar dadèn*, — chercher à
 plaire, عسوه و داری کردن *'uchvè o naz kèrdèn*
- AGACERIE, s f, ناز *naz*, عسوه کری *'uchvè guèrè*
- AGARIC, s m, عربون *gheriqoun*
- AGATHE, s f, عقیق یمانی *'èqiqué yèmani*, pr t *'aqiqè yamani*
- AGE, s m, سال *sal*, a سق *sènn*, pr t *sinn*, — quel âge
 a t il? چند سال دارد *tchènd sal darèd*
- AGÉ, e, adj پیر *pir*, سالداری *sal dar*, کهنی سال *keuhèn sal*,
 a مستی *moucènn*, pr t *mucinn*
- AGENCE, s f, وکالتگری *vèkalèt guèrè*
- AGENCEMENT, s m, آراس *àrayèch*
- AGENCER, v a, درسب کردن *droust kèrdèn*, آراسی *arastèn*,
 — agencé, e, آراسه *àrastè*
- AGENDA, s m, دفتر کوجک *dèftèré koutchèk*
- AGENOUILLE, (S'), v pron, زانو برمی گذاستی *zanou bè zèmn gouzachtèn*
- AGENT, s m, qui agit, a عامل *'àmèl*, pr t *'amul*, pl هتال
'oummal, موثر *mouèssèr*, pr t *muèssir*, — celui qui
 fait les affaires d'un autre, a. وکیل *vèkil*, pl وکلا *vou-
 kèla*, — agent de change, صراف *sèrraf*
- AGGLOMÉRATION, s f, جمع شدن *djèm' choudèn*, a. اجتماع
èdjètèma', pr t. *idjtima'*
- AGGLOMÉRER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, — s'aglomé-
 rer, جمع شدن *djèm' choudèn*, — agloméré, e, جمع
 شده *djèm' choudè*

AGGLUTINATION, s f, البام نافیں رحم, *èltiam yaftèné zèkham*,

a. البام *èltiam*, pr t *iltiam*

AGGLUTINER, v a, البام دانی اتّصال دادن, *èttèçal dadèn*,

èltiam dadèn, متصل کردن *mouttècèl kerdèn*, — s'agglutiner, مبصل سدن *pèwèstè choudèn*, مبصل سدن *mouttècèl choudèn*

AGGRAVANT, e, adj, معظم کندن *meu'euzèm kounèndè*,

کندن بدتر *bèdtèr kounèndè*

AGGRAVER, v a, حرّتی را کتلی بدتر کردن *bèdtèr kèrdèn*

dyuz'i ra koullè kèrdèn, — aggravé, e, معظم سدن *meu'euzèm choudè*, کندن بدتر *bèdtèr choudè*

AGILE, adj des 2 g, حاسب *tchoust*, حالك *tchapouk*,

حالك *tchalak*

AGILEMENT, adv, بحاسی *bè tchousti*, بحالاک *bè tchalaki*

AGILITÉ, s f, حاسب *tchousti*, حالاک *tchalaki*, سرب

sour'èt, pr t *sur'èt*

AGIO, s m, صرفه نول *sèrfèyé poul*, a صرف *sèrf*, pr t

sarf

AGIOTAGE, s m, a مراکبه *mourabèhè*

AGIR, v a, عمل کردن *'èmèl kèrdèn*, — s'agir il s'agit de,

کار اندکاسب که *kar indjast ké*

AGISSANT, e, adj, qui se donne du mouvement, موسسه در

حرک *pèwèstè dèr hèrèkèt*, — qui opère avec force,

a عامل *'àmèl*, pr t *'àmil*, سربع الآخر *sèri' oul-bèèr*

AGITATEUR, s m, فتنه انگیز *fètnè ènguz*

AGITATION, s f, au physique, حیس *djoumbèch*, a حرک

hèrèkèt, — fig, دغدغه دل *dèghdèghèyé dèl*, a اضطراب

èztèrab, pr t *iztirab*, — tumulte, a فتنه *fètnè*, pr t

- fiñè*, فساد *fècad*, manque de calme, بی آرامی *bi آرامی*
AGITER, v a, remuer, حرکت دادن *tèkan dadèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*, حواسن *djoumbanidèn*, — s'agiter,
 اضطراب کردن *èztèrab kèrdèn*, — agité, e, au fig, a.
 مضطرب *mouztèrèb*
AGNATION, s f, خویشی *khichi*, a قرابت *qèrabèt*, pr t
qarabèt
AGNEAU, s m, بز *bèrrè*
AGONIE, s f, حال کندن *halètè djan kèndèn*, حال
 نزع *halètè nèz'*
AGONISANT, e, adj, حال کدان *djan kènan*, حال آمدن
djan bè lèb amèdè
AGONISER, v n, در حال کندن *djan kèndèn*, در حال نزع
dèr halètè nèz' boudèn
AGRAFE, s f, فلانه *qoullabè*
AGRAFER, v a فلان را بسن *qoullabè ra bèstèn*
AGRAIRE, adj des 2 g, معلف معسم زمینی *moutè'èllèq*
bè tègsimé zèmin
AGRANDIR, v a, بزرگتر کردن *bouzourgètèr kèrdèn*, —
 s'agrandir, بزرگتر شدن *bouzourgètèr choudèn*
AGRANDISSEMENT, s m, بزرگتر شدن *bouzourgètèr choudèn*
AGRÉABLE, adj des 2 g, دلپذیر *dèl-pècènd*, دلپذیر *dèl-*
pèzur, خوش *khoch*, a مرعوب *mèrghoub*, مقبول
mèqboul, pr t *maqboul*
AGRÉABLEMENT, adv, بدوی *bè toouré khoch*, بدوی
 و صفا *bè zoouq o-sèfa*
AGRÉER, v a, پسندیدن *pèzurèftèn*, قبول کردن *qèboul*
kèrdèn

AGRÉGATION, s f, action d'agréger V ce mot, — assem

blage, a اجماع *èdjtéma'*, pr t *idjtima'*

AGRÉGER, v a, داحل کړس *dakhèl kèr dèn*, قبول کړس *qè*

boul kèr dèn, — agrégé, e, قبول سده *qèboul choudè*

AGRÉMENT, s m, plaisir, a لذت *lèzzèt*, حظ *hèzz*, pr t

hazz, ذوق *zoouq*, pr t *zèvq*, — approbation, a, رضا

rèza, pr t *iza*, — amusement خوشگذرانی *khoch gou*

zèram, a نوحه *nouzhèt*

AGRESSEUR, s m, تعرض کننده *tè'èrrouz kounèndè*, a

صائل *sayil*, متعرض *moutè'èrrèz*, pr t *mutè'arriz*

AGRESSION, s f, a تعرض *tè'èrrouz*, pr t *tè'aruz*, صولت

sooulèt, pr t *sèvlèt*

AGRESTE, adj des 2 g, نباتی *biabani*, a صحرائی

sèhrayi

AGRICOLE, adj des 2 g, qui s'adonne à l'agriculture, برزرگر

bèr zè guèr, — qui a rapport à la culture, a معلف

براع *moutè'èllèq bè zira'èt*, a فلاحي *fellahi*

AGRICULTEUR, s m, برزرگر *bèr zè guèr*, راع *zèra'èt*

kounèndè, a فلاج *fèllah*, راع *zarè'* pr t *zari'*

AGRICULTURE, s f, کسب کاری *kècht kari*, برزرگی *bèr zè guèr*,

a روع *sèr*, راعت *zèra'èt*, pr t *zira'at*, فلاحي *fè-*

lahèt

AGUERRE, v a, دحکي آموخته کړس *bè djèng àmoukhètè*

kèr dèn, — s'aguerrir, دحکي ارمودن *djèng àzmoudèn*,

— aguerri, e, دحکي ارموده *djèng àzmoudè*, دحکي دده

djèng didè

AGUETS, s m pl, a کمین *kèmin*, — être aux aguets,

در کمین ناستی *dèr kèmin nèchastèn*

AH! interj, واى *vaï*, آ *ah*

AHURIR, v a, كنج کردن *gundj kèrdèn*, — ahuri, e, كنج شده *gundj choudè*, a, محبوبه *mèbhout*

AIDE, s m, celui qui prête assistance, ياور *yavèr*, a, معاون *mou'avèn'* معي *mou'in*, — s f, assistance, ياورى *yavèri*, دستياري *dèstiari*, t, كومك *keumèk*, p, دستگيرى *dèst guiri*

AIDER, v a, كومك ياورى *yavèri kèrdèn*, كومك *keu mèk kèrdèn*, امداد کردن *èmdad kèr dèn*

AIEUL, pl AIEUX, s m, نيا *ma*, a, حد *djèdd*, pl احداد *èdjdad*

AIEULE, s f, مادر بزرگ *madèrè bouzourg*, a, حده *djedde*

AIGLE, s m, دال *dal*, t, قوش *qèrè qouch*, a, ابوي *ènouq*, pl انواع *ènvag*, عقاب *'ouqqab*, pl عمالي *'ouqban*

AIGLON, s m, بجه عقاب *bètchèyé ouqqab*

AIGRE, adj des 2 g, ترش *tourch*, — aigre doux, مياكوش *mèi-khoch*

AIGRELET, TE, adj, ترس ميره *tourch mèzè*

AIGREMENT, adv, ترس روئي *bè tourch rouyi*, نسكبي *bè sèkhti*

AIGREUR, s f, ترستب *tou chiyèt*, — en parlant des personnes disposées à se fâcher, ترش روئي *tourch rouyi*, سكب روئي *sèkht rouyi*, a, حسونى *khechounèt*

AIGRIR, v a, ترس کردن *tourch kèrdèn*, — au fig, en parlant des personnes, بعط آوردن *bè ghèiz àvour dèn*, تيرش *bé hèddèt àvour dèn*, — s'aigrir, ترش شدن *tourch choudèn*, — au fig, حشمتك شدن *khechm-nak choudèn*, عصاك شدن *ghèzèbnak choudèn*, —

aigri, e, حسد شده *tourch choudè*, — irrité, حسدناک *khèchmnak*

AIGU, e, adj, تیز *tiz*, — angle aigu, a زاویه حاده *zaviyé haddè*, pr t *zavièi haddè*

AIGUIÈRE, s f, آفتابه *aftabè*, a آبزی *èbriq*, pr t *ibriq*

AIGUILLE, s f, سوزن *souzèn*, — de montre, عقربه *èqrèbè*, — à coudre la grosse toile, حوالدور *djouval-douz*, pr t *tchouvaldiz*

AIGUILLETTE, s f, وسيل بند *vèqsèl bènd*

AIGUILLON, s m, dard d'insecte, نيس *mch*

AIGUILLONNER, v a, تهریز کردن *tèhriz kèrdèn*

AIGUISER, v a, تیز کردن *tiz kèi dèn*

AIL, s m, سیر *sir*

AILE, s f, بال *bal*, a حياج *djènah*

AILÉ, e, adj, بالدار *bal dar*, با پر *ba pèr o bal*

AILLEURS, adv, جای دیگر *djai diguèr*, — d'ailleurs, d'un autre lieu, از جای دیگر *èz djai diguer*, — d'ailleurs, علاوه بر این *qèt'é nèzèr èz in*, 'èlavè bèr in

AIMABLE, adj des 2 g, دلبيد *dèl bènd*, دلبر *dèl-rouba*

AIMANT, e, adj, دوستدار *doust dar*, a ودود *vedoud*

AIMANT, s m, آهنگر *ahèn rouba*, a معاطيس *mègnatis*, pr t *mignatis*

AIMANTER, v a, آهنگر را اندود کردن *bè ahèn rouba èndoud kèrdèn*

AIMER, v a, دوست داشتنی *doust dachtèn*, — s'aimer, s'entr'aimer, همدگر را دوست داشتنی *hèm-diguèr ra doust dachtèn*, — aimé, e, دوست داده شده *doust dachtè*

- choudè*, a محبوب *mèhboub*, — s'aimer soi même, خود را *khoud ra doust dachtèn*
AINE, s f, زهار *zèhar*, a مغنى *mèghbèn*, pl مغانى *mèghabèn*
Ainé, e, adj, مهر *mèhtèr*, بزرگ *bouzourg*
Aïnesse, s f, a بعلم السق *tèqèddoum ous sènn*, — droit
 d'ainesse, a حق بعلم السق *hèqqé tèqèddoum ous sènn*
Ainsi, adv, de cette façon, همكسى *hèm tchenin*, انى طور *in toour*, — ainsi que, چنانكه *tchènàn ké*, — ainsi,
 par conséquent, a لهذا *lèhaza*, — ainsi donc, پس *pès*,
 — c'est ainsi, انى صور اسب *tchènin èst*, in
toour èst
Air, s m, atmosphère, a هوا *hèva*, pr t hava, —
 bon air, هواى خوب *hèvaì khoub*, خوش هوا *khoch*
hèva, — air malsain, a هواى عبر سائم *hèvaì ghèiré*
salèm, — apparence, a ظاهر *zahèr*, — avoir l'air,
 ressembler, مانند بودن *mandèn*, شبیه بودن *chèbìh bou-*
dèn, — propos en l'air, حرف هوائى *hèrfé hevay*, حرف ول *hèrfé vèl*,
 حرف بهوده *hèrfé bihoudè*, — air, terme de
 musique, هوا *nèva*, a مقام *mègam*, pr t *maqam*, هوا
hèva, pr t *hava*
AIRAIN, s m, مس بروى آميخته *mès bè roui àmikhèd*
AIRE, s f, حرمگاه *khèrmèn gah*
AIRÉE, s f, حرمى *khèrmèn*, pr t *kharmèn*
AISANCE, s f, facilité, آسانى *àçani*, a سهولت *souhoulèt*,
 — commodité, حلال فراخى *fèrahhi hal* آسودگى *àçou-*
dègui, a رفاهيت *rèfahiyèt*, — lieu d'aisance, آندسب
ab dèst, آب ريز *ab riz*, a چلا *khèla*, مسراج *moustèrah*

AISE, adj des 2 g , خوشحال *khoch hal*, خوشنود *khochnoud*,
خوشد *khoursend*, شادمند *chadmènd*

AISE, s f , درخانی *âçoudègui*, رفاهانی *fèrèh bah*, ا.
رفاهیت *rèfahiyet*, — être à son aise, درودن *d-
çoudè boudèn*

AISÉ, e, adj , آسانی *âçan*, a سهل *sèhl*

AISEMENT, adv , آسانی *be âçani*, a بالسهولت *bès sehoulèt*

AISSEILE, s f , بعل *bèghèl*

AJOURNEMLNT, s m , اواخر *tè'èkhar*, pr t تا'akhir,
تعویف *tè'èviq*, pr t تا'avig

AJOURNER, v a , تعویف انداختن *bè tè'èviq èndakhtèn*,
— ajourné, e, تعویف اصابه *bè tè'èviq ouftadè*

AJOUTER, v a , افزودن *êfzoudèn*, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*,
— ajouter foi, باور کردن *bavèr kèrdèn*,
اعتقاد کردن *è'tèqad kèrdèn*

AJUSTEMENT, s m , action d'ajuster, a ترتیب *tèrtib*, —
parure, a زینت *zinèt*

AJUSTER, v a , rendre juste un poids, une mesure, همسج *hèm sèndj*
معاذل *hèm sèndj kèrdèn*, عمار کردن *'èyar kèrdèn*,
معاذل *mou'âdél kèrdèn*, — viser, کرسی *nèchanè*
گورفتن *guirèftèn*, — accommoder, درس کردن *droust*
کردن *kèrdèn*, — parer, زینت دادن *zinèt dadèn*, آراستی
ârastèn

ALAMBIC, s m , کسی دیک *diké 'èrèq-kèchi*, a لیسک
èmbèk, mieux, آسوی *èmbiq*

ALAMBIQUEUR, v a , موشکافی کردن *dèqiq kèrdèn*,
موشکافی کردن *mou chékafi kèrdèn*, — alambiqué, e, a مدق *mou-
dèqqèq*

ALARGUER, v n, et s'alarguer, ار کنار دور سدن *ez kènar doui choudèn*

ALARME, s f, crainte, ترس *tèrs*, — fausse alarme, ترس
تيرسە *tèrsé bi dja*

ALARMER, v a, ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsanidèn*,
— s'alarmer, ترسيدن *tèrsiden*, ترسانى *hèraçan*
choudèn, — alarmé, e, ترسيدە *tèrsidè* ترسانى *hèraçan*

ALARMISTE, s m, حير اراحيف دهيدە *khebèr é éradjif dè-
hèndè*

ALBÂTRE, s m, مرمر سعيد *mèr mèré sèfid*

ALBUM, s m, حيك *djoung*, a مجموعه *mèdj mou'è*

ALBUMINE, s f, دكم مرع سعيدە *sèfidèyè tokhmé mourgh*

ALCALI, s m, نمک قابە *nèmèké qalè*, — alcali volatile,
جوهر سادر *djoouhèrè nèchadèn*

ALCHIMIE, s t, کيميا گيرى *kimia guèr*, کيميا *kimia*

ALCHIMISTE, s m, کيميا گر *kimia guèr*

ALCOOL, s m, poudre extrêmement fine, سرمه *surmè*,
a كحل *kuhèl*, — esprit de vin, عرق سه انسى
'èr èqé sè àtèchi

ALCORAN, s m, a قرآن *qou'an*, قرآن *fourqan*

ALCOVE, s f, پس حنة *pès khanè*, خوانکاه *khab gah*

ALCYON, s m oiseau, ماريسى *martin*

ALÉATOIRE, adj des 2 g, a مربوط باطلاعى *mànout nè ètè-
tèfaq*

ALÈNE, s f, درس *dèrèfch*

ALENTOURS, s m pl, a اطراف *étraf*, اکلاف *èknaf*

ALBÈTE, adj des 2 g, بداريل *bùdar dèl*

ALEZAN, adj m, کريد *kurènd*

ALGÈBRE, s f, مغاليله فى *fènné djèbr o-mouqabèlè*, a
المغاليله *èl djèbr vèl mouqabèlè*

ALGÈBRISTE, s m, a, الكمبر والمغاليله *èrbab èl-djèbr vèl-*
mouqabèlè

ALIBI, s m, در حاي عمر و فوع حاديه حاصر بونس *dèr djaì*
ghèiré veqou'è hadècè hazèr boudèn

ALIÉNABLE, adj des 2 g, فروحسى ابعال بدبر, *èntèqal pèzir*, فروحسى
feroukhtèn

ALIÉNATION, s f, vente, فروس *ferouch*, a بيع *bèr'*, — d'es-
prit, ديوانكى *divanègui* a حوس *djenoun*

ALIÉNER, v a, vendre, فروحسى *firoukhtèn*, مسعل كرس
mountèqèl kèrdèn, — au fig, rendre fou ديوانه كرس
divanè kèrdèn, — aliéné, e, فروحه سده *feroukhtè*
choudè, نعر مسعل سده *bè ghèir mountèqèl choudè*,
fou, ديوانه *divanè*, — on dit aussi aliéner les cœurs,
دل مردم را مانبدين *dèlé mèrdoum ra rèmanidèn*

ALIGNEMENT, s m, a تصعيف *tèsfif*

ALIGNER, v a, صف بدمف آراسى *sèff bè sèff àrastèn*, —
s'aligner, صف كسدن *sèff kèchidèn*

ALIMENT, s m, نوسه *touchè*, حوراك *khourak*, a طعام *ta'am*,
غذا *ghèza*, pr t *ghida*, pl اعدنه *eghziè*, pr t *aghdiè*,
قوت *qout*

ALIMENTAIRE, adj des 2 g, a عدائى *ghèzayi*, pr t *gha*
dayi

ALIMENTER, v a, حوراك داس *pèrvèr dèn*, *khourak*
dadèn

ALINÉA, s m, سطر ابدای *èptèdaì sèt*

ALITER, v a, سمرى كرس *bèstèrè kèrdèn*, — s'aliter,

bèstèrî choudèn, — alité, e, بستی بستی, —
bèstèrî choudè بستی بستی

ALIZARI, s m, روناں rounas, فرم qèrmèz, a بغم bègèm

ALIZE, s f, a نيف nèbèq, pr t nabag

ALLAITER, v a سر داند chir dadèn, — allaiter un en
fant, طفلى را سر داند tefli ra chir dadèn

ALLÉCHER, v a, بطمع تېتمى' kèrdèn

ALLÉE, s f, آمډ وروپ khraban, — allées et venues,
آمډ وروپ amèd o rèft

ALLÉGATION, s f, a نعل نېغل, pr t naql

ALLÈGEMENT, s m, a نكفف تېكفف, pr t takhfif

ALLÉGER, v a, سېكېر كړدى تېكفف دادېن, —
sèbouk tèr kèrdèn

ALLÉGORIE, s f, a مكار مېډجاز, — استې'آرې, pr t
istè'ârè

ALLÉGORIQUE, adj des 2 g, a مكارى مېډجازى

ALLÉGORIQUEMENT, adv a, مكارا مېډجازېن

ALLÈGRE, adj des 2 g, سر دمېع سېرې دېمېاغ, —
rèhnak

ALLÈGREMENT, adv, با سر دمېع ba sèr é dèmagh, بې-
chadi

ALLÈGRESSE, s f, سادى چاډى, — سادمانى chadman, حېرمى
khourrèmi, — سرور serour

ALLÉGUER, v a, بېل آږدى بېل آږدى, — citer une autorité,
نېغل كړدى nèql kèrdèn

ALLÉLUIA, s m, a سبحان الله soubhan allah

ALLER, v n, رېفېن رېفېن, — je vais à Paris, پېرېس مېروم
paris mirèvèm, — je m'en vais, مېروم mirèvèm, — al-

ler à pied, پیاده پیاده *piadè rêftèn*, — à cheval, سواره سواره *sèvarè rêftèn*, — par terre, راهی راهی *èz rahé khochhi rêftèn*, — aller et venir, رفتن رفتن *èf-tèn o bèrguèchtèn*, — allons, بروم بروم *bèrèvum*, — où allez vous, کجا میرید *koudja mirèvid*

ALLIAGE, s m, آمیزش آمیزش *àmizéch*, a خلطه خلطه *khoulte*, ستاب ستاب *chèiyab* احیاط *èkhtèlat*, pr t *ikhtilat*

ALLIANCE, s f, entre les familles, حودسی حودسی *khichì*, — confédération, ایتلاف ایتلاف *ètèfaq*, pr t *utifaq*

ALLIER, v a, mêler, incorporer ensemble, آمیختن آمیختن *àmikh-tèn*, فاسی کردن *qatì kèrdèn*, خلوط کردن *mèkhkout kèrdèn*, — s'allier, former une alliance par mariage, نسبت پیدا کردن *nèsbèt pèida kèrdèn*, نکاح علاقه پیدا کردن *bè nekah 'èlaqè pèida kerdèn*, — en parlant de deux états, هم پیمان شدن *hèm pèiman choudèn*, پیمان کردن *pèiman kèrdèn*, ایتلاف کردن *ètèfaq kèrdèn*, — allié, e, هم پیمان *hèm pèiman*, a متعاقب *mouttefèq*, pr t *muttèfiq*, pl متعاقب *mouttèfèqin*, pr t *muttèfiqin*, — les puissances alliées, دول متعاقب *duvèlé mouttèfèqè*, pr t *duvèli muttèfiqè*, — allié, e, mélangé, آمیخته آمیخته *àmikhthè*, a مزوج مزوج *mènzoudj*, pr t *mamzoudj*, خلوط *mèkhkout*, pr t *makhkout*, — en parlant de parenté, نسبت پیدا کرده *nèsbèt pèida kèrdè*, حوینس شده *khich choudè*

ALLOCATION, s f, a خطاب خطاب *khètab*, pr t *khitab*

ALLONGE, s f, فانس فانس *qayèch*, pr t *qaich*

ALLONGER, v a, بلندتر کردن *boulènd-tèr kèrdèn*, — allongé, e, بلند شده *boulènd choudè*

ALLOUABLE, adj des 2 g , دادنی *dadèni*

ALLOUER, v a دادن *dadèn*, معزز کردن *mouqèrrèi kèrdèn*

ALLUMER, v a , روشن کردن *èfroukhtèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, — s'allumer, روشن شدن *èfroukhtè choudèn*, روشن شدن *roouchèn choudèn*, — allumé, e, روشن شده *èfroukhtè choudè*, روشن شده *roouchèn choudè*

ALLUMETTE, s f, a کبریت *kèbrit*, pr t *kibrit*

ALLUMEUR, EUSE, s , روشن کننده *èfrouz*, روشن کننده *èfrouzèndè*

ALLURE, s f, راه *rah*, روش *rèvèch*

ALLUSION, s f, a کینه *kènayè*, اشاره *ècharè*, pr t *icharè*

ALMANACH, s m, سالنامه *sal namè*, a تقویم *tèqvim*, pr t *taqvim*

ALOÈS, s m, a عود *'oud*, — bois d'aloès, حبوب عود *tchoubé 'oud*

ALOÏ, s m, a عیار *'èyar*, pr t *'ayar*

ALOPÉCIE, s f, ریکسی مو *ikhtèné mou*

ALORS, adv, آن وقت *òn vèqt*, آنگاه *òn guèh*

ALOUETTE, s f, هوز *houzè*, vulg قزاق *qazalagh*

ALOURDIR, v a , سنگین کردن *sènguin kèrdèn*

ALPHABET, s m, a الفبا *èlèf ba*, ou ابعبی *èlèf bèi*, pr t *èlèf ba*, a حروف الهجا *hourouf oul-hèdja*

ALTÉRABLE, adj des 2 g , تعمیر پذیر *tèghyir pèzir*

ALTÉRANT, e, adj qui cause la soif, سبب کینه *tèchnè kounèndè*, a معطس *mou'èttèch*, pr t *mou'attich*

ALTÉRATION, s f, modification, a تعمیر *tèghyir*, pr t *taghyir*, — soif, سبب کینه *tèchnègu*, a عطش *'èttèch*, pr

t 'atch, 'atèch, — falsification des monnaies, فلېښی
qèlb zèni

ALTERCATION, s f, سېر سېر sètiz, سېر سېر sètizè, a نېزاع nèza',
pr t niza'

ALTÉRER, v a, changer l'état d'une chose, بېر دانی
tèghyir dadèn, — causer la soif, تېښه کېدې tèchnè
kèr dèn, — altérer les monnaies, سېر دې سېر sèk
kè a qèlb zèdèn, — s'altérer, حراب سېر khèrab chou-
dèn, — altéré, e, گاتې, صانع سېر zayè' choudèn, —
changed, حراب سېر khèrab choudè, — changed, بېر دانی tègh-
yir yafètè, — qui a soif, تېښه tèchnè

ALTERNATIF, ve, adj, بېر بېر bè nooubèt, a مېر مېر moutè-
navèb, pr t mutènavib

ALTERNATION, s f, a بېر بېر nooubèt, p t nèvbèt

ALTERNER, v a, بېر بېر کار کېدې bè nooubèt kar kèrdèn

ALTESSE, s f, a نېزاع nèvvab, حېر hèzrèt, pr t hazrèt

ALTIER, ière, adj, a معرور mèghrour, pr t maghrour,
مېر مېر moutèkèbbèr, pr t mutèkabbir

ALUN, s m, راج سېد zaghé sèfid, ou راج سېد zadjé sefid,
a ست chèbb, pr t chabb

ALVÉOLE, s f, حای دېدان djai dèndan, — cellule dans
un rayon de miel, رېر حانه zèmbour khanè

AMABILITÉ, s f, caractère d'une personne aimable, دلربائی
dèl roubayi, دلېسانې dèl sètani, — douceur, شېرې
چېرېن chirin tèb'i

AMADOU, s m, آدش گېر atèch-guirè

AMADOUER, v a, نظمېر کېدې poukhtè kèrdèn, نظمېر
tètmè' kèrdèn

AMAIGRIR, v a., لاغر کردن *laghèr kèrdèn*, — s'amaigrir, لاغر شدن *laghèr choudèn*, — amaigrir, e, لاغر *laghèr choudè*

AMAIGRISSEMENT, s m., لاغری *laghèr*

AMALGAMER, v a., محلول کردن *mèkhlout kèrdèn*, امکس *âmikhtèn*

AMANDE, s f., بادام *badam*, — huile d amandes, روغن بادام *rooughèné badam*

AMANDIER, s m., درخت بادام *dèrèkhté badam*

AMANT, s m., دلداری *dèl dar*, a عاشق *rèfiq*, عشق *'âchèq*, pr t. 'achiq, — amante, a عشوقه *mè'èchouqè*, pr t *ma'chouqa*

AMARANTE, s f., زلف عروس *zoulfé 'èrous*, عروس در پرده *'èrous dèr pèrdè*

AMARRE, s f., ریسمان کشی *rismané kèchtî*

AMARRER, v a., بستن *bèstèn*

AMAS, s m., توده *toudè*, حرمت *khèrmèn*

AMASSER, v a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*

AMATEUR, s m., درسی دارنده *doust darèndè*, a. مایل *mayel*, pr t *mayil*

AMAZONE, s f., زن سوار شده *zèné sèvar choudè*, زن جنگی *zèné djèngu*

AMBASSADE, s f., maison d'un ambassadeur, سفارتخانه *sèfarèt-khanè*, a سفارت *sèfarèt*, — fonction d'ambassadeur, سعیری *sèfirî*, a. سفارت *sèfarèt*

AMBASSEUR, s m., سفیر کلان *sèfiré kèlan*, a. سفیر کبیر *sèfiré kèbir*, ایلچی کبیر *iltchi kèbir*

AMBIGU, e, adj., a. مبهم *moubhèm*

AMBIGUITÉ, s f, a ابهام *èbham*, pr t. *ibham*

AMBITIEUX, EUSE, adj, حرص نام *nam-djoui*, a حرص الافعال *hèris oul èqbal*, pr t *haris ul iqbal*

AMBITION, s f, نام و سکی *nam djouyi*, حرص نام *hèrse nam o nèng*, a حرص الافعال *hèrs oul èqbal*, pr t *hirs-ul iqbal*

AMBITIONNER, v a, حرص نمودن *hèris bouden*, نخواستن *bè hèrs khastèn*, آرزو کردن *ârrou kèrdèn*

AMBLE, s m, t نوبه *youn ghè*

AMBLER, v n, راه نوبه *yourghè rah rèstèn*

AMBRE, s m, کهربا *kèh rouba*, pr t *kèh riba*, a عمبر *'èmbèr*

AMBULANCE, s f, مرصخانه اردو *mèriz khanèyé oul dou*

AME, s f, جان *djan*, a روح *rouh*, pl ارواح *èrvah*, — mon âme, (expression affectueuse) حاتم *djanèm*, pr t *djanim*, جان من *djané mèn*, — individu, a نفر *nèfèr*, نفس *nèfs*, pl نفوس *noufous*

AMÉLIORER, v a, بهتر کردن *bèhtèr kèrdèn*

AMÉLIORATION, s f, بهبودی *bèh boudi*, بهتری *behteri*, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*

AMEN, s m, a آمین *âmin*

AMENDE, s f, تهرجومان *tèrdjouman*, ادا *tavan*, a جریمه *djèrimè*, عرامه *ghèramèt*

AMENDEMENT, s m, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*

AMENDER, v a, بهتر کردن *bèhtèr kèrdèn*, اصلاح دادن *èslah dadèn*, — s'amender, بهتر شدن *behter choudèn*, اصلاح پذیرفتن *èslah pèzurèstèn*

AMENER, v a, آوردن *âvourdèn*, -- amenez, باریدن *bia vèrid*

AMÉNITÉ, s f, a. لطف *loutf*

AMER, FRE, adj, تلخ *tèlkh*, — parole amère, حرف تلخ
hèrfé tèlkh

AMÈREMENT, adv, تلخی *bè tèlki*

AMERTUME, s f, تلخی *tèlkhî*

AMEUBLEMENT, s m, اسباب خانه *èsbabé khanè*

AMEUTER, v a, سکهارا جمع کردن *sèg ha ra djèm' kèrdèn*,
— soulever le peuple, برانگیختن *bè fètnè bèr èngukhtèn*

AMI, E, s, یار *yar*, دوست *doust*, pr t *dost*, a حبیب
hèbib, pr t *habib*, — mon ami, دوست من *dousté mèn*,
دوست *doustèm*, pr t *doustoum*, — ancien ami, دوست
دیرینه *dousté dū inè*, دوست قدیم *dousté qèdim*

AMIALE, adj des 2 g, دوستی آمر *dousti àmiz*, a دوست
معروف *mouvèddèt mègroun*, pr t *mèvèddèt magroun*,
— à l'amiable, دوستانه *doustanè*

AMIANTE, s f, سبک سوجب ناپذیر *sèngué soukht-na-
pèzir*

AMICAL, E, adj دوستی مونس *dousti nemoun*

AMICALEMENT, adv, دوستانه *doustanè*, دوستی *èz ouï
dousti*, محتانه *mouhèbbanè*, pr t *muhèbbanè*

AMIDON, s m, نچاسته *nèchastè*

AMINCIR, v a, نازک کردن *nazèk kèrdèn*

AMIRAL, s m, دریا نگی *dèria bègui*, a امیر البحر *èmur-
oul-bèhi*, pr t *amir-ul-bahr*

AMIRAUTÉ, s f, دریا نگی کری *dèria bègui-quèri*, — arse-
nal de marine محل دریا نگی *mèhèllè dèria bègui*

AMITIÉ, s f, دوستی *dousti*, a دوست *mouvèddèt*, pr ⁴¹⁰

- vèddèt*, وداد *vèdad*, محبت *mouhèbbèt*, pr t *muhabbèt*
AMMONIAC, s, a سادر *nèchadèr*, pr t *nichadir*
AMNISTIE, s f, a عفو *'èfv*, pr t *'afv* عفو عام *'èfvé 'amm*,
 pr t *'afv 'amm*
AMOINDRIR, v a, کم کردن *kèm kèrdèn*, — s'amoindrir,
 کم شدن *kèm choudèn*
AMOINDRISSEMENT, s m, کاست *kast*, کاهش *kahèch*, ا بعلیل
tèqlil, pr t *taqlil*
AMOLIR, v a, نرم کردن *nèrm kèrdèn*, — s'amolir, نرم
 شدن *nèrm chouden*
AMONCELER, v a, روی هم کداسی *roui hèm gouzachtèn*,
 حرم کردن *khèrmèn kèrdèn*, توده کردن *toudè kèrdèn*,
 تل کردن *tèll kèrdèn*
AMORCE, s f, دانه *danè*, a طبعه صید *teu'mèyé sèid*
AMORTIR, v a, سبب کردن *soust kèrdèn*
AMOUR, s m, دل سبکی *dèl chiftègu*, a محبت *mouhèb-*
bèt, pr t *muhabbèt*, عشق *'èchq*, pr t *'ichq*, — brû-
 ler d'amour, عشق سوختن *dèr àtèché 'èchq*
soukhtèn, — amour propre, خود پسندی *khoud pè-*
cèndi
AMOUREUSEMENT, adv, از روی عشق *èz roui 'èchq*, عاشقانه
'àchèqanè
AMOUREUX, EUSE, adj, گرفتار درد عشق *guèreftaré dèrdè*
'èchq, a عاشق *'àchéq*, pr t *'àchiq*, pl عشا *'ouch-*
chaq, — être éperdument amoureux, سدا بودن
'àchèqé chèida boudèn
AMOVIBILITÉ, s f, بی پائی *bi-payi*, ناپایداری *na-paï dai*,
 بی فراری *bi qèrai*

AMOVIBLE, adj des 2 g , ناپایدار *na paidar*, بی قرار *bi qèran*

AMPHIBIE, adj et s m , هم آب و آبی *hèm-âbi-o-hèm*
kha:k

AMPHIBOLOGIE, s f , a ایهام *èbham*, pr t *ibham*

AMPHIBOLOGIQUE, adj des 2 g V AMBIGU

AMPHITHÉÂTRE, s m , طاقما سیرگاه *taq-nema*,
pr t *sèir guah*

AMPLE, adj des 2 g , فراخ *fèrakh*, گشاد *gouchad*, پهس
pèhn, a واسع *vacè'*, pr t *vaci'*

AMPLEMENT, adv , beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*,
a زیاد *ziad*

AMPLEUR, s f , گشادی *gouchadi*, a وسعی *vous'èt*, pr t
vus'at

AMPLIATIF, IVE, adj , بسط دهنده *bèst dèhèndè*, a موسع
mouvèssè', pr t *muvasse'*

AMPLIATION, s f , یادی *ziadi*

AMPLIFICATEUR, مبالغه کننده *moubalèghè kounèndè*

AMPLIFIER, v a , بسط دادن *bèst dadèn*, مسسوط کردن
mèbsout kèrdèn

AMPOULE, s f , ampoule sur la peau, پنبه *pinè*, سوزنه
choughè, a محله *moudylè*, — fiole, صراحی *surah*,
سسسه *chschè*

AMPOULÉ, e, adj , a معلف *moughlèg*

AMPUTATION, s f , action d'amputer V ce mot

AMPUTER, v a , بریدن عضو *bouridèné 'uzv*

AMULETTE, s f , نازو بند *bazou-bènd*, a تعویذ *tè'èviz*

AMUSANT, e, adj , خوش دلکسا *khoch*, *dèl goucha*, صفا
بخش *sèfa-bèkhch*

AMUSEMENT, s m, بازی *bazi*, خوش گذرانی *khoch gou zèrani*

AMUSER, v a, faire perdre le temps, مسعول کردن *mèchghoul kèrdèn*, از کار باز داشتن, *èz kar baz dachtèn*,
- paraître amusant, خوش آمدن *khoch àmèdèn*, —
s'amuser, خوش گذرانی کردن *khoch gouzèrani kèrdèn*,
زود کردن *zoouq kèrdèn*

AMUSETTE, s f, بازچه *bazitchè*

AN, s m, سال *sal*, a سنه *sènè*, pl سنوات *sènèvat*, —
l'an dernier, سال گذشته *salé gouzèchtè*, — l'an pro
chain, سال آینده *salé àyèndè*

ANACHORÈTE, s m, عزلت گزینی *'èzlèt guzin*, a زاهد *zahèd*,
pr t zahid, مبروی *mounzèvi*

ANAGRAMME, s m, a تحریف *tèhrif*, pr t tahrif, pl
تحرifat *tèhrifat*, pr t tahrifat

ANALECTIQUE, adj des 2 g, a معنی *mouqèvvi*, pr t mou
qavvi

ANALOGIE, s f, a نسب *nèsbèt*, pr t nspet, محل *dèkhl*,
مناسب *mounacèbèt*, تناسب *tènaçoub*, — il n'y a
aucune analogie, هیچ نسب ندارد *hitch nèsbèt nèda
rèd*, هیچ محل ندارد *hitch dèkhl nèdarèd*

ANALOGIQUEMENT, adv, نامناسبه *bèl mouchabèhèt*

ANALOGUE, adj des 2 g, مانند *manèd*, a سنه *chèbèh*,
مواضع *mouvafèq*, pr t muvafiq

ANALYSE, s f, کساست *gouchayèch*, a حل *hèll*, pr t hall,
تجزیه *tèdjèzza* (vulg p *tèdjèzzou*)

ANALYSER, v a, کسودن *guechoudèn*, حل کردن *hèll kèr
dèn*, تجزیه کردن *tèddjèzza kèrdèn*

'ANARCHIE, s f, علم حکومت *bi-nèzmi*, a
'èdémé houkoumèt, pr t 'adémi hukoumèt

ANATHÈME, s. m, نعره *nèfrin*, a
لَعْن *lè'enèt*, pr t *la'nèt*

ANATHÉMATISER, v a, لعن *nèfrin kèrdèn*, یعنی
لَعْن *lè'en kèrdèn*

ANATOMIE, s f, a علم تشریح *tèchrih*,
pr t 'ilmi tèchrih

ANATOMISER, v a, تشریح کردن *tèchrih kèrdèn*

ANCÊTRES, s m pl, اجداد *magân*, a
اَبَدَدَد *èslaf*, اَبَا *àba* vè *èdjadad*

ANCHOIS, s m, ماهی ریزه *mahî rizè*

ANCIEN, NE, adj, دیرینه *dirinè*, a قدیم *qèdim*, pr t
qadim

ANCIENNEMENT, adv, در زمان قدیم *dèr zèmané qèdim*

ANCIENNETÉ, s f, پختگی *pichini*, a تَقَدُّم *tèqèddoum*

ANCRAGE, s m, لنگرگاه *lènguèr gah*

ANCRE, s f, لنگر *lènguèr*

ANCER, v n, jeter l'ancre, لنگر انداختن *lènguèr èndakh-*
lèn — s'ancrer, در جای قرار گرفتن *dèr djai qèrar*
guèrèftèn, فرار گرفتن *qèrar guèrèftèn*

NE, s m, حر *khèr*, اولاع *oulagh*, t اسك *èchèk*

NÉANTIR, v a, نابود کردن *nist kèrdèn*, — s'ané-
boud kèrdèn, معدوم کردن *mè'èdoum kèrdèn*, — s'ané-
antir, نابود شدن *nist choudèn*, معدوم شدن *mè'èdoum*
choudèn, — anéanti, e, نیست *nist choudè*, a.
معدوم *mè'èdoum*, pr t *ma'doum*

NÉANTISSEMENT, s m, a. انعدام *èn'èdam*, pr t. *m'èdam*.

- ANECDOTE**, s f, داستان *dastan*, a. حكاية *hèkayèt*, pr t *hikayèt*, قصة *qèssè*, pr t *qissa*
- ÂNÉE**, s f, حرور *khèrvar*
- ANÉMONE**, s f, زربون *zèrioun*
- ÂNERIE**, s f., حرب *khèriyèt*, a. حماب *hèmaqèt*, pr t *hamaqat*
- ÂNESSE**, s f., حر ماة *khèré madè*
- ANÉVRISME**, s m, ورم رگ *vèrémé règ*
- ANFRACTUEUX**, **EUSE**, adj پيچيده *pitchidè*, a. معوج *mou'èvvèdj*, pr t *mu'avvadj*
- ANFRACTUOSITÉ**, s f, پيچيدگي *pitchidègui*, a. اعوجاج *èn'èvadj*, pr t *in'ivadj*
- ANGE**, s m., فرشته *fèrèchtè*, سروش *sei ouch*, a. ملك *mèlèk*, pl ملائكة *mèlayèk* pr t *mèlark*
- ANGÉLIQUE**, adj des 2 g, فرشته سرسب *fèrèchtè-sèrècht*, آس *fèrèchtè-âça*, a p ملائكة *mèlayèkanè*, pr t *mèlarkanè*, — s f, plante, a. سبل حطائي *soumboulé khétayi*, pr t *sumbuli khatayi*
- ANGLE**, s m, گوشه *gouchè*, pr t *keuchè*, a. زاوية *zavîè*, pl زوايا *zèvaya*.
- ANGOISSE**, s f, آندوه *èndouh*, a. عصة *ghoussè*, غم *ghèmm*, pr t *ghamm*.
- ANGINE**, s. f, a. حلق *khounaq*
- ANGUILLE**, s f., مار ماهي *mar mahi*
- ANGULAIRE**, adj des 2 g, گوشهائی *gouchèyi*
- ANGULEUX**, **EUSE**, adj, گوشه دار *gouchè-dar*, a. کنبر الروايا *kè-on-ouz-zèvaya*.
- ÂNIER**, s m, اولاعی *oulaghi*, حر چران *khèr-tchèran*

ANIMADVERSION, s. f, a ذمّ *zèmm*, pr t *zamm*.

ANIMAL, s m., حيوان *djanèvèr*, a حيوان *hèivan*, pr t. *haïvan*, pl. حيوانات *hèivanat*, pr t. *haïvanat*.

ANIMAL, E, adj, حيوري *djanèvèr*, a حيوانى *hèivani*, pr t. *haïvani*

ANIMALITÉ, s f, a حيوانيت *hèivaniyèt*

ANIMATION, s f., union de l'âme au corps, اتحاد روح *ettèhadé rouh-o-djècèd*, pr t *ittihadi rouh-u-djècèd*, — vivacité, chaleur, گرمى *guèrma*, گرميت *guèrmiyèt*

ANIMÉ, ÉE, adj, حاندار *djan dai*, a دى روح *zi rouh*.

ANIMER, v a., donner la vie, حاندار کردن *djan dar kèr-dèn*, — il signifie aussi encourager, exciter V ces mots, — au fig, donner de l'action, بغير آوردن *bè-ghèirèt àvourdèn*, بغير آوردن *bè règhbèt àvourdèn*, دل دانی *dèl dadèn*

ANIMOSITÉ, s f, کینه *kinè*, a بغض *boughz*, غيظ *ghèiz*, pr t *ghaïz*

ANIS, s m, رازیانه *razianè*, بادیان *badian*, a انیسون *ani-coun*

ANISETTE, s f, عری رازیانه *'èrèqè razianè*

ANNALES, s f. pl, a تواریخ *tèvarikh*, وقایع سیه *veqai'è sènèviyè*, pr t *vaqai'è sènèviyè*

ANNEAU, s m, a حلقه *hèlqè*, pr t *halqa*, — anneau de fer, حلقه آهنی *hèlqèyè àhèni*, — anneau que l'on met au doigt, انگشتر *èngouchtèr*

ANNÉE, s f, voyez AN

ANNEKE, s f, a صمیمه *zèmimè*

ANNEXER, v a, ضم کردن *zèmm kèrdèn*

ANNEXION, s f, action d'annexer V ce mot, — terme de gramm, a, اضافی *èsafèt*

ANNIHILER, v a V ANÉANTIR

ANNONCE, s f, اعلام *pèigham*, a احبار *èkhbar*, اعلام *d'èlam*, pr t *i'lam* اعلای *d'èlan*, pr t *i'lan*

ANNONCER, v a, احبار کردن *pèigham dadèn*, احبار *èkhbar kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*

ANNUAIRE, s m, سال نامه *sal-namè*

ANNUELLEMENT, adv, هر سال *hèr sal*, هر ساله *hèr salè*

ANNUEL, LE, adj, هر ساله *hèr salè*

ANNULAIRE, s m (doigt), a بصر *bènsèr*, pr t *binsir*

ANNULATION, s f, بطلان *batèl choudèn*, a بطلان *boutlan*

ANNULER, v a, از درجۀ اعسار انداختن *èz dèrèdjèye è'ètè-bar èndakhtèn*, بطل کردن *mènsoukh kèrdèn*, بطل *batèl kèrdèn*, — از درجۀ اعسار اساده *annulé*, e, از درجۀ اعسار بطل *èz dèrèdjèye è'ètèbar ouftadè*, بطل *batèl choudè*, a مسح *mènsoukh*, pr t *mansoukh*

ANOBLIE, v a, در سلك تكما مسلك کردن *dèr sèlké nou-djèba mounsèlèk kèrdèn*, — انوبلی, e, در سلك تكما *dèr sèlké noudjèba mounsèlèk choudè*

ANODIN, INE, adj, a ملتی *moulèiyin*

ANOMALIE, s f, بی ار فاعده خارج *èz qa'èdè kharedj*, بی فاعده *bi-qa'èdègu*

ANONYME, adj des 2 g, اسمش عبر معلوم *èsmèch ghèiré mè'èloum*, a معدوم الاسم *mè'èdoum oul-èsm*, pr t *ma'-doum ul-ism*

ANSE, s f, *dèstèh*, *دسته* *dèstèh*, a *mèqbèz*, *معص* *mèqbèz*, — petit golfe,
a *fourzè* *فوزه*

ANTAGONISTE, s m, a *khèsm*, *حصم* *khèsm*, pr t *khacim*

ANTÉCÉDENT, e, adj, *gouzèchtè*, *گوسه* *gouzèchtè*, *pichin*, *پیشی* *pichin*, a
sabèq, *سابق* *sabèq*, pr t *saouq*, *معتم* *mouqèddèm*, pr t
mouqaddam

ANTÉCHEIST, s m, a. *dèddjal* *دجال* *dèddjal*

ANTÉDILUVIEN, ne, adj, *pich èz toufan* *پیش از طوفان* *pich èz toufan*

ANTENNE, s f, *tchoubé badban*, *تربك نادبان* *tchoubé badban*, *di*
rèké badban

ANTÉRIEUR, e, adj, *pichin*, *پیشی* *pichin*, *pich èz in*, *پیش از این* *pich èz in*, a *sabèq*, *سابق* *sabèq*, pr t *sabiq*, *معتم* *mouqèddèm*

ANTÉRIEUREMENT, adv a, *mouqèddèmèn*, *سابقا* *mouqèddèmèn*, *sa-*
bèqèn, *اول* *boudèné èvvèl*

ANTHROPOPHAGE, s et adj *adèm khar*, *ادم حور* *adèm khar*, *mèi doum khour*

ANTICHAMBRE, s f, *otagué birouni* *اوطاف بیرونی* *otagué birouni*

ANTICIPATION, s f, *pich èz vèqt*, *پیش از وقت* *pich èz vèqt*, *sèbqèt kèrdè*, *سبع کرده* *sèbqèt kèrdè*, a *bè èstèqdam oul vèqt*,
pr t *bi istiqdam ul vaqt*

ANTICIPER, v a, *pich dèsti kèrdèn*, *پیشدستی کردن* *pich dèsti kèrdèn*, *sèbqèt kèrdèn*, *سبع کردن* *sèbqèt kèrdèn*

ANTIDATE, s f, a *tarikhé mouqèddèm*, *تاریخ معتم* *tarikhé mouqèddèm*, pr t
tarikh mouqaddam

ANTIDATER, v a, *tarikhé gouzèchtè*, *تاریخ گوسه نویسی* *tarikhé gouzèchtè*,
nèvèchtèn

ANTIDOTE, s m, *padzèhr*, *پادزهر* *padzèhr*, a *tèriaq*, *تریاق* *tèriaq*, pr t
tariaq

- ANTIFÉBRILE, adj des 2 g, a دافع الحمى *dafè'-oul*
houmma, pr t *dafî' ul-humma*
- ANTILOPE, s f, آهو *âhou*, بوز کوهی *bouzé kouhi*
- ANTIMOINE, s m, راسکب *raçoukht*, روی سوحه *roui*
soukhtè, سرمه سئگ *sènguè surmè*
- ANTINATIONAL, e, adj, a حلاب ملّ *khèlafé mèllèt*, pr
 t *khilafi millèt*, مخالف ملّ *moukhalèfé mèllèt*,
 pr t *moukhalifi millèt*
- ANTIOCHE, ville, a انطاكية *èntakiè*
- ANTIPATHIE, s f, a نعر نعر *nèfrèt*, منافرت *mounafèrèt*
- ANTIQUE, adj des 2 g, دیرینه *dîrinè*, a قدیم *qèdim*, pr
 t *qadim*, عتیق *'ètiq*, pr t *'atig*, — s, کار قدیم *karé qèdim*,
 a آثار قدیم *âçaré qèdim*, pr t, *âçarî qadim*
- ANTIQUITÉ, s f, قدیمی *qèdimî*, — dans l'antiquité, در
 اقام قدیم *dèr èyamé qèdim*
- ANTITHÈSE, s f, a اصداک کلمات *èzdadé kèlèmat*, pr t
azdadî kalimat
- ANTONOMASE, s f, a کینه *kounè*
- ANTRE, s m, عار *ghaî*, a معاره *mègharè*, pr t *ma-ghara*
- ANUS, s m, پیری *èndjirè*, پیزی *pîzi*
- ANXIÉTÉ, s f, بی آرامی *bî âramî*, پیچوندب *pitch o tab*,
 اضطراب *èztèrab*, pr t *iztirab*
- AOUT, s m, شهر آب *chèhré âb*, آب *âb*, ماه اوب *mahé out*
- APAISEMENT, s m, a تسکین *tèskin*
- APAISEUR, v a, آرام دهن *âramidèn*, آرام کردن *âram kèr-*
dèn, تسکین ساکب *sakb kèrdèn*, تسکین کردن *tèskin*

kèrdèn, — s'apaiser, آرام گزفتن *â am guèrèftèn*, راحت شد *rahèt choudèn*

A PART, expression adv, جدا *djèda*

APARTÉ, s m, حود ناکود *khoud bè khoud*

APATHIE, s f, افسردگی *èfsou dègu*, دل‌نورد *mourdè-dèh*

APATHIQUE, adj des 2 g, بی حس *bî hèss*

APERCEVOIR, v a, در گذردیدن *dèr guzèr didèn*, نظر آمدن *bè nèzèr àmèdèn*, متوجه گردیدن *tèchkhîs kèrdèn*, — s'apercevoir, فهمیدن *fèhmîdèn*

APERÇU, s m, a, خلاصه *khoulacè*, پر ت *khoulâça*

APÉRITIF, IVE, adj, آور *booul àvèr*, اسهال *èchtèha èfza*

APETISSER, v a, کوچکتر کردن *koutchèktèr kèr dèn*

A PEU PRÈS, adv, a, ناکمین *tèkhminèn*, تکمین *tekhmin*, تقریباً *tèqribèn*

APHORISME, s m, a, رای *raî*, pl ارا *ara*.

APHRODISIAQUE, adj des 2 g, سهو *chèhvèt èfza*

APITOYER, v a, برقت آوردن *bè rèqqèt àvourdèn*, — s'apitoyer, برقت آمدن *bè-rèqqèt àmèdèn*

APLANIR, v a, rendre uni, هموار کردن *hèmvar kèrdèn*, مسطح کردن *moucèttèh kèrdèn*, — fig, faciliter, آسان کردن *âçan kèrdèn*, — aplanir, هموار *hèmvar*

APLATIR, v a, پکشد کردن *pèkhch kèrdèn*, پکشد *pèkht kèrdèn*, — s'aplatir, سدها *pèkht choudèn*, — aplatir, سدها *pèkht choudè*

APLATISSEMENT, s m, پکشد *pèkhch*

APLOMB, s m, a خط عمود *khètté 'èmoud*, pr t *khatti 'amoud*

APOCRYPHE, adj des 2 g, بي اصل *bi èsl*

APOGÉE, s f, a. دروۀ سما *zurvèyé sèma*, pr t *zèrvèè sèma*

APOLOGIE, s f, سانس سَتَايَءَ *sètayèch*, a. مَدَح موصف *mèdh*, توصيف *tooucif*, pr t *tavsif*

APOLOGISTE, s m سانس كِنْدَه *sètayèch kounèndè*, a. مَدَاح *mèddah*

APOLOGUE, s m, a ميل *mècèl*

APOPLEXIE, s f, a سَكَنَه *sèktè*

APOSTILLE, s f, a حَاسَه *hachiè*

APOSTILLER, v a, در حاسه نوسن *der hachiè nèvèchtèn*

APOSTAT, s m et adj, اَر دِنى نَر كَسَنَه *èz dîn bèr guèchtè*, a. مَوْرَتَدَد *mourtèdd*, pr t *murtadd*

APOSTER, v a, در كَمِي كَدَاسِي *dèr kèmin gouzachtèn*

APOSTROPHER, v a, حَظَاب كَرْدَن *khètáb kèrdèn*

APOTHECAIRE, s m, دوا سار *dèva-saz*

APÔTRE, s m, a. حَوَارِي *hèvari*, pr t *havari*, pl حَوَارِيُون *hèvarioun*, pr t *havarioun*

APPARAÎTRE, v n, نَمَايَن سَدَن *nemayan choudèn*, طَهَر *zouhour kèrdèn*

APPAREIL, s m, a. اسباب آل *èsbab, àlèt*, pl آلات *alat*,
— appareil de guerre, اسباب حَك *èsbabé djèng*,
آلَب حَرْب *àlètè hèrb* pr t *àlètè harb*

APPAREILLER, v a, حَب كَرْدَن *djouft kèrdèn*, — v n,
mettre à la voile, بادبان كَسَان *baðban gouchadèn*, —
s'appareiller, حَب سَدَن *djouft choudèn*

APPAREMMENT, adv, گویا *gouya*, ظاهر بحسب *bè-hècèbè zahèr*, a. ظاهرًا *zahèrèn*, pr t *zahirèn*

APPARENCE, s. f, نماس *nemayèch*, a. صورت ظاهر *sourètè zahèr*, pr t *sourètè zahir*, صورت ظاهریه *sourètè zahè-riyè*, pr t *sourètè zahiriyè*, — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, بصورت ظاهر *bè sourètè zahèr*

APPARENT, e, adj, پیدا *pèida*, هویدا *houvèida*, آشکار *achkar*, a. ظاهر *zahèr*, pr t *zahir*

APPARENTER (S'), v pron, حوسى كرس *khich kèn dèn*, حوش سدن *khich choudèn*

APPARITION, s f, رح نمائی *roukh nemayi*, پدیداری *pè didari*, a. ظهور *zouhour*

APPARIER, v a V APPAREILLER

APPARTEMENT, s m, منزلگاه *mènzèl gah*

APPARTENANCE, s f, a. تابع *tabè'*, pr t *tabi'* pl. توابع *tèvabè'* pr t *tèvabi'* مصاف *mèzaf*, pl. مصافات *mèza-fat* (vulg pour *mouzaf* et *mouzafat*), متعلقات *moutè'-èllèqat*

APPARTENANT, ANTE, adj, مله مخصوص *malé mèkhsous*, a. متعلق *moutè'èllèq*, pr t *mutè'alliq*, — les biens à lui appartenants, املاك متعلقه او *èmlaké moutè'èllèqè bè ou*

APPARTENIR, v n مل خود بودن *malé khoud boudèn*, متعلق بودن *moutè'èllèq boudèn*, — ce cheval m'appartient, من اسب من است *m èsp malé mèn èst*, ou ار من اسب *moutè'èllèq bè mèn èst*, ou من اسب *èz mèn èst*

APPAS, s m pl, زیبائی *zibayi*, a. حسى جمال *heusné*

- djèmal*, pr t *husn djèmal*, حسی *heusn*, pr t *husn*
APPÂT, s m, دانە *danè*, a طعمە *teu'mèt-ous sèid*
APPAUVRIER, v a, بى نەۋا كەردەن *bi-nèva kèrdèn*, فقير كەردەن *fèqir kèrdèn*, — s'appauvrir, بى نەۋا شەن *bi-nèva choudèn*, فقير شەن *fèqir choudèn*, — appauvri, e, بى نەۋا شەدە *bi nèva choudè*, فقير شەدە *fèqir choudè*
APPAUVRISSMENT, s m, بى نەۋايى *bi nèvayi*, a فقر *fèqr*, pr t *faqr*, فاقە *faqèh*, pr t *faqa*
APPEL, s m, recours au juge supérieur, نەغل دىعوا ار محكمە *nèqlé dè'èva èz mèhkèmè bè-mèhkèmèyè* دىقۇەر, — appellation à haute voix, بانگى *bang*, بانگى دىعوب *banquè dè'èvèt*, a صدا *sèda*, pr t *sada*, — signal qui se fait avec un tambour, بانگ تېل *banquè tèbl*
APPELER, v a, dire le nom d'une personne, نامىدىن *namudèn*, — faire venir, آۋاز كەردەن *avaz kèrdèn*, صدا كەردەن *sèda kèrdèn*, — appeler en justice, محكمە كەشەن *bè mèhkèmè hazèr kèrdèn*, ou كەشەن *kèchudèn*, — défier, بى مەيدان دىعوب كەردەن *bè mèidan dè'èvèt kèrdèn*, — appelé, e, نامىدە شەدە *namudè choudè*
APPELLATIF, ve, adj, a اسم حس *èsmé djèns*, pr t *ismî djîns*
APPENDICE, s m, a صىمىمە *zèmmimè*
APPESANTIR, v a, سىڭىن سىڭىن كەردەن *sènguîn kèrdèn*, تېقىل سىڭىل كەردەن *sèqil kèrdèn*, — s'appesantir, سىڭىن شەن *sènguîn choudèn*
APPESANTISSEMENT, s m, سىڭىن شەن *sènguîn choudèn*, a تېقىل *tèsqil* ۴

APPÉTENCE, s f V APPÉTIT

APPÉTISSANT, e, adj, اسبها افرا *èchtèha-èfza*

APPÉTIT, s m, اشمها *èchtèha*, pr t *ichtiha*, — je n'ai pas d'appétit, ندام اشمها *èchtèha nèdarèm*

APPLAUDIR, v a, دسب دسب *dèst bè dèst zèdèn*,
مرحبا گوسى *mèrhèba goftèn*, تهنس كرس *tèhsin kèrdèn*, — s'applaudir, كودرا تهنس كرس *khoud : a tèhsin kèrdèn*

APPLAUDISSEMENT, s m, دسب زنى *dèst zèn*,
مرحبا گوى *mèrhèba gouyi*, افرى *àfèrin*, ا تهنس *tèhsin*, pr t *tahsin*

APPLICABLE, adj des 2 g, نسب دانى *nèsbèt dadèn*

APPLICATION, s f, action de mettre une chose sur une autre, روى جسدن *roui tchèspidèn*,
حسپيدكى *tchèspidègui*, a نص *nèsb*, pr t *nasb, nasp*, — attention suivie, ورس *verzèch*, كوسس *kouchèch*, a دق *dèqqèt*, pr t *dıqqat*, مواظب *mouvazèbèt*, سعى *sè'i*, pr t *sa'i*

APPLIQUER, v a, جسداندى *tchèspanidèn*, نص كرس *nèsb kèrdèn*, — s'appliquer, ورس كرس *verzèch kèrdèn*, كوسس كرس *kouchèch kèrdèn*, سعى كرس *sè'i kèrdèn*, مواظب كرس *mouvazèbèt kèrdèn*

APPOINTEMENT, s m, a. مواحب *mèvadjèb*, pr t *mavadjib*,
علوفه *'uloufè*, وطعة *vèzifè*

APPOINTER, v a, مواحب دانى *mèvadjèb dadèn*, — appointé, e, صاحب مواحب *sahèbbè mèvadjèb*

APPORT, s m. بازار *baz-ar*

APPORTAGE, s m, a. پ حمالى *hèmmali*

APPORTER, v a, آوردن *âvourdèn* apporte de l'eau,
آب بار *âb biar*, mieux, آب باور *âb biavèr*, — produire,
rapporter, حاصل آوردن *hacèl âvourdèn*, — causer,
باعب سدن *ba ès choudèn* apporter du dommage,
باعب ضرر شدن *ba'ècé zèrèr choudèn*

APPOSER, v a, گذاشتن *gouzachtèn*, زدن *zèdèn*

APPOSITION, s f, a وضع *vèz'*, pr t *vaz'*

APPRECIATION, s f, action d'apprécier V ce mot

APPRECIER, v a, نرخ گذاشتن *nèrkx gouzachtèn*, قیمت
فدر دانستن *qèimèt kèrdèn* — ajouter du prix, قدر دانستن
qèdr danèstèn

APPREHENDER, craindre, v a, ترسیدن *tèrsidèn*, واهمه
گرفتن *vahèmè dachtèn*, — prendre, saisir, گرفتن
guèrèftèn

APPREHENSION, s f V CRAINTE

APPRENDRE, v a, یاد گرفتن *yad guèrèftèn*, آموختن سدن
âmoukhtè choudèn, apprendre par coeur, ارب کر سدن
èz bèr kèrdèn

APPRENTI, s m, شاگرد *chaguèrd*

APPRENTISSAGE, s m, ساگردی *chaguèrdi*, a تعلم *tè'èl*
loum

APPRÊT, s m, manière d'appréter les cuirs, پیرانس *pu a*
yèch, a پ دتاعی *dèbbagh*, a دباعب *dèbaghèt*

APPRÊTER, v a, در سب کردن *âmadè kèrdèn*, آماده کردن
droust kèrdèn, حاضر کردن *mouhèiya kèrdèn*, مهتا کردن
hazèr kèrdèn, — s'appréter, حاضر شدن *hazèr chou*
dèn, — apprêté, e, آماده *âmadè*, a. مهتا *mouhèiya*, حاضر
hazèr, pr t *hazir*

- APPRÊTS, s m. pl, a تدارك *tèdarèk* (vulg pour *tèdarouk*), pr t *tèdaruk*, pl تدارك *tèdarèkat* (pour *tèdaroukat*), pr t *tèdarukiat*, بهشت *tèhyryè*
- APPRIVOISER, v a, رام کردن *ram kèrdèn*, ادی کردن *'àdi kèrdèn*, — s'apprivoiser, ادب کردن *'àdèt kèrdèn*, — apprivoisé, e, ادب کرده *'àdèt kèrdè*
- APPROBATEUR, s m, پسند کننده *pècènd kounèndè*, تہسین کندی *tèhsin kounèndè*
- APPROBATION, s f, پسند *pècènd*, a تہسین *tèhsin*, pr t *tahsin*, رضا *rèza*, pr t *riza*
- APPROBATIF, IVE, adj, a استصوابی *èstèsvabi* pr t *is tisvabi*
- APPROCHANT, e, adj, نزدیک *nèzdik*, a قریب *qèrib*, pr t *qarib*
- APPROCHANT, adv, a قریباً *qèribèn*, pr t *qaribèn*, تعریفاً *teqribèn*, pr t *tagribèn*, تخمیناً *tèkhminèn*, pr t *takhminèn*
- APIROCHER, v a, نزدیک آوردن *nèzdik àvourdèn*, — v n, s approcher سدن نزدیک *nèzdik choudèn*
- APIROFONDIR, v n, روف کردن *gooud kèrdèn*, جرف کردن *jèrf kèrdèn*, — fig, غور رسی کردن *ghoour rèci kèrdèn*, مدعی کردن *bè kounh rècidèn*, مدعی کردن *tèdqiq kèrdèn*
- APPROPRIATION, s f, تصرف کردن *tècèrrouf kèrdèn*, a تصرف *tècèrrouf*
- APPROPRIER, v a, مضاف کردن *mouafèq kèrdèn*, — s'approprier, تصرف خود در *zèbt kèrdèn*, مدعی خود *bè tèssèrroufé khoud dèr-àvourdèn*

APPROUVER, v a., تصدیق کردن *tèsdiq kèrdèn*, روا
 رِصا دادَن *rèva dachtèn*, رِصا دَاسَن *rèza dadèn*, — ap-
 prouvé, e, تصدیق شد *tèsdiq choudè*

APPROVISIONNER, v a., حِمْره کردن *zèkhurè kèrdèn*, بوسه
 تَواشَن *touchè èmbachtèn*

APPROVISIONNEMENT, s m, a حِمْره *zèkhurè*, پُر تِ زَاکِی
ra, صُورِصَات (écrit aussi سُورِصَات) *soursat*, پُر تِ سَوِ سَات

APPROXIMATION, s f, a تَکْهِمِن *tèkhmin*, پُر تِ تَاکْ
min, — par approximation, اِتَکْهِمِن *tèkhminèn*,
 پُر تِ تَاکْهِمِن

APPUI, s m, soutien, support, پُشْتِی *pouchtiban*, —
 il signifie aussi faveur, aide, تَکْیَه گَاه *tèkiè gah*, سَب
 پُوتَته *pouchté pènah*, اَعَاب *è'ânèt*

APPUYER, v a., تَکْیَه دَاسَن *tèkiè dadèn*, — s'appuyer,
 تَکْیَه کُردَن *tèkiè kèrdèn*, — au fig, favoriser, یَاوَرِی
 کُردَن *yavèri kèrdèn*, دَستِ گُیرِی کُردَن *dèst guiri kèr*
 دَندَن *dèn*, اَعَاب کُردَن *è'ânèt kèrdèn*

ÂPRE, adj des 2 g, زَهِف *zèfi*, زُومُوکْهَت *zoumoukht*

APRÈS, adv, پَس *pès*, اَعَد *bè'èd*, پُر تِ بَا'د *ba'd*, — après
 cela, پَس اَر اَنی *pès èz in*, سَپَس *sèpes*, پَس اَر اَنی *bè'èd*
 èz in, — d'après, conformément à, اَر رَوِی *èz rouï*,
 — d'après ce portrait, اَر رَوِی اِنِی نِصُور *èz roui in*
tèsvir, — vu, eu égard, d'après cela, نَظَرِ بَاسِ *nèzèr*
bè-in, — un mois après, اَر اَنی مَهِ *yèk mah*
bè'èd èz in, — après demain, پَس فَرْدَا *pès fèrda*,
 après que, اَعَد اَر اَنکِه *bè'èd èz in kè*, اَعَد اَر اَنکِه *bè'èd*
 èz on kè, — après qu'il est venu, اَمَد *amèd*, اَعَد اَر اَمَدَس *bè'èd èz amèdè-*

nèch, — après quoi, پس ار اسی *pès èz in*, بعد ار اسی
bè èd èz in

À PRÉSENT, adv, اکنون *èknoun*, a حالا *hala*, الآن *èl'an*,
vulg èl'en, — Je m'en vais à présent, حالا مسروم
hala mirèvèm

ÂPRETÉ, s f, محی *zoumoukhti*, تلکی *tèlkhî*

APTE, adj des 2 g, ساسه *chayèstè*, a قابل *qabèl*, pr
t *qabil*, مسعد *moustè èdd*, pr t *mousta'idd*

APTITUDE, s f, سادسکی *chayèstègui*, a قابلت *qabèl-*
yèt, pr t *qabiluyèt*, اسعداد *èstè'èdad*, pr t *isti'dad*

APURER, v a, قطع کردن حساب *qèt' kèrdèné hèçab* معرب
تفریح کردن حساب *tèfrigh kèrdèné hèçab*

AQUATIQUE, adj des 2 g, آبی *âbi*

AQUEUC, s m, راه آب *rahé âb*, a قنات *qènat*, pr t *qanat*,
pl قنات *qènèvat*, pr t *qanavat*

AQUILA, EUSE, adj, آندار *âb dar*

AQUION, s m, باد مسال *badé zèmèstan*

ARABE, s et adj, تازی *tazi*, a عرب *'èrèb*, pr t. 'arèb, —
langue arabe, زبان عربی *zèbané 'èrèbi*, — en arabe,
عربی *'èrèbi*

ARABESQUES, s m pl, زینت عربی *zinèté 'èrèbi*

ARABIE s f, عربستان *'èrèbèstan*, — heureuse, شمس
yèmèn, — déserte, حکار *hèdjaz*

ARABISME, s m, a اصطلاح عرب *èstèlahé 'èrèb*, اصطلاح
èstèlahé 'èrèbi

ARABIQUE, adj des 2 g, a عربی *'èrèbi*, — gomme arabi-
que, صمغ عربی *sèmghé 'èrèbi*, pr t *samghî 'arèbi*

ARAIGNÉE, s f, تندر *tènènd*, حولاهک *djoulahèk*, a عنکبوت

'*ènkèbout*, — toile d'araignée, تار عنكبوت *taré 'ènkèbout*

ARARAT, s m, كوه اعر *kouhé âghèr*

ARATOIRE, adj des 2 g, معلف بر اعب *mouté'èllèq bè zèra'èt*

ARBITRAGE, s m, a توسط *tèvèssout*, واسطه *vacètè*, pr t *vacita*

ARBITRAIRE, adj des 2 g, a مربوط ناراده *mènout bè èr adè*

ARBITRAIREMENT, adv, بطور دلخواه *bè toouré dèl khah*,
ناحسار حود *bè èkhtiaré khoud*

ARBITRAL, e, adj, a متوسطی *tèvèssouti*, pr t *tèvassuti*

ARBITRALEMENT, adv, ب توسط *bè tèvèssout*

ARBITRE, s m, puissance qui a la volonté de choisir,
فاعل محسار *fa'èlé moukhtar*, a احسار *èkhtiar*, —
Dieu a donné à l'homme son libre arbitre, خدا آدم را
فاعل محسار کرد *khouda âdèm ra fa'èlé moukhtar kèrd*,
خدا آدم را احسار داد *khouda âdèm ra èkhtiar dad*, —
celui que d'autres personnes choisissent pour termi
ner leurs différends, a حکم *hèkèr*, — tiers arbitre,
سالب *salès* pr t *salis*, — maître absolu, a حاکم
مطلق *hakèmé moutlèq*, pr t *hakimi moutlaq*

ARBORER, v a, افراستی *èf rachtèn*, بلند کردن *boulènd*
kèrdèn, — arborer le drapeau, علم افراستی *'èlèm èf*
rachtèn

ARBOUSE, s f, a حنّاء احمر *hènna'é èhmèr*

ARBRE, s m, درخت *dèrèkht*, a ساغر *chèdjèr*, pl اسکار
èchdja

ARBRISSEAU, s m V ARBUSTE

- ARBUSTE, s m, درخت ريزه *dèrèkhté rize*
- ARC, s m, کمان *kèman*, a قوس *qoous*, pr t. *qavs*, —
tendre un arc, ز کړس کمان *zèh kèrdènè kèman*
- ARCADE, s f, طاق *taq*, a عرس *'èich*, pr t *'arch*
- ARCO EN CIEL, s m, تيرازه *tirazè*, کمان آسمان *kèmané àcè*
man, a قوس قزح *qoouci gouzèh*, pr t *qavsi gouzah*
- ARCHANGE, s m, برزک فرسنگان *bouzourgué fèi èchtègan*,
— l'archange Gabriel, a حبرائيل *djèbra'il*
- ARCHE, s f, طاق ديل *taqé pol*, طاق حسر *taqé djèsr*,
— de Noé, کسی نوح *kèchtu nouh*
- ARCHÉOLOGIE, s f, علم آثار قدیمه *'èlmé âçaré qèdimè*, pr
t *ilmé âçarı qadimè*
- ARCHER, s m, تیر انداز *tir èndaz*, کماندار *kèman dar*, —
a قواس *qèvvas*, pr t *qavvas*
- ARCHET, s m, کمان *kèman*, کمانه *kèmanè*
- ARCHEVÊCHÉ, s m, محل حکومت حلبه *mèhèllè houkou*
muté khèlifè
- ARCHEVÊQUE, s m Les Persans emploient le mot حلبه
khèlifè
- ARCHI FOU, adj m, f archi folle, ار دیوانه دیوانه تر *èz di*
vanè divanètèr
- ARCHIPEL, s m, جزیره دریای بر *dèriai pour djèzirè*
- ARCHITECTE, s m, a معمار *mè'èmar*, pr t *mi'mar*
- ARCHITECTURE, s f, a معماری *me'èmarı*
- ARCHIVES, s f pl, a دفتر *dèftèr*, pl دفاتر *dèfatèr*, pr t
dèfatır, — se dit aussi du lieu où l'on garde ces do-
cuments, دفتر خانه *dèftèr khanè*
- ARCHIVISTE, s m, دفتردار *dèftèr dar*

LEÇON, s m, pièce de bois de la selle, قلاتى qèltaq,
pr t qaltaq, — archet du cardeur, كمان حلاج kè-
mané hèlladj,

LEÇONNER, v a, حلاجى كړدى hèlladjr kèrdèn

LECTIQUE, adj des 2 g, a سمالى chèmali

LENT, e, adj, qui est enflammé, سوران souzan, سعلور
cheu'eulèvèr, سورندè souzèndè, فوران fourouzan, —
fig, véhément, گرم guèrm, آتسې atèchin

LENTEMENT, adv, بې گرمۍ بې guèrmuyèt, بې حرارت بې hè
rarèt

LENTEUR, s f, تېف tèf, تاب tab, تابېش tabèch, a حرارت hè
rarèt, — chaleur qu'on éprouve dans certaines mala-
dies, سورس souzèch, — au fig, غايباسمان ghayètè
èchtiaq, آتس عرب atèché ghèirèt, a غېرې ghèirèt,
pr t, ghaèt

LEUDOISE, s f, سېنگ سېك سېنگ sèngué kèboud, سېنگ فېاعى sèn-
guè quaghèn

LEUDU, e, adj, دسوار douchvar, a مسكل mouchkèl, pr t
muchkèl, صعب sè'èb, pr t sa'b

LEÛNE, s f, رېگې نېم rigué nèim, — lice, ميدان mèi
dan

LEÛTE, s f, اسبکوان oustoukhané mahi

LENT, s m, métal, نېر nougrè, سېم sim, — monnaie,
پول poul, — je n'ai pas d'argent, پول ندان poul nè
darèm, — vif argent V MERCURE

LENTIER, v a, نېر نېرى nougrèy kèrdèn, معصص
موفېزېز kèrdèn, — argenté, e, a معصص mou
fèzzèz

ARGENTERIE, s f, آسباب نقره *èsbabé nouqrè*

ARGENTIN, e, adj, نقره‌وار *nouqrèvar*, مثیل *simin*,
مِثْل *mèslé nouqrè*

ARGILE, s f, گل زرد *guèlé zèrd*, گل خشک *guèlé khècht*

ARGILEUX, EUSE, adj, گل‌آلود *guèl áloud*

ARGUER, v n, التّرام کردن *èstèdlal kèrdèn*, بکوهس
èlzam kèrdèn, — v a, accuser, reprendre, بکوهس
nèhouhèch kèrdèn, مدّعت کردن *mèzèmmèt kèrdèn*

ARGUMENT, s m, برهان *avènd*, دلیل *dèlil*, برهان *bourhan*,
حجت *heuddjèt*

ARGUMENTATION, s f, حجت *avènd*, دلیل *dèlil*, حجت
heuddjèt, قیّ البراهنه *fènn oul bèrahènè*

ARGUMENTATEUR, s m, مباحثه کننده *moubahècè kou-*
nèndè a مباحث *moubahès*, پرت *mubahis*

ARGUMENTER, v n, برهان دلیل آوردن *delil àvourdèn*, برهان
bourhan àvourdèn

ARGUTIE, s f, حرف بهوده *hèrfé bihoudè*

ARIDE, adj des 2 g, au propre, شورزار *chourè zar*, au fig,
بی حاصل *bi hacèl*

ARIDITÉ, s f, au propre, خشکی *khouchki*, au fig, بی حاصلی
bi hacèl

ARISTOCRATIE, s f, ریاست دررکان *riacété bouzourgan*,
حکومت اسراف *houkoumèté èchraf*, — en parlant des
personnes de l'aristocratie, دررکان *bouzourgan*, نخبه
noudjèba

ARISTOCRATIQUE, adj des 2 g, معترف حکومت *moutè'èlleg bè*
houkoumèté noudjèba

ARISTOCHE, s f, زراوند *zèravènd*

ARITHMÉTICIEN, s m, دانندۀ علم حساب *danèndeyé 'èlmé hëçab*

ARITHMÉTIQUE, s f, فنّ حساب *fènné choumar*, فنّ حساب *fènné hëçab*, علم حساب *'èlmé hëçab*

ARITHMÉTIQUEMENT, adv, بۀ حساب *bè hëcèbè 'èlmé hëçab*

ARLEQUIN, s m, بدله ناز *bèzlè baz*, a مسکّرۀ *mèskhèrè*

ARLEQUINADE, s f, بدله نازی *bèzlè bazi*, مسک کی *mès khèràngui*, a سکرته *soukhruyè*

ARMATEUR, s m, صاحب کسی *sahèbè kèçhtı*, مالک کسی *malèké kèçhtı*, — en course, در دریا *douzde dèria*

ARME, s f, اسباب حیک *èfzaré hëdja*, اثرار *èfzaré hëdja*, *dyèng*, a سلاح *sèlah*, pr t *silah*, pl اسلحه *èslèhè*, pr t *èslıha*

ARMÉE, s f, سۀ *sèpah*, لسكر *lèchkèr*, قسوں *qouchoun*, a عسكر *'èsker*, pr t *'askèr*, pl عساکر *'èçakèr*, pr t *'açakèr*, — armée de mer, لسكر دریا *lèchkèré deria*, — les armées alliées, دول متعۀ *'èçakèré douvèlé mouttèfèqè*, pr t *'açakırı duvèh muttèfiqa*

ARMEMENT, s m, بهتۀ حیک *tèdarèké dyèng*, تدارک *tèdarèké dyèng*, *tèhyıyèyé dyèng*

ARMÉNIE, s f, ارمنستان *èrmènèstan*

ARMÉNIEN, NE, adj et subst, ارمنی *èrmèni*

ARMER, v a, با اسلحه *sèlah pouchandèn*, بوساندن *sèlah pouchandèn*, — s'armer, با اسلحه *ba èslèhè moukèmmèl kèrdèn*, — s'armer, بوساندن *sèlah pouchidèn*, — armé, e, سلاح *sèlah pouchidè*, a مسلح *moucèllèh*

- ARMISTICE, s m, a مبارکه *moutarèkè*, pr t *mutarèkè*
- ARMOIRE, s f, دولابچه *doulabtchè*, دولاب *doulab*, pr t *dolab*, a مخزن *mèkhzèn*
- ARMOIRIE, s f, نشان *nèchan*, پي نشان *pi t nuchan*, a علام *'èlamèt*, pr t *'alamèt*
- ARMOISE, s f, گناه بوی مادران *guahé boui madè-ran*, بیرهنگاسب *bèrèndjasp*, a حواسراعی *hèbèq our ra'i*
- ARMURIER, s m, تعمیرکار *tufèng saz*
- AROMATIQUE, ¹adj des 2 g, خوشبوی *khoch boui*, a معطر *mou'èttèr*
- AROME, s m, خوشبوئی *khoch bouyi*, a عطر *'èti*, pr t *'ati*
- AROMATISER, v a, معطر کردن *mou'èttèr kèrdèn*
- ARPENT, s m, a حرب *djèrib*
- ARIENTAGE, s m, حرب سمائی *djèrib pèimayr*
- ARPENTFR, v a, دحرب سمودن *bè djèrib pèimoudèn*
- ARQUÉ, e, adj, کمانوار *kèmanvar*, کمانی *kèmanı*
- ARQUER, v a, کمانی کردن *kèmanı kèrdèn*
- ARRACHE PIED (D'), بی فاصله *bi facèlè*
- ARRACHER, v a, کنیدن درآوردن *kèndèn dèr àvourdèn*
— arracher des mains, از دست ربودن *èz dèst roubou dèn*, از دست فاسدن *èz dèst qapıdèn*
- ARRACHEUR, s m, کننده *kènèndè*
- ARRANGEMENT, s m, نظم *nèzm*, pr t *nazm*, ترتیب *tèrtib*
- ARRANGER, v a, ترتیب دادن *dja bè dja kèrdèn*, ترتیب مرتب کردن *mountèzèm kèrdèn*

— arrangé, e, حاك سده *dja bè dja choudè*
ARRÉRAGES, s m pl, وحده باقى مانده *vèdjhé baqi mandè*,
 a قصور *qouçour*, لعابا *bèqaya* pr t *baqaya*, بعتا *bèqiyè*,
 pr t *baqiyè*

ARRÊT, s m, sentence, a فتوى *fètva*, حكم *heukm*, — aux
 arrêts, en prison, در زندان *dèr zèndan*, a محبوس *mèh-*
 bous, — arrêts du destin, قضا و قدر *qèza ou qèdèr*, pr
 t *qaza ou qadèr*

ARRESTATION, s f, V **ARRÊTER**

ARRÊTER, v a, حلو كرمى *guèrèftèn*, دژلوقو *djèloou què*
rèftèn, — retenir, نگاه داسى *nègah dachtèn*, — met
 tre en prison, حبس کردن *hèbs kèrdèn*, — résou
 dre, فرار دانى *qerar dadèn*, — arreter ses yeux
 sur quelque chose, چشم دو حسی *tchèchm doukh*
tèn, — s'arreter, استاده *istadèn*, مكب کردن
mèks lèrdèn, — arrêté, e, (conclu), قرار داده سده
qèr ar dadè choudè, — emprisonné, a محبوس *mèh-*
 bous

ARRHES, s f pl, a بيع *bèi'*, a p بعايه *bèi'ânè*

ARRIÈRE, s m, پس *pès*, a عقب *'èqèb*, pr t *'aqib*, — en
 arrière, پس *pès*, در عقب *dèr 'èqeb*, — par derrière ار
 پس *èz pès*, از عقب *èz 'èqeb*, — l arrière d'un vaisseau,
 پس کسی *pècé kèchtî*

ARRIÈRÉ, e, adj عقب مانده *'èqèb mandè*, پس مانده *pès-*
mandè

ARRIÈRE GARDE, s f, حیداول *tchèndavoul*, a سافه الحس *saqèt-oul djèch*

ARRIVAGE, s m, a ورود *vouroud*

ARRIVÉE, s f, رسیدن *rəcîdèn*, وارد شدن *varèd choudèn*
a ورود *vouroud*, وصول *vouçoul*

ARRIVER, v n, aborder, به کنار رسیدن *bè kènar rəcîdèn*
بهاصل رسیدن *bè sahèl rəcîdèn*, — parvenir à un
lieu où l'on voulait aller, به رسیدن *rəcîdèn*, واصل
vacèl choudèn, — en parlant d'un événement, روی
حادث شدن *roui dadèn* واقع شدن *vaqè' choudèn*, حادث
hadès choudèn, — est il arrive? رسیده است *rəcîdè-*
èst, — il lui est arrivé un malheur, برای او آفتی روی
داد *bèrai ou afèti roui dad*

ARROGAMMENT, adv, به نكساحی *bè bad sèri*, نكساحی *bè-*
goustakhi

ARROGANCE, s f, به نكساحی *bad sèri*, نكساحی *goustakhi*, ا
غرور *ghourour*

ARROGANT, e, adj, به نكساح *bad sèr*, a معرور *mèghrour*, pr t
ماغرور *maghour*

ARROGER (S'), v pron, اتکا کردن *èddè'â kèrdèn*

ARRONDIR, v a, مدور کردن *quèrd kèrdèn*, مدور ساحسی
moudèvvèr sakhtèn, — s'arrondir, مدور کردن *quèrd chou-*
dèn, مدور شدن *moudèvvèr choudèn*, — arrondi, e
مدور *quèrd choudè*, a مدور *moudèvvèr*

ARRONDISSEMENT, s m, action d'arrondir, a تدویر *tèdvir*
— division d'un pays, a ناحیه *nahiè*, — d'une ville
محله *mèhèllè*

ARROSAGE et ARROSEMENT, s m, آبیاری *abyari*

ARROSER, v a, آبیاری کردن *abyari kèrdèn*, آب دادن *â-*
dadèn, آبیاری *âb pachidèn*, — arrosé, e, آبیاری
شده *abyari choudè*

ARROSOIR, s m, آبپاش *âb pach*

ARSENAL, s m, دوزخانه *qourkhanè*

ARSENIC, s m, زرنیک *zèrnikh*, مرگت موس *mèrgué mouch*,
a. ستم اعار *sèmm oul far*

ARSENICAL, e, adj, زرنیکی *zèrnikhî*

ART, s m, métier, پیشه *pichè*, a. صنع *sèn'èt pr t san'at*
pl. صنایع *sènayè*, pr t *sanai'*, — savoir, دانس *da*
nèch, a. معرف *mè'èrèfèt*, pr t *ma'rifèt*, — méthode,
a. فن *fènn*, pl. فنون *fenoun*, pr t *funoun*, — l'art
oratoire, a. علم کلام *'èlmé kèlam*, pr t *'ilmî kelam*

ARTÈRE, s f, a. رگ بند *regué tependè*, a. سرپاں *chèrèyan*,
pl. سرپای *chèrayin*

ARTHRITE, s f, a. درد معصل *dèrdè mèfacèl*, a. داء المعاصل *da*
oul mèfacèl

ARTICHAUT, کنکر ترکی *kènguèré frèngu*, انگار *ènguenar*

ARTICLE, s m, jointure des os, بندگاه *bènd gah*, a. معصل
mèfsèl, pl. معاصل *mèfacèl*, pr t *mèfacil*, — en parlant
d'un écrit composé de plusieurs paragraphes, a. فقره *fè*
qèrè, pr t *faqarè*, معامه *mèqamè*, pl. معامات *mèqamat*,
pr t *maqamat*, — d'un traité, d'un livre, a. باب *bab*, pl.
ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr t *fasl*, pl. فصول *fèçoul*, —
article de la mort, حالت مرگ *halètè mèrg*, حالت نزع
haleté nez', دم آخر *dèmé âkher*, — article de foi,
ایمان *chèrtè iman*, آیت دینی *ayètè dîn*, — terme
de gramm., حرف معرف *hèrfé tè'èrif*, a. لام المعرف
lam out tè'èrif, pr t *lam ui ta'rif*, — article de mar
chandise, معوله حیس *mègoulèyé djèns*

ARTICULATION, s f, اوصاع معاصل *ououza'è mèfacèl*

ARTICULER, v a, prononcer distinctement, ادا کردن *èda kèrdèn*, تلفظ کردن *tèlèffouz kèrdèn*

ARTIFICE, s m, industrie, اسادی *oustadî*, هونر *hounèr*, — ruse, حيله کاری *hilè kari*, a مکر *mèkr*, pr t *makr*, حيله *hilè*, pl حيل *hièl*, — feu d'artifice, آتش باری *âtèch bazi*

ARTIFICIEL, LE, adj, a, مصنوعی *djè'èli*, عملی *'è mèli*, مصنوعی *mèsnou'i*

ARTIFICIELLEMENT, adv, ار روی صعب *èz roui sèn'èt*

ARTIFICIEUX, FUSE, adj, حيله کار *hilè kar*, pr t *hilè kiar*

ARTIFICIER, s m, فسکسار *fèchèng saz*

ARTIFICIEUSEMENT, adv, ار روی حيله *èz roui hilè*

ARTILLERIE, s f, t p طوپخانه *toup khanè*

ARTILLEUR, s m, t طوپچی *touptchi*, pr t *toptchow*

ARTISAN, s m, ور, پشه ور *pichèvèr*, آریاب صعب *èrbabé sèn èt*

ARTISTE, s m, ور, پشه ور *pichèvèr*, استاد *oustad*, صعب *sen'èt kar*, pr t *san'at kiar*

ARTISTEMENT, adv, اسادانه *bè oustadî*, اسادی *oustadane*, pr t *ustadanè*

As, s m, point marqué sur un dé, حال *khal*, یک حال *yèk khal*

ASCENDANT, s m, terme de généalogie, a نسب صاعد *sa'èddè*, — se dit des astres qui montent sur l'horizon, a طالع *talè* pr *tali'*, — point du ciel ou degré du signe qui monte sur l'horizon, نقطه *nouqtèyé èrtèfa'*, pr t *nouqtai irtifa'*, درجه

اربعاء *dèrèdjèyé èrtèfa'*, pr t *dèrèdjèi irtifa'*, — les ascendants, les parents et ancêtres, ابا واحد *āba vè èdjadad*, — au fig, a تسلط *tècèllout*, pr t *tècèllut*, أسلا *èstila*, pr t *istila*, — il a un grand ascendant sur lui, بر او خیلی تسلط دارد *bèr ou khèli tècèllout darèd*

ASCENSION, s f, مالا بالا *bala rèftèn*, a صعود *sou'oud*, — dans les cieux, به آسمان *bè āsman rèftèn*

ASCENSIONNEL, ELLE, adj, a صعودی *sou'oudi*

ASCÈTE, s m, a زاهد *zahèd*, pr t *zahid*

ASCÉTIQUE, adj des 2 g, a زهدی *zahèdi*, pr t *zahidi*

ASCITE, s f, hydrosis du bas ventre, آب سینه *èstèsqai bètni*

ASCITIQUE, adj des 2 g, a مسمی البطن *moustèsqi oul bètn*

ASIATIQUE, adj des 2 g, آسیائی *āciayi*, a مشرق *mèch-rèqi*, شرق *chèrqı*, pr t *charqi*

ASIE, s f, آسیا *ācia*, a عالم شرقی *èqalimè chèrqiyè* pr t *aqalimi charqiye*

ASILE, s m, حای نسب *djai bèst*, پناه گاه *penah gah*, a پش *me'èmen*, دارالامان *dar oul èman*, — au fig, پش *pouchté pènah*, ناور *yavèr*, a ملان *melāja*, ملان *mèlaz*

SPECT, s m, دیدار *dıdar*, نمایش *nemayèch*, a منظر *mèn-zèr*, منظره *menzèrè*

SPERGE, s f, مار گناه *mar guah*, مار جوبه *mar tchoubè*

SPERGER, v a, پاشیدن *pachiden*

SPÉRITÉ, s f, زبریّه *zèbriyèt*, ا. حسوب *khouchounèt*

ASPERSION, s f, پاسد کی *pachidègui*

ASPHYXIE, s f, خفگی *khèfègui*

ASPIRANT, e, adj, a طالب *talèb*, pr t *talib*

ASPIRATION, s f, a نفس *tènèffous*

ASPIRER, v a, نفس کشیدن *nèfès kèchidèn*, نفس کردن *tènèffous kèrdèn*, — à, v n, آرزومند بودن *arzoumènd boudèn*, طالب بودن *menzour dachtèn*, مطبور داسی *ta lèb boudèn*

ASSAILLANT, s m, هجوم آور *houdjoum àvèr*

ASSAILLIR, v a, هجوم کردن *houdjoum kèrdèn*, حمله آوردن *hèmlèh àvourdèn*

ASSAINIR, v a, سالم کردن *salèm kèrdèn*

ASSAISONNEMENT, s m, ادویه زبری *èdviè rizi*

ASSAISONNER, v a, ادویه زبانی *èdviè rikhtèn*

ASSASSIN, s m, مردم خون *mèrdoumé khoun*, ترحون *tèr khoun*, آدم کش *àdèm kouch*, a قاتل *qatèl*, pr t *qatil*

ASSASSINER, v a, قتل کردن *kouchtèn*, قتل *qètèl nèfs kèrdèn*

ASSAUT, s m, t نبرس *yourèch*, a هجوم *houdjoum*, — prendre d'assaut, نبرس علیه کردن *bè yourèch ghèlèbè kèrdèn*

ASSEMBLAGE, s m, فراهم آوری *fèrahèm àvèr*, a اجتماع *èdjtèma'*, pr t *idjtima'*, جمع *djèm'*, pr t *djam'*

ASSEMBLER, v a, فراهم آوردن *yèk dja fèrahèm àvourdèn*, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, — s'assembler, فراهم آمدن *fèrahèm àmèdèn*, جمع شدن *djèm' chou-dèn*, — assemblé, e, جمع شده *djèm' choudè*

ASSEMBLÉE, s f, مجلس *èndjoumèn*, a مجلس *mèdjèlès*, pr

t *madjlis*, pl محالس *mèdjalès*, pr t *madjalis*, جماعت
djèma'èt, pr t *djama'at*

ASSÉNER, v a, رَس زِدَنْ *zèdèn*

ASSENTIMENT, s m, a قبول *qèboul*, رضا *rèza*, pr t *riza*

ASSEOIR, v a, نَسَانْدَنْ *nèchandèn*, نَسَانْدَنْ *nèchanidèn*,
 — s'asseoir, نَسَسَنْ *nèchèstèn*, — asseyez vous,
 بَسَنْد بَنْدِشِند *bèndèchimèd*

ASSERMENTER, v a, كَرْدَنْ تَهْلِفِ *tèhlf kèrdèn*, — asser
 menté, e, سو كَنْد حَوْرْدَه *qècèm khourde*, سو كَنْد حَوْرْدَه
soouguènd khourde

ASSERTION, s f, a قول *qooul*, pr t *qavl*, مَدْعَا *mouddè'a*,
 — cette assertion est sans fondement, اِنْسِي قَوْلِي نَاسَب
in qooul bi past

ASSERVISSEMENT, s m, بَنْدِگِي *bèndèguy*

ASSERVIR, v a, رَنْدِ سَبِ آوَرْدَنْ *bèndè kèrdèn*, رَنْدِ سَبِ
zire dèst àvourdèn, — asservi, e, بَنْدِ سَدَه *bèndè*
choude, رَنْدِ سَبِ *zire dèst*, a مَحْكُوم *mèhkoum*, pr t
mahkioum

ASSESSEUR, s m, a مَعَاوِن *mou'avèn*

ASSEZ, adv, بَس *bès*, a كَافِي *kafi*, pr t *kiafi*, — cela n'est
 pas assez, اِنْسِي بَس نِسْت *in bès nist*

ASSIDU, e, adj a مَوَاطِب *mouvazèb*, pr t *muvaazib*, مَدَاوِم
moudavèm, pr t *mudavim*

ASSIDUITÉ, s f, a مَوَاطِب *mouvazèbèt*, pr t *muvaazabèt*,
 مَدَاوِم *mudavèmèt*, نَعْتَد *tèqèryoud*

ASSIDUMENT, adv, a مَوَاطِب *bè mouvaazèbèt*

ASSIÉGEANT, e, adj, مَحَاصِرَه كَنْدَه *mouhacèrè kounèndè*,
 مَحَاصِرَه *mouhacèr*

- ASSIÉGER, v a, محاصره کردن *mouhacèrè kèrdèn*, — as
siégé, e, a محصور *mèhsour*, pr t *mahsour*, — les as-
siégés, محصورى *mèhsourin*, pr t *mahsourin*
- ASSIETTE, s f, بوسقاب *bouchqab*
- ASSIETTÉE, s f, بك بوسقاب *yèk bouchqabé pour*
- ASSIGNAT, s m, بول كاعدى *poulé qaghèzi*
- ASSIGNATION, s f, a حواله *hèvalè*, pr t *havalè*
- ASSIGNER, v a, حواله کردن *hèvalè kèrdèn*
- ASSIMILATION, s f, a تسه *tèchbih*
- ASSIMILER, v a, تسه کردن *tèchbih kèrdèn*, هسان کردن
hèm san kèrdèn
- ASSISES, (COUR D'), مجلس سرعى *mèdjlècé chér'i*, pr t
madjlaci char'i
- ASSISTANCE, s f, aide, باورى *yavèri*, دسپارى *dèstyari*, a.
معاون *mou'avènet*, امداد *èmdad*, pr t *imdad*, — pré-
sence, a حضور *houzour*
- ASSISTANT, e, adj, a حاضر *hazèr*, pr t *hazir*, pl حاضرى
hazerin, حصار *houzzar*, موحود *mooudjoud*, pr t
mavdjoud
- ASSISTANT, s m, باور *yavèr*, a معاون *mou'avèn*, pr t
mou'avin
- ASSISTER, v n, être présent, حاضر بودن *hazèr bou-
dèn*, — v a, aider, باورى کردن *yavèri kèrdèn*,
دسپارى کردن *dèstyari kèrdèn*, امداد کردن *èmdad
kèrdèn*
- ASSOCIATION, s f, ايسارى *èmbazi*, a سراکب *chèrakèt*
- ASSOCIER, v a, سربك کردن *chèrik kèrdèn*, — s'associer,
ايسار شدن *èmbaz choudèn*, سربك سدن *chèrik chou-*

dèn, — associé, e, سڌ ڀنڀار *èmbaz choudè*, سڌ ڀنڀار *chèrik choudè*

ASSOCIÉ, e, s, سڌ ڀنڀار *èmbaz*, a سڌ ڀنڀار *chèrik*, pl سڌ ڀنڀار *chourèka*, pr t *churèka*

ASSOMMANT, e, adj, سڌ ڀنڀار *setouh àvèr*

ASSOMMER, v a, سڌ ڀنڀار *ba gourz kouchtèn*, — au fig سڌ ڀنڀار *bè setouh àvourdèn*, سڌ ڀنڀار *bè tèng àvourdèn*, سڌ ڀنڀار *bi zar kèrdèn*

ASSOMPTION, s f, مڙهه مڙهه *mè'èr adjé hèzrètè mèrèrè*

ASSORTIMENT, s m, a انواع احساس *ènva'è àdjnas*, pr t *anvaì adjnas*

ASSORTIR, v a, سڌ ڀنڀار *djour kèrdèn*, سڌ ڀنڀار *bè hèm mouva'èq kèrdèn*, — s'assortir, سڌ ڀنڀار *djour choudèn*

ASSOUPIR, v a, سڌ ڀنڀار *khurèh èhval kèrdèn*, سڌ ڀنڀار *khab àloud kèrdèn*, سڌ ڀنڀار *khaba nidèn*, — s'assoupir, سڌ ڀنڀار *khab àloud chou dèn*, سڌ ڀنڀار *bè khab r'èftèn*, — assoupi e, سڌ ڀنڀار *khab àloudè*

ASSOUPISSANT, e, adj, سڌ ڀنڀار *khab àloud kou nèndè*, سڌ ڀنڀار *khab àvèr*

ASSOUPISSEMENT, s m, سڌ ڀنڀار *khab àloudègus*

ASSOUPIR, v a, سڌ ڀنڀار *nèrm kèrdèn*, سڌ ڀنڀار *moula yèm kèrdèn*

ASSOURDIR, v a, سڌ ڀنڀار *kèr kèrdèn*, سڌ ڀنڀار *èsman kèrdèn*, — s'assourdir, سڌ ڀنڀار *kèr choudèn*

ASSOUVIR, v a, سڌ ڀنڀار *sir kèrdèn*, — s'assouvir, سڌ ڀنڀار

سڀن sir choudèn, — *assouvi*, e, *سر سده sir choudè*,
سر *sir*

ASSUJÉTIR, v a, soumettre à, *زیر دست آوردن zirè dèst*
ávourdèn, *محکوم کردن mèhkoum kèrdèn*, — *fixer*,
وصل دادن vèsl dadèn, *ساکب نسبی sèkhè bèstèn*, —
s'assujétir, *بە گۆردەن guèrdèn guèr èftèn*, — *assu-*
jéti, e, soumis, a *محکوم mèhkoum*, pr t *mahkioum*,
دەج tabè', pr t *tabi'*, — *fixé*, *وصل سده vèsl choudè*

ASSUJÉTISSEMENT, s m, *زیر دستی zirè dèsti*, a *محکومت mèhkoumuyet*, pr t *mahkioumuyet*

ASSUMER, v a, *بە گۆردەن کەری بە گۆردەن quer èften*

AS URANCE, s f, *حاضر جمعی khatèr djèm'i*, *یعنی yeqim*,
a *voucouq*, — *garantie*, *بیمه bimè*

ASSURÉMENT, adv, *بی سە bi chèkk*, a *البته èlbèttè*, *یعنی yeqinèn*, pr t *yaqinèn*

ASSURER, v a, donner de la stabilité, *محکم کردن meuhkèmm*
kèrdèn, — *affirmer*, *تأیید کردن tè'èkid kèrdèn*,
بیمه کردن tè'èyid kèrdèn, — *faire garantir*, *بیمه کردن bimè kèrdèn*, — *s'assurer*, *vérifier*, *وارسی کردن va rèci*
kèrdèn, *تەحقیق کردن tèhqi q kèrdèn*, — *s'assurer*
d'une chose, la prendre, *بە دەست آوردن bè dèst ávour*
dèn, — *assuré*, e, *حاضر جمع khatèr djèm'*, a *یعنی yeqin*, pr t *yaqin*, — *garanti*, e, *بیمه سده bimè choudè*

ASSYRIE, s f, *کردستان kourdèstan*, pr t *kur dèstan*

ASTHMATIQUE, adj des 2 g, *تەنگ نەفەس tèng nèfès*, *صیغە*
زێق nèfès (vulg pour *zèiq nèfès*)

ASTHME, s m, *تەنگ نەفەس tèng nèfèci*, a *صیغە التّەس ziq-*
oun nèfès

ASTICOTER, v a, آزار داس *azar dadèn*, پيله كړس *pilè kèrdèn*

ASTRE, s m, ستاره *sètarè*, اڅكړ *èkhtèr*, a كووك *kooukèb*,
pr t *kèvkèb*, pl كواكب *kèvakèb*, pr t *kèvakib*, حكم
nèdjm

ASTREINDRE, v a, obliger, وا داسي *va dachtèn*, مصطر *مضطّر*,
mouztèr كړس *kèrdèn*, محبور كړس *mèdjbour kèrdèn*,
— astreint e, a محبور *mèdjbour*

ASTRICTION, s f, a انقباض *èngèbaz*, pr t *ingibaz*

ASTRINGENT, e, adj, a. قابض *qabèz*, pr t *qabiz*

ASTROLABE, s m, a اسطرلاب *èstèrlab*, pr t *oustourlab*

ASTROLOGIE, s f, a علم نجوم *'èlmé noudjourn*, pr t *'ilmé
nudjourn*

ASIROLOGUE, s m, a منجم *mounèddjèm*, pr t *munèd
djèm*

ASTRONOME, s m, احيروناس *èkhtèr chènas*, علم دانده *علم دانده*
danèndèyé 'èlmé hèr'èt

ASTRONOMIE, s f, احيروناسي *èkhtèr chènagı*, a علم هئت *علم هئت*
'èlmé hèr'èt, pr t *'ilmé hèr'èt*

ASTRONOMIQUEMENT, adv, اروى علم هئت *èz roui 'èlmé
hèr'èt*, حسب فواعد الهئت *hècèbé qèva'èd oul hèr'èt*,
pr t *haçabi qava'id ul hèr'èt*

ASTUCE, s m, a دغا *dègha*, مكر *mèkr*, pr t *makr*, حيله *حيله*
hilè

ASTUCIEUX, EUSE, دغا *dèghèl*, حيله كار *hilè kar*, حيله كار *حيله كار*
hilè baz, a فلاش *qèllach*, pr t *qallach*, مكار *mèkkar*,
pr t *makkıar*

ATELIER, s m, دستگاه *dèst gah*, كارخانه *kar khanè*

- ATERMOIEMENT**, s m, a, تأخير *tè'èkhir*, مهلب *meuhlèt*
- ATERMOYER**, v a, بعهدء بعونى انداحس *bè 'euhdèyè*
tè'èviq èndakhtèn, بأحبر انداحس *bè tè'èkhir èn-*
dakhtèn
- ATHÉE**, s m, بأحدا *na khouda*, أحدا ناس *khouda na chè-*
nas, a, دهري *dèhri*
- ATHÉISME**, s m, أنكار أحدا *ènkare khouda*, أنكار وجود *ènkare voudjoudé khouda*, مذهب دهري *mèzhèbbé*
dèhri
- ATHLÈTE**, s m, كسى كير *kouchi guir*, پهلوان *pèhlèvan*,
 pr t *pèhlivan*
- ATLANTIQUE** (Océan), adj, بحر محط *bèhré mouhit*, pr
 t *bahri muhit*
- ATLAS**, s m, étoffe, a, أطلس *ètlès*, — recueil de cartes
 géographiques, كتاب نغشة جرافيه *kètabé nèqchèyè*
djoghrafie
- ATMOSPHERE**, s f, پناد *pènad* (terme vieilli) a, هوا *hèva*,
 pr t *hava*, حو هوا *djouvvé hèva*, pr t *djuvvi hava*
- ATMOSPHERIQUE**, adj des 2 g, ميسوب نهوا *mènsoub bè-*
hèva
- ÂTÔME**, s m., a, ذرة *zèrrè*, pl ذرات *zèrrat*
- ÂTONIE**, s f, نى قوتى *bi qouvèti*
- ÂTOURS**, s m pl, ريب ريان *zinèté zènan*
- ATRABILAIRE**, adj des 2 g, مالىكوليا *malikhoulia*, a.
 سوداوى *sooudavi*, pr t *sèvdavi*
- ÂTRE**, s m, t, اوحاى *oudjaq*, pr t *odjaq*
- ÂTROCE**, adj des 2 g, سكب *sèkht*, بسيار بد *bèciar bèd*,
 a, شديد *chèdid*, حسيتم *djècim*, — crime atroce,

djènayèté djècimè, — châtiment atroce, عذاب سدید *'èzabé chèdîd*, pr t *'azabî chèdîd*, — âme atroce, سيارند دل *siah del*, بے‌عیار بے‌دَل *bèciar bèd dèl*

ATROCEMENT, adv, بے‌عیار بے‌دَل *bèciar bèd*

ATROCITÉ, s f, بدی سدید *bedî chèdîd*

ATROPHIE, s f, ضعف اعصابی بدن *zi'èfè d'èzar bèdèn*, لاغری سبب *chèddètè zè'èf*, لاغری *laghèrî*

ATTABLER, (S'), v pron, سر سعة نسبی *sèré soufrè nè-chèstèn*

ATTACHE, s f, بند *bènd*

ATTACHEMENT, s m, دل‌بستگی *dèl bestègu*, علاقه قلب *'èla-qèyé qèlb*, a محبت *mouhèbbèt*, pr t *muhabbèt*

ATTACHER, v a, بستن *bèstèn*, بهم بستن *bèhèm pèrvès tèn*, — s'attacher, se coller, تچه‌سپیدن *tchèspidèn*, — etre attaché, بسته شدن *bèstè choudèn*, — s'attacher à quelqu'un کسی دل بستن *bè kèçî dèl bèstèn*, — attaché, e, بسته شده *bèstè choudè*, بسته *bèstè*, — d'amitié, دل‌بسته *dèl bèstè*, مهربان *mèhrèban*, — d'ambassade, واکسه نک سعارب *va bèstèyé yèk sèfarèt*

ATTAQUE, s f, t یورش *yourèch*, a حمله *hèmlè*, هجوم *hou djoum*

ATTAQUER, v a, حمله کردن *hèmlè kèrdèn*, هجوم آوردن *hou djoum àvourdèn*, یورش کردن *yourèch kèrdèn*

ATTEINDRE, v a, arriver, رسیدن *rècidèn*, واصل شدن *vacèl choudèn*, — atteindrez-vous aujourd'hui Téhéran? امروز می‌رسد یا نه *èmrouz bè tèhran mi rèsid ya nè*, — je n'y puis atteindre, نمیتوانم برسم *nèmitèvanèm*

bèrècèm, — atteindre la cible, به نسانه رس *bè nè-*

chanè zèdèn, — atteindre le but de ses désirs, به معصود *zèdèn*,

bè mèqsoud rècidèn, — atteint, e, frappé, به رسد *bè mèqsoud*

zèdè choudè, — d'une affection quelconque, به سده *zèdè choudè*,

guerèftar, a موبتلا *moubtèla*

ATTEINTE, s f, action d'atteindre, به رس *zènèch*, — dom-

mage, زیان *zian*, a حلل *khèlèl*, ضرر *zèrer*, pr t *zarar*,

nouqsan, — porter atteinte, به ضرر *zèrèr*

zèdèn

ATTELAGE, s m, اسبهای کالسکه *èspehar kalèskè*

ATTELER, v a, اسب کالسکه سبی *èspé kalèskè bèstèn*

ATTENANT, f, adj, پیوسته *pèvèstè*, a متصل *mouttècèl*, pr

t *muttaci*

ATTENDRE, v a, مینظر سدن *mountèzèr chouden*, مینظر

mountèzèr boudèn, انتظار کسیدن *èntèzar kèchuden*,

مینظر صبر کردن *sèbi kèrdèn*, — je vous attendais, شما

mountèzèré chouma boudèm, — s'attendre à, امید

داسی *eumid dachtèn*, امیدوار بودن *eumidvar boudèn*

ATTENDRISSANT, e, adj, رقیب انکسر *rèqqèt ènguiz*

ATTENDRISEMENT, s m, a رقیب *rèqqèt* pr t *riqqat*

ATTENDRIRE, v a, ملائم نرم کردن *nèrm kèrdèn*, ملائم

layèm kèrdèn, — au fig, رقیب آوردن *bè rèqqèt àvour-*

dèn, — s'attendrir, نرم سدن *nèrm choudèn*, ملائم

moulayèm choudèn, — au fig رقیب آمدن *bè-*

rèqqèt àmèdèn

ATTENDANT, participe présent, انتظار کسان *èntèzar kou-*

nan, — en attendant, a على العکاله *èlèl 'èdjalè*

ATTENDU, adv, به نظر *nèzèr bè*, — attendu son âge, نظر

nèzèr bè sènnèch, — attendu que, *چون tchoun*,
tchounkè, pr t *tchounki*

ATTENTAT, s m, *قصد حان qèsdè djan*, a *قصد qèsd*, pr t
qast

ATTENTE, s f, a *انتظار èntèzar*, pr t *intizar*, — dans le
 sens d'espérance, *تخمسداس tchèchm dacht*, a *امد*
eumid, *امل èmèl*

ATTENTER, v n, *قصد عمل بد کردن qèsdè 'èmèlè bèd kèr-*
dèn, — attenter à la vie de quelqu'un, *قصد حان کسی*
qèsdè djané kèci kèrdèn

ATTENTIF, ive, adj, *بادق ba dèqqèt*

ATTENTION, s f, a *دق dèqqèt*, pr t *dıqqat*, — prêter,
 faire attention, *دق کردن deqqet kèrdèn*

ATTENTIVEMENT, adv, *بادق ba dèqqèt*

ATTÉNUANT, e, adj, *کم کند kèm kounèndè*

ATTÉNUER, v a, *کم کردن kèm kèrdèn*, *تخفیف دادن*
tèkhfif dadèn

ATTÉRER, v a, *تر رمی زدن bèr zèmin zèdèn*, *ما حاک*
ba khak yèk san kèrdèn

ATTESTATION, s f, *کواهی guèvahi*, *شهادت نامه chehadèt-*
nâmè, a *استشهاد èstèchhad*, pr t *istichhad*

ATTESTER, v a, *کواهی دادن guèvahi dadèn*, *شهادت دادن*
chèhadèt dadèn

ATTIÉDIE, v a., *نم گرم کردن nim guèrm kèrdèn*, — s'at-
 tiédir, *نم گرم شدن nim quèrm choudèn*, — attiédi,
 e, *نم گرم شده nim-guèrm choude*

ATTIÉDISSEMENT, s m, *نم گرم شدن nim guèrm*
choudèn

ATTIFER, v a , آراسی *ârastèn*, زینت کردن *zinèt kèrdèn*,
— attifé, e, آراسه *ârastè*

ATTIRAIL, s m , افزار *êfzar*, اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl
آلات *âlat*

ATTIRER, v a , بکود کشیدن *bè khoud kèchidèn*, جلب
کردن *djèlb kèrdèn*, جذب کردن *djèzb kèrdèn*, — s'at-
tirer, سبب شدن *sèbeb choudèn*, — s'attirer l'amitié
de quelqu'un, کسی را دوست خود کردن *kèci ra dousté
khoud kèrdèn*

ATTISER, v a , افروحي *êfroukhtèn*

ATTITUDE, s f , a ضرر *toour*, pr t تضرر *tavr*, وضع *vèz'*, pr
t vaz'

ATTOUCHEMENT, s m , پيرواس *pèrvas*, a لامسه *lamècè*, لمس *lèms*

ATTRACTIF, IVE, adj , a حاذب *djazèb*, pr t *djazib*

ATTRACTION, s f , کشيدگی *kéchidègu*, a جذب *djèzb*,
انجذاب *èndjèzab*, pr t *indjizab*

ATTRAIT, s m , دلربایی *del roubayi*, دلکشی *dèl kèchi*, a
حاذبه *djèzèbè*

ATTRAPE, s f , فریب *fèrib*, کول *goul*, رینگ *rèng*

ATTRAPER, v a , prendre, گزین *guèr èften*, — obtenir par
industrie, کمر آوردن *bè dèst âvourden*, بکسر آوردن
guir âvourden, — au fig , tromper, کول کردن *goul zèdèn*,
فریب دادن *fèrib dadèn*, — être attrapé, e, فریب
خوردن *fèrib khourden*

ATTRAYANT, e, adj , دلکش *dèl kèch*, دلربا *dèl rouba*, a حاذب
djazèb, pr t *djazib*

ATTRIBUER, v a , اسناد دادن *èsnad dadèn*, حمل کردن *hèml
kèrdèn*

ATTRIBUT, s m, a صعب *sèfèt*, pr t sîfat, — terme de gramm, a حبر *khèbèr*

ATTRISTANT, E, اندوه انگیز *èndouh ènguiz*

ATTRISTER, v a, عکس اندوهناک کردن *èndouhnak kèrden*, عکس کردن *ghemguun kèrdèn*, — s'attrister, عکس شدن *ghèmgoun choudèn*

ATTRISTÉ, E, adj, اندوهناک *èndouhnak*, a محزون *mèhzoun*, pr t mahzoun

ATTRITION, s f, پشیمانی *pèchimani*, a ندامت *nèdamèt*

ATTRROUPER, v a, گروه گروه راهم آوردن *guerouh guerouh fèrahèm àvou dèn*, — s'attrouper, گروه گروه جمع شدن *guerouh guerouh djem' choudèn*

AU, art contr, در *bè*, در *dèr*, — je l'ai dit au Prince, کمم *bè chah zadè gofsem*, — je l'ai vu au marché, در بازار دیدم *dèr bazar didèmech*

AUBAINE, s f, bonne aubaine, a عبر مبرّقه *nè'è mètè gheiré moutèrèqqebè* pr t ni'mètè ghairi mutè-raqqèbè

AUBE, s f, سحرگاه *sèhèr gah*, صبح دم *soubh dèm*, نامداد *bamdad*, a فکّر *fèdyr*, صبح *soubh*

AUBÉPINE, s f, درمنه *dèrmènè*, حاور *djavèrd*, a نعامه *sèghamè*, pl نعام *sègham*

AUBERGE, s f, مهمانخانه *mèhman khane*

AUBERGINE, s f, نادانگان *badèndjan*

AUBERGISTE, s m, صاحب مهمانخانه *sahèbè mèhman khane*

AUCUN, E, adj, هیچ یک *hitch yèk*, کدام *hitch koudam*

AUCUNEMENT, adv, بهنج وچه *bè hitch vèdjh*, طور *bè hitch toour*

AUDACE, s f, گستاخی *goustakhi*, ا *djèçarèt* حسارت

AUDACIEUX, se, adj, گستاخ *goustakh*, بی پروا *bi pèrva*,
ا *djèçour* حسور

AUDACIEUSEMENT, adv, نکسارت *bè djèçarèt*

AU DELA, adv, آن طرف *ôn tèrèf*, آن سب *ôn semt*

AU DESSOUS, prép, در زیر *dèr zir*, — adv, از زیر *ez zir*

AU DESSUS, prép, بالا *bala*, روی *roui*, — adv, از روی *ez roui*

AU DEVANT, adv, پیش *pich*, در پیش *der pich*, روبرو *rou-*
bi rou

AUDIENCE, s f, qu'on donne à quelqu'un, کوس دادن
couch daden, a استماع *estema'*, pr t *estima'*, —
assistance, a ملاقات *moulaqat*, pr t *mulaqat*, —
audience royale, شاهانه *sèlamé chahanè*, تار
حصور *haré houזור*, — salle d'audierce, تالار سلام
laré sèlam, دیوانخانه *divan khanc*

AUDITEUR, s m, شنونده *chenevendè*, a سامع *samè'*, pr
t *sami'*

AUDITOIRE, s m, شنودگانی *chenèvendèqan*

AUGE, s f, pierre creusée pour faire manger les chevaux,
آخور *âkhour*, — pour les faire boire, سئل *sètl*, آبکشور
âbèch khour

AUGÉE, s f, بقدرك سئل *bè qedré yek sètl pour*

AUGMENTATION, s f, افزایش *èfzayèch*, فروزی *fezouni*, a.
تیرهقی *tèrèqqi*, pr t *tèraqqi*, ازدیاد *èzdîad*, pr t. *iz-*
diad

AUGMENTER, v a , زیاد کردن *èfzoudèn*, زیاد کردن *ziad kèrden*,
 زیاد شدن *'èlavè kèrdèn*, — s'augmenter, زیاد شدن
ziad choudèn

AUGURE, s m , چگونگی *chekoun*, a فال *fal*, pl فتوئل *fou'oul*,
 — de bon augure, فال فرخنده *ferkhoundè fal*, — de
 mauvais augure, فال سیئم *falé choum*

AUGURER, v a , چگونگی کردن *tèfa'oul kèrdèn*

AUGUSTE, adj , حاکمیه *khodjestè*, a همنویس *houmayoun*,
 معتمد *moufèkhhkhèm*

AUJOURD'HUI, adv , امروز *èmrouz*

AUMÔNE, s f , a صدقه *sèdèqè*, pr t sadaqa, pl صدقات
sèdèqat, pr t sadaqat

AUMÔNIER, s m صدقہ کنندہ *teqsim kounèndèyè*
sèdèqat, ملا *moulla*

AUNAGE, s m , کر کردن *guèz kèrdèn*

AUNE, s f , کر *guez*, a درع *zèr'*, pr t zu a'

AUNER, v a , کر کردن *zèr' kèrdèn*, کر کردن *guèz
 kèrden*

AUPARAVANT, adv , پش از اسی *pich èz in*, پشتر *pichtèr*,
 a قبل *èvvèl*, معتمد *mouqèddèm*, — deux ans aupara-
 vant, دو سال پیش از اسی *dou sal pich èz in*

AUPRÈS, prép , نزد *nèzd*, در نزد *dèr nèzd*, نزدیک *nèzdik*, a
 قریب *qèrib*, pr t *qarib*, — auprès de moi, در نزد من
der nèzdé mèn, در نزد من *nèzdé mèn*, — auprès de l'école,
 نزدیک مدرسه *nèzdiké mèdrècè*

AURÉOLE, s f , a نور الاولیا *nour oul-oolia*

AURICULAIRE, adj des 2 g , témoin auriculaire, شاهد نکوس
 حود سینه *chahèdè bè gouché khoud chènèdè*, — doigt

auriculaire, كالوج *kaloudj*, كوكح *engouchté*
koutchèk, a حنصر *khènsèr*, pr t *khinsir*

AURORE, s f, صبحكم *soubh-dèm*, صبح *soubhé ka-*
zèb, a فاجر *fèdjr*

AUSPICE, s m, manières diverses de connaitre l'avenir,
 a فال *fal*, — prendre les auspices, فال كرفى *fal guèrèf-*
tèn, — heureux auspices, فال ميمون *falé mèmoun*, pr
 t *fali maimoun*, — au fig, sous d'heureux auspices,
 ayant la fortune favorable, ارفيق نكح *èz qouvvèté*
bèkht, — on dit aussi sous vos auspices, در زير سانه
dèr ziré sayeyé chouma, ارفيق العاف سما *èz ètèfâté*
chouma

AUSSI, adv, نيز *niz*, هم *hèm*, — moi aussi, من هم *mèn*
hèm, من نيز *mèn niz*

AUSSITÔT, adv, همانكه *hèmonkè*, نا *ta*, آندمكه *ôn dèmkè*,
 آندمكه *ôn dèmkè*

AUSTÈRE, adj des 2 g, تند *tound*, سأك *sèkht*, ما صلابت
ba sèlabèt

AUSTÈREMENT, adv, سأكى *bè sèkhti*

AUSTÉRITÉ, s f, سأكى *sèkhti*, a صلابت *sèlabèt*

AUSTRAL, e, adj, a جنوبى *djenoubi*

AUSTRALIE, s f, ديار جنوبى *diaré djenoubi*

AUTANT, adv, بقدر *bè qèdr*, آنقدر *ôn qèdr*, — je suis

• autant que vous, من هم بقدر شأن ساسب *chè-*
'éné mèn hèm bè qèdré chè'éné choumast, — autant
 qu'il en faut, هر قدر لازم باشد *hèr qèdr lazèm bachèd*,
 — autant que, هر قدرىكه *hèr qèdrèkè*

AUTEL, s m, a محراب *mèhrab*, pr t *mihrab*

AUTEUR, s m, celui qui est la première cause de quelque chose, *نكخستى سب nekhoustin sèbèb*, a *صانع sanè'* pr t *sam'*, *مبداء mèbde'*, — inventeur, *ايجاد كنده idjad kounèndè*, a *مخترع moukhtèrè'*, *مبدع moubdè'*, pr t *mubdi'*, *موجد moudjèd*, pr t *moudjid*, — celui qui a composé un livre, a *مؤلف mou'ellef*, pr t *mu'èl-lif*, pl *مؤلفين mou'èllefin*, *مصنف moucènnèf*, pr t *muçannif*, pl *مصنفين moucènnèfin*, pr t *muçannifin*

AUTHENTICITÉ, s f, a *صحيح sèhhèt*, pr t *sihhat*

AUTHENTIQUE, adj des 2 g, a *صحيح sèhîh*, pr t *sahîh*

AUTHENTIQUEMENT, adv, a *صحيحاً sèhîhen*, pr t *sahîhèn*, *حقيقاً hèqîqètèn*, pr t *haqîqatèn*

AUTOCRATIE, s f, a *استقلال èstèqlal*, pr t *istiglal*

AUTOCRATE, s m, *مطلق العنان padèchahé moutlèq-oul 'enan*, a *سلطان مسعّل soultané mousteqèll*, pr t *soultan mustaqill*

AUTOGRAPHÉ, adj et subs, *دست خط dèst khèt*

AUTOMATE, s m, a *آبى محرك àlètè mouhèrrèk*

AUTOMNAL, E, adj, *بارى paiz*, *خريفى khèrîfî*, pr t *kharîfî*

AUTOMNE, s m, *بارى paiz*, *فصل خريف fèslè khèzan*, *خريف fèslè khèrif*

AUTOPSIE, s f, a *تسريح tèchrih*

AUTORISATION, s f, *دستور dèstour*, a *رخصه roukhsèt*, *إذن èzn*, pr t *izin*, *إجازة èdjazè*, pr t *idjazè*

AUTORISER, v a, *مرخص کردن mourèkhhkès kèrdèn*, *إذن èzn* *دادن dadèn*

AUTORITÉ, s f, حکمداری *fèrman rèvayi*, رواڤی *heukm dari*, حکمرانی *heukm rani*, a حکومت *houkou-mèt*, pr t *hukioumèt*

AUTOUR, prép et adv, پیرامین *piramèn*, پیرامون *piramoun*, دور *doour*

AUTOUR, s m, (oiseau), حرع *tchèrgh*

AUTRE, adj, دیگر *diguèr*, غیر از این *ghèir èz in*, — je viendrai une autre fois, دیگر می‌آیم *dèf'èyé diguèr miayèm*, — l'un et l'autre, هر دو *hèr dou*

AUTREFOIS, adv, پیش از این *pich èz in*, a سابقاً *sabègèn*, pr t *sabıga*

AUTREMENT, adv, دیگر طرز *tèrzé diguèr*, طور دیگر *toouré diguèr*, — il signifie aussi sinon, واکرنه *vèguèr nè*, a والا *ve èlla*, pr t *vè illa*

AUTRE PART, adv, در محل دیگر *djai diguèr*, در محل دیگر *dèr mèhèllé diguèr*, — d'autre part, d'ailleurs, de plus, علاوه بر این *èz djèheté diguèr*, علاوه بر این *bèr in*

AUTRICHE, s f, اوستریا *èvstria*, ممالک نمسه *mèmalèké nèmsè*

AUTRUCHE, s f, سمرمرع *chetour mourgh*

AUTRUI, s m, مردم *mèrdoum*, a غیر *ghèir*, pr t *ghair*, pl اعیان *èghiar*, pr t *aghair*

AUVENT, s m, سانبان *sayèban*

AUXILIAIRE, adj des 2 g, یاور *yavèr*, مدد رسان *mèdèd-rè-gan*, امداد کننده *èmdad kounèndè*

AVALANCHE, s f, سرازیر شدن برف از کوه *sèrazir choudènè bèrf èz kouh*, بهمن *bèhmèn*

AVAL, s m, سرازير sèrazir, نهب nèchib

AVALER, v a, تناول کردن tènavoul kèrdèn, بلعیدن bèl'idèn, — avalé, e, بلعیدن سده bèl'idè choudè

AVANCE, s f, پيس پيخ pich, ا مساعد mouçabèqèt, pr t mouçabaqat, — paiement avant le terme, پول پيسكى پوله پيخهكى, مساعد mouça'èdè

AVANCEMENT, s m, a, رفتى tèrèqqi

AVANCER, v a, pousser en avant, پيس كسندن pich kèchidèn, — v n رفس پيس پيخ rêftèn, حلورفى djeloou rêftèn, — s'avancer Voir le précédent

AVANIE, s f, a, افرا èftèra, pr t iftura

AVANT, prép, پيس پيخ pich, ا قبل qèbl, pr t qabl, اؤل èv-
vèl, — avant d'aller, پيس ار رفس پيخèz rêftèn, —
avant vous ار سما پيس پيخ èz chouma, قبل ار سما
qèbl èz chouma, — en avant, پيس پيخ djeloou

AVANT BRAS, s m, آرس àrèch, pr t àrich

AVANT COUR, s f, حياط بيرونى hèyaté birouni

AVANT COUREUR, s m, qui devance, پيسو پيخ 1000,
 آهنگ پيس پيخ àhèng, — qui annonce quelque chose
پيك پيك pèik, a بريد bèrid

AVANT GARDE, s f, سر آهنگ سياه sèr àhèngué sèpah, a
مقدمه الحس mouqèddèmèt oul djèich, pr t mou
qaddimèt ul djèich

AVANT HIER, adv, پيريروز pèrirouz, پيرندوس پيرندouch

AVANT QUE, conj, پيس پيخ پيخ èz òn ké,
 پيس پيخ پيخ èz

AVANT PROPOS, s m, a, مقدمه mouqèddèmè, pr t mou
qaddimè

AVANTAGE, s m, سود *soud*, a فائدة *faïdè*, pl فوائد *fà-vayèd*, خير *khèir*, pr t *khair*, نفع *nèf*, pr t *naf*, منفع *mènfe'èt*, pr t *mènfa'at*, pl منافع *mènafè*, pr t *mènafi'*

AVANTAGEUX, EUSE, adj, سودمند *soudmènd*, بافائدة *ba faïdè*, a نافع *nafè*, pr t *nafi'*

AVANTAGEUSEMENT, adv, با فائدة *ba faïdè*

AVANTAGER, v a, بيسر دادن *bichtèr dadèn*

AVANT TOUT, adv, پيش از همه *pich èz hèmè tchiz*, a اولاً *èvvèlèn*

AVANT VEILLE, s f, دورور پيش *dou rouz pich*

AVARE, adj des 2 g, حسيس *tèng dèst*, a حسيس *khècis*, بکحل *bèkhl*

AVARICE, s f, بکدسي *tèng dèsti*, a حبس *boukhl*, حبس *khèssèt*, pr t *khissèt*, طمع *tèmè*, pr t *tama'*

AVARIE, s f, حرايى *khèrabi*, آف ردى *afèt zèdègui*, a حساب *khèçarèt*, pr t *khaçarèt*

AVARIER (S'), v pron, حراب سدن *khèrab choudèn*, صاع *zayè' choudèn*, — avarié, e, حراب شده *khèrab choudè*, حراب *khèrab*

AVEC, prép, با *ba*, همراه *hèm-rah*, به *bè*, — avec moi, با من *ba mèn*, همراه من *hèm rahé mèn*, — avec votre permission, بما *bè ezne chouma*

AVELINE, s f V NOISETTE

AVENANT, e, adj, خوش آند *khoch ayènd*

AVÈNEMENT, s m, au trône, جلوس بر تاج *dye-lous bèr tèkhté sèltènèt*, a جلوس *djelous*, pr t *dju-lous*

- AVENIR**, s m, زمان آینده *zèmané àyèndè*, — à l'avenir,
 بعد از این *bè'èd èz in*
AVENTURE, s f, ماجرا *ma-djèra*, a. حادثه *hadècè*, pr t *ha*
dicè, واقعه *vaqè'è*, pr t *vaqa'a*, — d'aventure, par aven-
 ture, a. اتفاقا *ettèfaqèn*, pr t *ittifagan*, — à l'aventure,
 بی مقصود *bi mèqsoud*, هر چه بادا باد *hèr tchè bada bad*
AVENTURER, v a, معرض خطر انداختن *bè mè'èrèzé khè*
ter endakhtèn, — s'aventurer, خطر کردن *khoud ra bè mè'èreze khètèn endakhtèn*
AVENTURIER, e, s, ماجرا آواره *àvare*, در بدر *der bè dèr* حو *ma djèr a djou*
AVENUE, s f, خیابان *khiaban*
AVÉRER, v a, واریسی کردن *tehqiq kerdèn*, تحقیق کردن *va rèci kèi dèn*
AVFRSE, s f, باران سدید *barané chèdid*, باران ناکهان *ba*
rané naguèhan
AVERSION, s f, a. نبر *nèfrèt*, اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*
AVERTIR, v a, خبر دادن *àgah kèrdèn*, آگاه کردن *khèbèr*
dadèn, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*, — averti, e, آگاه
 شد *àgah choudè*, خبر دار شد *khèbèr-dar choudè*
AVERTISSEMENT, s m, آگاهی *àgah*, a. خبر *khèbèr*, pr t
khabèr, pl اخبار *èkhbar*
AVEU, s m, a. اقرار *èqrar*, pr t *iqrar*, اعتراف *è'ètèraf*,
 pr t *i'tiraf*
AVEUGLE, adj et s, نابینا *na bina*, کور *kour*, a. اعمی *è'èma*,
 pr t *a'ma*
AVEUGLEMENT, s m, نابینائی *na binayi*, کوری *kouri*, a.
 اعمی *è'ma*, pr t *'ama*

AVEUGLÉMENT, adv, مەسلە ناسا *mèslé na-bina*, کورانە *kou-ranè*

AVEUGLER, v a, کور کردن *kour kèrdèn*, حەسم کەندن *tchèchm kèndèn*

AVICENNE, nom prop, a, ابوعلى ابن سينا *èbou 'èli èbn sina*, pr t *abou 'ali ibn sina*

AVIDE, adj des 2 g, گەرمە *àzmènd*, گەدا حەسم *guèda-tchèchm*

AVIDEMENT, adv, بە گەدا حەسمی *bè guèda-tchèchmı*, a, حرصا *hèrsèn*, pr t *hirsèn*

AVIDITÉ, s f, آرمە *àz*, آرمەدی *àzmèndı*, a, حرص *hèrs*, pr t *hirs*

AVILIR, v a., لێل کردن *khar kèrdèn*, لێل کردن *zèlil kèrdèn*, — s'avilir, لێل شدن *zèlil choudèn*, — avili, e, لێل سە *khar choudè*, لێل سە *zèlil choudè*

AVILISSANT, e, adj, بایە حواری *ba'ècé khari*, بایە دالب *ba'ècé rèzalèt*

AVILISSEMENT, s m, حواری *khari*, a, حەقارەت *hèqarèt*, دالب *rèzalèt*

VIRON, s m, فە *fèh*, خە *khèlè*, vulg پاروی دوری *parouï zoourèq*

VIS, s m, opinion, a, آڤقاد *è'ètèqad*, pr t *i'tiqad*, رای *rè'i*, pl آرا *àra*, — avertissement, v ce mot, — conseil, پەند *pènd*, a, نەحەت *nècèt*, pr t. *nacèt*, pl نەحەت *nècèt*, pr t *naçèt*

VISÉ, e, adj, آگە *àgah*, a, مۆتەنەبە *moutènèbbèh*, pr t *mutènèbbih*

AVISER, v a , آگاهى دادن *âgahî dadên*, محرم کردن *moukh-
bêr kêrdên*, اطلاع دادن *êttêla' dadên*, — s'avisier,
تکاظر رسیدن *bê khatêr rêcidên*

AVIVER, v a V RAVIVER

AVOCAT, s m , وكيل دعواى سرعى *vêkulê dê'êvan chêr'i*

AVOINE, s f , دو سر *dou sêr*, کراس *kêrkas*

AVOIR, v a , داشت *dachtên*, — il a de l'argent, پول دارد *poul darêd*, — j'ai, دارم *darêm*, — il a, دارد *darêd*,
— nous avons, داریم *darim*, — j'avais, میداسم *mi
dachtêm*, ou, داسم *dachtêm*, — j'aurai, خواهم داسم *khahêm dacht*, — si j'avais, اگر میداسم *êguêr midach
têm*, — je n'ai pas, ou, je n'en ai pas, ندارم *nêdarêm*,
— y a t il ? دارد یا نه *darêd ya nè*, — n'y a t il pas,
ندارد آیا *âya nêdarêd*, آیا نیست *âya nist*

AVOISINER, v a , همکار شدن *nêzdîk choudên*, همکار شدن *hêm djêvar choudên*

AVORTEMENT, s m , سقطه انداختن *bêtc'hê êndakhtên* — سقط

AVORTER, v n , سقطه انداختن *bêtc'hê êndakhtên*, اسقاط
کردن حبس *êsqat kêrdênê djênin*

AVORTON, s m , افغانه *êfganê*, انگانه *êpganê*

AVOUÉ, s m , وكيل *vêkul*

AVOUEE, v a , اقرار کردن *êqrar kêrdên*, اقرار کردن *ê'êtê-
raf kêrdên*

AVRIL, s m , نیشان *nêşan*, pr t *nîşan*, اردی بهشت *ourdi bêhêcht* (moins usité)

AXE, s m , محور *mêhvêr*, pr t *mihvêr*, — axe de la
terre محور زمينى *mêhvêré zêmin*, محور الارض *mêhvêr-
oul-êrz*, pr t *mihvêr-ul-êrz*

AXIOME, s m, a قول مستم *qooulé houkèma*, قول مستم
qooulé moucellèm pr t قافلہ مستم *qavl mucèllèm*,
 قاعدہ مستم *qa'èdèyé moucellèm*, pr t قاعدہ مستم *qa'adè mucèllèm*

AXONGE, s f, همه حیوانات *pihé hèivanat*

AZEDARAC, s m, آزاد درخت *dèrèkhté àzad*, آزاد درخت
àzad dèrèkht

ÀZÉROLE, s f, کوهج *kouhèdʒ*, a عرور *zè'èrour*, pr t
 زا'رور *za'rour*

ÀZÉROLIER, s m, درخت کوهج *dèrèkhté kouhèdʒ*

AZIME, adj des 2 g, بی مانه *bi mayè*, a فطر *fètir*

AZUR, s m, لاجورد *ladjouvèrd*

AZURÉ, E, adj, لاجوردی *ladjouvèrd-rèng*, لاجوردی *ladjou-
 vèrdi*

B

ABEL, (Tour de), برج نمروند *bourdjé nèmrour*, pr t برج نمروند
nèmrour

ABEURRE, s m, دوع *dough*

ABIL, BABILLAGE, s m, راز کوئی *raj-gouyi*, باوه کوئی
yavè gouyi

ABILLARD, E, adj, راز کوئی *raj gouyi*, باوه کوئی
yavè gouyi

ABILLER, v n, راز کوئی کردن *raj-gouyi kèrdèn*, باوه
 کوئی *yavè goftèn*

ABIOLE, s f, آلب طفل ناری *àlètè tèfl-bazi*, باربچه
bazitchè

ABORD, s m, طرف چپ کشی *tèrèfè tchèpè kècht*

BABOUCHE, s f, پاپوش *pa pouch*, افرارپا *əfzaré pa*, كعش *kəfch*

BAC, s m, كلك *kèlèk*

BACCHANAL, s m, هڭكامه *hèngamè*

BACHIQUE, adj des 2 g, متعلف مسراب *moutè'èllèq bè-chèrab*

BACLER, v a, نامربوط درسب کردن *na mèrbout droust kèrdèn*

BADAUD, s m, كهيل *keuhbèl*

BADAUDERIE, s f, آوارگی *avarègu*, بيهودگی *bihoudègu*

BADIANE, s f, باديان *badian*, رازانه *razianè*

BADIGEONNER, v a, رنگ دیوار را *diwar ra rèng zèdèn*

BADIGEONNEUR, s m, رنگی زن *rèng zèn*

BADIN, e, adj, سوح *choukh*, لاعرن *lagh zèn*

BADINAGE, s m, شوحی *choukhi*, a. هزله *hèzlè*, pl هزلتاپ *hèzhlyat*

BADINE, s f, حوب دسب *tchoubé dèst*

BADINER, v n, طرافب کردن *choukhi kèrdèn*, طرافب کردن *zèrafèt kèrdèn*

BADINERIE, s f V BADINAGE

BAFOUER, v a, رسكند کردن *rich khènd kèrdèn*, اسبهرأ *èstèhza kèrdèn*

BAGASSE, ou BAGACE, s f, بی سكر كينده *nèi chèkèrè koubidè*, نى سكر له سده *nèi chèkèrè lèh choudè*

BAGAGE, s m, بار *bar*, بده *bounè*, سعب اسباب *èsbabé sèfèr*

BAGABEE, s f, هڭكامه *hèngamèh*, a. قلوو قال *qil-o-qal*, عربده *'èrbèdè*, pr t 'arbèdè

BAGATELLE, s f, جبرى بافانل *tchizi na-qabèl*

BAGDAD, بغداد *baghdad*

BAGNE, s m, چاه ريدان *tchah-zèndan*

BAGUE, s f, انگسِر *èngouchtèr*

BAGUENAUDE, v n, وِل كَسِي *vèl guèchtèn*, يهوده
bihoudè guèrdidèn

BAGUETTE, s f, چوب دس *tchoubé dèst*, — de fusil,
سنبه *soumbè*

BAI, adj, كهر *kèhèr*

BAIE, s f, rade, لنگر گاه *lènguèr gah*, — petit fruit, دانه
danè, a حبه *hèbbè*, pr t *habbè*

BAIGNER, v a, حساندن *khicandèn*, — il signifie aussi
arroser, سِر آب کردن *sir àb kèrdèn*, چاد-
àb kèrdèn, — se baigner, توي آب رسي *toui àb rèftèn*,
آب تني کردن *àb tèn kèrdèn*

BAIGNEUR, EUSE, s, qui se baigne, توي آب رويده *toui àb*
rèvèndè, qui baigne, حمامي *hèmmam*, a حمامي *hèmmamtchi*

BAIGNOIRE, s f, آبدان *àbdan*, a مسجل *mèsghe*

BAI, s m, احاره نامچه *èdjarè namtchè*

BAILLEMENT, s m, دهان دره *dèhan dèrè*, حمارة *khèmyazè*,
آسا *àça*, فار *faj*

BAILLER, v n, دهان دره کردن *dèhan dèrè kèrdèn*, حمارة
كسندن *khèmyazè kèchidèn*

BAILLON, s m, بند دهان *bèndé dèhan*

BAILLONNER, v a, دهان نسبي *dèhan bèstèn*

BAIN, s m, گرمابه *guermabè*, گرمابه *guèrmavè*, a حمام
hèmmam, — prendre un bain, حمام رسي *hèmmam*
rèftèn

BAÏONNETTE, s f., نېزىڭ نېڭ *nèizèyé tufèng*, نېزىڭ *nèizè*;
— fusil à baïonnette, نېزىڭ دار *tufèngué nèizè-dar*, t سىڭولو نېڭ *sungulu-tufèng*

BAÏRAM, s m., رور عيد *rouzé 'èid*, نوروز عيد *'èidé noon-rouz*, a عيد *'èid*

BAISE MAIN, s m. دىستوسى *dèst bouci*

BAISER, v a, بوسىدىن *bouciden*, ماح كرس *match kèrdèn*,
بوسى دادىن *boucè dadèn* (ou كرسى *guèrèftèn*), a نىسل
tèqbil, — se baiser همدىگرا بوسىدىن *hèm diguèr ra*
bouciden

BAISER, s m, ماح *match*, بوسى *boucè*, — de paix, بوسى
boucèyé àchtè

BAISEUR, EUSE, s, كىرىدى بوسى *boucè gurendè* (ou كىندى
kounèndè)

BAISSE, s f, كاسب *kast*, سى *pèsti*, a نىل *tènèzzoul*

BAISSER, v a, پائى آردىن *payin àvourdèn*, — de prix
نىل كرس *tènèzzoul kèrdèn*, ارزان سدى *èrzan choudèn*,
— se baisser, حم سدى *khèm choudèn*, — baissé, e,
پائى آمدى *payin àmèdè*

BAL, s m, مجلس رقص *mèdylècé rèqs*, — bal masqué,
مجلس رقص به سىدىل لباس *mèdylècé rèqs bè tèbdilè*
lèbas

BALADIN, E, s, بازى گهر *bazi guèr*, رقصندى *rèqsèndè*, a مەلە
mouqèllèd, pr t مۇقاللىد *mugallid*, راقص *rèqqas* pr t راقص *raqqas*.

BALAFRE, v a, كسى رحىدار كرس *roui kèci zèkhm-*
dar kèrdèn

BALAFRE, s f., اىر رحم *ècèré zèkhm*

BALAI, s m., حاروب *djaroub*, vulg *djarou*

BALAIS, adj , — rubis balais, a لعل lè'èl

BALANCE, s f, ترازو tèrazou

BALANCEMENT, s m, حرام khèram

BALANCER, v a, tenir en équilibre, موازنه کردن mouva-
zènè kèrdèn, تعديل کردن tè'èdîl kèrdèn, — faire mou-
voir, چاریدن djoumbandèn, — se balancer, چاریدن
guèraziden (il est vieux), حرامیدن khèramiden

BALANÇOIRE, s f, گواچه gouvatchè, بادبیس bad pitch,
چیلول djoumbeloul, تچلتچولی tchèntchoul

BALAYER, v a, چاروب کردن djaroub kèrdèn, vulg چارو
کردن djarou kèrdèn

BALAYEUR, LUSE, s چاروب کسندè djaroub kounèndè,
چاروب کس djaroub kèch

BALAYURES, s f pl, خاکروبه khak roubè

BALBUTIEMENT, s m V BALBUTIER

BALBUTIER v n, لکب داسی kèltè kèrdèn, کلبه کردن
louknèt dachtèn, a سمه کردن tè'tè' kèrdèn, سمه
تèmtèmè kèrdèn

BAICON, s m, طارمی taroumi, علام کردن ghoulam guèr-
dèch, چاه نخسسی chah nchin, en dialecte ghilanien,
سسه حاره chichè kharè

BALDAQUIN, s m, سانبان sayèban, pr t sarban

BALEINE, s f, نهنگ nèhèng

BALISE, s f, علامب در دریا 'èlamet dèr dèria

BALISTE, s f, مکیف mèndjènig, a قذاف qazaf

BALIVERNE, s f, حرفپوچ hèrfé poutch, حرفبهدو hèrfé
bîhoudè, a ترهات tèrrèhat

BALIVERNER, v n, دار کوئی bîhoudè goftèn, کفی

yavè goftèn يافه كفتي *jaq gouyi kèrdèn* جاق گويي کردن
BALLE, s f, petite boule faite d'étoffe, گرهه *guèrouhè*,
 گوي *goui*, vulg *toup* (turc), — petite boule de
 plomb, گولوله *gouloulè*, — de marchandise, لنگه
lènguè

BALLET, s m, a رقص *rèqs*, pr t *raqs*

BALLON, s m, aérostat, کسی هوا *kèchtu hèva*, — à jouer,
 ت *toup*

BALLOT, s m, لنگه *lènguè*

BALLOTTAGE, s m, a فرعه *gour'è*, pr t *gour'a*

BALLOTTER, v n, procéder à un nouveau scrutin, سقرعه
 بده گويي *bè gour'è èndakhtèn*, — remuer en tous sens,
 دجوبماندن *djoumbandèn*

BALLOTTEMENT V **BALLOTTAGE**

BALOURDISE, s f, کار نامعقول *karé kham*, کار نامعقول
mè'ègoul

BALOURD, e, s, a. احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*

BALSAMINE, s f plante, گل حنا *goulé hènà*

BALSAMIQUE, adj des 2 g, بلسان آمبر *bèlsan bou*, بلسان آمیز
bèlsan àmiz, a. بلسانی *bèlsani*

BALSAMUM, s m, بلسان *bèlsan*

BALTIQUE (Mer), دریای بلنیک *dèriai bèltik*

BALUSTRADE, s f, سرده *nèrdè*, صراحی *sourahi*, سكه
chè-bèkè

BALUSTRE, s m V **BALUSTRADE**

BALZANE, s f, سبدی پای اسب *sèfidu pai èsp*

BAMBIN, s m, کودک حرد *koudèké khourd*, طفل کوچک
tèflé koutchèk

BAMBOCHE, s f, marionnette, a ايارل *èyazèl*, pr t *ayazil*,
— débauche, v ce mot

BAMBOCHER, v n, عيش و عسر كرس *'èich o-'èchrèt*
kèrdèn

BAMBOU, s m, نى هندى *nèyé hèndi*, حرراں *khèizeran*

BAN, s m, publication de mariage, اعلام عروسی *'è'èlamé*
'èrouci, — exil, v BANISSEMENT

BANAL, e, adj, a علم *'èmm*, عوامى *'èvammi*, pr t *'avammi*

BANANE, s f, انكر آدم *èndjiré àdèm*, a مور *moouz*, pr t
mouz

BANANIER, s m, درحب مور *dèrèkhté moouz*

BANC, s m, سكو *sèkou*, نسيمى *nèchimèn*, t اسكلى *ès*
kèmlì, a مضطه *mèstèbè*, — de sable, كمر ريك *kè-*
mèré rig

BANCAL, e, adj, كچپ *kèdj pa*

BANCROCHE, adj des 2 g V BANCAL

BANDAGE, s m, حسه بند *khèstè bènd*, a صباد *zèmad*,
pr t *zìmad*

BANDAGISTE, s m, حسه بند ساز *khèstè bènd saz*

BANDE, s f, نوار *nèvar*, بند *bènd*, a صباد *zèmad*, —
troupe, گروه *guerouh*, a فوج *fooudj*, pr t *fèvdj*, pl
افواج *èfvadj*

BANDELETTE, s f, كوحك *bèndé koutchèk*

BANDER, v a, نسيمى *bèstèn*, پىچانيدن *pitchanidèn*, —
v n, كسده سدى *kèchidè choudèn*, كرس نوط *nou'-*
ouz kèrdèn

BANDEROLE, s f, علم ريب *'èlèmé zìnèt*

BANDIT, s m, رهز *rèh-zèn*, راهز *rah zèn*

BANDOULIER, s m V BANDIT

BANDOULIÈRE, s f, بند بعلی bëndé tufèng

BANNIÈRE, s f, بندى bèndèq, a راب rayèt, pl راياب ra
yat, علم 'èlèm, pr t 'alèm

BANNIR, v a, احرار بند نعي nèfi kèrdèn, احرار بند کردن
èkhradjé bèlèd kèrdèn, — banni, e, نعي بند nèfi
choudè

BANISSABLE, adj des 2 g, سابل احرار chayané èkh-
radjé bèlèd

BANISSEMENT, s m, a نعي nèfi

BANQUE, s f, صرافخانه sèrraf khanè

BANQUEROUTE, s f, ور سکسکی vèr chèkèstègui, a افلاس
èflas, pr t iflas, — faire banqueroute, ور سکسب
سدى vèr chèkèst choudèn

BANQUEROUTIER, s m, ور سکسب vèr chèkèst

BANQUET, s m, مهمانی djèchn, صابى mèhmanı, a
ziáfèt

BANQUETTE, s f, سدلئى كوجك sendèlu koutchèk

BANQUIER, s m, a صراف sèrraf, pr t sarıraf

BAPTÈME, s m, a تعمید tè'èmid pr t ta'mıd, معمودتئى
mè'èmoudıyèt

BAPTISER, v a, تعمید کردن tè'èmid kèrdèn

BAPTISMAL, e, adj, a مخصوص تعمید mèkhsous bè tè'èmid

BAPTISTOIRE, s m, دسر تعمید dèftèré tè'èmid

BAQUET, s m, طسب حوسى tèchtè tchoubın

BABAGOUINER, v a, نامربوط حرف ردى na-mèrbout hèrf
zèdèn

BABAQUE, s f, کار kaz, خانه جونسى khanèyé tchoubın

BARATERIE, s f, حساب رئیس کسی *khianètè rèyné*
kèchtì

BARATTE, s f, ساری اسباب *èsbabé kèrè sazi*

BARBACANE, s f, دیده گاه *didè gah*, سوراخ دیوار *sourakhé*
diwar

BARBARE, adj des 2 g, cruel, بی رحم *bi rèhm*, — non ci-
vilisé, دژنگوئلی *djènguèli*, a وحشی *vèhchi*, pr t *vahchi*

BARBARIE, s f, cruauté, بی رحمی *bi rehmi*, سبک دلی *sèkht dèli*, — manque de civilisation, دروسی *drouchtì*,
— nom de pays, مالمک معربی *mèmalèké mèghrèbi*

BARBARESQUE, adj des 2 g, a معربی *mèghrèbi*, pr t
maghrèbi

BARBARISME, s m, a غلط مسهور *ghèlètè mèchhour*

BARBE, s f, ریس *rich*, — barbe blanche, ریس سفید *riché sefid*, — faire la barbe, et, se faire la barbe, se
raser, ریس تراشدن *rich tèrachidèn*

BARBEAU, s m, a احراس الکلب *èkhras oul kèlb*

BARBET, s m, سگ دراموی *sègué dèraz moui*

BARBIER, s m, سر تراش *sèr tèrach*, دلاک *dèllak*, a
حلاق *hèllaq*, pr t *hallaq*

BARBIFIER, v faire la barbe

BARBOTER, v n, راه ریس (ou آب) *touï guèl* (ou آب) *rah rèftèn*

BARBOTEUR, s m, اوردک خانگی *eurdèké khanègu*

BARBOTEUSE, s f, حیده بازاری *fahèchèyé bazari*,
djèndè

BARBOUILLAGE, s m, آلاش *alayèch*, a کساف *kèçafèt*

BARBOUILLER, v a, سالیر *salir*, چرک کردن *tchèrk kèrdèn*,

- کساف کردن *kəcif kèrdèn*, — peindre mal,
 بکساف کردن *bè kèçafèt nèqqachî kèrdèn*
BARBOUILLEUR, SE, کساف کساف *kèçafèt kounènde*
BARBU, E, adj, رسدار *rich dar*
BARBUE, S F, poisson, سیرماهی *sèpèr mahî*
BARDACHE, S M, کوبد *kouni*, کوبد *koun dèh*
BARDE (un cheval), V A, برکسموان روی اسب نهاده *bèrgoustèvan roui èsp néhadèn*
BARDE, S F, برکسموان *bèrgoustèvan*
BARGUIGNER, V N, بردید کردن *tèrdid kèrdèn*
BARIL, S M, پپ *pip*, حلیک *tchèlik*
BARIOLE, E, adj, رنگارنگ *rèng a rèng*
BARIOLER, V A, رنگارنگ کردن *rèng a rèng kèrdèn*, گویاکون
 گون *goun a goun kèrdèn*
BAROMÈTRE, S M, میزان میزان هوا *mizané hèva*, میزان
 میزان *mizan oul hèva*, میزان *mizan ul hava*
BAROQUE, adj des 2 g, عرب *ghèrib*, عرب *gharib*,
 عکب *'èdjib*, عکب *'adjab*
BARQUE, S F, ناوه *navè*, زوری *zourèq*
BARRAGE, S M, باغریه *bağrière*, سد *sèdd*, — droit qu'on
 paye pour passer, رسوم راهداری *rouçoumé rah dari*
BARRE, S F, تیر *tir*, پانه *panè*, — trait de plume, خط
khètt
BARRE, V A, آریس محکم کردن *èz poucht meuhkèm*
 بستن *bèstèn*
BARRETTE, S F, کلاه *koulah*
BARRICADE, S F, ستر کوحه *sèddé koutchè*,
 ستر *mètèris*, تاور *tabor*

BARRICADER, v a., مسدود کردن *mèsdoud kèrdèn*, سنگر *sènguèr bèstèn*, گرنجی *guèrèftèn*, — se barricader, فام شدن *gayèm choudèn*, پنهان شدن *penhan choudèn*, — barricadé, e, گرنجیده *guèrèftè choudè*, a مسدود *mèsdoud*

BARRIÈRE, s f, سد *sèddé rah*

BARRIQUE, s f, نیپ بزرگ *pipé bouzourg*

BARTOVELLE, s f, کک سرخ رنگ *kèpké sourkh rèng*

BAS, s m, حوراب *djourab*

BAS, s m, partie inférieure, پست *pèst*, پائین *payin*, زیر *zir*, — en bas, پائین *payin*, — tomber en bas, پائین افتادن *payin ouftadèn*, — le bas ventre زیر شکم *zire chèkèm*

BAS, adv, — mettre bas les armes, اسلحه نرمش انداختن *èslèhè bè zèmin èndakhtèn*, تسلیم اسلحه کردن *tèslimé èslèhè kèrdèn*, — parler bas, (پوشا) *ou* آهسته *ahèstè* (ou *yavach*) *hèrf zèdèn*, — tout bas, آهسته *ahèstè*, *yavach*, — en parlant des animaux, mettre bas, بره کردن *berè kerdèn*, زاییدن *zayidèn*

BAS, se, adj, a دنی *dèni*, — ce bas monde, این دنیای دنی *in dounia dèni*, — vil, فرومانه *ferou-mayè*, a رذل *rèzil* — à bas prix, ارزان *èrzan*

BASANE, s f, مسی *mèchin*

BASANÉ, e, adj, سیاه چهره *siah tchèhrè*, a اسمیر *èsmèr*

BASCULE, s f, لنگر *lènguèr*

BASE, s f, پایه *payè*, پائگاه *pai-gah*, a اساس *èças*

BASER, v a., پایه دار کردن *payè dar kèrdèn*, پایدار کردن *paï-dar kèrdèn*, — se baser, استناد کردن *èstènad kèrdèn*.

BAS FOND, s m, زمین پست, *zèminé pèst*, گودال *gooudal*,
— de mer, سار *sènar*

BASILIC, s m, شاه اسپرغم, *chah-sèpèrghèm*, شاه اسپرغم
chah èspèrghèm, ا ریحان *rèihan*

BASILIQUE, s f, کلیسای بزرگ, *kliçai bouzourg*

BASQUE, s f, دامی *damèn*

BASSE, s f, آواز بم, *avazé bèm*, بم *bèm*, — instrument de
musique, کمانچه بزرگ, *kemantchèyé bouzourg*

BASSE COUR, s f, حیاط مرغان, *hèyaté mourghan*

BASSESSSE, s f, فرو مانگی, *ferou mayègui*

BASSEMENT, adv, بعرو مانگی, *bè ferou mayègui*

BASSIN, s m, لکى, *lèguèn*, طسب, *tècht*, les deux bassins
d'une balance, ساهنه‌های ترازو, *chahinhan tèrazou*, —
pièce d'eau, ا حوض, *hoouz*, پ ت *haouz*

BASSINER, v a, کرم کردن سبزی, *guèrm kèrdènè bèstèr*

BASSINOIRE, s f, ریحانکوب, *outoum rèkhté khab*

BASSORA, ville, a, بصره, *bèsrè*

BASTION, s m, سنگر, *sènguèr*, دسینان, *bèstian*

BASTONNADE, s f, کتک کاری, *keutèk kari*, حویری, *tchoub*
zèni

BASTRINGUE, s m, مسکانه اديار, *mèi-khanèyé èdbar*

BÂT, s m, پالان, *palan*

BATAILLE, s f, نبرد, *nèbèrd*, پیگار, *pèigar*, رم, *rèzm*, حیک
djèng, ا محاربه, *mouharèbè*, — livrer bataille, بهیکن
کردن *bè-djèng èqdam kèrdèn*, — gagner la ba-
taille, غالب آمدن *ghalèb àmèdèn*, — perdre la ba-
taille, شکست خوردن *mèghloub choudèn*, میدان جنگ
chèkèst khourdèn, — champ de bataille, میدان جنگ

merdané djèng, محاربه میدان *mèrdané mouharèbè*, pr
t *mèrdani muharèbè*

BATAILLER, v n, سپره کردن *sètize kèrdèn*

BATAILLON, s m, حركه *djèr guè*, — bataillon carré, a
قلعه *qèl'è*, pr t *qa'l'a*, — chef de bataillon, سرکده حركه
sèr kèrdèyé djèrguè

BATARDEAU, s m, سد آب *bènd âb*

BÂTARD, e, adj, حرام زاده *hèram zadè*, a. ولد زنا *velèdè*
zèna, pr t *velèdi zina*

BATEAU, s m, زورق *zoourèq*, — bateau à vapeur, کسی
کهار *kèchtu boukhar*

BATELAGE, s m, حقه ناری *houqqè bazi*

BATELEUR, s m, حقه ناری *houqqè baz*

BATELIER, ère, s, a t زورقچی *zoourèqtchi*

BÂTER, v a, کداسی پالان *pàlan gouzachtèn*

BÂTI, s m, دروب *doukhté droucht*

BATIFOLER, v n, میل طعل ناری کردن *mèslé tèfl bazi*
kèrdèn

BÂTIMENT, s m, edifice, کرداد *kèrdad*, a بنا *bèna*, pr t
bina, pl ابنه *èbniè*, عمار *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, pl
عماراب *'èmarat*, pr t *'imarat*, — navire, کسی *kèchtu*,
a سفینه *sèfinè*, pl سغانی *sèfayèn*

BÂTIR, v n, بنائی کردن *bèna kèrdèn*, بنائی *bènnayi*
kèrdèn, — bâtir une maison, خانه *khanèyi*
bèna kèrdèn, — terme de tailleur, coudre à grands
points, دروب *droucht doukhtèn*

BÂTISSE, s f, ساری بنا *bèna-sazi*, بنائی *bènnayi*, a بنا
bèna, pr t *bina*

BÂTON, s m, حوب *tchoub*

BÂTONNER, v a, حوب رس *tchoub zèdèn*

BATTAGE, s m, action de battre le blé, حرمن کوبی *khèr-mèn-koubi*

BATTANT, s m, d'une cloche, زانک نافوس *zèbanèké na-gous*, — d'une porte, لنگه در *lènquèyé dèr*

BATTEMENT, s m, action de battre, رس *zèdèn*, a ضرب *zèrb*, — palpitation, طبش قلب *tèpèché qèlb*, a جعان *khèfèqan*, pr t *khafaqan*

BATTE, s f, t طومو *toqmaq*

BATTERIE, s f, plusieurs pièces de canons, توپخانه *toup khane*, — querelle, دو حورد *zèd o khourd*, — pièce qui couvre le bassinet d'une arme à feu, جمع بک *tchèqmaghé tufèng*, — de cuisine, اسباب مطبخ *èsbabé mètbèkh*

BATTOIR, s m V BATTE

BATTE, v a, رس *zèdèn*, کوفی *kouftèn*, — l'ennemi بر دسی فاف سد *bèr douchmèn fayèq choudèn*, — le tambour, دول رس *douhoul zèdèn*, تبل رس *tèbl zèdèn*, — le blé, حرمن کوبدن *khèrmènè guèndoum koubidèn*, — au fig, battre la campagne, هزیان گشتن *hèzian goftèn*, — v n, le cœur lui bat, دلش میطبد *dèlèch mitèpèd*, — se battre, با هم دگور دعو کردن *ba hèm diguèr dè'èva kèrdèn*, درج کردن *djèng kèrdèn*, — battu, e, رس شده *zèdè choudè*, a مصروب *mèzroub*, pr t *mazroub*

BAUGE, s m, کاهگل *kah guèl*

BAUDET, s m, کۆتەر اولاغ *oulaghé koutchèk*, کۆررè khèr
kourrè khèr

BAUDRIER, s m, کهمرè بئندè *kèmèr bèndé chèmchar*

BAUME, s m, a بلسان *bèlsan*

BAUMIER, s m, درحب بلسان *dèrèkhté bèlsan*

BAVARD, e, s, رار حای *raj khai*, هرزè درای *hèrzè dèrai*,
 يavè گۆ *yavè gou*, لاف زئن *laf zèn* a فصول *fouzoul*

BAVARDAGE, s m, رار حای *raj khai*, يavè گۆئی *yavè gouyi*,
 فصولی *fouzouli*

BAVARDER, v n, لاف رن *yavè goften*, لاف زئدئن *laf zèdèn*

BAVARDERIE, s f V BAVARDAGE

BAVE, s f, آب دهان *âbé dèhan*, لعاب دهان *lou'abe dèhan*

BAVER, v n, آب دهان ریکهتن *âbé dèhan rikhtèn*

BAVEUX, FUSE, adj, لعاندار *lou'ab dar*

BAYER, v n, دره کردن *dèhan dèrè kèrdèn*

BAZAR, s m, بازار *bazar*, a سوب *souq*, pl اسواق *èsvaq*, pr
 t *asvaq*

BÉANT, e, adj, دهان باز کردè *dèhan baz kèrdè*

BÉAT, t, adj, پارسا *parsa*, a مودتئی *moutedèryin*

BÉATIFICATION, s f, در سلک اولیا مسلک کردن *dèr sèlké*
ooulia mounsèlèk kèrdèn

BÉATIFIER, v a, رسامیدن *bè sè'âdètè èbèdi*
 درچه سعادت اندی رسیده *èçanidèn*, — *béatifie* e, رسیده
 درچه سعادت اندی *bè derèdjeyé sè'âdètè èbèdi rècidè*

BÉATITUDE, s f, سعادت حاودائی *se'adètè djavèdan*

BEAU, BELLE, adj, خوب *khoub*, زیبا *ziba*, خوشکل *khoch guèl*,
 جميل *djemil*, — le plus beau, خوشترين *khoubtèrin*,

- il fait beau, هوا خوب است *hèva khoub èst*,
 — les beaux arts, a فنون سرى *fenouné chérifè*, pr t
funouni chérifè, — les belles lettres, a فن انساء *fènné*
èncha, pr t *fanni incha*, — le beau sexe, زنان *zènan*
BEAUCOUP, adv, بسيار *bèciar*, خیلی *khèli*, فراوان *fèra-*
van, — j'en veux beaucoup, مىخواهم *khèli*
mikhahèm, — il y en a beaucoup, دارد *khèli*
darèd چلىس *khèlist*, فراوان است *fèravan èst*
BEAU FILS, s m, gendre, داماد *damad*, — qui n'est fils
 que par alliance ناسرى *na pècèr*
BEAU FRÈRE, s m, frère du mari de la femme, برادر سوهر
bradèré choouhèr, — frère de la femme épousée,
 سوهر برادر *bradèr zèn*, — le mari de la sœur, همسر
choouhèré hèmchire, — se dit de deux hommes qui ont
 épousé deux sœurs, همريس *hèm rich*, p t نكاحى
badjanaq
BEAU PÈRE, s m, celui qui a épousé notre mère, ou de
 qui nous avons épousé la fille, dans le premier cas on
 dit نادر *na-pèdèr*, dans le second پدر *pèdèr zèn*,
 زن پدر *zèn pèdèr*
BEAUTÉ, s f, زيبائى *zibayi*, خوشگلى *khoch guèli* دلبرى
dèl bèr, حوى *khoubi*, a حسى *heusn*, جمال
djèmal
BEC, s m, بوى مرغان *noouké mourghan*, a معار *mènqar*,
 pr t منقار *mènqar*, pl منامير *mènaqir*, — de plume, بوى
 مرغان *noouké qèlèm*, سر فل *sèr é qèlèm*
BÉCASSE, s f, كعاد *kèfad*
BÉCASSINE, s f, انا *èbia*, dans le Ghilan, نوبس *noucht*

IGUE, s m, مرغ انكر حور *mourghé èndjir khour*,
 حربكا *tchèrènguèk*

IE, s f, بيل *bil*

IER, v a, بيل زدن *bil zèdèn*, شکم کردن *chokhm èrdèn*

UETER, v a, معار زدن *mènqar zèdèn*

LINE, s f, سکم کند *chèkèmé goundè*

AU, s m, دربان کلسا *dèrbané kılıça*

ON, s m, homme gros et gras, مرد کده *mèr dé rundè*

UIN, s m, a بدوی *bèdèvi*, pl بدای *bèdavi*

YEMENT, s m, کلنه *kèltè*, a لکنه *louknèt*

YER, v n, کلنه کردن *kèltè kèrdèn*, در قفس *dir oftèn*

IE, adj des 2 g, کلنه زبان *kèltè zèban*, گنگاج *gungad*

TEULE, s f, زن ناهس *zèné ba fis*

TEULERIE, s f, فس *fis*

NET, s m, حمر روی سرح کرده *khèmré toui soughèn sourkh kèrdè*

MENT, s m, آواز کوسعد *avazé gousfènd*

R, v n, آواز کردن کوسعد *avaz kèrdènè gousfènd*

TTE, s f, دله *delè*, a نهکه *nèfkhèt*

ER, s m, قوح *qoutch*, — machine de siège کاسر *kauser*

iv sèr, a معمه *mèqmè'è*, pr t magma'a, — signe

i zodiaque, برج حمل *bourdjé hèmèl*

TRE, s m, ناکس *na kès*

A DONA, s f, plante, a حسسه الکمره *hèchichèt-ul hèmchèt*, pr t *hachichèt ul hamrat*

BELLE, adj f V **BEAU**

BELLE DE JOUR, s f, سوسى صاكرائى *soucène sèhrayi*

BELLE DE NUIT, s f, لاله عتاسى *lale 'abbassi*

BELLE FILLE, s f, زن مسر *zèn pecèr*, a عروس *'erous*

BELLEMENT, adv, اهنسه *dhèstè*, بملانب *bè moulayèmèt*

BELLE MÈRE, s f, celle que notre pore épouse après la mort de notre mère, نامادرى *na madèr*, مارى *marir*, — à l'égard d'une bru, مادر سوهر *madèrè choouher*, — à l'égard d'un gendre, مادر زن *madèr zèn*

BELLE SOEUR, s f, خواهر زن *khahèr zen*

BELLIGÉRANT, e, adj, حىك كىند *djeng kounèndè*, a محارب *mouharèb*, pl محاربى *mouharèbin*, pr t *muharib*, *muharibin*, مبارر *moubarèz*, pr t *mubariz*

BELLIQUEUX, se, adj, برحاساكو *perkhach djou*, حىكو *djèng djou*, حىك آور *djeng àvèr*

BELVÉDER, s m, نظر كا *nèzèr gah*

BEN OU BENEN, s m, درج بند مسك *dcrèkhté bidé mèchh*

BÉNÉDICTION, s f, برك بردانى *ber èkètè yèzdani*, a برك *bèreket*, pl بركاب *bèr èkat*, pr t *bèrèkiat*, — se dit aussi de l'action par laquelle les parents bénissent leurs enfants, دعاى حىر *dou'ar khèr*

BÉNÉFICE, s m, سود *soud*, a فائد *fardè*, pl فوائد *fèvayèd*, pr t *fèvaid*, مفعب *mèn fè'èt*, pr t *manfa'at*, pl مفاع *mènafè'*, pr t *mènafi'*

BÉNÉFICIER, v n, سود كردن *soud kerdèn*, مفعب كردن *mèn fè'èt kèrdèn*

BENÊT, adj et s m, ابله *èblèh*

ÉNÉVOLE, adj des 2 g, *khèir khah* حەر حوآه

ÉNÉVOLEMENT, adv, *ez roui khèir khahi* ار روى حەر حوآهى

ÉNI, E, adj V BÉNIT

ÉNIGNEMENT, adv, *be mchrèbani, bè loutf* بى مخرىانى بى لطف

ÉNIGNITÉ, s f, *reza djouyi, mèhrèbani, a loutf* رىزا دجوىى مخرىانى ا لطف

ÉNIN, BÉNIGNE, *reza djou, mèhrèban, a hèlim, pr t halim* رىزا دجو مخرىان ا حلم

NIR, v ٢, *dou'ar l hen kèrdèn, teqdîs kerdèn, moubarèk kèrdèn* دى دى دى —
rendre grâce, *choukr kèrdèn, tuchiklour kerdèn* شوىر كرى

NI, I, idj, ٢, *moubarick, pr t mubarèk, mouqaddis, pr t mouqaddes* موبارىك موبارىك موقادىس موقادىس

NIOIN, s m, *'ecilbènd, pr t 'acilbènd* عىلىبند

QUITE, s f, *'eçai dou chakhe* عىاى دوساخى

QUILLER, v n, *bèr 'èça tekîr kerdèn* بر عىا تىكى كرى

RCAII, s m, *âghal, âghèl, — fig, rentrer au boicail, bè diné èslî bèrguèchtèn* آغال آغل — fig, رىترى ا بوىاى بى دىنى بى دىنى بى بىرىقى

RCEAU, s m, *guèhvarè, a mèhd, pr t mèhd, — fig, lieu où une chose a pris naissance, a èsl, pr t asl, menbè', mètlè'* گوىارى مهى مهى — fig, lieu où une chose a pris naissance, ا اسل, منبى, ملى

RCLR, v a, *djoumbandène guèhware* دجوىمباندنى گوىارى

RGER, ÈRE, s, *chèban, guèllèban* خىبان گوىلىبان

RGENIE, s f V BERCAIL

RLUE, s f, *khîrèguu tchèchm* خىرى گوىى

BERNEUR, EUSE, s, fig, ريسكند كنده *rich khènd kou nèndè*

BERNER, v a, ريسكند كندن *rich khènd kèrdèn*

BESACE, s f, حورحس *khourdjim*, توبره *toubre*

BÉSICLES, s f pl, عينك *'èinèk*

BESOGNE, s f, كار *kar*, a مصلاك *mèslèhèt*, pr t *masla hat*, سعل *choughl*, مسعله *mèchghèle*, pr t *mèchghalè*

BESOIN, s m, a ضرور *zerourèt*, احتياج *èhtiadj*, pr t *ihriadj*, حاج *hadjèt*, — j'ai besoin ou j'en ai besoin ضرور دارم *zerour darèm*, — je n'en ai pas besoin ضرور ندارم *zerour nèdarèm*, لازم نيت *lazèm nist*, — il a besoin de vous, او بسما محتاج اسب *ou bè chouma mouh tadj èst* او بسما احتياج دار *ou bè chouma èhtiadj da rèd*, — quel besoin? a quoi bon? چه ضرور *tchè zerour*

BESTIALEMENT, adv, a مثل حيوان *mèslè hèvan*

BESTIAL, e, adj, جانوري *djanèvèr*, a حيوانى *hèvan*, pr t *havan*, بهيمى *bèhim*

BESTIALITÉ, s f, a حيوانيت *hèvanuyèt*, pr t *havanuyèt*

BESTIAUX, s m pl, a دواب *devabb*, حيوانات *hèvanat*, pr t *havanat*

BÊTA, s m, حلى حلى نى *khèrl bi 'eq*, حلى *khèrl hèvan*

BÉTAIL, s m, a دوات *dèvabb*

BÊTE, s f, جانور *djanèvèr*, a حيوان *hèvan*, pr t *havan*, pl حيوانات *hèvanat*, pr t *havanat*, — de somme, باركس *hèvané bar kèch*, بار گير *bar guir*, — à quatre pieds, چهارپا *hèvané tchèhar pa*, — de

proie, حيوان دريد هèivané dèrèndè, — sauvage, حيوان وحسى هèivané vèhchi

BÊTE, sot, peu intelligent, احمى èhmèq, pr t ahmaq, الله èblè, p a بى عمل bi 'èql

BÉTEL, s m plante, نان pan, a سمول tèmboul

BÊTEMENT, adv, با حجاب ba hèmaqèt, بى معنى bè bi 'èql

BÊTISE, s f, حرتى khèryèt, الله èblèh, — il a fait une bêtise, حرتى كرده khèryèt kèrdè est

BÉTOINE, s f كسبه kèstèrè

BETTE, ou POIRÉE V POIRÉE

BETTERAVE, s f, لبلبو lèblèbou, لبو lèbou, حيدر ichou-ghoundour

BEUGLEMENT, s m, صداى سداى sèdar gav

BEUGLER, v n, صدا كردن sèda kèrdènè gav

BEURRE, s m, روغى rooughèn, — beurre frais, كره kèrè, خامه khamè

BEURRER, v a, كره كداسى kèrè gouzachtèn, نكره اندودن bè kèrè endouden

BEURRIER, ÈRE, adj et s, روغى فروس rooughèn ferouch

BÉVUE, s f, a حط khèpt, سهو sèhv, غلط ghèlèt, pr. t ghalat

BEY, s m, بك bèk, pr t bèi

BEYLERBEY, s m, بكلىرىكى bèglèrbègu

BEYROUTH (ville), بيروت bèirout

BIAIS, s m, كحى kèdj, اريف ourif, a انكراف ènhèraf, pr t inhraf, — de biais, كج kèdj

BIAISEMENT, s m, marcher en biaisant, كج راه kèdj rah rèftèn, — détour pour tromper, حيله كارى hilè-kari

BIAISER, v n, کج رفتن *kèdj reften*, — user de ruse,
حيله کردن *hilè kèrdèn*

BIAISEUR, s m, حيله کار *hilè kar*, pr t *hilè kiar*

BIBERON, s m, ماحوجه *matchoutchè*

BIBLE, s f a تورات *toourat*, pr t *tèvrat*

BIBLIOGRAPHIE, s f, a فتنه کتبه *fènnè koutoubiye*

BIBLIOGRAPHE, s m, کتاب آسا *kètab àchena*

BIBLIOMANE, adj des 2 g, دیوانه کتاب *divanèyè l etab*

BIBLIOMANIE, s f, a پ هوس کتاب *hèvècé kètab*

BIBLIOPHILE, adj des 2 g, کتاب دوست *kètab doust*

BIBLIOTHÉCAIRE, s m, کتابخانه دار *kitab khane dar*,
ناظر کتابخانه *nazèr è kctab l hanè*

BIBLIOTHÈQUE, s f, کتاب خانه *kètab khanè*, pr t *kitab khanè*

BIEN, s m, نیکی *niki*, نیکوئی *nikouyi*, خوبی *l houbi*, a
نیکی کردن *khèir*, pr t *khair*, — faire du bien, نیکی کردن
niki kerdèn, — homme de bien, آدم نیک *àdèmé nik khah*, — ce qu'on possède, a مال *mal*, pl اموال *èmval*,
ملک *mèlk*, pl املاک *èmlak*, — cela fait du bien, اسی
in soudmènd èst, نافع اسی *in nafè' èst*

BIEN, adv, خوب *khoub*, — tres bien, خیلی خوب *khèrl khoub*, — il signifie aussi beaucoup, خیلی *khèrl*,
خیلی جمع *bèciar*, — il y a bien du monde, خیلی جمع *khèrl djèm'iyèt èst*

BIEN AIMÉ, e, adj, جانان *djanan*, جانانه *djananè*, a عزیز *'èziz*, pr t *'aziz*

BIEN AISE, adj, حسد *khoursènd*, p t حسود *khoch-noud*, a مین *mèmnoun*

BIEN DIRE, s m, فصاحب زبانه *fècahètè zèban*, a فصاحب
fècahèt, pr t *fècahat*

BIEN DISANT, s m, سانس چيرين *chirin soukhèn*, ساكس
سوحن سندن *soukhèn sèndj*, a فصيح اللسان *fècih oul lèçan*,
pr t *facih ul liçan*

BIEN ÊTRE, s m, راهت آسودگي *âçoudègui*, رفا-
hyètè hal

BIEN FAIRE, s m, حوسى كردن *niki kèrdèn*, خوشى
khoubi kèrdèn

BIENFAISANCE, s f, نيكوگارى *nil ou kari*

BIENFAISANT, e, adj, نيكوگار *nil ou kar*, a حيار *khèiyar*

BIENFAIT, s m, نيكى *niki*, a احسان *ihsan*, pr t *ihsan*,
نعم *nè'èmet*, pr t *ni'mèt*

BIENFAITEUR, TRICE, s, a, ولي نعم *vèli nè'èmet*, — c'est
votre bienfaiteur, ولي نعم سياس *vèli nè'èmté*
choumast

BIEN FONDS, s m, a ملك *mèll*, pl املاك *emlak*

BIENHEUREUX, se, adj, نيك بخت *nik bekht*, سعيد *sè'âdètmeud*

BIEN QUE, conj, مع هذا *èguer tchè*, با آنکه *ba ônkè*, a
ma' haza

BIENSÉANCE, s f, زيبندگى *chayèstègui*, زيبند *zibèndè*
gui, a ادب *èdèb*

BIENSÉANT, e, adj, زيبند *chayèstè*, زيبند *zibèndè*, سرا
sèza

BIENÔT, adv, زود *zoud*, a قريب *'èn qèrib*, pr t *'an qa*
rib, — je reviendrai bientôt, زود بر مىگردم *zoud bèr-*
miguèrdèm

BIENVEILLANCE, s f, حبر حواهی *khèr khah*, حبر
 اندیشی *khèr èndich*, a الباع *èltèfat*, pr t *iltifat*,
 عاب *'ènayèt*, pr t *'inayèt*, لطف *loutf*

BIENVEILLANT, e, adj, حبر حواہ *khèr khah*, نکو *nik khah*
khah

BIENVENU, e, adj, خوش آمد *khoch àmèdè*, — soyez le
 bienvenu, خوش آمدید *khoch àmèdid*

BIENVENUE, s f, خوش آمد *khoch àmèd*, a ممیت قدم
mèmmèdè' goudoum

BIÈRE, s f, boisson, آبکو *àb djoou*, — cercueil, تابوت
tabout

BIFFER, v a, محو کرد *mèhv kèrdèn*, خط نطلان کسدن
khèttè boutlan kèchidèn

BIGAME, s f et adj, دارید دور *darendèyè dou zèn*

BIGAMIE, s f داسی دور *dou zèn dachtèn*

BIGARRÉ, e, adj, رنگارنگ *rèng a rèng*, حار *tchèpar*, a
 ابلق *èblèq*, الوان *èlvan*

BIGARRER, v a, رنگارنگ کرد *rèng a rèng kèrdèn*

BIGARRURE, s f, رنگارنگ بود *rèng a rèng boudèn*

BIGLER, v n, محسم حول نکاه کرد *bè tchèchmé èhvèl nè
 gah kèrdèn*

BIGLE, adj des 2 g, محسم حول *tchèchm èhvèl*, لوح
loutch

BIGOT, e, a. مدتی *moutèdèryèn*, pr t *mutèdèryèn*

BIJOU, s m, a. حوهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, pl حواهر
djèvahèr, pr t *djèvahur*

BIJOUTIER, s m, حواهری *djèvahèri*

BIJOUTERIE, s f, a حواهر *djèvahèr*, pr t *djèvahur*

BILAN, s m, a. دڤر دڤن و مطالبات *dèftèrè dououn vè mou-talèbat*

BILBOQUET, s m, کوی بازی *goui bazi*

BILE, s f, زرد, *zèrdè*, زرد آب, *zèrd àb*, a صفر, *sèfra*, pr t *safra*

BILIEUX, se, adj, صغراوی *sèfravi*

BILLARD, s m, بیلارد *bèlhard*

BILLE, s f, گرویه *guèrouhè*, کلونه *gouloulè*, t طوبخچر *topdighiz*

BILLET, s m, نوسنه *nèvèchtè*, a تذکره *tèzkèr è*, رقعہ *rouq'è*, pr t *rouq'a*

BILLEVESÉE, s f, حرب ول *hèrfè vèl*

BIOGRAPHIE, s f, احوال مردم نویسی *èhvalé mèrdoum nè vici*

BIPÈDE, adj des 2 g, دوبا *dou pa*, دارید دوبا *darèndèyè dou pa*

Bis, adj, du pain bis, نان سباه *nané siah*

Bis, adv, دوباره *dou barè*, ار نو, *èz noou*, ار سر, *èz sèr*, a تکرار *tèkrar*

BISAIEUL, s m, نای برک *mai bouzourg*, حد برک *djèddé bouzourg*

BISAIEULE, s f, مادر نای برک *madèrè mai bouzourg*

BISANNUEL, le, adj, دو سالی *dou salé*

BISCAIEN, s m, کلّه *goullè*, کلونه *gouloulè*

BISCORNU, e, adj, بی ترکیب *bi tèrkib*

BISCUIT, s m, نان حشک *nané khochk*, سوحاری *soukhari*
(pris du russe)

BISE, s f, ناسمال *badé zèchèstan*, ناسمال *badé chèmal*

- BISER**, v n, سياه سدن *siah choudèn*, — reteindre, ديواره
dou barè rèng kèrdèn
- BISMUTH**, s m, a مرفسطه *mèrqèchitè*, pr t *marqachita*
- BISQUER**, v n, کاکحلی کردن *kèdj khoulqi kèrdèn*
- BISSAC**, s m, توبره *toubre*, حورحس *l hourdjın*
- BISSEXTIL**, e, adj, a کبسه *kebicè*, annèe bissextile, سال
salé kèbicè
- BISTOURI**, s m, نيسر *nichtèr*
- BITUME**, s m, کرف *kèzèf*, نعط *neft*, a قير *qi*
- BITUMINEUX**, EUSE, adj, نعطی *nèfti*
- BIVOUAC**, ou **BIVAC**, اوردو *ourdou*, pr t *ordou*
- BIVOUAQUER**, ou **BIVAQUER**, v a اوردو ردن *ourdou zèdèn*,
 در اوردو سيوب کردن *der ourdou baitoutèt kerdèn*
- BIZARRE**, adj des 2 g, سگف *chègueft*, a تگف *tohaf*,
 عکب *'èdjib*, pr t *'adjab*, عرب *ghèrib*, پ *t gha*
ribè, عرب *ghèrib*, pr t *gharib*
- BIZARREMENT**, adv, بطور عکب *bè tooour 'èdjib*,
 عکبان *'èdjibanè*, عربان *ghèribanè*, pr t *gharib*
banè
- BIZARRETERIF**, s f, حبی عرب *tchizi gherib*, a عرب *ghe*
rabèt, pr t *gharabèt*
- BLAFARD**, e, adj, نکس نرند *ringuèch peride*
- BLAGUE**, s f, petit sac, a کسه *kicè*, — hablerie, ناد
 سمائی *bad pèmayi*, لاف زنی *laf zèn*
- BLAGUEUR**, EUSE, adj, ناد سما *bad pèma*, لاف زنی *laf zèn*, pr,
t lafazèn
- BLAIREAU**, s m, سعار *chègharè*, سعار *chèghar*, à Ispahan,
 حوکه *khoukèrè*

- AMABLE, adj des 2 g, سانسئ مدقم chayestèyé mè
zèmmèt, a مدموم mèzmoum
- AME, s m, نكوهس nèkouhèch, a دم zèmm, مدقم mèzèmmèt
- AMER, v a, سكرس سز زن sèr zenèch kèrdèn, نكوهس nèkouhèch kèrdèn, مدموم مدم mèzèmmèt kèrdèn
- ANC, CHE, adj, سfid سfid sèfid
- ANC BFC, s m, سادو sadè rou, بى بى bi rich
- ANC D'ESPAGNE, s m, كل سfid guèlè sèfid, pr t guli sèfid
- ANC SEING, s m, مهر سfid meuhne sèfid
- LANCHATRE, adj des 2 g, مائل سfidى mayèl bè sèfid
- LANCHEUR, s f, سfidى sèfid
- LANCHIR, v a, سfid سfid kèrdèn, — le linge, ركب سfidى rekht chousten, — v n, سfid سfid se fid choudèn, — blanchi, e, سfid سfid sefid choudè
- LANCHISSAGE, s m, سfid سfid chousté chou, ركب سfidى rekht chouy, vulg ركب سfidى rekht chouy
- LANCHISSERIE, s f, سfid سfid chousten gah, حافى ركب chafy rekht chouy
- LANCHISSEUR, EUSE, s, ركب سfidى rekht chouy, vulg ركب سfidى rekht chouy
- LASER, v a, سز سز sir kèrdèn
- LASON, s m, سfid سfid nèchané doudeman
- LASPHEMATEUR, s et adj, كفو koufr gou
- LASPHEMATOIRE, adj des 2 g, كفو آمر koufr àmuz, pr t koufr àmuz

BLASPHEME, s m, a کفر *koufr*, pr t *kufr*

BLASPHEMER, v n, کفر گویی *koufr goftèn*

BLÉ, s m, کدیم *guèndoum*, a حنطه *hèntè*, — couper le blé, درو کردن *guèndoum dèr èvidèn* (ou درو کردن *derooou kèrdèn*)

BLÈME, adj des 2 g, رنگ پریده *reng pèridè*, زرد سده *zèrd choudè*

BLESSER, v a, زخم کردن *zèkhm kèrdèn*, زخم دار کردن *zèkhm dar kèr dèn*, — se blesser, زخم خوردن *zèkhm khourdèn*, زخم دار شدن *zèkhm dar choudèn*, — blesser signifie aussi offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجانیدن *rèndjandèn*, — blessé, e, زخم دار *zèkhm dar*, زخم خورد *zèkhm khourde*, a زخم *mèdjrouh*, — offensé, رنجیده *rèndjide*, آزرده خاطر سده *azourde kha tèr choudè*

BLESSURE, s f, زخم *zèkhm*, زرس *rich*, a حرح *djèrh*, pr t *djurh*

BLEU, e, adj, کمود *kèboud*, آبی *âbi*, — bleu céleste, لاجورد *ladjvèrd*

BLEUATRE, adj des 2 g, نیلگون *nil goun*

BLEUIR, v a, کمود کردن *kèboud kèrdèn*, — v n, کبود شدن *kèboud choudèn*

BLOC, s m, توده *toudè*, — en bloc, adv, روی هم *roui-hèm*

BLOCUS, s m, سد گذرگاه *sèddé gouzèr gah*, ست راه عبور *sèddé rahé 'oubou*, a محاصره *mouhacèrè*, pr t *mouhaçara*

BLOND, e, adj, زرد موی *zèrd mou*

BLONDINE, *e*, adj V BLOND

BLONDIR, *v n*, زرد مودس *zèrd mou choudèn*, زرد سدى *zèrd choudèn*

BLOQUER, *v a*, راس آمد ورف *bèstèné rahé àmèd o rèft*, راس نرسداد *ènsèdàdè rahé tèrèddoud*

BLOTTIR (Se), *v pron*, سر خود نكندن *bèr khoud pit-chudèn*

BLOUSER (Se), *v pron*, سھو كرس *sèhv kèrdèn*, حط كرس *khèpt kèrdèn*

BLUETTE, *s f*, سرار آئس *chèrarèyé àtèch*, — trait d'esprit, *a* نكه *nouktè*, *pr t* *nuktè*

BLUTEAU, ou BLUTOIR, *s m*, آردسر *àrd biz*

BLUTER, *v a*, نكس *bikhtèn*, *t p* كرس *èlèk kèrdèn*

BOBÈCHE, *s f*, لاله سبدان *lalèyé chèm'dan*

BOBINE, *s f*, ناټكه *nautchè*

BOCAGE, *s m*, حای بر در حب *djar pour dèrèkht*

BOCAL, *s m*, سس *chichè*

BOEUF, *s m*, گاو *gav*, — viande de bœuf, گوشت گاو *gouchté gav*

BOHÈME (pays), مملک بوحم *mèmlèkètè bohèm*

BOHÉMIEN, NE, *s*, حنكه *tchènganè*, فوج *fioudj*

BOIRE, *v a*, سامندن *âchamidèn*, نوشندن *nouchidèn*, (peu employés), خوردن *khourdèn*, — boire du vin, سراب *chèrab khourdèn*, — que voulez vous boire? *tchè mèil darid bekhourid*

BOIRE, *s m*, نوشندن *nouchidèn*, *a* سرب *chourb*

BOIS, *s m*, à brûler هم *hizoum*, هم *himè*, — de construction, حوب *tchoub*, — forêt, جنگل *djènguèl*, سسه

- bichè*, — en bois, حوبى *tchoubin*, ار حوب *èz tchoub*
BOISÉ, *e*, adj, بر درحب *pour dèrèkht*, حكل *djènguèl*
BOISERIE, *s f*, كار حوبى *karc tchoubi*
BOISSEAU, *s m*, سمانه *pèrmanè*
BOISSON, *s f*, اسامندى *àchamidèni*, a مسروب *mèchroub*,
 pl مسروباب *mèchroubat*
BOÎTE, *s f*, t فوطى *qouti*, pr t گوتو *goutou*, حعه *djè'bè*
BOITEMENT, *s m*, لنگیدن *linguidèn*
BOITER, *v n*, لنگیدن *linguidèn*
BOITEUX, *EUSE*, adj, لنگ *ling*, يك نا لنگ *yèk pa leng*
BOL, *s m*, terre argileuse, كل *guèl*, pr t گول *gul*, bol d'Ar
 ménie, كل ارمنى *quèlé er mèn*, pr t گول ارمنى *gul armeni*, —
 coupe, a كاسه *kacè*, pr t كاسه *kacè*
BOMBANCE, *s f*, a عيس وعسرب *'eich o 'ichret*, pr t اىح
 u 'ichrèt
BOMBARDEMENT, *s m*, حمارة اندازى *khoumparè èndazi*
BOMBARDER, *v a*, حمارة انداحسى *khoumpare en*
dakhtèn
BOMBARDIER, *s m*, حمارة انداز *khoumparè èndaz*
BOMBE, *s f*, حمارة *khoumparè*
BOMBÉ, *e*, adj, ا حبابى *houbabi*
BOMBER, *v a*, حبابى كردن *houbabi kèr dèn*, *v n*, حبابى
 حبابى *houbabi choudèn*
BON, *s m*, قبول نامه *qèboul namè*, a سد *senèd*, حاك
heuddjèt
BON, *NE*, adj, حوب *khoub*, — c'est très bon, حلى
 راسى *khèrl khoub est*, — tout de bon, راسى
rasti, a حذا *djèddèn*, — de bonne heure, رود *zoud*,

بود *soubhé zoud*, — bon marché, ارزان *èrzan*, —
trouver bon, پسند کردی *pècènd kèrdèn*

BONACE, s f, آب دریا سکون *sekouné àbé dèria*, a سکونه
سوکونèt *soukounèt oul bèhr*, pr t *sukounèt ul bahr*

BONASSE, adj des 2 g, سادۀ لوج *sadè loouh*, درون سادۀ
sadè dèroun

BONBON, s m, چیرینی *chirini*

BONBONNIÈRE, s f, چیریندان *chirinidan*

BOND, s m, برتاب *mèndjèk*, چہس *djèhèch*, مہدکی *djèhèdègu*,
گومبہد *goumbèd*, کتبہ *tab*

BONDE, s f, بند آب *bènd àb*

BONDIR, v n, حس و حسر کردن *djèst-o khiz kèrdèn*,
چہدیں *djèhùdèn*, گومبہد *goumbèd zèdèn*

BONDISSANT, e, adj, چہش کنای *goumbèd zènan*, گومبہد
djèhèch kounan

BONDISSEMENT, s m V BOND

BONDON, s m, سر پیپ *mikhé tchoubin*, سہرے پیپ
sèré pip

BONHEUR, s m, نکبہ *bèkht*, نکبہ *nik bèkht*, سعادت مند
se'adètmèndi, اقبال *eqbal*, pr t *iqbal*

BONHOMIE, s f, سادہ دلی *sadè dèli*

BONIFICATION, s f, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*, — remise,
تہزیلہ *tenzilè qèimèt*, pr t *tènzilè qèimèt*

BONIFIER, v a, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*, بہتر
bèhtèr kèrdèn, — bonifié, e, بہتر شدہ *bèhtèr choudè*, اصلاح
èslah pèzuréftè

BONJOUR, s m, روزِ سما *rouzé chouma bè khèir*, les
Persans aiment mieux employer le salut arabe, سلام

عليك *sèlamoun 'èlèik*, ou سلام عليكم *sèlamoun 'èlèi koum*, on répond عليك السلام *vèlèikè s-sèlam* ou عليكم السلام *vèlèikoumou s sèlam*

BONNE, s f, پيرستار *pèrèstar*, كبر *kèniz*, a خدمة *khè dèmé*

BONNE AVENTURE, s f, a. فال *fal*, اسبحاره *èstèkharè*, pr t *istikharè*

BONNE NUIT, s f, سب سما كبر *chèbé chouma bè-khèir*

BONNET, s m, كلاه *koulah*, — bonnet de nuit, سب كلاه *chèb-koulah*, — au fig, gros bonnet, بزرگ *bouzourg*, pl بزرگان *bouzourgan*

BONNETERIE, s f, كلاه دوزي *koulah-douzi*

BONNETIER, s m, كلاه دور *koulah-douz*

BON SENS, s m, هوش *houch*, حرد *khèrèd*, a. عاقل *'èql*, pr t *'aql*

BONSOIR, s m, en persan on emploie la même formule arabe que pour bonjour V ce mot

BONTÉ, s f, نكي *niki*, خوبي *khoubi*, a. العاف *èltèfat* كرم *kèrèm*, لطف *loutf*, — ayez la bonté, العاف *èltèfat* بفرمائيد *bèfèrmayid*, العاف كرده *èltèfat kèrdè*, — ayez la bonté de me donner ce livre, العاف فرموده *èltèfat fèrmoudè in kètab ra bè-mèn bèdèkèd*

BORAX, s m, بوره *bourè*

BORD, s m, لب *lèb*, کنار *kènar*, a. ساحل *sahèl*, pr t *sahl*, pl سواحل *sèvahèl*, pr t *sèvahil*, — le bord de la mer, لب دريا *lèbè dèria*, کنار دريا *kènarè dèria*

BORDÉE, s f, کسلی سدن طوبه‌های یکطرفی *khali choudèné toupehai yèk tèrèfi kèkti*

BORDER, v a, حاشیه‌دار *sèdjaf doukhtèn*, حاشیه کردن *hachîè dar kèrdèn*

BORDEL, s m, حده حده *djèndè khanè*

BORDURE s f, حاشیه *sèdjaf*, حاشیه *hachîè*, pl حواشی *hèvachi*, pr t *havachi*

BORDEREAU, s m, حساب *siahèyé hèçab*

BORÉAL, e, adj, a شمالی *chèmal*

BORÉE, s m, باد شمال *baâé chèmal*

BORGNE, adj des 2 g, کور *yèk tchèchm kour*, کور *yèk tchèchmèch kour*

BORNE, s f pierre, marque sur une route, فرسنگسار *fèrsèng sar*, علامه حدود *'èlamèté houdoud*, — limite de chaque chose, a حد *hèdd*, pl حدود *houdoud*, — il y a des bornes à tout, هر جری حتی دارد *hèr tchizi hèddi darèd*

BORNER, v a, فرسنگسار کداسی *fèrsèng sar gouzachtèn*, — limiter, resserrer, حد کداسی *hèdd gouzachtèn*, محدود کردن *mèhdoud kèrdèn*, — fig modérer, بحد *bè hèddé 'ètèdal àvourdèn*, — borné, e, محدود *mèhdoud choudè*, a محدود *mèhdoud*, — au fig, borné d'esprit, ا. ناقص العقل *naqès oul-'èql*, کم عقل *kèm 'èql*

BOSNIE, pays, مملکت بوسنی *mèmlèkètè bosni*

BOSPHORE, s m, بوعار *boghaz*

BOSQUET, s m, جای پر درخت *djai pour dèrèkht*

BOSSE, s f, گور *gou*, گور *gouz*, — en parlant des ani-

- maux, كوهه *kouhè*, — la bosse d'un chameau, كوهه
 کوهه *kouhèyé choutour*
- BOSSELAGE, s m, برحسنگی *bèrdjestègui*
- BOSSULER, v a, برحسسه ساحس *bèrdjèstè sakhtèn*
- BOSSU, e, adj, فورسب *gouz-poucht*
- BOSSUER, v a, فوردار کردس *gouz dar kèrdèn*
- BOTANIQUE, s f, a علم نبات *'èlmé nèbatat*, pr t 'ilm
nèbatat
- BOTANIQUE, adj des 2 g, a, منسوب بعلم نبات *mènsoub*
bè 'èlmé nèbatat
- BOTANISTE, s m, علم نبات داننده *danèndèyé 'èlmé nè*
batat
- BOTTE, s f, choses liées ensemble, دسه *dèstè*, — une
 botte de paille, يك دسه كا *yèk dèstèyé kah*, — chaus
 sure, حكه *tchèkmè*
- BOTTELER, v a., دسه دسي *dèstè bèstèn*
- BOTTER, v a, حكه بوساندن *tchèkmè pouchandèn*, —
 se botter, حكه بوسندن *tchèkmè pouchidèn*
- BOTTIER, s m, حكه در *tchèkmè douz*
- BOTTINE, s f, حكه كونا *tchèkmèyé koutah*, سم حكه
nim tchèkmè
- BOUC, s m, بورر *bouzé nèr*, — se dit aussi d'une peau
 de bouc où l'on met du vin etc, حك *kèrk*
- BOUCHE, s f, دهى *dèhèn*, دهان *dèhan*, — la bouche d'un
 canon, دهه طوپ *dèhènèyé toup*, — bouche à feu, طوب
toup
- BOUCHÉE, s f, a لعمة *louqmè*, pr t *loqma*, pl لعاب
louqmat

- BOUCHER, ÈRE, s, a قصاب *qèssab*, pr t *qassab*
- BOUCHERIE, s f, دکان فضایی *doukkané qèssabi*, — fig, a قتل عام *qètlé 'amm*, pr t *qatle 'amm*
- BOUCHON, s m, سر *sèr*, — le bouchon d'une bouteille, سر سمسه *sèré chichè*
- BOUCLE, s f, d'oreille, گوسواره *gouchvarè*, a حلقه *hèlqè*, pr t *halqa*, — de cheveu, مبرغول *mèrghoul*, مبرغوله *mèrghoulè*, a حد *djeu'd*, — de soulier, سٹک *sè-guèk*
- BOUCLER, v a, attacher avec une boucle, سٹک بستی *sè-guèk bèstèn*, — les cheveux, مبرغوله درست کردن *mèrghoulè droust kèrdèn*, زلف را بچوباب دادن *zoulf-ra pitch o tab dadèn*
- BOUCLIER, s m, سر *sèpèr*
- BOUDER, v n, قهر کردن *qèhr kèrdèn*, احم کردن *èkhm kèrdèn*
- OUDERIE, s f, a قهر *qèhr*, pr t *qahr*
- OUDEUR, EUSE, s, احم کینه *èkhm kounèndè*, رندجیده *rèndjide*
- OUDOIR, s m, حلویخانه *khèlvèt gah*, حلویخانه *khèlvèt-khanè*
- OUÈ, s f, کل *guèl*
- OUÉE, s f, سانه لنگر *nèchanèyé lènguèr*
- OUEUR, EUSE, s, حاروبکس کوجه *djaroub kèché koutchè*
- OUËUX, EUSE, adj, کل پر کل *pour guèl*, کلی *guèl*
- OUFFANT, E, adj, باد کرده *bad kèrdè*
- OUFFÉE, s. f, a. نفَس *nèfès*, — une bouffée de fumée, یک نفس دود *yèk nèfècé doud*

BOUFFER, *v n*, دهان را بر آید کردن *dèhan ra pour èz bad kèrdèn*, — faire bouffer, gonfler, بر آمدن کردن *bèr-àmèdè kèrdèn*, پُر آید کردن *pour ez bad kèrdèn*

BOUFFI, *e*, *adj*, باد کرده *bad kèrdè*

BOUFFIE, *v a V BOUFFER*

BOUFFON, *s m*, بولغندچک کار *bulgundjèk kar*, — il signifie aussi plaisant, بزله باز *bèzlè baz*, ا مغللéd *mouqèllèd* *pr t mouqallid*

BOUFFONNERIE, *s f*, مسخرگی *mèshhèrègui*

BOUGEOIR, *s m*, سعادان کوحک *chèm dané koutchèk*

BOUGER, *v n*, حسدن *djoumbidèn*, حرک کردن *hèrèkèt kèrdèn*

BOUGIE, *s f*, کافوری سم *chèm'è kafouri*, سم *chèm'*

BOUGONNER, *v n*, دندنه کردن *dèndènè kèrdèn*, زب لب *ziré leb hèrf zèdèn*

BOUILLANT, *e*, *adj*, حوسان *djouchan*, داع *dagh*

BOUILLI, *s m*, کوسب آب *gouchté àb pèz*

BOUILLIE, *s f*, لپه *lèpè*, *pr t lapa*

BOUILLIE, *v n*, حوش خوردن *djouchidèn*, حوش *djouch khourdèn*, — faire bouillir, حوسیدن *djou chandèn*

BOUILLOIRE, *s f*, قطری *qètri*

BOUILLON, *s m*, آبکوسب *àb-goucht*

BOUILLONNANT, *e* *adj*, حوسان *djouchan*

BOUILLONNEMENT, *s m*, حوش *djouch*, حوشش *djouchèch*, علمان *ghèlèyan*

BOUILLONNER, *v n*, حوش علمان کردن *ghèlèyan kèrdèn*, حوش *djouch khourdèn*

BOULANGER, s m, نانوا *nanva*, a حبار *khebbaz*, pr t *khabbaz*

BOULANGERIE, s f, نانوائى *nanvay*

BOULE, s f, گروھه *guerouhè*, کلوله *gouloulè*

BOULET, s m, کلولة طوب *gouloulèyé toup*

BOULETTE, s f, کوسب فیمه کرده *zévalèyé gouchté*
gèimè kèrdè, کوفته *kouftè*

BOULEVARD, s m, rempart, سکر *sènguèr*, — promenade,
بولوار *boulvar* (pris du français)

BOULEVERSEMENT, s m, زرو و زو *zir o zè bèr*, a انقلاب *èn*
qèlab, pr t *inqilab*

BOULEVERSER, v a, زرو زرو کر دس *zir o zè bèr kèrdèn*

BOULIMIE, s f, کرسکى سديد *qourousnègun chèdid*, a
حوق الکلب *djou' oul-kèlb*

BOULIN, s m, آسانه کبوتر *âchianèyé kèbouter*

BOULINGRIN, s m, سبز زار *sèbzè zar*

BOUQUET, s m., دسمه کل *dèstèyé goul*

BOUQUETIÈRE, s f, کل فروس *zèné goul ferouch*

BOUQUIN, s m, vieux bouc, کهمه سال *bouzé nèré*
keuhnè sal, — vieux livre کهمه کتاب *kètabé keuhnè*

BOUQUINER, v n, کهمه کتاب حريدس *kètabé keuhnè khè*
ridèn

BOUQUINEUR, s m, طالب کتاب کهمه *talèbé kètabé keuhnè*

BOUQUINISTE, s m, کتاب کهمه فروس *kètabé keuhnè ferouch*

BOURBE, s f, لکى *lèdjèn*, علمى *ghèljèn*

BOURBEUX, EUSE, adj, لکى *lèdjèn*

BOURBIER, s m, حای بر لکى *djar pour lèdjèn*

BOURDE, s f, حرف دروع *herfé dourough*

BOURDON, s m, زنبور سرخ *zèmbouré sourkh* — V CLOCHE

BOURDONNEMENT, s m, a طنين *tènnin*

BOURDONNER, v n, طنين کردن *ghènnè kèrdèn*, طنين کردن *tènnin kèrdèn*

BOURG, s m, a قصه *qècèbè*, pr t قاچابا *qaçaba*, pl *qècèbat*, pr t قاچابات *qaçabat*

BOURGADE, s f, قصه کوچک *qècèbèyé koutchèk*

BOURGEOIS, e, s, بلده نسی *bèlèdè nèchin*, شهری *chèhrî*

BOURGEOISIE, s f, بلده اهالی *èhali bèlèd*

BOURGEON, s m, بده *tundè*, خانه *djanè*

BOURGEONNER, v n, بده شدن *tundidèn*, خانه ری *djanè zèdèn*

BOURRASQUE, s f, کولاک *koulag*

BOURRE, s f, زهرای نسیم *âguènèch*, آکمه *âguènè*, ریزهای پشم *rizèhaï pèchm*, a حسو *hèchv*, pr t *hachv*

BOURREAU, s m, مربعص *mir qhèzèb*, a حلال *djèllad*

BOURRÉE, s f, دسه ساحهای حسکت *dèstèyé chakhehar khochk*

BOURRELER, v a, ne se dit qu'au fig, ادب دانی *èzyèt dadèn*, آزار کردن *âzar kèrdèn*, ادب *èzyèt kèrdèn*, آزار قلب دانی *âzaré qèlb dadèn*

BOURRER, v a, آکده کردن *âkèndè kèrdèn*, — faire manger outre mesure, زیاد خوراندن *ziad khouran dèn*, — se bourrer, زیاد خوردن *ziad khourdèn*

BOURRIQUE, s f, حر ماده *khèré madè*

BOURRIQUET, s m, حر کوچک *khèrèki*, حر کوچک *khèré koutchèk*

BOUREU, e, adj, بلکراج *tèlkh-mèzady*

- BOURSE, s f, a كسسه *kicè*, — bourse à tabac, كسسه
 کسبه *kicèyé tutun*, — lieu où s'assemblent les mar-
 chands, محل اجتماع دختار *mèhèllé èdjtèma'e touddjar*
- BOURSIER, IÈRE, s, كسسه دور *kicè douz*, — enfant élevé
 aux frais de l'Etat, ساگرد دولی *chaguèrdé dooulèti*
- BOURSOUFLEUR, v a, آماسیدن *amacidèn*, آماس کردن *amas*
 کاردن *kèrdèn*, باد کردن *bad kèrdèn*
- BOURSOUFLURE, s f, آماس *âmas*
- BOUSCULER, v a, زیر و زبر کردن *zir o-zè bèr kèrdèn*
- BOUSSOLE, s f, قطب نما *goutb nema*
- BOUSE, s f, برک *tèzèk*
- BOUT, s m, سر *sèr* دوك *noouk*, — venir à bout, ارعیده
 آمدن *èz 'euhdè bèr àmèdèn*, — au bout du compte,
 آخر الامر *akhèr oul èmr*, pr t *âkhir*
 خلاصه *ul èmr*, — être à bout, بسو آمدن *bè sètouh àmèdèn*,
 — à tout bout de champ, هر دم *hèr dèm*
- BOUFARGUE, s f, ربه *toukhmé mahû nèmèk*
 زده *zèdè*
- BOUTE EN TRAIN, s m, a اهل صفا *èhlé sèfa*, pr *èhli*
 صفا *safa*
- BOUTE FEU, s m, فتنه انگیز *fètne ènguiz*
- BOUTEILLE, s f, سبسه *chichèh*, بطری *botri*
- BOUTIQUE, s f, a دکان *doukkan*, pr t *dukkian*, pl دکانس
dèkakîn, pr t *dèkiakîn*
- BOUTIQUIER, s m, دکاندار *doukkan dar*
- BOUTOIR, s m, پور کار *pouzé gouraz*
- BOUTON, s m, د کمه *bèndèmè*, د کمه *t deukmè*,
 د کمه *pr t deumè*, — sur la peau, آبله مرغان *âbèlè*

mourghan, سرحیره *sèr khizè*, — de rose, عسکه *ghountchè*, pr t *ghountcha*

BOUTONNEMENT, s m action de pousser des boutons, عسکه *ghountchè bèndi*, — saison des boutons, فصل *fèslé ghountchè*

BOUTONNER, v a, un habit, کړس دکمه *deukmè kèrdèn*, — en parlant des arbres, عسکه نسسی *ghountchè bèstèn*

BOUTONNÉ (homme), qui ne laisse pas pénétrer sa pensée, ا کیم *kètoum*

BOUTONNIÈRE, s f, مادگه *madègur*, انکوله *èngoulè*

BOUTURE, s f, بوتیه *boutè*, نسا *nècha*

BOUVERIE, s f, طویلله داو *tèvilèyè gav*

BOUVIER, s m, گابان *gavban*

BOXER, v n, با مسب دعوا کړس *ba moucht dè'èva kèrdèn*

BOYAU, s m, روده *roudè*

BRACELET, s m, دست بند *dèst bènd*, بازو بند *bazou bènd*

BRACHIAL, e, adj, منسوب بزار *mènsoub bè bazou*

BRACONNER, v a, در حقه (دردی) سکار کړس *dèr khoufiè* (ou *bè douzdi*) *chèkar kèrdèn*

BRACONNIER, s m, در حقه (دردی) سکار کیده *dèr khoufiè* (ou *bè douzdi*) *chèkar kounèndè*

BRAILLARD, e, adj, فربادړن *fèriad zèn*

BRAILLER, v n, فرباک کړس *fèriad kèrdèn*

BRAILLEUR, se, s V **BRAILLARD**

BRAIMENT, s m, صدای *sèdar khèr*

BRAIRE, v n, صدا کړس *sèda kèrdèn*, نهه زده *nèhèq zèdèn*, *kèrdènè khèr*

BRAISE, s f, احكر *èkhkèr*

BRAISER, v a., روی احكر برشته کردن *roui èkhkèr bèrèchtè kèrdèn*, — braisé, e, روی احكر برشته کرده *roui èkhkèr bèrèchtè kèrdè* (ou *سد choudè*)

BRAISIÈRE, s f, معال *mènghal*

BRAMANE, s m, a, برهمس *bèrèhmèn*, pl برهمه *bèrahèmè*

BRAMER, v n, مرال صددا کردن *sèda kèrdènè mèral*

BRANCARD, s m, de voiture, مالسد *mal bènd*, — civière à bras, a نابوب *tabout*

BRANCHAGE, s m, درج *chakhehaï dèrèkht*

BRANCHE, s f, درج *chakhé dèrèkht*, شاحه درج *chakhèyè dèrèkht*, ساح *chakh*

BRANCHU, e, adj, بر ساحة *pour chakhè*

BRANDILLEMENT, s m, حس *djoumbèch*, a حرک *hè-rèkèt*, pr t *harèkèt*

BRANDILLER, v a V BRANDIR

BRANDILLOIRE, s f V BALANÇOIRE

BRANDIR, v a, حرک دادس *djoumbandèn*, *hèrèkèt dadèn*

BRANDON, s m, انس ساره *chèrarèyè àtèch*, *àtèch parè*, — espèce de torche, a مسعل *mèch'èl*

BRANLANT, e, adj, حبال *djoumban*

BRANLE, s m, حس *djoumbèch*, a حرک *hèrèkèt*, pr t *harèkèt*, — mettre en branle حرک آوردن *bè hèrèkèt àvourdèn*.

BRANLER, v a, حرک دادس *djoumbandèn*, *hèrèkèt dadèn*, — v n, حرک *djoumbidèn*, حرک *hèrèket kèrdèn*

BRAQUER, v a, راس کړس *rast kèrdèn*.

BRAS, s m, بازو *bazou*, a ساعد *sa'èd* pr t *sa'id*

BRASIER, s m, معال *mènghal*

BRASIÈRE, s f V BRASIER

BRASSE, s f, بعل *bèghèl*, — une brasse de bois, بك
 يعل *yèk bèghèlé hizoum*

BRASSER, v a, faire de la bière, آبکو ساحى *ab djoou
 sakhtèn*

BRASSERIE, s f, کارخانه آبکو *kar khanèyé ab djoou*

BRASSEUR, s m, آبکوب *ab djoou pèz*

BRASSIÈRE, s f, پراهى بيم نه *pirahèné nim tènè*

BRAVADE, s f, اظهار بي باكى *èzhar é bi bakı*

BRAVE, adj des 2 g, دلير *dèlir*, دلور *dèl avèr*, a سكاك
choudja', pr t *chèdja'*, رسد *rèchid*

BRAVEMENT, adv, دليرانه *dèliranè*

BRAVER, v a, حير سمرس *hèqır choumourdèn*, نظر
 بے نيزه نېاډوردن *bè nèzèr nèyavourdèn*, بکساب ناورس
çab nèyavourdèn

BRAVO, int, بهه *bèh bèh*, آفرين *afèrin*, a مرحبا, mèr
hèba, pr t *marhaba*, بارک الله *barèk allah*

BRAVOURE, s f, دليرى *dèliri*, دلورى *dèl avèri*, مردانكى
mèrdanègui

BRAYETTE, s f, سكاك سلوار *chèkafè chèlvar*

BREBIS, s f, ميس *mich*

BRECHE, s f, ركه *rèkhne*, سكاك *chèkaf*, — ouvrir une
 brèche, دډوار فلهه را ركه كړس *divaré qèl'è-ra rèkhne
 kèrdèn*

BREDOUILLEMENT, s m., action de bredouiller V ce mot

BREDOUILLER, v n, رانی کردن *kèltè-zèban kèrdèn*

BREDOUILLEUR, EUSE, ران *kèltè zèban*

BREF, ÈVE, adj, کوتاه *koutah*, a محصر *moukhtècèr*, pr t *moukhtaçar*

BREF, adv, باری *bari*, a خلاصه *khoulacè*, الحاصل *èl hacèl*, pr t *èl hacil*

BRÉSIL (Bois de), a دغم *baqam* ou *bèqèm*

BRETELLE, s f, بند سلوار *bèndé chèlvar*

BREUVAGE, s m, نوشیدنی *nouchidèn*, آشامیدنی *àchamidèn*

BREVET, s m, فرمان *ferman*, pl فرامین *fèramin*

BREVETAIRE s m, فرماندار *fèrman-dar*, صاحب فرمان *sa-hèhé fèrman*

BREVETER, v a, فرمان مرتب کردن *fèrman mèrhèmèt kèrdèn*

BRÉVIAIRE, s m, کتاب دعا *kètábé dou'a*, pr t *kitabí do'a*, کتاب صلوات *kètábé sèlèvat*, pr t *kitabí salavat*

BRÉVITÉ, s f, a. احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtìçar*

BRIBE, s f morceau de pain, نان *tikèyé nan*, —
reste d'un repas, پس ماندۀ حورك *pès mandèyé khourak*

BRICOLE, s f, سیمه *tèsmè*, t قاش *qaich*

BRIDE, s f, حلو *djèloou*, لگام *lègam*, a لحام *lèdjam*

BRIDER, v a, حلو کردن *djèloou kèrdèn*, دهنه کردن *dè-hèn kèrdèn*

BRIÈVEMENT, adv, بطور کوتاه *bè toouré koutah*, a محصرًا *moukhtècèrèn*, pr t *moukhtaçarèn*, محلاً *moudjmelèn*

BRIÈVETÉ, s f, کم دوامی *kèm dèvam*, — concision, a احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtìçar*

BRIGADE, s f., گروه سپاه *guerouhé sèpah*

BRIGADIER, s m., سر کرده سوار *sèr kèrdèyè souvar*

BRIGAND, s m., راهزن *rah zèn*, رهزن *rèh zèn*, ا. فاطع الطريق *qatè' out tèriq*, پرت *qatî' ut tariq*

BRIGANDAGE, s m., رهبری *rèh-zèn*

BRIGANDER, v n., راهزنی کردن *douzdi kèrdèn*, راهزنی *rah zèn kèrdèn*

BRIGUE, s f., ا طلب *tèlèb*

BRIGUER, v a., تلاش کردن *tèlèb kèrdèn*, تلاش *tèlach kèrdèn*

BRILLAMMENT, adv., با کمال و برف *ba kèmalè roounèq*

BRILLANT, s m., بربل *berlènt* (du français), الماس *almas*

BRILLANT, e, adj., درخشان *dèrèkhchan*, پرواندار *pèrtouou èndaz*, ا براق *bèrraq*

BRILLER, v n., درخشدن *dèrèkhchidèn*, بربل *bèrq zèdèn*

BRIMBORION, s m., ا حری *djouz'i*

BRIN, s m., d'herbe, سر کلاه *sèré guah*, کلاه نرسته *guahé nouu roustè*, — petit fragment, a. ذره *zèrrè*, pl ذرات *zèrrat*, — il n'y a pas un brin de sel, يك ذره نمك ندارد *yèk zèrrè nèmek nèdarèd*

BRIQUE, s f., حسب *khècht*, ا آجر *àdjour*

BRIQUET, s m., آتش زنه *àtèch zènè*

BRIQUETERIE, s f., کوزه آجر پزی *kourèyè àdjour-pèzi*

BRIQUETIER, s m., آجر پز *àdjour pèz*

BRIS, s m., شکست *chèkèst*

BRISE, s f., باد خنک *badé khounèk*, باد صبا *bad sèba*, پرت *t. badî saba*, ا. نسیم *nècim*

BRISÉE, s f, پى پى, a. اتر *écèr*, pl آثار *āgar*

BRISER, v a, حرد کردن *khourd kèrdèn*, سکسی *chèkèstèn*,
— se briser, سکسی *chèkèstèn*, سدس *chèkèstè*
choudèn, حرد شدن *khourd choudèn*, — brisé, e,
سکسی *chèkèstè*

BRISEMENT, s m, action de briser, v BRISURE, — brise
ment des vagues, هم پاسدن امواج *èz hèm pach-
lènè émoadj*

BRISURE, s f, سکسی *chèkèst*, سکسی *chèkèstègus*

BROC, s m, a طرف سراپ *zèrfè chérab*

BROCANter, v a, خرید و فروش کردن *khèrad o ferouch
kèrdèn*, مبادلہ کردن *moubadèlè kèrdèn*

BROCANTEUR, s m, خرید و فروش کننده *khèrad-o-ferouch
kounèndè*

BROCARD, s m, نیش *nich*

BROCARDER, v a, نیش زدن *nich zèdèn*, ساکن نیش آمر *soukhèné nich āmiz goftèn*

BROCARD, s m, دبا *diba*, — d'or, زیبای زرین *dibaï zèr-
rîn*, زربعد *zèr bèft*

BROCHE, s f, سنج *sikh*.

BROCHER, v a, زربافی کردن *zèr bafî kèrdèn*, — en parlant
des livres, سیرازہ نسبی *chirazè bèstèn*, حروهای کتاب
djouzvehar kètab bè hèm doukhètèn

BROCHEUR, EUSE, s, سیرازہ بند *chiraze bènd*

BROCHET, s m, ماهی سعید *mahu sèfid*

BROCHETTE, s f V BROCHE

BROCHURE, s f, کتاب جلدی *chirazè bèndi*, کتاب جلدی
kètabè djèld nèchoudè

BROCOLI, s m., کلم سباز *kèlémé siah*

BRODEQUIN, s m., لاپتچین *laptchîn*

BRODER, v a, سوزندوزی کردن *souzèn douzi kèrdèn*, —
brodé, e, فلاندوزی سوزندوزی کردن *souzèn-douzi kèrdè*,
qoullab douzi

BRODERIE, s f, سوزندوزی *souzèn douzi*, فلاندوزی *qoullab douzi*

BRODEUR, EUSE, s, سوزندور *souzèn douz*, فلاندور *qoul lab douz*

BROIEMENT, s m, له سدن *lèh choudèn*

BRONCHER, v n, اشکوح حردن *èchkoukh khourdèn*, —
en parlant des chevaux, سر سم رغن *sèré soum rèftèn*

BRONCHES, s f pl, a, محاری الریه *mèdjari our riè*, pr t
mèdjari ur ria

BRONZE, s m, برنج *brèndj*

BRONZER, v a, رنگ برنجی زدن *rènguè brèndj zèdèn*

BROSSE, s f, ماهوت پاک کی *mahout pak koun*

BROSSEUR, EUSE, ماهوت پاک کی زن *mahout pak koun zèn*

BROSSIER, s m, ماهوت پاک کی سار *mahout pak koun saz*

BROUETTE, s f, گردونه دسی *guèrdounèyé dèsti*

BROUETTER, v a, با گردونه دسی حمل و دحل کردن *ba guèr dounèyé dèsti hèm l o nèql kèrdèn*

BROUHAHA, s m, هنگامه *hèngamè*, دمدمه *dèmdèmè*

BROUILLARD, s m, مه *mèh*

BROUILLER, v a, mettre pêle mêle, بهم زدن *bè hèm zè dèn*,
آمیکتن *àmikhtèn*, — fig, mettre de la confu
sion, معسوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, — mettre en
mauvaise intelligence deux personnes, ممانه دو نفر را

بغای *manèyé dou nèfèr-ra bèr-hèm zedèn*,
 انداختن *nèfaq èndakhtèn*, — se brouiller, se trou-
 bler en parlant, در ساکی معطل ماندن *dèr soukhèn*
 مهر کردن *mou'èttèl mandèn*, — cesser d'être d'amis,
 قطع علاقه کردن *qè't'é 'èlaqè kèrdèn*

BOUILLERIE, s f, مهر *qèhr*

BOUILLON, s m, a مسوده *moucèvvèdè*

BOUILLON, adj m, معشوش کاری کنده *mèghchouch karè*
kounèndè

BOUSSE, ville, بروسه *broucè*, pr t *brouça*

BOUSSAILLE, s f, کون *guèvèn*

ROUTER, v a, حردن *tchèridèn*

ROUTILLES, s f pl, ساحهای ریزه *chakhehar rize*

ROYEMENT, s m, له شدن *lèh choudèn*

ROYER, v a, نرم کردن *nèrm kèrdèn*, کوبیدن *koubidèn*,
 له کردن *lèh kèrdèn*, سائیدن *sayidèn*

ROYEUR, s m, ساینده *sayèndè*, سایی *sabèndè*,
 سای *sai*, a سحله *sèhhaq*, pr t *sahhaq*

RU, s f, عروس *'èrous*

RUANT, ou BRÉANT, s m, گونجه کشک سیرنگ *goundjèchkhé*
sèbz rèng

RUGNON, s m, سلیل *chèlul*, pr t *chahù*

RUINE, s f, نرم باران *barané nèrm*

RUINÉ, E, adj, باران زده *baran zèdè* (ou حورده *khourde*)

RUIR, v n, صدا کردن *sèda kèrdèn*

RUISSEMENT, s m V BRUIT

RUIT, s m, آواز *avaz*, غوغا *ghiv*, صدا *sèda*, pr t *sada*, —
 nouvelle, a خبر *khèbèr*, pr t *khabar*, pl اخبار *èkhbar*

BRÛLANT, e, adj, سوزان *souzan*

BRÛLER, v a, سوزاندن *souzandèn*, سوزانیدن *souzanidèn*,

سوحی *âtèch zèdèn*, — v n, se consumer, سوحی

soukhtèn, — fig سدت اسپانی داسی *chèddètè èch-*

tiq dachtèn, — brûler d'amour, سوحی در آتش عشق

dèr âtèché 'èchq soukhtèn, — brûlé, e, سوحه *soukhtè*,

محرور *mèhrouq*, pr t *mahrouq*

BRÛLOT, s m, کسی آتش *kèchtin âtèch zèn*, حرّافه *a.*

hèrraqè, pr t *harraga*

BRÛLURE, s f, حای سوحه *djari soukhtè*, آتش سوزش *ècèrè*
souzèch

BRUMAL, e, adj, زمستانی *zèmèstani*

BRUME, s f, مه *mèh*, آب *èbr*

BRUMEUX, se, adj, آلود *mèh âloud*, مه *pour èz mèh*

BRUN, e, adj, کهنه *guèndoum goun*, اسمر *a. èsmèr*,

— sur la brune, طرف عصر *tèrèfè 'èsr*

BRUNÂTRE, adj des 2 g, کهنه *mayèl bè rènguè*
guèndoum

BRUNET, te, adj diminutif de brun V ce mot

BRUNIR, v a, رنگ سیاه *rènguè siah zèdèn*, — il si

gnifie aussi polir, حلا دادن *djèla dadèn*, پرداخت کردن

pèi dakht kèrdèn, صیقل *sèiqèl zèdèn*

BRUNISSAGE, s m, حلا سازی *djèla sazi*

BRUNISSEUR, s m, حلا ساز *djèla-saz*, صیقل *sèi*
qèl zèn

BRUNISSOIR, s m, a مصله *mèsqèlè*, pr t *masqala*

BRUSQUE, adj des 2 g, تند مزاج *tound-mèzadj*, نا حذب

ba hèddèt

BRUSQUEMENT, adv , بى سدى *bè-toundi*, بى هددى *bè heddèt*

BRUSQUER, v a , بى سدى *toundi kèrdèn*, بى حرف سدى *tound hèrf zèdèn*

BRUSQUERIE, s f , بى سدى *toundi*

BRUT, e, adj , qui n'a pas été raffiné, نا ساحة *na çakhtè*, نا پى راحة *na pèrdakhtè*

BRUTAL, e, adj , بى ادب *bi èdèb*, نا هندجار *na-hèndjar*

BRUTALEMENT, adv , بى ادبانه *bi èdèbandè*, ملى حيوان *mèslé hèrvan*

BRUTALISER, v a , درسى كردن *drouchtè kèrdèn*

BRUTALITÉ, s f , نا هندجارى *na hèndjari*, حيوانى *hèva nuyèt*

BRUTE, s f, a. حيوان *hèrvan*, pr t *haïrvan*, pl حيوانات *hèrvanat*, بهيم *bèhimè*, pl بهائم *bèhayèm*, pr t *bèhaïm*

BRUYAMMENT, adv , نا هنگامه *ba-hèngamè*

BRUYANT, e, adj , هنگامه انگير *hèngamè èngurèz*

BRUYÈRE, s f , خلى *khèlèng*

BUANDERIE, s f , محل رجب سوئى *mèhèllé rèkht chouyi*,
vulg رجب سور خانه *rèkht chour khanè*

BUANDIER, s m , qui fait le blanchissage des toiles neuves, کارر *kazèr*, pl کارران *kazèran*, a قىسار *qèssar*, pr t *qassar*

BUBON, s m , دمل *doummèl*

BÛCHE, s f , كنده *koundè*, — une bûche de bois, نك كنده *yèk koundè hizoum*

BÛCHERON, s m , هيم سكى *hizoum chèkèn*, هيم *hi-zoum tchèn*

BUDGET, s m, و مداحل دولب *khèrdj-o mèdakhèlè dooulèt*

BUFFET, s m, سعة حانه *doulabé soufrè khanè*

BUFFLE, s m, کامسش *gav mich*, کامس *gamich*

BUIS, s m, سمساد *chèmchad*

BUGLOSE, s f, پلانتے کاو ریان *gav zèban*

BUISSON, s m, حاررار *khar zar*, — bouquet d'arbres, حای
دجای پور درجب *djai pour dèrèkht*, سانه گاه *sayè gah*

BULBE, s f, پیاز کل *piazé goul*

BULGARIE, s f, pays, مالک بلغار *mèmalèké boulghar*

BULLE, s f, a حباب *houbab*

BULLETIN, s m, اخبار نامه اور دو *èkhbar namèyé ourdou*,
روانامه *rouz namè*, حواد نامه *hèvadès namè*, pr t *ha vadis namè*

BURE, s f, فماش سیمی *goumaché pèchmin*

BURALISTE, s m, نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*

BUREAU, s m, à écrire, میز تحریر *mizé tèh ir*, — d'ad
ministration, دفتر حانه *dèftèr khanè*

BURETTE, s f, سرکه دان *sèrkèdan*

BURIN, s m, قلم حکاکی *qèlèmé hèkkakı*, مینی *mtin*

BURINER, v a., کندن *kèndèn*, کندن *hèkkakı kèrdèn*

BURLESQUE, adj des 2 g, حنده انکیر *khèndè ènguiz*,
مضحکه انکیر *mèzhèkè ènguiz*

BURLESQUEMENT, adv, بطور حنده انکیری *bè toouré khèndè ènguizi*,
بطور سوحی *bè toouré choukhi*

BUSC, s m., سینچید *sine bènd*

BUSE, s f, oiseau, عم حورک *ghèm khourèk*, pr t *gham*

khorek, — fig, sot, نادن *na dan*, ناهم *na fèhm*, في مغز *bi mèghz*

BUSQUER, v a, سيند كداسي *sinè bènd gouzachtèn*,
— busqué, حم *khèm*, كج *kèdj*, a معوس *mouqèvvès*

BUSTE, s m, محسمة نم نه *moudjèssèmèyé nim tènè*

BUT, s m, اماد *amadj*, نسانه *nèchanè*, a هدهف *hèdèf*, pl.
اهداف *èhdaf*, — fig, a معسود *mèqsoud*, pr t
maqsoud, مراد *mourad*, عرض *ghèrèz*, pr t *gharaz*,
مرام *mèram*, — quel est votre but principal اصل
مراد شما چه حيز است *èslé mouradé chouma tchè
tchiz èst*

BUTER, v n, نه نسانه رن *bè nèchanè zèdèn*, رشاهه رن
nèchanè zèdèn

BUTIN, s m, t نهما *yèghma*, p تاراج *taradj*, a غنيمت
ghènimèt, pr t *ghanimèt*, pl غنایم *ghènayèm*, pr t
ghanaim

BUTINER, v n, نهما کردن *yèghma kèrdèn*, تاراج کردن
taradj kèrdèn, تاج و تار کردن *takht o taz kèrdèn*

BUTOR, s m, oiseau, مرغ ماهی خور *mou qhé mahi khour*,
— fig, بی عمل *bi 'èql*, نادن *na dan*, a ابله *èblèh*

BUTTE, s f, حاك تودیه *toudèyé khak*, t نه *tèpè*, a تل *tèll*,
pl تلل *tèlal*

BUTTER, v n V BRONCHER

BUVABLE, adj des 2 g, نوشدنی *nouchidèni*, خوردنی *khour-
dèni*

BUVEUR, s m, خورنده *hhourèndè*, آشامنده *achamèndè*, a.
سار *charèb*, pr t *charib*

C

C', pron dém., pour ce, ça, — c'est pourquoi, اېنى اسب كه
in èst kè

ÇA, pron dém., اېنى in

ÇA, adv, بئائىد اينجا in-dja, — venez ça, biayid
in-dja, — ça et là, loc adv, اېنى طرف و آن طرف in
tèrèf o òn tèrèf, — en deçà, اېنى طرف in tèrèf, —
interjection, ا. يا الله yallah

CABALE, s f, پيمان معسدى pèimané moufsèdîn, اتفاق
èttèfaqé mèkhfi

CABALER, v n, محفى آتفاى كردن mèkhfi èttèfaq kèrdèn.

CABALEUR, EUSE, حيله دار fètnè djou, حيله baz

CABANE, s f., كوره kèridj, كورده kouridj, كوره kourizè

CABARET, s m, مېكه mèi kèdè, مېكانه mèi-khanè, —
plateau, سى sin

CABARETIER, s m., مېروس mèi ferouch

CABAS, s m, سېد sèbèd, ا. قوئفè

CABESTAN, s m, چرخ رېسمان لىكېر tchèrkhé rismané
lènguèr

CABINE, s f., اوطاق در كسى otaq dèr kèchtî

CABINET, s m, petite chambre où l'on se retire pour tra-
vailler, خېلېت-گاه khèlvèt-gah, ا. خېلېت khèlvèt, — lieu
où l'on serre des papiers, خانه دفتر dèftèr khanè, —
lieu d'aisance, آب ريز ab riz, ا. خېلا khèla, مسراج mous
tèrah, مېرèز mèbrèz, pr t. mabraz

CÂBLE, s m., رېسمان كلفى rismané kouleuft, ا. طاب
tènab, vulg tènèf

- GABLER, v a, طاب تابیدن *ténab tabîdèn*
 CABOCHON, s m, حبابی *houbabi*
 CABOTAGE V CABOTER
 CABOTER, v n, کسی از ساحل در ساحل رفتن *ba kèchtu èz sahèl bè sahèl rèftèn*
 CABOTEUR, s m, احار دار کسی *èdjarè daré kèchtu*
 CABOTIER, s m, کسی سواحلی *kèchtu sèvahèl*
 CABRER (SE), v pron, بر دو پا راس بریدن *bèr dou pa rast choudèn*, بلند شدن *boulènd choudèn*, — figi, s'emporter de colère, خشمگین شدن *khèchmnaik choudèn*
 CABRI, s m, بز دکه *bouz bètchè*
 CABRIOLE, s f, پرباب *pèrtab*
 CABRIOLER, v n, پرباب کردن *pèrtab kèrdèn*
 CABRIOLEUR, EUSE, s, پرباب کننده *pèrtab kounèndè*
 CACA, s m, گله *goh*
 CACADE, s f, بی تدبیری *bi tèdbiri*
 CACAO, s m, بادام هندی که از معر آن شکولا میسازند *ba-damé hèndi ké èz mèghzé òn chocolat miçazènd*
 CACHE CACHE, s m, جسم پنهان *tchèchm bèndèk*
 CACHECTIQUE, adj des 2 g, a غیر سالم *ghèiré salèm*
 CACHEMIRE, ville, کشمیر *kèchmuri*, — châte, شال کشمیری *chalé kèchmuri*, ترمه *tèrmè*
 CACHER, v a, پنهان کردن *nehouftèn*, پنهان *nèhan kèrdèn*, پنهان کردن *pènhàn kèrdèn*, — *gayèm kèrdèn*; — se cacher, پنهان شدن *pènhàn choudèn*, — *caché*, پنهان *nèhan*, پنهان *pènhàn*
 CACHET, s m, مهر *meuhr*, ou *moùr*, پر *t meuhur*

CACHERET, v a, مهر کردن *meuhr zèdèn*, مهر کردن *meuh kèrdèn*, — cacheté, e, مهر شده *meuhr choudè*, a مهرور *mèmhour*

CACHETTE, s f, کبلی *kèmin*, حای مخفی *djari mèkhfi*
— en cachette, در حقه *dèr khoufiè*, مخفی *mèkhfi*

CACHOT, s m, زندان تاریک *zendané tarik*

CACHOTTERIE, s f, حرف پنهانی *hèrfé pènhani*, حرکت پنهانی *hèrèkètè pènhani*

CACOPHONIE, s f, a هرج و مرج *hèrdj o mèrdj*

CADASTRE, s m, حساب عمده ممالک *hèçabé hèmèyè mè malèk*

CADAVÉREUX, se, adj, en parlant des animaux, مانند لاشه *manèndè lachè*, — des humains, مانند مت *manèndè mèyit*

CADAVRE, s m, en parlant des animaux, لاشه *lach*, لاشه *lachè*, — en parlant des humains, مرد *mourdè*, a حقه *djifè*, میته *mèyit*, جنازه *djènazè*

CADEAU, s m, d'un supérieur à un inférieur, انعام *èn'am*, a خلعت *khel'èt*, عبا *'enayèt*, هدیه *hèdiè*, — d'un inférieur à un supérieur, پیکس *pich kèch*

CADENAS, s m, a فعل *qoufi*, pl افعال *èqfal*

CADENASSER, v a, با فعل نسی *ba qoufi bèstèn*, فعل کردن *qoufi kèrdèn*

CADENCE, s f, a موازنه *mouvazènè*

CADENCÉ, e, adj, a موزون *moouzoun*, pr t موزون *mèvzoun*

CADENCER, v a, موزون کردن *moouzoun kèrdèn*

CADET, te, adj, وند وند وند *vèlèdé va-pès zad*, کوچک *koutchèk*, pr t کوچک *kutchuk*

- CADI, s m, a. قاضي *qazi*, pr t *qadi*
- CADRAN, s m, solaire, ساعت آفتاب *sa'ète âftab*, — partie extérieure d'une montre, لوحه ساعت *loouhèyé sa'èt*
- CADRE, s m, چهار حونه *tchèhar tchoubè*, ou, par contraction, حار حونه *tchar tchoubè*
- CADRER, v n, موانع آمدن *djoui choudèn*, حور سدن *mouvafèq àmèdèn*
- CADUC, QUE adj, ار کار افساده *fèrtout, pir*, بر *èz kar ouftadè*
- CADUCITÉ, s f, فرتوتی *puri*, پری *fèrtouti*
- CAFARD, e, adj, ریاکار *ria kar*, pr t *ria kiar*
- CAFARDERIE, s f, ریاکاری *ria kari*
- CAFÉ, s m, a, قهوه *qèhvè*, pr t *qahvè*, — lieu où l'on prend le café, قهوه خانه *qèhvè khanè*, pr t *qahvè-khanè*
- CAFETIER, s m, قهوهچی *qèhvèdji*, pr t *qahvèdji*
- CAFETIÈRE, s f, قهوهخوس *qèhvè djouch*
- CAFIER ou CAFÉIER, s m, درخت قهوه *dèrèkhté qèhvè*
- CAGE, s f, a, قفس *qèfès*, pr t *qafès*
- CAGNARD, e, adj, تبمل *tèmbèl*
- CAGNARDER, v n, تبملی کردن *tèmbèli kèrdèn*
- CAGNARDISE, s f, تبملی *tèmbèli*
- CAGNEUX SE, adj, کج *kèdj pa*
- CAGOT, e, adj, زهد فروش *zeuhd ferouch*, a, مراهد *mou-tèzahèd*, pr t *mutèzahid*
- CAGOTERIE, s f, زهد فروسی *zeuhd ferouchi*, a. کلاب *zeuhdè kazèb*, pr t *zèhdi kiazib*

CAHIER, s m, جرو *djouzv*, a. حرة *djouz'*, — les cahiers d'un livre, حروهای کتاب *djouzvekai kètab*, — livre de dépense ou autre, a. دفتر *dèftèr*

CAHOT, s m, کان *tèkan*, کالسه *tèkané kalèskè*

CAHOTAGE, s m, حوری *tèkan khouri*

CAHOTANT, e, adj, حسان *djoumban*, مکان دهده *tèkan dèhèndè*

CAHOTER, v a, داس *tèkan dadèn*, — v n., کان حورس *tèkan khourdèn*

CAHUTE, s f, حانه دهقان *khanèyé dèhgan*, کرج *keridj*, کورده *kouridjè*, کور *kouriz*

CAILLE, s f, t بلدرجی *bèldèrtchin*, pr t بلدرجی *bel durdjin* ou بولدرجی *buldurdjin*

CAILLEMENT, s m, اتمسکی *èmbestègu*, a. ادماد *endjèmad*, pr t ادماد *indjèmad*

CAILLÉ, e, adj, اتمسه *èmbèstè*, — s m, lait caillé, سر اتمسه *chiré èmbèstè*

CAILLER, v a., ماکم کرس *èmbèstè kèrdèn*, ماکم *moundjèmèd kèrdèn*, — se cailler, اتمسه سدن *èmbèstè choudèn*, ماکم سدن *moundjèmèd choudèn*

CAILLETAGE, s m, پاوه کوئی *yavè gouyi*

CAILLETEAU, s m., ده بلدرجی *bètchèyé bèldèrtchin*

CAILLOT, s m, حون اتمسه *khouné èmbèstè*

CAILLOU, s m, سیک *sèng*, سیک عطار *sènguè ghèltan*

CAILLOUTEUX, EUSE, adj, سیکلاج *sènglakh*

CAÏQUE, s m, قابق *qaiq*, زورق *zoourèq*

CAÏRE, ville, a. القاهرة *èl qahèrè*, prononciation turque *èl-qahirè*

CAISSE, s f., a. صندوق *sèndouq*, pl. صناديق *sèna-diq*, — tambour, دهل *douhoul*, a. طبل *tèbl*, pl. اطبال *ètbal*

CAISSIER, s m, حسيه دار *khèzinè-dar*, pr t *khaz-nadar*

CAISSON, s m, راد لسکر *djèbèyé zadè lèchkèr*

CAJOLER, v a, چاپلوسی *tèmèllouq kèrdèn*, چاپلوسی کردن *tchaplouci kèrdèn*, مداحه کردن *moudahènè kèrdèn*

CAJOLERIE, s f, چاپلوسی *tchaplouci*, a. مداحه *moudahènè*

CAJOLEUR, EUSE, s, چاپلوس *tchaplous*, a. ممیلو *moutèmèl-lèq*, pr t. *mutèmèlliq*

CALAMINE, s f., بوسای سید *toutiaè sèfid*

CALAMITÉ, s f, آسب *acib*, a. مصیب *moucibèt*, pl. مصائب *mèçayèb*, pr t *mouçaib*, آف *afèt*, pl. آفات *afat*, بلا *bèla*, فلاک *fèlakèt*

CALAMITEUX, EUSE, adj, آسب امیر *acib àmiz*

CALAMUS, s m, a. فلم *qèlèm*, pr t *qalèm*

CALANDRE, s f insecte, کرم کدم *kèrmé guèndoum*, — machine pour lustrer le drap, مهره ماهوت *meuhrèyé mahout*

CALANDRER, v a, مهره رن *meuhrè zèdèn*

CALCAIRE (Pierre), سنگ آهک *sènguè guèdj*, سنگ *sènguè dhèk*

CALCÉDOINE, s f, agate trouble, عقیقه سره رنگ *'èquqè tètè-rèng*

CALCINATION, s f, آهک سدن *dhèk choudèn*

- CALCINER**, v a, معلق باهک کردن *moungèlèb bè àhèl kèrdèn*, — se calciner, معلق باهک شدن *moungèlèl bè àhèk choudèn*, آهک شدن *àhèk choudèn*, — calciné, e, آهک شده *àhèk choudè*
- CALCUL**, s m, compte, شمار *choumar*, شماره *choumarè*, همسار *hèmsar*, a حساب *hèçab*, pr t *hiçab*, — concrétion pierreuse qui se forme principalement dans la vessie, سنگ مثانه *sènguè mèçanè*
- CALCULABLE**, adj des 2 g, سردی *choumourdèn*, حساب *hèçab* پذیر *hèçab pèzir*
- CALCULATEUR**, TRICE, s, سمارنده *choumarèndè* سماردان *choumarè dan*, a محاسب *mouhacèb*, pr t *mouhacib*
- CALCULER**, v a, سردی *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*, — calculé, e, سرد شده *choumourdè choudè*, a معدود *mè'èdoud*, pr t *ma'doud*, محسوب *mèhsoub*, pr t *mahsoub*
- CALE**, s f, fond de cale, کسبی *tèhé kèçti*
- CALÈCHE**, s f, کالسکه *kalèskè*
- CALEÇON**, s m, زير حمامه *zirè djamè*, pron vulg *zar djamè*
- CALEMBOUR**, s m, a حباس *djènas*, تكدیس *tèdjms*
- CALEMBREDAINE**, s f, حرف بوج *hèrfé vèl*, حرف ول *hèrfé poutch*
- CALANDES**, s f pl, اول هر ماه رومی *èvvèlèl hèr mahé roum*
- CALENDRIER**, s m, a تقویم *tèqvim*, pr t *taqvim*
- CALEPIN**, s m, دفتر کوچک *dèftèré koutchèk*
- CALFATER**, v a., با سر درهای کسی کرفس *ba qir dèrزهات kèçti guèrèftèn* (ou اندودن *èndoudèn*)

- CALFEUTRER, v a, دررها کرهه *dèrزهa-ra guèrèftèn*, —
 calfeutré, e, دررها کرهه *dèrزهa guèrèftè*
- CALIBRE, s m, اندازه لوله بعلک *èndazèyé loulèyé tufèng*
- CALIBRER, v a, گولهره مواف اندازه لوله بعلک کردن *gou-loulè ra mouvafèqé èndazèyé loulèyé tufèng kèrdèn*
- CALICE, s m, قدح مبارک *qèdèhé qourban*, قدح قربانی *qè-dèhé moubarèk*
- CALIFAT, s m, a, خلافت *khèlafèt*, pr t *khilafèt*
- CALIFE, s m, a, خلیفه *khèlifè*, pr t *khalifè*, pl خلیفاء *khoulèfa*
- CALIFOURCHON, s m, a, کالیفورچون *califourchon*, نک پا ای ورنک پالی *yèk pa in vèr yèk pa òn vèr*
- CALIN, e, adj, با ناز *ba naz*, عسوه و ناز *ba 'euchvè o naz*
- CALINERIE, s f, ناز *naz*
- CALINER (Se), ناز کردن *naz kèrdèn*
- CALLIGRAPHIE, s m, خطاطی *khoch nèvis*, a, خطاط *khèttat*, pr t *khattat*
- CALLIGRAPHIE, s f, حسه *khoch nèvis*, حسه *heusn oul khètt*
- CALMANT, s m, a, ملتی *moulèyèn*, pr t *mulèyìn*, دوا *dèvai moulèyèn*, pr t *davai mulèyìn*
- CALME, s m, آرامی *àram*, آرامس *àramèch*
- CALME, adj des 2 g, آرام *àram*, آسوده *âçoudè*, a, راحت *rahèt*, pr t *rahat*, ساکی *sakèn*, pr t *sakìn*, — la mer est calme, آب دریا آرام است *âbé dèria àram èst*
- CALMER, v a, آرام کردن *àram kèrdèn*, تسکین دادن *tès-kin dadèn*, — se calmer, آرام شدن *àram choudèn*,

تسکین یافتن *tèskîn yaftèn*, — calmé, e, آرام سده *âram choudè*, تسکین یافته *tèskîn yaftè*

CALOMEL, s m, کلومل *kèlomèl*

CALOMNIATEUR, TRICE, s, افرا کنده *èftèra kounèndè*, a معبری *mouftèri*

CALOMNIE, s f, a افرا بهان *bouhtan*, افرا *èftèra*, pr t افترا *iftira*

CALOMNIEUSEMENT, adv, بافرا *bè èftèra*

CALOMNIEUX, SE, adj, افرا آمر *èftèra âmaz*

CALOMNIER, v a, افرا ردن *èftèra zèdèn*, بهان ردن *bouhtan zèdèn*

CALORIMÈTRE, s m, a حرار ميزان *mizané hèrarèt*, a ميزان الحرارة *mizan oul hèrarèt*

CALORIQUE, s m, a حرار مبدأ *mèbdè'è hèrarèt*, pr t مبدأ حرار *mèbdèr hararèt*

CALOTTE, s f, عرقچين *'èrèq tchin*

CALQUE, s m, كاعد نارك مبعل سده *sou èti bèr kaghèzé nazèk mounètèl choudè*

CALQUER, v a, كاعد نارك صوب نعل کردن *bèr rou kaghèzé nazèk sourèt nèql kèrdèn*

CALUMET, s m, جيو دار *tchoubouqé dèraz*

CAMARADE, s des 2 g, همرا *hèm rah*, دوست *doust*, a رفیق *rèfiq*

CAMARADERIE, s f, همراهی *hèm rahi*, a رفاب *rèfaqèt*, pr t رفاق *rèfaqat*

CAMARD, e, adj, بی پهن *binu pèhn*, a افطاح الانف *èftèh oul-èn*

CAMBOUIS, s m, قیر کهنه *qiré keuhnè*

CAMBRER, v a., حم کردن *khèm kèrdèn*, — cambré, e,
حم *khèm*, حمیده *khèmidè*.

CAMBRURE, s f, حمیدگی *khèmidègui*

CAMBUSE, s f, انبار کشی *èmbaré kècht*

CAMBUSIER, s m, انباردار کسی *èmbar daré kècht*

CAMÉLÉON, s m, آفتاب پرست *âftab guèrdèk*, آفتاب
âftab pèrèstèk, a بوفلمون *bou qèlèmoun*, pr t *bou qa-*
lèmoun, حرا *hèrba*, pr t *harba*

CAMÉLÉOPARD, s m, گرافه *zèraf*, شمرگاو بلیک
choutour gav pèlèng, a زرافه *zèrrafè*

CAMÉLIA, s m, کاملیه *kamélia*

CAMELOTTE, s f, حس پست *djènsé pèst*

CAMELOT, s m, a صوف *souf*

CAMÉRISTE, s f, کمر *kèmiz*, a خدمه *khèdèmè*

CAMISOLE, s f, پراهنه نیمه *pirahèné nim tènè*

CAMOMILLE, s f, بابونه *babounè*

CAMOUFLET, s m, a. تهمقیر *tèhqır*, رذال *rèzalèt*

CAMP, s m, t اوردو *ourdou*, pr t *ordou*

CAMPAGNARD, e, adj, دهانی *dèhati*, دهقان *dèhqan*

CAMPAGNE, s f, plaine, دشت *dècht*, a. صحرا *sèhra*, pr t
sahra, — action des troupes, guerre, سفر جنگ *sèfèrè*
djèng, a سفر *sèfèr*, — la campagne, par opposition à
la ville, ده *dèh*, بیابان *biaban*

CAMPANE, s f, پشکل *puchkul*, pr t *puchkul*

CAMPÊCHE (Bois de), حوب نعم *tchoubé bègèm*

CAMPEMENT, s m, t اوردو *ourdou*, pr t *ordou*

CAMPER, v n, اوردو *ourdou zèdèn*

CAMPHRÉ, e, adj, کافور *kafour amız*

CAMPFRE, s m, a کافور *kafour*, pr t *kiafour*

CAMPFRER, v a, کافور ریختن *kafour rikhtèn* (ou ریختن *pachidèn*)

CAMUS, e, adj, بینی کوتاه و پهن *binu koutah o pèhn*, a احس *èkhnès*

CANAÏLLE, s f, اوناں مرد بی سروا *mèrdé bi sèr o pa*, اوناں *ooubach*, a ارادل الناس *èrazèl oun nas*, pr t *èrazèl un nas*

CANAL, s m pl, canaux, حوی *djou*, راه آب *rahé àb*, a راه *nèhr*, — moyen, راه *ah*, a واسطه *vècile*, واسطه *vacètè*, pr t *vacita*

CANALISER, v a, حوی کندن *djou kèndèn*

CANAPÉ, s m, نیم ناکب *nim tèkht*

CANARD, s m, مرغابی *mourghabi*, t اوردک *eurdèk*

CANARDER, v a, با تیفک زدن *ba tufèng zèdèn*

CANCAN, s m, ساکی حسی *soukhèn tchin*

CANCANER, v n, ساکی حسی کردن *soukhèn tchin kèrdèn*

CANCANIER, e, s, ساکی حسی *soukhèn tchin*

CANCER, s m, اکلہ *àkèlè*, pr t *àkilè*, — signe du zodiaque, a سرطان *sèrètàn*

CANDEUR, s f, صافدلی *saf dèli*, صغوب قلب *sèfvètè qèlb*

CANDELABRE, s m, شمعدان در رک ساحه دار *chèm'dané bouzourgué chakhè dar*, حار *djar*

CANDI, sucre candi s m, نبات *nèbat*, قند *qènd*

CANDIDAT, s m, a طالب *talèb*, pr t *talib*

CANDIDE, adj des 2 g, صافدرون *saf dèroun*, نیک نهاد *nik nèhad*

CANDIDEMENT, adv, ار روی صافدرون *èz rouï safi deroun*

- CANDIR, v n, قند سدس *qènd choudèn*
 CANE, f, مرغابی ماده *mourghabî madè*
 CANEVAS, s m toile à broder, a مسطر *mèstèr*, pr t *mus-tar*, — ébauche V ce mot
 CANICHE, s m, سگ دارمو *sègué dèraz mou*
 CANICULAIRE, adj des 2 g, a ناحوری *bahourî*
 CANICULE, s f, constellation, a کلب اکبر *kèlb' èkbèr*, —
 Les canicules, époque des fortes chaleurs, a ايام
 الداحور *èyam oul bahour*
 CANIF, s m, فلمراس *qèlèm tèrach*, pr t *galèmrach*, t
 حافو *tchaqou*
 CANIN, e, adj, سگ ار حیس *èz djènsé sèg*, a کلبی *kèlbî*,
 — dents canines, سگدندان *sèg dèndan*, — faim ca-
 nine, حوع الکلب *gou' ousnègun sèg*, a
 دجو' oul *kèlb*
 CANNAIE, s f, نزار *nèi zar*
 CANNE, s f, نى *nèi*, نای *naî*, — à sucre, سکر نى *nèi chèkèr*,
 — baton, حوب دسب *tchoub dèst*
 CANNELER, v a, سس حان کردس *chèch khan kèr dèn*, —
 — cannelé, e, سسحان *chèch khan*
 CANNELLE, s f, دارحس *dar tchin*
 CANNELIER, s m, درحب دارحس *dèrèkhté dartchin*
 CANNELURE, s f, راه راه *rah rah*, خط خط *khètt khètt*
 CANNIBALE, s m, مردم خور *mèrdoum khour*, — fig, homme
 féroce, سگدل *sèng dèl*
 CANON, s m, t طوب *toup*
 CANONS, s m pl, a فانس *qanoun*, pl فانس *qèvanin*, pr
 t *qavanin*

CANONIAL, e, adj, منسوب بعاون *mènsoub bè qanoun*

CANONIQUE, adj des 2 g, a شرعى *qanouni*, قانونى *chér'i*

CANONIQUEMENT, adv, موافق *èz roui qanoun*, اروى قانون *mouvafèqé qanoun*

CANONISATION, s f, a تقدس *tèqdis*, pr t *taqdis*, *taqtis*

CANONISER, v a, کردن تقدس *tèqdis kèrdèn*

CANONISTE, s m, داننده قانون *danèndèyè qanoun*

CANONNADE, s f, طوب اندازی *toup èndazi*

CANONNER, v a, طوب انداختن *ba toup zèdèn*, با طوب ردن *toup èndakhtèn*

CANONNIER, s m, t توپچی *touptchi*

CANONNIÈRE, s f, کسی طوبدار *kèchtu toup dar*

CANOPE, s f, a سهیل *souhèl*

CANOT, s m, ناوۀ *navè*, زورق *zoourèq*

CANTALOU, s m, طالبى *khèrbouzèyè frèngui*, حربۀ فرنگی *talebi*, گرمک *guèrmèk*

CANTATRICE, s f, زن خواننده *zèné khanèndè*

CANTHARIDE, s f, کاعده *kaghèndè*, a دراريج *zèrrouh*, pl *zèrarih*

CANTINE, s f, مہکانۀ اوردو *mèi khanèyè ourdou*

CANTINIÈRE, s f, معروش در اوردو *mèi-ferouch dèr ourdou*

CANTIQUE, s f, مسیح خوانی *tèsbih-khan*, a مزمور *mèz-mour*, نهد *nèchid*

CANTON, s m, a محلّۀ *mèhèllè*, pr t *mahallè*

CANTONNEMENT, s m, a معسكر *mou'èskèr*, مہ'èskèr

'ANTONNER, v a, حانكا كردن *dja bè-dja kèrdènè*
gouchoun, — se cantonner, حانكا سدن *dja bè dja*
choudèn, مېږل کړېس *mènzèl guèrèftèn*

'ANULE, s f, لوله كوڅك *loulèyé koutchèk*

'AP, s m, promontoire, دماغه *dèmaghè*, — tête, سر *sèr*

'APABLE, adj des 2 g, سزاوار *sèzavar*, a قابل *qabèl*, pr
 t *qabil*, مسعت *moustè'èdd*, pr t *musta'idd*, قاد, *qa-*
dèr, pr t *qadir*

APACITÉ, s f, a قابلت *qabèlyèt*, pr t *qabillyèt*,
 استعداد *èstè'dèdad*, pr t *isti'dad*

APARAÇON, s m, t حول *djoul*

APARAÇONNER, v a, حول كردن *djoul kèrdèn*, — capara
 çonné, e, حول كړده *djoul kèrdè*

APF, s f, بالابوش *bala pouch*

APILLAIRE, adj des 2 g, مل موی نازك *mèslé moui*
nazèk

APITAINE, s m, سلطان *soultan*, — d'un vaisseau, احدا
nakhouda

APITAL, s m, مانه *mayè*, سر مانه *sèr mayè*, a رأس المال
rè'ès oul mal

APITAL, E, adj, ملاء *maddè*, a اصل *èsl*, pr t *asl*, اصلته
eshlyè, pr t *ashlyè*, — c'est là le point capital de
 cette affaire, اسى امر همى اسب *èslé maddèyé*
in èmr hèm in èst

APITALE, s f, پای تکیه *paï tèkht*, pr t *paï takht*

APITALISTE, s m, سر مانه دار *sèr mayè dar*

APITATION, s f, کړېد *guèzèit*, حراج *guèzid*, a حراج
khèi adj, pr t *kharadj*, حرجه *djèziè*

CAPITEUX, EUSE, adj, سد *tound*

CAPITULATION, s f, معاهدۀ استئمان *mou'ahèdèyé ès tıman*

CAPITULER, v n, زنهار حواسی *zènhar khastèn*, امن *aman*
 تسليم سدن *tèsłim choudèn*

CAPORAL, s m, p t دباسی *dèr bachı*

CAPOT, adj invariable, a مات *mat*, ماکتر *moutèheyrèr*,
 pr t *moutèhair*

CAPOTE, s f, رب بوس *zè bèr pouch*, بالابوش *bala pou*
ché zènanè

CÂPRE, s f, کور *kèvèr*, کبر *kèbèr*

CAPRICE, s m, رومی حوئی *roumı khouyı*, ا هوس *hèvès*

CAPRICIEUSEMENT, adv رومی حوئی *èz rouı roumı-khouyı*

CAPRICIEUX, SE, adj, رومی حوی *roumı khour*, ملقن مراح *moutèlèvvèn mèzadj*

CAPSULE, s f, terme de botan, دكمدان نبات *tokhmdané*
nèbatat, de fusil, حاسی *tchachmı*, پستانك *pèstanèk*

CAPRICORNE, s m, برج حدی *bourdjé djèdı*

CÂPRIER, s m, درحب کور *dèrèkhté kèvèr*

CAPTATEUR, TRICE, حبله بار *hilè baz*

CAPTATION, s f, a حبله *hilè*, فتی *fènn*

CAPTER, v a آوردن *bè dèst àvourdən*, — capté, e,
 آورده سده *bè dèst àvourde choudè*

CAPTIEUSEMENT, adv, ار روی حبله *èz rouı hilè*

CAPTIEUX, EUSE, adj, فرب آمیر *fèrib àmız*

CAPTIF, IVE, adj, گرفتار *guèrèftar*, a اسیر *əcır*

PTIVER, v a, اسر بڊسب اورڊن *bè-dèst àvourdèn*,
 ڪڍڻ *ècir kèrdèn*

PTIVITÉ, s f, ڪڍڻاري *guèrèftari*, a p اسري *èciri*

PTURE, s f, t عبا *yèghma*, a عيب *ghènimèt*, pr t
ghanimèt

PTURER, v a, ڪڍڻ ڪڍڻ *guir àvourdèn*, ڪڍڻ *guèrèf*
tèn, عبا *yèghma kèrdèn*

PUCHON, s m, t باسلف *bachlèq*, pr t *bachlik*

PUCIN, s m, ڪسڻس *kèchich*, a رهاڻ *rouhban*

PUCINE, s f, لادڻ *ladèn*

QUET, s m, ٻاوه *yavè*, حرف *hèrfé vèl*

QUETAGE, s m V CAQUET

QUETER, v n, ڪڍڻ ٻاوه *yavè goftèn*, حرف *hèrfé*
vèl zèdèn

QUETEUR, EUSE, s, ٻاوه *yavè gou*, بڊسارڪو *bèciar gou*

R, CONJ, ٻڌڻي *bè djèhèté in ké*, زيرا *zira*, زيرا *zira ké*, pr t *zira ki*

RABÉ, s m, ڪهڻا *kèh rouba*

RABINE, s f, ڪڍڻ *tufèngué gouloulè zèn*

RABINIER, s m, ڪڍڻ *hamèlé tufèngué*
gouloulè zèn

RACTÈRE, s m, d'écriture, a خط *khètt*, pl خطوط

khetout ou *khoutout*, — d'impression, a حرف *hèrf*,

pl حروف *hourouf*, — petits caractères, حروف *hou-*

roufé ize, — naturel, حروف *khous*, a طبع *tèbs'èt*,

pr t *tabi'at*, — dignité, a سائي *chè'èn*, روتبه *routbè*

RACTÉRISER, v a, ڪڍڻ *bèyan kèrdèn*, وصف *vèsf*
kèrdèn

CARACTÉRISTIQUE, adj des 2 g, a متى *moubèryèn*, pr t. *mubèryin*, متر *moumèryèz*, pr t *mumèryiz*

CARAFE, s f, سىڭ *tüng*

CARAFON, s m, سىڭ كوحك *tünguè koutchèk*

CARAMEL, s m, كاحك *katchik* (terme vieilli) صد سوحنه *qèndé soukhtè*

CARAT, s m, قراط *qirat*

CARAVANE, s f, كاروان *karvan*, a قافله *qafèlè*, pr t *qafilè*

CARAVANSÉRAIL, s m, كاروانسرای *karvan sèrai*

CARBONADE, s f, کوسب برسه *gouchté bèrechè*

CARBONATE, s m, نمك زغال *nemèké zoghal*

CARBONE, s m, زغال *zoghal*, a فحم *fèhm* ou *faham*

CARBONIQUE, adj des 2 g, زغالي *zoghal*, — acide carbonique, a حامص فحم *hamèzé fèhm*, pr t *hamızı fahm*

CARBONISATION, s f, زغال سدن *zoghal choudèn*

CARBONISER, v a, برغال مغلبد کردن *bè zoghal mounqèlèb kèrdèn*, — se carboniser سدن مغلبد *bè zoghal mounqèlèb choudèn*, — carbonisé, e, زغال سده *zoghal choude*

CARCAN, s m, کمند *kèmənd*, طوی اهنی *toouqé àhènn*

CARCASSE, s f, استخوان بدن *oustoukhané bèdèn*

CARDAMONE, s f, هال *hal*

CARDER, v a, سانه کردن *hèllady kèrdèn*, حلاحی کردن *chanè kèrdèné pèchm*

CARDEUR, s m, a حلاح *hèllady*, pr t *hallady*

CARDINAL, s m, فاردینال *gardinal*, — adj, les quatre points

- cardinaux, a حهاب اربعة *djèhaté èrbè'è*, pr t *djèhati èrba'a*
- CARDINALAT, s m, پانۀ فاردينال *payèyé gardinal*
- CARDON, s m, کنکر کوهی *kènguèré kouhi*
- CARÈME, s m, پهرهز *pèrhiz*, a صوم *sooum*, pr t *savm*, pl صام *siam*
- CARÉNAGE, s m., محل فراندانی کسی *mèhèllé qar-èndayn kèchti*
- CARÈNE, s f, کمر کسی *kèmèré kèchti*
- CARESSANT, e, adj, نوار *nèvaz*, کمدۀ *nèvazèch* *kounèndè*
- CARESSE, s f, نوار *nèvazèch*, دلنوازی *dèl nèvazi*, نار *naz*
- CARESSER, v a, نوار *nèvazèch* کردن *kèrdèn*, دلنوازی *dèl nèvazi* کردن *kèrdèn*, — *car-esse* e, سدۀ *nèvazèch kèrdè choudè*
- CARGAISON, s f, نار کسی *baré kèchti*
- CARGUE, s f, طباب نادبان *tènabé badban*
- CARGUER, v a, نادبانهارا جمع کردن *badbanha ra djèm' kèrdèn* (ou کوناۀ کردن *koutah kèrdèn*)
- CARICATURE, s f, صورت هاکو *sourèté hèdɔv*
- CARIÉ, e, adj, کرم خوردۀ *kèrm khourde*, پوسیدۀ *poucidè*, a ریمم *rèmm*, — dent cariée, کرم خوردۀ *dèn-dane kèrm khourde*
- CARIER, v a, پوساندن *pouçandèn*, — se carier, پوسدن *poucidèn*
- CARILLON, s m, صدای نافوس *sèdar naqous*
- CARILLONNER, v n, نافوس زدن *naqous zèdèn*
- CARILLONNIER, s m, نافوس زن *naqous zèn*

CARMIN, s m, لک سرخ *lèkké sourkh*

CARNATION, s f, رنگ کوسب بدن *rènguè gouchté bédèn*

CARNAGE, s m, خون ریزی *khoun rizi*, a قتل عام *qètlé 'ámm pr t qatla 'ámm*

CARNASSIER, E, adj, کوسب حوار *goucht khar*

CARNAVAL, s m, عیس میلاد پرہیز *èiyamé 'èich qèbl èz pèrhiz*

CARNET, s m, a پ کتابچہ *kètabtchè*

CARNIVORE, adj des 2 g, V CARNASSIER

CAROGNE, s f, دجندہ *djendè*, a فاحشہ *fahèchè*

CABOTTE, s f, زر دک *zèrdèk*

CAROUBE, s m, a حروب *khèrnoub*, pr t *kharnoub*

CAROUBIER s m, درخت حروب *dèrèkhté khèrnoub*

CARPE, s f, ماهی ساران *mahu sazan*, ماهی سم *mahu sim*

CARRÉ, E adj, چهار کوسہ *tchèhar gouchè*, a مربع *mourèbbè'*

CARQUOI, s m, ترکش *tèrkèch*

CARREAU, s m, de pierre, کچہ سیک *tèkhtè sèng*, —
de terre cuite, آجر *adjour*, — de vitre, حام *djam*,
چوچہ سیک *chuchèyé pèndjèrè*

CARREFOUR, s m, چهار سو *tchèhar sou*

CARRELAGE, s m, action de carreler, کچہ سیک فرش *tèkhtè sèng fèrch*

CARRELER, v a, کچہ سیک فرش کردن *tèkhtè sèng fèrch kèrdèn*

CARRELEUR, s m, کچہ سیک فرش کی *tèkhtè sèng fèrch koun*

- CARRÉMENT, adv, en carré, بظر چهار کوشه *bè tèrzé tchèhar gouchè*, — fig, d'une manière décidée, آشکارا *àchkara*, pr t *achikiara*, a صریحا *sèrihèn*
- CARRER, v a, چهار کوسه کردن *tchèhar gouchè kèr dèn*
- CARRIÈRE, s f, de pierres, معدن سبک *mè'èdèné sèng*,
— lice, میدان مساف سوار *mèidané mèchqé souvar*,
— cours de la vie, مذهب زندگی *mouddètè zèndè gani*, a عمر *'eumr*, pr t *'eumui*, مذهب عمر *mouddètè 'eumr*, pr t *muddètè 'eumur*, — profession, مهنة *pichè*, a حرفه *hèrfè*, منصب *mènsèb*
- CARRIOLE, s f, عربة دو حرجی *'èradèyé dou tchèrkhi*
- CARROSSE, s m, گردونه *guèrdounè*, کالسکه *kalèské*
- CARROSSIER, s m, کالسکه سار *kalèské saz*
- CARTE, s f, à jouer, کعبه *guendjèfè*, — géogr نقشه *nèqchèyé djoghrafè*
- CARTEL, s m, دعوت نامک طباطبا *dè'èvèt bè djèngué tèpantchè*
- CARTILAGE, s m, حنجره *djèrèndè*, vulg اسحاقان نرم *oustoukhané nèrm*, a غضروف *ghouzrouf*, pl عصاريف *ghèzarif*, pr t *ghazarif*
- CARTON, s m, a مقوا *mouqèvva*, pr t *mouqavva*
- CARTONNER, v a, مقوا حلد کردن *ba mouqèvva djèld kèr dèn*
- CARTONNIER, s m, مقوا سار *mouqèvva saz*
- CARTOUCHE, s f, فسنگ *fèchèng*
- CAS, s m, terme de gramm, a صيغة *sighè*, pr t *sigha*,
— circonstance, a کیفیت *kèsfyèt*, حالت *halèt*,

pl حالات *halat*, — accident, a واعده *vagè'è*, pr t
vag'i'a, حادثه *hadècè*, pr t *hadicè*, — en tout cas,
 حال در هر حال *dèr hèr hal*, — faire cas de محال کداشی
mèhèll gouzachtèn, — en cas que, در صورتیکه *dèr sou*
rètù ké, — dans ce cas, en ce cas, در این صورت *dèr in*
sourèt

CASANIER, IÈRE, adj, خانه نسی *khanè nèchin*

CASAQUE, s f, بالانوس *bala pouch*

CASCADE, s f, آبشار *âb char*, a سلسل سلسل *sèlsèbil*

CASER, v a, حاکم کردن *dja bè dja kèrdèn*, — se ca
 ser, حاکم شدن *dja bè dja choudèn*

CASE, s f, خانه *khanè*

CASEMATE, s f, منبرل رتر رمی *mènzèlé ziré zèmin*

CASERNE, s f, سرباز خانه *sèr baz khanè*

CASERNER, v n, در سرباز خانه نسی *dèr sèr baz-khanè*
nèchèstèn, — v a, در سرباز خانه کداسی *dèr sèr baz*
khanè gouzachtèn, در سرباز خانه حاکم *dèr sèr baz-*
khanè dja dadèn

CASPIENNE (Mer), دریای حرر *dèria khèzèr*

CASQUE, s m, کلاه *khoud*, طاسکلاه *tas koulah*

CASQUETTE, s f, کلاه *koulah*

CASSANT, E, adj, رود سکی *chèkèstèn*, زود سکی *zoud-*
chèkèn

CASSE, s f, حصار سیر *khiafé chèmber*

CASSE COU, s m, حای کردن شکی *dja guèrdèn chèkèn*

CASSE NOISETTE, s m, فندقی سکی *fèndèq chèkèn*

CASSE TÊTE, s m, massue کر *gourz*

CASSER, v a, باطل کردن سکی *chèkèstèn*, — annuler, باطل کردن *ba-*

tèl kèrdèn, مَسْوَوح كَرْدَن mènsoukh kèrdèn, — destituer, عَزَل كَرْدَن 'èzl kèrdèn, مَعْرُول كَرْدَن mè'èzoul kèrdèn, — cassé, e, شَكْسَه chèkèstè, — affaibli, اَرْكَار èz kar ouftadè, زَبُون zèboun, — destitué, e, a مَعْرُول mè'èzoul, — se casser, شَكْسِي chèkèstèn, سَكْسَه chèkèstè choudèn

CASSEROLE, s f, دِنَك dik

CASSETTE, s f, مَدْجَرِي mèdjri, قَوْتِي qouti, صِدْوَحَه sèn-douqtchè

CASSEUR, s m., qui casse, سَكِي chèkèn, سَكْسَه chèkè-nèndè, — fig, fanfaron, بَادِپَرَان bad pèran

CASSOLETTE, s f, a پ بَوُكُورْدَان boukhourdan, ا مَحْمَر mèdjmer, مَحْمَر mèdjmerè

CASSONADE, s f, سَكْر chèkèr

CASSURE, s f, حَاي سَكْسَه dja chèkèstè, شَكْسِي chèkèst

CASTAGNETTES, s f, pl, حَنَك tchèng

CASTE, s f, a زَوْمَرِه zoumrè, طَائِفَه taifè, صَف sènf, pr t sènf, pl أَصْنَاف èsnaf

CASTEL, s m a قَلْعَه qèl'è, pr t gal'a

CASTOR, s m, بَرْدَسْتَر brèstèr, سَعْلَاب sèqlab

CASTRATION, s f, action de châtrer, V ce mot

CASUALITÉ, s f, a عَرَصَتَه 'èrèzyèt

CASUEL, e, adj, a عَارِصِي 'àrèzi, اِتْتَفَاقِي èttèfaqı, pr t ittifaqi

CASUELLEMENT, adv, a اِتْتَفَاقًا èttèfaqèn, pr t ittifaqèn, ittifaqa

CATACOMBES, s m pl, دَلْخَمَه dèkhmè, a لَهْد lèhd, pr t lahèd

CATAFALQUE, s m, سرب حباري *sèrîré tabout*, زينته *djènazè*

CATAIRE, ou herbe au chat, s f, گويه گويه *gou bè guiah*

CATALEPSIE, s f, a داء السبات *da' ous soubat*

CATALEPTIQUE, adj des 2 g, كرمار داء السبات *guèrèftiaré da' ous soubat*, a مسبوت *mèsbout*

CATALOGUE, s m, فهرست *fèhrèst*, ديسر *dèftèr*

CATAPLASME, s m, مريم *mèr hèm*, t لانه *lapa*, a صماد *zèmad*, pr t *zimad*, صمادة *zèmadèt*, pr t *zimadèt*

CATARACTE, s f, آب آوردن *ab avour dène tchèchm*,
— d'un fleuve, آسار *ab char*, a. حيدل *djèndèl*

CATARRHE, s m, a نزله *nèzlè*, pr t *nèzla*, pl نوارل *nèva-zèl*, pr t *nèvazil*, ركام *zoukkam*, pr t *zukkiam*

CATARRHEUX, SE, adj, كرمار نزله *guèrèftiaré nèzlè*

CATÉCHISER, v a, درس دني داس *dèrsé din dadèn*

CATÉCHISME, s m, درس اصول دني *dèrsé din*, — livre qui contient l'instruction religieuse, كتاب عباد *kètabé 'èqayèd*

CATÉGORIE, s f, a فقه *fèrqè*, معوله *mèqoulè*

CATÉGORIQUE, adj des 2 g, دروست *droust*, a وافي *vafi*,
صريح *sèrîh*, pr t *sarîh*

CATÉGORIQUEMENT, adv, دروست *droust*, a صريحاً *sèrîhèn*,
pr t *sarîhèn*

CATHÉDRALE, et adj f, كليساى بزرگ *kliça bouzourg*

CATHOLICISME, s m, a كاتوليك *mèzhèbé katoulîk*

CATHOLIQUEMENT, adv, كاتوليك *mouvafèqé mèzhèbé katoulîk*

CATHOLIQUE, adj, a كاتوليك *katoulîk*

- CAUCASE, (pays), قوقاز *qavqaz*, قوقاز *qèvqaz*
- CATI, s m, مهره *meuhrè*, a حلا *djèla*, pr t *djila*
- CATIN, s f, حنده *djèndè*, a فاحسه *fahèchè*, pr t *fahichè*, قهله *qehlè*, pr t *qahpè*
- CATIR, v a, حلا داس *djèla dadèn*
- CATISSEUR, EUSE, s, حلا کر *djèla guèr*, مهره زن *meuhrè zèn*
- CAUCHEMAR, s m, بکک *bèkhtèk*, سگاحه *sègatchè*, a کابوس *kabous*, pr t *kriabous*, pl کوانیس *kèvabis*, صاعوب *saghout*
- CAUSE, s f, a سب *sèbèb*, ناعب *ba'ès*, pr t *ba'is*, علب *'èllèt*, pr t *'illèt*, چه *djehèt*, — à cause de cela, بے ناس *bè in 'èllèt*, چه *djehèt*, — à cause de vous, چه *djèhètè chouma*, نعلب *bè 'èllètè chouma*, — être cause, ناعب *ba'ès choudèn*
- CAUSER, v a, سب *sèbèb choudèn*, ناعب *ba'ès choudèn*, — s'entretenir avec quelqu'un, حرف زن *hèrf zèdèn*, گفتگو کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*
- CAUSTICITÉ, s f, نس زبان *niché zèban*
- CAUSTIQUE, adj des 2 g, corrosif, سوزان *souzan*, — fig, نسدان *nich dar*
- CAUTÈRE, s m, داع *dagh*
- CAUTÉRIQUE, adj des 2 g, سوزاننده *souzanèndè*, a محرو *mouhèrrèq*
- CAUTÉRISÉ, E, adj, داع سده *dagh choudè*
- CAUTÉRISATION, s f, داع کردن *dagh kèrdèn*
- CAUTÉRISER, v a, داع کردن *dagh kèrdèn*

CAUTION, s f, پائندان *payèndan*, ا. كفل *kèfil*, صامس *zamèn*, pr t *zamin*, — la caution d'un tel, وكالب *vèkalètè foulan kès*

CAUTIONNEMENT, s m, ا كفال *kèfalèt*

CAVALE s f, ماديان *madian*

CAVALERIE, s f, نظام سوار *nèzame souvar*, نظام سواران *souvarané nèzam*

CAVALIER, s m, سوار سخص *chèkhsé souvar*, سوار *souvar*

CAVALIÈREMENT, adv, رندانه *rèndanè*

CAVE, s f, زیر زمين *zuré zèmin*, زیر *zèmin*

CAVEAU, s m, معارة كوحك *mègharèyé koutchek*

CAVERNE, s f, ا غار *ghar*, معارة *mègharè*

CAVERNEUX, EUSE, adj, معارساي *mègharestan*

CAVIAR, s m, اسيل *ouchpoul*

CAVELLATION, s f, ا معلطة *mèghlètèt*, pr t *maghlatat*

CAVITÉ, s f, گودي *gooudi*, ا حوف *djoouf*, pr t *djèvf*, pl احواف *èdjvaf*

CE, CET, CETTE, pl ces, pron dém, انى *in*, — ce livre, كتاب *in kètab*, — cette femme, انى زن *in zèn*, — ces enfants انى دكها *in betchèha*

CECI, CELUI CI, CELLE CI, pl ceux ci, celles ci, انى *in*, — donnez moi ceci, انى را بدهيد *in ra bè mèn bedè hùd*, — donnez moi ceux-ci, celles ci, انهارا بدهيد *inha-ra bè mèn bèdèhùd*

CEANS, adv, در ابىكا *in dja*, ابىكا *dèr in dja*

CÉCITÉ, s f, نابيناى *na-binayi*, كورى *kouri*

CÉDANT, E, adj, واگذار كنده *va-gouzar kounènde*

- CÉDER, v a., واكداسى *va gouzachtèn*, واكدار كرس *va gouzar kèrdèn*
- CÉDRAT, s m., نادرنگ *bad rèng*, نالنگ *balèng*
- CÈDRE, s m., صنوبر *sènooubèr*, نارو *nazou*, ا عرعر *'èr'èr*, pr t 'ar'ar, ارر *èrèz*, pr t arèz
- CÉDRIE, s f., résine, صمغ صنوبر *sèmghé sènooubèr*, ا صمغ *sèmgh oul èrèz*
- CÉDULE, s f, a مسك *tèmèssouk*
- CEINDRE, v a., كمر سنى *kèmèr bèstèn*, بكممر سنى *bè kèmèr bèstèn*
- CEINTURE, s f, كمر بند *kèmèr bènd*
- CEINTURIER, s m., كمر بندسار *kèmèr bènd saz*
- CEINTURON, s m., بند سمسر *bèndé chèmchir*
- CELA, celui là, celle là, ceux là, celles là, pron dém, اى *on*, او *ou*
- CÉLÉBRATION, s f, a احرای رسوم *èdğrai rouçoum*, pr t *idğrai ruçoum*
- CÉLÈBRE, adj des 2 g, نامدار *nam dar*, a مسهور *mèch hour*, — devenir célèbre, نامدار سدى *nam dar chou dèn*, مسهور سدى *mèchhour choudèn*
- CÉLÉBRER, v a., سنا كرسى *sèpas kèrdèn*, سنا كرسى *sèna goftèn*, مدح كرسى *mèdh kèrdèn*, — un mariage, احرای رسوم نکاح كرسى *èdğrai rouçoumé nèkah kèrdèn*
- CÉLÉBRITÉ, s f, نام *nam*, نام وىك *nam-o nèng*, a سهپ *chèuhrèt*, استهار *èchtèhar*, pr t ichtihar, صب *sèit*
- CÉLER, v a., نهان كرسى *nèhan kèrdèn*, نهان كرسى *pèn han kèrdèn*
- CÉLÉRI, s m., كرسى *kèrèfs*

CÉLÉRITÉ s f, تیزی *tizi*, a. سرع *sour'èt*, pr t *sur'at*
CÉLESTE, adj des 2 g, آسمانی *âsmanî*, a. سماوی *sè*
mavî

CÉLIBAT, s m, a. عریب *'euzoubèt*

CÉLIBATAIRE s m, a. عرب *'èzèb*

CELLE, CELLES, pron dem, آنکه *ôn ké*, آنکه *in ké*

CELLIER, s m, انبار *èmbâr*, a. محرن *mèkhzèn*, pr t
makhzèn

CELLULE, s f, کوسه درونساں *gouchèyé dèrvichan*, —
alvéole où les abeilles font leur cire, حانه رد , ,
khancyé zèmbour

CELUI, celle, pron dém, آنکه *ôn ké*, آنکه *in ké*

CELUI CI, celle ci, pron dém, انی *in*

CELUI LA, celle là, pron dém, آن *ôn*

CENDRE, s f, خاکسیر *khakèstèr*

CENDRÉ, E, adj, رنگی خاکسیر *khakèstèr rèng*

CENDRÉE, s f, t p صاحمه ريزه *satchmèyé rizè*

CENDREUX, SE, adj, خاکسیر آلود *khakèstèr âloud*

CENDRIER, s m, حای خاکسیر *djai khakèstèr*, خاکسیردان
khakèstèrdan

CÉNOBITE, s m, نیکه نسی *tèkè nèchin*

CÉNOTAPHE, s m, کور حالی *gouré khali*

CENS, s m, مالیات سالانه *maliaté saliane*, a. حراج الارض
khèradj oul èrz, pr t *kharadj oul arz*

CENSAL, s m, ا. دلال *dèllal*

CENSÉ, E, adj, میگویند *migouyènd*, مسهر نه *mèchhour bè*

CENSEUR, s m, qui reprend les actions d'autrui, عیب
'èib djoui, — qui est commis à l'inspection des

livres, a معس *moufèttèch*, pr t *mufèttich*, ميسر
moumèryèz, pr t *mumèryiz*

ENSURABLE, adj des 2 g, مدمب کړنې *mèzèmmèt kèr-*
dèn, مسحق مدمب *moustèhèqqé mèzèmmèt*

ENSURE, s f, blâme, عسکری 'èb *guiri*, a ذم *zèmm*, —
 examen, وارسى *va rèci*, غوررسی *ghoouri rèci*, ا كعيف
tèhqiç, pr t *tahqiç*

ENSURER, v a, reprendre, عيب کړنې 'èb *guèrèftèn*, —
 cersurer un livre, عيب کتاب را تاند کړنې 'èbè *kètab*
ra subèt kèrdèn, وارسى کړنې *va rèci kèrdèn*

ENT, adj num, صد *sèd*

ENTAINÉ, s f, بعدر صد عدد *bè qèdré sèd 'èdèd*

NTAURÉE, s f, a کسارېون *kèntèrioun*

NTENAIRE, adj des 2 g, صد ساله *sèd-salè*, صد سالنكى
èd salègun

NTENIER, s m, t نور ناشى *yuz bachi*

NTIÈME, adj des 2 g, صدم *sèdoun*, — s m, صدك
sèd yèk

NTRAL, E, adj, a وسطى *vècèti*, مرکى *mèrkèzi*

NTRALISATION, s f, a تجميع *tèdjèmmou'*

NTRALISER, v a, جمع کړنې *yèk dja djèm'*
kèrdèn

NTRÉ, s m, ميان *mian*, a مرکز *mèrkèz*

NTRIFUGE, adj des 2 g, اړ مرکز رمنى کړنې *èz mèrkèzé*
zèmin gourizan

NTRIPÈTE, adj des 2 g, مسخېدې *bè mèr-*
kèzé zèmin moundjèzèb

TUPLE, adj des 2 g, صد چندان *sèd tchèndan*

CENTUPLER, v a, صد حدان کردن *sèd tchèndan kèr-dèn*, — centuplé, e, صد حدان سده *sèd tchèndan choudè*

CEP, s m, ناك *tak*, رر *rèz*

DEPENDANT, adv, با اسی حال *ba in hal*, با وصف اسی *ba vès-fé in*, امّا *amma*, با وجود اسی *ba voudjoudé in*, a مع هذا *mè haza*, pr t *mè'a haza*

CÉPHALALGIE, s f, درد سر سندن *dèrdé sèré chèdid*

CERBÈRE, s m, سک جهنم *sègué djèhènnèm*

CERCEAU, s m, حشر *tchèmbèr*

CERCLE, s m, حشر *tchèmbèr*, دائره *dairè*, — réunion, a مجلس *mèdjès*, pr t *mèdjis*

CERCLÉ, e, adj, با حشر کوفته *doourèch ba tchèmbèr guèrèftè*

CERCUEIL, s m, a تابوت *tabout*

CÉRÉBRAL, e, adj, a دماغی *dèmaghi*

CÉRÉMONIAL, s m, a سرعاب *tèchrifat*

CÉRÉMONIE, s f, du culte, آئین *âyn*, a رسم *rèsm*, pl رسوم *rouçoum*, — marque de déférence, a تکلیف *tèklif*, — habit de cérémonie, رجب رسمی *rèkhté rèsmi*, a رسمته *kèsvèyé rèsmiyè*, pr t *kisvèr rasmiyè*, — sans cérémonie, بی تکلیف *bi tèklif*, بی تکلیفانه *bi tèklifanè*

CÉRÉMONIEUX, EUSE, adj, پر تکلیف *pour tèklif*

CERF, s m, کورن *guèvèzn*

CERF VOLANT, s m, باد بادک *bad badèk*, بادبادک *bad bèrèk*

CERFEUIL, s m حعفری درنکی *djè'èfèru frèngu*

'ERISE, s f, گیلایس *guilas*, — celles qui sont aigres,
griottes, آلوالو *âlou balou*

'ERISIER, s m, درج کلاس *dèr èkhté guilas*

'ERNEAU, s m, کردوی تاز *guèr dou tazè*

'ERNER, v a, محاصرہ کر دس *doour guèrèftèn*, —
mouhacèrè kèrdèn, — cerné, e, دورس کر فہ *doourèch*
guèr èftè

'ERTAIN, e, adj, a صریح *yèqin*, معنی *yèqin*,
sèrîh, جمع *mouhèqqèq*, pr t *mouhaqqaq*

'ERTAINEMENT, adv, a الہبتہ *èlbèttè*

'ERTES, adv, a واقعا *vaqè'en*

'ERTIFICAT, s m, کاعد رضامندی *kaghèzé rèzamèndi*,
کواہنامہ *guèvah namè*

'ERIFIÉ, v a, شہادت دادس *guèvah dadèn*,
chèhadèt dadèn

'ERTITUDE, s f, خاطر جمعی *khatèr djèm'i*, معنی *yèqin*,
a علم الہدی *'èlm oul yèqin*, pr t *'ilm ul yaqin*,
حقیق *hèqiqèt*, pr t *haqiqat*

'ÉRUSE, s f, اسفیداج *èsfidadj*

'ERVEAU, s m, کام *kam*, a دماغ *dèmagh*, pr t *dimagh*

'ERVELLE, s f, معرکہ *mèghzè kèllè*, معر *mèghz*

'ES, pron dém, انہی *in*, — ces femmes, انہی *in zènha*

'ESSATION, s f, a انقطاع *ènqèta'*, pr t *inqita'*

'ESSE (Sans), loc adv, لا قطع *pèwèstè*, a
yènqètè'

'ESSER, v a, دسب برداسس *dèst bèr dachtèn*, دسب
کشیدن *dèst kèchidèn*, موقوف کردن *moouqouf*
kèrdèn

CESSION, s f, وا كدار كړس *va gouzar kèrdèn*, ا. فراغب *fèraghèt*, pr t *fèraghat*, افعال *èntèqal*, pr t *in tiqal*

C'EST A DIRE, a. يعنى *yè'èn*, pr t *ya'n*

CET, pron dém V Ce

CEUX, pron dém, آنهاكه *ônhaî ké*, اولانكه *ônôn ké*

CHACAL, s m, سعال *chèghal*

CHACUN, e, pron, هر كسى *hèr kèci*, هر يكي *hèr yèki*

CHAGRIN, s m, اندوه *èndouh*, ا. غم *ghèmm*, غصه *ghoussè*, الم *èlèm*, حزن *heuzn*

CHAGRIN, e, adj, اندوهكس *èndouhkin*, عيناك *ghèmnak*, غمگين *ghèmguin*, ا. معمو *mèghmoum*, pr t *magh moun*

CHAGRIN, s m, espèce de cuir, صاعرى *saghri*, saghèri

CHAGRINANT, e, adj, انكړ *èndouh ènguiz*

CHAGRINÉ, e, adj, اندوهكس *èndouhkin*

CHAGRINER, v a, اندوهكس كړس *èndouhkin kèrdèn*, محزون كړس *mèhzoun kèrdèn*

CHAÎNE, s f, زنجير *zèndjir*, — chaîne de montre, زنجير ساعت *zèndjiré sa'èt*

CHAÎNETTE, s f, زنجير كوچك *zèndjiré koutchèk*

CHAIR, s f, كوسب *goucht*

CHAIRE, s f, a. ممبر *mèmbèr*, كورسى *kourst*, pr t *kursu*, *kurci*

CHaise, s f, صندلى *sèndèlè*, — percée, صندلى مبرر *sèn dèlu mèbrèz*

CHALAND, s m., حريدار *khèridar*, ا. مشبرى *mouchtèri*

CHALE, s m, شال *chal*

- CHALEUR, s f, گرمی *guèrmi*, کرما *guèrma*, a حرار *hèra-rèt*, pr t *hararèt*
- CHALEUREUX, EUSE, adj, دل گرم *dèl guèrm*
- CHALOUPE, s f, زورق *zoourèq*
- CHALUMEAU, s m, نای *naï*, نی *nèi*, ریس *zich*, a مرمار *mèz-mar*, pr t *mizmar*, pl مرامبر *mèzamar*
- CHAMAILLER (SE), دعوا کردن *mounazè'è kèrdèn*, مزارعه کردن *dè'èva kèrdèn*
- CHAMARRER, v a, ریس کردن *zinèt kèrdèn*, — *chamarre*, e, ریس شده *zinèt choudè*
- CHAMARRURE, s f, آرایش *arayèch*, ریس *zib*, a ریس *zinèt*
- CHAMBELLAN, s m, پشاکدم ساهی *pich khèdmètè chahi*
- CHAMBRE, s f, t اطاق *outaq*, *otag*
- CHAMBRIÈRE, s f, کمر *kèniz*
- CHAMEAU, s m, ستر *choutour*, a حمل *djèmèl*, — la femelle, a ناقه *naqè*, pr t *naqa*
- CHAMELIER, s m, ستربان *choutourban*, ساربان *sarban*
- CHAMELLE, s f, ستر ماده *choutouré madè*, a ناقه *naqè*, pr t *naqa*
- CHAMOIS, s m, ب کوهی *bouzé kouhi*
- CHAMP, s m, کسزار *kècht zar*, a مزرعه *mèzrè'è*, pr t *mèzra'a*, — se dit de toute sorte de terres labourées ou non, دشت *dècht*, — en plein champ, در بانی *dèr biaban*, — champ de bataille, میدان جنگ *mèidânè djèng*, — sur le champ, همی ساع *hèm in sa'èt*, a , آلا *èl'ân* — à tout hont de champ د *hèr dâm*

CHAMPÊTRE, adj des 2 g, سابلان biabani, a صكرائى sêh-rayi, pr t sahrayi

CHAMPIGNON, s m, قارج qartch

CHAMPION, s m, پهلوان pèhlèvan, pr t pèhlvan, — défenseur, a حامى hamı

CHANCE, s f, نكبت békht, pr t bakht, a اقبال eqbal, طالع talè', pr t tali', — je n'ai pas de chance, نكبت békht nèdarèm

CHANCELANT, E, adj, كسان tchèmidègui kounan, — qui hésite, a متردد moutèrèddèd

CHANCELER, v n, گرايدن guèrazidèn, چمىد tchèmidèn

CHANCELIER, s m, دفتدار dèftèr dar

CHANCELLERIE, s f, دفتر خانه dèftèr khane

CHANCEUX, SE, adj, خوش كح khoch békht, — douteux, ما كح الرب ma taht our rèb

CHANCE, s m, a, آكله àkèlè, pr t àkèlè

CHANDELIER, s m, سمعدان chèm'dan, pr t cham'dan

CHANDELLE, s f, a, سمع chèm'

CHANGE, s m, a, عوض 'èvèz, مبادلè moubadèlè, — lettre de change, برات bèrat — le change de l'argent, a. صرف sèrf, pr t sarf

CHANGEMENT, s m, a, انقلاب ènqèlab, pr t ingilab, تغيير tèghyir, pr t. taghyir, عتير tèghèyours, pr t tèghanyur, تبديل tèbèddoul

CHANGER, v a, عوض كرنى 'èvèz kèrdèn, — changer de la monnaie, پول حرد كرنى poul khourd kèrdèn, — changé, e, عوض شده 'èvèz choudè

- CHANOINE, ESSE, s, a رهبان *rèhban*
- CHANSON, s f, سرود *seroud*, a نغمه *nèghmè*, pr t *naghmè*,
pl نغمات *nèghèmat*, pr t *nèghamat*
- CHANSONNETTE, s f, سرود محصور *seroudè moukhtècèr*
- CHANSONNIER, s m, سرود نویس *seroud nèvis*, مصنف نغمات
moucènnèfé nèghèmat
- CHANT, s m, آواره خوانی *àvazè kham*, نوا
nèva, — air, a مقام *mègam*, pr t *magam*, pl مقامات
mèqamat, pr t *maqamat*
- CHANTER, v a, خواندن *àvazè khandèn*, سرائندن
sèrayidèn, سرودن *seroudèn*, — en parlant de prière,
خواندن *khandèn*, قرائت کردن *qèra'èt kèrdèn*, — en
parlant des oiseaux, خواندن *khandèn*
- CHANTERELLE s f, سم ناریک کمانچه *simé bariké kè*
mantchè
- CHANTEUR, SE, s, خواننده *khanèndè*, سراننده *sèra-*
yèndè
- CHANTIER, s m, د'atelier, کارگاه *kar gah*, — place où l'on
entasse du bois, انبار هیزم *èmbaré hizoum*
- CHANTRE, s m, دعا خوان *dou'a khan*
- CHANVRE, s m, شاهدانه *chah danè*, کنب *kènou*, کنب
kènèb
- CHAOS s m, a. هرج و مرج *hèr ḍj o mèr ḍj*, ههولا *hèyoula*
- CHAPEAU, s m, کلاه *koulah*
- CHAPELET, s m, هزار دانه *hèzar danè* (peu usité), a مسبح
tèsbih
- CHAPELIER, s m, کلاه ساز *koulah saz*, کلاه دور
koulah-
douz

CHAPELLE, s f, کلسای کوحک *djaï nèmaz*, کلچار کوتچک *kliçar koutchèk*

CHAPITEAU, s m, سر سبن *sèré setoun*

CHAPITRE, s m, a باب *bab*, pl ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr t *fasl*, pl فصل *fouçoul*, — du Coran, سورة *sourè*

CHAPITRE, v a, ساج ملامت کردن *sèkht mèlamèt kèrdèn*, — chapitré, e, a معاتب *mou'âtèb*

CHAPON, s m, حروس احه *khouroucé èkhtè*

CHAPONNER, v a, احه کردن *èkhtè kèrdèn*, chaponné, احه سد *èkhtè choudè*

CHAQUE, pron, هر *hèr*, — chaque femme, هر زن *hèr zèn*, هر زن *hèr zèn*, — chaque fois, هر دفعه *hèr dèf'è*, pr t *hèr dèf'a*

CHAR, s m, گردونه *guèrdounè*

CHARADE, s f, a معما *mou'emma*, pr t *mou'amma*

CHARBON, s m, زغال *zoughal*, — de terre, زغال سنگ *zoughalé sèng*

CHARBONNER, v a, زغال سياه کردن *ba zoughal siah kèrdèn*, زغال نوسی *ba zoughal nèvèchtèn*

CHARBONNIER, s m, زغال فروش *zoughal ferouch*

CHARCUTERIE, s f, کوش حوک *gouchté khouk*

CHARCUTIER, v s, قصاب حوک *qèssabé khouk*

CHARDON, s m, خار سر *khar choutour*

CHARDONNET, s m, دارچنه *darpejè*

CHARGE, s f, fardeau, بار *bar*, a حمل *hèml*, pr t *haml*, — commission, emploi, کار *kar*, a. مأمورتب *choughl*, مأمورتب *mè'émouriyèt* منصب *mènsèb*

CHARGEMENT, s m, بارگیری *bar guiri*

CHARGER, v a بار کردن *bar kèrdèn*, حمل *hèml kèrdèn*, — charger une arme à feu, پر کردن *pour kèrdèn*, — quelqu'un, سپردن *soupourdèn*, — se charger, سر *bè* بپای خود *bè 'euhdè guèrèftèn*, کرسی *paï khoud guèrèftèn*, گرسی *guèrdèn guèrèftèn*, — je me charge de cette affaire, من این کار را *in kar ra quèrdèn miguirèm*, — chargé, e, بار کرده *bar kèrdè*, a محمول *mèhmoul*, *pr t mahmoul*, — de dettes, بر بار قرض مانده *ziré baré qèrz mandè*, a مصلحت *mègrouz*, *pr t maqrouz*, — d'affaires, کدار *mèslèhèt gouzar*, *pr t maslahat guzar*, — chargé de quelque commission, a مامور *mè'èmour*

CHARGEUR, s m, بار کننده *bar kounèndè*

CHARIOT, s m, کردونه *guèrdounèyé bar kèch*

CHARITABLE, adj des 2 g, نواکار *sèvab kar*, فص *fèiz rèçan*

CHARITABLEMENT, adv, ارروی *èz roui mèrhèmèt*

CHARITÉ, s f, راه *rahé* حداء *rèzai khouda*, کھدا *khouda*, a نواب *sèvab*, مرحمت *mèrhèmèt*, — aumône, صدقه *sèdèqè*, *pr t sadaqa*

CHARIVARI, s m, های و هوی *hay o-hou*

CHARLATAN, s m, qui se dit médecin, a مطب *mouttèb* *bèb*, *pr t muttabbîb*, — qui en impose *tchaplous*, *a فتاش fèyach*

CHARLATANISME, s m, چاپلوسی *tchaplouci*

CHARMANT, e, adj, دلاوتر *dèl àviz*, دلربا *dèl-rouba*, حلی *khèli mèqboul*

CHARME, s m, افسون *èfsoun*, a. سحر *sèhr*, pr t *sìhr*,
— fig., attrait, دلشای *dèl-sètani*, دلربائی *dèl roubayi*,
a. حلو *djèlvè*

CHARMER, v a., مسحور کردن *èfsoun kèrdèn*, مسحور
mèshour kèrdèn, — plaire, دل ربودن *dèl rouboudèn*, —
être charmé, لذت بردن *lèzzèt bou dèn*, حظ کردن
hèzz kèrdèn

CHARNEL, ELLE, adj, a. جسمانی *djèsmani*, نفسانی *nèf-*
sani, — plaisir charnel, a. لذت جسمانی *lèzzètè djès-*
maniyè, pr t *lèzzètè djèsmaniyè*, — désir charnel, a.
سهب *chèhvèt*

CHARNELLEMENT, adv, ا. روی سهب *èz roui chèhvèt*

CHARNIÈRE, s f, لولا *looula*

CHARNU, E, adj, گوسندار *goucht dar*

CHAROGNE, s f, لاشه *lachè*, a. جمعه *djifè*, pl حایف *djiaf*

CHARPENTE, s f, حوب انبه *tchoubé èbniyè*, — maison
bâtie en charpente, خانه چوبی *khanèyé tchoubîn*

CHARPENTER, v a. درود کری کردن *deroud guèr kèrdèn*,
نقداری کردن *nèddjari kèrdèn*

CHARPENTERIE, s f, درودگری *deroud-guèr*

CHARPENTIER, s m, درودگر *deroud guèr*, a. نقدار *nèd-*
djar

CHARPIE, s f, پارچه های کهنه سرج کرده *partchèhaï*
keuhnè nèkh-nèkh kèrdè

CHARRETÉE, s f, بکبار گردونه *yèk-baré guèrdounè*

CHARRETIER, s, عرابه دار *'èrabè-dar* (vulg *'èrradè-dar*),
گردونه دار *guèrdounè-dar*

CHARRETTE, s f, گردونه بارکش *guèrdounèyé bar-kèch*

- HARRIER**, v a, با گړدونه حملونهل کړس *ba guèrdounè hèml-o-nèql kèrdèn*, با گړدونه کسیدس *ba guèrdounè kèchidèn*
HARRIAGE, s m, اڅوب عړانه‌دار *eudgrètè 'èrabè-dar* ('èr-radè dar)
HARRON, s m, عړانه سار *'èrradè-saz*
HARRONNAGE, s m, عړانه ساری *'èrradè-sazi*
HARRUE, s f, سار *sèpar*, حب *djouft*
HARTE, ou **CHARTRE**, s f, قانون نامه *qanoun-namè*, سړط نامه *chèrt namè*
HASSE, s f, سکار *chèkar*, ا صد *sèid*, — aller à la chasse, سکار رښی *chèkar rèftèn*
HASSE MOUCHE, s m, مکس بران *mèguès pèran*
HASSER, v a, راندس *biroun kèrdèn*, راندس *randèn*, — poursuivre le gibier, سکار کړدس *chèkar kèrdèn*, صد کړس *sèid kèrdèn*
HASSEUR, **CHASSERESSE**, s, p t. سکارچی *chèkartchi*, a. صیاد *sèiyad*, pr t. *saiyad*
HASSIE, s f, جسم رښ *rimé tchèchm*, جسم *tchèrké tchèchm*
HASSIEUX, **EUSE**, adj, رښدار *rim dar*
HASSI, s m, چارچونه *tchar tchoubè*, pr t. چرچوه *tchèr-tchivè*
HASTE, adj des 2 g, پاکدامس *pak damèn*, با عصب *ba-èsmèt*, a. عیف *'èfif*, pr t. *'afif*
HASTETÉ, s f, پاکدامی *pak damèni*, a. عیف *'èffèt*, pr t. *'iffèt*, عصب *'èsmèt*, pr t. *'ismèt*
HASTEMENT, adv, اړ روی عې *èz roui 'èffèt*.

CHAT, s m, گربه *gourbè*

CHÂTAIGNE, s f, شاهلوط *chah-bèlout*

CHÂTAIGNERAIE, s f, شاهلوطزار *chah bèlout zar*

CHÂTAIGNIER, s m, درخت شاهلوط *dèrèkhté chah bèlout*

CHÂTAIN, adj m, رنگی شاهلوط *rèngué chah bèlout*,
شاهلوطگون *chah bèlout goun*

CHÂTEAU, s m, forteresse, باره *barè*, a قلعه *qèl'è*, pr t.
qa'l'è, حصار *hèçar*, pr t *hıçar*, — maison où demeure
le seigneur, امارت *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, pl امارات
'èmarat, pr t *'imarat*, t سراي *qonaq*, سراي *saraï*

CHAT HUANT, s m, نیم *boum*

CHÂTIER, v a., عقيب کردن *tèmbih kèrdèn*, عقيب کردن
'ouqoubèt kèrdèn, دكرا رساندن *bè djèza rèçamèdèn*,
— châtié, e, حورده *gouch mal khourde*

CHÂTIMENT, s m, کوسمال *gouch mal*, a عيبه *tèmbih*,
عقبه *'ouqoubèt*, حرا *djèza*

CHATOV, s m, d'une bague, نكبي *nèguin*, — petit chat,
كوتكه *gourbèyé koutchèk*

CHATOUILLEMENT, s m, علعج *ghèlghèdj*, علعج *ghèl-*
ghèludj

CHATOUILLER, v a, علعج کردن *ghèlghèludj kèrdèn*

CHATOUILLEUX, se, adj, علعج بدتر *ghèlghèludj-pèzir*

CHÂTRER, v a, احيه کردن *èkhtè kèrdèn*, — chatré,
احيه *èkhtè*

CHÂTREUR, s m, احيه كنده *èkhtè kounèndè*

CHAUD, e, adj, گرم *guèrm*, a حار *harr*, — de l'eau chaude,
گرم هوا *hèva guèrm*, — il fait chaud, گرم است
guèrm èst

'HAUD, s m V CHALEUR

'HAUDE-PISSE, s f, سورنک *souzenèk*

'HAUDEMMENT, adv, گرم *guèrm*, — tenez vous chaudement,
 حودتان را گرم نکاعدارید *khoudètan-ra guèrm nègah*
dari d, — avec chaleur, بگرم *bè guèrma*, — fig, avec
 aideur, بگرمیت *bè-guèrmiyèt*, با حرارت *ba hèrarèt*, —
 avec vivacité, با حث *ba hèddèt*

'HAUDIÈRE, s f, دیک نرک *diké bouzourg*, طیان *tian*

'HAUDRON, s m, دیک *dik*, تنگمره *tènguîrè*

'HAUDRONNIER, IÈRE, s, مسگر *mès guèr*

'HAUFIGE, s m هم *hizoum*

'HAUFIER, v a, گرم کردن *guèrm kèrdèn*, — chauffer de
 l'eau, آب گرم کردن *âb guèrm kèrdèn*, — se chauffer,
 گرم شدن *guèrm choudèn*

'HAUFERETTE, s f, آتشدان *âtèchdan*

'HAUFOUR, s m, کوره آهنکری *kourèyé âhèk-pèzi*

'HAUFOURNIFR, s m, آهنگر *âhèk pèz*

'HAUMAGE, s m, نریدن کاغذ *bouridèné kah boun*

'HAUME, s m, کاغذ کاغذ *kah boun*, سافه کا *sagèyé kah*, کالی *gah*

'HAUMER, v a, کالی نریدن *kah boun tchudèn*, کاغذ کاغذ *gah bouridèn*

HAUMIÈRE, s f, حانه کالی پوش *khanèyé gah-pouch*, نواره
tèvarè

HAUSSE PIED, s m, پاسه کش *pachnè kèch*

HAUSSE TRAPE, s f, دام *tèlè*, دام *dam*.

HAUSSÉE, s f, levée de terre près d'une rivière, بید ^(۱)
bènd, بند آب *bènd âb*, — milieu d'une rue, d'un chemin
 راه سگرس *rahè sèng fèrch*

CHAUSSEUR, v a. mettre à quelqu'un ses souliers, کفش کفش
پوشاندن *kèfch pouchandèn*, — se chausser, کفش کفش
پوشیدن *kèfch pa kèi dèn*, — chaussé, e, کفش پوشیده *kèfch pouchidè*

CHAUSSES, s f pl, سلوار *chèloar*, pr t *chaloar*

CHAUSSETTE, s f, حوراب *djourab*

CHAUSSON, s m, عری حی پا *'èi èq tchiné pa*

CHAUSSEUR, s f, افزار *èfzaré pa*, کفش *kèfch*

CHAUVE adj des 2 g, لعل *lègh sèr*, کحل *kètchèl*

CHAUVE SOURIS, s f, سیر *chèb pèrè*, a. حقلش *khèf-fach*

CHAUX, s f, آهک *àhèk*, — four à chaux, V CHAUFOUR

CHAVIRER, v n, وارونه شدن *varounè choudèn*

CHEF, s m, tête, سر *sèr*, — fig, qui est le principal, ریش
ریح *rich sèfid*, بوزونگ *bouzoung*, a. راس *rè ès*

CHEF D'OEUVRE, s m, منتهی صعب *mountèhar sèn'èt*,
کار اوستاد *kar é oustad*

CHEF LIEU, s m, a. مقر حکومت *mèqèrré houkoumèt*

CHEMIN, s m, راه *rah*, a. طرف *tèriq*, pr t *tariq*, pl طرف
tei ouq, ou *tourouq*

CHEMINÉE, s f, بخاری *boukhari*

CHEMNER, v n, راه رفتن *rah rèftèn*

CHEMISE, s f, پیراهن *pirahèn*

CHEMISSETTE, s f, پش بند سینه *pich-bèndé sinè*

CHENAPAN, s m, نانکار *na-bè-kar*, pr t. *na-bè-kar*

CHÈNE, s m, درخت بلوط *dèrèkhté bèlout*

CHÈNEAU, s m, درخت بلوط کوچک *dèrèkhté bèlouté*
koutchèk

CHENET, s m, پیش بکاری *pich boukhari*

CHENEVIS, s m V CHANVRE

CHENILLE, s f, کرم درحب *kèrmé dèi èkht*

CHENU, e, adj, سفید موی *sefid mouï*

CHER, ÈRE, adj, کران *guèran*, — aimé, a. عزیز 'èziz, pr t 'aziz

CHERCHER, v a., جستجو کردن *djoust ou djou kèrdèn*,
تهدیه‌سوس کردن *tèdjèssous kèrdèn*

CHERCHEUR, EUSE, s, جستجوگر *djouyèndè*

CHÈRE, s f, حوراک *khourak*, à طعام *to'am*, pr t *ta'am*,
عدا *ghèda*, 'عدا *ghèza*, pr t *ghiza*, — bonne chère,
حوب *khouraké khoub*, a اطعمه نعیسه *èt'èmyé*
nèficè, pr t *at'imèi nèficè*

CHÈREMFT, adv, à haut prix, کران *guèran*, نعیب کران
bè qèimèté guèran, — tendrement, دل آرنه *èz tèhé dèl*,
عزیزانه 'èzizane

CHÉRIR, v a, دوست داسی *bè ghayèt doust dach*
tèn, عزیز داسی *'èziz dachtèn*, از حان دوست داسی *èz*
djan doust dachtèn, — chéri, e, محبوب *mèhboub*,
عزیز 'èziz

CHÉRISSABLE, adj des 2 g, دوست داسی *doust dach-*
tèn

CHERTÉ, s f, کرانی *guèran*

CHÉTIF, ve, adj حوار *khar*, a ذلیل *rèzil*, ذلیل *zè*
lil, — se dit aussi des enfants, des plantes qui ne
sont pas vigoureux, لکینه *lèkèntè*, پرمرد *pèf-*
mourdè, a. ضعیف *zè'if*, pr t *za'if*, علیل 'èlil, pr
t 'alil

CHÉTIVEMENT, adv, misérablement, بى‌طور مسكينى *bè-toouré mèskin*

CHEVAL, s m, اسب *èsp*, — monter à cheval, سوار شدن *souvar choudèn*

CHEVALERESQUE, adj des 2 g, دليرانه *dèliranè*

CHEVALIER, s m, d'un ordre داريده نساى *darendèyé nèchan* صاحب نساى *sahèbé nèchan*

CHEVELU, e, adj, درار موى *dèr az moui*

CHEVELURE, s f, موى سر, *mouï sèr*, كسو, *guicou*, زلف, *zoulf*

CHEVET, s m, سر ناسى *sèré balin*

CHEVEU, s m, موى سر *mouï sèr*

CHEVILLE, s f, مچ خونى *mikhé tchoubin*, — du pied, سمالنگى *chètalèng*

CHÈVRE, s f, بز *bouz*

CHEVREAU, s m, بز عاله *bouzghalè*

CHEVREUIL, s m, بز كوهى *bouzé kouhi*

CHEVRIER, s m, بزبان *tchoubané bouz*

CHEVROTINE, s f, صاحمه درسب *satchmèyé droucht*

CHEZ, prép, پيش *pich*, منزل *mènzèl*, خانه *khanè*, — chacun est maître chez soi, هر كس د, خانه خود آفاسب *hèr kès dèr khanèyé khoud ágast*, — chez lui, پيش او, *piché ou*, منزل *mènzèlé ou*

CHIASSE, s f, ترك فلزآب *tchèrké felèzzat*, ريم معدن *rimé mè'èdèn*

CHICANE, s f, حيلبارى *hilè bazi*, دغلى *dèghèl*

CHICANER, v a., دغلى كردن *dèghèl kèrdèn*

CHICANEUR, RUSE, s, دغل *dèghèl*, حيلبار *hilè-baz* مژور *mouzèvèr*, pr t *muzèvoir*

- ¹HICHE, adj des 2 g , تڨڨڨڨڨ têng dèst, تڨڨڨڨڨ têng tchèchm, a تڨڨڨڨڨ bèkhal, تڨڨڨڨڨ khècis
- ¹HICHEMENT, adv , تڨڨڨڨڨ têng tchèchmi, تڨڨڨڨڨ ba khèssèt
- ¹HICORÉE, s f , تڨڨڨڨڨ kèsnad, تڨڨڨڨڨ kasni, تڨڨڨڨڨ hin-diba, تڨڨڨڨڨ radikia
- ¹HICOTIN, s m , تڨڨڨڨڨ sèbré soqoutouri
- ¹HIEN, s m , تڨڨڨ sèg, a تڨڨ kèlb, — de chasse, تڨڨ toulè, تڨڨڨ sègué chèkari, — chienne, تڨڨ sègué madè
- ¹HIENDENT, s m , تڨڨڨ chètèk, تڨڨڨ gour guiah
- ¹HIER, v n , تڨڨ ridèn, تڨڨڨ fè'èl kèrdèn
- ¹HIFFON, s m , تڨڨ keuhnè
- ¹HIFFONNER, v a , froisser, تڨڨ tchin èndakh tèn, تڨڨڨ moundèrès kèrdèn, تڨڨڨ pèla gandèn, a تڨڨ èndèras, pr t indiras, — se chiffonner, تڨڨ tchin bèr dachtèn, تڨڨ moundèrès choudèn, — chiffonné, e, تڨڨ tchin bèr dachtè, تڨڨ moundèrès choudè
- ¹HIFFONNIER, IÈRE, s , تڨڨڨ djèm' kounèndeyé keuhnè, تڨڨ keuhnè tchin
- ¹HIFFRE, s m , a تڨڨ rèqèm, pr t raqam, pl تڨڨ èrqam, pr t aqam, تڨڨ khètté rènz
- ¹HIFFRER, v a , تڨڨ rèqèm nèvèchtèn, تڨڨ ba khètté rènz nèvèchtèn
- ¹CHIGNON, s m , تڨڨ pouchté sèr, a تڨڨ qèfa
- ¹CHIMÈRE, s f , تڨڨ khialé bihoude, a تڨڨ

khialé mouhal, pr t *khayalı mouhal*, حبال ناطل *khialé batèl*, pr t *khayalı batıl*

CHIMÉRIQUE, adj des 2 g, a حای *khialı*

CHIMIE, s f, کیمیاگری *kımıa guèrı*, a کیمیا *kımıa*

CHIMIQUE, adj des 2 g, a معلق نکیما *moutè'èllèq bè kımıa*

CHIMISTE, s m, کیمیاگر *kımıa guèrı*

CHINE (pays), ملک حبس *mèmlèketé tchin*, حبس *tchîn*

CHINOIS, E, adj et s, حبس اهل *èhlé tchin*, حبس *tchinı*

CHIO (île), جزیره سافر *djezirèyé saqèz*

CHIPER, v a, ناسدن *qapıdèn*

CHIPOTER, v n, سهل انکاری کار کردن *bè sèhl èngarı kar kerdèn*

CHIQUENAUDE, s f, نلنگ نلنگ *tèlèng, tèlèngoul*

CHIUER, v n, نونون خوردن *tutun djevidèn*

CHIROMANCIE, s f, علم کف *'èlmé kèff*, pr t *'ilmı kèff*

CHIROMANCIEN, s m, علم کف دانند *danèndèyé 'èlmé keff*, a اهل علم کف *èhlé 'èlmé kèff*, pr t *èhlı 'ilmı kèff*

CHIRURGICAL, E, adj, a حراحی *djèrrahı*

CHIRURGIE, s f, a حراحی *djèrrahı*

CHIRURGIEN, s m, a حراح *djèrrah*

CHIRURGIQUE, adj des 2 g, a معلق نراحی *moutè'èllèq bè djèrrahı*

CHOC, s m, تهنه *tènè*, آسب *acıb*, a. صدمه *sèdmè*, pr t *sadmè*, pl صدمات *sèdèmat*, pr t *sadamat*

CHOCOLAT, s m, شکولات *chokolat*

CHOEUR, s m, گروه خوانندگان *guerouhé khanèndègan*

CHOIR, v n, *ouftadèn*, *زمنى حورس* *zèmin khourdèn*

CHOISIR, v a, *bèr guzidèn*, *انساب کړس* *èn-tèkhab kèrdèn*, — *choisi*, e, *bèr-guzidè*, *برکړېد*, *bèr guzidè choudè*, *مماکت سده* *mountèkhèb choudè*

CHOIX, s m, *bèr guzidègui*, a *انساب* *èntèkhab*, pr t *intikhab*

CHOIÉRA, s m, a *vèba*

CHOLFRIQUE, adj des 2 g, *guèrèftaré vèba*

CHOMAGE, s m, a *tè'ètl*, pr t *ta'til*

CHOMFR, v n et a, *tè'ètl kèrdèn*

CHONDRILE, s f, plante, a *qèndèroun*, pr t *gan dèroun*

CHOPINE, s f, *pèimanè*

CHOQUANT, e, adj, *rèndjanèndè*

CHOQUER, v a, *heurter*, *tènè zèdèn*, *صدمه رس* *sèdmè zèdèn*, — *fig* *offenser*, *rèndjandèn*, *ربکايدن* *rèndjanidèn*, *دل آرد* *dèl àzourdè kèrdèn*, — *se choquer*, *se heurter*, *بهمديگر حورس* *bè hèm diguèr khourdèn*, — *fig* *s'offenser*, *ربکايدن* *rèndjandèn*, *آرد* *àzourdè-khatèr choudèn*, — *choqué*, e, *ربکايد* *rèndjidè*

CHORION, s m, a *mèchimèt*

CHORISTE, s des 2 g, *hhanèndè*

CHOROÏDE, s f, *pèrdèyè tchèchm*, a *طبقة العى* *tèbèqèt oul-'èin*, pr t *tabaqat ul-'aïn*

CHORUS, s m *hèm dhèngu*

CHOSE, s f, *تشي* *tchiz*, *چيزي* *tchizi*, a *شي* *chèi*, pl
أشياء *èchia*, — bonne chose, *حوب* *khoub tchiz*, —
 veut il quelque chose, *أيا حيزي مأكواهد* *aya tchizi*
mikhahèd

CHOU, s m, *كلم* *kèlèm*

CHOUROUTE, s f, *تورشي* *tourchi kèlèm*

CHOUETTE, s f, *حد* *djoughd*

CHOU FLEUR, s m, *كل كلم* *goul kèlèm*

CHoyer, v a, *موتهددجهد* *moutèveddjèh choudèn*

CHRESTOMATHIE, s f, a *كتاب مسكبات* *kètabé mountè-*
khèbat

CHRÉTIEN, NE, adj et s, *تيرسا* *tèrsa*, a *عيسوي* *'icèvi*,
نصراني *mècihi*, *نصراني* *nèsrani*

CHRÉTIENNEMENT, adv, *بظر عيسوي* *bè tèrzé 'icèvi*

CHRÉTIENTÉ, s f, a, *مالك نصارا* *mèmalèké nèçara*, *عيسويان*
'icèvian

CHRIST, s m, a, *حزرب عيسى* *hèzrèté 'iça*, pr t *hazrètè*
'iça, *المسيح* *èl mècih*

CHRISTIANISME, s m, *دين عيسوي* *diné 'icèvi*, *سريعت*
chèri'ète hèzrèté 'iça

CHRONIQUE, adj des 2 g, a, *مزمين* *mouzmèn*, pr t *muzmin*

CHRONIQUE, s f, a, *تاريخ* *tarikh*, pl *تواريخ* *tèvarikh*

CHRON QUEUR, s m, *تاريخ نويس* *tarikh nèvis*, a *موزج*
mouvèrrèkh, pr t *muverrikh*

CHRONOLOGIE, s f, *علم تاريخ نويسي* *'èlmé tarikh nèvici*,
ارميه سناسي *èzmènè chènaci*

CHRONOLOGIQUE, adj des 2 g, *معلق بشمار ارميه* *moutè'èl-*
lèq bè choumaré èzmènè

CHRONOLOGISTE, s m, تاريخ ارمه تونس *tarikhé èzmènè-nèvis*

CHRONOMÈTRE, s m, ميزان ارمه *mizané èzmènè*, a مقياس الاوقات *mèqias oul-ououat*, pr t *maqias ul èvqat*

CHUCHOTER, v n, بكوس كسى ففسس كرس *bè gouché kèci fès fès kèrdèn*

CHUCHOTERIE, s f, فسفسس *fèç a fès*

CHUT, interj, خاموس *khamouch*, بس *bès*

CHUTE, s f, رمسى حورس *ouftadèn*, زمين *zèmin khourdèn*

CHYPRE (île), حريرة فمس *djèzirèyè qèbrès*

Ci, adv, ne s'emploie jamais seul, — celui ci, اى *in*, — ci apres, بعد ارانى *bè'èd ez in*, — ci joint, ci inclus, در حوب اى كعد *dèr djooufé in kaghèz*, — ci devant, پىس ارانى *pich èz in*, a سابع *sabèq*, pr t *sabiq*

CIBOIRE, s m, a قدح المعدس *qèdèh oul mouqèddès*

CIBOULE, s f, بزار بارة *piazé tazè*

CICATRICE, s f, علامت رحم *nèchanèyè zèkhm*, 'èlamètè *zèkhm*

CICATRISANT, e, adj, السام دهيدى رحم *eltiam dèhèndeyè zèkhm*

CICATRISER, v a, رحما السام داس *zèkhm ra èltiam dadèn*, — se cicatriser السام سدن *èltiam choudèn*

CIDRE, s m, نمد سب *chèr abé sib*, نمد سب *nè-bidè sib*

CIEL, pl cieux, s m, آسمان *àsman*, — paradis, بهس *bèhècht*, a دجن *djènnèt*

CIERGE, s m, سمع مومى *chèm'é moum*

CIGALE s f, حرواسك *djervacèg*, ou *djèrvacèk*, حرد
djèzd

CIGARE, s m, صغار *sighar*

CIGOGNE, s f, لعلاف *lèqlaq*, لکلک *lèklèk*

CIGUE, s f, سوكران *choukran*, ا طاحمی *tèhma*

CIL, s m, مره *moujè*, مرکان *moujègan*, ا حعی *djèfn*

CILLEMENT, s m, هم نسسی جسم *bè hèm bèstèné*
tchèchm

CILLER, v a, هم نسسی جسم *tchèchm bè hèm bèstèn*

CÎME, s f, سر *sèr*, کله *kèlle*

CIMENT, s m, انداو *èndav* كل *guel*, حارو *tcharou*

CIMENTER, v a, بکل اندودن *bè guèl èndoudèn*, حارو
tcharou malidèn, — fig, hier affermir, محکم
meuhkem kèrdèn, مسد کردن *mouchèyèd kèrdèn*,
موتد کردن *mou'eyèd kèrdèn*

CIMETERRE, s m, دسه *dechnè*

CIMETIÈRE, s m, کورستان *gourèstan*, a قبرستان *qèb-
rèstan*

CINABRE, s m, سكر *chenguerf*, زندجرف *zèndjèrf*

CINQ, adj num, پنج *pèndj*, a حمسه *khèmsè*

CINQUANTAINE, s f, بعدر پيکاه عدد *bè qedré pèndjah*
'èdèd

CINQUANTE, adj num, پيکاه *pèndjah*

CINQUANTIÈME, adj des 2 g, پيکاهم *pèndjahoum*

CINQUIÈME, adj des 2 g, پيکام *pèndjourn*

CINQUIÈMEMENT, adv پيکامی *pèndjournin*, a حامسا
khamècèn

CINTRE, s m, گنبد *goumbèd*

CINTRER, v a, كيندى ساحتى *goumbèdi sakhtèn*, —
cintré, e, كيندى *goumbèdi*

CIRAGE, s m action de cirer, موم مالى *moum mali*, — de
chaussure, ريك كفس *rèngué kèfch*

CIRCASSIEN, NE, adj, حركس *tchèr kès*

CIRCONCIRE, v a, حيه كردن *khètnè kèrdèn*, — circon-
cis, e, حيه سده *khètnè choudè*

CIRCONCISION, s f, a حيه *khètnè*, حالى *khètan*, pr t
khitan

CIRCONFÉRENCE, s f, a دور *doour*, دائره *daïrè*

CIRCONLOCUTION, s f, كرس كلام *guèrdiché kèlam*, a.
تطوىف الكلام *tètuf oul lèlam*

CIRCONSCRIRE, v a, حد كداسى *hèdd gouzachtèn*, محدود
mèhdoud kèrdèn, — circonscrit, e, a حدود
mèhdoud

CIRCONSCRIPTION, s f, a تكدند *tèhdid*

CIRCONSPLECT, E, adj, با حرم *ba hèzm*, با احد *ba èhtiat*

CIRCONSPCTION, s f, a حرم *hèzm*, احسان *èhtiat*

CIRCONSTANCIER, v a, به تفصيل بيان كردن *bè tèfsil beyan*
kèrdèn

CIRCONSTANCE, s f, a حالى *halèt*, حالى *hal*, كعتب
kèsfyèt, pl كعتاب *kèsfyat*

CIRCONVENIR, v a, مسيه كردن *mouchtèbèh kèrdèn*, —
circonvenu, e, مسيه سده *mouchtèbèh choudè*

CIRCONVENTION, s f, فريب *fèrib*, a اسباب *èchtèbah*, pr
t ichtibah, عى *ghèbn*, pr t *ghabn*

CIRCONVOISIN, E, adj, a اطراف *ètraf*, — Les pays cir-
convoisins, a ممالك اطراف *mèmalèké ètraf*

CIRCUIT, s m, پیرامون *piramoun*, a دور *doour*, pr t *dèvr*

CIRCULAIRE, adj des 2 g, گهرده *guèrd*, گهرده *guèrdè*, a اعلام مسددر *moustèdèd*, — subst, une circulaire, نامه *èlâm namè*

CIRCULAIREMENT, adv, گرداگرد *guèrd-a guèrd*

CIRCULATION, s f, گردش *guèrdèch*, آمدوسد *àmèd o- choud*, آمدورفت *àmèd o refst*, a تردد *tèrèddoud*

CIRCULER, v n, گردش *guèrdèch kèrdèn*, آمدورفت *àmèd o refst kèrdèn*

CIRE, s f, موم *moum*

CIRÉ, e adj, a مستع *mouchèmmè'*, pr t *mouchamma'*

CIRER, v a, موم اندردن *bè moum èndoudèn*, — les sou- liers, کفش سیاه کردن *kəfch siəh kèrdèn*, ou رنگ زدن *ɾəng zèdèn*

CIRQUE, s m, اسب بازی *esp bazi*, میدان *mèidan*, سرک *en que*

CISEAU, s m, instrument pour travailler le bois, اسکنه *èskènè*

CISEAUX, s m pl, t دغی *qaitchi*, a معراض *mègraz*, pr t *migras*

CISELER, v a, کنده کاری کردن *kèndè kar ɾ kèrdèn*, متب *mounebbèt kèrdèn*

CISELET, s m, اسکنه کوچک *èskènèyè koutchèk*

CISELEUR, s m, کار کنده *kèndè kar*, متبگر *mounebbèt-guèr*

CISELURE, s f, کنده کاری *kèndè kari*, a متب *mou- nèbbèt*

CISTE, s m, درج لاس *dèrèkhtè ladèn*

CITADELLE, s f, ارک *èrk*

- CITADIN, E, adj, a شهری *chèhri*
- CITATION, s f, en justice, a حکم احضار *heukmé èhzar*,
— citation d'un livre, a ذکر قول *zèkré qooul*, حرف
شهادت *hèrfé chèhadèt*, a ايراد *irad*
- CITÉ, s f, a شهر *chèhri*, pr t *chèhri*, a مدينة *mèdine*
- CITER, v a, en justice احضار کردن *èhzar kèrdèn*, — une
parole ذکر کردن *zèkr kèrdèn*, — cité, e, ذک سده *zèkr*
choudè, a مد کور *mèzkour*, pr t *mèzkiour*
- CITÉRIEUR, E, adj, ابی طریق *in tèrèfi*
- CITERNE, s f, حاه آب باران *tchahé àbé baran*
- CITOYEN, NE, s, a اهل بلد *èhlé bèlèd*, شهری *chèhri*
- CITRON, s m, لیمو *limou*
- CITRONNÉ, E, adj, مره لیمو *darèndèyé mèzèyé limou*
- CITRONNIER, s m, درخت لیمو *der ekhté limou*
- CITROUILLE, s f, کدو *kèdou*
- CIVET, s m, فسکان حرکوس *fècèndjané khèr gouch*
- CIVETTE, s f, زباد *zèbad*, — se dit aussi de la substance
qu'on tire de cet animal, a عری زباد *'èrèqé zèbad*,
عالمه *ghaliè*
- CIVIL, E, adj, a عبر نظام *ghèiré nèzam*, — guerre
civile, دڭنه داکهله *djèngué dakhèlè*, — courtois, با
ادب *ba èdèb*, نوازس کار *nèvazèch kar*, a موقت *mou èd-*
dèb, — autorités civiles, a اعیان شهر *'èyané chèhri*,
حکومت بلده *houkoumèté bèlèdè*, pr t *hukoumèté*
bèlèdè
- CIVILEMENT, adv, a عیرسیا *ghèiré rèsmén*, pr t *ghafré*
rèsmén, — avec civilité, با ادب *ba èdèb*, ادبانه *èdèbanè*
- CIVILISATION, s f, تربیت اخلاق *tèrbiyèté èkhlaq*, a.

- mèdènyèt*, مدنتب *tèrbuyèt oul èkhlag*
CIVILISER, v a, *tèrbuyèt kèrdèn*, — civilisé,
 e, *tèrbuyèt yafte* مدنتب يافت
CIVILITÉ, s f, *nèvazèch*, ا. ادب *èdèb*
CIVISME, s m, a. *houbb-oul vètèn*, حت الوطنى, pr t *hubb-
 ul vatan*
CLABAUDAGE, s m, *sèdai sègan*, صدای سگان, — fig *feriad*
 عب *feriadé 'èbès*
CLABAUDER, v n, aboyer, v ce mot, — au fig *feriad*
 عب *'èbès fèriad kèrdèn* کردن
CLABAUDEUR, EUSE, s *bihoudè fèriad koun* نبوده فرباد کی
CLAIR, E, adj, lumineux, *dèl èkhchan*, درخشان, a *bèrraq*,
 — qui reçoit beaucoup de jour, روسى *roouchèn*, — transparent, a *chèffaf*,
 شفاف, — fig, *achkar*, آسکار, pr t *achkiar*, معلوم *mè èloum*,
 pr t *ma'loum*, واضح *vazèh*, pr t *vazih*, — qui n'est pas trou-
 ble, a. *saf*, صاف, *zoulal* زلال
CLAIREMENT, adv, روسى *roouchèn*, آسکارا *achkar a*, واضح
vazèh, pr t *vazih*
CLAIRE VOIE, s f, *pèndjèrè* پندجيره
CLAIRON, s m, *chèipour* سپور
CLAIRVOYANT, E, adj, *dèqiq bin*, دى بى, با بصيرت *ba-
 bècìret*, a *moutèbèssèr*, مستقر, pr t *mutèbassir*
CLAIRVOYANCE, s f, a *bècìnèt* بصيرت
CLAMEUR, s f, *fèriad*, فرباد, *fèghan* فغان
CLANDESTIN, E, adj, *nèhan*, نهان, زير پرده *zire pèrdè*, a
khèfi, مخفى, pr t *khafi*, مخفى *mèkhfi*, مخفى, pr t *makhfi*,
 مخفى *mèktoum* مخفى

CLANDESTINEMENT, adv, په‌هان *pèhhan*, a حهما *khèfièn*

CLAPIER, s m, سوراک حرکوش *sourakhé khèr-gouch*

CLAPIR, v n, میل حرکوش صدا کردن *mèslé khèr gouch sèda kèrdèn*

CLAAQUE, s f, سلی *sılı* (vulg *sillè*), طمادحه *tèpantchè*

CLAQUEDENT, s m, لاف زدن *laf zèn*, pr t *lafazan*

CLAQUEMENT, s m, des dents, دندان بهم زدن *dèndan bè-hèm zèden*, — des mains, دست بدست زدن *dèst bè-dèst zèden*

CLAQUEMURER, v a, حس کردن *hèbs kèrdèn*

CLAQUER, v n, حاک حاک کردن *tchak tchak kèrdèn*, تړاک کردن *terak kèrdèn*, — v a سلی زدن *sılı* (ou *sillè*) *zèden*, طمادحه زدن *tèpantchè zèden*

CLARIFICATION, action de clarifier, پالودن *paloudèn*

CLARIFIER, v a, صاف کردن *saf kèrdèn*, پالودن *paloudèn*

CLARINE, s f, زنگ *zèng*

CLARINETTE, s f, سربا *sourna*, کلارینت *clarinetti*

CLARTÉ, s f, روسدئی *roouchènayı*, روسی *roouchèni*, a نور *nouı*, صبا *zia*

CLASSE, s f, راسمه *rastè*, رسمه *èstè*, a صعه *tèbèqè*, pr t *tabaqa*, pl صعات *tèbèqat*, pr t *tabaqat*, پانه *payè*, a ربه *outbè*, pr t *rutbè*, مربيه *mèrtènè*, — école, مدرسه *midrèce*, — en classe وب درس *vèqté dèrs*

CLASSEMENT, s m action de classer V ce mot et CLASSIFICATION

CLASSER, v a, پانه پانه ترتيب دادن *payè bè payè tèrtib dadèn*

CLASSIFICATION, s f, a انظام نكسب مراتب *èntèzame bè-
hècèbè mèi atèb*

CLASSIQUE, adj des 2 g , شابل اعتبار *chayané d'ètèbar*, a
معر *meu'etèber*, pr t *mu'tèber*

CLAUDICATION, s f, لنگیدن *lènguidèn*

CLAVECIN, s m V PIANO

CLAYON, s m, سد *sèbèd*

CLAYONNAGE, s m, سار سار *sèbèd sazi*

CLEF, ou CLÉ, s f, کلید *klid*, t اچار *atchar*

CLÉMENT, s f, مهربانی *mèhrèbani*, a مرحمت *mèrhèmèt*,
pr t *mo hamet*

CLÉMENT, E, adj, مهربان *mèhrèban*

CLERC, s m, کسب *kèchich*

CLERGF, s m, مره کسبان *èrkané din*, زوم *zoum*
rèyé hechichan

CLÉRIICAL, E adj, کسبی *kechuchi*

CLÉRIQUEMENT, adv, کسبانه *kèchichanè*

CLIENT, E, s, حیدار *khèridar*, a مسری *mouchtèr*, pr
t *muchter*, — celui qui confie ses intérêts à un avo-
cat, a موکل *mouvèkkèl*, pr t *mucl kil*

CLIENTÈLE, s f, a مسری *mouchtèr*, ط ل *talèb*, pr t.
talib, pl طالبان *talèban*, pr t *taliban*

CLIGNEMENT, s m, هم نسبی حشم *bè hèm bèstèné*
tchechm

CLIGNER, v a, هم نسبی حشم *bè hèm bèstèné tchechm*

CLIGNOTEMENT, s m, حرکت مره *hèrèkètè moujè*

CLIGNOTER, v n, حرکت مره را *moujè ra hèrèkètè*
dadèn

- CLIMAT, s m, آب و هوا *âb o hêva*, a اقلیم *êqlim* pr t
iqlim, pl اقلیم *êqalim*, — climat chaud, گرم سیر, *êqlimé guèrm sir*, — le climat de ce pays ci, آب و هوای
 این مملکت *âb o-hêvaî in mêmlekèt*
- CLIN D'OEIL, s m, a طرفه انعی *tourfèt oul 'èin*
- CLINQUANT, s m, کلابتون *goulabètoun*, — fig, de mau-
 vais aloi, رونی بی اصل *roounèqé bi èsl*
- CLIQUE, s f, a زومره *zoumrè*, pr t *zumrè*, گوروه *guerouh*,
 pr t *gurouh*
- CLIQUETER, v n, حاکاک کردن *djèrènguidèn*,
tchèlat:hak kèrdèn
- CLIQUETIS, s m, حاکاک *djèrèng*, *tchèkatchak*,
 pr t *tchakatchak*
- CLITORIS, s m, حلقه *tchèltchèlè*, خوروسک *khouroucèk*,
 خوروسه *khouroucè*, a بنظر *bènzèr*, pr t *banzar*
- CLIVER, v a, دو نیم کردن الماس *dou nim kèrdèné èlmas*,
 بیدن الماس *bouridèné èlmas*
- CLOAQUE, s m, راه آب *rahé âb*, a قنات *qènat*, pr t *qanat*,
 pl واب *qènèvat*, pr t *qanavat*
- CLOCHE, s f, زنگ *zèng*, a ناقوس *naqous*
- CLOCHER, v n, لنگیدن *lènguidèn*
- CLOCHER, s m, برج ناقوس *bourdjé naqous*
- CLOCHETTE, s f, زنگوله *zèngoulè*
- CLOISON, s f, سعه *tighè*
- CLOISONNER, v a, سعه کردن *tighè kèrdèn*
- CLOÎTÉE, s m, a دیر *dèir*, a صومعه *sooumè'dè*, pr t *savma'd*
- CLORE, v a, بستن *bèstèn*, — clos, close, بسته *bèstè*
choudè, بسته *bèstè*, a مسدود *mèsdoud*

- CLOTURE, s f, enceinte, چپر *tchèpèr*, — action de terminer, a حم *khètm*, انمام *ètman*, pr t *itman*
- CLOU, s m, منج *mikh*, — de girofle, منجک *mikhèk*
- CLOUER, v a, منج زدن *mikh zèdèn*, منج کوبیدن *mikh koubیدن*
- CLOUTERIE, s f, fabrique de clous, کارخانه منج *kar kha-neyc mikh*, — commerce de clous, منج رسی *mikh ferouchi*
- CLYSTERE, s m, a آماله *èmalè*, حقنه *hoqnè* pr t *hoqua*
- CLYSTÉRISER, v a, آماله کردن *èmalè kèrdèn*
- COACCUSÉ, e, adj, غمگین *hèm teuhmet*
- COACTIF, IVE, adj, زور کننده *zour kounèndè*, a محتر *moudj bèr*, pr t *mudjbir*
- COACTION, s f, a حر *djebr*
- COADJUTEUR, TRICE, s, a ملایم *moulazèm*, pr t *mulazim*
- COAGULATION, s f, انسدگی *èmbèstègui*, a انسدان *èndjè mad*, pr t *indjmad*
- COAGULER, v a, انسدگی کردن *èmbèstè kèrdèn*, — coagulé, e, انسد *èmbèstè choudè*, انسد *èmbèstè*, a منجمد *moundjèmèd*, pr t *mundjèmid*
- COALESCENCE, s f, a آمیختگی *èmtèzadj*, pr t *imtizadj*
- COALISER (SE), v pron, پیماں نگاشتن *pèimanè yèganègui bèstèn*, اتعال کردن *èttèfaq kèrdèn*, — coalisé, e, a. متعق *mouttèfèq*, pr t *muttèfèq*
- COALITION, s f, نکیماں *yèk pèiman*, a اتعال *èttèfaq*, pr t *ittifaq*
- COASSEMENT, s m, صدای وری *sèdaï vèzèq*

- COASSER, v n , صدا کردن *sèda kèrdèné vèzèq*
- COCARDE, s f , کلاه *nèchané koulah*
- COCASSE, adj des 2 g , نامر *ba mèzè*, a. عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عرب *ghèribè*, pr t *gharibè*
- COCHFNIÏLE, s f , فرمر *qèimèz*
- COCHER, s m , کالسکچی *kalèskèdjı*
- COCHON, s m , حوک *khoul*, کرار *gouraz*, a. حبر *khènzır*, pr t *khinzır*, pl حمار *khènazır*
- COCHONNERE, s f , a p اداری *èdbarı*, a. کساب *kèçafèt*
- COCO, s m fruit, حور هندی *djoouzé hèndı*, نارچیل *nardjıl*
- COCON, s m , بلبه *pilè*
- COCOTIER, s m , درج نارچیل *dèrèkhté nardjıl*
- COCTION, s f , a p صبح غذا *nèzdjé ghèza*, pr t *nazdjı ghada*
- COCU, s et adj m , فلیبان *qèltèban*, a. دتوب *dèıyous*, vulg دتور *dèıyouz*
- COCUFIER, v a , دیور کردن *dèıyouz kèrdèn*
- CODE, s m , قانون نامه *qanoun namè*
- CODICILE, s m , a صمیمه و صتب *zèımimèyé vècıyèt*, pr t *zamimèı vacıyèt*
- CODONATAIRE, s et adj , سر یک در همه کردن *chèrik dèr hıbè kèrdèn*
- COERCIBLE, adj des 2 g , گندکاش پدر *goundjayèch-pèzur*
- COERCITIF, IVE, adj , زوری *zourı*, a. قهری *qèhrı*, pr t. *qahrı*
- COERCITION, s f , زور *zour*, pr t *zor*, a. قهر *qèhr*, pr. t. *qahı*

COEUR, s m, دل *dèl*, a. قلب *qèlb*, pr t *qalb*, pl قلوب *gouloub*, — par cœur, اَرَبَر *èz bèr*

COEXISTENCE, s f, در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud boudèn*

COEXISTER, v n, در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud bouden*, با هم موجود بودن *ba hèm mooudjoud boudèn*

COFFIN, s m, زنبیل *zèmbil*

COFFRE, s m, a صندوق *sèndouq*, pl صناديق *sènadıq*, — coffre fort, پُور صندوق *sèndouqé poul*

COFFRER, v a, fig, mettre en prison, حَسَن کردن *hèbs kèrdèn*

COFFRET, s m, صندوقچه *sèndouqtchè*

COGNASSIER, s m, درخت نه *dèrèkhté bèh*

COGNÉE, s f, طبر *tèbèr*

COGNER, v a, کوبیدن *koubidèn*, زدن *zèdèn*

COHABITATION, s f, همسینی *hèm-nèchinı*

COHABITER, v n, همسینی بودن *hèm nèchin boudèn*

COHÉRENCE, s f, پیوستگی *pèivèstèguı*, a. ارتباط *èrtèbat*, pr t *irtıbat*, اتصال *ètlègal*, pr t *ittıgal*

COHÉRENT, TE, adj, پیوسته *pèivèstè*, a. متصل *mouttècèl*, pr t *muttacı*

COHÉSION, s f V COHÉRENCE

COHORTE, s f, corps d'infanterie, گروه سربازان *guerouhé sèr-bazan*

COHUE, s f, اَرْدحام *èzdèham*, pr t *ızdıham*

COI, COITE, adj, آرام *āram*, آسوده *āşoudè*, a. راحت *rahèt*, pr t *rahat*

JOIFFE, s f, كسويوش *guiçou pouch*, سراعوس *sèraghouch*, سراكوج *sèragoudj*

JOIFFER, v a., سر آراسين *sèr ârastèn*

JOIFFEUR, s m, سرآرا *sèr âra*, مساطه *mèchchatè*, pr t. *mèchchata*

JOIN, s m, كنج *koundj*, كوسه *gouchè*

JOÏNCIDENCE, s f terme de géométrie, a تلاقى *tèlaqı*, التقاء *èltèqa*, pr t *iltıqa*, — la coïncidence de deux lignes, a تلاقى خطين *tèlaqı khèttèm*, dans le langage ordinaire, a وحدة الوقت *vèhdèt oul vèqt*, pr t *vahdèt ul vaqt*

JOÏNCIDENT, e, adj, en géométrie, a متلاقى *moutèlaqı*, — dans le langage ordinaire, simultané, arrivé dans le même temps, هر دو محصور يك وقت *her dou mèhsour bè yèk vèqt*, وقوع واحد *dèr vèqtè vahèd veqou' yaftè*, a واحدی الوقت *vahèdı oul vèqt*

JOÏNCIDER, v n, terme de géométrie, en parlant des lignes, متلاقى بودى *moutèlaqı boudèn* (ou سدى *choudèn*), — dans le langage ordinaire, en parlant des événements qui arrivent en même temps, در وقت واحد واقع سدى *dèr vèqtè vahèd vaqè' choudèn*.

JOING, s m, نه *bèh*

JOÏT, s m, گایش *gayèch*, گان *gan*

JOL, s m, t يک نه *yèkhè* ou نه يک *yèkè*, پ گریبان *guèriban*, — il signifie aussi cou. V ce mot.

JOLÈRE, s f, حسم *khèchm*, a عظم *ghèiz*, pr t. *ghaiz*, غضب *ghèzèb*, pr t *ghazab*, — il est en colère, خشمک *khèchmnak èst*

COLIQUE, s f, پيچ سكم *pitché chékém* برنيس *bèrnich*, a
قولنج *qoulèndj*, pr t *qouloundj*

COLLABORATEUR, TRICE, s, همكار *hèm-kar*, كار *chè-*
riké kar

COLLABORATION, s f, كار در كار *chèrakèt dèr kar*

COILAGE, s m, action de coller, حسيدكى *tchèspidègui*

COLLATÉRAL E, adj, a, على الكلاله *'èn èl kèlalèt*

COLLATION, s f, léger repas, نم حاسب *nim-tchacht*, —
comparaison d'une copie avec l'original, a معانله *mou-*
qabèlè

COLLATIONNER, v n, faire une collation, جاسب كردن
tchacht kèrdèn, — v a, comparer une copie avec l'ori-
ginal, معانله كردن *mouqabèlè kèrdèn*, — collationné, e,
معانله سده *mouqabèlè choudè*

CELLE, s f, سرسم *sèrichoum*, يلم *yèlèm*

COLLECTIF, IVE, adj, a, اسم الجمع *èsm oul djèm'*, جامع
djamè' pr t *djami'*

COLLECTE, s f, ماليات جمع كرده *maliaté djèm' kèrdè*

COLLECTEUR, s m, تحصيلدار *tèhsil-dar*

COLLECTION, s f, a, مجموعه *mèdj-mou'è*

COLLECTIVEMENT, a, مجموعاً *mèdj-mou'èn*

COLLÈGE, s m, مکتب خانه *mèktèb khanè*, دبستان *dèbèstan*,
a, مدرسه *mèd'ècè*, pl مدارس *mèdarès*, pr t *mè-*
darès

COLLÉGIEN, s, m, شاگرد *chaguèrd*, pr t *chaguird*, a.
تلميز *tèlmiz*

COLLÈGUE, s m., همسفر *hèm-choughl*, همشأن *hèm-*
chè'èn

COLLER, v a, چسپاندن *tchèspandèn*, چسپیدن *tchèspidèn*, — se coller, چسپیدن *tchèspidèn*, — collé, e, چسپیده *tchèspidè*

COLLET, s m, کربان *guèriban*, ت نکه *yèkhè* ou نکه *yèkè*

COLLETER, v a, کرفس *yèkhè guèrètèn*

COLLIER, s m, گردن بند *guèrdèm bènd*, — en parlant des chiens, a قلاده *qèlladè*, pr t قیلاده *qilladè*, طوق *toouq*, pr t اطواق *atvaq*

COLLINE, s f, پشته *pouchtè*, تپه *tèpè*

COLLISION, s f, تهنه *tènè*, a صدمه *sèdmè*, pr t sadmè, مصادمه *mouçadèmè*, تصادم *tèçadoum*

COLLOQUE, s m, گفتگو *goft gou*, a مکالمه *moukalèmè*, pr t mukialèmè

COLLOQUER, v a, mettre en une place, در حی گذاشتن *dèr djai gouzachtèn*, — classer les créanciers dans l'ordre où ils doivent être payés, عصر طلبکاران را بوسی *dèftèrè tèlèb ka an ra nèvèchtèn*, — on dit aussi colloquer un soufflet, در سلی *sili* (ou sillè) *zèdèn*

COLLUDE, v n, در فریب کسی اتغای کردن *dèr fèribé kèci èttèfaq kèrdèn*

COLLUSION, s f, در فریب کسی اتغای *èttèfaq dèr fèribé kèci*

COLLUSOIRE, adj des 2 g, امر باغای عمر *fèrib-amizé bè èttèfaqé ghèir*

COLLUSOIREMENT, adv, ارروی فریب باغای عمر *èz roui fèrib bè èttèfaqé ghèir*

COLLYRE, s m, سرمه *sourmè*, surmè

COLOMBE, s f, کبوتر *kèboutèr*, pron vulg *kèftèr*

- COLOMBIER, s m, کبوتر خانه *kèbouter khanè*
 COLONEL, s m, سرهنگ *sèrhèng*
 COLONIE, s f, a مهاجرى *muhadjèrîn*, نواقل *nèvaqèl*, pr
 t *nèvaqil*, قبيله *qabilè*
 COLONNADE, s f, راسم سبون *rastèyé sètoun*
 COLONNE, s f, سبون *sètoun*
 COLONNETTE, s f, سبون بارىك *sètouné barik*
 COLOPHANE, s f, حسبله *hècènlèbè* (vulg), a راساج *ra-*
tianèdj, راسيج *ratinèdj*
 COLOQUINTE, s f, a حنظل *hènzèl*, pr t *hanzal*
 COLORER, v a, رنگ کردن *reng kèrdèn*, رنگ زدن *rèng*
zèdèn, — se colorer, رنگى شدن *rènguîn choudèn*,
 — coloré, e, رنگى *rènguîn*
 COLORIER, v a V COLORER
 COLORIS, s m, رنگ *reng*, pr t *rènk*
 COLORISTE, s m, a نقاش *nèqqach*, pr *naqqach*
 COLOSSAL, e, adj, بى عايت بزرگ *bè ghayèt bouzourg*, کوه پىکر
kouh pèikèr, a عظم الهيكل *'èzim oul hèikèl*, pr t
'azim ul hèikèl
 COLOSSE, s m, a جسم الهيكل *sourètè djècim oul*
hèikèl, pr t *sourètè djècim ul hèikèl*
 COLPORTAGE, s m, دسب فروشى *dèst ferouchi*
 COLPORTER, v a, دسب فروشى کردن *dèst ferouchi*
kèrdèn
 COLPORTEUR, s m, دسب فروش *dèst ferouch*
 COMBAT, s m, جنگ *djèng*, pr t *djènk*, کارزار *nèbèrd*,
kar-zar, a محاربه *hèidja*, محاربات *mouharèbè*, pl
mouharèbat

COMBATTANT, *دڙندڻ* djèng kounèndè, *ا مبار* moubarèz, pr t mubariz, pl moubarezan, pr t mubarizan, *مڙار* mouharèb, pr t muharib, pl mouharèbin, pr t muharibin

COMBATTRE, *دڙندڻ* djènguidèn, *دڙندڻ* djèng kèrdèn, *مڙار* mouharèbè kèrdèn

COMBIEN, *دڙندڻ* tchènd, *دڙندڻ* tèhè qèdr

COMBINAISON, *دڙندڻ* s f, a *دڙندڻ* tooufiq, pr t tèvfiq, — en chimie, *دڙندڻ* tèrkib

COMBINER, *دڙندڻ* v a, *دڙندڻ* bè hèm diguèr mou-vafèq kèrdèn, — fig *دڙندڻ* tèmhid kèrdèn, — combiné, e, arrangé, *دڙندڻ* tertib choudè, — terme de chimie, *دڙندڻ* mourèkkèb

COMBLE, *دڙندڻ* adj des 2 g, *دڙندڻ* mal a mal, *دڙندڻ* pour, *دڙندڻ* lèb riz, — s, *دڙندڻ* mountèha

COMBLER, *دڙندڻ* v a, *دڙندڻ* pour kèrdèn, *دڙندڻ* lèb riz kèrdèn, *دڙندڻ* mal a mal kèrdèn

COMBUSTIBLE, *دڙندڻ* s m, *دڙندڻ* soukhtèn, *دڙندڻ* hizoum

COMBUSTIBLE, *دڙندڻ* adj des 2 g, *دڙندڻ* soukhtèn, *دڙندڻ* qabèlé soukhtèn

COMBUSTION, *دڙندڻ* s f, *دڙندڻ* soukht, *دڙندڻ* souzèch, a *دڙندڻ* èhtèraq, pr t ihtiraq

COMÉDIE, *دڙندڻ* s f, *دڙندڻ* tèqlid bazi, a *دڙندڻ* macha

COMÉDIEN, *دڙندڻ* NE, s, a *دڙندڻ* mouqèllèd

COMESTIBLE, *دڙندڻ* adj des 2 g et s, *دڙندڻ* khourèni, *دڙندڻ* zad, *دڙندڻ* touchè, a *دڙندڻ* mè'èkoul, pr t ma'kioul, pl *دڙندڻ* mè'èkoulat, pr t ma'kioulat

COMÈTE, s f, سيارۀ دمدار *sètarèyé doum dar*

COMIQUE, adj, اڭڭير *khèndè ènguiz*

COMIQUEMENT, adv, اڭڭيرانه *khèndè ènguizanè*

COMITÉ, s m, اڭمى مخصوص *èndjoumèné mèkhsous, a.*
مجلس خاص *mèdjlècé khass, pr t mèdjlaci khass*

COMMANDANT, s m, کونوال *koutval*, فرمانبرما *fèrman fèrma*,
ا حاکم *hakèm, pr t hakim*, — celui qui commande
l'armée, سرکردۀ فسون *sèr kèrdèyé qouchoun*, سرکردۀ سپاه
sèr kèrdèyé sèpah

COMMANDE, s f, سعارس *sèfarèch*

COMMANDEMENT, s m, فرمان *fèrman*, ا حکم *heukm, pr t*
hukm, امر *èmr*

COMMANDER, v a, فرمودن *fèrmoudèn*, حکم کردن *heukm*
kèrdèn, — commander quelque chose, سعارس کردن
sèfarech kèr dèn, — commandé, e, a محکوم *mèhkoum*,
pr t mahkioum, — en parlant d'objets commandés,
سعارس شد *sèfarèch choudè*

COMMANDERIE, s f, نیول *tioul*, ا رعامب *zè'âmèt*

COMMANDEUR, s m, صاحب نیول *sahebè tioul*

COMMA'DITAIRE, s m, سربك بالمصاره *chèrik bèl mouza-*
rèbè

COMMANDITE, s f, سراكب بالمصاره *chèrakèt bèl mouzarèbè*

COMME, adv, مانند *manènd*, حوس *tchoun*, ا میل *mèsl*,
pr t misl

COMMÉMORATION, s f, یاد *yad*, یادگار *yad-gar*, *pr t yad-*
guar

COMMÉMORATIF, ive, adj, یاد آور *yad àvèr*, یاد آورده *yad-*
àvèrèndè

COMMENÇANT, E, s, ساکۆد tazè chaguèrd, نوامۆر noeu-
âmouz

COMMENCEMENT, s m, اعار āghaz, a ابتدا èbtèda, pr t
ibtida, شروع chourou'

COMMENCER, v a, اعار کردی āghaz kèrdèn, ابتدا کردی
èbtèda kèrdèn, شروع کردی chourou' kèrdèn

COMMENSAL, s m, pl commensaux, همسفره hèm soufrè,
pr t hèm sofra

COMMENT, adv, کونه چه tchè gounè, طور چه tchè toeur,
— comment vous portez vous? احوال شما چه طور است
èhvalé chouma tchè toour èst, — comment fera t il?
کونه حواهد کرد tchè gounè khahèd kèrd

COMMENTAIRE, s m, a شرح chèrh, تفسیر tèfsir, pl
تفسیرات tèfsirat

COMMENTATEUR, s m, کسبه شرح cherh kounèndè, a
مفسر moufèssèr, pr t mufèssir, شارح charèh, pr t
charih

COMMENTER, v a, شرح کردی tèfsir kèrdèn, — commenté, e, a
cherh kèrdèn, — مشرح mèchrouh

COMMERÇANT, s m, بازرگان bazèrgan, pr t bazarguan, a
تاجر tadjèr, pr t tadjir, pl تاجران touddjar

COMMERCE, s m, داد و ستد dad o-sètèd, a تجارت tè-
djaret

COMMERCIAL, E, adj, a تجاری tadjarèti, باجری tadjèri

COMMERCIALEMENT, adv, باجری ez roui tadjarèt

COMMÈRE, s f, زن سخی zènè soukhèn tchin

COMMETTANT, s m, وکیل کسبه vèkil kounèndè, a موکل
mouvèkkèl, pr t muvèkkil

COMMETTRE, v a, کړدن *kèrdèn*, مړتکېب سدن *mourtèkèb*
choudèn, — commettre un adultère, زنا کړدن *zèna*
kèrdèn, مړتکېب زنا سدن *mourtèkèbé zèna choudèn*

COMMIS, s m, نښسند *nèvicèndè*, a کاتب *katèb*, pr t
kvatib

COMMISÉRATION, s f, a سعېب *chèfèqèt*

COMMISSAIRE, s m, a مأمور *mè'èmour*, ماسر *moubachèr*,
 pr t *mubachir*, صابط *zabèt*, pr t *zabit*

COMMISSION, s f, سعارش *sèfarèch*

COMMISSIONNAIRE, s m, کماسه *goumachètè*, a مأمور *mè'è*
mour, عامل *àmèl*, pr t 'àmil

COMMUNE, s f, کسکه *guèndjè*, دولاب فرنگی *doulabè frèngui*,
guèndjè

COMMUNE, adj des 2 g, آسوده *àçoudè*, a راحب *rahèt*,
 pr t *rahat*

COMMODITÉ, s f, آسودگی *àçoudègui*, a اسراحت *èstèra-*
hèt, pr t *istirahat*, — les lieux d'aisance, آب آبریز *àb rîz*,
 a مبرز *mebrèz*, حلا *khèla*

COMMODÉMENT, adv, a راحب *rahèt*, pr t *rahat*

COMMOTION, s f, تکان *tèkan*, a اضطراب *èztèrab*, pr t
iztirab

COMMUER, v a, داس داس *djèza ra tèghyir dadèn*

COMMUN, UNE, adj, a عمومی *'amm*, مسرک *mouchtèrèk*,
 'oumoumi, — en commun, سراك *bè chèraket*, a.
 اسراک *èchtèrakèn*, — ordinaire, پست *pèst*, درس *droucht*

COMMUNAL, E, adj, محلی *moutè'èllèq* *bè-*
djèma'ètè mèhèll

- COMMUNAUTÉ, a جمع *djèma'èt*, pr t *djèma'at*
- COMMUNE, s f, a محلّ *mèhèll*, — la commune de tel endroit, اهالى فلان محلّ *èhalu felan mèhèll*
- COMMUNÉMENT, adv, ordinairement, a اکیراقل *èksèré ououqat*, a عادة *'adètèn*, — généralement, a عموما *'oumoumèn*
- COMMUNICABLE, adj des 2 g, dont on peut faire part, كعنى *goftèni*, عرض کردى *'èrz kèrdèni*, — qui peut être communiqué par contagion, سرانس ممکنى *sèrayètèch moumkèn*
- COMMUNICATIF, IVE, qui se communique, سراب کسده *sèrayèt kounèndè*, a سارى *sari*, — qui aime à communiquer, دلکو نه *tèhé dèl gou*
- COMMUNICATION, s f, par contagion, a سراب *sèrayèt*, — action de montrer, نشان داس *nèchan dadèn*, نمون *nèmourèn*, — de vive voix, عرض, عرصه, *'èrz, 'erzè*, — passage, راه *rah*, گذرگاه *guzèr gah*
- COMMUNIER, v n, قربان بدرجى *qourban pèzirèftèn*
- COMMUNION, s f, action de communier, قربان پدېرى *qourban pèziri*, سرپتون *sèrpution* (pris de l'arménien), — union de plusieurs personnes dans une meme foi, a اتم *oummèt*
- COMMUNIQUER, v a, سارې کړدى *sari kèrdèn*, رسانېدن *rècanèdèn*, — se communiquer, سراب کړدى *sèrayèt kèrdèn*, — annoncer, اطلاع داس *ètèla' dadèn*, آگاه *àgah kèrdèn*, خبر داس *khèbèr dadèn*
- COMMUTATION, s f, a بدل کړا *tèbdilè djèza*, pr t *tèbdilè djèza*

COMPACT, *e*, *adj*, سفت *sèft*, گورس *gours*, a مصمم *mousmèt*

COMPAGNE, *s f*, همبستر *hèm bestèr*, a انیس *ènis*, فرینه *qèrinè*

COMPAGNIE, *s f*, احمی *èndjournèn*, a مجلس *mèdjilès*, *pr t mèdjilès*, — de marchands, انباری *èmbazı*, a سرب *chèrkèt*, *pr t chirkèt*, — de soldats, دست سرب *dèstèyè sèr baz*, *t beuluk*, اولی *alar*, — en compagnie, همراه *hèm rah*

COMPAGNON, *s m*, همراه *hèm rah*, a رفیق *rèfiq*

COMPARABLE, *adj* des 2 *g*, نسبت نوان داد *nèsbèt tèvan dad*, نسبت نوان کرد *tèchbih tèvan kèrd*

COMPARAISON, *s f*, a قیاس *tèchbih*, نسبت *qias*, نسبت *nèsbèt*, *pr t nisbèt*, *nispèt*, — il n'y a pas de comparaison, نسبت ندارد *nèsbèt nèdarèd*

COMPARATIVEMENT, *adv*, a بالنسبه *nèsbètèn*, بهن *bèn nèsbè*

COMPARAÎTRE, *v n*, حاضر شدن *hazèr choudèn*, — faire comparaître, احضار کردن *èhzar kerdèn*

COMPARATIF, *ive*, *adj*, a قیاسی *tèchbihı*, قیاسی *qiacı*, terme de gram اسم بعصل *èsmé tèfzil*, *pr t ismı tafzil*

COMPARER, *v a*, نسبت دادن *tèchbih kèrdèn*, نسبت *nèsbèt dadèn*, معادل کردن *mouqabèl kèrdèn*

COMPARTIMENT, *s m*, خانه *khanè*, a حجرة *heudjre*, — à compartiments, خانه خانه *khanè khane*

COMPARUTION, *s f*, a. احضار *èhzar*, *pr t ihzar*

COMPAS, *s m*, پرگار *pèrgar*, *pèrkar*

COMPASSER, v a, با پرکار اندازه کرفس *ba pèrkar èndazè guèrèftèn*

COMPASSION, s f, رهم سوزش *souzèché dèl*, a رهم *rèhm*,
pr t *rahm*, رهم سعب *chèfèqèt*, pr t *chèfqat*, — avoir
compassion, رهم سعب *chèfèqèt kèrdèn*

COMPATIBILITÉ, s f, a موافع *mouvafèqèt*, pr t *muva-faqat*

COMPATIBLE, adj des 2 g, a ممکن المواقف *moumkèn oul-mouvafèqèt*, pr t *mumkin ul muvafaqat*, ممکن الامراج *moumkèn oul èmtèzaaj*, pr t *mumkin ul imtizadj*

COMPATIR, v n, رهم کردن *rèhm kèrdèn*

COMPATISSANT, e, adj, a سعب *chèfiq*

COMPATRIOTE, s des 2 g, همولانی *hèm chèhrî*, همولانی *hèm vèlayètî*

COMPENSATION, s f, dédommagement, پاداش *padach*, a
تلافی *tèlafî*, بدل *bèdèl*, معايله *mouqabèle*

COMPENSER, v a, پاداش کردن *padach kèrdèn*, تلافی *tèlafî kèrdèn*

COMPÈRE, s m, t صاعد *saghdedj*, pr t *saghdidj*

COMPÉTENCE, s f, a استحقاق *èstèhqaq*, pr t *istihqaq*,
a قابليت *qabèliyèt*, pr t *qabiliyèt*

COMPÉTENT, e, adj, a الاستحقاق *moustèhèqq*,
bèl èstèhqaq, pr t *bil istihqaq*, — qui est capable de
juger une chose, de l'apprécier, أهل حمة *èhlé khèbrè*,
pr t *ahli khibrè*

COMPÉTITEUR, s m, هممطلب *hèm mètlèb*

COMPILATEUR, s m, جامع عبارات *'èbarat tchin*, a جامع
djamè', pr t *djamî'*

COMPILER, v a, عبارات حدس 'èbarat tchidèn

COMPLAIGNANT, e, adj, سکاڻ کڻدڻ chékayèt kounèndè,
a. ساڻي چاڪي, مڻسڪي moutèchèkki

COMPLAINTÉ, s f, a سکاڻي chékayèt, pr t chikayèt

COMPLAIRE, v n, دل ڏياري ڏيڻ dèl nèvazi kèrdèn, دل
ڏيڻ dèl bè dèst àvourdèn, — se com-
plaire, خوش آمدن khoch àmèdèn, ڏيڻ hèzz
kèrdèn

COMPLAISAMMENT, adv, ڏياري ڏيڻ bè dèl nèvazi, سڪسي
بè heusné moulatèfèt

COMPLAISANCE, s f, دل ڏياري dèl nèvazi, دل ڏياري dèl djouyi,
رڙا ڏياري, rèza djouyi, pr t riza djouyi, a ملاطفت
moulatèfèt, العاف èltèfat

COMPLAISANT, e, adj, دل ڏياري dèl nèvaz, رڙا ڏياري,
rèza djouyi, خاطر سڀاس khatèr chénas, pr t khatir-
chinas

COMPLÉMENT, s m, a ڀڻه tètèmmè, pr t tètèmmè

COMPLET, ÈTE, adj, سا, rèça (terme vieilli), a ڀام tèmam,
ڪامل kamèl, pr t kiamil

COMPLÈTEMENT, adv, a ڀام ڀام tèmamèn, ڪملا tèkmilèn

COMPLÉTER, v a, ڀام ڀام tèmam kèrdèn, ڪملا
tèkmil kèrdèn, — complété, e, ڀام ڀام tèmam choudè,
a ڀام tèmam, ڪملا tèkmil

COMPLEXE, adj des 2 g, a مرڪب mourèkkèb

COMPLEXION, s f, constitution du corps, a مرڪب بدن
tèrkibé bèdèn, pr t tèrkibi bèdèn, ڀام بدن bounièyé
bèdèn, pr t bunèr bèdèn, — humeur, caractère,
ڀام khouï, a مزاج mèzadz, pr t mizadz

- COMPLICATION, s f, آمیختگی *âmikhtêgu*, a مخلوطت *mèhkloutuyèt*, pr t *makhloutuyèt*
- COMPLICE, adj des 2 g, سرک در عمل *chèrik dèr 'èmèl*, همیهم *hèm teuhmèt*
- COMPLICITÉ, s f, سرک در عمل *chèrakèt dèr 'èmèl*
- COMPLIMENT, s m, مبارک ناد کعبی *tèhuyèt*, مبارک ناد *mou-barek bad goftèn*
- COMPLIMENTEUR, se, adj, سلف کننده *tèmèllouq kou-nèndè*, a ممتف *moutèmèllèq*
- COMPIIMENTER, v a, مبارک ناد کعبی *mubarèk bad goftèn*, تبریک کردن *tèbrîk kèrdèn*, تهنیت کردن *tèhuyèt kèrdèn*
- COMPLIQUER, v a, معشوش کردن *choulouq kèrdèn*, معشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, پیچیده کردن *pitchidè kèrdèn*, — compliqué, e, پیچیده *pitchidè*, a معشوش *mèghchouch*
- COMPLOT, s m, a اتعاف در *èttèfaqé mèkhfi*, اتعاف محفی *èttèfaq dèr fèçad*
- COMPLOTER, v n, محفی اتعاف کردن *mekhfi èttèfaq kèrdèn*
- COMPONCTION, s f, پشیمانی *pèchimani*, a ندام *nè-damèt*
- COMPORTER, v a, admettre, سبیل شدن *moutèhèmmèl choudèn*, قابل بودن *qabèl boudèn*, — se comporter, رفتار کردن *reftar kèrdèn*, سلوک کردن *soulouk kèrdèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn*
- COMPOSÉ, s m, ترکیب *tèrkîb*
- COMPOSER, v a, مرکب کردن *tèrkîb kèrdèn*, مرکب کردن

mourèkkèb kèrdèn, — un livre کتاب کردن *tè'èlif kèrdèn*, — un livre کتاب کردن *èncha kèrdèn*, — composé, e, مرکب شده *mourèkkèb choudè*, — livre, کتاب شده *tè'èlif choudè*

COMPOSITION, s f, a ترکیب *tèrkib*, — littéraire, ا تلف *tè'èlif*, انسا *èncha*, pr t *incha*

COMPOSITEUR, s m, terme d'imprim ترکیب کننده *tèrkib kounèndè*, a مراب *mourètètèb*, pr t *murètètib*

COMPOTE s f, a مرتا *mourèbba*

COMPOTIER, s m, a ظرف مرتا *zèrfé mourèbba*

COMPRÉHENSION, s f, a ادراك *èdrak*, مدرکه *gouvveyé moudrèkè*, pr t *gouvveyè mudrèkè*

COMPREHENSIBLE, adj des 2 g, بردک ب فهم *nèzdik bèfèhm*

COMPRENDRE, v a, فهمیدن *fèhmیدن*, مبدل شدن *moun tèqel choudèn*, — embrasser, موشتل بودن *mouchtèmèl boudèn*, — compris, e, فهمیده شده *fèhmide choudè*, — y compris, در ضمنی آن *dèr zèmné òn*, — non compris, بغير آن *bè ghèir èz*

COMPRESSE, s f, a صباد *zèmad*, pr t *zimad*

COMPRESSIBLE, adj des 2 g, قابل فشردن *qabèlè fe chourdèn*

COMPRESSION, s f, فشردگی *fechourdègui*

COMPRIMER, v a, فشار دادن *fechourdèn*, فشار دادن *fèchar dadèn*, — comprimé, e, بضمف کردن *tèzyiq kèrdèn*, — comprimé, e, فشرد شده *fechourdè choudè*

COMPROMETTRE, v a, کمزور انداختن *guir èndakhtèn*, مهلكه انداختن *bè mèhlèkè èndakhtèn*

COMPROMIS, s m, سند معاولة *mouqavèlè namè*, سند معاولة *sènèdè mouqavèlè*, pr t *sènèdè muqavèlè*

COMPTABILITÉ, s f, a محاسبه *hèçab*, pr t *hıçab*, محاسبه *mouhacèbè*

COMPTABLE, adj et s, a صافی پول *kèfil*, صافی پول *zamènè*
poul

COMPTANT, adj, a نقد *nèqā*, — argent comptant, پول نقد *poulè nèqā*

COMPTE, s m, a حساب *hèçab*, pr t *hıçab*, — mon compte, حساب من *hèçabèm*, حساب من *hèçabé mèn*, — à compte, a على الحساب *'èlèl hèçab*, — à bon compte, ارزان *èrzan*, — y trouver son compte, سود کردن *soud kèrdèn*, سود کردن *nèf kèrdèn*

COMPTER, v a, حساب کردن *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*

COMPTEUR, s m., سمارنده *hèçab kounèndè*, سمارنده *choumarèndè*

COMPTOIR, s m, espèce de table pour compter l'argent.
سماهی پولخانه *tèkhtèyé poul choumarı*, — maison de commerce, باکارخانه *tèdjarèt khanè*, pr t *tıdjarèt khanè*

COMTE, s m, عراف *ghraf* (de l'allemand, par le russe)

COMPULSER, v a, واری کردن دفتر *va rècı kèrdènè dè-fatèr*

CONCASSER, v a., حرد کردن *khourd kèrdèn*, — concassé, حرد شده *khourd choudè*

CONCAVE, adj des 2 g, منحنی *mian tèhı*, گود *gooud*,
a معقر *mouqè"èr*, pr t *mouqa"ar*

CONCAVITÉ, s f, گودی *gooudi*, a قعر *qè'èr*, pr t قا'ر, pl
قعر *qou'our*

CONCÉDER v a, واگداسی *va gouzachtèn*, دادی *dadèn*

CONCENTRATION, s f, نککا جمع سدن *yèk dja djèm' choudèn*

CONCENTRER, v a, نککا جمع کړس *yèk dja djèm' kèrdèn*,
— concentré, e, نککا جمع سده *yèk dja djèm' choudè*

CONCENTRIQUE, adj des 2 g, هم مرکز *hèm mèrkèz*

CONCEPT, s m, a فکر *fèkr*, pr t فکر *tècevvour*

CONCEPTION, s f, en physiologie, آسسی سدن *àbèstèn choudèn*, — faculté de comprendre, هوس *houch*

CONCERNANT, prep, a محل *dèkhl*, متعلق *moutè'èllèq*,
— concernant telle affaire, کار متعلق نعلان *moutè'el leq bè felan kar*

CONCERNER, v a, محل داسی *dèkhl dachten*

CONCERT, s m, سازندگی *sazèndègui*, اهنک *àhèng*, —
fig, de concert, یکسپان *yèk pèrman*, a بالاتعل *bèl èttèfaq*, pr t بل ائتفاق *bil ittifaq*

CONCERTANT, e, سازنده *sazèndè*

CONCERTE (Se), نککرف سدن *yèk hèr f choudèn*, نک
رأی سدن *yèk rè'i choudèn*

CONCESSION, s f, کدسب *guzècht*, a احسان *èhsan*, pr t
ihsan, عیایب *'ènayèt*, pr t 'inayèt, کرم *kèrèm èmtiaz*

CONCESSIONNAIRE, s m, صاحب امیار *sahèbè èmtiaz*

CONCEVABLE, adj des 2 g, بردنک بفهم *nèzdk bè fèhm*

CONCEVOIR, v a, comprendre, درک کړس *dèrk kèrdèn*,

فهمیدن *fèhmîdèn*, مینعل سدن *mountèqèl choudèn*,
 — devenir grosse, آنسی سدن *âbèstèn choudèn*, کل
 برداسی *hèml bèr dachtèn*, سکم برداسی *chèkèm bèr dachtèn*

CONCIERGE, s des 2 g, دریای *dèrban*

CONCILIABLE, adj des 2 g, اصلاح یدر *èslah pèzir*

CONCILE, s m, a روسای دسی *èdylace rou'è çai dîn*

CONCILIANT, e, adj V CONCILIATEUR

CONCILIATEUR, TRICE, s, a مصلح *mouslèh*, pr t *mouslîh*,
 pl مصلحون *mouslèhoun*, pr t *mouslîhoun*

CONCILIATION, s f, آسی *âchtî*, a اصلاح *èslah*

CONCILIER, v a, اصلاح داس *âchtî dadèn*, آسی داس *èslah dadèn*, موافق هم کردن *mouvafeqè hèm kèrdèn*

CONCIS, e, adj, a مختصر *moukhtècèr* pr t *moukhtaçar*

CONCISION, s f, a احتصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtîçar*

CONCITOYEN, NE, s همسهری *hèm chèhrî*

CONCLAVE, s m, a حلاص *èdylacé khoulèfa*, pr t *idylaci khoulèfa*

CONCLUANT, e, adj, a مسبب *mousbèt*, pr t *musbît*

CONCLURE, v a, صورت احکام داس *sou'ètè èndjam dadèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, قرار داس *qèrar dadèn*, —
 conclu, e, قرار داده شده *qèrar dadè choudè*

CONCLUSIF, IVE, adj, نیکه حسن *nètîdjè bèkhch*

CONCLUSION, s f, احکام *èndjam*, قرار داد *qèrar dad*, a قرار *qèran*, pr t *qarar*, نیکه *nètîdjè*

CONCOMBRE, s m, حیار *khîar*

CONCOMITANCE, s f, همراهی *hèm-rahi*, a مرافعب *mou-rafèqèt*

CONCOMITANT, e, adj, همراه *hèm rah*

CONCORDANCE, s f, a موافعب *mouvafèqèt*, pr t *muva-faqat*, مطابعب *moutabèqèt*, pr t *mutabaqat*

CONCORDAT, s m, پیمان در باب امور دستمه *pèimané dèr babé oumouré dînyè*

CONCORDE, s f, سازش *yèk dèli*, همراهی *hèm rahî*, سازش *sazèch*, a اتعای *ètètèfaq*, p t *ittisufaq*

CONCORDER, v n, همراهی *yèk dèl choudèn*, سازش *hèm rahî kèrdèn*

CONCOURIR, v n, coopérer, همراهی کردن *hèm rahî kèrdèn*, — être en concurrence, ادعای برتری کردن *èddè'at bèi tèrî kèrdèn*, هیبت طلب *tèfèzzoul kèrdèn*, همبطلب *hèm mètlèb boudèn*

CONCOURS, s m, action d'agir conjointement, همراهی *hèm rahî*, سراك در عمل *chèrakèt dèr'emèl*, — affluence de monde, ارحام *èzdèham*, pr t *izdîham* — V aussi CONCOURIR

CONCRET, ÈTE, adj, انبسته *embèstè*, a مومند *moundjè mèd*, pr t *muindjèmd*

CONCRÉTION, s f, انبستگی *embèstègûi*, a احماد *èndjèmad*, pr t *îndjîmad*

CONCUBINAGE, s m, بی عدی *bî 'èqdî*

CONCUBINAIRE, adj m, بی عدی *darèndèyè zènè ghèiré 'èqdî*

CONCUBINE, s f, بی غیر عدی *zènè ghèiré 'èqdî*

CONCUPISCENCE, s f, a شهوت *chèhvèt*, افسانه *nèfsé èmmarè*

CONCURREMMENT, adv , همراہ *hèm-rah*

CONCURRENCE, s f , واحد واحد *èq-damé èchkhacé moukhtèlèfè bè èmré vahèd*, نجاح *lèdjadjètè hèm diquèr*, a رقيب *rèqabèt*

CONCURRENT, E, s مطلب هم *hèm mèllèb*, a رقيب *rèqib*,
pr t *raqib*

CONCUSSION, s f , a ظلم *zoulm*

CONCUSSIONNAIRE, s f , a ظالم *zalèm*, pr t *zalm*

CONDAMNABLE, adj des 2 g , qui mérite condamnation,
مسحق حكم سرع *moustèhèqqé heukmé chér*, —
blâmable, كرتى مدمم *mèzèmmèt kèrdèn*, كرتى *rèdd kèrdèn*

CONDAMNATION, s f , a حكم *heukm*, pr t *hukm*, فوى *fètva*

CONDAMNER, v a , حكم دادى *heukm dadèn*, فموا دادى *fètva dadèn*, — condamné, e, a محكوم عليه *mèhkoum 'èlèih*

CONDENSATION, s f , V CONCRÉTION

CONDENSER, v a , انمسه كرس *èmbèstè kèrdèn*, — condensé, e, انمسه *èmbèstè*

ONDESCENDANCE, s f , a مساعدة *mouça'èdè*, pr t *muça'èdè*, رضا *rèza*, pr t *riza*

ONDESCENDANT, E, adj , راضى سوند *razi chèvèndè*,

ONDESCENDRE, v n , راضى سدن *razi choudèn*

ONDISCIPLE, s m , همدرس *hèm dèrs*, a. رفيع الدرس *rèfiq oud dèrs*

ONDITION, s f , a شرط *chèrt*, pr t *chart*, pl سروط *chou-rout*, — à cette condition, باى سروط *bè in chèrt*, —

nature, état d'une chose, *حال hal*, — il est dans une mauvaise condition, *حالت بد اسب halèch bèd èst*

CONDITIONNEL, LE, adj, a *شرطی chèrti*, pr t *charti*, *مشروطی mèchrouti*

CONDITIONNELLEMENT, adv, a *بشرط bè chèrt*, — en parlant d'un marché conditionnel, a *مختار mou khèvyèr*

CONDITIONNER, v a, *درست کردن droust kèrdèn*, *مستظم کردن mountèzèm kèrdèn*

CONDOLÉANCE, s f, *سرسلامی sèr sèlamèti*, a. *تعزیه tè'èziè*, pr t *ta'ziè*, — lettre de condoléance, *نامه تعزیه tè'èziè namè*, pr t *ta'ziè namè*

CONDOR, s m, *روح roukh*

CONDUCTEUR, TRICE, s *راه بر rah-bèr*, *بلد bèlèd*, *راهنامه rah nemai*, a *قائد gayèd*, pr t *qaid*

CONDUIRE, v a, *راهنامهی کردن hèm rah rèftèn*, *راهنامهی kèrdèn*, *بوردن bourdèn*, *آوردن àvourdèn*, — se conduire, *رفتار کردن rèftar kèrdèn*, *سلوک کردن selouk kèrdèn*, *حرکت کردن hèrèket kèrdèn*

CONDUIT, s m, *راه rah*, a *محرّا mèdjra*, pr t *mdjra*

CONDUITE, s f, action de conduire, *راهنامهی rah nemayi*, — manière de se comporter, *رفتار rèftar*, a. *سلوک selouk*, pr t *sulouk*, *حرکت hèrèkèt*, pr t *ha rèkèt*

CÔNE, s m, a. *مخروطه mèkhrouètèt*, pr t *makhroutat*

CONFECTION, s f., action de faire, *ساخت sakht*, a. *عمل 'èml*, pr t *'amèl*

CONFECTIONNER, v a, *droust kèrdèn*, ساحى کردن *sakhtèn*

CONFÉDÉRATION, s f, *hèm pèiman*, يکجهى *yèk djèhèt*, a. *ettèfaq*, اتعاى *ettèfaq*, pr t *ittifaq*, معاهد *mou' àqèdè*, pr t *mu'aqadè*

CONFÉDÉRER (Se), réfl, *hèm pèiman*, هېمان سدى *choudèn*

CONFÉDÉRÉ, e, adj, *hèm pèiman*, هېمان *mouttèfèq*, متعوى *mouttèfèq*, pr t *muttèfèq*, pl *mouttèfèqin*, معاهد *mou' àhèd*, pl *mou' àhèdin*, معاهدسى *mou' àqèdè*, pl *mou' àqèdin*

CONFÉRENCE, s f, comparaison de deux choses, a. *mouqabèlè*, معانله *tètbiq*, تطبى *tètbiq*, pr t *tatbiq*, — entretien, *gof t gou*, گوشت گوى *moukalèmè*, مکالمه *moukalèmè*, pr t *mukalèmè*, معاولة *mouqavèlè*

CONFÉRER, v a, comparer, *mouqabèlè kèrdèn*, معانله کردن *tètbiq kèrdèn*, تطبى کردن — une dignité, un honneur, *èhsan fèrmoudèn*, احترام فرمودن *mèrhèmèt kèrdèn*, — parler ensemble, *gof t gou dachtèn* (ou *kèrdèn*), گفتگو دانستن *moukalèmè kèrdèn*, مکالمه کردن

CONFESSE, s f V CONFESSION

CONFESSEUR, v a, *èqrar kèrdèn*, اقرار کردن *è'tèraf kèrdèn*, اعتراف *gounahé khoud ra bè kèchich*, گناه خود را بکسى گفتى *gof tèn*

CONFESSION, s f, a. *èqrar*, اقرار *è'tèraf*, اعتراف *è'tèraf*, pr t *è'tèraf*

CONFESSIONNAL, s m, a كرسى الاعراف *koursi oul è'ètèraf*,
pr t *kursi ul i'tiraf*

CONFIANCE, s f, a. اعماد è'ètèmad, pr t i'timad, وىون
veçouq, امنتب èmnyèt

CONFIANT, e, adj, a مطمئن *moutmèinn*

CONFIDEMENT, adv, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
manè*

CONFIDENCE, s f, همرازى *hèm razı*, a محرمته *mèhrèmyèt*,
pr t *mahrèmyèt*, — faire confidence de quelque
chose à quelqu'un, كسى حرمانه كفى *tchizi ra
bè kèci mèhrèmanè gofièn*

CONFIDENT, e, s, همراز *hèm raz*, a ندیم *nèdim*

CONFIDENTIEL, le, adj, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
manè*

CONFIDENTIELLEMENT, adv, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
rèmanè*

CONFIGURATION, s f, a شكل *chèkl*, صوب *sourèt*

CONFIGURER, v a, مصور کردن *moucèvvèr kèrdèn*, — con-
figuré, e, مصور شده *moucèvvèr choudè*, a مستکل *mou-
tèchèkkèl*, pr t *mutèchèkkal*

CONFINER, v n, همحدود بودن *hèm houdoud boudèn*

CONFINS, s m pl, سرحدات *sèr hèddat*, a حدود *hou-
doud*

CONFIRE, v a, مرتا کردن *mourèbba kèrdèn*

CONFIRMATIF, ive, adj, a معوى *mouqèvvi*, pr t *mou-
qavvè*

CONFIRMATION, s f, a تأکید *tè'èkid*

CONFIRMER, v a., rendre plus stable, اسوار کردن *oustevâr*

kèrdèn, مغرب کردن *meuhkèm kèrdèn*, —
 tèqvuyèt kèrdèn, — rendre plus certain, محقق کردن
mouhèqqèq kèrdèn, — confirmé, e, استوار شده *oustevâr*
choudè, — devenu plus certain, محقق شده *mouhèq*
qèq choudè

CONFISCABLE, adj des 2 g, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*

CONFISCATION, s f, a ضبط *zèbt*, pr t zabt

CONFISEUR, s m, شیرینی ساز *chirini saz*, قنادی *qèn*
nadî

CONFISERIE, s f, شیرینی سازی *chirini sazi*

CONFISQUER, v a, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*, — confisqué,
 e, ضبط شده *zèbt choudè*

CONFITURE, s f, ریحار *ritchâr*, ریحال *ritchâl* (termes
 vieillis), a مریتا *mouî èbba*

CONFLAGRATION, s f, a آتش گرفتن *èhtèraqé koulli*, pr
 t *ihlu aqî kulli*

CONFLIT, s m, شورش *chourèch*, زد و خورد *zèd o khourd*, a
 منازعه *mounaqèchè*, pr t *mounaqacha*, مبارزه *munazè'è*
 pr t *mounaza'a*, مصاربه *mouzarèbè*

CONFLUENT, s m, آب دو رودخانه *mèhèllèl èttè*
çalé àbè dou roud khanè, a ملغای بهری *moultèqar*
nèhrèn

CONFLUER, v n, در یکجا جاری شدن *yèk dja djari*
choudèn

CONFONDRE, v a, mêler, بهم ریختن *bè hèm zèdèn*, آمیختن
âmikhtèn, محلوپ کردن *mèkhlout kèrdèn*, — couvrir
 de honte, حشمت کردن *chèrmsar kèrdèn*, حشمت دادن
khèdjalèt dadèn, — se

confondre, se troubler, پەڕیخان سەدەن *pèrichan chou-dèn*, — confondu, e, مەبھوت ماندەن *mèbhout mandèn*, — confondu, e, mélé, مەخلووت سەدە *mèkhlout choude*, آمیکتە *âmikhtè*, — troublé, دەی پەڕیخان *zèhn pèrichan*, a مەبھوت *mèbhout*

CONFORMATION, s f, سەخت *sakht*, a تەركیب *tèrkib*

CONFORME, adj des 2 g, a مۆتابەق *moutabèq*, pr t mouta bîq, مۆوافەق *mouvafèq*, pr t *mouvafiq*

CONFORMÉMENT, adv, بە ھەسەب *bè həcèbé*, بە ھەمھەنگ *bè mouqtèzar*, a مۆوافەق *mouvafèq*, pr t *mouvafiq*, مۆتابەق *moutabèq*, pr t *moutabiq*, وەف *èlè vèfq*

CONFORMER, v a, مۆوافەق کەردەن *mouvafèq kèrdèn*, مۆوافەق ھەم *mouvafèqè hem kèrdèn*, — se conformer, مۆتابەق کەردەن *moutabè'èt kèrdèn*

CONFORMÉ, e, adj, تەركیب سەدە *terkib choudè*

CONFORMITÉ, s f, a مۆوافەق *mouvafèqèt*, مۆتابەق *mouta bèqèt*, pr t *moutabaqat*

CONFORTABLE, adj des 2 g, آسودە *âçoudè*, a راحەت *rahèt*, pr t *rahat*

CONFORTATIF, ive, adj, قوێ دەھندە *gouvvet dèhèndè*, a مۆقەوێ *mouqèvvi*, pr t *mouqavvi*

CONFORTATION, s f, a تەقوێت *tèqvèt*

CONFORTER, v a, fortifier, ئاستەوار کەردەن *oustevâr kèrdèn*, — encourager, تەقوێت دادەن *gouvvet dadèn*, — tēqviētē gēlb kērdēn, دلەری کەردەن *dèlir kèrdèn*

CONFRATERNITÉ, s f, a رەفاقەت *rèfaqèt*, pr t *rèfaqat*

CONFRÈRE, s m, a رفیق *rèfiq*, pl رفقاء *roufèqa*, pr t رفاقا *ru-faga*

CONFRONTATION, s f, روبرو کردن *rou bè rou kèrdèn*, a مواجهه *mouvadjèhè*, — en parlant d'écriture, معاملة *mouqabèlè*

CONFRONTER, v a, mettre en présence, روبرو کردن *rou-bè-rou kèrdèn*, مواجهه کردن *mouvadjèhè kèrdèn*, — comparer, معاملة کردن *mouqabèlè kèrdèn*, تطبیق کردن *tètbiq kèrdèn*

CONFUS, e, adj, mêlé, آمیخته *âmikhtè*, a مخلوط *mèkh lout*, pr t makh lout, — embrouillé, بی در بوی *tou dèr tou*, a معلی *moughlèq*, pr t moughlaq, مبهم *moubhèm*, — honteux, سرمسار *chèr msar*, سرمند *chèr mèndè*, a محکوب *mèhdjoub*, pr t. mahdjoub, حاکل *khedjèl*, pr t khadyl

CONFUSÉMENT, adv, a مبهم *moubhèm*, معلی *moughlèq*, pr t moughlaq

CONFUSION, s f, embarras, پراکندگی *pèrakèndègu*, a اغتشاش *èghtèchach*, pr t ightichach, — trouble, désordre, آشوب *àchoub*, بی نظمی *bi nèzmi*, a احلال *èkhtèlal*, pr t ikhtilal, — honte, سرمساری *chèrmsari*, سرم *chèrm*, سرمندگی *chèrmèndègu*, a حاکل *khè-djalèt*

CONGÈ, s m, دستور *dèstour*, a اذن *èzn*, pr t izein, اجازه *èdjazè*, pr t idjazè, رخصت *roukhsèt*, pr t roukhsat

CONGÉDIER, v a, مرخص کردن *biroun kèrdèn*, مرخص کردن *mourèkhhkès kèrdèn*

CONGÉLATION, s f, انبستگى *embèstègui*, a انجماد *èndjè-mad*, pr t انجماد *djoumoud*

CONGELER, v a, بچ کردن *embèstè kèrdèn*, — se congeler, بچ شدن *embèstè choudèn*, — بچ شدن *yèkh choudèn*, — conge'è, بچ شده *embèstè*, بچ شده *yèkh choudè*, a مچماد *moundjèmèd*, pr t مچماد *mundjèmèd*

CONGESTION, s f, جمع شدن احلاط *djèm' choudènè èkhlat*, — cérébrale Voy APOPLEXIE

CONGLOBATION, s f, a اجتماع دلائل *èdjtèma'è dèlayèl*, pr t اجتماع دلائل *idjtima'è dèlaul*

CONGLOMÉRER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*

CONGRATULER, v a V FÉLICITER

CONGRÉGATION, s f, a جماعت *djèma'èt*, pr t جماعت *djèma'at*

CONGRÈS, s m, مسورب *èndjoumènè mèchvèrèt*, a مساورة *mouchavèrè*

CONGRU, e, adj, suffisant, a, سافى *chafi*, كافى *kafi*, pr t كافى *kiafi*, — convenable, سافى *chayèstè*

CONGRUITÉ, s f, efficacité de la grace de Dieu, a انصراف *ècèrè tooufiqè èlahi*, — convenance, سافى *chayèstègui*, a انصاف *haqèt*

CONGRUMENT, adv, a مناسب *bè mounacèbèt*, سافى *bè chayèstègui*

CONIQUE, adj des 2 g, a مخروطى *mèkhrouti*, pr t مخروطى *makhrouti*

CONJECTURAL, e, adj, a تكمينى *tèkhmini*, pr t تكمينى *takhmini*

CONJECTURALEMENT, adv, ارروی بحسی *èz roui tèkh-min*

CONJECTURE, s f, گومان *gouman*, a طقّ *zènn*, pr t zann, بحسی *tèkhmin*, pr t takhmin, — par conjecture, a بحسا *tèkhminèn*, pr t takhminèn

CONJECTURER, v a, گومان کردن *gouman bourdèn* (ou کردن *kèrdèn*), طقّ کردن *zènn kèrdèn*, — conjecturé, e, a. مظنّ *mèznoun*, pr t maznoun

CONJOINDRE, v a, حبّ کردن *tèzvidj kèrdèn*, *djouft kèrdèn*

CONJOINT, e, adj, حبّ شده *djouft choudè*, پیوسته *pèvèstè bè hèm diguèr*

CONJOINTEMENT, adv همراه *hèm ı ah*, با هم *ba hèm*, a معا *mè'èn*

CONJONCTIF, ive, adj, a وصلی *vèslı*, pr t vash

CONJONCTION, s f, a ازدواج *èzdèvadj*, pr t izdivadj, — terme de gram حرف عطف *hèrfé 'ètıf*, pr t harfi 'atıf, — des astres, a اقتران *èqtèran*, pr t iqtiran, قران *qèran*, pr t qıran

CONJONCTURE, s f, a حال *hal*, حالب *halèt*

CONJUGAISON, s f, a تصریف *tèsrif*, pr t tasrif

CONJUGAL, e, adj, a نکاحی *nèkahı*, pr t nikıahı, روحی *zooudjı*, pr t zèvdjı

CONJUGALEMENT, adv, میل رن و سوهر *mèslé zèn-o-chohèr*

CONJUGUER, v a, تصریف کردن *tèsrif kèrdèn*

CONJURATEUR, s m, ریش سعاد ناعنکراں *rich sèfidé yaghı-*

quèran, — magicien, ساحر *sèhr baz*, pr t *sìhr baz*.

CONJURATION, s f, *yaghi guèr*, — paroles magiques, *a* ساحر *sèhr*, pr t. *sìhr*, — pl, prières *a* الماس *èltèmas*, pr t *iltimas*, *حا* *rèdja*, pr t *ridja*, *نصرع* *tè-zèrrou'*, pr t *tèzarrou'*

CONJURER, v a, former un complot, *yaghi choudèn*, *عصای کردن* *'eucian kèrdèn*, — prier instamment, *بهرام الماس کردن* *bè èbram èltèmas kèrdèn*, *نصرع کردن* *tèzèrrou' kèrdèn*, — empêcher, détourner, *دفع کردن* *dèf' kèrdèn*

CONJURÉ, s m, *yaghi*, *a* عاصی *àci*, — les conjurés, *yaghi guèran*

CONNAISSABLE, adj des 2 g, *ساحسی* *chènakhtèm*

CONNAISSANCE, s f, notion, *آگاهی* *àgahi*, *a* اطلاع *ètèlè'* pr t *ittila'*, *حبر* *khèbèr*, pr t *khabèr*, — je n'en ai pas connaissance, *ندارم اطلاع* *ètèlè' nèdarèm*, — liaison, *آشنائی* *àchnayi*, — la personne qu'on connaît, *آشنا* *àchna* pr t. *achina*, — faire connaissance, *آشنا شدن* *àchna choudèn*, — sans connaissance *بی هوش* *bi houch*

CONNAISSEMENT, s m, *a* حوار *djèvaz*

CONNAISSEUR, EUSE, s, صاحب وقوف *sahèb vouqouf*, *اهل خبر* *èhlé khèbrè*

CONNAÎTRE, v a, *ساحسی* *chènakhtèn*, دانستی *danèstèn*, — connu, e, *ساحس* *chènakhtè choudè*, *a* معروف *mè'èrouf*, pr t *ma'rouf*

CONNEXE, adj des 2 g, پیوسته *pèivèstè*, *a* متصل *mouttè-cèl*, pr t *muttècèl*

CONNEXION, ou CONNEXITÉ, s f, پېښتېگي *pèwèstègui*, a.
 اتصال *ètètègal*, pr t *ittigal*

CONNIVENCE, s f, a اعصاب *èghmaz*, pr t *ighmaz*,
 اعصاب العبي *èghmaz oul 'èin*, pr t *ighmaz ul 'èin*,
 — complicité secrète, در حقه کدل بون *dèr khoufiè yèk dèl boudèn*

CONNIVER, v n, cacher la faute d'autrui, اعصاب
 کړن *èghmaz kèrdèn*, — être complice secrète-
 ment, در حقه کدل بون *dèr khoufiè yèk dèl boudèn*

CONQUÉRANT, s m, کښور کسا *kèchvèr goucha*, کښور سانی
kèchvèr sètan, a. فاتح *fatèh*, pr t *fatih*

CONQUÉRIR, v a, فتح کړن *tèskhir kèrdèn*, مسکر کړن
fèth kèrdèn, — conquis, e, مسکر سده *tèskhir choudè*,
 a معبر *mèftouh*, مسکر *moucèkhkhèr*

CONQUÊTE, s f, a مسکر *teskhir*, فتح *fèth*, pl فوجات
foutouhat

CONSACRANT, adj m, کنده *tègdès kounèndè*

CONSACRER, v a, à Dieu, معنس کړن *mouqèddès kèrdèn*,
 مصرف کړن *moubarèk kèrdèn*, — employer, مصرف کړن
mèsrèf kèrdèn

CONSCIENCE, s f, a نفس محطه *nèfsè moukhtèrè*, نفس
 لوامه *nèfsè lèvvamè*, — cependant on dit il n'a
 pas de conscience, انصاف ندارد *ènsaf nèdar èd*, مړوب
 ندارد *mourouvvèt nèdarèd*, — en conscience, اناصافا
ènsafèn, pr t *insafèn*

CONSCIENCIUSEMENT, adv, اړ روی انصاف *èz roui ènsaf*, a.
 انصافا *ènsafèn*, pr t. *insafèn*

CONSCIENCIEUX, se, adj, ما انصاف *khouda-tèrs*, *ba ènsaf*, a.

مصنف *mounsèf*, pr t *mùnsif*

CONSCRIPTION, s f, سېار گړنې *sèr baz guèrèftèn*

CONSCRIT, s m, سېار حديد *sèr bazè djèdèd*

CONSÉCRATION, s f, a تېقدیس *tèqdīs*, pr t *taqdīs*

CONSÉCUTIF, ive, adj, پېر دېر پېر *pèr dèr pèr*

CONSÉCUTIVEMENT, adv, پېر دېر پېر *pèr dèr pèr*, a معاف

موتې'آقېبېن, pr t *mutè'āqībèn*, موالا *moutèvalhèn*

CONSEIL, s m, پېند *pènd*, اندر *èndèr*, a نصیحت *nè-*

cihèt, pr t *nacihat*, pl نصایح *nèçayèh*, pr t *naçarh*,

— assemblée, انجمن *èndjournèn*, کنجاق *kènqadj*, a

مجلس *mèdjlys*, pr t *mèdjlys*, مسرور *mèchvèrèt*, —

grand conseil, مجلس والا *mèdjylècé vala*, — privé,

مجلس خاص *mèdjylècé khass*, pr t *mèdjlyci khass*, —

de justice مجلس احکام عدلته *mèdjylècé èhkamé 'èd-*

lyè, pr t *mèdjlyci ahkiam 'adlyè*, — de l'instruction

publique, مجلس معارف عمومته *mèdjylècé mè'ārèfé*

oumoumyè pr t *mèdjlyci mè'ārifi oumoumyè*, — de

la guerre, عسکرته *'èskèryè*, pr t *'askèryè*, — de la

marine, بحرته *bèhryè*, pr t *bahryè*, — des finances,

مالته *malryè*, — du commerce, تجارت *tèdjarèt*, pr

t *tidjarèt*, — de l'agriculture, زراعت *zèra'èt* pr t

zèra'at

CONSEILLER, v a, نصیحت کړې *pènd dadèn*, پېند دادې *pènd dadèn*, نصیحت

nècjhèt kèrdèn

CONSEILLER, s m, پېند دهنده *pènd dèhèndè*, a ناصح *na-*

cèh, pr t *nacih*, مستشار *moustèchar* (vulg *mouchtè*

char), مشاور *mouchavèr*, pr t *muchavir*

- CONSENTANT**, *e*, *adj*, رضا *rèza dadè*, *a* راضی *razi*
CONSETEMENT, *s m*, *a* رضا *rèza*, *pr t* ریزا *riza*, قبول *qèboul*,
pr t قابول *qaboul*
CONSENT R, *v n* *et a*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, سی در
 تهن دهر دادهن *tèn dèr dadèn*, راضی شدن *razi choudèn*
CONSEQUENCE, *s f*, *a* سمر *sèmèr*, نسیجه *nètîdjè*, *pl* نسیج
nètayèdj, *pr t* نسیج *netaidj*
CONSEQUENT, *e*, *adj*, *a* موافق فاعده *mouvafèqé qa'èdè*,
 با رابطه *ba rabètè*, — *par conséquent*, پس *pès*, با برای
bèna bèr in, *a* لهذا *lè haza*, *pr t* *la haza*
CONSEQUEMMENT, *adv*, با برای *bèna bèr in*, لا حرم *la djè-*
rèm, *a* لهذا *lè haza*, *pr t* *la haza*
CONSERVATEUR, TRICE, *s* نگاهدارنده *nègah darèndè*,
 نگاهدار *nègah dar*, *a* حافظ *hafèz*, *pr t* *hafiz*
CONSERVATION, *s f*, نگاهداری *nègah dari*, *a* حفظ
hèfz, *pr t* *hifz*, محافظت *mouhafèzèt*, *pr t* *mouha-*
fazat
CONSERVER, *v a*, نگاهداری *nègah dachtèn*, محافظت
 کردن *mouhafèzèt kèrdèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*
CONSERVATOIRE, *s m*, علمخانه موسعی *tè'èlim khanèyé*
mouciq, *pr t* *ta'lim khanèt mouciq*
CONSERVE, *s f* **CONFITURE**
CONSIDÉRABLE, *adj* *des 2 g*, عاب بررک *ghayèt bouzourg*,
 بررکوار *bouzourgvar*
CONSIDÉRABLEMENT, *adv*, بسیار *bèciar*, خیلی *khèli*
CONSIDÉRANT, *s m*, *motif*, *a* سبب *sèbèb*, *pl* اسباب *èsbab*,
 ملاحظه *moulahèzè*, *pl* ملاحظات *moulahèzat*, — *gé-*
rondif, considérant que, vu, نظر به *nèzèr bè*

CONSIDÉRATION, s f, action d'examiner اندیشه *èndichè*,
 a. ملاحظه *dèqqètè moulahèzè*, pr t *dèqqat*
moulahaza, — motif, a. دلیل *dèlil*, علت *'èllèt*, pr t
'èllèt, سبب *sèbèb*, — estime, a. رعایه *rè'âyèt*, حرمت
heurmèt, pr t *hurmet*

CONSIDÉRER, v a, examiner, با دقت ملاحظه کردن *ba dèq
 gèt moulahèzè kerdèn*, مساعد کردن *mouchahèdè kèn
 dèn*, — réfléchir sur, اندیشیدن *èndichidèn*, اندیشه
 کردن *èndichè kèrdèn* دقت کردن *dèqqèt kèrdèn*,
 — avoir de l'estime محترم داسی *mouhtèrèm dach-
 tèn*, معتر داسی *mèhèll gouzachtèn*, محتل کداسی
meu'eutèbèr danèstèn, — considéré, e, ملاحظه شده
moulahèzè choudè, — honoré, a. محترم *mouhterèm*,
 معتر *meu'eutèbèr*

CONSIGNATAIRE, s m امانتدار *èmanèt dar*

CONSIGNATION, s f, a امانت *èmanèt*

CONSIGNE, s f, فرمان *fèrman*, a حکم *heukm*, pr t *hukm*,
 امر *èmr*

CONSIGNER, v a, برسم امانت سپردن *bè rèsmé èmanèt sou-
 pourdèn*, داس امانت دادن *èmanèt dadèn*, — remettre, داس
dadèn, تسليم کردن *tèslim kèrdèn*, تحویل دادن *tèhvîl dadèn*, — consigné, e,
 امانت داده شده *èmanèt dade choudè*

CONSTANCE, s f, سعی *sèfti*, استسکی *èmbèstègûi*, a
 غلبه *ghèlzèt*, pr t. *ghalzât*, قوام *qèvam*, pr t *qavam*,
 — fig, stabilité, پایداری *pai dârî*, a دوام *dèvam*, صاب
sèbat, قرار *qèrar*, pr t *qarar*

CONSISTANT, e, adj, پایدار *pai dâr*, با دوام *ba dèvam*

'ONSISTER, v n, عبارت مبنی بوجس *mèbni boudèn*,
 'èbarèt boudèn, — il consiste en ceci, معنی بر اسی
 'èharèt èz عبارت ار اسی است, *mèbni bèr in èst*,
in èst

'ONSOLABLE, adj des 2 g, تسلی بدین *tècèlli-pèzur*

'ONSOLANT E, adj, تسلی دهنده *tècèlli dèhèndè*

'ONSOLATEUR, TRICE, s, تسلی کننده *tècèlli kounèndè*,
 عکسار *ghèm gouçar*

'ONSOLATION, s f, a تسلی *tècèlli*, تسلیب *tès'iyèt*

'ONSOIER, v a, عکساری کردن *ghèm gouçari kèrdèn*,
 تسلی دادن *tècèlli dadèn*, — se consoler, تسلی
tècèlli yaftèn, — consolé, e, تسلی یافته *tècèlli yaftè*,
 a تسلی *moutècèlli*

ONSOLIDANT, s m, استوار کننده *oustèvar kounèndè*

ONSOLIDATION, s f, استواری *oustèvari*, استحکام *èstèh*
kam, pr t *istihkiam*

ONSOLIDER, v a, استوار کردن *oustèvar kei dèn*, محکم
meuhkem kèrdèn, — consolide, e, استوار شده *oustèvar*
choudè, استحکم *moustèhkèkè*

ONSOMMATEUR, TRICE, s, خرج کننده *khèrdj kounèndè*

ONSOMMATION, s f, a خرج *khèrdj*, مصرف *khèrdj*,
mèsrèf, pr t *masraf*, — achievement, اتمام *ètman*,
 pr t *itman*, استیکمال *èstèkmal*, pr t *istikmal*

ONSOMMÉ s m, خلاصه آنکوسب *khoulacèyé àb gouçhi*

ONSOMMER, v a, اتمام رسانیدن *bè ètman rèça*
ni dèn اتمام کردن *ètman dadèn*,
kèrdèn, — détruire par l'usage, صرف کردن *sèrf kèr*
dèn, خرج کردن *bè-mèsrèf rèçanidèn*, رسانیدن

khèrdj kèrdèn, — se consommer, صرف شدن *sèrf*
choudèn, حرج شدن *khèrdj choudèn*, تمام شدن *tèmam*
choudèn, — consommé, e, صرف شده *sèrf choudè*, تمام
 شده *tèmam choudè*

CONSONNANCE, s f, a مواضع اصوات *mouvafèqètè èsvat*,
 pr t *mouvafagatı èsvat*

CONSONNANT, e, adj, هم آهنگ *hèm àhèng*, pr t *hèm-
 àhènk*

CONSONNE, s f, a حرف سالم *hèrfé salèm*, pr t *harfi sa
 lim*, pl حروف سالمة *houroufé salèmè*, pr t *houroufi
 salimè*

CONSORTS, s m pl, همایان *hèm payan*

CONSPIRATEUR, s m, یاعی *yaghi*, a معسد *moufsèd*,
 pr t *mufsıd*

CONSPIRATION, s f, باغیگری *yaghi guèri*, a. فساد *fèçad*,
 افساد *èfsad*, pr t *ifsad*

CONSPIRER, v n, کنه اتعاف کردن *èttèfaq kèrdèn*, معنی
 شدن *mouttèfèq choudèn*

CONSPUER, v a V CRACHER

CONSTAMMENT, adv, avec constance, به پنداری *bè paı
 dari*, به سبوت قدم *bè sebouté qèdèm*, به دوام *bèr dèvam*, a
 به دوام *bèd dèvam*, pr t *bid dèvam*, — toujours, همیشه
hèmichè, a. متصل *mouttècèl*, pr t *muttècıl*, علی الدوام
 'èlèd dèvam, pr t 'alad davam, دایما *daimèn*, pr t
 daima

CONSTANCE, s f, پنداری *paı dari*, ثابت قدمی *sabèt-qè-
 dèm*, a. سوج *rouçoukh*, سبات *sèbat*

CONSTANT, e, adj, پاندار *paı-dar*, a. راسخ *racèkh*, pr ra-

cikh, نام قدم *sabèt-qèdèm*, pr t. *sabît qadèm*
CONSTANTINOPLE (ville), اسلامبول *èslamboul*, pr t. *islam-*
boul ou استانبول *istamboul*

CONSTATER, v a, محقق کردن *mouhèqqèq kèrdèn*,
 نام نهادن *sabèt kèrdèn*, ثابت کردن *bè-*
èsbat rèçanidèn, — constaté, e, ثابت شده *sabèt*
choudè

CONSTELLATION, s f, ستارهگان *sètarègan*, a کواکب *kèva-*
kèb, — sous laquelle on est né, a طالع *talè'* pr t.
tali', روح *bourdj*, pl روح *bouroudj*

CONSTERNATION, s f, هراس شدید *hèracé chèdid*, a دهسب
dèhchèt, حیرت *hèirèt*, pr t *hairèt*

CONSTERNER, v a, هراسان کردن *hèraçan kèrdèn*, دهسب
 انداختن *bè dèhchèt èndakhtèn*, مدحوش کردن *mèd-*
houch kèrdèn, — consterné, e, مات و ماتر مانده *mat-*
o moutèhèryèr mandè

CONSTIPATION, s f, سکم دسکی *chèkèm bestègui*, a انعصاف
ènqèbaz, pr t *inqibaz*, قصب *qèbz*, pr t *qabz*

CONSTIPER, v a, قصب آوردن *qèbz àvourdèn*, — constipé,
 e, قصب کرده *qèbz kèrdè*, a مومقصب *mounqèbèz*, pr t
mounqabiz

CONSTITUÉ, e, adj, établi par les lois, معتر شده *mouqèrrèr*
choudè, صکیح البسه *bèr qèrar choudè*, a سکیح اول بونی *sèhik*
oul bouniè

CONSTITUER, v a, composer un tout, عیار بودن *'èbarèt*
boudèn, — l'âme et le corps constituent l'homme,
 بچهر عیار ار روح بدن است *bèchèr 'èbarèt èz rouh o*
bèdèn èst, — mettre, établir, بر قرار کردن *bèr qèrar*

kèrden, معرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn*

CONSTITUTIF, IVE, adj, ترکیب کننده *tèrkib kounèndè*

CONSTITUTION, s f, composition, a. ترکیب *tèrkib*, — lois fondamentales d'un État, a. قانون اساسی *qanouné mèmlèkèt*, pr t *qanouni mèmlèkèt*, pl قوانین اساسی *qèvaniné mèmlèkèt*, pr t *qavanini mèmlèkèt*, — complexion, a. بسند *bouniè*

CONSTITUTIONNEL, LE, adj, موافق قانون نامه *mou vafèqé qanoun namèyé mèmlèkèt*

CONSTITUTIONNELLEMENT, adv Voir le précédent

CONSTRICTEUR, s m et adj m, a. فاص *qabèz*, pr t *qabiz*

CONSTRICTION, s f, a. انقباض *qèbz*, pr t *qabz*, انقباض *èn qèbaz*, pr t *inqibaz*

CONSTRUCTEUR, s m, سازنده *bèna kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a. بنای *bani*, بنا *bèna*, — de vaisseaux, کسی که ساخت *hèchti saz*

CONSTRUCION, s f, a. عمارت *bèna*, pr t *bina*, عمارت *'èmarèt*

CONSTRUIRE, v a, ساختن *di oust kèrdèn*, ساختن *bènnayi kèrdèn*, ساختن *sakhtèn*, — construit, e, ساخته *sakhtè*, ساختن *droust kèrdè*

CONSUBSTANTIALITÉ, s f, همجوهر بودن *hèm djoouhèr boudèn*, همذات بودن *hèm zat boudèn*, a. اتحاد *ètèhad* *oul djoouhèr*, pr t *ittihad ul djèr hèr*

CONSUBSTANTIEL, LE, adj, همذات *hèm zat*, همجوهر *hèm*

djoouhèr, pr t *hèm-djèvhèr*, a متحد الكوهر *mouttèhèd oul djoouhèr*, pr t *muttèhud ul djèvhèr*

CONSUBSTANTIELLEMENT, adv , ار روی هم‌کوهری , *èx roui hèm djoouhèr*

CONSUL, s m , فونسل *qounsoul*, کار بردار *kar pèrdaz*, — vice consul, وکیل فونسل *vèkilé qounsoul*

CONSULAIRE, adj des 2 g , منسوب به فونسل *mènsoub bè-qounsoul*

CONSULAT, s m , فونسلگری *qounsoul guèr*

CONSULTANT, s et adj m , qui donne des conseils, پند *pènd dèhèndè*, a مشاور *mouchavèr*, pr t *muchavir*, — médecin consultant, a. طب مشاور *tèbibé mouchavèr*, pr t *tèbibé muchavir*

CONSULTATION, s f , کنکاج *kèngadj*, a مسور *mèchvèrèt*, مشاوره *mouchavèrè*

CONSULTER, v a , پند خواستی *pènd khastèn*, استفساره *èstècharè kèrdèn*, مسور کردن *mèchvèrèt kèrdèn*

CONSUMANT, e, adj , سوزاننده *souzanèndè*, a مخرب *mouh-rèq*, pr t *mouhriq*

CONSUMER, v a , اسراف کردن *èsraf kèrdèn*, تلف کردن *tèlèf kèrdèn*, — en parlant de l'action du feu, سوزاندن *souzandèn*

CONTACT, s m , دو چیز بهم‌دستگر *rècidènè dou tchis* *bè hèm diguèr*, دست *tèndè*, a مس *mèss*

CONTAGIEUX, EUSE, adj , سرایت کننده *sèrayèt kounèndè*, ا. ساری *sari*, مسری *mousri*

CONTAGION, s f , a سرایت *sèrayèt*, pr t *sirayèt*

CONTE, s m., داستان *dastan*, a. حکایت *hèkayèt*, pr t *hikayèt*, نقل *nèql*, pr t *naql*, روایت *rèvayèt*, pr t *riwayèt*

CONTEMPLATEUR, TRICE, s, تماشا کونده *tèmacha kounèndè*, a. ناظر *nazèr*, pr t *nazır*

CONTEMPLATIF, IVE, a. متفکّر *moutèfèkkèr*, pr t *mutèfèkkır*, — en parlant de la vie contemplative, a. اهل باطن *èhlé batèn*, pr t *èhlı batın*

CONTEMPLATION, s f, نگاه *nègah*, تماشا *tèmacha*, a. نظر *nèzèr*, pr t *nazar*, اطماع نظر *ètmahé nèzèr*, pr t *itmahe nazar*, مساعد *mouchahèdè*

CONTEMPLER, v a, ديدن *didè doukhtèn*, تماشا کردن *tèmacha kèrdèn*, نظر کردن *nèzèr kèrdèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*

CONTEMPORAIN, E, adj, هم عصر *hèm 'èsr*, هم زمان *hèm-zèman*

CONTEMPORANÉITÉ, s f, a. معاصرة *mou'âcèrèt*, pr t *mou-'âçarèt*

CONTEMPTEUR, s m, اهان کونده *èhanèt kounèndè*

CONTENANCE, s f, capacité, ککاس *goundja-yèch*, a. ظرفیت *zèrfiyèt*, pr t *zarfiyèt*, — posture, a. وضع *tèrz*, طر و طور *tèrz o toour*, pr t *tèrz u tèvr*, صلب *vèz'*, pr t *vaz'*, اسلوب *ousloub*

CONTENANT, E, adj, ککاسنده *goundjayèndè*, a. حاوی *havi*, s m, a. ظرف *zèrf*, pr t *zarf*, pl ظروف *zou-rouf*

CONTENIR, v a, ککاسیدن *goundjiden*, کرفس *guèrèftèn*, — contenu, e, a. مظروف *mèzrouf*

- CONTENT, *e*, *adj*, حسند *khkursènd*, چادمان *chadman*,
 راضی *razi*, خوشگال *khouch-hal*, چاد *chad*
- CONTENTEMENT, *s m*, حسودی *khoursèndi*, خوشگالی *khouch noudi*,
 خوشگالی *khouch hali*
- CONTENTER, *v a*, حسود *khoursènd kèrdèn*, حسود کردن *khouch noud kèrdèn*,
 — راضی کردن *razi kèrdèn*, —
 se contenter, حسود شدن *khouch noud choudèn*,
 راضی شدن *razi choudèn*, قانع بودن *qanè' boudèn*
- CONTENTIEUSEMENT, *adv*, نسر *bè sètiz*, نزع *bè nèza'*,
 نزع *bè mounazè'è*
- CONTENTIEUX, *se*, نسر آمیز *sètizè àmiz*, ا مزارع *mou*
 نازè'oun fih, *pr t* munaza'un fih
- CONTENTION, *s f*, نسر *sètiz*, ا نزع *nèza'*, *pr t* niza', مزارع
 mounazè'è, *pr t* munaza'a
- CONTENU, *s m*, ا مطروف *mèzrouf*, *pr t* mazrouf, — en
 parlant d'un écrit, ا مصموم *mèzmoun*, *pr t* mazmoun
 pl مصامم *mèzamin*
- CONTER, *v a*, حکایت کردن *hè* نعل *nèql kèrdèn*,
 — نعل *khayèt kèrdèn*, — conté, *e*, نعل *nèql choudè*
- CONTESTABLE, *adj* des 2 *g*, ا محادل *qabèlé moudja*
 دلè, *pr t* qabili mudjadèlè
- CONTESTANT, *e, s* et *adj*, دعوا کننده *dè'èva kounèndè*, —
 les parties contestantes, ا مدعی و مدعی علیه *moud*
 دè'i vè moudde'a 'èlèh, *pr t* muddè'i vè muddè'a
 'alèh
- CONTESTATION, *s f*, نسر *sètiz*, نسر *sètizè*, ا نزع *nèza'*,
pr t niza', مزارع *mounazè'è*, *pr t* munaza'a, مازع
 mounaqèchè, دعوا *dè'èva*, *pr t* da'va

CONTESTER, v a, refuser de reconnaître, انکار کردن *èn-kar kèrdèn*, مباحه کردن *moubahècè kèrdèn*, معاذه کردن *mounazè'è kèrdèn*

CONTEUR, EUSE, s قصه خوان *dastan sèraï*, داستان سرائ *qèssè khan*, a نقال *nèqqal*, pr t ناqqal *naqqal*, مداح *mèddah*

CONTEXTURE, s f, بافت *baft*, a نسج *nèsdj*

CONTIGU, E, adj, همسایه *hèm sayè*, همسوار *hèm-djèvar*, پیوسته *pèrvèstè*, a متصل *mouttècèl*, pr t mout *tacil*

CONTIGUITÉ, s f, همسایگی *hèm sayigui*

CONTINENCE, s f, خود داری *khoud darî*

CONTINENT, s m, زمين *zèmin*, a در *bèrr*

CONTINGENT, s m, part que chacun doit fournir ou recevoir, پای *pai*, a حصه *hessè* pr t *hissè*, — terme de philos a مکی الطهور *moumkèn ouz zehour*, pr t *mumkin uz zouhour*

CONTINGENT, E, adj, a مکی الطهور *moumkèn-ouz zehour*, pr t *mumkin uz zouhour*

CONTINU, E, adj, پیوسته *pèrvèstè*, a متصل *mouttècèl*, pr t *muttècèl*

CONTINUATION, s f, a مداومت *moudavèmèt*, دوام *dèvam*, امداد *èmtèdad*, pr t *imtèdad*

CONTINUEL, LE, adj, بی فاصله *bi facèlè*, پی در پی *pèi dèr pèi*, a مداوم *moudavèm*, pr t *mudavim*, دائمی *dayèmi*, دائم *dayèm*

CONTINUELLEMENT, adv, پیوسته *pèrvèstè*, همواره *hèmvarè*, همیشه *hèmichè*, a دائما *dayèmèn*

CONTINUER v a, مداوم کردن *moudavèmèt kèrdèn*.

CONTINUITÉ, s f, dans l'espace, اتصال *ettèçal*, pr t *ittical*, — dans le temps, امداد *emtèdad*, pr t *intidad*

CONTONDANT, e, adj, رحیم *zèhkm zèn*

CONTORSION, s f, پیچ و تاب *pitch o tab*, a تَلَوّی *tèlèvvi*

CONTOUR, s m, گرداگرد *guèrd a guèrd*, a دور *doour*, pr t *dèvr*, اطراف *hèvachi*, حواسی *ètraf*

CONTOURNÉ, e, adj, کج *kèdʃ*

CONTOURNER, v a, faire 'e tour de, گرداگرد کسی *guèrd-a guèrd guechtèn*, — marquer le contour, گرداگرد بردن *guèrd a-guèrd bouridèn*, — déformer, ار برکشد *èz tèrkib èndakhtèn*, وضع کردن *bèd vèz' kèrdèn*

CONTRACTANT, e, adj, پیمان کننده *pèrman kounèndè*, a. معاهد *moutè'âhèd*, pr t *mutè'âhîd*, pl معاهدین *moutè'âhèdîn*

CONTRACTER, v a, عهد پیمان *pèrman bèstèn*, عهد کسی *'èhd bèstèn*, — contracter alliance, عقد اتحاد کسی *'èqdè èttèhad bèstèn*, — mariage, عقد نکاح کسی *'èqdè nèkah bèstèn*, — amitié, عقد دوستی کردن *'èqdè doustî kèrdèn*, — une maladie, بیماری کردن *bè-na-khouchi guèrèftar choudèn*, — des dettes, فرصدار *qèrz dar choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*, — se contracter, پیچ و تاب *qèrz kèrdèn*, — contracté, e, بسته *pitch o-tab khourdèn*, — بسته *bèstè choudè*, معقد شده *moun'èqdè choudè*, —

- en parlant des muscles, بهم کشید شد *bè-hèm kèchidè choudè*, وپاب حورده *pitch o tab khourde*
- CONTRACTION, s f, وپاب کشیدگی *kèchidègu*, وپاب *pitch o tab*
- CONTRADICTEUR, s m, a معارض *mou'arèz*, pr t *mou'âris*
- CONTRADICTION, s f, a صدکتب *zèddiyèt*, pr t *ziddiyèt*, اختلاف *èkhtilaf*, pr t *ikhtilaf*
- CONTRADICTOIRE, adj, صد همدگر *zèddè hèm diguèr*
- CONTRADICTOIREMENT, adv, به مکالعب همدگر *bè moukhalèfètè hèm diguèr*
- CONTRAINdre, v a, مصطرّ ناحار کردن *na tchar kèrdèn*, موزتئرر کردن *mouztèrr kèrdèn*, محبور کردن *mèdybour kèrdèn*, لا بد کردن *la bout kèrdèn*, — *contraint*, e, ناحار *na-tchar*, a مصطرّ *mouztèrr*, pr t *mouztarr*, محبور *mèdybour*, لا بد *la bout*
- CONTRAINTe, s f, زور *zour*, pr t *zor*, a محبورتب *mèdybouriyèt*
- CONTRAIRE, adj des 2 g, a مخالف *moukhalèf*, pr t *moukhalif*, معابر *moughayèr*, pr t *moughair*, خلاف *khèlaf*, pr t *khilaf*, بعض *nèqiz*, pr t *naqiz*, صد *zèdd*, pr t *zidd*, — au contraire, بعکس *bèr 'èks*, بر خلاف *bèr khèlafè in*
- CONTRAIREMENT, adv, بر خلاف *bèr khèlaf*, a. صدّا *zèddèn*, pr t *ziddèn*
- CONTRARIANT, e, adj, a صدّ *zèdd*, مخالف *moukhalèf*
- CONTRARIER, v a, صدی ماکل شدن *moukhèll choudèn*, صدی *zèddi kèrdèn*, تعرض کردن *tè'èrrouz kèrdèn*, —

- contrarié, e, مظهر مخالف *mèzhèré moukhalèfèt choudè*
- CONTRARIÉTÉ, s f, a صدتې *zèddiyèt, moukhalèfèt*, pr t *moukhalafèt*
- CONTRASTE, s m, صدتې *zèddi, a mounafat*
- CONTRASTER, v n, ماف داسې *mounafat dachtèn*
- CONTRAT, s m, سرطامكه *chèrt namtchè, a معاونه mou-gavèlè*
- CONTRAVENTION, s f, a نغز *nèqz, pr t. naqz, خلاف khèlaf, pr t khilaf*
- CONTRE, prép, بر مخالف *bèr moukhalèfèt*
- CONTRE AMIRAL, s m, ناب دوم دربانكي *nayèbè douvouvomé dèria bègui*
- CONTREBALANCER, s m, موازنه همسج كډس *hèm sèndj kèrdèn, موازنه كډس mouvazènè kèrdèn*
- CONTREBANDE, s f, از كمرك كړېاندېس *èz gournouk gourizanèn, a ت مل فاحاى mal qatchaq*
- CONTREBANDIER, s m, مل از كمرك كړېاندېس *gourizanèndèyé mal èz gournouk*
- CONTRE BOUTER, v a., بارېر كډاسې *pazir gouzachtèn, پوختېبان كډاسې pouchtiban gouzachtèn*
- CONTRE CARRER, v a., كډس مخالف *moukhalèfèt kèrdèn*
- CONTRE CŒUR, à contre cœur, adv, بې خلاف دلخواه *bè-khèlafé dèl khah, زوركي zourèki*
- CONTRE COUP, s m, a, عكس صوب *'èksé zèrb, a عكس الصوب 'èks ouz zèrb, pr t 'aks uz-zarb*
- CONTREDIRE, v a., رد كړې حرف *zèdd goftèn, رد كړې حرف rèdd kèrdènè hèrf*

- CONTREDIT**, s m, a حرف صدّ *hèrfé zèdd*, — sans contre-
 dit, بی سهه *bi cheubhè* (pron vulg *bi cheuhbè*), بی
 شقّ *bi chèkk*
- CONTRÉE**, s f, حاى *djar*, a محلّ *mèhèll*, ناحیه *nahuyèt*,
 سب *sèmt*, ولایت *vèlayèt*
- CONTRE ÉCHANGE**, s m, a. عوض معاوضه *mou'avèzè*, عرض
 'èvèz, pr t 'avaz
- CONTREFAÇON**, s f, کارى *sakhtè kari*, ساحه *sakhtègue*,
 تعلید *tèqlid*, pr t taqlid
- CONTREFACTEUR**, s m, کار ساحه *sakhtè kar*, pr t sakht-
 tè kiar
- CONTREFAIRE**, v a., imiter, حمانیدن *khèmanidèn*,
 الوحانیدن *valoutchanidèn* (il est vieux), تعلید کردن
tèqlid kèrdèn
- CONTREFAIT**, e, adj, ساحه *sakhtè*, a قلب *djè'èli*, قلب
 qèlb, pr t qalb, — difforme, بد ترکیب *bèd tèrkib*,
 بی ترکیب *bi tèrkib*
- CONTRE MAÎTRE**, s m, رئیس دوم *rè'icé douvvoum*
- CONTREMANDER**, v a, حکم ناسخ حکم اولی دادن *heukmé*
nacèkhé heukmé èvvèli dadèn
- CONTREMANDEMENT**, s m, a. نسخ امر موقت *nèskhé èmré*
mouqèddèm, pr t naskhi èmri mouqaddèm
- CONTRE MINE**, s f, معادل مع *nèqb dèr mouqabèlè*
nèqb
- CONTRE MUR**, s m, دیوار دیوار *divar bèr divar*
- CONTRE ORDRE**, s m, حکم ناسخ حکم اولی *heukmé na-*
cèkhé heukmé èvvèli
- CONTRE POIDS**, s m, بار سنج *bar sèndj*, لنگه *lenguè*

CONTRE POISON, m, پارهز *pazèl*, a' تریاق *tèriaq*

CONTRE ESCARPE, s f, دیوار حیدى *divaré khèndèq*

CONTRE SEING, s m, امصای دووم *èmzar dōuvvōum*, a مصای *èmzar san*, pr t *imzar san*, صح *sèhh*, pr t *sahh*

CONTRE SENS, s m, معی بر عکس *me'ènni bër 'èks*, عکس معی *'èksé m'ènni*

CONTRE TEMPS, s m, a عانعه *'âyèqè*, pr t *'âyqa*, pl عوانع *'evayèq*, pr t *'avarq*, مانع *manè'* pr t *man'*, pl موانع *mevanè'* pr t *mèvani'*

CONTREVENANT, e, adj, a محل *moukhèll*, pr t *mukhill*, مخالف *moukhalefèt kounèndè*

CONTREVENIR, v n, محل *moukhèll choudèn*, مخالف *moukhalefèt kèrdèn*

CONTRIBUABLE, s m, مالیات بدده *maliat bèdèh*, خراجدار *khèradj gouzar*

CONTRIBUER, v n, دحل *dèkhul choudèn* (ou *bouden*), باوری *yavèr kèrdèn*, همراهی *hèm-rah kèrdèn*, در میان داسی *par dèn mian dachten*

CONTRIBUTION, s f, کرد *guèzid*, خراج *khèradj*, a تکلیف *tèklif*, pl تکالیف *tèkalif*, pr t *tèkialif*

CONTRISTER, v a, اندوهناک کردن *èndouhnak kèrdèn*, غمگینی کردن *ghèmguin kèrdèn*

CONTRIT, e, adj, سدمان *pèchiman*, a سدمن *sèdman*, نادم *nadèm*, pr t *nadim*

CONTRITION, s f, سیمای *pèchimani*, سوز دل *souzé dèl*, a ندامت *nèdamèt*

CONTRÔLE, s m, عوارء èvarè, دافى دافى dèftèr-dari,
دافى dèftèr, — d'argenterie, نسان nèchan, مهر
meuhr

CONTRÔLER, v a, در دافى دافى dèr dèftèr qèid kèr-
dèn, — en parlant d'argenterie, نسان ردى nèchan
zèdèn, — au fig عىباجوئى kèr dèftèr qèid kèr-
— contrôlé, e, دى دافى دافى dèr dèftèr qèid
choudè

CONTRÔLEUR, s m, حساب پرداز hèçab pèrdaz, a محاسب
mouhacèb, pr t muhacib, au fig, عىباجوئى 'èib djouï,
'èib djou, a عتاب 'èiyab, pr t 'ayab

CONTROUVER, v a, احراء كند كند kèhtèr'a'é kèzb
kèrdèn

CONTROVERSABLE, adj des 2 g, a قابل مباحه qabelé
moubahècè, pr t qabel mubahacè

CONTROVERSE, s f, a مباحه moubahècè, pr t mubahacè,
معارضه mou'arèzè

CONTROVERSER, v n, مباحه bèhs kèrdèn, عىباجوئى
moubahècè kèrdèn, — controversé, e, مباحه
مباحه moubahècè choudè

CONTROVERSISTE, s m, مباحه كند moubahècè kou-
nèndè

CONTUMACE, s f., عىباجوئى èz mourafè'è gou-
rikhtè

CONTUSION, s f, اسب ècib, a صدمه sèdmè

CONVAINCANT, e, adj, الزام كند èlzam kounèndè, a ملهم
moulzèm, pr t mulzim, مسك mouskèt, pr t
muskit

CONVAINCRE, v a, ملزم الڙام *êlzam kèrdèn*, ملزم
 moulzèm kèrdèn, اسڪاڻ ڪرڻ *èskat kèrdèn*,
 — en parlant d'un accusé, اسباب ڪرڻ *èšbat*
kèrdèn

CONVALESCENCE, s f, پهڻوڙي *dèrvakh* (il est vieux),
 بهه بڻوڙي *bèh boudi*, ا ڏهاڙهه *èfaqè*, پر ت ڏهاڙو *èfaqèt*, پر ت
 ڏهاڙو *ifaqat*

CONVALESCENT, e, adj, در حالي در *dèr halètè dèrvakh*
 (il est vieux) رونه پهڻوڙي بهه *rou bè bèh boudi nè-*
hadè, نارهه ار باحوسي بهه *tazè èz na khouchi bèr-*
khastè, (ou پا سده *pa choudè*)

CONVENABLE, adj des 2 g, سادس *chayan*, سادس
chayèstè, ا لائق *layèq*, پر ت لائق *lanq*, مناسب
mounacèb, پر ت *munacib*, — digne, décent, پسند
pècèndidè, پسند *zibèndè*, ا ڏهاڙو *djayèz*, پر ت
djayaz

CONVENABLEMENT, adv, چانهه سادو ڏانهن *tchè-*
nan kè chayèd vè bayèd, مناسب بهه *bè toouré mou-*
nacèb

CONVENANCE, s f, conformity, سادسڪي *chayèstègui*,
 پسندڪي *zibèndègui*, ا مناسب *mounacèbèt*, پر ت *mu-*
naçabèt لائق *lèyaqèt*, پر ت *laqat*, موافق
mouvafèqèt, پر ت *mouvafèqat*, — bienséance, ا ادب
èdèb, حسن ادب *heusné èdèb*, پر ت *husni èdèb*

CONVENIR, v n, avoir du rapport, مناسب ٿيڻ *mounacèb*
boudèn, مناسب ڏاڻي *munacèbèt dachtèn*, — être
 d'accord, ڪوٺيڻ *guèrèvidèn*, قبول ڪرڻ *qèboul kèrdèn*,
 متفق ٿيڻ *chèriké qooul choudèn*, متفق ٿيڻ

muttèfèq-our rèi choudèn, سڊس قائل *gayèl chou-
dèn*, — convenir du prix, کڙس قمبرا قطع *qèimèt ra
qèt' kèrdèn*, — être propre, convenable, سانسہ بونى
chayèstè boudèn, لاني بونى *layèq boudèn*, — convient
il ? انا سانسہ اسب انى *àya chayèstè èst in*, — être
à la convenance, نكار حورنى *bè kar khourdèn*, —
cela ne me convient pas, انى نكار مى نكارور *in bè
karé mèn nèmikhourèd*, — se convenir, همدنكارا
hèm diguèr ra pècèndidèn

CONVENTION, s f, پيمان *pèrman*, a عهد *'èhd*, pr t *'ahd*,
pl عهود *'ouhoud*, معاهدہ *mou'âhèdè*, pl معاهدات
mou'âhèdat, شرط *chèrt*, pr t *chart*, pl شروط *chourout*,
معاونه *mouqavèlè*

CONVENTIONNEL, LE, adj, a شرطى *chèrti*

CONVENTIONNELLEMENT, adv, ار روى شرط *èz roui chèrt*,
نكسب معاونه *bè hècèbé mouqavèlè*, a مسروطا *mèch
routèn*

CONVERGENCE, s f, a تعارب *tèqaroub*, مائل *tèmayoul*

CONVERGENT, E, adj, a متعارب *moutèqarèb*, pr t *mutèqa
rib*, مائل *moutèmayèl*, pr t *mutèmarl*

CONVERGER, v n, بظرف نطفاً واحده مائل بونى *bè tèrèfè
nouqteyé vahèdè mayèl boudèn*

CONVERSATION, s f, كعب وسود *goft gou*, كعبكو *goft o
chenoud*, a محاوره *seuhbèt*, صكيب *mouhavèn è*

CONVERSER, v n, كعب وسود كڙس *goft o chenoud kèr
dèn*, صكيب كڙس *seuhbèt kèrdèn*

CONVERSION, s f, عوض سڊس حالب *'èvèz choudèné halèt*,
a بعبر حالب *tèghyiré halèt*, pr t *tèghyiri halèt*,

تَغْهَيُور *tèghèyour*, pr t *tèghaiuit*, — en parlant des métaux, اِسْتِهَالَة *èstèhale*, pr t *istihalè*, تَبْدِيل *tèbdił*, — en parlant des troupes, اِنْءِطَاف *èn'ètaf*, pr t *in'itaf*, — en matière de religion, اِيْمَان *iman* اَوْرَدَن *avourdèn*

ONVERTIBLE, adj des 2 g, تَبْدِيل *tèbdił* پَئِزِر *pèzir*

ONVERTI, E, adj, changé, تَغْهَيِر *tèghyiré* هَال *halèt kèrdè*, مَعْلَب *moungèlèb choudè*, اَمَد *mou-bèddèl*, — à la foi, اِمَان *bè iman amèdè*, اَوْرَد *iman avourdè*

ONVERTIR, v a, مَعْلَب *moungèlèb kèrdèn*, مَدْل *moubèddèl kèrdèn*, — à la foi, اِمَان *bè iman avourdèn*, — changement qu'on fait de certaines choses, عَوْص *'èvèz kèrdèn*, مَوَاعِص *mou'avèzè kèrdèn*

ONVERTISSEMENT, s m, a عَوْص *'èvèz*, pr t *'avaz*, تَبَدُّوْل *tèbèddoul*, تَحْوِل *tèhèvvoul*, pr t *tèbaddul*, تَهَاوُل *tèhavvul*

ONVEKE, adj des 2 g, حَبَابِي *houbabı*, خَرَسِي *khèrpouchti*, ا. مَحْتَب *mouhaddèb*

ONVEXITÉ, s f, حَبَابِي *houbabı boudèn*, ا. نَحْتَب *tèhèddoub*

ONVICTION, s f, اِظْهَارُ جَمْعِي *khatèr djèm'i*, يَغْنَمِي *yèqimı*, ا. اِلْزَام *ilzam*, pr t *ilzam*

ONVIVE, s m, مَهْمَان *mèhman*, ا. مَسَاغِر *mouçafèr*, pr t *muçafir*

ONVIER, v a, دَعْب *dè'èvèt kèrdèn*, — CONVIÉ, e,

دعوب نده *dè'èvèt choudè*, a موعود *moou'oud*, pr t *mèv'oud*

CONVOCATION, s f, a دعوب *dè'èvèt*, pr t *da'vèt*

CONVOI, s m, بدرفه حصاره *yègalé djenazè*, بدرفه حصاره *bèdrègèyé djènazè*

CONVOITER, v a, حسم آرمندی کردن *âzmèndi kèrdèn*, کدا حسمی *tchèchmé temè' doukhtèn*, حسمی *guèda tchèchmi kèrdèn*

CONVOITEUX, EUSE, adj, آرمند *âzmend*, a حرص *hèris*, pr t *haris*

CONVOITISE, s f, آرمند *âzmèndi*, آرزو *ârzou*, a *tèmè'*, pr t *tama'*, حرص *hèrs*, pr t *hirs*

CONVOLER, v n, دو باره زن گرفتن *dou barè zèn guè rèftèn*

CONVOQUER, v a, احضار کردن *ehzar kèrdèn*, حواله دادن *bè èdylas de'evit kèrdèn*, *khandèn*

CONVOYER, v a, همراه رفتن *hem rah rèftèn*, بدرفه کردن *bèdrègè kèrdèn*

CONVULSIF, IVE, adj, اسهال اکبر *èkhtèladj ènguiz*, اسهال اکبر *tèchènnoudj ènguiz*

CONVULSION, s f, تشنج *tèchènnoudj*, تشنج *djè hèndègun è'èza*, a اسهال اکبر *ekhtèladj*, pr t *ikh tiladj*

COOBLIGÉ, E, s, a عهد سریک *chèrik oul 'èhd*, pr t *chè rik-ul 'ahd*

COOPÉRATEUR, TRICE, s, همکار سربکار *chèrik dèi kar*, همکار *hèm-kar*

- COOPÉRATION, s f, گراکب در کار, *chérakèt dèr kar*
- COOPÉRER, v n, با هم کار کردن, *ba hèm kar kèrdèn*
- COOPTATION, s f, قبول کردن بدون ملاحظه رسوم معموله, *qèboul kèrdèn bè douné rouçoumé mè'émoulè*
- COORDONNER, v a, نظم دادن, ترتیب دادن, *tèrtib dadèn*, — *coor*
nèzm dadèn, منظم کردن, *mountèzèm kèrdèn*, — *coor*
donné, e, منظم شده, *mountèzèm choudè*
- COPARTAGE, s m, حصه داری, *hèssè darì*
- COPARTAGEANT, e, s, حصه دار, *hèssè dar*, pr t *hissè dar*
- COPARTAGER, v a, تقسیم بخش کردن, *bèkhch kèrdèn*, تقسیم
 کردن, *tèqsim kèrdèn*
- COPRAU, s m, براده چوب, *tèrachèyé tchoub*, براده چوب
bèradèyé tchoub
- COPERMUTANT, s m, معاوضه کننده, *mou'avèzè kounèndè*,
 معاوضه, *mou'avèz*, pr t *mou'aviz*
- COPERMUTATION, s f, a معاوضه, *mou'avèzè*, pr t *mou*
'avazè
- COPIE, s f, سواد, *sèvad*, مسوده, *mousvèddè*, a صورت
 سواد, *sou'èt*, — *copie d'une lettre*, کاعد, *sèvadé*
kaghèz
- COPIER, v a, سواد برداشتن, *sèvad bèr dachtèn*
- COPIEUSEMENT, adv, خیلی, *khèlî*, بسیار, *bèciar*, فرو, *fe*
 زون, *zoun*, a وافر, *vafèr*, pr t *vafir*
- COPIEUX, se, adj, خیلی, *khèlî*, a وافر, *vafèr*, pr t
vafir
- COPISTE, s m, نویسه, *mousvèddè nèvis*
- COPRENEUR, EUSE, s, در احاره, *chèriké èdgarè*, در احاره
 شریک, *dèr èdgarè chèrik*

COPROPRIÉTAIRE, s des 2 g, شريك ملك *chérîké moulk*

COPULATIF, IVE, adj, a وصلى *vèslî*

COPULATION, s f, a. محامعة *moudjamè'è djèma'*,
pr t *djima'*

COQ, s m, حروس *khourous*, pr t *khos*

COQ À L'ÂNE, s m, رابطہ کلام بی *kèlamé bi rabètè*

COQUE, s f, پوست پوس *poust*, — œuf à la coque, حکم آبر *tokhmé âb pèz*

COQUELICOT, s m, حشکاس کوهی *khèchkhaché kouhi*

COQUET, TE, adj, عسوه کر *'euchvè guèr*, عسوه نما *'euchvè nèma*, عمره کر *ghènzè guèr*, حلوه کار *djèlvè kar*, pr t *djilvè kiar*

COQUELUCHE, s f, سياه سره *siah sourfè*

COQUETER, v n, عسف بازی کردن *'èchq-bazî kèrdèn*

COQUETTERIE, s f, عسوه نار *'euchvè, naz*

COQUILLAGE, s m, حاور صدقدار *djanèvèré sèdèf dar*

COQUILLE, s f, a صدق *sèdèf*

COQUIN, e, s, بدسکال *bèd sègal*, ناکار *na bè kar*, ناپاک *na pak*

COQUINERIE, s f, بدسکالی *bèd sègalî*

COR, s m, durillon aux pieds, گوك *gouk*, زکيل *zèkil*, آرج *djèkh*, كدمه *guèndoumè*, — instrument à vent, سپور *chèpour*

CORAIL, s m pl coraux, بسد *boussèd*, بستم *bèstam*, a
مرحان *mèrdjan*

CORAN, s m, a قرآن *qourân*

CORBEAU, s m, کلاغ *kèlagh*, a عراب *ghourab*

CORBEILLE, s f, سبد *sèbèd*

CORBILLARD, s m, کباب ناب *tèkhté tabout*, a حماره *djènazè*, نعس *nè'èch*, pr t نا'ch

CORDAGE, s m, ریسهای کسی *rismanhai kècht*

CORDE, s f, ریسمان *risman*, طباب *tètab*, vulg تیف *tènèf*,
a. حبل *hèbl*, pr t *habl*, — grosse corde, کلب ریسمان *rismané koulouft*, — d'instrument de musique, سم *sim*

CORDEAU, s m, زنگ *zig*, زنج *zidj*, vulg سعل *chougoul*, a مطما *mètmar*

CORDELER, v a, تابیدن *tabidèn*, تاب دادن *tab dadèn*

CORDER, v a, ریسمان تابیدن *risman tabidèn*, طباب دروس *tètab droust kèrdèn*, — lier avec des cordes, کربن *tènab droust kèrdèn*, —
ba *risman bèstèn*

CORDELIÈRE, s f, ریسمان کمره کمره *rismané guèrèh-guèrèh*

CORDERIE, s f, lieu où l'on fait les cordes, کارخانه *kar khanèyé risman tabi*, — l'art du cordier ریسمانی *risman tabi*

CORDIAL, e, adj, propre à conforter le cœur, معوی دل *mouqèvvu dèl*, معوی قلب *mouqèvvu qèlb*, — au fig, ازل *èz dèl*, درونی *dèroun*, a قلبی *qèlbi*, pr t *qalbi*, دوستی قلبی *sèmmi*, — amitié cordiale, دوستی *doustu qèlbi*

CORDIALEMENT, adv, ازل *èz dèl*, ازل صمیم *èz sèmmé qèlb*, a قلبا *qèlbèn*, pr t *qalbèn*

CORDIALITÉ, s f, دوستی قلبی *doustu qèlbi*, a خلوص قلب *khouloucé qèlb*, pr t *khoulouci qalb*

- CORDIER**, s m, ريساناب *risman tab*, رسياب *rècèn-tab*
CORDON, s m, قيطان ou قيطان *qètan*, pr t *qastan*
CORDONNER, v a, قيطان تاندين *qètan tabidèn*
CORDONNERIE, s f, كفسدوري *kèfch douzi*
CORDONNET, s m, قيطان كوحك *qètané koutchèk*
CORDONNIER, s m, كفس دور *kèfch douz*
CORELIGIONNAIRE, s des 2 g, هم مذهب *hèm dîn*, هم مذهب *hèm mèzhèb*
CORIACE, adj des 2 g, سعب *sèfi*
CORIANDRF, s f, كسمر *guèchniz*, كرت *kouzbourè*
CORME, s f, a, عبرا *ghèbira*
CORMIER, s m, درحب عبرا *dèrèkhté ghèbira*
CORNAC, s m, پيل بان ou, فيل بان *pil ban*, *fil ban*
CORNAINE, s f, a, عفيف *'eqiq*
CORNARD, s m, زنهان *qèltèban*, زنهان *zèn qèhbè*
CORNE, s f, ساح *chakh*
CORNÉE, s f, بردة حسم *pèrdèyé tchèchm*
CORNEILLE, s f, راع *zagh*
CORNEMUSE, s f, ناي *nèi emban*
CORNER, v n, سورنا رن *sourna zèdèn*
CORNET, s m, سمور كوحك *chèipouré koutchèk*
CORNEUR, s m, سمور *chèipour zèn*
CORNICHE, s f, راف *rèf*, خروحي *khouroudji*, سادرواي *cha-dèrvan*
CORNICHON, s m, حمار رنه *khàré rizè*, حمار *tour-chi khàr*
CORNOUILLE, s f, سورخك *sourkhèk*, زغال *zoughal*, ا فرابا *qèrania*, pr t *qarania*

CORNOUILLER, s m, عال, درحب *dèrèkhté zoughal*

CORNU, E, adj, ساحدار *chakh dar*

COROLLAIRE s m, a دلبل موكد *dèlilé mou'èkkèd*,
pr t *dèlilé muèkkid*, — terme de mathém, consé
quence, a نيتيدج *nètîdjê*, pl نيتيدج *nètâyêdj*, pr t
nètâydj

CORONAL, E, adj et s اسكوان نيساني *oustoukhané pi
chani*

CORPORATION, s f, گروه نيسه وراي *guerouhé bichèvèran*, a
اصناف *èsnaf*

CORPOREL, LE, adj, تني *teni*, a بددن *bèdèni*, حسدى
djècèdi, — oppose a spirituel, a حسمانى *djèsmani*,
دجسمانيه *djèsmaniyè* — peine corporelle, a عقوبت
'ouqoubetè djèsmaniyè

CORPORELLEMENT, adv a حسمانا *djèsmaniyèn*, جسم
djesmen

CORPORIFICATION, s f ا كسسم تدجسسوم *tedjèssoum*, كسسم
tèdjssim

CORPORIFIER, v a, كسسم كردن *moudjessèm kèr dèn*

CORPS, s m, substance étendue, a حرم *djèrm*, pr t *djirm*,
حسم *djèsm*, pr t *djism*, pl احسام *èdîsam*, — corps
animé, تني *tèn*, a بددن *bèdèni*, pl اندان *èbdan*, حسد
djècèd, — le corps humain, بدن انسان *bèdèné ènsan*,
pr t *bèdèni insan*, — en parlant des morts, مرده
mourde, a مييت *mèiyit*

CORPS DE GARDE, s m, قراولخانه *qèravoul khané*

CORPS DE LOGIS, s m, مسكن مئزئل *mènzèl gah*, a مسكن
mèskèn

CORPULENCÉ, s f, نومندى *tènoumèndi*

CORPULENT, E, adj, نومند *tènoumènd*

CORPUSCULE, s m, a ذرة *zèrrè*

CORRECT, E, adj درست *droust*, يعط *or ghèlèt*, a صحیح *sèhik*, pr t *sahik*

CORRECTEMENT, adv, درست *droust*, a صحیح *sèhik*, pr t *sahik*

CORRECTEUR, TRICE, s, امور, — correcteur d'imprimerie, صحیح کننده *tèshik kounèndè*, a مصحح *moucèhkhèh* pr t *muçahkhik*

CORRECTIF, IVE, adj, اصلاح کننده *èslah kounèndè*, a مصلح *mouslèh*, pr t *muslik*

CORRECTION, s f, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*, صحیح *tèshik*, pr t *tashik*, -- châtiment, گوسال *gouch mal*, a نادب *tè'èdib*, تنبيه *tembih*

CORRECTIONNEL, LE, adj, a نادبى *tè'èdibi*

CORRÉLATIF, IVE, adj, متعلق به دیگر *moutè'èllèq bè-hèm diguèr*

CORRÉLATION, s f, متعلق به دیگر *tè'ellouq bè-hèm diguèr*

CORRESPONDANCE, s f, rapport entre des personnes ou des choses, a مناسب *mounacèbèt*, — par lettre, کاغذ نویسی *kaghèz nèvisi*, a مراسله *mouracèlè*, pl مراسلات *mouracèlat*, مکاتبه *moukatèbè*, pr t *mukiatèbè*, pl مکاتبات *moukatèbat*, pr t *moukiatèbat*

CORRESPONDANT, E, adj, قرینه *qèrinè*, معادل به دیگر *mou-gabèlè hèm diguèr*, a مکاتبى *moutèhazı*, — s m, celui qui écrit, مراسله نویس, a مکاتب *mouracèlè nèvis*, a مکاتب

moukatèb, pr t *mukiatib*, مراسل *mouracèl*, pr t *mu-
acil*

CORRESPONDRE, v n, se rapporter, مطابف بودن *moutabèq
boudèn*, قهرینه بودن *qèrine boudèn*, موافق بودن *mouva-
fèq boudèn*, موافق کردن *mouvafèqèt kèrdèn*,
— par lettre, مراسلات داسسی *mouracèlat
dachtèn*

CORRIDOR, s m, دالان *dalan*, دهلیز *dèhliz*

CORRIGER, v a, تصحیح کردن *droust kèrdèn*,
tèshih kèrdèn, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*, — châtier,
گوشمال کردن *gouch mal kèrdèn*, تهمبیه
kèrdèn

CORRIGIBLE, adj des 2 g, اصلاح پذیر, قابل
qabèl oul èslah, pr t *qabil ul-èslah*

CORROBORATIF, IVE, adj, قوت دهنده *qouvvet dèhèndè*

CORROBORATION, s f, a تعویب *tèqovvèt*

CORROBORER, v a, قوت دادن *qouvvet dadèn*, — corro-
boré, e, قوت پیدا کرده *qouvvet pèida kèrdè*

CORROI, s m, پرداخت بوسه *pèrdakhté poust*, ابلع
dèbaghèt, pr t *dibaghat*

CORROMPRE, v a, فاسد کردن *facèd kèrdèn*, — au fig,
گمراه کردن *gom rah kèrdèn*, — en parlant d'un juge,
رشوت دادن *rouchvèt dadèn*, — se corrompre, فاسد
شدن *facèd choudèn*, — corrompu, e, فاسد شده
facèd choudè, — fig, رشوت خوردن *rouchvèt
khourdè*

CORROSIF, VE, adj, حریده *khourèndè*, a آكل *àkèl*, pr
t *àkil*, اکال *èkkal*, pr t *èkkial*

- CORROYER**, v a, ایمان برداشت کردن *èmban pèrdakht kèr-dèn*, دباغ کردن *dèbaghèt kèrdèn*, — corroyé, e, دباغ شده *dèbaghèt choudè*
- CORROYEUR**, s m, دباغ گشای *dèbbagh*, pl دباغی *dèbbaghin*
- CORRUDE**, s f, asperge sauvage, مارحونه کوهی *mar tchou-bèyé kouhi*
- CORRUGATION**, s f, حسی حسی شدن *tchin tchin choudèn*
- CORRUPTIBLE**, adj des 2 g افساد پذیر *èfsad pèzir*, — au fig, رشو بکور *rouchvet khour*
- CORRUPTION**, s f, a فساد *feçad*, افساد *èfsad*, pr t *ifsad*
- CORSAGE**, s m, اندام *èndam*, a قامت *qamèt*
- CORSAIRE**, s m, در دزد *douzde dèria*
- CORSET**, s m, پستان بند *pèstan bènd*, شاماک *chamakh*
- CORTÈGE**, s m, راهان *hèm rahan*, بدره کشندگان *bèdrè-qè kounèndegan*, a موکب *mooukèb*, pr t *mèvkèb*, pl موکب *mèvakèb*, pr t *mèvakib*
- CORTICAL**, e, adj, مغز معلق *moutè'llèq bè poust*, — terme d'anat, substance corticale du cerveau, a قیص *gemis oud dèmagh*
- CORUSCATION**, s f terme de phys, éclat de lumière, درخشندگی *dèrèkhchhèndégui*
- CORVÉABLE**, adj des 2 g, سکر پذیر *soukhre pèzir*
- CORVÉE**, s f, a سکر *soukhre*
- CORVETTE**, s f, کسی حسی *kèchtu djèngun* *khèfif*
- CORYPHÉE**, s m, سرسید *riché sèfid*, سرور *bouzourg*, پیشوا *pichva*, a. مودا *mouqtèda*

COSMÉTIQUE, adj des 2 g, دڤاي حلد بدن *dèvai djèldè*
bèdèn, pr t *davaï djıldı bèdèn*

COSMOGONIE, s f, a علم اصول بكونى عالم *'èlmé*
ouçoule tèkviné 'âlèm, pr t *'ilmi ouçouli tèkvini*
'âlèm

COSMOGRAPHE, s m, علم هئب عالم *danèndèyè*
'èlmé hèryèté 'âlèm

COSMOGRAPHIE, s f, a علم هئب عالم *'èlmé hèr'èté 'âlèm*,
 pr t *'ilmi heï'èti 'âlem*

COSMOGRAPHIQUE, adj des 2 g, a معلف تعلم هئب عالم
moutè èllèq bè 'èlmé hèr'èté 'âlèm

COSMOLOGIE, s f, a علم فواعد جهان *'èlmé qèva'èdé djèhan*,
 a علم فواعد الدنيا *èlme qeva'èd oud dounia*, pr t *'ilmi*
qava'id ud dounia

COSMOLOGIQUE, adj des 2 g, معلف تعلم فواعد جهان
moutè'èllèq bè 'èlmé qèva'èdé djèhan

COSMOPOLITE, s m, ابن الارض *dèrvich* a *èbn oul-*
èrz, pr t *ibn ul arz*

COSSE, s f, بوسب *poust*, a قسر *qèchr*, pr t *qıchr*

COSSE, e, adj, qui a beaucoup de cosses, بسیار بوسبدار
bèciar poust dar, — fig, riche, opulent, دولتمند *doou-*
lètmenđ

COSTUME, s m, ركب *rèkht*, حمامه *djamè*, a لباس *lèbas*,
 pr t *libas*, pl البسه *èlbacè*, pr t *èlbicè*, كسوف *kèsvèt*,
 كسوة *kèsvè*, قفاب *qıafèt*

COSTUME, v a, حمامه بوسبدن *djamè pouchandèn*, — se
 costumer, حمامه بوسبدن *djamè pouchidèn*, — cos-
 tumé, e, حمامه بوسبد *djamè pouchidè*

COTE, s f, marque, نیشان nèchan, pr t nìchan, رسم
règèm

CÔTE, s f, os, دندè dèndè, استخوان پهلو oustoukhané pèh-
lou, — rivage, کنار دریا kènaré dèria, لب دریا lèbè dè
ria, ساحل sahèl, pr t sahil, pl سواحل sèvahèl, pr
t sèvahil, — le penchant d'une montagne, دامنه کوه
damènèyè kouh, — cote à côte, پهلو پهلو pèhlou bè-
pèhlou

CÔTÉ, s m, پهلو پهلو pèhlou, — coté droit, پهلو راست
lou rast, — à coté, prép, نزد nèzd, پهلو پهلو pèhlou, —
à côte de moi, نزد من nèzdé mèn, پهلو پهلوی pèh
lou mèn

COTEAU, s m, پشته پشته pouchtè, تل tell

COTELETTE, s f, کباب دندè dèndè kèbab, کوبلے
koutlèt

COTER, v a, اعداد کداسی è'èdad gouzachtèn, قسیم
قسمت qèimèt nevèchtèn, — coté, e, اعداد کداسه سده
è'èdad gouzachtè choudè

COTERIE, s f, گروه همدستان guerouhé hèm dèstan

CÔTIER, s m, ساحل ساس sèvahèl chènàs

COTIGNAC, s m, مرتابی نه mourèbbai bèh

COTILLON, s m, زبرجامة زبانه zir djamèyè zènanè

COTISATION, s f, حصه هر کسی tèkhsicè hèssèyè
hèr kèci

COTISER, v a, حصه هر کسی را با حصص کردن hèssèyè
hèr kèci ra tèkhsis kèrdèn, — se cotiser, هر
حصه هه hèssèyè hèn kèci ra djèm'
kèrdèn

COTON, s m, پنبه *pèmbè*

COTONNADE, s f, حلوارى *tchèlvarî*

COTONNEUX, EUSE, adj, پنبهوار *pèmbèvar*

COTONNIER, s m, درخت پنبه *dèrèkhté pèmbè*

COTOYER, v a, ار كسار دريا روى *èz kènaré dèria rèftèn*

COTTE, s f, jupe de paysane, رخت زن دهلى *rèkhté zènè dèhqanî*

COTUTEUR, s m, سرىك وصى *chèriké vèci*

COTYLE, s f terme d'anet, a وف العظم *vèqb oul 'èzm*

COTYLÉDON, s m, nombril de Vénus, plante, a فنج مريم *qèdèhé mèrièm, pî t qadèhî mèrièm*

COU, s m, گرس بند *guèrdèn*, — mouchoir de cou, گرس بند *guèrdèm bènd*, — couper le cou, گرس برى *guerdèn bouridèn*, گرس زنى *guèrdèn zèdèn*, ou, mieux, سر برى *sèr bouidèn*

COUCHANT, s m, باحر *bakhtèr*, a مغرب *mèghrèb*, pr t *maghrèb*, عرب *ghèrb*, pr t *ghas b*

COUCHE, s f, lit, حمامه خواب *djamèyé khab*, بستر *bèstèr*, راس خواب *rèkhté khab*, — enfantement, زاي *zayèch*, a. وضع حمل *vèz'é hèmî*, pr t *vaz'î hamî*, — fausse couche, افكانه *èfganè*, اندا حسى دكه *èndakh-tènè bètchè*, — se dit aussi de certaines choses que l'on superpose لاى *lai* ou لا *la*

COUCHÉE, s f, مكان سويب *mèkané bèitoutèt*

COUCHER, s m, action de se coucher, خواب *khab*, — garniture d'un lit, رخت خواب *rèkhté khab*, — le coucher du soleil, غروب اصباب *ghouroubé àftab*

- COUCHER, v a., خوابیدن *khabanidèn*, خوابیدن *khaban-dèn*, — se coucher, خوابیدن *khabidèn*, دراز کشیدن *dèraz kèchidèn*, — coucher avec une femme, گشاییدن *gayidèn*, — couché, e, خوابیده *khabide*
- COUCHETTE, s f, بستر کوچک *bèstèré koutchèk*
- COUCOU, s m, ککوکو *koukou*
- COUDE, s m, آرنج *arèndi*, آرنج *varèn*, بند کاه *bènd gahé*, بازو, a مرفع *mèrfèq*, pr t مرفاق *mèrfaq*, pl مرفاق *mèrafq*, pr t مرفاق *mèrafq*
- COUDÉE, s f, آرس *ârèch*, pr t آرش *âruch*
- COU DE PIED, s m, پهل *pègoul*, a کعب *kè èb*, pr t کاه *ka'b*
- COUDOYER, v a, آرنج نه رن *bè àrèndj tènè zèdèn*
- COUDRE, v a, دوختن *doukhtèn*
- COUDRIER, s m, درخت صن *dèrekhté fèndouq*
- COUENNE, s f, پوس کرار *pousté gouraz*
- COUFFE, s f V COFFIN
- COULAGE, s m, حكه *tchèkè*
- COULANT, e, adj, روان *rèvan*, a جاری *djari*
- COULER, v n, روان بودن *rèvan boudèn*, روان شدن *rèvan choudèn*, جریان کردن *djèrèyan kèrdèn*, — goutte à goutte, حكه کردن *tchèkè kèrdèn*, — v a, verser dans un moule, بوی قالب ریختن *tou qalèb rikhthèn*, ریختن *rikhtèn*, — fig couler, épuiser un sujet, به-ایمام رسانیدن *bè-èimam rèçanidèn*, — une personne, la ruiner, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — faire couler, عرف روان کردن *rèvan kèrdèn*, — v a, couler bas, عرف شدن *ghèrq kèrdèn*, — v n, couler bas, عرف شدن *ghèrq choudèn*, — coulé, e, ریخته شده *rikhté choudè*,

— fig, en parlant d'une personne, ^١ حراب سدّه *khèrab choudè*

COULEUR, s f, گون رنگ *goun, rëng*, pr t *rënk*, a لون *looun*, pr t *lèvn*, pl *ألوان èlvan*

COULEUVRE, s f, مار سه *maré siah*

COULIS, s m, suc de viande, سره کوسب *chù èyé goucht*, خلاصه آنکوسب *khoulac yé àb goucht*, — vent coulis, کدرگاه باد *gouzèr gahé l ad*

COULISSE, s f, علاف *ghela'*

COULOIR, s m, دالان *da'an*, دهلز *dèhlz*

COUP, s m, زنه رس *zènèch*, نه *tènè*, a ضرب *zèrb*, pr t *zarb*, ضربه *zèrbè*, pr t *arbè*, — il signifie aussi fois, بار *bar*, a دفعه *dèf'è*, pr t *dèf'a*, کتره *kèrrè*, pl کترات *kèrrat*, — coup d'œil نگاهي *nègahi*, نگاه *nègah*, a نظر *nèzèr*, pr t *naza*, — tout à coup, ناگاه *nagah*, ناگهان *naguèhan*, — tout d'un coup, یکدفعه *yèk dèf'è*, a بعد *foourèn*, pr t *f vièn*, — après coup, بعد کار *bè'èd èz qo izèchtèné kar*, — au premier coup d'œil, در نظر اول *der nèzèré èvvel*, — coup sur coup, بی دربی *pèi dèi pèi*, — à coup sûr, افسا *yèqinèn*, pr t *yaqinèn*, — fusil à deux coups, بعثت دوله *tufèngué dou loule*

COUPABLE, adj et s des 2 g, گناهکار *gounah kar*, a معصّر *mouqèssèr*, pr t *muqassir*

COUPANT, e, adj, تیز *bourra*, تیز *tiz*, a قاطع *qatè'*, pr t *qati'*

COUPE, s f, پاله *pialè*, a جام *djam*, قده *qèdèh*, pr t *qadèh*, — action de couper, برس *bourèch*

COUPE JARRET, s m, رازن *rah-zèn*, دزد *dousèd*

COUPE GORGE, s m, حای خطرناک *djai khètèrnak*, a مهلكه *mèhlekè*, pr t *mèhlikè*

COUPER, v a, بریدن *bouridèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*,
— en petits morceaux, حرد کردن *khourd kèrdèn*, —
coupé, e, بریده *bouridè*, a معطوع *mèqlou'*

COUPERET, s m, کارد فضایی *kardé qèssabi*

COUPEROSE, s f, راح *zadi*

COUPEUR, EUSE, s, برنده *bourèndè*, — coupeur de bourse,
کسبه بور *kicè bour*

COUPLE, s f, حب *djouft*, a زوج *zooudj*, pr t *zèvdj*,
— s m, زن و سوهر *zèn o chochèr*, a زوجی *zooudjèin*,
pr t *zèvdjèin*

COUPLER, v a, حب کردن *djouft kèrdèn*

COUPLET, s m, a قطعه *qèt'è*, pr t *qit'a*, pl قطعات *qèt'è'ât*, pr t *qata'ât*, نب *bèit*, pl انب *èbiat*

COUPOLE, s f, گنبد *goumbèd*, a قبة *goubbè*

COUPON, s m, d'étoffe تکه *tikè*, طوب و ماش *pès*
mandeyé toupé goumach

COUPURE, s f, بریدگی *bouridègwi*

COUR, s f, d'une maison, a حياط *hèyat*, pr t *hayat*,
— impériale, در حانه *dèrb khanè*, vulg *dèrkhanè*,
— faire la cour, باری کردن *'èchq bazi kèrdèn*,
عشق وریدن *'èchq vèr zidèn*

COURAGE, s m, دلیری *dèliri*, دلوری *dèl avèri*, a شجاع *choudja'èt* pr t *chèdja'at*, ساد *rèchadèt*, عیر *ghèvrèt*, pr t *ghairèt*

COURAGEUSEMENT, adv, دلیرانه *dèliranè*, دلوری *bè dèl-*
avèri شجاعانه *bè-choudja'èt*

COURAGEUX, se, adj, دلیر *dèlir*, دلاور *dèl-avèr*, a شجاع *choudja'*

COURAMMENT, adv, زودرود *zoud zoud*, روان *rèvan*, سریع *bè sour'èt*, — avec facilité, آسان *àsan*, به سهولت *bè-souhoulèt*

COURANT, s m, راه آب *rahé àb*, ممر آب *mèmèrré àb*, — terme de marine a حریان *djèrèyan*

COURANT, e, adj, روان *rèvan*, a جاری *djari*, — on dit tout courant, دوان *dèvan*, — monnaie courante, پول رایج *poulé rayèdj*, — eau courante, آب روان *àbè rèvan*

COURBATU, e, COURBATURE, e, adj, کوشه *khèstè*, کوشته *kouftè*

COURBATURE, s f, حسکی در ماندگی *dèr-mandègui*, حسکی *khèstègui*, a کسالت *kèçalèt*, فطور *foutour*

COURBE, adj des 2 g, خم *khèm*, خمیده *khèmidè*, کج *kèdj*, a منحنی *mounhèni*

COURBER, v a, خم کردن *khèm kèrdèn*, خم شدن *khèma niden*, — se courber, خم شدن *khèm choudèn*, — courbé, e, خمیده *khèmidè*, خم شده *khèm choudè*, کج *kèdj*

COURBURE, s f, خمیدگی *khèmidègui*, کجی *kèdj*, a منحنی *hènayèt*

COUREUR, s m, پیوند *pouyèndè*, پیون *pouyan*, خبر پیوی *tiz pouï*, خبررو *tiz-roou*

COUREUSE, s f, خنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, pr t فحش *fuhichè*, فحشه *qèhbè*, pr t. قاحشه *qahpè*

COURGE, s f, کدو *kèdou*

COURIR, v n., تاحىن *tachîn*, پوئىدى *pouyîdên*, دويدى *dêvidên*, *takhtên*, — courir risque, محاطه انداحى *khoudâ ra bê mê'êrêzê moukhatêrê êndakhtên*

COURONNE, s f., de fleurs, سالك *yêçal*, بىڭاق *bêçak*, — insigne des souverains, دىهم *dêhêm*, ا *tady*, تاج *tady*, اكليل *êklîl*, — couronne impériale, plante, a اكليل الملك *êklîl-oul-mêlêk*, تاج الملك *tady oul-mêlêk*

COURONNER, v a, تاج بىسىر بهادى *tady bêr sêr nèhadên*, — apporter la dernière perfection à une chose, حم *khêm kêrdên*, تكميل كرى *têkmîl kêrdên*, — entourer, احاطه كرى *êhatê kêrdên*, — couronné, e, تاج بىسىر بهادى *tady bêr sêr nèhadê*, a مونتو *moutêv*

COURRIER, s m, چاپار *tchapar*

COURROIE, s f, دوال *douval*, نسمة *têsmê*

COURROUCER, v a, حشماك كرى *khêchmnak kêrdên*, به عصب آورى *bê ghêzêb âvourdên*, — se courroucer, به عصب آمدى *bê khêchmnak choudên*, حشماك سدى *ghêzêb âmêdên*, — courroucé, e, حشماك *khêchmnak*, به عصب آمدى *bê-ghêzêb âmêdê*

COURROUX, s m, حشم *khêchm*, a عصب *ghêzêb*, pr t *ghazab*

COURS, s m, flux, آب *âb*, *djêrêyanê âb*, — le cours des astres, كواكب *hêrêkêtê kèvakêb*, — le cours du temps, گردش زمان *guêrdêché zêman*, گردش ايام *guêrdêché êyam*, — de la monnaie, اراج *rêvadj*, — leçon درس *dêrs*

COURSE, s f., دوندگی *dèvèndègu*, پوش *pouyèch*, — de chevaux, اسب دوانی *èsp dèvani*, — promenade, گردش *guèrdèch*, a. سير *sèir*

COURSIER, s m., ناد پای *bad paï*, اسب سوار *èspé tiz-roou*, اسب ناد پیمای *èspé bad-pèima*

COURT, E, adj, کوتاه *koutah*

COURTAGE, s m., دلالی *dèllal*

COURTAUD, E, adj, کوتاه و سوسمند *qèddé koutah vè tè-noumènd*

COURTE HALEINE, s f., تنگی نفس *tèngu nèfès*, تنگی نفس *tèng nèfès*, زیق صیف نفس *zìq nèfès*

COURTIER, s m., دلال *dèllal*, پرت *tèllal*, سمسار *sèmsar*, پرت *simsar*

COURTISAN, s m., نوکر دربار *nooukèré dèrb khanè*, اهل دربار *èhlé dèrb khanè*, vulg اهل دربار *èhlé dèr-khanè*, — celui qui cherche à plaire, a ممثل *moutèmèllèq*, پرت *mutèmèlliq*

COURTISANE, s f., حیده *djèndè*, a فحشه *qèhbè*, پرت *qahpè*, فاحشه *fahèchè*, پرت *fahichè*

COURTISER, v a., تعاف کردن *tèmèllouq kèrdèn*

COURTOISIE, s f V CIVILITÉ

COURTOIS, E, adj V CIVIL

COUSIN, s m (insecte), پشه *pèchè*

COUSIN, E, s, d'oncle, عمو *'èmu-zadè*, — de tante, خاله *khalè-zadè*

COUSINIERE, s. f., پشه دانی *pèchè-dan*

COUSSIN, s m., بالین *balin* (vulg *balindj*), بالش *balèch*, متکأ *mouttèka*

COUT, s m, ارزىش èrzèch, بها bèha, a قىمىت qèimèt,
pr t qaimèt, كهردى khèrdj, pr t khardj

COUTANT (PRIX), راس المال qèimètè khèrid, a. ره'èس ous mal

COUTEAU, s m., كارد kard, t حافو tchaqou

COUTELAS, s m., دسته dèchnè, قداره qèddas è

COUTELIER, s m, كارد سار kard saz

COUTELLERIE, s f, كاردسارى kard sazi

COÛTER, v n, ارزىدن èrzidèn, — combien coûte cela,
قىمىت اسى چىداسب in tchènd mièrzèd, — combien cela vous coûte t
qèimètè in tchènd èst, — combien cela vous coûte t
il⁹ اسى را چىد كىدېد in ra tchènd khèridid, — cela
coûte cher, اسى كران اسب in quèran èst, — causer
des dépenses, با'عه كهردى ba'ècè khèrdj
choudèn

COÛTEUX, SE, adj, كهردىه pour khèrdj, كهردىه khèrdjé
ziad

COUTUME, s f, آئىنى ayîn, a رسم rêsm, د'èب dè'èb, عادت
'adèt, — c'est la coutume du pays, آئىنى مملكت اسب
ayiné mèmlekèt èst, — de coutume, a عادت'è adètèn,
pr t عادت'è adèta, — droit, راهدارى rah dari, حق
hèqqé goumrouk, a رسم rêsm, pl رسوم rouçoum,
حق hèqq, pr t haqq, pl حقون houqouq

COUTUMIER, ÈRE, adj, qui a coutume de faire quelque
chose, عادت كرده 'adèt kèrdè, — qui appartient à la
coutume, a. مولى مملكتى moulè'èllèq bè-'adèt

COUTURE, s. f., بىكهه bèkhiè, دوحى doukht, a نر
dèrs

COUTURIÈRE, s f, زن حطّ zènè khèryat, زن دوری zènè dèrzi, a خانطه khayètè, pr t khaïtè

COUVÉE, s f, يک لانه yèk lanè

COUVENT, s m, دهر dèu, a صومعه sooumè'è, pr t savma'a, pl صوامع sèvamè', pr t savami', — de derviches, مکته tèktè

COUVER, v a et n, نەشەنەنە مەرعە بەلایەن nèchès-tènè mourgh balai tokhm, حساب کردن hèsanèt kèrdèn

COUVEROLE, s m, سرپوش sèr pouch

COUVERT, s m, اسباب سحره èsbabé soufrè

COUVERT, TE, adj, سرپوشیده sèr pouchidè, پوشیده pou chidè, — temps couvert, هوای آبر hèvaï èbr, — à couvert, در آسای dèr èmn

COUVERTURE, s f, پوش پدè, رپوش rou pouch, — de lit, a لحاف lèhaf, حلد dylèd, pr t dylèd

COUVERTURIER, s m, لحاف‌دوز lèhaf douz

COUVRE PIED, s m, پا روی لحاف lèhafé rouï pa

COUVRE CHEF, s m, کلاه koulah

COUVRE PLAT, s m, سرپوش دوری sèr pouché doouri

COUVREUR, s m, ساعاکی پوچاخانه پوچا-خانه-saz, soufaltchin

COUVRIE, v a, پوشاندن pouchandèn, پوشانیدن poucha nidèn, — cacher, کتم کردن kètm kèrdèn, پنهان کردن pènhan kèrdèn, — se couvrir, پوشیدن pouchidèn, — couvrir, se dit des animaux qui s'accouplent, جفت شدن djouft choudèn, گهسی کردن guèchni kèrdèn, — s'obscurcir, آف شدن èbr choudènè hèva.

CRABE, s m, حرجمى *khèrtchèng*

CRACHAT, s m, تەفۇ دەھان *tefou, Abé dèhan*, حوى *khèvi*,
خەيى *khèyou*, — décoration, نىشان بىرگە *nèchané bou-*
zourg

CRACHEMENT, s m, تەفۇ اندازى *tefou-èndazi*

CRACHER, v a et n, تەفۇ كەردەن *tefou kèrdèn*, حوى انداحى *khèvi èndakhtèn*

CRACHEUR, EUSE, s, تەفۇ كىندە *tefou kounèndè*

CRACHOIR, s m, تەفۇ دان *tefou dan*, خەيى دان *khèyou-dan*

CRAIE, s f, تەبەخىر *tèbachir*

CRAINdre, v a, وادىمە داسىسى *vahèmè dachtèn*, تەرسىدىن *tèrsidèn*,
خوف داسىسى *tèchvich dachtèn*, خەيى *khoouf dachtèn*

CRAINTE, s f, تەرس *tèrs*, ھەراس *hèras*, a خوف *khoouf*, pr
t. *khavf*

CRAINTIF, IVE, adj, تەرسو *tèrsou*, بى زەھرە *bi zèhrè*, a. حىل *djèban*,
pron vulg *djèboun*

CRAINTIVEMENT, adv, تەرسىدە *tèrsidè*, تەرساں تەرساں *tèrsan*
tèrsan

CRAMOISI, adj des 2 g, سورخە *sourkhé tound*,
قەرمەز رەنگ *qèrmèz rèng*, — s m, قەرمەز *qèrmèz*, pr t.
qirmiz

CRAMPE, s f, تۇرۇند *touround*, پىچ خورس اعصاب *pitch*
khourdèné è'dçab

CRAMPON, s m, چىگەك *tchènguèk*

CRAMPONNER, v a, بى چىگەك *bè tchènguèk guèrèftèn*,
— se CRAMPONNER, چىسپىدىن *tchèspidèn*, نىشتەن كەردەن
tèchèbbous kèrdèn.

CRÂNE, s m, کاسه *kacèyé sèr*, a. فحف *qèhf*, pr t. *qihf*, pl افحاف *èghaf*, pr t *aqhaf*

CRAPAUD, s m, ورع *vèzègh*, قوربعه *qourbèghè*, pr t *qourbagha*

CRAPAUDIÈRE, s. f., lieu plein de crapauds, حاى پر ورع *djai pour vèzègh*, — lieu sale, كسب حاى *djai kècif*

CRAPULE, s. f., عيش مردم دنى *'èiché mèrdoumé dèn*

CRAPULEUX, EUSE, adj, نسب *pèst*, a. اعمار دنى *èdbar dèn*

CRAQUEMENT, s m, تراك *tèrak*

CRAQUER, v n, تراك كردى *tèrak kèrdèn*

CRAQUERIE, s f, لافى *laf zèn*

CRAQUEUR, EUSE, s, لافى *laf zèn*, pr t *lafazèn*

CRASSE, s. f, جرک *tchèrk*, فرنج *frèndj*, آرىج *ayikh*, وسج *vècèkh*

CRASSEUX, SE, adj, جرک *tchèrk*, مردار *mourdar*

CRAVACHE, s f, تازيانه *tazianè*, سلاقى *chèllaq*

CRAVATE, s f, كرى بند *guèrdèm-bènd*

CRAYON, s m, مداد *mèdad*, قلم مداد *qèlèmé mèdad*

CRAYONNER, v a., با قلم مداد نعىش كردى *ba qèlèmé mèdad nèqch kèrdèn*

CRÉANCE, s f, a. طلب *tèlèb*, مطلب *mètloub*, pl مطلوبات *mètloubat*, — lettre de créance, اعماد نامه *d'ètèmad-namè*, pr t. *i'timad-namè*, اعصار نامه *d'ètèdbar-namè*, pr t. *i'tibar-namè*

CRÉANCHER, s m., طلبكار *tèlèb-kar*, a. دايى *dayèn*, — le

créancier et le débiteur, a. داین و مدیون *dayèn o-mè-dioun*, pr t *daïn-u-mèdioun*

CRÉATEUR, s m, آفریدگار *âfèrîdêgar*, آفریننده *âfèrînêndê*, a. خالق *khalêq*, pr t *khalîq*

CRÉATION, s f, آفرینش *âfèrînêch*, a. خلعت *khêlqêt*, pr t *khîlqat*, — au fig, fondation, a. ایجاد *îdjad*, احداث *êhdas*, pr t *îhdas*

CRÉATURE, s f, آفریده *âfèrîdê*, a. مخلوق *mêkhlouq*, pr t *makhlouq*, pl مخلوقات *mêkhlouqat*, pr t *makhlouqat*, موجدات *mooudjoudat*, pr t *mavdjoudat*, کائنات *kaïnat*, — fig, protégé, سپرورده *dêst pèrvèrdê*, — terme de mépris, a. حریف *hêrif*

CRÊCHE, s f, آخور *akhour*, علدان *'èlêf dan*

CRÉDIT, s m, autorité, a. اعتبار *ê'tèbâr*, pr t *i'tîbar*, — à crédit, نسیه *nèciê*

CRÉDITER, v a., در دهر مطالبات مید کردن *dêr dêftèrê moutalêbat qêid kèrdèn*

CRÉDULE, adj des 2 g, زود باور, زود اعتماد *zoud bavêr*, زود ایتقاد *zoud ê'tèqad*

CRÉDULITÉ, s f, زود ایتقادی *zoud ê'tèqadî*

CRÉER, v a., آفریدن *âfèrîdèn*, خلعت کردن *khêlq kèrdèn*, خلعت کردن *khêlqêt kèrdèn*, ایجاد کردن *îdjad kèrdèn*, — au fig, se dit des choses dont les hommes sont les inventeurs, اختراع کردن *êkhtêra' kèrdèn*, ایجاد *îdjad kèrdèn*, احداث کردن *êhdas kèrdèn*, — être créé, آفریده شدن *âfèrîdê choudèn*, — créé, e, آفریده شده *âfèrîdê choudê*, a. مخلوق *mêkhlouq*, pr. t *makhlouq*, — au fig, احداث شده *êhdas choudê*

- CRÉMAILLÈRE, s f, زنجیر دیک *zèndjiré dik*
 CRÈME, s f, سر سیر *sèré chir*, حامه *khamè*, — fig, a. عده
 'eumdè, زبد *zoubdè*
 CRÉMIÈRE, s f, حامه فروش *zèné khamè-ferouch*
 CRÉNEAU, s m., کنکره *kounguèrè*
 CRÉNELER, v a, کنکره ساحس *kounguèrè sakhtèn*, — cré
 nelé, e, کنکره دار *kounguèrè dar*
 CRÉNELURE, s f, دندانه ساری *dèndandè-sazi*
 CRÊPE, s m, تور *tour*, سرش *su èch*
 CRÊPER, v a, تاب دانی *tabidèn*, تاب دانی *tab dadèn*
 CRÉPI, s m, اندایش *èndayèch*, کاهگل *kah guèl*
 CRÉPINE, s f, ریشه *richè*, سنگله *chèngoulè*
 CRÉPIR, v a, بکل اندودن *bè guèl èndoudèn*, کاهگل کردن
kah-guèl kèrdèn
 CRÉPU, e, adj, تاب خورده *tab khourde*, پچاپچ *pitch a*
pitch
 CRÉPUSCULE, s m, du matin, سیدم *sèpidè dèm*,
 a شفق *chèfèq*, pr t شفاق *chèfaq*, — du soir, روستائی
 روضه *roouchènayî* *bè'èd èz zèvalé àftab*
 CRESSON, s m, تره مرک آبی *tèrè tizèké àbi*, کبرکمر آبی
kirkiré àbi
 CRESSONNIÈRE, s f, تره تره زار *tèrè tizè-zar*, t بولاع
boulagh oti
 CRÊTE, s f, تاج حروس *tadjé khourous*, — cime, نبع
tigh, قلّه *quellè*, کله *kèllè*, — la crête d'une montagne,
 تاج کوه *tighé kouh*, قلّه کوه *quellèyé kouh*, — crête de
 coq, بستان افروز *boustan-èfrouz*, تاج حروس
goulé tadjé khourous

CREUSER, v a., کاویدن *kavidèn*, کنیدن *kèndèn*, حجر کردن *hèfr kèrdèn*

CREUSET, s m., بوته *boutè*

CREUX, s m., گوودی *gooudi*, گو *guè*, کودال *gooudal*, گاوآك *gavak*, — de la main, كف دست *kèfé dèst*

CREUX, se, adj میان بهی *mian tèh*, a محوّف *moudjèv- vèf*, — profond, گو *gooud*, زرف *zèrf*, a عمف *'èmiq*, pr t 'amiq, — fig, بهود *bi-houdè*

CREVASSE, s f., سكا *chèkaf*

CREVASSE, v a., ترکایدن *tèrèkandèn*, سكايف *chèkastèn*, — se crevasse, ترکیدن *tèrèkidèn*, سد سكايف *chè kastè choudèn*

CRÈVE CŒUR, s m., دل سكايف *dèl chèkèstègu*

CREVER, v a., ترکایدن *tèrèkandèn*, سكايف *chèkastèn*, حسم کنیدن *parè kèrdèn*, — crever les yeux, اسرا کشی *tchèchm kèndèn*, — crever un cheval, *èsp ra kouchtèn*

CREVER, v n., ترکیدن *tèrèkidèn*, سكايف *chèkastèh choudèn*, پاره شدن *parè choudèn*, — crever de rire, هلاك *èz khèndè mourdèn*, — mourir, هلاك شدن *hèlak choudèn*, — crevé, e, تراکيد *tèrakidè choudè*, — au propre,

CREVETTE, s f., حرحل آبی *khèrdjèlé ab*, — préparée dans du sel, منگو *mèigou*

CRI, s m., بانگ *bang*, فرياد *fèriad*, فغان *fèghan*, غرو *ghè- riv*, a صدا *sèda*, pr t sada, صبي *sèit*, نعره *nè'èrè*, pr t na'rè

CRIAILLER, v n., فرياد کردن *fèriad kèrdèn*

CRIAILLERIE, s f, فرياد *fèriad*

CRIAILLEUR, SE, s, فرياد كند *fèriad kounèndè*, t باغريان *baghirghan*

CRIBLE, s m, علبير *ghèlbir*, a. عبال *ghèrbal*, pr t. qirbal,
pl عرابيل *ghèrabîl*, pr t *gharabîl*

CRIBLER, v a., علبير كرس *ghèlbir kèrdèn*, سكبى *bikhtèn*

CRIBLEUR, EUSE, a., علبير زن *ghèlbir zèn*, a. موعبل *moughèr-bèl*, pr t *mugharbil*

CRIBLIER, s m, علبير سار *ghèlbir-saz*

CRIBLURE, s. f, عباله *noukhalèyé* *ghèlbir*

CRIC, s m, a. حتر اسباب *èsbabé djèrré èsgal*, pr t
èsbabî djèrrî èsgal

CRIC CRAC, s m, تراك *tèrak*

CRIER, v n, بنگ رس *bang sèdèn*, فرياد كرس *fèriad kèrdèn*,
صد كرس *sèda kèrdèn*, فغان كرس *fèghan kèrdèn*

CRIEUR, EUSE, كى فرياد *fèriad-koun*, علعله انداز *ghoul-ghoulè èndaz*, — se dit de celui qui crie pour annoncer quelque chose, t ديارتحي *djartchi*, a. مبادى *mounadî*

CRIME, s m, گناه *gounah*, pr t *gunah*, a. قابا-
هات *djourm*, pr t *djurm*, pl احرام *èdgram*,
معصب *mè'èciyèt*, pr t *ma'cièt*.

CRIMÉE (pays), مملک قريم *mèmlèkètè qrim*

CRIMINEL, ELLE, adj, گناهكار *gounah-kar*, pr t *gunah-kiar*,
تقصير كار *tèqsir kar*, pr t *taqsir-kar*, a. موقّصير *mouqèssèr*,
pr t *muqassir*

CRIN, s m., مروی نم اسپ *mouï doumè esp*, مروی اسپ *mouï esp*

CRINIÈRE, s f, بال *yal*

CRIQUET, s m, کوجک اسپ *èspé koutchèk*

CRISE, s f., a کراں *bouhran*, ستب *chèddèl*

CRISPATION, s f, پیکدکی *pitchèch*, پیکدکی *pitchi-dègui*

CRISPER, v a, پیکانیدن *touroundjaniden*, پیکانیدن *pitchaniden*, — se crisper, پیکانیدن *touroundjaniden*, پیکانیدن *bèr khoud pitchiden*, — crispé, e, پیکانیدن *touroundjide*, پیکانیدن *bèr khoud pitchide*

CRISTAL, s m, سبکی بلور *sènguè boulour*, بلور *boulour*

CRISTALIN, e, adj, مانند بلور *manèndé boulour*

CRISTALLISATION, s f, انبستگی *èmbèstègui*, a انبکساد *èndjèmad*, pr t *indjymad*

CRISTALLISER, v a., بصورت بلور در آوردن *bè sourètè bou lour dèr àvourdèn*, — v n, et, se cristalliser, بصورت بلور *bè sourètè boulour choudèn*, بلور شدن *bou lour choudèn*, — par ext, se congeler, انجماد شدن *èmbèstè choudèn*, انجماد گرفتن *guèrèftè choudèn*, انجماد شدن *moundjèmèd choudèn*, — cristallisé, e, بصورت بلور *bè sourètè boulour ouftadè*, بلور شده *boulour choudè*, — par ext., congelé, انجماد شده *èmbèstè choudè*, انجماد *èmbèstè*, a. انجماد *moundjèmèd*

CRITÉRIUM, s m, دلیل حقعی *dèlilé hèqigèt*

CRITICABLE, adj des 2 g, مذمت کردنی *mèzèmmèt kèr dèn*

CRITIQUE, s m., censeur, a. ممبر مومئىزەز, pr t mumè-yiz, — qui blâme tout, هئرف گور, عىحو, 'èib djou

CRITIQUE, s f, ممبر ئالىف, fenné tèmýizé t'è'elifat, — censure maligne, عىحوئى, 'èib djouyi — examen minutieux, a. تەدقىق, tédqıq, pr t tatqıq

CRITIQUE, adj des 2 g, سەكەب, sèkht, a. بوهرانى, bouhranı, صەب, sè'èb

CRITIQUER, v a, هئرف گورى كەردەن, hêrf-gurı kèrdèn, عىب گورى كەردەن, 'èib gurı kèrdèn, تە'ەن زە-دەن, zè-dèn, اراد كەرس, irad guèrèftèn

CROASSEMENT, s m, آواز كلاع, avaz kèlagh, كلاع, kagh kagh, صدای عراب, sèdaı ghourab

CROASSER, v n, كلاع كلاع كەردەن, kagh kagh kèrdèn, صدا كەردەن, sèda kèrdènè kèlagh

CROC, s m, كۆللەب, koullab, حىگال, tchèngal, a. تۆلەب, toulab

CROCHET, s m, كۆللەب تەخە, koullabtchè

CROCHETER, v a, با جىگىك, ba tchènguèk, كەردەن, kèrdèn

CROCHETEUR, EUSE, s, a, حىمال, hèmmal

CROCHU, E, adj, كەچ, kèdj, سەرىكشە, sèr bèr guèchtè.

CROCODILE, s m, رىگ-زادە, rig-zadè, نەهەنگ, nèhèng, a. تەمساح, tèmsah, pr t timsah

CROIRE, v a, باور كەردەن, bavèr kèrdèn, — avoir confiance, ئەتەقاد كەردەن, è'tèqad kèrdèn, ائىمان كەردەن, è'ètmad kèrdèn, — supposer, زەنن كەردەن, zènn kèrdèn, گومان داشى, guman dachtèn.

CROISADE, s f, a. جهاد *djèhad*, pr t *djihad*

CROISÉ, s m, a. محاهد *moudjahèd*, pr t *mudjahid*

CROISÉE, s f, پياده *pèndjèrè*.

CROISER, v a, چليپا *khatchvar sakhtèn*,
 تسكل حاج سسي *tchèlipa kèrdèn*,
khatch bèstèn, — v n., en parlant des vaisseaux,
 كشيك كسيدي *kèchik kèchidèn*, — se croiser les
 bras, بي کار سسي *bi kar nèchèstèn*, — croisé, e,
 حاجواري *khatchvar*

CROISIÈRE, s f, كسيك كسيدي *kèchik kèchidènè*
kèchtian

CROISSANCE, s f, رسد *roucht*, a. نسو *nèchv*, pr t *nèchu*,
 نومو *noumouv*, نسووما *nèchv o nèma*

CROISSANT, s m, ماه نو *mahé noou*, e. هلال *hèlal*, pr t
hilal

CROISSANT, e, adj, زاينده *zayèndè*, افرانس پيژ *èfzayèch*
pèzir

CROÎTRE, v n, رسد كرس *roucht kèrdèn*,
 بوزرق شوي *bou zourq choudèn*,
 تسووما كرس *tèrèqqi kèrdèn*,
 افرودي *èfzoudèn*

CROIX, s f, چليپا *tchèlipa*, a. صليب *sèlib*, pr t *salib*,
 — au fig, a. محب *mèhnèt*, pr t *mihnèt*,
 مشقب *mèchèqqèt*, — décoration, نشان *nèchan*, pr t
nichan

CROQUANT, s. m, مرد بي سر وپا *mèrdé bi sèr o pa*

CROQUANT, e, adj, تورد *tourd*

CROQUER, v a, نديان شكسي *ba dèndan chèkèstèn*, ou
 كلوج كرس *khourd kèrdèn*, — v n.,

kèrdèn, بر دندان صدا کردن *zré dèndan sèda kèrdèn*

JROSSE, s f, bâton pastoral, عصا حلاف *èpaî khèlafèt*,
— d'un fusil, قنداع بندق *qoundaghé tufèng*, — bâton
courbé avec lequel on pousse une balle, جوگان
tchoougan, pr t *tchèvkèn*

CROSSER, v a, حاکاں باری کردن *tchoougan bazi kèrdèn*,
— traiter durement, avec mépris, خشوب رفتار کردن
bè khechounèt rèftar kèrdèn

CROTTE, s f, کل *guèl*

CROTTER, v a, کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*, — crotté,
e, کل آلود *guèl àloud choudè*, کل آلود *guèl àloud*

CROULEMENT, s m, ویرانی *virani*, a انهدام *ènhèdam*, pr
t. *inhidam*

CROULER, v n, فرو نشستن *ferou nèchèstèn*, پائیں آمدن
payin àmèdèn, حراں شدن *khèrab choudèn*, مہلہم
شدن *mounhèdèm choudèn*

CROUPE, s f, t صغری *saghri*, a کفل *kèfel*, pl اکفال
èkfal

CROUPIÈRE, s f, باریم *par doum*, رانگی *ranèki*

CROUPION, s m, بدم مرغ *tèhé doumé mourgh*

CROUPIR, v n, کدیدن *guèndidèn*, معقی شدن
mou-tè'èffèn choudèn

CROUPISSANT, e, adj, کدیده *guèndidè*, — eaux
croupissantes, آب کدیده *àbé guèndidè*, a.
مياه معویه *miahé mè'èfounè*, pr t *miahé mō'-
founè*

- CROUTE**, s f, du pain, پوسٽ نان *pousté nan*, روى نان
roui nan — fig, mauvais tableau, تڙو ٺوڙو *tèsvn é*
bèd, — croute de toute chose, پوسٽ *poust*
CROUTON, s m, نان ٽڪا *tikèr èz lèbè nan*
CROYABLE, adj des 2 g, باور ڪرڻي *bavèr kèrdèn*
CROYANCE, s f, ايمان *è'tèqad*, pr t *i'tiqad*, — foi,
 a ايمان *iman*
CROYANT, E, s, ديندار *din dar*, a مومنى *meu'eumèn*, pr t
mou'min, pl مومنين *meu'eumènin*, pr t *mou'minin*,
 اهل ايمان *èhlé iman*, pr t *èhlé iman*
CRU, E, adj, ناڪمه *na poukhtè*, حام *kham*, — soie crue,
 اترسم *èbrichoumé kham*
CRU, s m, حى *dja: mèhsoul*
CRUAUTÉ, s f, بي رحمى *sèkht deli*, بي رحمى *bi-*
èhmi, سم *sètèm*, a حرا *djèfa*, حور *djooor*, pr t
djèvr
CRUCHE, s f, ڪوزه *kouzèh*
CRUCHON, s m, ڪوڙڪ *kouzèyé koutchèk*
CRUCIFIEMENT, s m, ڪڙڪ *bè khatch kè*
chidèn
CRUCIFIER, v a, ڪڙڪ ڏيار *bè dar kèchidèn*, ڪڙڪ
 ڪرڻ *bè khatch tchèhar mikh kè: dèn*
CRUCIFIX, s m, چليپا *tchèlpa*, a صليب *sèlib*, pr t
salib
CRUCIFORME, adj des 2 g, چليپوار *tchèlpavar*
CRUBITÉ, s f, حامى *khami*, نا ڪڙڪي *na poukhtègu:*
CRUE, s f, پڪ شين *ziad choudèn*, اتراس *èfzayèch*, a
 اڌياڊ *èzdiad*, pr t. *èzdiad*, طعنان *toughnan*, — des

eaux, آب سدن *ziad choudéné ab*, آب طعمان *toughmané ab*

UEL, ELLE, adj, سځځدل *seng dël*, بي رحم *bi rèhm*, سيمکار *sètèm-kar*, ا ظالم *zalèm*, pr t *zalim*

UELLEMENT, adv, بي رحمي *bè bi rèhm*, بدم مزب *bè-'èdèmé mourouvèt*

UMENT, adv, ا حسوب *bè khechounèt*

USTACÉ, E, adj, صدعدار *sèdèf dar*

YPTÉ, s f, کور رير کلنسا *gouré ziré klīça*

IBAGE, s m, ou cubature, s f, a عكب *tè'èkīb*

IBE, s m, a كعب *kè'èb*

IBE, adj des 2 g, a. مكعب *moukè'èb*, pr t *muka'ab*

BIQUE, adj des 2 g, a. سكل مكعب *bè chèklé moukè'èb*, pr t *bè chèkli muka'ab*

BITAL, E, adj, qui appartient au coude, معلف تاريج *moutè'èllèq bè àrèndj*

BOIDE, s m, a عظم الكعب *'èzm oul-kè'èb*, pr t *'azmul ka'b*

JEILLETTE, s f, ميوه حنى *mivè tchini*

JEILLIR, v a, حنن *tchidèn*

JEILLOIR, s m, سد ميوه حنى *sèbèdèf mivè tchini*

JILLER, ou CUIILLÈRE, s f, t فاسف *qachèq*, ou *qachouq*, pr t *qachiq*

JILLERÉE, س قدر نك قاشق *bè qèdré yèk qachouq*

JIR, s m, حرم *tchèrm*

JIRASSE, s f, حوسر آند *djoouchèn*, چهار آند *tchèhar àinè*
ou حار آند *tchar àinè*, زره *zèrèh*, pr t *zirih* Ce
dernier mot signifie plutôt cote de mailles

CUIRASSER, v a, حوسى پوشاندن *djoouchèn pouchandèn*
 بى حوسى پوشاندن *bè djoouchèn pouchandèn*, — **se cuirasser**, حوسى پوشیدن *djoouchèn pouchidèn*, — **cuirassé**, e, حوسى پوشیده *djoouchèn pouchidè*, بى پوشیده *bè djoouchèn pouchidè*

CUIRASSIER, s m, حوسى حار آینه پوش *tchar àinè pouch*, پوش *djoouchèn pouch*

CUIRE, v a, پکى کردن *poukhtèn*, *tèbkh kèrdèn* — v n, پکى شدن *poukhtè choudèn*

CUISINE, s f, آشپز خانه *âch pèz khanè*, a مطبخ *mètchèk*
 pr t *matbakh*, — faire la cuisine, آشپزى کردن *âch pèzi kèrdèn*, *tèbkh kèrdèn*

CUISINER, v a., لى حوراك پاكى *khoun ak poukhtèn*, لى *tèbkh kèrdèn*

CUISINIER, ÈRE, s, آشپز *âch pèz*, a. طبخ *tèbbakh*, pr *tabbakh*, pl طبخى *tèbbakhin*, pr t *tabbakhin*

CUISSE, s f, ران *ran*, سرنى *sourin*

CUISSON, s f, پزىش *pèzèch*, a طبخ *tèbkh*, pr t *tabkh*

CUISSOT, s m, ران سكار *rané chèkar*

CUIVRE, s m, مس *mès*, a نحاس *nèhas*, pr t *nahas*

CUIVRER, v a, مس جسيباندن *vèrèq haî mès tchèi pandèn*

CUIVRÉ, e, adj, رنك مس *rèngué mès*, مسكين *mès-goun*

CUIT, e, adj, پاكى *poukhtè*, a. مطبوح *mètbourkh*

CUL, s m, كون *koun*, a معد *mèq'èd* pr t *maq'ad*

CUL DE SAC, s. m, بى كوجى *koutchèyé bi boun*

CULASSE, s f, d'un canon, نه طوب *tèhé toup*, — d'un fusil نه نهى *tèhé tufèng*

- CULBUTE, s f, a معلىّ mou'èllèq, pr t. mou'allaq, — faire des culbutes, معلىّ دى mou'èllèq zèdèn, — fig chûte, اوفتادى ouftadèn, رمى حوردى zèmin khourdèn
- CULBUTER, v a, رمى انداحى bè zèmin èndakhtèn, سر نگون کردن sèr-nègoun kèrdèn
- CULINAIRE, adj des 2 g, معلىّ آشپزخانه moutè'èllèq bè àch pèz khanè
- CULOT, s m, dernier né, اولاد آخرى oouladé àkhèr
- CULOT, s m, partie restée au fond d'un creuset, مس ماندۀ pèsmandèyé tèhé boutè, — fond d'une cartouche, تۀه فچۀه tèhé fechèng
- CULOTTE, s f, سلوار chèlvar, t طوى don, دىزلىك dizlik, — de femme, تچاقچور tchaqchour
- CULTE, s m, پرستش pèrèstèch, a عبادت 'èbadèt, pr t 'ibadèt, دى dîn
- CULTIVABLE, adj, رراعىبذر zèra'èt-pèzir, قابل رراعى qa-bèlé zèra'èt
- CULTIVATEUR, s m, رراعى كندۀ bèrzè guèr, zèra'èt kounèndè
- CULTIVER, v a, رراعى سار کردن chiar kèrdèn, رراعى zèra'èt kèrdèn, شخم کردن fèlahèt kèrdèn, چوکخم کردن bèrzidèn, — cultiver les sciences, كسب علوم کردن kèsbé'ouloum kèrdèn, تحصیل مراعى دوستى کردن tèhsil kèrdèn, — l'amitié دوستى در ارباب دوستى كوشدن moura'até dousti kèrdèn, — en parlant de l'esprit de la mémoire, پرورش کردن pèrvèrèch kèrdèn, پروردن tèrbuyèt kèrdèn

CULTURE, s f, برکری *bèrzhè-guèrì*, کسب کاری *kècht-karì*,
 a. رابع *zèra'èt*, حرايب *hèracèt*, فلاحي *fèlahèt*, —
 de l'esprit, پرورش *pèrvèrèch*, a تربى *tèrbuyèt*, pr t
 برى *tèrbie*

CUMIN, s m, زير *zirè*, a كمن *kèmmoun*

CUMUL, s m, بود *toudè*, روى *roui hèm*, a احصاء *èdjtè-*
ma', pr t *idjtima'*

CUMULER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, روى *roui hèm* کداسى *gouzachtèn*, بود *toudè kèrdèn*

CUPIDE, adj des 2 g, آرميد *àzmènd*, طمع *tèmè'-kar*,
 a حرص *hèris*, pr t *haris*

CUPIDITÉ, s f, آرزى *àz*, آرميدى *àzmèndi*, a حرص *hèrs*, pr
 t *hirs*, طمع *tèmè'*, pr t *tama'*

CURABLE, adj des 2 g, سعا بدر *chèfa pèzir*

CURAGE, s m, پاک کردن *pak kèrdèn*

CURATELLE, s f, a. وکالت *vèkalèt*, pr t *vèkialèt*

CURATEUR, TRICE, s, a وکیل *vèkil*, وصى *vèci*

CURATIF, IVE, adj, معالجه کننده *mou'âlèdjè kounèndè*,
 سفاخش *chèfa bèkhch*, سعا کار *chèfa kar*, pr t *chifa-*
kar

CURE, s f terme de méd, تيمار *timar*, a معالجه *mou'âlèdjè*,
 مداوا *moudava*, مداواى *moudavat*, — bénéfice ecclési-
 astique, امام محله *émamètè mèhèllè*

CURE DENT, s. m, حلال *khèlal*, pr t *khilal*

CURÉ, s m., نماز پيش امام محله *pich nèmaz*, امام *émamé mè-*
hèllè

CURER, v a., پاک کردن *pak kèrdèn*

CURE ORAILLE, s m, حلال کوش *khèlalé gouch*

CURÉE, s f, terme de chasse, حصّة ناري *hèssèyé taxi*

CURIEUSEMENT, adv بادقّ *ba dèqqèt*, بدقّ *bè dèqqèt*

CURIEUX, EUSE, adj, qui cherche à savoir, پروهنده *pè jouhèndè*, سترحو *sèrr djou*, a مسعصى *moustèqsi*, pr t *moustaqsi*, — rare, extraordinaire, a عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عاكب *'èdjib*, pr t *'adib*

CURIOSITÉ, s f, پروهش *pèjouhèch*, پروهه *pèjouh*, a كسّس *tèdjèssous*, استعصا *èstèqsa*, pr t *istiqsa*, — chose rare, حمرى دندى *tchizi dindèn*, حمرى عرب *tchizi ghèrib*, a توحه *teuhfè*

CURSIVE, adj et s, خطّ معارف *khètté moutè'ârèf*

CURVILIGNE, adj des 2 g, كج خطّ *kèdj khètt*

CUVE, s f, نيسار *nèspar*, معار حوبى *tègharé tchoubin*, a معصرة *mou'èssèrè*, pr t *ma'cèrè*, مسل *mèstèl*, pr t *mastèl*

CUVÉE, s f, نعدريك معار *bè-qèdré yèk tèghar*

CUVER, v n, در معار ماندن *dèr tèghar mandèn*, — v a cuver son vin, سراب را هضم کردن *chèrab ra hèzm kèrdèn*

CUVETTE, s f, لگن *leguèn*, طسب *tècht*

CUVIER, s m, رجب سوئى *zèrfé rèkht chouyi*, vulg رجب سوري *zèrfé rèkht chouri*, a مسعله *mèsg'hèlè*

CYGNE, s m, ارچ *èrdj* (il est vieux), t قو *qou*

CYCLE, s m, كردس سياره *guèrdèché sètarè*, a دور *doour*, pr t *dèvr*, pl ادوار *èdvar*, دوره *doourè*, pr t *dèvrè*

CYLINDRE, s m, لوله *loulè*, استوانه *oustouvanè*, — gros

- rouleau pour aplanir, فلبان *qèltèban*, pr t. *qaltaban*.
 CYLINDRIQUE, adj des 2 g, لولعوار *loulèvar*
 CYMBALE, s f, سنج *sèndj*, حلاجل *djèladjèl*, دف *dèff*
 CYNIQUE, adj des 2 g, a كلتبن *kèlbeyoun*, — obscène,
 هرزه *hèrzè*, بي حيا *bi hèya*
 CYNISME, s m, doctrine des philosophes cyniques, a
 مذهب الحكماء الكلتبن *mèzhèb oul houkèma oul-kèlbeyoun*, — il signifie aussi impudence, بي حياي *bi-hèyay*
 CYNOGLOSSE, s f, a. لسان الكلب *lèçan oul kèlb*, pr t *li çan ul kèlb*
 CYPRESS, s m, a سرو *sèrv*
 CZAR, s m, امپراطور روسيه *èmpèratouré roussiè*
 CZARINE, s f, زن امپراطور روسيه *zèné èmpèratouré roussiè*

D

- D'ABORD V ABORD
 D'ACCORD V ACCORD
 D'AILLEURS V AILLEURS
 D'AUTANT, loc adv, همنى قدر *hèm in qèdr*
 D'ADVENTURE, loc adv, a. اتعافا *ètètfaqèn*, pr t *ittifaqèn*
 D'ORDINAIRE, loc adv, a. اكبر اوقاب *èkcèré ououqat*
 D'OÙ V OÙ
 DACTYLOLOGIE, s f, باساره انكسان حرف دس *bè-ècharèyé èngouchtan hèrf zèdèn*
 DADA, s m., mot enfantin, اسب *èsp*
 DADAIS, s m, كالمو *kaliv*
 DAGUE, s f, دسنة *dèchnè*

DAGUET, s m, مَرَّال *bètchèyé mèral*, مَرَّال *fèrkhé mèral*

DAHLIA, s m, گل کوك *goulé kooukèb*

DAIGNER, v n, البغاب فرمودن *èltèfat kèrdèn*, البغاب فرمودن *èltèfat fèrmoudèn*, — daignez m'écouter, البغاب فرمائید *èltèfat kèrdè 'èrzèm 1 a gouch bè-fèrmayid*

DAIM, s m, کورن *guèvèzn*, — daine, کورن *madia-nèyé guèvèzn*

DAIS, s m, سايان *sayèban*

DALLE, s f, سنگي نهی *sènguè pèhn*, a لوحه *loouhè*, pr t *lèvhè*, لوح *loouh*, pr t *lèvh*, الواح *èlvah*

DALLER, v a, سبکدوش کردن *sèng fèrch kèrdèn*

DAMAS, ville, سام *cham*, دمشق *dèmèchq*, pr t *dimachq*, — étoffe de Damas, پرمانيه دمشق *pèrmané dèmèchq*, — fer de Damas, فولاد *foulad*, فولاد *poulad*

DAMASQUINÉ, e, adj, ريسان *zèr nèchan*, طلاکوب *tèla-koub*

DAMASQUINER, v a, ريسان کردن *zèr nèchan kèrdèn*, طلاکوب کردن *tèla koub kèrdèn*

DAMASQUINURE, s f, طلاکوبی *tèla koubi*

DAMASSÉ, e, adj, en parlant de linge, حارامند *khara-manènd*, — en parlant d'armes blanches, خوهر دار *djoouhèr dar*

DAMASSER, v a, en parlant d'étoffe, de linge, حارائی کردن *kharayi kèrdèn*, حاراوار کردن *khavarav kèrdèn*, — en parlant d'armes blanches, خوهر دار کردن *djoouhèr-dar kèrdèn*

DAME s f, بانو *banou*, t حاتون *khatoun*, حاتم *khanoum*,
 فادی *qadin*, — pièce d'un damier, مهره *meuhrè*

DAME JEANNE, s f, فرانہ *q'ri abè*

DAMIER, s m, سطرینج *tèkhtèyé chèttrèndj*, عرصه
 سطرینج *'èrsèyé chèttrèndj*

DAMNABLE, adj des 2 g, سراوار دورح *sèzavaré douzèkh*

DAMNATION, s f, عذاب دورح *'èzabé douzekh*

DAMNER, v a, دوزخی کردن *douzèkhi kèrdèn*, ناکهیم
 بفرستادی *bè djehennèm ferèstadèn*, — se damner, سراور
 خود را ناکس *sèzavaré douzèkh choudèn*, دورح سدس
 خود را انداختن *khoud ra bè àtèché douzèkh èndakhtèn*,
 — damné, e, دوزخی *douzèkhi*

DANDIN, ine, s, حام اطوار *kham ètvar*, حام *kham*

DANDINEMENT, s m, حرامی *khèrami*, حمدکی *tchèmi-*
dègui

DANDINER (Se), حرامیدن *tchèmidèn*, حرامیدن *khèr a*
miden

DANGER, s m, ترس *tèrs*, a خطر *khètèr*, مخاطره *moukha*
tèr è, مهلكه *mèhlèkè*, بهلكه *tèhlèkè* pr t *tèhlèkè*

DANGEREUSEMENT, adv, بطور خطرناک *bè toouré khètèrnak*,
 باخطر *ba khètèr*

DANGEREUX, se, adj, نا خطر *ba khètèr*, خطرناک *khètèrnak*,
 ا مهلكه *mouh'èk*, pr t *muhlik*

DANS, prép, در *dèr*, توی *tou*, در توی *dèr tou*, — dans
 le livre, در کتاب *dèr kètab*, — dans le jardin, توی
 باغ *touï bagh*

DANSE, s f, رقص *rèqs*, pr t *raqs*

DANSE, v n, رقصیدن *rèqsidèn*, رقص کردن *rèqs kèrdèn*

DANSEUR, EUSE, s, رقصنده *rèqsèndè*, a. رقص *rèqqas*, pr
t *raqqas*, — de corde, رسی‌نار *rècèn baz*

DANUBE, (fleuve), طونه *tounè*

DARD, s m, javelot, حسب *khècht*, a. حربه *hèrbè*, مران
mèzraq, pr t *mazraq*, — non ferré, حرد *djèrid*,
— flèche, تیر *tir*, حدیک *khèdèng*

DARDER, v a, une flèche, تیر انداختن *tir èndakhtèn*,
چرباب کردن *pèrtab kèrdèn*, — un javelot, حرد
djèrid èndakhtèn, — se dit du soleil, le
soleil dardait ses rayons, آفتاب می‌تابد
âftab mi tabid

DARTRE, s f, آرج *èjèkh*, اندوب *èndoub*, a. قوبا *qouba*, pl
قوایی *qèvabi*, pr t *qavabi*, سولول *sou'ouloul*, pr t
su'loul

DARTREUX, se, adj, آرجدار *èjèkh dar*, آرج *èz*
djènsé èjèkh

DATE, s f, a. تاریخ *tarikh*, pl تواریخ *tèvarikh*, — la date
d'une lettre, کاغذ تاریخ *tarikhé kaghèz*, مراسله
tarikhé mouracèlè

DATER, v a, تاریخ گذاشتن *tarikh gouzachtèn*, — daté,
e, تاریخ گذاشته شده *tarikh gouzachtè choudè*, a. موزج
mouvèrrèkh, pr t *muverrakh*, موزجه *mouvèrrèkhè*,
pr t *muverrakhè*

DATIF, s m, a. معول الله *mèf'oul ilèh*

DATTE, s f, حرما *khourma*

DATTIER, s m, درخت حرما *dèrèkhté khourma*

DAUPHIN (poisson), s m, ماهی بونس *mahn younès*

DAVANTAGE, adv, بیشتر *bichtèr*, افزودن *èfzountèr*

DAVIER, s m, اسباب دندان کی *èsbabé dèndan-kèni*, a
کلبی *kèlbètèn*,

DE, prép, از, — de Téhéran, از طهران *èz tèhran*, —
elle sert aussi à marquer le génitif le livre de mon
frère, کتاب برادر *kètabé bradèrèm*

DÉ, s m, à coudre, انگشتان *èngouchtanè*, — à jouer,
مهره *meuhrè*, طاس *tas*

DÉBACLE, s f, رودخانه *khourd choudènè*
yèkhé roud khanè, از هم پاسدی *èz hèm pachidènè*
yèkh, — débacle ou débacleage se dit aussi du débar
rassement d'un port, دسپان حالی از لنگرگاه بیرون *kèchtiané khali èz lènguèr gah biroun kèrdèn*

DÉBACLER, v a débarrasser les ports, دسپان حالی از *kèchtiané khali èz lènguèr gah bi-*
roun kèrdèn, — en parlant des rivières, rupture des
glaces, رودخانه *khourd choudènè yèkh*, — la
rivière a débacleé cette nuit, امشب از رودخانه *èm chèh yèkhé roud khanè khourd choud*

DÉBACLEUR, s m, مباشر لنگرگاه *moubachèré lènguèr gah*

DÉBANDADE (A LA) adv, پراکنده *pèrakèndè*

DÉBALLER, v a, بارها را بار کردن *bar ha ra baz kèrdèn*,
لنگه‌ها را کسودن *lènguè ha ra gouchoudèn*

DÉBANDER, v a, گوسست *goucèstèn*, — se débander,
گوسستن *goucèstèn*, گوسختن *goucèkhtèn*,
سودن *goucèkhtè choudèn*, — en parlant de soldats,
پراکنده کردن *pèrakèndè choudèn*

DÉBARBOILLER, v a, پاک کردن *pak kèrdèn*,
pakizè kèrdèn, روستی *rou choustèn*, — se débar-

bouiller, پاك سدن *pak choudèn*, خودرا پاك كړس *khoud ra pak kèrdèn*

DÉBARCADÈRE, s m, محل پائس آمدن ار کسی *mèhèllé payin àmèdèn èz kèchtì*, — de chemin de fer, ميل راه *mènzèlé rahé àhèns*

DÉBARQUEMENT, s m, خروج ار کسی *khouroudj èz kèchtì*

DÉBARQUER, v a, ez kèchtì بیرون آوردن *biroun àvourdèn*, — v n, ez kèchtì بیرون کشی آمدن *bi roun àmèdèn*

DÉBARRAS, s m, a دفع موانع *dèf'è mèvanè*, pr t *dèf'è mèvan'*, دفع عوائف *dèf'è 'èvayèq*, pr t *dèf'è 'avaig*, خلاص *khèlas*, pr t *khelas*

DÉBARRASSER, v a, دفع عوائف كړس *dèf'è 'èvayèq kèr dèn*, — se débarrasser, فارغ سدن *va rèstèn*, فارغ سدن *farègh choudèn*, خلاص سدن *khèlas choudèn*, — dé barassé, e, دفع سده *dèf' choudè*, — fig, خلاص سده *khèlas choudè*

DÉBARRER, v a, چوب بش *sèdd bèr dachtèn*, چوب بش در برداشتن *tchoubé pouchté dèr bèr dachtèn*

DÉBAT, s m, کساکش *kèch-a kèch*, a معارضة *mou'arèzè*, pr t *mou'arizè*, مباحثه *mounazè'*, pr t *munaza'a*, محاذله *moudjadèlè*, مباحثه *mounaqèchè*, pr t *muna-qachè*

DÉBATTRE, v a, گف و سؤد كړس *goft-o-chenoud kèrdèn*, محاذله كړس *bèhs kèrdèn*, محاذله كړدن *moudjadèlè kèrdèn*, — se débattre, دسب وياړس *dèst o pa zèdèn*, اضطراب كړس *èstèrab kèr dèn*.

DÉBAUCHE, s f, افراط در عیش و عسر *èfrat dèr 'èich o- 'èchrèt* و فحور *fèsq o foudjour*

DÉBAUCHÉ, e, s, همراه *gom rah*, حدیله *djèndè baz*, حرابی *khèrabat*, پرت *pr t khorabat*, افس *faceq*, پرت *pr t faciç*

DÉBAUCHER, v a, زبردستی کسی *ziré pai kèci nèchèstèn*, کردن همراه *gom rah kèrdèn*, — se débau- cher, گرفتار فساد و فحور *gom rah choudèn*, گنهار *guèrèflarè fèsq o foudjour choudèn*

DÉBAUCHEUR, EUSE, s, همراه کننده *gom rah kounèndè*

DÉBET, s m, a باقی *baqi*

DÉBILE, adj des 2 g, رنوی *zèboun*, معلوک *mèflouk*, ا, علل *'èlèl*, ضعیف *zè'if* *pr t zà'if*

DÉBILEMENT, adv, رنوی *bè zèboun*

DÉBILITANT, e, adj ضعیف کننده *zè'if kounèndè*

DÉBILITATION, s f, ضعیف شدن *zè'if choudèn*, ا, اضعاف *èz'af*, پرت *pr t iz'af*

DÉBILITÉ, s f, رنوی *zèboun*, معلوک *mèflouk*

DÉBILITER, v a, ضعیف کردن *zè'if kèrdèn*, — se débili- ter, رنوی شدن *zèboun choudèn*, ضعیف شدن *zè'if choudèn*, — débilité, e, رنوی شده *zèboun choudè*

DÉBIT, s m, فروش *ferouch*, ا, رواج *rèvadj*

DÉBITANT, e, s, فروشنده *ferouchèndè*

DÉBITER, v a, فروختن *ferouch kèrdèn*, دروغ گفتن *fe roukhtèn*, — fig, débiter des mensonges, خبر نادره برآوردن *derough goftèn*, — des nouvelles, اراحیف *èradjif goftèn*, *khèbèrè tazè tèrachidèn*, — débité, e, فروخته شده *bè-ferouch rèftè*, فروش رفتن

feroukhiè choudè, — qui a été dit, répandu, كعبه
سد *goftè choudè*

DÉBITEUR, TRICHE, s, قرضدار *qèrz dar*, a معروض *mègrouz*,
مدنيون *mèdioun*

DÉBLAI, s m, حاك *bèr dachtèné khak*

DÉBLATÉREUR, v n, كعبى كنان *fèriad kounan*
bèdi goftèn

DÉBLAYER, v a, أرخص وحاساك ناك كرس *èz khès o kha*
chak pak kèrdèn, رخص وحاساك رخصى *khès o khachak*
rouftèn, — en parlant des terres qu'on enlève, حاكرا
برداشى *khak ra bèr dachtèn*, — déblayé, e, ار
سد *èz khès o khachak pak choudè*

DÉBLOCAGE, s m, a رفع محاصرة *rèf'è mouhacèrè*

DÉBLOQUER, v a, رفع محاصرة كرس *rèf'è mouhacèrè kèr-*
dèn, ترك محاصرة كرس *tèrké mouhacèrè kèrdèn*, — dé-
bloqué, e, أرخصه خلاص سد *èz mouhacèrè khèlas*
choudè

DÉBOIRE, s m, mauvais goût qui reste d'une liqueur
bue, بد مركى بعد ار حورس *bèd mèzègun bè'èd èz*
khourdèn, — au fig, dégoût, chagrin, اوقاب تلکى
ouquatè tèlkh

DÉBOISER, v a., درحان را بریدن *dèrèkhtan ra bouridèn*,
— déboisé, e, درحان بریده شده *dèrèkhtan bouridè*
choudè

DÉBOITEMENT, s. m, در رخصى اسكوان *dèr-rèftènè oustou-*
khan

DÉBOITER, v a, اسكوانى را رخانش در كرس *oustoukham-ra*
èz djayèch dèr kèrdèn, — se déboiter, اسكوان در رخصى

dèr-rèftèné oustoukhan, — déboité, e, ار حاش در رفه
èz djayèch dèr-rèftè

DÉBONDER, v a, سر پیرا برداسن *sèré pip-ra bèr-dachtèn*

DÉBONNAIRE, adj des 2 g, نرم حوی *nèrm khoui*, a. ملائم
moulayèm out-tèb', pr t *mulaïm ut tab'*

DÉBONNAIREMENT, adv, به نرمی *bè nèrm*, به ملائمت *bè mou-layèmèt*

DÉBONNAIRETÉ, s f, نرم حوئی *nèrm khoui*

DÉBORDEMENT, s m, طعمان آب *toughianè àb*

DÉBORDER, v a ôter la bordure, حاشه را برداحس *ha-chiè ra bèr dachtèn*, — v n, dépasser les bords, لبر
lèb riz choudèn, از کنار تجاوز کردن *èz kènar tédjavouz kèrdèn*, —
 débordé, e, طعمان کرده *toughian kèrdè*, *tou-ghian kèrdè*

DÉBOTTER, v a, کسی را در آوردن *tchèkmèyé kèci ra dèr àvou dèn* (ou کسدن *kèchidèn*), — se débouter,
 حكمة در آوردن *tchèkmè dèr àvoudèn*, — débotté, e,
 حكمة در آورده *tchèkmè dèr àvoudè*

DÉBOUCHÉ, s m, راه *rah*, a. مخرج *mèkhrèdj*

DÉBOUCHEMENT, s m, باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*.

DÉBOUCHER, v a, باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*, — déboucher, sortir d'un passage, بیرون
 آمدن *biroun àmèdèn*, — débouché, e, وا شده *va choudè*

DÉBOUCLER, v a., سگک کشادن *sèguèk gouchadèn* (ou

سگک وا سدە *va kèrdèn*), — déboulé, e, سگک وا سدە
sèguèk va choudè

DÉBOUQUEMENT, s m, canal étroit, توعار *boughaz*

DÉBOUQUER, v n, آریوعار در آمدن *èz boughaz dèr-àmè-
dèn* (ou برون آمدن *bioun àmèdèn*)

DÉBOURBER, v a, آریحی پاک کردن *èz lèdjèn pak kèrdèn*,
— se débourber, خود را آریحی پاک کردن *khoud-ra èz
lèdjèn pak kèrdèn*, — débourbé, e, آریحی پاک شده
èz lèdjèn pak choudè

DÉBOURS, s m, دانه پیش پولی *pouli èz pich dadè
choudè*, پول مسکی *poulé pichèki*, a مع *bèi*

DÉBOURSEMENT, s m, a خرج *khèrdj*

DÉBOURSER, v a, آریکسه خرج کردن *èz kicèyé khoud
khèrdj kèrdèn*, آریکسه در آوردن *èz kicè dèr àvourdèn*

DEBOUT, adv, سر با ایستاده *sèr é pa, sèr é pa istadè*,
— debout! interj, پا شو *pa choou*, pl پا شوید *pa
chèvid*

DÉBOUTER, v a, آریسرعا قبول نکردن *chèr'en qèboul nè kèr-
dèn*, آریسرعا قبول کردن *rèdd kèrdèn*, — debouté, e, سرعا قبول
شدە *chèr'en qèboul nè choudè*

DÉBOUTONNER, v a, آریدوكمه آریمادکی در آوردن *doukmè èz
madègui dèr àvou dèn*, آریدوكمه وا کردن *doukmè va kèr-
dèn*, — déboutonné, e, آریدوكمه ها وا شده *doukmè ha va
choudè*

DÉBRAILLER (Se), v pron, آریسینه بار کردن *sinè baz kèrdèn*;
— débraillé, e, آریسینه بار کرده *sinè baz kèrdè*, سینه اش
پیدا *sinèèch pèida*

DÉBRIDER, v a, آریحلو اسب را کردن *djèlooué èsp ra kèrdèn*,

ou گریسی *guèrèftèn*, — fig, sans débrider, بی فاصله
bi-facèlè

DÉBRIS, s m, بکتریر *tèkhtè rizè*, مرده *khourdè-*
mourdè

DÉBROUILLEMENT, s m, کسانش *gouchayèch*

DÉBROUILLER, v a, کسان *gouchadèn*, واکردن *va kèrdèn*,
— expliquer, حاکردن *hèll kèrdèn*, بیان کردن
kèrdèn.

DÉBROUILLEUR, EUSE, s, حاکند *hèll kounèndè*

DÉBUSQUEMENT, s m, ار حانس بیرون کردن *èz djayèch*
biroun kèrdèn

DÉBUSQUER, v a, ار حانس بیرون کردن *èz djayèch biroun*
kèrdèn

DÉBUT, s m, آغار *aghaz*, اول کار *èvvèlé kar*, ابتداء کار
èbtè-da'é kar

DÉBUTANT, E, s, ابتداء کند *èbtèda kounèndè*, a مبتدی
moubtèda

DÉBUTER, v n, آغار کردن *aghaz kèrdèn*, شروع کردن
chou-rou' kèrdèn

DÈÇÀ, prép, en deçà, ای طرف *in tèrèf*

DÉCACHETER, v a, مهر سکستی *meuhr chèkèstèn*, مهر
برداشتن *meuhr bèi-dachtèn*, — décacheté, e, مهرس
meuhrèch chèkèstè

DÉCADE, s f, دهه *dèhè*

DÉCADENCE, s f, کاهش *kahèch*, a زوال *zèval*, تزلزل
nèzzoul

DÉCAGONE, adj des 2 g, ده گوشه‌ئی *dèh gouchèyi*

DÉCAGRAMME, s m, ده درهم *vèznèyé dèh dèrhèm*

DÉCAISSER, v a, آر صدوق بیرون آوردن *ez sèndouq biroun àvourdèn*

DÉCALOGUE, s m, ده حکم اوردی *dèh heukmé èzèdi*, a. عسرة *'èchèrè vèçaya'* oullah, pr t 'acharè vaçaya' oullah

DÉCAMPEMENT, s m, کوچ کوج *koutch*, a رهلل *rèhlèt*, pr t *rihlèt*

DÉCAMPER, v n, کوچ کردن *koutch kèrdèn*, — fig, fuir, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — dé campé, e, کوچ کده *koutch kèrdè*, — au fig, en fuite, گریخته *gourikhtè*, فرار کرده *fèrar kèrdè*

DÉCANTATION, s f, ریزش حده ناکه *rizèché tchèhè bè-tchèkè*

DÉCANTER, v a, آهسته ریختن *àhèstè rikhtèn*, حکامیدن *tchèkanidèn*

DÉCAPITATION, s f, سربری *sèr bouri*

DÉCAPITER, v a, سر بریدن *sèr bouridèn*, سرار سی جدا *sèr èz tèn djèda kèrdèn*, — décapite, e, سر بریده *sèr bouridè*

DÉCATIR, v a, دحلا را دے کردن *djèla ra dèf' kèrdèn*

DÉCÉDÉ, e, adj, مرده *mourde*, فووت چود سده *foout choudè*, a موتی *moutèvèffa*

DÉCÉDER, v n, مردن *mourdèn*, فووت سدن *foout choudèn*, مرحوم سدن *mèrhoun choudèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*, — décédé, e, مرده *mourde*, a مرحوم *mèrhoun*, موتی *moutèvèffa*

DÉCELER, v a, کسف کردن *fach kèrdèn*, کشف کردن *kèchf kèrdèn*, افسا کردن *èfcha kèrdèn*, — décelé, e, فاش شده *fach choudè*

DÉCEMBRE, s m., كانون اول *kanouné èvvèl*, pr t. *kia-nouni èvvèl*

DÉCEMMENT, adv, با آدب *ba èdèb* بآررم *bè-àzèrm*, سانسکی *bè chayèstègui*

DÉCENCE, s. f, آررم *àzèrm*, سانسکی *chayèstègui*, اَدَب *èdèb*, حسنی آدب *heusné èdèb*, pr t *husni èdèb*

DÉCENT, e, adj, آرمدار *àzèrm-dar*, شانس *chayèstè*, ما آدب *ba-èdèb*, a مؤتَب *mou'èddèb*, pr t *mu'èddèb*

DÉCEPTION, s f, گول *goul*, فَرِب *fèrib*, ا عی *ghèbn*, pr t *ghabn*

DÉCERNER, v a., احسان فرمودن *èhsan fèrmoudèn*, العیاب *èltèfat* فرمودن *èltèfat fèrmoudèn*, — décerné, e, العیاب سده *èltèfat choudè*

DÉCÈS, s m, مَرگ *mèrg*, a وِفات *vèfat*, مووت *moout*, pr t *mèvt*

DÉCEVANT, e, adj, دِهْدِه *dèhèndè*, فَرِب *fèrib* دِهْدِه *dèhèndè*, a. حَادِع *khadè'*, pr t *khadi'*, عَذَار *ghèddar*

DÉCEVOIR, v a, گول زِدَن *goul zèdèn*, فَرِب داس *fèrib dadèn*, — déçu, e, گول حورد *goul khourdè*, a. معیوس *mèghboun*

DÉCHAÎNEMENT, s m, action de déchaîner, خلاصی اَر فِد *khèlaci èz qèid o zèndjir*, — fig, emportement, ا عصب *ghèzèb*

DÉCHAÎNER, v a, اَر فِد وِراجِر خلاص کردن *èz qèid-o-zèndjir khèlas kèrdèn*, — se déchaîner, حودرا اَر فِد *khoud-ra èz qèidé zèndjir khèlas kèrdèn*, وِراجِر خلاص شدن *èz qèidé zèndjir khèlas choudèn*, — fig, contre quelqu'un, عَصَاك *ghèzèbnak choudèn*

DÉCHANTER, v n, معامرا عوض کردن *mèqam ra 'èwèz kèr-dèn*, — fig, rabattre de ses prétentions, اتعاء خودرا کم *eddèa'è khoud-ra kèm kèrdèn*

DÉCHARGE, s f, action de décharger des marchandises, فرود آوردن بار *feroud àvèru bar*, فرود آوردن *feroud àvourdènè bar*, — en parlant d'armes à feu, حالی *khalì choudènè tufèng*

DÉCHARGER, v a, بار پائش آوردن *bar payîn àvourdèn* (ou فرود آوردن *feroud àvourdèn*), — en parlant d'armes à feu, حالی کردن *khalì kèrdèn*, — déchargé, e, بار *bar feroud àvourdè*, — en parlant d'une arme à feu, حالی *khalì*

DÉCHARNER, v a, گوسب ار اسدکوان جدا کردن *goucht èz oustoukhan djèda kèrdèn*, — décharné, e, گوسب در رفه *goucht èz oustoukhan rèftè* (ou در رفه *dèr rèftè*), لاجر *laghèr*, a. نكف *nèhif*, pr t *nahif*

DÉCHAUSSAGE, s m, کفش کس *kèfch-kèn*

DÉCHAUSSEMENT, s m, en parlant d'un arbre, پای در حبرا *paì dèr èkht ra gooud kèrdèn*, — en parlant des dents, ريس گوسب دندان *rizèché gouchté dèndan*

DÉCHAUSSE, v a, کفش کندن *kèfch kènden*, — un arbre, پای در حبرا کود کردن *paì dèr èkht ra gooud kèrdèn*, — les dents, گوسب دندان را در آوردن *gouchté dèndan ra dèr àvourdèn*, — déchaussé, e, en parlant d'un arbre, رمی پانس کود شده *dèr èkht zè-miné pay-èch gooud choudè*, — des dents, دندان *dèndan goucht èch rikhtè*, — sans chaussure, پا برهنه *pa bèrèhnè* •

DÉCHÉANCE, s f, a سعوٲ *souqout*

DÉCHET, s m, کاسب *kast*, a کسر *kèsr*, نعضاى *nouqçan*

DÉCHIFFRABLE, adj des 2 g, حواندس ممكى *khandèn*
èch moumkèn

DÉCHIFFREMENT, s m, حواندس *khandèn*

DÉCHIFFRER, v a, حواندس (رمر) *khèttè mèr*
mouz (ou *remz*) *khandèn*

DÉCHIFFREUR, EUSE, s حواندۀ حروف معهودۀ *khanèndèyé*
houroufé mè'èhoudè

DÉCHIQUETER, v a, تىكه تىكه تىكه *tikè tikè bouridèn*

DÉCHIQUETEUR, EUSE, s, تىكه تىكه تىكه *tikè tikè bou*
rènde

DÉCHIQUETURE, s f, تىس *bourèch*

DÉCHIRANT, E, adj, سيمه حراس *sinè khèrach*, دلحراس
dèl khèrach, دلسوران *dèl souzan*

DÉCHIREMENT, s m, باره سدى *parè choudèn*, a حرو
khèrq, pr t *kharq*

DÉCHIRER, v a, باره كرس *parè kèrdèn*, — déchiré, e,
parè, باره سده *parè choudè*

DÉCHIREUR, EUSE, s, باره كنده *parè kounèndè*

DÉCHIRURE, s f, باره شده *djar parè choudè*

DÉCHOIR, v n, كاسى *kastèn*, افسادى *ouftadèn*, كم سدى
kèm choudèn, — il est déchu de son crédit, اراعبارس
افساد *èz è'ètèbar èch ouftad*, كم سد *è'ètèbar-èch*
kèm choud

DÉCIDÉMENT, adv, بطور قطعى *bè toouré qèt'*, a قطعاً
qèt'èn, pr t *qat'èn*, بالعطع *bèl qèt'*, pr t *bil-qat'*,
حرماً *djèzmèn*

- DÉCIDER, v a, قرار دادن *qèrar dadèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, — décidé, e, معرر شده *mouqèrrèr choudè*
- DÉCIMAL, e, adj, a عسری *'èchèrî*, pr t *'achrî*
- DÉCIME, s m, دسک *dèh yèk*
- DÉCIMER, v a, ار ده نعر نکیرا کرفی *èz dèh nèfèr yèkî ra guèrèftèn*, — au fig, tuer, faire périr le plus grand nombre, بیشتر سرا اکیرا کسسی *èkcèr ra kouchtèn*, بیشتر کسی *bichtèr èch ra kouchtèn*
- DÉCISIF, ve, adj, a حارم *djazèm*, pr t *djazim*, حاصل *facèl* pr t *facil*, طاع *qatè*, pr t *qatî*, قطعی *qèt'î*, pr t *qatî*
- DÉCISION, s f, قرار داد *qèrar dad*, ا. قرار *qèrar*, pr t *qarar*, فصل *fèicèl*, فصل *fèsl*
- DÉCISIVEMENT, adv, بطور فصعی *bè toouré qèt'î*, a طعبا *qèt'èn*, pr t *qat'èn*
- DÉCLAMATEUR, s m, خطبه خوان *khoutbè khan*
- DÉCLAMATION, s f, خطبه خوانی *khoutbè khamî*, a خطاب *khètàbèt*, pr t *khitabèt*
- DÉCLAMER, v a et n, خطبه خواندن *khoutbè khandèn*, مانند خطب خواندن *manèndé khètîb khandèn*
- DÉCLARATEUR, TRICE, s, اعلام کننده *d'èlam kounèndè*
- DÉCLARATIF, IVE, a متنی الحال *mubèryèn-oul hal*
- DÉCLARATION, s f, ا. خبر *khèbèr*, اظهار *èzhar*, اعلام *d'èlam*, pr t *i'lam*, اعلان *d'èlan*, pr t *i'lan*, — de guerre, اعلام جنگ *d'èlamé djèng*
- DÉCLARATOIRE, adj des 2 g V DÉCLARATIF
- DÉCLARER, v a., اظهار داشتن *khèbèr dadèn*, اظهار *èzhar dachtèn*, اعلام کردن *d'èlam kèrdèn*

DÉCLASSEMENT, s m., action de déclasser V ce mot

DÉCLASSER, v a, از راسمه بیرون آوردن *èz rastè biroun*
àvourdèn, قطار در کردن *èz qètar dèr-kèrdèn*

DÉCLIMATER, v a., هواى باره عايد دانى *bè àb-o-hèvaï*
tazè 'àdèt dadèn

DÉCLIN, s m., كاهش *kahèch*, a وال *zèval*, تىزل *tè-*
nèzzoul

DÉCLINABLE, adj des 2 g, terme de gram, a مكى
moumkèn out tèsrif

DÉCLINAISON, s f, terme de gram, a بصريف *tèsrif*,
 — terme d'astr, a ميلان الكواكب *mèlan oul kè*
vakèb

DÉCLINATION, s f, كاهش *kahèch*, a. تىزل *tènèzzoul*

DÉCLINER, v a, terme de gram, بصريف کردن *tèsrif kèr-*
dèn, — une offre V REFUSER, — v n تىزل کردن *tè-*
nèzzoul kèrdèn, وال بدىسى *zèval pèzirèftèn*, كاسى
kastèn

DÉCLIVITÉ, s f, كاهش *kahèch*, a وال *zèval*

DÉCLOUER, v a., مىخ در آوردن *mikh dèr àvourdèn*, —
 décloué, e, مىخ در آمده *mikh dèr-àmèdè*

DÉCOCHER, v a., تير انداختن *tir èndakhtèn*, — décoché,
 e, تيرى انداخته شده *tiri èndakhtè choudè*

DÉCOCTION, s f, حوسده *dfouchèndè*

DÉCOIFFER, v a., سر آر سر تير انداختن *bèstèyé sèr èz*
sèr bèr-èndakhtèn

DÉCOLLER, v a., هم پاشدن *chèkafèn*, *èz hèm*
pachidèn, — couper le cou, سر بریدن *sèr bouridèn*,
 — se décoller هم پاشده شد *èz hèm pachidè*

choudèn, — décollé, e, *هَم پَاسِدَه سَدَه* *èz hèm pa-chidè choudè*

DÉCOLLETER, v a, *کِف وِسِنه نَار کِرِس* *kèt f o sinè baz kèrdèn*, — se décoller, *سِنه رَا نَار کِدَاسِي* *sinè ra baz gouzachtèn* (ou *نَمَايَن کِرِس* *nemayan kèrdèn*), — décolleté, e, *سِنه شَاش نَمَايَن* *sinè èch nemayan*

DÉCOLORATION, s f, *کَم رَنگ سَدِس* *kèm-rèng choudèn*

DÉCOLORER, v a, *رَنگ رَابِل رَنگ پِرَانَدِس* *rèng pèrandèn*, *رَبَدِس رَنگ رَنگ زَايَل کِرِدِس* *rèng zayèl kèrdèn*, — se décolorer, *رَبَدِس رَنگ زَايَل سَدِس رَنگ* *zayèl choudènè rèng*, *رَبَدِس رَنگ رَفْتَنَه رَنگ* *rèftènè rèng*, *پِرَمُورِدِه شَدِس رَنگ* *pèymourde choudènè rèng*, — décoloré, e, *رَنگ پِرِدِه* *rèng pèridè*

DÉCOMBRES, s m pl, *مَصَالِح اَمَاي مَحْرُوبَه* *mèçalèhé èbnan mèkh roubè*

DÉCOMMANDER, v a, *بَر حَلَا ف سَعَارِس کِرِس* *bèr khèlaf sèfarèch kèrdèn*

DÉCOMPLÉTER, v a, *نَاغَص کِرِس* *naqès kèrdèn*

DÉCOMPOSABLE, adj des 2 g., a, *مَمَكِس المَعْرِف لَاحِرَا* *moumkèn out-tèfrîq lèl-èdja*

DÉCOMPOSER, v a., *سَپَارَه رِيس اَحِرَا* *séparer les parties*, *تَفرِيق کِرِدَنَه اَدِجَا* *tèfrîq kèrdènè èdja*, — se décomposer, *تَفرِيق شَدِس* *tèfrîq choudèn*, — décomposé, e, *تَفرِيق سَدَه* *tèfrîq choudè*

DÉCOMPOSITION, s f, *تَفرِيق شَدِس اَحِرَا* *tèfrîq choudènè èdja*.

DÉCOMPTE, s m, *کَاسِ کَسِر* *kahèch, a tènzil kèsr*

DÉCOMPTER, v a., *کَم کِرِس* *kèm kèrdèn*, *کَسِر کِرِس* *kèsr kèrdèn*, — décompté, e, *کَسِر سَدَه* *kèsr choudè*.

DÉCONCERTEMENT, s m, a دکتتر *tèhèyoui*, حرب *hèirèt*,
pr t *hairèt*

DÉCONCERTER, v a آهنگ بوارندگان را معسوس کردن *àhèn-
gué nèvazèndègan ra mèghchouch kèrdèn*, — au fig,
مضطرب کردن *pèrichan kèrdèn*, — se déconcerter, درنگ
تیره کردن *tèrèb kèrdèn*, — se déconcerter, درنگ
شدن *pèri chan choudèn*, مستوس شدن *mouchèvvèch choudèn*

DÉCONFITURE, s f V FAILLITE et DÉFAITE

DÉCONSEILLER, v a در خلاف نهادن *ber khèlaf pènd
dadèn*, در خلاف نصیحت کردن *bèr khèlaf nècihèt
kèrdèn*, از اسی صرافت انداختن *èz in sèrafèt èndakhtèn*

DÉCONSIDÉRATION, s f بی اعماری *bi è'ètèbari*

DÉCONSIDÉRER, v a, بی اعمار کردن *bi è'ètèbar kèrdèn*,
— déconsidéré, e, بی اعمار شده *bi è'ètèbar choudè*

DÉCONTENANCER, v a, در شکست انداختن *bè chèguèft èn-
dakhtèn*, — se décontenancer, در شکست ماندن *dèr
chèguèft mandèn*, حیران ماندن *hèiran mandèn*, —
décontenancé, e, در شکست مانده *dèr chèguèft mandè*,
a مکتتر *moutèhèyèr*, pr t *mutèhèyir*

DÉCONVENUE, s f, بی نکستی *bi bèkhti*

DÉCOR, s m V DÉCORATION

DÉCORATEUR, s m, آرایش کننده *àrayèndè*, آرایش *arayèch
kounèndè*

DÉCORATION, s f, ornement, پیرایه *pirayè*, آرایش *arayèch*,
a زینت *zinèt*, — marque d'honneur, نشان *nèchan*,
pr t *nichan*

DÉCORER, v a, orner, آراستن *àrastèn*, آرایش دادن *àrayèch
dadèn*, — décoré, e, آراسته *àrastè*, زینت یافته *zinèt*

yafè, — donner une décoration, نشان السعاف کړدى
nèchan èltèfat kèrdèn

DÉCOUCHER, v n, سب در حاصه عبر حواندى
chèb dèr khanèyé ghèr khabidèn

DÉCOUDRE, v a, سکاښه *chèkaftèn*, — décousu, e, سکاښه
chèkaftè

DÉCOULANT, e, adj, ريزان *tchèkè kounan*, ريزان, *rizan*,
 a. سائل *sayèl*

DÉCOULEMENT, s m, ريزش *rizèch*

DÉCOULER, v n, حکه کړدى *tchèkidèn*, حکه کړدى
kèrdèn, — au fig, مېچ حاصل سدى *hacèl choudèn*, مېچ
 سدى *mountèdj choudèn*

DÉCOUPER, v a., ککه ککه کړدى *tikè tikè kèrdèn*

DÉCOUPEUR, EUSE, s, ککه ککه کړنده *bourèndè*, ککه ککه
tikè kounèndè

DÉCOUPLER, v a, ار همدنکر جدا کړدى *èz hèm diguèr djèda*
kèrdèn

DÉCOUPURE, s f, action de découper, ککه ککه کړنى
tikè-tikè kèrdèn, — chose découpée, ککه ککه کړنده سده
tikèyé bouridè choudè

DÉCOURAGEANT, e, adj, باعث مأوسى آور, *mè'èyouci-àvèr*, باعث
 عېرى *ba'ècé bi ghèirèt*

DÉCOURAGEMENT, s m, ار عبر افسادى *èz ghèirèt ouftadèn*

DÉCOURAGER, v a, ار عبر افسادى *èz ghèirèt èndakh-*
tèn, — se décourager, عېرى دل کړدى *bi dèl kèrdèn*, —
 ار عبر افسادى *èz ghèirèt ouftadèn*, عېرى دل سدى
choudèn, — découragé, e, ار عبر افساده *èz ghèirèt*
ouftadè

DÉCOURONNER, v a, تاج را از سرش برداشتن, *tadj ra èz sèr-èch bèr dachtèn*

DÉCOURS, s m, کاستی ماه, *kastènè mah*

DÉCOUSURE, s f, شکافتگی, *chèkaftègui*

DÉCOUVERT, e, adj, باز, *baz*, a مکشوف, *mèkchouf*, — à découvert, manifestement, آشکارا, *achkara*, pr t *achikarè*

DÉCOUVERTE, s f, action de découvrir, a کشف, *kèchf*, — invention, a اختراع, *èkhtèra'*, pr t *ikhira'*, احکاد, *idjad*, احداث, *èhdas*, pr t *ihdas*

DÉCOUVREUR, s m, پیدا کننده, *pèida kounèndè*

DÉCOUVRIRE, v a, باز کردن, *baz kèrdèn*, وا کردن, *va kèrdèn*, — fig, trouver ce qui était caché, پیدا کردن, *pèida kèrdèn*, — déolarer ce qu'on tenait caché, اظهار دانستن, *èzhar dachtèn*, فاش کردن, *fach kèrdèn*, بیان کردن, *bèyan kèrdèn*, — se découvrir, سر را باز کردن, *sèr ra baz kèrdèn*, کلاه برداشتن, *koulah bèr-dachtèn*

DÉCRASSER, v a, پاک کردن, *pak kèrdèn*, حرك را دفع کردن, *tchèrk-ra dèf' kèrdèn*

DÉCRÉDITER, v a, از درجه اعتبار انداختن, *èz dèrèdjèyé è'tèbbar èndakhtèn*, بی اعتبار کردن, *bi-è'tèbbar kèrdèn*, — se décréditer, خود را از اعتبار انداختن, *khoud-ra èz è'tèbbar èndakhtèn*

DÉCRÉPIT, e, adj, فریوت شده, *piré fèrtout*, فریوت, *fèrtout choudè*

DÉCRET, s m, فرمان, *fèrman*, a امر, *èmr*, pl اوامر, *èvamèr*, pr t *èvamir*, حکم, *heukm*, pr t *hukm*, pl احکام, *èhkam*, pr t *ahkam*, — décret impérial, فرمان همایون, *fèrmané houmayoun*

DÉCRÉTER, v a, فرمودن *fèrmoudèn*, کردن *fèrma-yèh kèrdèn*

DÉCRIER, v a, مقتصح کردن *bèd-nam kèrdèn*, موفتزه کردن *mouftèzèh kèrdèn*, رسوا کردن *rosva kèrdèn*

DÉCRIRE, v a, وصف کردن *bèyan kèrdèn*, *vèsf kèrdèn*, — décrit, e, بیان شده *bèyan choudè*

DÉCROCHER, v a, از سر میخ برداشتن *èz sèré mikh bèr-dachtèn*, از حنکال برداشتن *èz tchèngal bèr-dachtèn*

DÉCROISSEMENT, s m, کم شدن *kahèch*, کم *kèm choudèn*

DÉCROÎTRE, v n, کم شدن *kèm choudèn*, کاستن *kastèn*

DÉCROTTER, v a, از گل پاک کردن *èz guèl pak kèrdèn*

DÉCROTTEUR, s m, کفش پاککن *kèfch-pak koun*

DÉCROTTOIRE, s f, اسباب کفش پاککن *èsbabé kèfch-pak-koun*

DÉCRUE, s f, کاهش *kahèch*, کم شدن *kèm choudèn*, — des eaux, کم شدن آب *kèm choudènè ab*

DÉQU, e, adj, گول حورده *goul khourde*

DÉUPLE, adj des 2 g, جدا *dèh tchèndan*

DÉUPLER, v a, جدا کردن *dèh tchèndan kèrdèn*

DÉCURIE, s f, نعلی *dèh-nèfèr*

DÉCURION, s m, باسی *dèh bach*

DÉCUVER, v a, شراب را از سپار در آوردن *chèrab-ra èz nèspar dèr-àvoudèn*

DÉDAIGNER, v a, اهانت *khar choumourdèn*, حواش کردن *èhanèt kèrdèn*, نگاهار *bè-hèqarèt nèzèr kèrdèn*

DÉDAIGNEUSEMENT, adv, نگاهار *bè-hèqarèt*

DÉDAIGNEUX, EUSE, adj, محقر *khar choumar*, a محقر *mouhèqqèr*, pr t *mouhaqqir*

DÉDAIN, s m, کھاری *kharî*, a کھانہ *èhanèt*, تھقیر *tèh-qir*, pr t *tahqir*, pl کھقیرات *tèhqirat*, pr t *tah-qirat*

DÉDALE, s m V LABYRINTHE

DEDANS, adv, در *dèr*, توی *touï*, — le dedans, درون *dè-roun*, توی *touï*, — le dedans d'une maison, درون خانه *dèrouné khanè*

DÉDICACE, s f, consécration, a تقدیس *tèqdis*, pr t *tag-dis*, — d'un livre, عنوان کتاب *'ènvane kètab*, pr t *'unvane kstab*

DÉDIER, v a, consacrer au culte divin, تقدیس کردن *tèqdis kèrdèn*, — destiner à une profession sainte, وقف *vèqf kèrdèn*, — dédier un livre, عنوان کتاب را *'ènvane kètab ra bè èsmé kèci nè vèchtèn*

DÉDIRE, v a, انکار کردن *tèkzib kèrdèn*, انکار *èn-kar kèrdèn*, — se dédire, کسسی *èz* حرف خود *hèrfé khoud bèr guèchtèn*, نکول کردن *nekoul kèrdèn*, هر حرف خود نه استادن *bèr sèrè hèrfé khoud nè-is-tadèn*

DÉDIT, s m, a نکول *nekoul*, pr t *nukioul*

DÉDOMMAGEMENT, s m., عوض ریان *'èvèzé zian*, a تلافی *tèlafî*, تضمین *tèzmin*

DÉDOMMAGER, v a., عوض ریان دادن *'èvèzé zian dadèn*, تلافی کردن *tèlafî kèrdèn*, تضمین کردن *tèzmin kèrdèn*

DÉDORER v a, طلا را در آوردن *tèla ra dèr àvourdèn*, — se dédorer, طلا در رفتن *dèr rèftèné tèla*, زایل شدن *zayèl choudènè tèla*

DÉDOUBLER, v a, ôter la doublure, آستر را سکاچی *àstèr-ra chèkaftèn*, — séparer en deux, دو قسم کردن *bè dou qèsmèt kèrdèn*

DÉDUCTION, s f, a اسباط *ès-tèmbat*, کسر *kèsr*, تنزیل *tènzil*

DÉDUIRE, v a, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, کم کردن *kèm kèrdèn*, — tirer une conséquence, اسباط کردن *èstèmbat kèrdèn*

DÉESSE, s f, اصبام *èsnam*, صم *sènèm*, بوت *bout*

DÉFAILLANCE, s f, a غشای *ghèchian*, ضعف *zè'èf*

DÉFAILLANT, e, adj, qui s'affaiblit, ضعف کننده *zè'èf kou-nèndè*, — qui fait défaut en justice, از مراعه کردن *èz mourafè'è gourizan*

DÉFAILLIR, v n, ضعف کردن *zè'èf kèrdèn*

DÉFAIRE, v n, سکاچی *chèkaftèn*, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — on dit défaire un mariage, بر هم زدن *bèr hèm zèdèn*, — se défaire de quelque chose, فسخ نکاح *fèskhé nèkah kèrdèn*, — se défaire de quelque chose, خلاص شدن *khèlas choudèn*, — défait, e, فارغ شدن *farègh choudèn*, — vaincu, شکست خورد *chèkèst choudè*, — سده *èz hèm pachidè choudè*, مهزم *maghloub*, مغلوب *mèghloub*, a مهنهزم *mounhèzèm*, pr t مهنهزم *mùnhèzim*

DÉFAITE, s f, شکست *chèkèst*

DÉFALCATION, s f, a تنزیل *tènzil*, إفراز *èfraz*, pr t إفراز *ifraz*

DÉFALQUER, v a, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, معرور *mèf-rouz kèrdèn*, موضوع کردن *moouzou' kèrdèn*

DÉFAUT, s m, a. عيب 'èib, pr t 'aib, pl عيوب 'ouyoub, *gouçour*, نقص *nèqs*, pr t *naqs*, — au défaut de, à défaut de, در صورت نبودن *dèr sourètè nè boudèn*, بحالی *bè djan*

DÉFAVEUR, s f, بی العافی *bi èltèfat*, عدم الإعاب *'èdèmè èltèfat*

DÉFAVORABLE, adj des 2 g, نامساعد *na-çaz gar*, ناموافق *na mouça'èd*, ناوافق *na-mouvafèq*, pr t *na muvafiq*, a. مخالف *moukhalèf*, pr t *mukhalif*

DÉFAVORABLEMENT, adv, بی مساعد *bè bi mouça'èdè*, a. بلا مساعد *bè la mouça'èdè*

DÉFÉCATION, s f, درد جدا کردن *èz dourd djèda kèrdèn*

DÉFECTIF, IVE, adj, a ناقص *naqès*

DÉFECTION, s f, روگردانی *rou guèrdani*

DÉFECTUEUSEMENT, adv, بطور معيوب *bè toouré mè'èyoub*

DÉFECTUEUX, SE, adj, عيب دار *'èib-dar*, a معيوب *mè'èyoub*, pr t *ma'youb*, ناقص *naqès*, pr t *naqis*

DÉFECTUOSITÉ, s f, a. نقص *nèqs*, pr t *naqs*, عيب *'èib*, pr t *'aib*, pl عيوب *'ouyoub*

DÉFENDABLE, adj des 2 g, پاس کردن *pas kèrdèn*

DÉFENDEUR, DERESSE, s, a. مدعی علیه *mouddè'a 'èlèh*, pr t *muddè'a 'alèh*

DÉFENDRE, v a., protéger, پاس داسی *pas dachtèn*, یاری *yavèri kèrdèn*, پسب داری کردن *poucht-dari kèrdèn*, حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, — prohiber, قلعی کردن *qèdèghèn kèrdèn*, ممنوع کردن *mèmnou'*

kèrdèn, — prendre le parti, جانب داری کردن *djanèb-dari kèrdèn*, — se défendre, طرفداری کردن *tèrèf-dari kèrdèn*, — در حفظ *moudafè'è kèrdèn*, — défendu, خود کوسیدن *dèr hêfzè khoud kouchidèn*, — e, protégé, a. محفوظ *mèhfouz*, pr t *mahfouz*, — prohibé, سدہ *qèdèghèn choudè*, a. ممنوع *mèmnou'*

DÉFENSE, s f, پاسداری *pas dari*, a. صائب *sianèt*, محافظ *mouhafèzèt*, pr t *mouhafazat*, — prohibition, *qèdèghèn*, a. مع *mèn'*, نهی *nèhi*, — se mettre en état de défense, فراهم (ou مقاوم) *fèrahèm* (ou *mouqavèmèt*) *fèrahèm* آوردن *èsbabè moudafè'è* (ou *mouqavèmèt*) *fèrahèm* avourdèn, — fortifications, a. استحکامات *èstèhkamat*, pr t *istihkamat*, — défense de sanglier, دندان تزار *dèndané gouraz*

DÉFENSEUR, s m, پاسدار *pas dar*, محافظ کننده *mouhafèzèt kounèndè*, a. حامی *hami*, محافظ *mouhafèz*, pr t *mouhafiz*

DÉFENSIF, IVE, adj, a. تعطی *tèhèffouzı*, pr t *tèhaffuzu*, تدافعی *tèdafè'i*, pr t *tèdafu'i*, دافع *dafè'* pr t *dafi'*, مدافع *moudafè*, pr t *mudafi'*, — arme défensive, a. آلات دافع *àlaté dafè'è*, pr t *àlatı dafi'a*

DÉFENSIVE, s f, a. مدافع *moudafè'è*, pr t *mudafa'a*, — être sur la défensive, در مقام مدافع *dèr mègamé moudafè'è* istadèn

DÉFÉRANT, e, adj, حاضرینوار *khatèr-nèvaz*, دلجو *dèl-djou*

DÉFÉRENCE, s f, حاضرینواری *khatèr nèvazi*, حاضر پروری *khatèr pèrvèri*, دلجوئی *dèl djouyi*, a. رعای *rè'âyèt*.

DÉFÉRER, v a, دادن *dadèn*, عطا فرمودن *'èta fèrmoudèn*,
مرحب فرمودن *mèrhèmèt fèrmoudèn*

DÉFERLER, v a, terme de marine, بادبان کساد *badban gouchadèn*

DÉFERREER, v a, نعل کسیدن *nè'èl kèchidèn*

DÉFI, s m, دعوت حکم *dè'èvèt bè djèng*

DÉFIANCE, s f, بی حاطر جمعی *bì khater djèm'i*, علم
عدم اعتماد *'èdèmé èmnyèt*, pr t *'adèmi èmnyèt*, علم عدم اعتماد
'èdèmé è ètèmad, pr t *'adèmi i'timad*

DÉFIANT, e, adj, بد گمان *bèd gouman*, بی اعتماد *bì è'è tèmàd*

DÉFICIT, s m, a, کسر *kèsr*, باقی *baqi*, نقصان *nouqsan*, pr
t *noqsan*

DÉFIER, v a, میدان حکم دعوت کردن *bè mèidané djèng*
dè'èvèt kèrdèn, — se défier, حاضر جمع بودن *khater-*
djèm' nè boudèn, اعتماد نکردن *'ètèmad nè kèrdèn*

DÉFIGURER, v a, حجاب چهره را کردن *tchèhrè ra khèrab*
kèrdèn — défiguré, e, حجاب چهره اش *tchèhrè èch*
khèr ab

DÉFILÉ, s m, مکتای کوه *tèngnai kouh*, a مصطفی
mèziq

DÉFILER, v a, رسد کسیدن *nèkh kèchiden*, رسد کسیدن
rèchtè kèchidèn, — v n, صف کدر کردن *sèff*
bè sèff gouzèr kèrdèn, یگان یگان کدستی *yègan*
yègan gouzèchtèn

DÉFINIR, v a, déterminer, مشخص کردن *mouchèkhkhès*
kèrdèn, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, معنی کردن *mou'è-*
yèn kèrdèn, مقرر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, — expli-

quer, بېان کړې *tè'èrif kèrdèn*, بېان کړې *bèyan kèrdèn*, وصف کړې *vèsf kèrdèn*, — défini, e, arrêté, déterminé, معرر شده *mouqèrrèr choudè*, قطع سده *qèt choudè*, — expliqué, بېان سده *bèyan choudè*

DÉFINITIF, IVE, adj, a قطعی *qèt'i pr t qat'i*, — en définitive, a خلاصه کلام *kholacèyé kèlam*, pr t *khou-lacèi kèlam*

DÉFINITION, s f, a شرح *chèrh*, بېان *bèyan*, تعريف *tè'èrif*, pr t *ta'rif*

DÉFINITIVEMENT, adv, بطور قطعی *bè toouré qèt'i*, a قطعاً *qèt'en*, قطعاً *qèt'iyèn*, pr t *qat'en*, *qat'iyen*

DÉFLAGRATION, s f, سوزیدگی *souzèndègun*, a احتراق *èhteraq*, pr t *iktiraq*

DÉFLEURAIION, s f, موسم ورس سکوفه *mooucémé rizèché chekoufè*

DÉFLEURIE, v a, ریختنی سکوفه *rikhtèné chekoufè*, — v n, et se défleurir, ریختنی سکوفه *rikhtèné chekoufè*, — défleuri, e, ریخته سکوفه *chèkouchè rikhtè*

DÉFLEXION, s f, a انعطاف *èn'ètaf*, pr t *in'itaf*

DÉFLORATION, s f, a ازاله نکار *èzalèyé bèkarèt*, pr t *izalèi bèkiarèt*

DÉFLORE, v a V DÉPUCELER

DÉFONCER, v a, نه حیرتا شکستی *tèhé tchizi ra chèkèstèn*, — se défoncer, اړ نه شکسته سدن *èz tèh chèkèstè choudèn*, — défoncé, e, اړ نه شکسته *èz tèh chèkèstè*

DÉFORMER, v a, اړ مرکب انداحسی *èz tèrkab èn-dakhtèn*

DÉFRAYER, v a, حرج دادن *khèrdj dadèn*

DÉFRICHEMENT Voir DÉFRICHER

DÉFRICHER, v a, مسرا آمادئ *âbèstè kèrdèn*, آمادئ

زمین را *zèmin ra âmadèyé zèra'èt kèrdèn*

DÉFRICHEUR, s m, زمین کننده *âbèstè kounèndèy zèmin*

DÉFRISER, v a, زلف باب کردن *zoulfé ta kèrdè ra bè hèm zèdèn*

DÉFRONCER, v a, دفرع حسن کردن *dèf'è tchin kèrdèn*

— le sourcil, تیرک احمر کردن *tèrké èkhm kèrdèn*

DÉFROQUE, s f, vieux vêtements qu'on ne porte plus
رحب کهنه *rèkhté keuhnè*

DÉFROQUER, v a, حرقه را از دوش کسی کردن *khèrqè r èz douché kèci guèrèsten*, — se défroquer, رک حرقه
tèrké khèrqè kèrdèn

DÉFUNT, e, adj, a, مرحوم *mèrhoun*, موتی *moutèvèffa*

DÉGAGÉ, e, adj آزاد *âzad*, خلاص شده *khèlas choudè*
a بیری *bèri*

DÉGAGEMENT, s m, آزادی *âzadî*

DÉGAGER, v a, retirer ce qui est en gage, کرو برون
èz guèroou biroun âvourdèn, — débarrasser
رهاندن *rèhamdèn*, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, —
se dégager, رها شدن *rèha choudèn*, خلاص شدن
khèlas choudèn

DÉGAINER, v a, سبیل از علاف کسیدن *chèmhîr è ghèlaf kèchidèn*

DÉGANter, v a, در آوردن *dèst-kèch dèr âvourdèn*

DÉGARNIR, v a, اسباب بر چیدن *èsbab ra bèr-tchidèn*

— se dégarnir, prendre un vêtement plus léger, رحب *rèkhté khoud ra khèf kèrdèn*, — fig, se dessaisir de son argent, بی پول ماندن *bî poull mandèn*, — dégarnir, e, اسباب بر جوده شده *èsbaab èch bèr tchidè choudè*

DÉGÂT, s m, زیان *zian*, خرابی *khèrabi*

DÉGEL, s m, آب سدن نج *ab choudéné yèkh*, ou آب سدن بر *ab choudéné bèrf*

DÉGELÉE, s f, كوتك *koutèk*

DÉGELER, v a, یجرا آب کریں *âb kèrdèn*,
yèkh ra âb kèrdèn, — v n, et se dégeler, آف سدی
âb choudèn, گوداکته سدی *goudakhtè choudèn*

DÉGÉNÉRATION, s f, a. نعيم نسل *tèghyiré nèsli*, نعيم حسن *tèghyiré djèns*

DÉGÉNÉRER, v. n., از حال اصلی ترکسنى ez *halétè èsh*
ber guèchtèn, عبر بدترى حسن teghyir pèzirèf
tené djens

DÉGLUTIR, v a., بلع کړدس, *tènavoul kèrdèn*, بلع کړدس
bel' kèrdèn

DÉGLUTITION, s f, a *لع* bèl'

DÉGORGEMENT, s m, نرس, *rizèch*

DÉGORGER, v a, déboucher, وا کړې va kèrdèn, کسودې
guechoudèn, — v n, se répandre, لېږل شدى lèb riz
choudèn, طعمې کړې toughian kèrdèn

DEGOURDI, E, adj, رىرك زيرىك, vulg رىركى زيرىنگ, a.
قلاش qèllach, pr t. qallach

JÉGOURDIR, v a., کړج کړس *dèf'è kèrèkh kèrdèn*,
کړس کړس *dèf'è kèçalèt kèrdèn*, — fig, fa-

- gonner une personne, *تېربې كړس* *tèrbuyèt kèrdèn*, -
 se dégoûdir, *كسب تېربې كړس* *kèsbè tèrbuyèt kèrdèn*
- DÉGOÛDISSEMENT, s m, *دغ كړج* *dèf'è kèrèkch*, *دغ فټور*
dèf'è fetour, *دغ كسالب* *dèf'è kèçalèt*
- DÉGOÛT, s m., manque d'appétit, *ا عدم اسها* *'èdèn*
èchtèha, — aversion, *ا نغرب* *nèfrèt*, *ا كرا* *èkra*
ا سكر *èstèkrah*
- DÉGOÛTANT, e, adj, *نغرب انكر* *nèfrèt-ènguiz*, *ا كرو*
mèkrouh, *ا كره* *kèrèh*
- DÉGOÛTER, v a., *ا رعت* *bi-mèl kèrdèn*, *ا رعت*
bi-règhbèt kèrdèn, *ا رعت* *èchtèha bour*
dèn, — donner du dégoût pour une personne o
 une chose, *ا موقر كرس* *moutènèffèr kèrdèn*, — se dé
 goûter, *ا ميل شن* *bi mèl choudèn*, *ا كرا*
èkrah kèrdèn, — dégoûté, e, *ا بزار* *bizar*, — difficile
ا مسكل مسكل *mouchkèl pècènd*
- DÉGOÛTANT, e, adj, qui tombe goutte à goutte, *ا كه*
tchèkè kounan, *ا معطر* *moutègater*
- DÉGOÛTER, v n, *ا كركن* *tchèkèrdèn*, *ا كركن*
kèrdèn
- DÉGRADATION, s f, a, *ا رعت* *dèf'è routbè*, *ا رعت*
rutbè
- DÉGRADER, v a., *ا رعت* *èz mènesèb* *i*
routbè khèl' kèrdèn, — détériorer, *ا كركن* *khèra*
kèrdèn, — se dégrader, au fig, s'avilir, *ا كركن*
khoud-ra zèlil kèrdèn, — dégradé, e, *ا كركن*
èz mènesèb-èch khèl' choudè, *ا كركن* *choudè*

DÉGRAFER, v a, قلاچدارا بار کردن *goullabtchè ra baz kèrdèn*

DÉGRAISSEMENT, dégraissage, s m, دغ جربى *dèf'è tchèrbî*

DÉGRAISSER, v a, جربى را باک کردن *tchèrbî ra pak kèrdèn*,
لکه هارا باک کردن *lèkè ha ra pak kèrdèn*, — le bouillon,
جربى آنکوسرا برداشتن *tchèrbî àb gouchtî ra bèr-dachtèn*

DÉGRAISSEUR, EUSE, s, لکه باک کى *lèkè pak koun*

DÉGRÉ, s m, division du thermomètre, a درجه *dèrèdjè*,
pl درجاء *dèrèdjat*, — escalier, پله *pèllè*, پلهان *pèl-lèkan*,
نردبان *nèrdîban*, vulg *mèn divèn*, — fig, dignité,
grade, پايه *payè*, a مرتبه *mèrtèbè*, رتبه *roubtè*, pr t
rutbè, — par degré, a بدرجى *bè tèdrîdjî*

DÉGRÉER, v a, کسی را بیرون آوردن *èsbabé kèchtî-ra biroun àiourdèn*

DÉGRINGOLER, v a, rouler du haut en bas, پرت شدن *pèrt choudèn*

DÉGRISER, v a, دغ مسى کردن *dèf'è mèstî kèrdèn*

DÉGROSSIR, v a, ار کلهس کم کردن *èz koulouftî-ch kèrdèn*

DÉGUENILLÉ, e, adj, رحس پاره ناره *rèkht èch parè parè*,
لکه لکه *lèkht lèkht*

DÉGUENILLER, v a, رحس را پاره پاره کردن *rèkht ra parè parè kèrdèn*

DÉGUERPIR, v a, abandonner la possession d'un immeuble,
ار تصرف ملک نسب کسندن *èz tècèrroufè mèlk dèst kèchudèn*, — sortir d'un endroit malgré soi,

مَدَّجْبُورَئِنْ عَزَّ دَجَائِ بِيْ اُونْ
mèdjbourèn èz djai bioun
àmèdèn

DÉGUISEMENT, s m, a بَدِّلْ لَبَّاسْ *tèbdilé lèbas*, بَدِّلْ
tèbdil, — feinte, a. نَعْمَ *tègiè*

DÉGUISER, v a, بَدِّلْ بِيْ سَامِدِيْ *lèbacé tèbdil pou*
chanidèn, — cacher, كَمَّ كَرْدَنْ *kètm kèrdèn*, كَمَّ
kètmàn kèrdèn, — présenter sous une autre
 forme, بَدِّلْ لَبَّاسْ دِجْوَرْ بِيْ يَانْ
kèrdèn, — se déguiser, بَدِّلْ بِيْ سَامِدِيْ
lèbacé tèbdil pouchidèn, — déguisé, e, بَدِّلْ بِيْ سَامِدِيْ
lèbacé tèbdil pouchidè

DÉGUSTATION, s f, تَحْشِدْ كِيْ *tchèchidègui*, ا. دَقْوْ
tèzèvvouq

DÉGUSTER, v a, تَحْشِدْ *tchèchidèn*

DÉHANCHER, v a, كَمَّرْ كَسْرَا شَكْسِيْ *kèmèrè kèci-ra chè-*
kèstèn, — déhanché, e, كَمَّرْ شَكْسِيْ *kèmèr èch chè-*
kèstè

DÉHARNACHER, v a, اَسْبَابْ اَسْرَا دَرْ اَوْرْدَنْ *èsbabé èsp ra*
dèr àvourdèn

DEHORS, adv, بِيْ رُونْ *bioun*, — il est dehors, بِيْ رُونْ
bioun èst, — en dehors, de dehors بِيْ رُونْ *èz bi-*
roun, — au dehors, دَرْ بِيْ رُونْ *dèr bioun*

DEHORS, s m, بِيْ رُونْ *bioun*, a. حَارَجْ *kharèdj*, pr t
kharidj, — le dehors de la ville, بِيْ رُونْ شَهْرْ *biouriné*
chèhr, — les fortifications du dehors, اِسْتَحْكَامَاتْ بِيْ رُونْ
èstèhkamaté biouni, a. اِسْتَحْكَامَاتْ حَارِجَتْ *èstèhkamaté*
kharèdjiyè, pr t *istihksamatè kharidjiyè*, — au de-
 hors, en apparence, دَرْ زَاهَرْ *dèr zahèr*, — les dehors,

les apparences, a. *صوب ظاهره sourèté zahèrè*, pr t
sourèti zahirè

DÉIFICATION, s f, *ربنه ابدی, ساندن bè routbèyé èizèdì*
rèçanidèn

DÉIFIER, v a, *ربنه خدا رساندن bè routbèyé khouda*
rèçanidèn, *نمبرله ابد رساندن bè mènzelèyé èizèd rè-*
çanidèn

DÉISME, s m, *اعباد خدای واحد و بس è'ètèqad bè khou*
daì vahèd o bès

DEISTE, s, *معبد خدای واحد و بس meu'eutèqèd bè khou-*
daì vahèd o bès

DÉITÉ, s f, *خدائی khoudayi*, a *الوقت oulouhryèt*

DÉJÀ, adv, *بانی رودی bè in zoudi*

DÉJECTION, s f, a *کاسی nèdjayèt*

DÉJETER (SE), v pron, *کچ سدن kèdj choudèn*, *برکنده*
سدن touroundjndè choudèn

DÉJEUNER, ou DÉJEUNÉ, s m, *دهار nèhar*

DÉJEUNER, v n, *نهار خوردن nèhar khourdèn*, *ناسنا*
سکسن nachta chèkèstèn

DÉJOUER, v a, *بی حاصل کردن bi hacèl kèrdèn*, *بی نمر*
کدن bi sèmèr kèrdèn

DE LA, AU DELÀ, adv, *آن طرف òn tèrèf*, — au delà de la
ville, *آن طرف شهر òn tèrèfé chèhr*

DÉLABREMENT, s m, *ویرانی virani*, *خرابی khèrabi*

DÉLABRER, v a, *دéchirer*, *ناره کردن parè kèrdèn*, — dété-
riorer, *ویران کردن viran kèrdèn*, *خراب کردن khèrab*
kèrdèn, *صانع کردن zayè' kèrdèn*, — se délabrer,
خراب سدن khèrab choudèn, — délabré, e, *déchiré*,

- پارە سە *parè choudè*, پارە *parè*, — détérioré, gâté,
 ویران *viran*, a حراب *khèrab*, pr t *kharab*
 DÉLACER, v a, بندرا کسان *bènd ra gouchadèn*, — le
 corset d'une femme, بندا کسان *bèndè*
pèstan-bènd ra gouchadèn
 DÉLAI, s m, a. مهلب *meuhlèt*, — sans délai, بی تأخیر
bi tè'èkhir, a بلا تأخیر *bè la tè'èkhir*
 DÉLAISSEMENT, s m, a ترك *tèrk*
 DÉLAISSER, v a, ترك کردن *dèst kèchidèn*, — délaissé, e, a مبروک *mètrouk*
tèrk kèrdèn, — délaissé, e, a مبروک *mètrouk*
 DÉLASSEMENT, s m, repos, a استراحت *èstèrahèt*, pr t
istirahat, — récréation, a تفریح *tèfèrroudj*
 DÉLASSER, v a, دفع حسکی کردن *dèf'è khèstègu*
kèrdèn, — délassé, e, استراحت کرد *èstèrahèt*
kèrdè
 DÉLATEUR, TRICE, s, a عتار *ghèmmaz*, pr t *ghammaz*,
 نمام *nèmmam*, pr t *nammam*
 DÉLATION, s f, نمامی *nèmmam*, a عمر *ghènz*, pr t
ghamz
 DÉLATTER, v a, ناکه های نسام را بر جیدن *tèkhtè-haï*
pouchtèbam ra bèr tchidèn
 DÉLAYANT, e, adj et s, کدازنده *goudazèndè*, حل کند
hèll kounèndè
 DÉLAYEMENT, s m, کداز *goudaz*, حل شدن *hèll choudèn*
 DÉLAYER, v a, حل کردن *tou ab hèll kèrdèn*,
 حل کردن *hèll kèrdèn*
 DÉLECTABLE, adj des 2 g, گوارا *guèvara*, خوش *khoch*, a.
 لذت *lèziz*

DÉLECTATION, s f, a. لَذَّةً lèzzèt, حَظَّ hèzz, صَعَا sèfa,
pr t safà

DÉLECTER, v a, كَرَسَ مَحْطُوطَ mèhzouz kèrdèn, — se dé
lecter, لَذَّ بِرَسٍ (كَسَدَسَ) hèzz kèrdèn, (ou كَعْدَسَ)
lèzzèt bourdèn (ou kèchidèn)

DÉLÉGATION, s f, a. وَكَالَةٌ vèkalèt

DÉLÉGUER, v a, كَمَّاسِيَّ goumachtièn

DÉLÉGUÉ, s m, كَمَّاسِيَّ goumachtiè, a., مَأْمُورَ mè'èmour,
وَكِيلَ vèkil

DÉLESTER, v a, بَارَ كَسِيَّ رَا kèchti ra kèmm
kèrdèn

DÉLÉTÈRE, adj des 2 g, كُوحَنْدَه kouchèndè, a. قَاتِلَ qatèl,
pr t qatil

DÉLIBÉRANT, e, adj, a. مَوْحَاوَرٍ mouchavèr, pr t mu
chavur

DÉLIBÉRATIF, IVE, adj, a. اِسْبَاتٌ بَلِّ-بَهْسَ èsbat bèl-bèhs, pr
t isbat bil babs, — voix délibérative, a. حَقَّ الْمَسَاوَرَةِ
hèqq oul mouchavèrèt, pr t haqq ul muchavèrèt

DÉLIBÉRATION, s f, كَنْجَاك kèngadj, a. مَعْخَوَرَةٍ mèchvèrèt,
مَسَاوَرَةٍ mouchavèrèt

DÉLIBÉRÉ, e, adj, conclu, a. مَوْعَّرٍ mouqèrrer, — résolu,
a. مَوْعَمَّمٍ moucèmmèm, — de propos délibéré, اَرْرُوِي
èz rou ghèrèz

DÉLIBÉRÉMENT, adv, a. بِتَّ تَسْمِمٍ bèt tèsmim, pr t bit-
tèsmim

DÉLIBÉRER, v n., avec les autres, كَنْجَاك كَرَسَ kèn-
gadj kèrdèn, مَشَاوَرَةٍ مَعْخَوَرَةٍ mèchvèrèt kèrdèn, —
اندبشه كَرَسَ mouchavèrèt kèrdèn, — tout seul, كَرَسَ

êndichè kèrdèn, اندیسن فکر کړس *fèkr kèrdèn*, اندیسن *ên dichidèn*, — prendre une délibération, se déterminer, *موصم شدن* *moucèmmèm choudèn*, — délibéré, *مېشور شده* *mèchvèrèt choudè*

DÉLICAT, *e*, adj, نازک *nazèk*, pr t *nazuk*, ا لطیف *lètif*, pr t *latif*, ظریف *zèrif*, pr t *zarif*, — difficile à contenter, دېر پسند *mouchkèl pècènd*, دېر پسند *dir pècènd*

DÉLICATEMENT, adv, نه نراک *bè nèzakèt*

DÉLICATESSE, *s f*, نازکی *nazèki*, ا نراک *nèzakèt*, ظرافت *zèrifèt*

DÉLICES, *s m pl*, ا لذ *lèzzèt*, pl لذایذ *lèzayèz*, pr t *lèzaiz*, ou لذات *lèzzat*, حظ *hèzz*, pr t *hazz*, pl حظوظ *houzouzat*, — les délices du paradis, نعمات بهی *tènè"oumaté bèhèc'ti*, a نعمات حب *tènè"oumaté djènnèt*, pr t *tènè"amati djènnèt*, دوی *zoouqé djènnèt*, pr t *zèvqi djènnèt*

DÉLICIEUSEMENT, adv, a لذت *bè lèzzèt*, دوی *bè-zoouq*

DÉLICIEUX, *euse*, adj حلی حوب *khèli khoub*, دلپذیر *dèl-pèzir*, با صفا *ba sèfa*, — en parlant des choses qui se mangent, گوارا *guèvara*, حلی لذت *khèli lèziz*, a لذت *lèziz*

DÉLIÉ, *e*, adj, mince, باریک *barik*, نازک *nazèk*, ا رفیع *rèqiq*, pr t *raqiq*

DÉLIER, *v a.*, واکړس *baz kèrdèn*, واکړس *va-kèrdèn*, گشاده *gouchadèn*, — délié, *e*, ناز *baz*, گشاده *gouchadè*

DÉLIGATION, s f terme de chir, a. وضع صماد *vèz'é zèmad*,
pr t *vaz'i zimad*

DÉLIMITATION, s f, a. تەحدید *tèhdid*, — des frontières,
تەحدیدی حدود *tèhdidé houdoud*, pr t *tahdidi hou
doud*

DÉLIMITER, v a, عێسی کردن حدود *tè'èyin kèrdènè*
houdoud

DELINÉATION, s f, نێرێنگ *nèirèng*, a. رسم *rèsm*

DÉLINÉER, v a, نێرێنگ کردن *nèirèng kèrdèn*

DÉLINQUANT, s m, گناهکار *gounah kar*, a. معصّر *mouqèssèr*,
حارم *djarèm*, pr t *djarim*

DÉLINQUER, v n, عێسەر کردن گناه *gounah kèrdèn*,
tèqsu kèrdèn

DÉLIRE, s m, سێسام *sèrsam*, a. هەزیان *hèzian*, pr t *hè
zèyan*

DÉLIRANT, e, adj, سێسام *sèrsam*

DÉLIRER, v n, هەزیان کەسێ سێسام *sèrsam choudèn*,
hèzian goftèn

DÉLIT, s m, گناه *gounah*, بێ بەزە *bèzè*, a. حرم *djourm*, — en
flagrant délit, حەسێ ڕەسکەب *hiné èrtèkabé*
gounah

DÉLIVRANCE, s f, رههاتی *rèhayi*, a. خلاصی *khèlaci*

DÉLIVRER, v a, رههاندن *rèhamdèn*, رهه *rèha kèr-
dèn*, — خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, کاب دانی *nèdjat
dadèn*, — se délivrer, خودرا خلاص کردن *khoud-ra
khèlas kèrdèn*, خلاص سدن *khèlas choudèn*, رههبدن
rèhdèn, کاب یافنی *nèdjat yaftèn*, — délivré, e, رههبدە
rèhdè, خلاص شەدە *khèlas choudè*, کاب یامە *nèdjat*

yaftè, — délivrer signifie aussi remettre, تسليم کردن
tèslim kèrdèn

DÉLOGER, v a, راندن *randèn*, برون کردن *biroun kèrdèn*,
کوتچانیدن *koutchanidèn*, دفع کردن *dèf' kèrdèn*,
— v n, کوچ کردن *koutch kèrdèn*, برون آمدن *biroun
àmèdèn*

DÉLOYALEMENT, adv, بی اداری *bè na droustì*, خیانت *bè-
khanèt*

DÉLOYAUTÉ, s f, بی اداری *na droustì*, ا. خیانت *khanèt*

DÉLUGE, s m, a. طوفان *toufan*, — de Noé طوفان نوح
fané nouh, pr t *toufanì nouh*

DÉMAGOGIE, s f, a. فساد الناس *qiadèt oun nas*

DÉMAGOGUE, s m, a. طالب فساد الناس *talèbè qiadèt oun-
nas*, pr t *talibì qiadèt un-nas*

DÉMAILLOTTER, v a, فداوارا نار کردن *qoundaq ra baz
kèrdèn*

DEMAIN, adv, فردا *fèrda*

DÉMANCHER, v a, دسترا در آوردن *dèstè ra dèr àvourdèn*

DEMANDE, s f, مطلوب *sou'al*, خواهش *khahèch*, a. مطلوب
mètloub, pr t *matloub*, — votre demande est juste,
خواهش شما معروض حق است *khahèché chouma mèq-
roun bè-hèqq èst*, — question, پرسش *poursèch*, a.
سؤال *sou'al*.

DEMANDER, v a, خواهش کردن *khahèch kèrdèn*, — s'in-
former, پرسیدن *poursidèn*, استفسار کردن *èstèfsar
kèrdèn*, سؤال کردن *sou'al kèrdèn*

DEMANDEUR, EUSE, s, بوقع کننده *tèvvèqqou' kounèndè*,
کدا *quèda*, a. سائل *sayèl*, pr t *sail*, au f سائله

sayèlè, pr t *saîlè*, — terme de jurisp, a. مدعى *mouddè'i*

DÉMANGEAISON, s f., حارش *kharèch*

DÉMANTELEMENT, s. m., حراب سدن دیوار *khèrab choudènè divar*

DÉMANTELER, v a, دیوار را حراب کردن *divar ra khèrab kèrdèn*, — demantelé, e, دیوارش حراب شده *divar-èch khèrab choudè*

DÉMANTIBULER, v a, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — se démantibuler, حراب سدن *khèrab choudèn*, — démantibulé, e, خراب *khèrab*

DÉMARCATIION, s f, a حدود حدید *tèhdidè houdoud*, pr t *tahdidi houdoud*

DÉMARCHE, s f, allure, رفتار, رهش *rèvèch, rèftar*, طرر را *tèrzé rah rèftèn*, — manière d'agir dans une affaire, رفتار, *rèftar*, a سلوك *soulouk*, حرك *hèrèkèt*, pr t *harèkèt*, اقدام *èqdam*, pl اقدامات *èqdamat*

DÉMARIER, v a, نکاح کردن *fèskhé nèkah kèrdèn*, — se démarier, طلاق دادن *tèlaq dadèn*

DÉMARQUER, v a, نشان را محو کردن *nèchanè-ra mèhv kèrdèn*

DÉMARRER, v a, راه را واکردن *va kèrdèn*, ريسمان را واکردن *risman ra va kèrdèn*, — v n, partir d'un port, ار *èz lènguèr gah 'àzèm choudèn*

DÉMASQUER, v a, روپوش برداشتن *rou pouch bèr-dachtèn*, — fig, زبانی کسی را دریدن *pèrdèyé rai kèci-ra dèridèn*

DÉMATER, v a, کسی سئون کسی سکسی *setouné kèchti chè-*

kèstèn, — dématé, e, سوس سکسه *setoun èch chè-kèstè*

DÉMÊLÉ, s m, سبره *sétizè*, a. نراع *nèza'*, pr t *niza'*

DÉMÊLER, v a, از همدگر جدا کردن *èz hèm dıguèr djèda kèrdèn*, — واک کردن *va kèrdèn*, — une difficulté, مسکلی, *mouchkèli ra hèll kèrdèn*

DÉMÊLOIR, s m, سانه *chanè*

DÉMEMBREMENT, s m, خس *bèkhch*, a. معاسمه *mouqacèmè*

DÉMEMBRES, v a, نکه نکه کردن *tikè tikè kèrdèn*, — fig, تقسیم کردن *bèkhch bèkhch kèrdèn*, — خس خس *tèqsım kèrdèn*, — démembré, e, سده *bèkhch bèkhch choudè*

DE MÊME QUE, conj, همانطوریکه *hèm tchènan kè*, *hèm òn toouri kè*

DÉMÉNAGEMENT, s m, t کوج *koutch*, pr t *gueutch*, نعل *nèqlé mèkan*

DÉMÉNAGER, v a, اسباب خانه را بیرون آوردن *èsbabé kha-nè ra biroun àvourdèn*, — v n, کوج کردن *koutch kèrdèn*, نعل مکان کردن *nèqlé mèkan kèrdèn*

DÉMENCE, s f, بی عقلی *bi 'èqli*, دیوانگی *divanègu*

DÉMENER (SE), v pron, دست و پا زدن *dèst o pa zèdèn*

DÉMENTI, s m, a. تکذیب *tèkzib*

DÉMENTIR, v a, اسناد دروغ دادن *èsnadé doui ough dadèn*, تکذیب کردن *tèkzib kèrdèn*

DÉMÉRITE, s m, a. عدم استحقاق *'èdèmé èstèhqaq*, pr t *'adèmé istihqaq*

DÉMÉRITER, v a, نالایف *na cèzavar choudèn*, نالایف *na layèq choudèn*

DÉMESURÉ, *e*, *adj*, اندازه بی *bi èndazè*, ez اندازه بیرون *èndazè biroun*

DÉMESUREMENT, *adv*, *a* بفرات *bè èfrat*, اندازه بی *bi èndazè*

DÉMETTRE, *v a*, اسخوارن اریدکاه در آوردن *oustoukhan èz bènd gah dèr àvourdèn*, — معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*, — se démettre, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*

DÉMEUBLER, *v a*, خانه حالی کردن *khanè khali kèrdèn*

DEMEURANT, *adj*, نسبه *nèchèstè*, *a* ساکن *mouqim*, ساکن *sakèn*, *pr t* ساکن *sakin*, مومتعلک *moutèmèkkèn*, *pr t* مومتعلک *mèkkèn*

DEMEURE, *s f*, نسبه *nèchimèn gah*, خانه *khanè*, *a* منزل *mènzèl*, *pr t* منزل *mènzil*, مسکن *mèskèn*, *pl* مساکین *mèçakèn*, *pr t* مچاکین *mèçakin*

DEMEURER, *v n*, نسبه *nèchèstèn*, منزل کردن *mènzèl kèrdèn*, ساکن بودن *sakèn boudèn*, — rester, ماندن *mandèn*

DEMI, *e*, *adj*, نیم *nim*, *a* نصف *nèsf*, *pr t* نصف *nisf*, — deux heures et demie, دو ساعت و نیم *dou sa'èt o nim*, — demi cercle, نیم دایره *nim daire*

DÉMIS, *e*, *adj*, disloqué, در رفته *oustoukhan-èch dèr rèftè*

DÉMISSION, *s f*, *a* استعفا *èstè'èfa*, *pr t* استعفا *istè'fa*, — donner sa démission, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*

DÉMISSIONNAIRE, *adj*, استعفا کرده *èstè'èfa kèrdè*

DÉMOCRATE, *s m.*, *a* طالب حکومت جمهوریته *talèbè hou-koumètè djoumhouriyè*, خواهان حکومت جمهوریته *kha-hané houkoumètè djoumhouriyè*

DÉMOCRATIE, s f, a. *جمهوریة* *sourété hou-koumété djoumhouriyé*

DÉMOCRATIQUEMENT, adv, *اروی رسم حکومتیة* *èz rou roucoumé houkoumété djoumhouriyé*

DEMOISELLE, s f, *دختر حاتم* *doukhtèr khanoum*

DÉMOLIR, v a, *حاراب بائین ایداحی* *payin èndakhtèn*, *حاراب* *khèrab kèrdèn*, — *démoli*, e, *سده* *khèrab choudè*

DÉMOLITION, s f V DÉMOLIR

DÉMON, s m, a *شیطان* *chètan*, pl *شیاطین* *chèyatın*, *ابلیس* *èblis*, pr t *iblis*

DÉMONÉTISATION, s f, a *ارالده قیمة سکه* *èzalèyé qèimété sèkkè*, pr t *ızalèr qimèti sikkè*

DÉMONÉTISER, v a, *ارالده قیمة کردن* *èzalè kèrdènè qèimété sèkkè*, *رواج بولترا مسوح کردن* *rèvadje pouh ra mènsoukh kèrdèn*

DÉMONIAQUE, adj des 2 g, a *حتی* *djènni*

DÉMONSTRATEUR, s m, *مدلل بیان کننده* *bèyan kounèndè*, *مدلل* *moudèllèl kounèndè*

DÉMONSTRATIF, IVE, adj, a *مب* *mousbèt*, — argument démonstratif, a *برهان مب* *bourhané mousbèt*, pr t *burhanı musbit*

DÉMONSTRATION, s f, a *برهان* *bourhan*, pl *براهین* *bèra hin*, *دلیل* *dèlil*, pl *دلایل* *dèlayèl*, *احباب* *èshat*, pr t *isbat*

DÉMONSTRATIVEMENT, adv, *اروی دلیل* *èz rou dèlil*

DÉMONTER, v a, *ار اسب* *ôter quelqu'un de sa monture*, *آوردن* *èz èsp payin dvourdèn*, — désassembler

les parties d'un tout, *ez hèm pachidèn*,
ez hèm chèkaftèn, — se démonter, *ar*
ez hèm pachidè choudèn, — dé-
 monté, *e*, *ez hèm pachidè*

DÉMONSTRABLE, adj des 2 g, *a* *moumkèn-*
oul èsbat, pr t *mumkin ul isbat*

DÉMONSTRER, v a, *ساب مودللل کړدن* *moudèllèl kèrdèn*,
ساب کړدن *sabèt kèrdèn*

DÉMORALISATION, s f, *a* *فساد احلاق* *fècadè èhhlaq*,
 pr t *fècadè akhlaq*, *انفساد الاحلاق* *ènfeçad-oul*
èkhlaq, pr t *infeçad ul akhlaq*

DÉMORALISER, v a, *فساد کړدن احلاق* *facèd kèrdènè*
èkhlaq, *a* *انفساد الاحلاق* *èfsad oul-èkhlaq*

DÉMORDRE, v n, quitter après avoir mordu, *کړېده ول*
guèzidè vèl kèrdèn, — se départir d'une opinion,
دست کسندن *dèst kèchidèn*

DÉMUNIR, v a, *دلخواړه حالې کدایشی* *qèl'è ra èz*
zèkhirè khali gouzachtèn

DÉNANTIR, v a, *امانې را پس کړېس* *èmanèt ra pès guèrèf-*
tèn, — se dénantir, *امانې را اړسب دانس* *èmanèt ra èz*
dèst dadèn

DÉNATTER, v a, *جبری نافع را اړ هم وا کړېس* *tchizi baftè-ra*
èz hèm va kèrdèn

DÉNATURÉ, e, adj, *از فطرت اصلی برکسه* *èz fètrètè èslè*
bèr guèchtè, *طور دیگر سده* *toourè diguèr choudè*, —
inhumain, *بی مروت* *bi mourouvèt*

DÉNATURER, v a, changer la nature, *ار فطرت اصلی*
èz fètrètè èslè bèr-guèrdanidèn, — un fait

مادّة را بصورت دیگر بیان کردن
maddè ra bè sourètè di guèr bèyan kèrdèn

DENDRITE, s m, سنجى سنجى *sènnqué chèdjèrì*, a حاجر
 نهدجهره *nèdjèrè chèdjèrì*, pr t *hadjèrì chèdjèrì*

DÉNÉGATION, s f, a انكار *ènkar*, pr t *inkiar*

DÉNI, s m, a انكار *ènkar*, pr t *inkiar*, امّنا *èmtèna'*,
 pr t *imtina'*

DÉNIAISER, v a, حوسنار کردن *houchiar kèrdèn*, حسم
 کسی را نار کردن *tchèchmé kèci ra baz kèrdèn*, — dé
 niaisé, e, حوسنار شده *houchiar choudè*, زيرك شده *zirèk
 choudè*, vulg *zèrèng choudè*

DÉNICHER, v a, oter du nid, ار آسانه برداسى *èz àchianè
 bèr dachtèn*, — trouver, decouvrir, پیدا کردن *pèda
 kèrdèn*

DENIER, s m, petite monnaie, دينار *dinar*, پسر *pèchiz*,
 — toute somme d'argent, پول *poul*

DÉNIER, v a, refuser, دروغ داسى *derigh dachtèn* (ou
 کردن *kèrdèn*), — nier V ce mot

DÉNIGREMENT, s m, بد گوئى *bèd gouyì*, بدنامى *bèd
 namì*

DÉNIGRER, v a, بدنام کردن *bèd nam kèrdèn*

DÉNOMBREMENT, s m, شمار *choumar*, a تعداد *tè'èdad*,
 pr t *tè'adad*

DÉNUMBRER, v a, شمار کردن *choumar kèrdèn*, سمرى
choumourdèn, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*, — dénom-
 bré, e, شده سمرى *choumourdè choudè*

DÉNOMINATEUR, s m, a معرب الكسر *rèqémé mou'èrrèf-
 oul-kèsr*, pr t *raqam mu'arrif oul kèsr*

DÉNOMINATIF, IVE, adj, a معترف الاسم *mou'èrrèf oul èsm*,
pr t *mu'arrif-ul ism*

DÉNOMINATION, s f, a تسمية *tèsmiè*

DÉNOMMER, v a, اسم کسی را (جبری را) بردن *èsmé kèci*
ra (ou *tchizi ra*) *bourdèn*

DÉNONCER, v a, نصبر کسی را فاس *khèbèr dadèn*,
تقسیر کسی را فاس *tèqsiré kèci ra fach kèrdèn*, — déferer au magis-
trat, حاکم خبر دادن *bè hakèm khèbèr dadèn*

DÉNONCIATEUR, TRICE, حاکم خبر دهد *bè hakèm khèbèr*
dèhèndè, فاس کند *fach kounèndè*

DÉNONCIATION, s f, déclaration publique, اعلان *d'èlan*,
— delation, اعماری *ghèmmazi*, اعمار *ghènz*

DÉNOTATION, s f, a اعلان بالاساره *d'èlan bèl ècharèt*, pr t
i'lan bil icharèt

DÉNOTER, v a, دلالت برسان دادن *nèchan dadèn*,
dèlalèt kèrdèn

DÉNOUEMENT, s m, action de dénouer, وا کردن *va kèrdèn*,
گشودن *guechoudèn*, — issue, اسیاه *nètudjè*

DÉNOUER, v a, واکه کساد *'eugdè gouchadèn*, وا کردن
va kèrdèn, باز کردن *baz kèrdèn*, — en parlant d'une
affaire, ماکه را حل کردن *maddè ra hèll kèrdèn*, — se
dénouer, واکه *va choudèn*

DENRÉE, s f, a ذخیره *zèkhirè*, pl ذخایر *zèkhayèr*, pr
t *zakhair*, اتمعه *èmtè'è*, pr t *èmti'a*

DENSE, adj des 2 g, انبسته *èmbèstè*, a محکم *moudjèssèm*,
غلط *ghèliz*, pr t *ghaliz*

DENSITÉ, s f, انبستگی *èmbèstègus*, سعی *sèfti*, a غلظت
ghèlzèt, pr t *ghilzèt*

DENT, s f, دندان *dèndan*, a سټ *sènn*, pr t *sinn*, pl اسنان *èsnan*, — mal de dent, درد دندان *dèrdé dèndan*, — J'ai mal aux dents, درد مېکند *dèndan èm wèrd mikounèd*

DENTAIRE, adj des 2 g, دندانی *moutè'èllèq bè dèndan*

DENTALE, (lettre), adj f, a حرف سټ *hèrfé sènni*, pr t *harfi sènni*

DENTÉ, e, adj, دندانداری *dèndan dar*

DENTELÉ, v a, دندانه دار *dèndanè dar kèrdèn*, — dentelé, e, دندانه دار *dèndanè dar*, دندانه *dèndanè dèndanè*

DENTELLE, s f, تور, برحک *brèndjèk*

DENTELURE, s f, دندانه سازی *dèndanè sazi*

DENTIER, s m., راسټه دندان مصبغی *rastèyé dèndanè mèsnou'i*

DENTIFRICE, (poudre), دندانه گرد *guèrdé dèndan zèda*

DENTISTE, s m, دندانه دڅراغ *djèrrahé dèndan*

DENTITION, s f, دندانه در آمدن *dèr àmèdèné dèndan*

DÉNUDATION, s f, برهنه کي *bèrèhnègu*

DÉNUDER, v a, dépouiller des vêtements, برهنه کول *bè rèhnè kèrdèn*, — ôter la peau, l'écorce, پوست کول *poust kèndèn*

DÉNUER, v a, دندانه مېخول *mèhrourm kèrdèn*, بی جېر *bi-tchiz kèrdèn*, — دندانه عاري کول *'àri kèrdèn*, — dénué, e, دندانه بی جېر *bi-tchiz*, a. عاري *'àri*, مېخول *mèhrourm*

DÉNUEMENT, s m, بی حری *bi tchizi*, a محرومیت *mèh-roumyèt*

DÉPAQUETER, v a, بوجا واکردن *bouqtchè ra va kèrdèn*

DÉPAREILLER, v a, جدا کردن *èz èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, ناچور کردن *na-djour kèrdèn*

DÉPARER, v a, از ریب عاری کردن *èz zinèt 'ârî kèrdèn*

DÉPART, s m, راه افشادن, رفتن *rah ouftadèn, a* رفتن *'èzimèt*, pr t 'azimèt, — après son départ, بعد از رفتن *bè'èd èz rèftèn èch*

DÉPARTEMENT, s m, division du royaume, a ایالت *èyalèt*, — ministère, a دایره *dairè*

DÉPARTIR, v a, distribuer, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, — se départir, جدا شدن *èz dèst dadèn*, واکداسی *va gouzachtèn*

DÉPASSER, v a, رد شدن *rèdd choudèn*, گذشتن *gouzèchtèn*, پش افشادن *pich ouftadèn*, — fig, dépasser les bornes, از حد گذشتن *èz hèdd gouzèchtèn*

DÉPÊCHE, s f, دأد دولتی *kaghèzé dooulèti*, — particulière, کأد *kaghèz*, a تحریرات *tahrîrat*, مکتوب *mèktoub* pr t *maktoub*, pl مکتوبات *mèktoubat*, pr t *maktoubat*, مراسله *mouracèlè*, pl مراسلات *mouracèlat*.

DÉPÊCHER, v a, رسانیدن *rèvanè kèrdèn*, بارسیدن *bè èstè'èdjal fèrèstadèn*, — se dépêcher, رود *zoud boudèn*, تعجیل کردن *tè'èdjal kèrdèn*

DÉPEINDRE, v a, وصف کردن *bèyan kèrdèn*, وصف کردن *vèsf kèrdèn*, تعریف کردن *tè'èrif kèrdèn*, — dépeint, e, وصف شده *vèsf choudè*, a موصوف *moucouf*, pr t *mèvsouf*

DÉPENDANCE, s f, زیر دستی *zir dèsti*, فرمانبری *fèrman bèri*, a تبعه *tèbè'iyèt* محکومت *mèhkoumyèt*, pr t *mahkioumyèt*, — se dit de ce qui fait partie d'une terre, d'une maison, a معلقات *moutè'èllèqat*, pr t *mutè'alliqat*, مضاف *mouzafat*

DÉPENDANT, E, adj, زیر دست *zir dèst*, a تابع *tabè'* pr t *tabi'*, محکوم *mèhkoum*, pr t *mahkioum*, — en parlant d'une terre, a مضاف *mouzaf*, معلق *moutè'èllèq*, pr t *mutè'alliq*

DÉPENDRE, v n, être sous l'autorité, زیر دست بودن *ziré dèst boudèn*, تابع بودن *tabè' boudèn*, محکوم بودن *mèhkoum boudèn*, — appartenir, مربوط بودن *mènout boudèn*, معلق بودن *moutè'èllèq boudèn*, — de telle ou telle chose موقوف بودن *moouqouf boudèn*, نسبه بودن *bèstè boudèn*

DÉPENS, s m pl, a خرج *khèrdj*, pr t *khardj*

DÉPENSE, s f, خرج *kherdj*, pr t *khardj*, a مصروف *mès rouf*, pr t *masrouf*, صرف *sèrf*, pr t *sarf*, مصرف *mèsrèf*, pr t *masraf*, pl مصارف *mèçarèf*, pr t *maçarif*

DÉPENSER, v a, خرج کردن *khèrdj kerdèn*

DÉPENSIER, ÈRE, adj خرج کننده *khèrdj kounèndè*, a مسرف *mousrèf*, pr t *musrif*, مخارج *khèrradj*, مبدّر *moubèzzèr*, pr t *mubèzzu*

DÉPERDITION, s f, a تبصع *tèzyi'*, pr t *tazyi'*, افسا *èfna*, pr t *ifna*

DÉPÉRIR, v n, ویران شدن *viran choudèn*, حراب شدن *khèrab choudèn*, — en parlant d'un malade, صعیف *zè'if* شدن

DÉPÉRISSEMENT, s m, حرائى *khèrabi*, a انهدام *ènhèdam*,
pr t *inhidam*

DÉPÊTRER, v a, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, — se dépê
trer, خلاص شدن *khèlas choudèn*

DÉPEUPLEMENT, s m, ویرانى *virani*, حرائى *khèrabi*

DÉPEUPLER, v a, حراب کردن *viran kèrdèn*, ویران کردن *khèrab kèrdèn*, — se dépeupler, ویران شدن *viran choudèn*, — dépeuplé, e, ویران *viran*

DÉPIÉCER, v a V DÉMEMBRER

DÉPILATIF, IVE, adj, بریده مو, *rizèndèyé mou*

DÉPILATION, s f, یکمه شدن مو, *rikhtè choudèné mou*

DÉPILATOIRE, s m, دوای بریده مو, *dèvai rizèndèyé mou*

DÉPILER, v a مورباندن *mou rizanèdèn*, مودر آوردن *mou dèr àvourdèn*, — dépile, e, مو بی مو, *bi mou*, یکمه *mou rikhtè*

DÉPISTER, v a, اندر سرا بسدا کردن *ècèr èch ra pèida kèrdèn*

DÉPIT, s m, colère, حسم *khèchm*, a رعم *règhm*, pr t *raghm*, — en dépit de, وحو *ba voudjoud*

DÉPITER, v a, حسم آوردن *bè khèchm àvourdèn*, رکاندن *rèndjanèdèn*, — dépitè, e, رکنده *rèndjide*

DÉPLACÉ, E, adj, از حاشى برداشته شده *èz djaì èch bèr-dachtè choudè*, — au fig, کاسبى *bè-dja nist*, نا کا *na bè dja*, ناساسه *na chayèstè*

DÉPLACEMENT, s m, a تبدل مکان *tèbdilè mèkan*, pr t *tèbdilè mèkian*

DÉPLACER, v a, از حای حود برداسى *èz djaì khoud bèr-dachtèn*, — se déplacer, از حای حود برحاسى *èz djaì*

khoud bèr khastèn, — partir en voyage سفر کردن *sè-fèr kèrdèn*

DÉPLAIRE, v n, پسند نماندن *pècènd nè youftadèn*,
نامعقول آمدن *na pècènd àmèdèn*, نامعقول آمدن *na mèq boul ouftadèn*, — se déplaire, دلنگی شدن *dèl-tèng choudèn*, خوش نیامدن *khoch nè yamèdèn*,
آرایی نداشتن *hèzz nè kèrdèn*, — cela me déplait, ارایی
خوشم نمیداد *èz in khoch èm nè miayèd*

DÉPLAISANCE, s f, ابلای عدم حوسی *'èdèmé khochi*, ابلای
نفس *èba'été nèfs*, پر ت *iba'èti nèfs*

DÉPLAISANT, e, adj, ناخوش آید *na khoch àyènd*, ناخوش
آید *na dèl pèzir*, نامطبوع *na mètbou'*, ا
غیرمطبوع *ghèiré mètbou'*, پر ت *ghairi mètbou'*

DÉPLAISIR, s m, دلنگی *dèl tèngui*, عدم خوشی *'èdèmé
khoch vègti*, ا ألعاب *èngèbaz oul qèlb*, پر ت
ingibaz ul qalb

DÉPLANTER, v a, کندن و حای دگر کاسی *kèndèn vè
djar dîguèr kachtèn*

DÉPLIER, v a, وا کردن *va kèrdèn*

DÉPLISSER, v a, دفع حسی کردن *dèf'é tchin kèrdèn*

DÉPLORABLE, adj des 2 g, دلسور *èfsous ènguriz*, دلسور
دل *dèl souz*, — il est dans un état déplorable, در حالست
که دل آدم مسرود *dèr halètist kè dèlé àdèm mîçouzèd*

DÉPLORABLEMENT, adv, بسیار بد *bèciar bèd*

DÉPLORE, v a, عینه دل سوژی کردن *dèl souzi kèrdèn*, عینه
خوردن *ghoussè khourdèn*, افسوس خوردن *èfsous
khourdèn*

DÉPLOIEMENT, s m, ا انبساط *ènbèçat*, پر ت *inbîçat*

- DÉPLOYER, v a, وا کړس *va kèrdèn*, پهن کړس *pèhn kèrdèn*, — *gouchadèn*, گوساں *bèst kèrdèn*, — *déployé*, e, وا سده *va choudè*, a مسسوط *mèbsout*
- DÉPLUMER, v a, پر کښ *per kèndèn*, — se *déplumer*, پر رښ *pèr rikhtèn*, کړس *toulèk kèrdèn*, — *déplumé*, e, پر رښه *pèr rikhtè*, پر رښه *pèr èch rikhtè*
- DÉPOLIR, v a, راول کړس *djèla ra zayèl kèrdèn*
- DÉPOPULARISER v a, از اعصار حلې انداحې *èz è'ètèbaré khèlq èndakhtèn*, — se *dépopulariser*, از اعصار حلف *èz è'ètèbaré khèlq ouftadèn*
- DÉPOPULATION, s f, ویرانی *viran*
- DÉPORTATION, s f, اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, a نېفې *nèfi*
- DÉPORTEMENT, s m, بد رفتاری *bèd rèftari*, a سوء حرکت *sou'é hèrèkèt*, pr t *sou'i harèkèt*
- DÉPORTER, v a, اخراج بلد کړس *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, نېفې کړس *nèfi kèrdèn*
- DÉPOSANT, e, adj et s, سهاد دهنده *chèhadèt dèhèndè*
- DÉPOSER, v a, destituer, عزل کړس *'èzl kèi dèn*, معزول کړس *mè'èzoul kèrdèn*, — *poser* une chose, گوداسې *gou zachtèn*, — confier quelque chose à quelqu'un, امانت *èmanèt gouzachtèn*, امانت داسې *èmanèt dadèn*, — v n, déposer en justice, سهاد کړس *chèhadèt kèrdèn* (ou داسې *dadèn*), — en parlant d'un liquide, ته نسې *tèh nèchèstèn*, ته نسې کړس *tèh nèchini kèrdèn*, — *déposé*, e, destitué, a معزول *mè'èzoul*, pr t *ma'zoul*, — mis en dépôt, امانت کدانشه *èmanèt gouzachtè choudè*, — formant un dépôt,

تەھ نەچەستە, saf choudè

DÉPOSITAIRE, s des 2 g, اماندار èmanèt dar

DÉPOSITION, s f, destitution, a عرل 'èzl, pr t 'azl, —
d'un témoin گواهی guèvahi

DÉPOSSEDER, v a, ار بىد نصرف در آورى èz yèdé tècèrrouf
dèr àvouidèn, ار بىد نصرف محروم كړى èz tècèrrouf mèh-
roum kèr dèn, — dépossédé, e, ار بىد نصرف محروم سده èz tècèrrouf mèhroum choudè

DÉPOSSESSION, s f, ار بىد نصرف مېنوعى memnou'iyèt èz tè
cèrrouf

DEPÔT, s m, a امانى èmanèt, — sédiment, دږ dourd

DÉPOUILLE, s f, d'un animal, دوست كېدنه سده pousté
kèndè choudè, — butin, a غېنىمى ghènimèt, pl غانام
ghènayèm, pr t ghanaim

DÉPOUILLEMENT, s m, كړنه بېرهنه kerdèn

DÉPOUILLER, v a, dévaliser, كړى كېدنى loukht kèrdèn,
بوسه بېرهنه كېدنى bèrehnè kèrdèn, — ôter la peau, بوسه
كېدنى poust kènden, — se dépouiller, بوسه كېدنى
loukht choudèn, بېرهنه كېدنى bèrehnè choudèn, — dé-
pouillé, e, (de ses vêtements), بېرهنه سده bèr èhnè
choudè, — dont la peau est ôtée, پوسه كېدنه poust
kèndè

DÉPOURVOIR, v a, بى دځيره كېداسى bi zèkhirè gou
zachtèn, ار بى دځاره حالى كړى èz tèdarèk (vulg pour
tèdarouk) khali kèrdèn, — dépourvu, e, بى دځاره bi
tèdarèk, بى دځيره bi zèkhirè

DÉPRAVATION, s f, a فساد الاحلاق fèçad oul-èkhlaq, فساد
احلاق fèçadè èkhlaq, pr t fèçadè akhlaq

DÉPRAVÉ, E, adj, a فاسد الاحلاق *facèd oul èkhlaq*, pr t *facid ul akhlaq*, — moeurs dépravées, a احلاق فاسده *èkhaqé facèdè*

DÉPRAVER, v a, فاسد كرس *tèbah kèrdèn*, افساد كرس *èf sad kèrdèn*, فاسد كرس *facèd kèrdèn*

DÉPRÉCATIF, IVE, adj, a دعائي *do'ayi*, pr t *dou'ayi*

DÉPRÉCATION, s f, a دعا *do'a*, pr t *dou'a*

DÉPRÉCIATION, s f, en parlant de la valeur d'une chose, كسر قيمت سكسي *qèimèt chèkèstèn*, — du mérite, كسر عظم *kèsré 'euzm*, ا نقص العذر *tènqis oul qèdr*

DÉPRÉCIER, v a, ا كسر قيمت سكسي *qèimèt ra chèkèstèn*, ار *èz qèimèt èndakhtèn*, — en parlant du mérite, كسر عظم كرس *kèsré 'euzm kèrdèn*

DÉPRÉDATEUR, TRICE, s, كسده تاراج *taradj kounèndè*, a نههاب *nèhhab*

DÉPRÉDATION, s f, تاراج *taradj*, a عارب *gharèt*, t عمار *yèghma*

DÉPRESSION, s f, فسردي *fechourdègui*

DÉPRIMER, v a, فرو بردن *ferou bourdèn*, — fig, حوار *khar kèrdèn*, دليل كرس *zèhl kèrdèn*

DÉPUCELER, v a, بكار برداسي *bèkarèt bèr dachtèn*

DEPUIS, prép, ار *èz*, — depuis Paris jusqu'à la mer, ار *èz paris ta dèria*, — depuis trois jours, سه روز پس *èz sè rouz pich èz in*, سه روز پس *sè rouz pich èz in*

DÉPURATIF, IVE, adj, پاک كسده *pak kounèndèyè* *khoun*, دم مصفى *moucèffi oud-dèm*, pr t *mouçaffi-ud dèm*

DÉPURATION, s f, بالودگی *paloudègui*, a تصفیه *tèsfiè*

DÉPURATOIRE, adj des 2 g, پاک کندن *pak kounèndè*,
« تصفیه کندن *tèsfiè kounèndè*, a. مصفی *mouçeffi*

DÉPURER v a., بالودن *paloudèn*, بالیدن *pahdèn*, صاف
کردن *saf kèrdèn*, — en parlant des métaux, حالص
کردن *khalès kèrdèn*, فال کداسنی *qal gouzachtèn*, —
dépuré, e, صاف سد *saf choudè*, — en parlant des
métaux, حالص سد *khalès choudè*

DÉPUTATION, s f, مأمورتی وکلا *mè'mouriyètè voukèla*,
— se dit aussi du corps des députes, گوماسکان *gou
machètègan*, a وکلا *voukèla*

DÉPUTER, v a, گوماسنی *goumachètèn*, وکیل ورساد *vèkil
fèrèstadèn*

DÉPUTÉ, s m, گوماسه *goumachètè*, a معوث *mèb'ous*,
وکیل *vèkil*

DÉRACINEMENT, s m, ارنج کندن *èz bikh kèndè*
chouden

DÉRACINER, v a, ارنج کندن *èz bikh kèndèn*

DÉRAISON, s f, بی علی *bi 'èql*, a حظای عمل *khètaï
'èql*, pr t *khataï 'aql*

DÉRAISONNABLE, adj des 2 g, بی علی *bi 'èql*, بعمل
بè *'èql nè migoundjèd*, a. بمعول *ghèiré*
mè'èqoul, pr t *ghairi ma'qoul*

DÉRAISONNABLEMENT, adv, بی علی *èz roui
bi 'èql*

DÉRAISONNER, v n, بی علی حرف رن *èz roui bi-
èql hèrf zèdèn*, بی معنی سخن *soukhèné bi-
mè'èni goftèn*

DÉRANGEMENT, s m, état des choses dérangées, برآکندگی *pèrakèndègui*, معسوشي *mèghchouchi*, a احلال *èkhtè-lal*, pr t *ikhtilal*, — incommodité, حالى *bi-hali*, احلال *èkhtèlale mèzad*, — fig, action d'incommoder quelqu'un, رجم اراثى *zèhmèt èfzayi*, a تصدع *tèsdi'*, نعاكر *tè'èdɔɪz*, pr t *ta'dɔɪz*

DÉRANGER, v a, ôter de sa place, ار حای خود برداسى *èz dɔɪ khoud bèr dachtèn*, — mettre en désordre, برآکندگی کردن *pèrakèndè kèrdèn*, مغسوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, سلوک کردن *choulouq kèrdèn*, — incommoder quelqu'un, رجم داسى *zèhmèt daden*, محل سدن *mouzahèm choudèn*, محل سدن *moukhèll choudèn*, مصتبع سدن *moucèddè' choudèn*

DÉRATER, v a, سپر کردن *bi soupourz kèrdèn*, — dératé, e, سپر سده *bis oupourz choudè*

DERECHEF, adv, بار *èz noou*, باز *baz*, دفعه دیگر *dèf'èyé diguèr*, a محکدا *moudjèddèdèn*

DÉRÉGLÉ, adj des 2 g, بی نظم *bi nèzm*, بی قاعده *bi qa'èdè*, — dissolu, immoral, بی ادب *bi èdèb*, مخالف *moukhalèfé heusné èkhlaq*

DÉRÈGLEMENT, s m, بی نظمى *bi nèzmi*, بی قاعدگی *bi-qa'èdègui*

DÉRÉGLER, v a, بی نظم کردن *bi nèzm kèrdèn*, معسوس *mèghchouch kèrdèn*, — se dérégler, معسوش سدن *mèghchouch choudèn*, حلل بدرعى *khèlèl pèzirèftèn*

DÉRIDER, v a, دفع *dèf'è tchin kèrdèn*, دفع *dèf'è guèrèh kèrdèn*, — se dérider, گره *guèrèh èz djèbîn gouchadèn*

- DÉRISION, s f, رِسْكَندى *rich khèndi*, a مَسْكَر *tèmès khour* اسَهْرا *èstèhza*, pr t *istihza*
- DÉRISOIRE, adj des 2 g, اَهْكو *hèdjo*
- DÉRIVATION, s f, a اسْعَاى *èchtègaq*, pr t *ichtigaq*
- DÉRIVE, s f, اَهْراپ *ènhèrafé rah*
- DÉRIVÉ, s m, a اسم مَسْعَى *èsmé mouchtèqq*, pr t *ismu muchtaqq*
- DÉRIVER, v n, s'eloigner du bord, اَرْ كِنار دُور سَدَن *èz kènar dour choudèn*, — tirer son origine, ناسى سَدَن *nachi choudèn*, — dérive, e, اَرْ كِنار دُور سَدَه *èz kènar dour choudè*, — qui a tiré son origine, ناسى سَدَه *nachi choudè*, a مَسْعَى *mouchè'èb*
- DERME, s m, حِلْد نَدَن *pousté bèden*, دِجِلْدَه *djelde bèdèn*
- DERMOLOGIE, s f, حَب دَر نَاب حِلْد نَدَن *bèhs dèr babé djèldé bèdèn*
- DERNIER, ÈRE, adj, پِئِئِن سِئِئِى *pècin*, a اَخر *àkhèr*, pr t *àkhar*
- DERNIÈREMENT, adv, اِنْدَك مَدَّت نِئِئِى اَر اَنِى *èndèk moud det pich èz in*
- DÉROBER, v a, دُورْدِئِئِى *douzdidèn*, سَرْقَت كِرْدَن *sèrqèt kèrdèn*, — se dérober, رَفِئِئِى *mèkhfi rèftèn*, در *dèr rèftèn*, — dérobé, e, دُورْدِئِئِى *douzdidè*, a مَسْرُوق *mèsrouq*, — à la dérobée, پَنْهَان *pènhan*, در *dèr khoufiè*, a مَحْصَا *mèkhfiyèn*
- DÉROGATION, s f, اَعْص *nèqz*, pr t *naqz*, نَسْخ *nèskh*, مَحْالِف *moukhalèfèt*
- DÉROGATOIRE, adj des 2 g, اَعْص *moukhalèf*, pr t *moukhalèf*, نَاصِح *nacèkh*, pr t *nacikh*

DÉROGEANT, e, adj, خلاف کینه *khèlaf kounèndè*

DÉROGER, v n, خلاف حرکب *nèqz kèrdèn*,
 خلاف کینه *khèlafè hèrèkèt kèrdèn*

DÉROIDIR, v a, گوسوستن *gouçoustèn*, چول کینه *chol kèrdèn*

DÉROUILLER, v a, موریانه کردن *dèf' kèrdènè mourianè*,
 موریانه, — se dérouiller, au fig, se polir, se façonner, زبرک شدن *zirèk choudèn*,
 vulg zèrèng choudèn, تریب بافی *tèrbiyèt yaften*

DÉROULER, v a, لواء وا کردن *loulè va kèrdèn*, — étendre,
 بسط کردن *bèst kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*

DÉROUTE, s f, سبک گوریز *gouriz*, پراکندگی *pèrakèndègui*,
chèkèst, a انهرام *ènhezam*, pr t inhizam, — mettre en dérouté, پراکندگی کردن *pèrakèndè kèrdèn*

DÉROUTER, v a, گمراه کردن *gomrah kèrdèn*,
 ار راه در کردن *èz rah dèr kèrdèn*, — déconcerter, پریشان کردن *pèrichan kèrdèn*,
 — se dérouter, ار راه در کردن *rah ra gom kèrdèn*,
 s'égarer, ار راه در کردن *èz rah dèr choudèn* (ou بیرون آمدن *biroun àmèdèn*),
 — se déconcerter, پریشان شدن *pèrichan choudèn*

DERRIÈRE, prep, پس پوخت *poucht*, پس *pès*, سر *pouchté sèr*

DES, art pl contracté, pour de les V DE, — s'emploie aussi pour plusieurs, quelques uns, ا بعضی *bè'èzi*,
 — il y a des hommes qui, ا بعضی آدمها *bè'èzi àdèm ha hèsèt kè*

DÈS, prép, depuis, از وقت *èz vèqt*, در *dèr*, از *èz*, — dès demain, از فردا *èz fèrda*, — dès mon arrivée, در ورود

dèr veroudé mèn, — dès qu'il fut arrivé, در ورودش
dèr vei oud èch, تا وارد شد *ta varèd choud*

DÉSABUSER, v a, آراسنه برون آوردن *èz èchtèbah biroun*
àvourdèn, — se désabuser, آراسنه برون آمدن *èz*
èchtèbah biroun àmèdèn, — désabusé, e, آراسنه
 برون آمدن *èz èchtèbah biroun àmèdè*

DÉSACCORD, s m ایتفاق بی *bi èttèfaq*, a عدم
 ایتفاق *'èdèm oul èttèfaq*, — des instruments, بی
 آهنگی *bi àhèngu*

DÉSACORDER, v a, détruire l'accord d'un instrument,
 بی آهنگی کردن *bi àhèng kèrdèn*, نا کوک
 کوردن *na kouk kèrdèn*, — désaccordé, e, نا کوک
 شد *na kouk choudè*

DÉSACCOUPLER, v a, دو حیرا از هم دیگر جدا کردن
dou tchiz ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn

DÉSACCOUTUMANCE, s f, a ترک عادت *tèrké 'àdèt*, pr t
tèrké àdèt

DÉSACCOUTUMER, v a, عادت را ترک دادن
'àdèt ra tèrk dàdèn, — se désaccoutumer,
 عادت را ترک کردن *'àdèt ra tèrk kèrdèn*

DÉSACHALANDER, v a, حالی از مسری کردن
khali èz mouchtèr kèrdèn

DÉS AFFAMER, v a, از گرسنگی خلاص کردن
èz gourousnègu khèlas kèrdèn

DÉS AFFECTION, s. f., a ترک محبت *tèrké mouhèbbèt*, pr t
tèrké mouhabbet

DÉS AFFECTIONNÉ, e, ترک محبت کرده *tèrké mouhèbbètkèrdè*

DÉS AFFECTIONNEMENT, s m, a رفع محبت *rèf'è mouhèbbèt*,
 pr t *rèf'è mouhabbèt*

- ÉSAAFFECTIONNER, v a, بی محبت کردن *bi mouhèbbèt kèrdèn*
- ÉSAGRÉABLE, adj des 2 g, ناخوش آمد *na khoch ayènd*,
بی مزه *bi mèzè*
- ÉSAGRÉABLEMENT, adv, بطور نامعقول *bè toouré bèd*,
bè toouré na mèqboul
- ÉSAGRÉER, v n, déplaire, نسیب نسیب *pècènd nè chou dèn*,
ناخوش نامیدن *khoch nèy-amèdèn*, — désagréé, e,
نسیب نسیب *pècènd nè choudè*, معقول نسیب *mèqboul nèy ouftadè*
- ÉSAGRÉMENT, s m, حالت خاطرگرانی *khater guèran*,
نامرستی *halètè na mèrzuyè*
- ÉS AJUSTER, v a, آرا در آوردن *èz dja dèr àvouèr dèn*
- ÉSALTÉRER, v a, et SE DÉSALTÉRER, دفع نسکی کردن *dèf'è technègui kèrdèn*,
دفع عطس کردن *dèf'è 'ètèch kèrdèn*
- ÉSANCERER, v n, لنگر کسیدن *lènguèr kèchidèn*
- ÉSAPPAREILLER, dépareiller, v a, ناخوړ کردن *na djour kèrdèn*, —
terme de mar نادانهارا جمع کردن *badban ha ra djèm' kèrdèn*
- DÉSAPPOINTEMENT, s m, قطع امید *qèt'è eumid*, pr t
qat'è umid
- DÉSAPPOINTER, v a, نا امید کردن *na eumid kèrdèn*, قطع
امید *qèt'è eumid kèrdèn*
- DÉSAPPRENDRE, v a, یاد گرفتن *yad guèrèf-tè*,
ia fèramouch kèrdèn
- DÉSAPPROBATEUR, TRICE, s, a, مسمیح *moustèqbèh*, pr
t *moustaqbih*

DÉSAPPROBATION, s f, نە پەسەندیدەن *nè pècèndidèn*

DÉSAPPROPRIATION, s f, a تەرك مەلكەت *tèrké mèlkiyèt*,
pr t *tèrki malkiyèt*

DÉSAPPROPRIER, v a, ئەز تە مەلکە مەھروم کردەن *èz tè cèrroufé mèlk mèhroum kèrdèn*,
مەلکە کەسێرا ضبط کردەن *mèlké kèci ra zèbt kèrdèn*

DÉSAPPROUVER, v a, نە پەسەند کردەن *pècènd nè kèrdèn*,
نە پەسەندیدەن *nè pècèndidèn*, تەقەبەل کردەن *tèqbih kèrdèn*,
— désapprouvé, e, نە پەسەند *pècènd nèy ouftadè*
(ou نە پەسەند *nè choudè*), نامەقبول *na mèqboul ouftadè*

DÉSARÇONNER, v a, ئەز رەوی زەنی تەرا تەداخەس *èz roui zin bèr èndakhtèn*

DÉSARGENTER, v a, نووگرە را زەین کردەن *nougrè ra zayèl kèi dèn*

DÉSARMEMENT, s m, گەرمەس *guerèftèné èslèhè*

DÉSARMER, v a, گەرمەس *èslèhè èz dèst guè*
رەفتەن *rèftèn*, ئەز سەلاخ عەاری کردەن *èz sèlah 'ari kèrdèn*, — dé
sarmé, e, سەلاخ مەندە *bi sèlah mandè*

DÉSARROI, s m, پەرسای *pèrakèndegui*, پەرسای *pèri*
chan, a, عەتەشەس *èghtèchach*, pr t *ightichach*

DÉSASSEMBLER, v a, ئەز هەم دێگر حەدا کردەن *èz hèm dīguèr dīdèda kèrdèn*

DÉSASSORTIR, v a, نا دێور کردەن *na dīour kèrdèn*

DÉSASTRE, s m, مەسەب *àciḅ*, a, بێلا *àfèt*, بێلا *bèla*, مەسەب
moucibèt, فەلەکەت *fèlakèt*

DÉSASTREUSEMENT, adv, a, بێلا *bè afèt*

DÉSASTREUX, EUSE, adj, مەسەب *àciḅ ènguiz*, مەسەب
ئەمەر *moucibèt àmiz*

- ÉSAVANTAGE, s m, infériorité, کمی *kèmi*, پستی *pèsti*, —
préjudice, زیان *zian*, a ضرر *zèrèr*, pr t *zarar*
- ÉSAVANTAGER, v a, ضرر آوردن *zèrèr àvourdèn*, ضرر ردن
zèr èr zèdèn, نقصان آوردن *nouqsan àvourdèn*, ضرر
رسانیدن *zèrèr rèçanidèn*
- ÉSAVANTAGEUSEMENT, adv, دربان *bè zian*, بصرف *bè zèrèr*
- ÉSAVANTAGEUX, EUSE, adj, زیان آور, *zian àvèr*, a. مصرّ *mou-*
zèrr, pr t *mouzirr*
- ÉSAVEU, s m, a انکار *ènkar*, pr t *inkiar*, حاسا *hacha*
- ÉSAVOUER v a, انکار کردن *hacha kerdèn*, حاسا کردن
ènkar kèrdèn
- ÉSCELLER, v a, مهر برداشتن *meuhr bèr dachtèn*
- ÉSCENDANCE, s f, a ذرتب *zourruyèt*, نسب *nèsl*, نسب *nè-*
cèb, pl انساب *ènsab*
- ÉSCENDANTS, s m pl, a احلاف *èkhlaf*, pr t *akhlaf*,
اولاد *ooulad*, pr t *èvlad*
- ÉSCENDRE, v n, سرارن سدن *payin àmèdèn*, پائین آمدن
sèr a zir choudèn, فرود آمدن *feroud àmèdèn*, نازل سدن
nazèl choudèn, — tirer son origine, منسوب بودن *mèn*
soub bouden
- ÉSCENTE, s f, سبب *nèchib*, شبب *chib*, سرارن *sèr a-zir*,
ا نزول *nezoul*
- ÉSCRIPTIF, IVE, adj, a وضعی *vèsfi*, pr t *vasfi*
- ÉSCRIPTION, s f, کدارش *guèzarech*, a وصف *bèyan*, وصف
vèsf, pr t *vasf*, تعریف *tè'èrif*, pr t *ta'rif*
- ÉSEMBALLAGE, s m, بار کردن *va-kèrdènè bar*
- ÉSEMBALLER, v a, بار کسان *bar gouchadèn*, باروا کردن
bar va kèrdèn

DÉSEMBARQUEMENT, s m, احراج ار کسی *èkhradj è kèchti*

DÉSEMBARQUER, v a, ار کسی بیرون آوردن *èz kèchti biroun àvourdèn*

DÉSEMBOURBER, v a, ار کل در آوردن *èz guèl dèr àvourdèn*

DÉSEMPARER, v a et n, abandonner le lieu où l'on est,
ترك محل کردن *tèrké mèhèll kèrdèn*, — un navire, v a,
اسب کسی را برداشتن *èsbabé kechti ra bèr dachtèn*

DÉSEMPESER, v a, آهرا را راندن *âhar ra zayèl kèrdèn*

DÉEMPLIR, v a, حالی کردن *khali kèrdèn*, — v n, de
venir moins plein, کم شدن *kièm choudèn*, کاسی
kastèn

DÉSEMPRISONNER, v a, ار زندان بیرون آوردن *èz zèndan
biroun àvourdèn*, ار زندان خلاص کردن *èz zèndan khe
las kèrdèn*

DÉSENCHAÎNER, v a, ار زنجیر خلاص کردن *èz zèndjir khè
las kèrdèn*

DÉSENCHANTÉMENT, s m, a, دع سحر *dèf'è sèhr*, pr t
dèf'è sèhr

DÉSENCHANTER, v a, دع سحر کردن *dèf'è sèhr kèrdèn*

DÉSENCLOUER, v a, در آوردن میخ *mikh dèn àvourdèn*

DÉSENFLEUR, v a, دع آماس کردن *dèf'è âmas kèrdèn*, —
دع سدن کم *kièm choudènè âmas*, — دع آماس *dèf'è
choudènè âmas*, — *désenflé, e*, دع آماس
âmas dèf'è choudè

DÉSENFLEUR, s f, دع آماس *dèf'è âmas*

DÉSENFUMER, v a, دود کردن *dèf'è doud kèrdèn*

DÉSENVIREMENT, s m, مسی *dèf'è mèsti*

- DÉSENVIVRE, v a, دفع مسی کردن *dèf'è mèsti kèrdèn*
- DÉSENLACER, v a, ار کبید رهاندن *èz kèmènd rèha niden*
- DÉSENNUYER, v a, et SE DÉSENNUYER, دفع ملال کردن *dèf'è mè'al kèrdèn*, رفع دلسکی کردن *rèf'è dèl tèngu kèrdèn*
- DÉSENTRAYER, v a, کدس حررا دس کردن *mèvanè'è guèrdèché tchèrkx ra dèf' kèrdèn*
- DÉSENRHUMER, v a, دفع ركام کردن *dèf'è zoukkam kèrdèn*
- DÉSENROLER, v a, سامی را بکو کردن *èçamî ra mèhv kèrdèn*
- DÉSENROUER, v a, کرمکی صدارا دس کردن *guèrèftègun sèda ra dèf' kèrdèn*
- DÉSENSEVELLIR, v a, کفر را بداسی *kèfèn ra bèr dachtèn*
- DÉSENSORCELER, v a, دفع سحر کردن *dèf'è sèhr kèrdèn*
- DÉSENSORCELLEMENT, s m, a دفع سحر *dèf'è sèhr*, pr t *dèf'î sîhr*
- DÉSENTRAYER, v a, باند اسرا بار کردن *pa bèndé èsp ra baz kèrdèn* (ou وا کردن *va kèrdèn*)
- DÉSENVENIMER, v a, دفع زهر کردن *dèf'è zèhr kèrdèn*
- DÉSERT, s m, هامون *hamoun*, a وادی *vadî*, بادیه *badîè*, صحرا *sèhra*, pr t *sahra*, بَره *bèrruyè*
- DÉSERT, e, adj, حالی ار آبادانی *khali èz âbadanî*, عبر آباد *ghèiré âbad*, a عبر معمر *ghèiré mè'èmour*, pr t *ghairî ma'mour*
- DÉSERTER, v n., ترك وطنی کردن *tèrké vètèn kèrdèn*, حالی *djèlî vètèn kèrdèn*, — se dit aussi des

soldats qui abandonnent leur poste, گوریز کرری *gou rikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*

DÉSERTEUR, s m, فراری *fèrari*, سرباز فراری *sèr bazé fèrari*

DÉSERTION, s f, گوریز کردن *gouriz, a fèrar*, پر ت فرار *pr t firar*

DÉSESPÉRANT, e, adj, محب ناامیدی *mooudjèbé na eumidi*

DÉSESPÉRÉ, e, adj, بی امید *bi eumid*, ناامید *na eumid*, قطع امید سده *qèt'é eumid choudè*, ا مأیوس *mè'èyous*

DÉSESPÉRÉMENT, adv, بی ناامیدی *bè na eumidi*

DÉSESPÉRER, v n, بی امید شدن *bi eumid choudèn*, قطع امید سده *qèt'é eumid choudèn*, ناامید شدن *na eumid choudèn*, مأیوس شدن *mè'èyous choudèn*, — v a. امید کردن *na eumid kèrdèn*, مأیوس کردن *mè'èyous kèrdèn*

DÉSESPOIR, s m, ناامیدی *na eumidi*, ا یأس *yè'ès*, پر ت یأس *pr t yès*

DÉSHABILLÉ, s m, حب سب *rèkhté chèb*

DÉSHABILLER, v a, حب کسی را کردن *rèkhté kèci ra kèrdèn*, لب کردن *bèr èhnè kèrdèn*, لب کردن *loukht kèrdèn*, — se déshabiller, حب خود را کردن *rèkhté khoud ra kèrdèn*, لب کردن *bèr èhnè choudèn*, لب *loukht choudèn*, — déshabillé, e, حب کنده *rèkht kèndè*, لب کنده *bèr èhnè choudè*

DÉSHABITUER, v a., ترك عادت دادن *tèrké 'adèt dadèn*, از عادت باز داسی *èz 'adèt baz dachtèn*, — se déshabituier, ترك عادت کردن *tèrké 'adèt kèrdèn*, — déshabitué, e, ترك عادت کرده *tèrké 'adèt kèrdè*

DÉSHÉRENCE, s f, حق دیوان بر برکه مپ بی وار *hèqqé divan bèr tèrèkèyé mèyité bi varès*

DÉSHÉRITER, v a, ار وراثت محروم کردن *èz vèracèt mèhrroum kèrdèn*

DÉSHONNÊTE, adj des 2 g, بی ادب *bî hêya*, بی حیاء *bî hêyayî*, *èdèb*

DÉSHONNÊTEMENT, adv, بی ادبانه *bî èdèbbanè*

DÉSHONNÊTETÉ, s f, بی حیائی *bî hêyayî*, بی ادبی *bî èdèbî*

DÉSHONNEUR, s m, رسوائی *bêd namî*, ننگ *nèng*, رسوائی *èsvayî*, اذالت *chîn*, رذالت *rèzalèt*

DÉSHONORANT, e, adj, بدنام کننده *bêd nam kounèndè*, a موجب کسر ناموس *mooudjèbè kèsré namous*, پر *t moudjîbî kèsrî namous*

DÉSHONORER, v a, رسوا کردن *bêd nam kèrdèn*, رسوا کردن *rousva kèrdèn*, معصیح کردن *mouftèzèh kèrdèn*, هتک *hèt ké èrz o namous kèrdèn*, — *déshonoré*, e, بدنام شده *bêd-nam choudè*, رسوا شده *rousva choudè*, a معصیح *mouftèzèh*, پر *t muftèzîh*

DÉSIGNATIF, IVE, adj, a مبسوط *moubèyèn*, پر *t mu bèyîn*

DÉSIGNATION, s f, نسیان *nèchan*, اوصاف *vèsf*, پر *t vâsf*, اشاره *ècharè*, پر *t îcharè*, — nomination, destination expresse, اعمی *tè'èyîn*, پر *t ta'yîn*

DÉSIGNER, v a, نسیان دادن *nèchan dadèn*, — fixer, مستحکم کردن *mouchèkhkhèh kèrdèn*, — mou *èyèn kèrdèn*, — désigné, e, اعمی شده *tè'èyîn choudè*

DÉSINCORPORER, v a, جدا کردن *èfraz kèrdèn*, جدا کردن *djèda kèrdèn*

DÉSINENCE, s f, آخر كلمه *âkhè é kèlèmè*

DÉSINFATUER, v a, دفع معونيت کردن *dèf' é mèftouniyèt kerdèn*

DÉSINFECTANT, e, adj, a داع عفوب *dafè é 'oufounèt*, pr t *dafi' i 'oufounèt*

DÉSINFECTER, v a, دفع عفوب کردن *dèf' é 'oufounèt kèr dèn*, — désinfecté, e, عفونيت شده *'oufounet èch dèf' choudè*

DÉSINFECTIION, s f a, دفع عفوب *dèf' é 'oufounèt*, pr t *dèf' i 'oufounèt*

DÉSINTÉRESSÉ, e, adj, بي عرض *bi ghèrez*, pr t *bi-gharaz*

DÉSINTÉRESSEMENT, s m, بي عرضى *bi ghèrèzi*, a عدم عرض *'èdèmè ghèrèz*, pr t *'adèmi gharaz*

DÉSINTÉRESSER, v a, راضى *tèzmin kèrdèn*, راضى کردن *razi kèrdèn*

DÉSINVITER, v a, دعوت کردن *fèskhé dè'èvèt kèrdèn*

DÉSIR, s m, آرزو *ârzou*, آرزومندى *arzoumèndi*, خواهش *khahèch*, a هوس *hèvès*, اسباب *èchtiaq*, pr t *ichtiaq*, مرام *mèram*

DÉSIRABLE, adj des 2 g, آرزو کردن *layèqé ârzou kèrdèn*

DÉSIRER, v a, اسباب داسى *ârzou kèrdèn*, اسباب داشتن *èchtiaq dachtèn*, ميل *mouchtaq boudèn*, ميل داسى *meil dachtèn*, — que désirez vous^o دكه اشياق *bè tchè èchtiaq darid*, دكه ميل داريد *tchè mèil darid*, — désiré, e, آرزو شده *ârzou choudè*

DÉSIREUX, EUSE, adj, آرزومند *arzoumènd*, خواهشمند *khahèchmènd*, a مساق *mouchtaq*

DÉSISTEMENT, s m, دست کسیدن *dèst kèchidèn*, a فراع *fèragh*, فراع *fèraghèt*

DÉSISTER (SE), v pr, دست کسیدن *dèst kèchidèn*, وا کداسی *va gouzachtèn*, فراع کردن *fèraghèt kerdèn*

DÉS LORS, adv, آن وقت *òn vèqt*, از آن وقت *èz òn vèqt*

DÉSOBÉIR, v n, نمود کردن *èta'èt nè kèrden*, تمرد کردن *tèmèrroud kèrdèn*, سرکشی *sèr kèchì kèrdèn*

DÉSOBÉISSANCE, s f, سرکشی *guèrdèn kèchì*, سرکشی *ser kèchì*, a تمرد نمود *tèmèrroud*

DÉSOBÉISSANT, e, adj, سرکس *sèr kèch*, بی اطاعت *bi èta'èt*, متمرّد *moutèmèrrèd*, pr t *mutèmèrrid*

DÉSOLIGEAMMENT, adv, بی رعایت خاطر *bi rè'âyètè kha tèr*, ناامیدانه *bè khatèr chèkèn*, ناامید *na mèhrè banè*, a بی رعایت خاطر *bè la rè'âyètè khatèr*, pr t *bi la ri'âyètè khatir*

DÉSOLIGEANCE, s f, عدم خاطر *khatèr chèkèn*, عدم *'èdèmé mèhrèban*, عدم خاطر *'èdèmé khatèr pèrvèrì*, a عدم رعایت خاطر *'èdèmé rè'âyètè khatèr*, pr t *'adèmi ri'âyètè khatir*

DÉSOLIGEANT, e, adj, ناامید *khatèr chèkèn*, دلشکی *dèl chèkèn*, ناامید *na mèhrèban*

DÉSOLIGER, v a, ناامید کردن *khatèr chèkèstèn*, ناامید *na mèhrèban kèrdèn*

DÉSOBSTRUCTIF, ive, adj, معص *gouchayèndè*, معص *moufètèh ous sèdèd*

DÉSOSTRUEUR, v a, وا کردن *va kèrdèn*, سدد کساد *sèdd gouchadèn*

DÉSOCUPATION, s f, بی کاری *bi kari* آوارگی *avarègui*

DÉSOCUPÉ, e, adj, بی کار *bi kar*, آواره *bi karè*, بی کاره *avarè*

DÉSŒUVRÉ, e, adj V DÉSOCUPÉ

DÉSŒUVREMENT, s m, V DÉSOCUPATION

DÉSOLANT, e, adj, اندوه انگیز *èndouh ènguiz*, کدر انگیز *tèkèddour ènguiz*, تاسه افرا *tassè èfza*

DÉSOLATION, s f, ruine entière, ویرانی *virani*, خرابی *khè*
abi, a اندراس *èndèras*, pr t اندراس *indiras*, — extreme
 affliction, درد *dèrd*, تاسه *tassè*, اندوه *èndouh*, a عصه
ghoussè, عم *ghèm*, pr t غم *gham*, ألم *èlèm*

DÉSOLÉ, e, adj, ruiné, ویران *viran*, a خراب *khèrab*, pr t
 کharab, — affligé, اندوهناک *èndouhnak*

DÉSOLER, v a, ravager, ویران کردن *viran kèrdèn*, حراب
khèrab kèrdèn, مهنم کردن *mounhèdèm kèrdèn*,
 — causer un grande affliction, عباک کردن *ghèmnak*
kèrdèn, عم واندوه سدن *ba ecé ghèm vè èndouh*
choudèn, مکدر کردن *moukèdder kèrdèn*, — se désoler,
 عصه خوردن *ghoussè khourdèn*

DÉSOPILATIF, ive, adj V DÉSŒSTRUCTIF

DÉSOPILATION, s f, V DÉSŒSTRUCTION

DÉSOPILER, v a V DÉSŒSTRUEUR, fig, la rate, faire rire,
 خنداندن *khèndandèn*

DÉSORDONNÉ, e, adj, بی رابطه *bi rabètè*

DÉSORDONNEMENT, adv, بی نظمی *bè bi nèzmi*, بی نظمی
bè bi-rabètè

DÉSORDRE, s m, پېرېچانې *pèrichani*, شلوی *choulouq*, نى *bi nèzmi*, ا عىشاش *èghtèchach*, پر t *ighi-chach*, اخلال *èkhtèlal*, پر t *ikhtilal*, — en désordre, پېرېچان *pèrichan*, پراکندە *pèrakèndè*, a معسوش *mèghchouch*, پر t *maghchouch*

DÉSORGANISATEUR, TRICE, s, معسوس كنده *mèghchouch kounèndè*

DÉSORGANISATION, s f, بېمېردكى نظم و نېزىم *bè hèm zèdè-guî nèzm o-tèrtib*

DÉSORGANISER, v a, ار رىسئە نظم ورا انداخى *èz rèchtèyé nèzm vèr èndakhtèn*, معسوش كړدى *mèghchouch kèr dèn*, — désorganisé, e, ار رىسئە نظم ورا افاده *èz rèchtèyé nèzm vèr ouftadè*

DÉSORIENTER, v a, ار قېله مېخروف كړدانسېدى *èz qèblè mounhèref guèrdaniden* — fig, پېرېشان كړدى *pèri-chan kèrdèn*, مستوس كړدى *mouchèrvèch kèrdèn*

DÉSORMAIS, adv, نه بعد *èz in bè bè'èd*, ار اى *pès èz in*, بيا بعد *bè'èd èz in*, a *fi ma bè'èd*

DÉSOSSEMENT, s m, اسكوان احرار *èkhradjé oustou khan*

DÉOSSER, v a, اسكوان در اورى *oustoukhan dèr-àvoudèn*

DESPOTE, s m, خود سى *khoud sèr*, رأى *khoud rè'i*

DESPOTIQUE, adj des 2 g, a مسعد *moustèqèll*, مسعد *moustèbèdd*, پر t *mustabidd*

DESPOTIQUEMENT, adv, خود رآى *bè khoud rè'yi*

DESPOTISME, s m, خود سى *khoud sèr*, حكومت برآى خود *khoud rè'yi*, خود رآى *houkoumètè*

bè, è'z khoud, — fig, autorité qu'on s'arroege, ربر,
zè bèr dèst, a تسلط tècellout, تفرع tefèvvouq

DESSAISIR (SE), v pr, از سب دانس èz dèst dadèn

DESSALER, v a, نمک را گریس nèmèk ra guèrèftèn, دبع سورى
dèf'è chour, kèrdèn, — dessalé, e, نمکس در رفه,
nèmèk èch dèr rèftè

DESSANGLER, v a, رنى كسادى tèsmyéé zin gou-
chadèn

DESSÉCHANT, e, adj, حسانده khochkanèndè

DESSÉCHEMENT, s m, حسك سدى khochk choudèn,
khochkiden, a دكفب tèdjfif

DESSÉCHER, v a, حساندى khochk kèrdèn, حساندى
khochkandèn, حساندى khochkanèndèn, — se dessé-
cher, حسك سدى khochk choudèn, — desséché, e,
khochk choudè, حسك khochk

DESSEIN, s m, a, نىب nyèt, قصد qèsd pr t qast, معصود
mèqsoud, مرام mèram, مراد mourad, اراده èradè pr t
iradè, — à desseïn, a قصدا qèsdèn, pr t qastèn, عمدا
'èmdèn, مخصص mèkhçous, pr t makhçous

DESSELLER, v a, رنى اسب برداسى ziné èsp bèr dachtèn

DESSERRER, v a, گوسب كردى gouchadèn, كسادى
kèrdèn

DESSERT, s m, ميوه حورى dèndan mèz, دندانه
khouri

DESSERTÉ, s f, ربادى حوراك ziadetn khourak, مس ماندۀ
pès mandèyé khourak

DESSERTIR, v a, گريد پياده piadè kèrdèn

DESSERVANT, s m., a نايب nayèb, pr t nayib

DESSERVIR, v a, faire le service d'une cure, نایب کردن *nèyabèt kèrdèn*, — desservir, ôter les mets, حوراک را *khourak ra èz soufrè bèr-dachtèn*, سعیرا *seïra* *soufrè ra bèr-tchidèn*, — rendre un mauvais service, بدی کعی *bèdî kèrdèn*, بدی کردن *bèdî goften*

DESSICCATIF, IVE, adj, متسکانه *khochkanèndè*, a متس *mouyèbbès*

DESSICCATION, s f V DRESSÈCHEMENT

DESSILLER, v a, حسم نار کردن *tchèchm baz kèrdèn*, — les yeux, fig, détromper, از آسپاء بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun àvourdèn*

DESSIN, s m, objet dessiné, نگار *nègar*, a صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pl تصاویر *tèçavir*, نقش *nèqch*, رسم *rèsm*, — esquisse, نرنگ *nèirèng*, — l'art du dessin, a نقاشی *nèqqachî*

DESSINATEUR, s m, نگارنده *nègarèndè*, a نقاش *nèqqach*, pr t *naqqach*, رسم *rèssam*, مصور *moucèvvèr*, pr t *mouçavvîr*

DESSINER, v a, صورت کشیدن *sourèt kèchidèn*, نقاشی کردن *nèqqachî kèrdèn*

DESSOUDER, v a, نهم را دفع کردن *lèhèm ra dèf' kèrdèn*

DESSOULER, v a, دفع مسی کردن *dèf'è mèsî kèrdèn*

DESSOUS, adv, زیر *zir*, در زیر *dèr zir*, a. تحت *tèht*, pr t *taht*, — au dessous de nous, زیر ما *ziré ma*, — par dessous, از زیر *èz zir*, — avoir le dessous, مغلوب شدن *mèghloub choudèn*

DESSUS, adv, روی *roui*, بالا *bala*, a فوق *foouq*, pr t *fèvq*,

— au dessus de la table, بالای میز *balai miz*, — là dessus, روی آبی *roui in*, — par dessus tout, ار همه *ez hèmè bichtèr*, — au dessus, بالا *bala*, a فوق *foouq*, pr t *fèvq*, — avoir le dessus, آریس کردن *ez pich bourdèn*, فایز آمدن *fayèq àmèdèn*

DESTIN, s m, a قدر *tèqdir*, pr t *taqtir*, فضاو قدر *qèza-o qèdèr*, pr t *qaza u qadèr*, قدر *qèdèr*, pr t *qadèr*, قسم *qèsmèt*, pr t *qismèt*, نصیب *nècib*, pr t *nacib*

DESTINÉE, s f V DESTIN

DESTINATION, s f, a نعی *tè'èyin*, pr t *ta'yin*, — lieu où l'on est appelé pour remplir quelque fonction, a محلّ مأموریت *mèhèllè mè'èmouriyèt*, pr t *mahallè mè'-mouriyèt*

DESTINER, v a, معرّر داسی *mouèryèn kèrdèn*, *mouqèrrèr dachtèn*, — destiné, e, نعی سده *tè'èyin choudè*

DESTITUABLE, adj des 2 g, عزل کردن *'èzl pèzir*

DESTITUÉ, e, adj, معزول سده *mè'èzoul choudè*

DESTITUER, v a, عزل کردن *mè'èzoul kèrdèn*, عزل کردن *'èzl kèrdèn*

DESTITUTION, s f, معزولی *mè'ezouli*, a عزل *'èzl*, pr t *'azl*

DESTRUCTEUR, s m, حراب کسده *khèrab hounèndè*, a مخرّب *moukhèrrèb*, pr t *moukharrìb*, هادم *hadèm*, pr t *hadim*

DESTRUCTIBILITÉ, s f, a انهدام *ènhèdam*, pr t *inhidam*, انفساد *ènfècad*, pr t *inficad*

DESTRUCTIF, IVe, باع حراسی *ba'écé khèrabi*

DESTRUCTION, s f, ویرانی *virani*, حراسی *khèrabi*, a انهدام *ènhèdam*, pr t *inhèdam*

DÉSUÉTUDE, s f, ترک عمل *tèrké'èmèl*, — tomber en désuétude, عمر معمول سدن *èz'èmèl ouftadèn*, گهیره مہمومل چودن *ghèiré mè'èmoul choudèn*

DÉSUNION, s f, جدائی *djèdayi*, عدم اتعای *'èdémé èttèfaq*, a نفاق *nèfaq*, pr t *nifaq*

DÉSUNIR, v a, از هم دنگر جدا کردن *èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, موقتہ فریق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*, — se désunir, از هم دنگر جدا سدن *èz hèm diguèr djèda choudèn*, — désuni, e, از هم دنگر جدا سده *ez hèm diguèr djèda choudè*

DÉTACHEMENT, s m, و گردانی *ou guèrdani*, a قطع علاقی *qèt'é'èlayeq*, pr t *qat'i'alaig*, — se dit d'une troupe de soldats, دستہ سپار *dèstèyé sèr baz*

DÉTACHER, v a, délier, جدا کردن *va kèrdèné bènd*, جدا کردن *gouchadèné bènd*, باز کردن *baz kèrdèn*, — enlever les taches, پاک کردن *lèke pak kèrdèn*, — en parlant des soldats que l'on détache d'un régiment, جدا کردن *djèda kèrdèn*, — se détacher, جدا سدن *va choudèn*, — il signifie aussi se séparer, جدا سدن *djèda choudèn*

DÉTAIL, s m, terme de commerce, vendre au détail, خرده *khourdè fourouchi kèrdèn*, — récit par le menu, ا تفصیل *tèfsil*, pr t *tafsil*, pl تفصیلات *tèfsilat*, pr t *tafsilat*, — en détail, تفصیل *bè tèfsil*, a تفصیلاً *moufèssèlèn*, pr t *mufassilèn*

DÉTAILLER, *v a* vendre en détail *V* DÉTAIL, — expli-
quer, معضلا بیان *bè tèfsil nèql kèrdèn*, — couper en pièces,
موفسسلن بېان *moufèssèlèn bèyan kèrdèn*, — تکه تکه کردن
tikè tikè kèrdèn, — détaillé, e, (récit, histoire) معضل
بېان *bè tèfsil nèql choudè*

DÉTAILLEUR, ou détaillant, *s m*, خرده فروش *khourdè
ferouch*

DÉTALER, *v a*, زود کردن *bèr tchidèn*, — زود زود رفتن
zoud zoud rèftèn

DÉTEINDRE, *v a*, رنگ بردن *rèng bourdèn*, رنگ براندن
rèng pèrandèn, — رنگ برنده شدن *pèymourde*
choudènè rèng, رنگ رفتن *rèftènè rèng*, — déteint, e,
رنگ برنده *rènguèch rèftè*

DÉTILER, *v a*, اسب ار کالسکه وا کردن *èsp èz kalèskè va
kèrdèn*

DÉTENDRE, *v a*, سبب کردن *soust kerdèn*, سل کردن
chol kèrdèn

DÉTENIR, *v a*, حرا نگاه داشتن *djèbrèn nègah dachtèn*,
زندانى کردن *zèbt kèrdèn*, — en prison, زندانی
کردن *zèndan kèrdèn*, حبس کردن *hèbs kèrdèn*, — détenu,
e, زندانی *zèndan*, سبب *zèbt choudè*, ا محبوس
mèhbous, *pr t mahbous*

DÉTENTE, *s f, p t* فتره *fènèré tchagmaq*

DÉTENTEUR, TRICE, *s*, نگاه دارنده *darèndè*, نگاه
nègah darèndè

DÉTENTION, *s f*, état de possession du détenteur, در دست
داشتن *dèr dèst dachtèn*, — état d'une chose saisie,

a ضبط *zèbt*, pr t *zabt*, — état de celui qui est détenu en prison, در حبس بودی *dèr hèbs boudèn*, a. محبوسیت *mèhbouciyet*

DÉTÉRGER, v a, پاک کردن *pak kèrdèn*

DÉTÉRIORATION, s f, خرابی *khèrabî*

DÉTÉRIORER, v a, خراب کردن *kherab kèrdèn*, صاع کردن *zayè' kèrdèn*, — se détériorer, خراب شدن *khèrab choudèn*, — détérioré, e, خراب شده *khèrab choudè*

DÉTÉRMINANT, e, adj, قطع کننده *qèt' kounèndè*, a قطع *qatè'*, pr t *qatî'*, وصل *facèl*, pr *facil*

DÉTÉRMINATIF, ive, adj, terme de gram, مسبب معنی کلمه *mousbètî mè'ènu kèlèmè*, a مسبب المعنى *mousbèt oul mè'èna*, pr t *musbit ul ma na*

DÉTÉRMINATION, a قرار قطعی *qèraî é qèt'î*, pr t *qararî qat î*, تصمیم *tèsmim*

DÉTÉRMINÉ, e, adj, بی ناک *bî bak*, صاحب عزم *sahèbé'èzm*, روا *bî pèrva*, a حسم *djèçouî*

DÉTÉRMINER, v a, قرار دادن *mouqèrrèî dachtèn*, قطع کردن *qèt' dadèn*, قطع داس *kèrdèn*, — v n, et se déterminer, عزم کردن *'èzm ra djèzm kèrdèn*, مصمم شدن *moussèmmèm chou den*, — déterminé, e, شده *mouqèrèr choudè*, مصمم شده *moussèmmèm choudè*

DÉTÉRMINÉMENT, adv, بطور قطعی *bè toouré qèt'î*, a قطعاً *qèt'iyèn*

DÉTERRER, v a, از قبر برون آوردن *èz qèbr biroun àvour dèn*, — fig, découvrir une chose qui était cachée, پندار کردن *pèda kèrdèn*, بظهور رسانیدن *bè zouhour*

rèçamèdèn, — déterré, e, اَرَقْرَمْرُونْ اَوْرْدَه سِدَه *èz qèbì biroun àvourdè choudè*

DÉTERSIF, IVE, پاك كمنده *pak kounèndè*, a موقى *mou-nèqqi*

DÉTESTABLE, adj des 2 g, اكره بىسار بىد *bèçiar bèd*, اكره *èkrah ènguiz*, a واحب الاسكره *vadjèb oul èstèk rah*, pr t *vadjib ul istikrah*

DÉTESTABLEMENT, adv بى طور بىسار بىد *bè toouir è bèçiar bèd*

DÉTETER, v a, اكره بىد آمدن *bèd àmèdèn*, اكره كرس *èkrah kèrdèn*, نىر بىد كرس *nèfrèt kèrdèn*

DÉTIRER, v a, كسده بى كرس *kèchide pèhn kèrdèn*

DÉTISER, v a, كنده هارا ارهمدىكردن *koundè ha ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn*

DÉTONATION, s f, تراك *terak*, طراق *tèraq*, a صدا *sèda*, pr t *sada*, اهدام *èhtèdam*, pr t *ihèdam*

DÉTONER, v n, تراك كرس *tèrak kèrdèn*, صدا كرس *sèda kèrdèn*

DÉTONNER, v n, ارسب داس *àhèng ra èz dèst dadèn*

DÉTORDRE, v a, ارهم وا كرس *èz hèm va kèrdèn*, كسان *gouchadèn*

DÉTORQUER, v a, بى معنى دىكرسان *bè mè'ènni diguèr bèyan kèrdèn*, معنى را بىكرساندن *mè'ènni ra bèr guèrda nidèn*

DÉTORS, SE, adj بى كنده *nè pitchidè*, a غىر معول *ghèrré mèftoul*, pr t *ghairi mèftoul*

DÉTORTILLER, v a, ارهم وا كرس *èz hèm va kèrdèn*, — détortillé, e, ارهم وا سده *èz hèm va choudè*

DÉTOUR, s m, *pitch*, پیتچدگی *pitchidègui*

DÉTOURNER, v a, *bèr guèrdanidèn*, آردا دور *èz rah dour èndakhtèn*, — dissuader, v ce mot, — se détourner, *bèr guèchtèn*, انصراف *ènsèraf kèrdèn*, — du chemin, *bèr guèchtèn*, آردا پیتچدگی *pitchidè*, — détourné, e, *mounsèrèf* مصرف

DÉTRACTION, s f, *bèd gouyi* اعب *ghèibèt*, *pr t ghèibèt* عیب

DÉTRACTER, v a, *bèd gouyi kèrdèn*, اعب *ghèibèt kèrdèn* عیب

DÉTRACTEUR, TRICE, s, *bèd gou* عیب کو *ghèibèt gou*

DÉTRAQUER, v a, en parlant d'un cheval, *rèvèché èsp ra zayèl kèrdèn*, روس اسب را زایل *khèrab kèrdèn*, — en parlant d'une machine, *khèrab choudèn*, حراب کردن *khèrab choudè*, — se détraquer, حراب *khèrab choudè*

DÉTREMPE, s f, *rèngué khicidè* رنک حسند

DÉTREMPER, v a, *khicandèn*, حساندن *khicidè*, — détrempé, e, حسند

DÉTRESSE, *tèng dèsti*, حال سگی *halètèr sèkhti*, بی چارگی *bi tcharègui*, درماندگی *dèrmandègui*, a کرب *kourbèt*

DÉTRIMENT, s m, *zian*, زیان *zèrèr pr t zai ar*, خسار *khèçarèt, pr t khàçarèt*

DÉTRITUS, s m, *tèh nèchin*, درد *dourd*, a رسوب *rouçoub*

DÉTROIT, s m , تنگای دریا *tènguenar dèria*

DÉTROMPER, v a , از اسماء بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun àvourdèn*, رفع اسماء کردن *rèf'è èchtèbah kèrdèn*, — se détromper, از اسماء بیرون آمدن *èz èchtèbah biroun àmèdèn*

DÉTRÔNER, v a , از تخت سلطنت برانداختن *èz tèkhté sèltènèt bèr èndakhtèn*, از تخت سلطنت فرود آوردن *èz tèkhté sèltènèt feroud àvourdèn*

DÉTROUSSER, v a , détacher ce qui etait troussé, حری *tchizi boulènd kèrdè ra payin àvourdèn*, — au fig , voler, dépouiller, لک کردن *loukht kèrdèn*

DÉTROUSSEUR, s m , دزد *douzd*, راهزن *rah zèn*, لک کننده *loukht kounèndè*

DÉTRUIRE, v a , منهدم کردن *khèrab kèrdèn*, *mounhèdèm kerdèn*, ویران کردن *viran kèrdèn*, — se détruire, صانع شدن *khèrab choudèn*, *zayè' choudèn*, — détruit, e, خراب شده *khèrab choudè*, ویران *viran*, a منهدم *mounhèdem*

DETTE, s f , وام *vam*, a قرض *qèrz*, pr t قرض *qarz*, pl قروض *gourouz*, دین *dèn* pl دین *douïoun*, — dette active, a مطلوب *tèlèb*, مطلوب *mètloub*, pr t مطلوب *matloub*, pl مطالبات *mètloubat*, pr t مطالبات

DEUIL, s m , ماتم *ma'tèm*, — porter le deuil, ماتم پوشیدن *rèkhté ma'tèm pouchidèn*

DEUX, adj num , دو *dou*

DEUXIÈME, adj des 2 g , دوم *douvoum*, دوم *douyoum*, a دومی *sam*

DEUXIÈMEMENT, adv , دومى *douvoumin*, در سانى *dèr sanî*,
 a سانى *sanièn*

DÉVALISER, v a , نكبت کردن *berèhnè kèrdèn*,
loukht kèrdèn, عارب کردن *gharèt kèrdèn*

DEVANCER, v a , پيش افكادن *pich ouftaden*, رى سدن *rèdd*
choudèn, كدسى *gouzèchtèn*

DEVANCIER, e, s , پيشى *pichin*, pl پيشيان *pichi-*
man, a سلف *sèlèf*, pl اسلاف *èslaf*

DEVANT, prép , پيش *pich*, روى *rou lè rou*, پيش روى *piche*
rou, — ôte toi de devant moi, پيش روى من *berooou*
èz piché roui mèn, — prendre le devant, پيش افكادن
pich ouftaden, حلو رفتن *djèloou rèftèn*, — aller au
 devant, ناسعيل رفتن *bè èstèqbal rèftèn*, — ci devant,
 پيش روى *pich èz in*, a سابع *sabèq*, pr t *sabiq*

DEVANTURE, s f , پيش روى *pich rou*, — de boutique,
 پيش روى دكان *pich roui doukkan*

DÉVASTATEUR, TRICE, s , ويران كنده *viran kounènde*,
 « حراب كنده » *khèrab kounèndè*, a محتر *moukhèrrèb*,
 pr t *moukharrib*

DÉVASTATION, s f , ويرانى *viranî*, حرابى *khèrabî*, a
 اهدام *enhèdam*, pr t *inhèdam*, حراب *khèrab*, pr t
kharab

DÉVASTER, v a , ويران کردن *viran kèrdèn*,
 حراب کردن *khèrab kèrdèn*

DÉVELOPPEMENT, s m , گشایش *gouchayeck*, a انبساط
ènbèçat, pr t *inbèçat*, نسط *bèst*

DÉVELOPPER, v a , گشادن *va kèrdèn*,
 — développer un paquet, گشاده *boughtchè*

va kèrdèn, — fig, بېيان کړدن *bèyan kèrdèn*, سسط
bèst kèrdèn, سرح کړدن *chèrh kèrdèn*

DÉVENIR, v n, سدن *choudèn*

DÉVERGONDAGE, s m, بی آررمی *bi hèyayi*, بی حیائی *bi àzèr mi*

DÉVERGONDÉ, e, adj, بی عار *bi hèya*, بی حیا *bi 'àr*

DÉVERGONDER (Se), بی حیائی *bi hèya choudèn*, سدن
 بی عار سدن *bi 'àr choudèn*

DÉVERNIR, v a, حلا دېع *dèf'è djèla kèrdèn*, حلا کړدن
djèla ra zayèl kerdèn

DÉVERROUILLER, v a, کولون را برداسی *kouloun ra bèr dach*
tèn, پړاوند را کسندن *pèravènd ra kèchiden*

DEVERS, prép de lieu, سوی *souï*, پس *pich*, — par de
 vers soi, دېر پس *dèr piché khoud*

DÉVERS, se, adj, کج *kèdj*, qui n'est pas d'aplomb

DÉVERSEMENT, s m, action de se pencher, کجی *kèdji*,
 — action de déverser les eaux, رېس *rizèch*

DÉVERSER, v n, incliner, کج سدن *kèdj choudèn*, — v a
 répandre, رېکشی *rikhtèn*

DÉVERSOIR, s m, دېر پس آب راند *djari rizèché àbé zayèd*

DÉVÊTIR (Se) V SE DÉSHABILLER

DÉVIATION, s f, ککوی *kèdj i èvi*, اښکراف *ènhèraf*, pr
 t *inhiraf*, عدول *'oudoul*

DÉVIDER, v a, رېسمان اړدوک دکرچه په کندن *risman*
èz douk bè tchèrkhe pitchidèn, کلافه کړدن
kèlafè kèrdèn

DÉVIDEUR, EUSE, s, اړېسم پېچ *èbrichoum pitch*, پېکند
pitchèndè

- DÉVIDOIR, s m , حرحه *tchei khè*, كلافه *kèlafè*
- DÉVIER, v n , ou, se devier, v pron , ار راه كج *èz i ahé kèdj rèftèn*, انحراف كرس *ènhèraf kèrdèn*
- DEVIN, s m , دان عب *ghèib dan*, عو عب *ghèib gou*, ا رتمال *rèmmal*
- DEVINER, v a , ار عب كفس *èz ghèib goftèn*
- DEVINERESSE, s f V DEVIN
- DEVINEUR, EUSE, s V DEVIN
- DEVIS, s m , در آورد *bèr àvourd*
- DÉVISAGER, v a , روى كسى را حراسدن *roui kèci ra khè rachidèn*
- DEVISE, s f , سكل رمر آمر *nèqché rènz àmiz*, رمر آمر *chèklé remz àmiz*
- DÉVISSER, v a , سچرا در آوردن *pitch ra der àvourdèn*
- DÉVOIEMENT, s m , وس *chèkèm rèvèch*, ا اسهال *èchal*, pr t *ichal*
- DÉVOILEMENT, s m , رو كساتى *rou qouchayi*, رو نمائى *rou ne mayi*, ا كسف *kechf*, انكساب *ènkèchaf*, pr t *inkichaf*
- DÉVOILER, v a , et, se dévoiler, روند *bèr dach tènè rou bend*, رو نمودن *rou nemoudèn*
- DEVOIR, s m , ا لارمه خدمت *lazèmèyé khèdmèt*, لارمه *lazèmèyé zèmmèt*, ا فرس *fèrz*, فرس *qèrz*, pr t *qarz*, — c'est mon devoir, اى لارمه خدمت من اسب *in lazèmèyé khèdmèté mèn èst*, اى فرس من اسب *in qèrzé mèn èst*
- DEVOIR, v a , فرس داسى *vam dachtèn*, فرس *qèrz*, داسى *dachtèn*, فرصدار بودن *qèrz dar boudèn*, مدبون بودن *mèdioun boudèn*, — être obligé, واجب دمه بودن

vadjèbè zèmmè boudèn, — se dit pour marquer qu'il y a une raison pour qu'une chose soit, باسسی *bayèstèn*,
lazèm boudèn, محبور بودن *mèdjbour boudèn*,
 — il doit partir, باید برود *bayèd bè rètèd*, محبور است *mèdjbour est bè refètèn*

DÉVOLU, s m, a آغا *eddè â*, pr t *iddi'â*, — jeter son dévolu, آغا کردی *eddè â kèrdèn*

DÉVOLU, e, adj, اوftادè *ouftadè*, — cela lui a été dévolu, اسم او اوftادè *m bè èsmé ou ouftadè*, قسمت او شد *qèsmèté ou choud*

DÉVOLUTION, s f, a انعطال بالاسكعل *entègal bel-èstèh qa*, pr t *intiqal bil istihqa*

DÉVORANT, e, adj, درندè *dèrèndè*, a معمرس *mouftèrès*, pr t *mufteris*

DÉVORFR, v a, sa proie, دریدن *dèridèn*, — manger avidement, دحرس حوردن *bè hèrs khourdèn*

DÉVOT, e, adj, پارسا *parsa*, دیندار *din dar*, a زاهد *zahèd*, pr t *zahid*, مودتیه *moutèdèyèn*, pr t *mutèdèyèn*, معبد *moutè'èbbèd*, pr t *mute abbid*

DÉVOTEMENT, adv, زاهدانه *zahèdane*, پارسا کوته *parsa gounè*, معتد *bè tè'èbboud*

DÉVOTION, s f, پارسائی *parsayi*, زاهدی *zahèdi*, a معتد *tè'èbboud*, pr t *tè'abbud*

DÉVOUÉ, e, adj, حاس ناس *djan nèçar*, اخلص *èkh las kèch*, a مخلص *moukhles*, pr t *moukhlis*

DÉVOUEMENT, s m, حاس ناسی *djan nèçari*, اخلص کسی *èkhlas kèchi*, تسلیمیت *tèslimiyèt*, عبودیت *'ouboudiyèt*, اخلص *èkhlas*, pr t. *ikhlas*

DÉVOUER, v a, consacrer, وەف کردن *vèqf kèrdèn*, — se
dévouer, عەنایەتەن بەسەلم کردن *'enané èkhtian tèslim*
kèrdèn, حەن فەدا کردن *djan fèda kèrdèn*

DÉVOYER, v a, détourner du chemin, ڕا ڕا دور انداختن
ez rah dour èndakhtèn, گوم ڕا کەردن *gom rah kèrdèn*,
— causer la diarrhée, ڕا ڕا دور اووتن *èchal àpourdèn*, —
devoyé, e, ڕا ڕا دور اووتە *èz rah dour ouftadè*

DEXTÉRITÉ, s f, دەستی *djèld dèsti*, تەخیرە *tchire*
dèsti, a لێبە *lèbaqèt*

DEY, s m, دانیس *dais*

DIABÈTE, s m, ناخوسی سەلس *na khochu sèlès*

DIABÉTIQUE, adj des 2 g, qui a rapport au diabète, مەتەف
سەلس *moutè'èllèq bè na khochu sèlès*, —
qui a le diabète, ناخوسی سەلس *guèrèftaré na*
khochu sèlès

DIABLE, s m, a شیطان *chètan*, pl شیطانە *chèyatın*,
ئەبلیس *èblis*, pr t *iblis*

DIABLEMENT, adv, خەلی *khèli*, بەسەر *bèciar*, a زیاد *ziad*

DIABLERIE, s f, a شەتەنە *chètènèt*

DIABLESSE, s f V DIABLE

DIABLOTIN, s m, کە شیطان *kouri è chètan*

DIABOLIQUE, adj des 2 g, شەتانی *chètanı*

DIABOLIQUEMENT, adv, شەتەنە *chètanvar*, بە
chètènèt

DIACHYLON, ou DIACHYLUM, s m, مەرهم سەرە *mèr*
hémè chirèyé nèbatat

DIACODE, s m, سەرە حەسکەس سەید *chirèyé khachkhaché*
sèfid

DIACONAL, f, adj, a ساسي *chèmmaci*

DIACONAT, s m, طرف ساسية *tèriqètè chèmmanacyè*, a
طرفة الساسية *tèriqèt ouch chèmmanacyè*

DIACRE, s m, a ساس *chèmmas*, pl ساسمة *chèma
mècèt*

DIADÈME, s m, ديهيم *dèihim*, a تاج *tadj*, اكليل *èklil*,
pr t *iklil*

DIAGNOSTIC, s m, ساس ناحوسي *nèchané na khochi*,
علامت مرض *'èlamètè mèrèz*

DIAGONAL, e, adj, a قاطع الراونسي المعانلي *qati' ouz
zaviètèin èl-moutèqabèlètèin*, pr t *qati' uz zaviètèin èl
mutèqabilètèin*

DIAGONALE, s f, a خط قطع الراونسي المعانلي *khètté
qatè'ouz zaviètèin èl mouteqabèlètèin*, pr t *khattî qati'
uz zaviètèin èl mutèqabilètèin*

DIAGONALEMENT, adv, a بعاطع الراونسي المعانلي *bè
tèqatou' ouz zaviètèin èl moutèqabèlètèin*, pr t *bè tè
qatu' uz zaviètèin èl mutèqabilètèin*

DIALECTE, s m, زبان مخصوص ولايتي *zèbané mèkhsoucé
vèlayèti*

DIALECTICIEN, s m, a اهل علم مطع *èhlé 'èlmé mènètq*,
pr t *èhli 'ilmi mantiq*

DIALECTIQUE, s f, a علم مطوق *'èlmé mènètq*, pr t *'ilmi
mantiq*

DIALECTIQUEMENT, adv, اروي علم مطع *èz roui 'èlmé
mènètq*

DIALOGIQUE, adj des 2 g, اروي فاعده مكالمه *èz roui
qa'èdèyé moukalèmè*

DIALOGISME, s m, a علم مکالمه 'èlmé moukalèmè, pr t
'ilmi mukialèmè

DIALOGISTE, s m, a مکالمه دوس moukalèmè nèvis

DIALOGUE, s m, گفتگو goft gou, گفت و سوت goft o che
noud, a مکالمه moukalèmè, pr t mukialèmè

DIALOGUER, v a, mettre en dialogue, درسم مکالمه دوسى
bè rèsmé moukalèmè nèvèchtèn

DIAMANT, s m, a الماس almas

DIAMANTER, v a, مکمل بالماس کردن moukèmmèl bè al-
mas kèrdèn

DIAMANTAIRE, s m, lapidaire, الماس براس almas tèrach

DIAMÉTRAL, e, adj, a قطرى qoutri

DIAMÉTRALEMENT, adv, a قطرا qoutrièn

DIAMÈTRE, s m, a قطر qoutr, pl افك èqtar

DIANE, s f, divinité de la fable, آرتمیس artèmis (pris
du grec), la lune, ماه mah, a قمر qèmèr, — batterie de
tambour au point du jour, تبله سوبه gah

DIAPALME, s m, مرهم حشك كنده merhèmé khochk
kounènde

DIAPÉDÈSE, s m, a درسخ الدم tèrèchchouh oud dèm

DIAPHANE, adj des 2 g, a شفاف chèffaf

DIAPHANÉITÉ, s f, a شفاف chèf

DIAPHORÈSE, s f, a عرق سدید 'èrèqé chèdid, pr t
'an aqi chèdid

DIAPHORÉTIQUE, adj des 2 g, باد كنده عرق ziad kou
nèndeyé 'èrèq, a معرق mou'èrrèq

DIAPHRAGME, s m, a حجاب القلب hédjab oul qèlb, pr
t hédjab ul qalb

- DIAPRER, v a, رنګارنګ کړېس, *rèng a rèng kerdèn*, —
diapré, e, رنګارنګ, *rèng a rèng*
- DIARRHÉE, s f, شکمروس *chèkèm rèvèch*, a اسهال *èçhal*,
pr t *ichal*
- DIARTHORSE, s f, terme d'anat, میان دو اساکوان *miané*
dou oustoukhan, a معصل اعظمی *mèfsèl oul 'èzmèin*,
pr t *mèfsul ul 'azmèin*
- DIASCORDIUM, s m, معکون سېرمو *mè'èdjouné su mou*,
معکون اسغوردیون *mè'èdjouné ousgourdoun*
- DIASÈNE, s m, معکون سنامکی *mè'èdjouné sènamèki*
- DIASTASE, s f, terme d'anat, انفکاک العظم *ènfèkak oul-*
'èzm, pr t *infikiak ul 'azm*
- DIASTOLE, s f, گوسانس قلب *gouchayèché qèlb*
- DIATRAGACANTE, s f, معکون کیمزه *mè'èdjouné kètirè*
- DIATRIBE, s f, نکوهس *nèkouhèch*, a مذمت *mèzèmmèl*
- DICTAME, s m plante, a نعله العرأل *bèqlèt oul ghèzal*, pr
t *baqlèt ul-ghazal*
- DICTAMEN, s m, گواهی قلب *guèvahn qèlb*, a سهادب القلب
chèhadèt oul qèlb
- DICTATEUR, s m, a حاکم مطلق *hakèmé moutlèq*, pr t
hakimi moutlaq
- DICTATURE, s f, a حکومت مطلقه *houkoumètè moutlèqè*,
pr t *hukoumètè moutlaqa*
- DICTÉE, s f, دیکتیر تهریر کسی *tèhrirè tèqirè kèci*
- DICTER, v a, مصمم را بنویسنده دیکتیر کړېس *mèzmoun ra*
bè nèvcèndè tèqrir kèi dèn
- DICTION, s f, a عبار *'èbarèt*, pl عبارات *'èban at*, pr t
'ibarèt, pl *'ibarat*

DICTIONNAIRE, s m, a *loqhèt*, pr t *loughat*, كتاب *kètabé loqhèt*

DICTON, s m, a *qooul*, pr t *qavl*, pl *èqval*

DICTUM, s m, a *heukmé chér'i*, pr t *hukmi chér'i*, فتوى *fètva*

DIDACTIQUE, adj des 2 g, a *moutè'èllèq* *bè 'èlm*, تدریسی *tèdrici*

DIÈTE, s f, *pèrhiz*, — faire diète, *pèrhiz* *kèrdèn*

DIEU, s m, *izèd*, *èizèd*, *yèzdan*, خدا *khouda*, a *allah* رب *rèbb*, pr t *rabb*, حق *hèqq*, pr t *haqq*, — s'il plait à Dieu, *èguèr khouda khahèd*, a *ènsallah*, pr t *inchallah*, — Dieu nous en préserve, *khouda nè-kounèd*, — pour l'amour de Dieu, *bèraï khatèré khouda*

DIFFAMANT, e, dj, *bèd nam kounèndè*, a *moufèzzèh*, pr t *mufèzzih*

DIFFAMATEUR, TRICE, s, *bed nam kounèndè*, a *hèttak*

DIFFAMATION, s f, *bèd nam*, رسوائی *rousvai*, a *lènz* *tèrzil*

DIFFAMATOIRE, adj des 2 g, *ba'ècé bèd nam*

DIFFAMER, v a, *bèd nam kèrdèn*

DIFFÉREMMENT, adv, *toouré diguèr*, a *moukhtèlèfèn*

DIFFÉRENCE, s f, a *tèvafout*, *fèrq*, pr t *farq*, *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*

DIFFÉRENCIER, v a, ساکھس دادن *tèmyiz dadèn*, ساکھس دادن *tèchkhs dadèn*

DIFFÉREND, s m, سبز سبز *sètizè*, سبز سبز *sètiz*, a مبارعہ *mou nazè'è*, pr t munaza'a, راع *nèza'*, pr t niza'

DIFFÉRENT, e, adj, گوناگون *goun a goun*, a مختلف *moukh tèlèf*, انواع *ènva'*

DIFFÉRER, v a, سبب *te'èkhir kèrdèn*, سبب *te'èkhir kèrdèn*, — être différent دیگر *be tè'èkhir èndakhtèn*, — être différent دیگر *diguèr gounè boudèn*, فری داسی *fèrq dachtèn*, تعاون داسی *tèfavout dachtèn*

DIFFICILE, adj des 2 g, سوار *douchvar*, a مشکل *mouchkèl*, pr t muchkıl, صعب *sè'èb*, pr t sa'b

DIFFICILEMENT, adv, بدسواری *bè douchvari*, a بالصعوبة *bès sou'oubèt*, pr t bis sou'oubèt,

DIFFICULTÉ, s f, سواری *douchvari*, a اسکال *èchkal*, pr t ichkial, صعوبت *sou'oubèt*, عسر *'ousrèt*

DIFFICULTUEUX, EUSE, adj, مشکل پسند *mouchkèl pècènd*

DIFFORME, adj des 2 g, رسب نکر *zècht pèikèr*, ترکیب *bi tèrkib*

DIFFORMITÉ, s f, ترکیبی *bi tèrkibi*

DIFFUS, e, adj, دور و دراز *dour o dèraz*, a معصل *moufèssèl*

DIFFUSÉMENT, adv, حروف سبار *bè hèrfé bèciar*, a معصلا *moufèssèlèn*, بالمعصل *bèt tèfsıl*, pr t bit tèfsıl

DIFFUSION, s f, action de se répandre, پاشدگی *pachidè-gui*, a انبساط *èntèchar*

DIGASTRIQUE, adj des 2 g, a دواخوفاں *zoul djooufèin*, pr t zoul djèvfèin

- DIGÉRER, v a , کواریدن *quèvaridèn*, تحلیل کردن *tèhlil kèrdèn*, هضم کردن *hèzm kèrdèn*
- DIGESTIF, ve, adj , کوارنده *guèvarèndè*, ا هاضم *hazèm*,
pr t *hazim*, محلل *mouhèllèl*, pr t *mouhallil*
- DIGESTION, s f , کوارس *guèvarèch*, ا هضم *hèzm*, pr t *hazm*, تحلیل *tèhlil*, pr t *tahlil*
- DIGNE, adj des 2 g , سزاوار *sèzavar*, شایسته *chayèstè*,
شایان *chayan*, ا لائق *layèq*, pr t *laïq*, مستحق *moustèheqq*, pr t *moustahiqq*
- DIGNEMENT, adv , بی‌شایستگی *bè chayèstèguy*, به لیاقت *bè liaqèt*, لایقانه *layèqanè*
- DIGNITAIRE, s m , صاحب منصب *sahèb mènseb* (pron
vulg *sah mènseb*)
- DIGNITÉ, s f , جاه *djah*, پادشاهی *payè*, ا منصب *mènseb*, pr
t *mansib*, رتبه *routbè*, — majesté, شایستگی *chayèstè*
gui, ا لیاقت *liaqèt*, pr t *liaqat*
- DIGRESSION, s f , کلام خارج از مطلب اصلی *kèlamé kha rèdj èz metlèvé èsl*
- DIGUE, s f , بند آب *bèndé àb*, سد آب *sèddé àb*
- DILACÉRATION, s f , تکه تکه شدن *tikè tikè choudèn*, a
شق *chèqq*, pr t *chaqq*
- DILACÉRER, v a , تکه تکه کردن *parè kèrdèn*, تکه تکه
tikè tikè kèrdèn, — dilacére, e, تکه تکه *tikè tikè*
choudè
- DILAPIDATEUR, TRICE, s et adj , ا مسرف *mousrèf*, pr t
mousrif
- DILAPIDATION, s f , ا اسراف *èsraf*, pr t *israf*
- DILAPIDER, v a , بی‌حاجت کردن *bi djà khèrdj kèrdèn*,

اسراف کردی 'èbès khèi dj kèrdèn, عیب حرج کردی kèrdèn, تلف کردی tèlèf kèrdèn

DILATABILITÉ, s f, a خاصیت کسانس khassiyeté gou chayèch, قابلیت کسانس qabèlyètè gouchayèch

DILATABLE, adj des 2 g, کسانس بدتر, gouchayèch pèzir, ابل الانساط qabèl oul ènbèçat, pr t qabil ul in biçat

DILATATION, s f, کسانس gouchayèch, ا انساط ènbèçat, pr t inbiçat

DILATER, v a, کسانس گouchaden, بستر کردی bèst kèrdèn, کسانس پکخ کردی pekch kèrdèn, — se dilater کسانس گouchayèch pèzirèftèn, کساد کردی gouchad choudèn

DILATOIRE, adj des 2 g, تاحیر کننده te'èkhir kounèndè, a موجب الامهال mooudjèb oul èmhal, pr t moudjib ul imhal

DILECTION, s f, V CHARITÉ, AMOUR

DILEMME, s m, a سه chèqq, pr t chuqq, pl سهون chou gouq, — vous ne sortirez pas de ce dilemme, ارانی ez in dou chèqq kharèdj nè m chèvid

DILIGEMENT, adv, حسب bè chetab, زود zoud, حسب tchoust, حلك djèlè, a سريعاً sèri'èn

DILIGENCE, s f prompte exécution, جانکی tchabouki, حسب chètab, a عجله 'èdjèlè, سريع sour'èt, pr t sur'at, — application, a اهتمام èhtèmam, pr t ihtèmam, اقدام èqdam, pr t iqdam, سعی sè'i pr t sa'i, — voiture, كالسكة سعى kalèskèyé sèfèri

DILIGENT, *m*, *adj*, زيرك *zirèk*, vulg *zèrèng*, حالاك *tchalak*,

— soigneux, باهيمام *ba èhtèmam*, معتد *mouqèyyèd*,
pr t *mouqaud*

DILIGENTER, *v a*, رود کردن *zoud kèrdèn*, عايله کردن
'èdylèlè kèrdèn

DILUVIEN, *ne*, *adj*, ا طوفانی *toufani*

DIMANCHE, *s m*, يك سبه *yèk chèmbe*

DÎME, *s f*, ديك *dèh yèk*, عسر *'euchr*, pr t *'uchr*, pl
اعشار *è'èchar*, pr t *a'char*

DIMENSION, *s f*, اندازه *èndazè*, برکی *bouzourgui*

DIMER, *v a*, ديك كرمى *dèh yèk guèrèftèn*,

DÎMEUR, *s m*, ديك كير *dèh yèk guir*, عسر كيرنده
guirèndè, ا عشار *'èchchar*, pr t *'achchar*

DIMINUER, *v a*, كم کردن *kèm kèrdèn*, كسر کردن *kèsr*
kèi dèn, كخف دادى *tèkhfif dadèn*, — *v n*, كم شدن
kèm choudèn, كم مر شدن *kèmtèr choudèn*, كاسى
kastèn, كخف يافى *tèkhfif yaftèn*, — *dimi*
nué, e, كم سده *kèm choudè*, كخف يافى *tèkhfif*
yaftè

DIMINUTIF, *ve*, *adj*, ا مخفف *moukhèffèf*, pr t *moukhaf*
fif, اسم تصغير *èsmé tèsguir*, pr t *ismé tasghir*

DIMINUTION, *s f*, كاهش *kahèch*, كاسى *kast*, ا كخف
tèkhfif, pr t *takhfif*

DINATOIRE, *adj* des 2 g, سام مانند *cham manènd*

DINDE, *s f*, پيرود *pinoudj*, فيل مرع *fil mourgh*, vulg, a.
بوفالون *bou qèlèmour*

DINDON, *s m*, فيل مرع نر *fil mourgué nèr*, بوفالون نر
qèlèmouré nèr

DINDONNEAU, s m, حوڤه فل مرع *djoudjèyé fil mourgh*

DÎNER ou DÎNÉ, s m, سام *cham*, — après dîner, بعد ا, *bè'èd èz cham*

DÎNER, v n, سام حورس *cham khourdèn*

DIOCÉSAIN, e, adj, a, تابع حكومت حلبه *tabè'é houkou mètè khèlîfè*

DIOCÈSE, s m, حلبه حكمة دائره *dairèyé houkoumètè khèlîfè*, حلبه حكمة محل *mèhèllè houkoumètè khèlîfè*

DIPHTHONGUE, s f, صدای دو حرفی *sèdar dou hèrfi*

DIPLOMATE, s m, دانی امور دولتی *danar oumouré dooulèti*

DIPLOMATIE, s f, علم امور دولته *'èlmé oumouré dooulètiyé*, علم معاملات الدول *'èlmé mou'amèlat oud douvèl*, *pr t 'ilmi mou'amèlat ud duvèl*

DIPLOMATIQUE, adj des 2 g, معترف علم امور دولته *moutè'èllèq bè oumouré dooulètiyé*, — le corps diplomatique, وراي محار دول حارجه *vouzèrai moukh taré douvèlé kharèdjè*, — qui appartient aux diplômes, معترف علم امور دولته *moutè'èllèq bè fèramin*

DIPLOMATIQUE, s f, la diplomatie, علم فراع فرامی *'èlmé qèra'ètè fèr aminé qèdim*

DIPLOMATIQUEMENT, adv, علم امور دولته *roui qa'èdèyé 'èlmé oumouré dooulètiyé*

DIPLOME, s m, فرمان *fèrman*

DIRE, v a, گفتن *goftèn*, سخن گفتن *tèqrir kèrdèn*, — que dit on ? چه میگوید *tchè mi gouyènd*, — que

- dites vous ? *تخه مي گوييد* *tchè mi gouyîd*, *چه ميگوييد* *tchè mi fèrmayîd*, — c'est à dire, *ا يعنى* *ye'èni*, *پر* *t ya'ni*, — se dire, *و* pron *بهمنديگر گفتي* *bè hèm di-guèr goftèn*, — s'employer, *گفته شدن* *goftè chou dèn*, — dire, *س م*, le dire, *گفتي* *goftèn*
- DIRECT, E, adj, *راست* *rast*, *مسقیم* *moustèqim*, *پر* *t moustaqim*, — route directe, *راه راست* *rahé rast*
- DIRECTEMENT, adv, *راست* *rast*, *مسقیم* *bè khèttè moustèqim*
- DIRECTEUR, TRICE, s, a *ناظر* *nazèr*, *پر* *t nazn*, *مدیر* *moudîr*, — spirituel, *میرسد* *mourchêd*, *پر* *t mur-chîd*
- DIRECTION, s f, administration, *ا نظارب* *nèzarèt*, — spiri-
tuelle, *ا رساد* *èrchad*, *پر* *t irchad*, — côté vers lequel
on marche *راه* *rah*, *ا سب* *sèmt*, *طرب* *tèrèf*, *پر* *t taraf*
- DIRIGER, v a, montrer le chemin, *راه نمائی کردن* *rah ne mayî kèrdèn*, *ا رساد کردن* *èrchad kèrdèn*, — régler,
راه بردن *rah bourdèn*, *راه انداختن* *rah èndakhtèn*, —
se diriger, *راه گرفتن* *rah guèrèftèn*
- DIRIGEANT, E, s et adj, a *مباشر* *moubachèr*, *پر* *t mu bachîr*
- DIRIMANT, E, adj, a *ناسخ نکاح* *nacèkhé nèkah*, *پر* *t na cikhi nikiah*
- DISANT (SOI), *بگوید خود* *bè gooulé khoud*, — un tel, soi di-
sant savant, *فلان شخص که بگوید خود عالم است* *felan chèkhs kè bè gooulé khoud 'âlèm èst*
- DISCALE, s m, *کمی* *kèmi*, *کاست* *kast*, *ا کسر* *kèsr*, *نقصان* *nouqsan*

DISCERNEMENT, s m, a قوۋە مېتەرە *qouvveyé moumèryèzè*,
pr t qouvveyé mumèuzè ou qouvveyé mumèuzè

DISCERNER, v a, تېمىز دادىن *tèmyiz dadèn*, ساكىس دادىن
tèchkhis dadèn, قى كىداسى *fèrq gouzachtèn*

DISCIPLE, s m, چاگۇئەرد *chaguèrd*, pr t چاۋئەرد *chavèrd*, a تېلمىز
tèlmiz, — de Jésus Christ, a حەۋارى *hèvari*, pl
حەۋارىيۇن *hèvarioun*

DISCIPLINABLE, adj des 2 g, آمۇزىش ئېزىر *âmourzèch pèzir*,
تە'ئىلم ئېزىر *tè'èlim pèzir*

DISCIPLINE, s f, آمۇزىش *âmourzèch*, a تە'ئىلم *tè'èlim*, pr t
تا'لىم *ta'lim*, تېرىپ *tèrbuyèt*, ou تېرىپ *tèr buyè*

DISCIPLINER, v a, آمۇكىش *âmourkhtèn*, تە'ئىلم دادىن *tè'èlim dadèn*, — discipliné, e,
آمۇكىش *âmourkhtè*, تە'ئىلم يافتە *tè'èlim yafètè*, تېرىپ سەدە
tèrbuyèt choudè

DISCONTINUATION, s f, a تېرك *tèrk*, انقطاع *ènqèta'*, pr t
inqita'

DISCONTINUER, v a, momentanément, قىسقا ۋاقىتلىق *facèlè*
dadèn, تە'ئىل كېرەن *tè'etil kèrdèn*, — pour toujours,
تېرك كېرەن *tèrk kèrdèn*, موۋقۇف كېرەن *moouqouf kèrdèn*,
دەست كېشىن *dèst kèchidèn*

DISCONVENANCE, s f, نامىناسىب *na mounacèbet*, عدم
مىناسىب *'èdèmé mounacèbèt*, عدم موافقى *'èdèmé mou*
vafègèt

DISCONVENIR, v n, انكار داسى *ênkar dachtèn*, مىكر بۇدۇن
moukèr boudèn, موافقى نە كېرەن *mouvafègèt nè kèrdèn*,
مۇتەئەسسل *mouttèfèq oul qooul nè choudèn*

DISCORD, adj V DISCORDANT

- DISCORDANCE, s f, بی آهنگی *bi àhèngui*, a عدم موافق *èdèmé mouvafèqèté èsvat*, pr t 'adèmi muvafaqatì èsvat
- DISCORDANT, E, adj, بی آهنگ *bi àhèng*
- DISCORDE, s f, سب سب *sètiz*, سب سب *sètizè*, a نفاق *nèfaq*, pr t *nifaq*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*
- DISCORDER, v n, بی آهنگ شدن *bi àhèng choudèn* (ou بودن *boudèn*)
- DISCOURS, EUSE, s, دسار حسن *bèciar hèrf zèn*
- DISCOURIR, v n, گفتگو کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت *seuhbèt kèrdèn*
- DISCOURS, s m, گفتار *goftar*, a معال *mègal*, pr t *maqal*, کلام *kèlam*, صحبت *seuhbèt*, pr t *sohbèt*, تعریف *tèqrir*
- DISCOURTOIS, E, adj, بی ادب *bi èdèb*
- DISCRÉDIT, s m, عدم اعتبار *bi è'ètèbari*, a عدم اعتبار *'èdèmé è'ètèbar*, pr t 'adèmi i'tibar
- DISCRÉDITER, v a, بی اعتبار کردن *bi è'ètèbar kèrdèn*, ار, درجه اعتبار انداختن *èz derèdjèyé è'ètèbar èndakhtèn*, — discrédité, e, از اعتبار افتادن *èz è'ètèbar ouftadè*, بی اعتبار شدن *bi è'ètèbar choude*
- DISCRET, ÈTE, adj, با احتیاط *ba èhtiat*, با حرم *ba hèzm*, — qui sait garder le secret, راز نگه دار *raz nègah dar*
- DISCRÈTEMENT, adv, از روی حرم و احتیاط *èz roui hèzm o-èhtèraz*
- DISCRÉTION, s f, a ملاحظه *èhtiat*, احتیاط *hèzm*, حرم *hèzm*, ملاحظه *moulahèzè*, pr t *mulahaza*, — à discrétion, هر قدر *hèr qèdr àdèm bè-khahèd*

DISCULPATION, s f, a, تَبْرِئَة نَهْم tèbriyè téuhmèt, pr t tèbrièr tèuhmèt

DISCULPER, v a., اَرْ نَعَصِر بَرِي كَرْدَن èz tèqsir bèri kèrdèn, بَرِي اَلدِّمَة كَرْدَن bèri-ouz zèmmè kèrdèn, — se disculper, حَوْدَرَا بَرِي اَلدِّمَة كَرْدَن khoud ra bèri ouz zèmmè kèrdèn, حَوْدَرَا اَرْ نَهْم مَبْرَأ كَرْدَن khoud ra èz teuhmèt moubèrra kèrdèn, — disculpé e, مَبْرَأ سَدَّه moubèrra choudè

DISCURSIF, IVE, adj, a, نَاتِدَج natèdj, pr t natidj, — faculté discursive, a, فَوَّه نَاتِكِه gouvèyè natèdjè, pr t gouvèr natidjè, ou فَوَّه نَاتِكِه gouvèti natidjè

DISCUSSION, s f, dispute, a, مَوْبَاهَعَة moubahècè, pr t mubahace, بَهْس مَحَادَلَه moudjadèlè, — examen, recherche, عَوْر رَسِي ghour rèci, a, تَفْتِيْح tèftich

DISCUTER, v a, مَوْبَاهَعَة كَرْدَن moubahècè kèrdèn, كَب بَهْس كَرْدَن bèhs kèrdèn, — examiner une question, عَوْر رَسِي ghour rèci kèrdèn

DISERT, E, adj, حَوْس صَكْب khoch seuhbèt

DISERTEMENT, adv, بَظَوْر حَوْس صَكْب bè toouré khoch seuhbet

DISETTE, s f, قَهْطِي qèhti, a, قَهْط qèht, pr t qaht, قَلَّ قَلَّ qèllèt, pr t qillèt

DISEUR, EUSE, s, كَهْبَدَه gouyèndè

DISGRÂCE, s f, perte des bonnes grâces de quelqu'un, اَرْ نَظَر اَمَان مَعْصُونَتِي èz nèzèr ouftadèn, a. مَعْصُونَتِي mèghzhou buyèt, pr t maghzoubuyèt, — tomber en disgrâce, مَوْرَدِي اَلْبَعَانِي سَدَّن moourèdé bi èltèfatì chou dèn, مَعْصُوب سَدَّن mèghzoub choudèn, — mal-

heur, a بلا *bèla*, نكبتى *nèkbèt*, موصى *mou cibèt*

DISGRACIER, v a, اربط اندا حى *èz nèzèr èndakhtèn*,
— disgracié, e, مورد نى العافى سده *moourèdè bi-èltèfatî choudè*, a معصوب *mèghzoub*, pr t *magh zoub*

DIGRACIEUSEMENT, adv, بطور نامعوبل *bè toouré na-mèqboul*

DISGRACIEUX, se, adj, ناربا *na zîba*, نامطوبوع *na mètbour'*,
نامعوبل *na meqboul*, pr t *na magboul*, بد وضع *bed vèz'*,
pr t *bèd vaz'*

DISJOINDRE, v a, ار هم باساندى *èz hèm pachandèn*, ار
معتوى كرسى *èz hèm dîdèdà kèr dèn*, mou *tèfèrrèq kèr dèn*, — disjoint, e, ار هم باسده *èz hèm pachide*, a معصل *mounfècèl*, pr t *munfacil*

DISJONCTIF, ive, adj, a انفصالى *ènfèçali*, pr t *infîçali*

DISJONCTION, s f, a انفصال *ènfèçal*, pr t *infîçal*

DISLOCATION, s f, ار حانس در آمدن *èz dîay èch dèr àmèdèn*

DISLOQUÉ, e, adj, ار حانس در امده *èz dîay èch dèr àmèdè*

DISLOQUER, v a, ار حانس در آوردن *èz dîay èch dèr àvour dèn*, ار
بندگاه *dèr àvourdené oustou khan èz bènd gah*

DISPARAÎTRE, v n, ناپديد شدن *na pèdîd choudèn*, غائب
شدن *ghayèb choudèn*

DISPARATE, adj des 2 g, نامناسب *na mounacèb*

DISPARATE, s f V DISPARITÉ

DISPARITÉ, s f, a عدم مناسب *'èdèmé mounacèbèt*

DISPARITION, s f, ناپيدى *na pèdîdî*, ناست شدن *nîst*

choudèn, عاب سدى *ghayèb choudèn*, a. عاب *ghiyab*,
عب *ghèibèt*, pr t *ghaibèt*

DISPENSIEUX, EUSE, adj, حرج *bèciar khèrdj*, a
كمبر المصارف *kècir oul-mèçarèf*, pr t *kècir ul mè
çarif*

DISPENSARE, s m, نوايل فى عقسم *mèhèllé tèq
simé dèva bè bi ncayan*

DISPENSATEUR, TRICE, s, عقسم كنده *tèqsim kounèndè*,
a عقسم *mouqèssèm*, pr t *mouqassim*

DISPENSATION, s f, a عقسم *tèqsim*

DISPENSE, s f, exemption, a معائب *mou'afiyèt*, — per
mission, اذن *èzn*, pr t *izin*, رخصت *roukhsèt*, pr t
roukhsat

DISPENSER, v a, معاف داسى *mou'af dàchtèn*, — se dis
penser, خودرا معذور داسى *khoud ra mè'èzour dach
tèn*, — distribuer, عقس *tèqsim kèrdèn*, عقس
كردن *bèkhch kèrdèn*, — dispensé, e, a معاف
mou'af

DISPERSER, v a, répandre ça et là, افساندن *èfchandèn*,
پراكدن *pachudèn*, — mettre en désordre, پراكدن
pèrakèndè kèrdèn, معرقى كردن *moutèfèrrèq kèr
dèn*, — se disperser, سدى *moutèfèrrèq chou
dèn*, — dispersé, e, سدى *moutèfèrrèq choudè*

DISPERSION, s f, پراكدن *pèrakèndègn*

DISPONIBILITÉ, s f, en disponibilité, بى كار *bi kar*

DISPONIBLE, adj des 2 g, en parlant d'un bien, d'un ap
partement, a حالى *khali*, — d'une personne ou d'une
chose, آماده *âmadè*, a حاضر *hazèr*, pr t *hazir*

DISPOS, adj m, *تخوست* *tchoust*, *جالاک* *tchalak* a
خهف اؤل خههکه *khèfîf oul hèrekè*

DISPOSÉ, e, adj, mis en ordre, *دجا به دجا* *dja bè dja*
choudè, *ترتیب یافتè* *tèrtîb yaftè*, a *مونتزم* *mountèzèm*,
 préparé à, *آماده* *âmadè*, a *حاضر* *hazèr*, pr t *hazîr*,
 — qui a des dispositions à telle chose, a *مایل* *mayèl*,
 pr t *mail*, *مستعد* *moustè'èdd*, — il est bien disposé
 pour un tel, *به فیلان کس مایل دارد* *be fèlan kès mèil da-*
rèd, — il est mal disposé pour un tel, *نه فیلان کس*
به فیلان کس مایل نه دارد *bè fèlan kès mèil nè darèd*

DISPOSER, v a, arranger, *ترتیب دادن* *tèrtîb dadèn*, *حا*
دجا به دجا کوردن *dja bè dja kèrdèn*, — préparer à quelque
 chose, *ترتیب آوردن* *bè règh*
bèt àvourden, — préparer quelque chose, *آماده کردن*
âmadè kèrdèn, *حاضر کردن* *mouhèrya kèrdèn*,
hazèr kèrdèn, — disposé, e, *ترتیب یافتè* *tèrtîb yaftè*,
 a *مورئتبه* *mourètèb* — pret, *آماده* *âmadè*, a *موت*
hèrya, — bien disposé pour quelqu'un, a *مایل* *mayèl*,
 pr t *mail*, *راغب* *raghèb*, pr t *raghîb*

DISPOSITION, s f, a *ترتیب* *tèrtîb*, *انتظام* *entèzam*, pr t
intîzam, — action par laquelle on dispose de quel
 que chose, *قرار دادن* *qèrar dad*, a *قرار* *qèrar*, pr t *qarar*,
 — aptitude, a *استعداد* *estè'èdad*, pr t *isti'dad*, —
 pouvoir de disposer d'une chose, a *اختیار* *èkhtîar*, pr
 t *ikhtîar*, *تقدیر* *èqtèdar*, pr t *igtîdar*

DISPROPORTION, s f, *بی اندازه* *bî èndazè*, *عدم فربه*
èdèmé qèrinè

DISPROPORTIONNER, v a, *بی اندام ساختن* *bî èndam sakh-*

tèn, — disproportionné, e, بی اندام *bi èndam*, بی
 اداره *bi èndazè*

DISPUTABLE, adj des 2 g, مباحه بدر *moubahècè-
 pèzir*

DISPUTE, s f, ستر *sètiz*, ستره *sètizè*, a دعوا, vulg *دعوا*
dè'èva, pr t *da'va*, مبارعه *mounazè'è*, pr t *munaza'a*,
 مفاصه *mounaqèchè*, pr t *munaqachè*, راع *nèza'*, pr
 t *niza'*, — controverse en matière de science, a
 مباحه *moubahècè*, pr t *mubahacè*

DISPUTER, v a, contester, مبارعه کردن *mounazè'è kèrdèn*,
 راع کردن *nèza' kèrdèn*, ستره داسی *sètizè dachtèn*,
 — v n discuter, بحث کردن *bèhs kèrdèn*, مباحه
 دعوا کردن *moubahècè kèrdèn*, — se disputer, دعوا
dè'èva kèrdèn

DISPUTEUR, EUSE, s, سترنده *sètizèndè*, دعوا کننده *dè'èva
 kounendè*

DISQUE, s m, a قرص *qou s*, — le disque du soleil, قرص
 آفتاب *qou sé âftab*, pr t *qoursi âftab*

DISQUISITION, s f, پژوهش *pèjouhèch*, a تعقیب
tèftich

DISSECTEUR, s m, افرار حراحی *èfzaré djèrrahi*, اسباب
 حراحی *èsbabé djèr rahi*

DISSECTION, s f, a تشریح *tèchrih*

DISSEMBLABLE, adj des 2 g, بی ساهب *bi chèbahet*, a
 غیره مساہ *gheuré mouchabèh*, pr t *ghauri muchabih*

DISSEMBLANCE, s f, a عدم ساهب *'èdèmé chèbahèt*, pr
 t *'adèmi chèbahat*, عدم مساہب *'èdèmé mouchabèhèt*,
 pr t *adèmi muchabèhat*

DISSÉMINATION, s f, پراکندگی *perakèndègu*, a معرف *tèfriq*

DISSÉMINER v a, پراکندہ کرځ *pèrakèndè kèrdèn*, معرف *moutèfèrrèq kèrdèn*

DISSENSION, s f, سبزه *sètizè*, عدم اتعالی *'èdèmé èttèfaq*, a نفاق *nèfaq*, pr t *nıfaq*

DISSÉQUER, v a, سرح کرځ *tèchrih kèrdèn*

DISSÉQUEUR, s m, سرح کښه *tèchrih kounèndè*

DISSERTATEUR, s m, کوښه *gouyèndè*

DISSERTER, v n, صحبت کرځ *gofièn*, کښه *seuhbèt kèrdèn*

DISSERTATION, s f, a صحبت *seuhbèt*, pr t *sohbèt*, کښه *bèhs*, مباحثه *moubahècè*

DISSIDENCE, s f, a اختلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtılaf*

DISSIDENT, e, s et adj, a خارج مذهب *kharèdjé mèzhèb*

DISSIMILAIRE, adj des 2 g, a مختلف الحس *moukhtèlèf* *oul djèns*, pr t *moukhtèlaf ul djıns*

DISSIMILITUDE, s f V DISSEMBLANCE

DISSIMULATEUR, TRICE, s, دو رو *dou rou*, a مراځي *mourayi*

DISSIMULATION, s f, دو روځي *dou rouyi*

DISSIMULÉ, e, adj V DISSIMULATEUR

DISSIMULER, v a, کم ټټ کرځ *kètmé nuyèt kèrdèn*

DISSIPATEUR, TRICE, s, اسراف کښه *èsraf kounèndè*, a منډر *moubèzzèr*, pr t *mubèzzı*, مسرف *mousrèf*, pr t *musrif*

DISSIPATION, s f, a اسراف *èsraf*, pr t *ıraf*, تلف *tèlèf*, اټلاف *ètılaf*, pr t *ıtlaf*

DISSIPÉ, *e*, *adj*, *a* موبتلای هوا و هوس *moubtèlai hèva o hèvès*, *pr t* *mubtèlai hava u hèvès*

DISSIPER, *v a*, *ecarter, disperser*, بېر تېرېف کړې *bèr tèrèf kèrdèn*, دفع کړې *dèf' kèrdèn*, — dépenser folle ment, تلف کړې *tèlèf kèrdèn*, بېر باد دای *bèr bad dadèn*, — dissipé, *e* تلف سده *tèlèf choudè*, بېر باد سده *bèr bad dadè choudè*

DISSOLU, *e*, *adj*, *a* فاحس الاحلاق *fahèch oul èkhlag*, *pr t* *fahich ul akhlag*

DISSOLUBLE, *adj* *des 2 g*, کدارېدې *goudaz pèzir*, *a* قابل الحل *qabèl oul hèll*

DISSOLUMENT, *adv*, اروى فاحسب الاحلای *èz roui fa hèchèt oul èkhlag*

DISSOLUTIF, *ive*, *adj*, کدارېدې *goudazèndè*, *a* محلل *mou hèllèl*, *pr t* *mouhallal*

DISSOLUTION, *s f*, *separation des parties*, کدار *goudaz*, *a* انحلال *ènhèlal*, *pr t* *inhilal*, — d'une société, *a* فسح سرک *fèskhé chèrkèt*, *pr t* *faskhi chirchèt*, — débauche *V ce mot*

DISSOLVANT, *e*, *adj* *et s m V DISSOLUTIF*

DISSONANCE, *s f*, بې آهنگی *bè àhèngui*

DISSONANT, *e*, *adj*, بې آهنگ *bè àhèng*

DISSOUDRE, *v a*, کداحې *goudakhtèn*, آب کړې *àb kèr dèn*, حل کړې *hèll kèrdèn*, محلول کړې *mèhloul kèr dèn*, — dissout, *e*, کداحه *goudakhtè*, — dissoudre, détruire, کړې *fèskh kèrdèn*, — dissout, *a* مفسح *mounfècèkh*, *pr t* *munfècèkh*

DISSUADER, *v a*, ارانې حمال نېروې آوړې *èz in khial b-*

- roun avourdèn, رأى كسى را نرکرداندن *rè'i kèci ra*
 bèr guèrdanidèn, ارانى صراف انداحى *èz in sèrafèt*
 èndakhtèn, — dissuadé, e, ارانى صراف اباده *èz in*
sèrafèt ouftadè, رأس نرکسه *rè'y èch bèr guèchtè*
 DISSUASION, s f, رانى را نرکرداندن *rèy èch ra bèr guèrda-*
nidèn
 DISSYLLABE, adj des 2 g, دو حرفى *dou hèrfi*
 DISTANCE, s f, a مسافى *mèçafèt*, بعد *bou'oud*, pr t
bu'd
 DISTANT, e, éloigné V ce mot
 DISTENDRE, v a, بستى كسدن *bè chèddèt kè*
chidèn
 DISTENSION, s f, كسس *kèchèch*
 DISTILLATEUR, s m, a, معطر *mouqèttèr*, pr t *mouqattir*
 DISTILLATION, s f, a, عطر *tèqtir*
 DISTILLER, v a, بصد كرس عطر *tèqtir kèrdèn*, بصد كرس
tès'id kèrdèn
 DISTILLERIE, s f, كارخانه معطراب *kar khanèyé mou*
qèttèrat
 DISTINCT, e, adj, séparé d'un autre, جدا *djèda*, سوا *sèva*,
 — clair, net, روسى *roouchèn*, هوندا *houvèda*, سدا
pèda, آشكار *âchkar*, pr t *achukiar*, a واضح *vazèh*,
 pr t *vazih*
 DISTINCTIF, ive, adj, a ممتى *moumèryèz*, — marque
 distinctive, a علامى ممتى *'èlamètè moumè-*
yèzè, pr t *'alamèti mumèryizè*, — propre, مخصوص
mèkhsous
 DISTINCTION, s f, différence, a. فرى *fèrq*, pr t *farq*,

بی تعاون *téfavout*, — sans distinction, بی تعاون *bi téfavout*, بی استیسا *bi èstèsna*, a بی استیسا *bè la èstèsna*, pr t *bi la istisna*, — préférence, prérogative, a امیار *èmtiaz*, pr t *imtiz*, — des personnes de distinction, بزرگان *bouzourgan*, a مستخصی *mou tèchèkhhècin*

DISTINGUER, v a, میسر *tèchkhis kèrdèn*, میسر *tèmyiz dadèn*, میسر *fèrq gouzachtèn*

DISTINGUÉ, e, adj a, میار *moumtaz*, — un homme distingué, آدم میار *âdémé moutèchèkhhèsh*, آدم میار *âdémé moumtaz*

DISTIQUE, s f, a بیت *bèit*

DISTORSION, s f, ار حاد در آمدن عصب *èz dja dèr âmè dèné 'ouzu*

DISTRACTION, s f, جدائی *djèdayi*, — inapplication, پرسیانی دهی *pèrichann zèhn*, — amusement, a تفریح *tèfèrroudj*, مسعولیت *mèchghouluyèt*

DISTRAIRE, v a, جدا کردن *djèda kèrdèn*, موضوع داسی *moouzou' dachtèn*, — détourner de quelque application, پرسیان دهی کردن *pèrichan zèhn kèrdèn*, مسعول *mèchghoul kèrdèn*, — distrait, e, séparé, جدا *djèda*

DISTRAIT, e, adj, پرسیان دهی *pèrichan zèhn*

DISTRIBUER, v a, تقسیم *tèfèrèq kèrdèn*, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, — se distribuer, تقسیم شدن *mounqècèm choudèn*, — distribué, e, تقسیم شده *tèqsim choudè*

DISTRIBUTEUR, TRICE, s, قسمت کننده *qèsmèt kounèndè*,

بەكەكەن كەس بەكەكەن *bèkhch kounèndè*, a قاسم *qacèm*, pr t. *qacim*

DISTRIBUTIF, ive, V DISTRIBUTEUR

DISTRIBUTION, s f, بەكەكەن *bèkhch*, a تەقسیم *tèqsim*

DISTRIBUTIVEMENT, adv, a تەقسیمەن *tèqsimèn*

DISTRICT, s m, a مەھەلل *mèhèll*, pr t *mahall*, ناحیە *nahiyè*, pl نواحی *nèvahi*

DIT, s m, كەب *goft*, كەتە *goftè*, سەكە *soukhèn*, a قۇل *qooul*, pr t *qavl*, pl اقوال *èqval*, pr t *aqval*, — il est aussi adj en parlant des personnes, a مەسارالە *mou-charoun ilèih*, مەزى *mou'èzza ilèih*, مەمى *mouma ilèih*, — en parlant des choses ou des personnes, مەزكۇر *mèzkour*, pr t *mèzkiour*, مەزبۇر *mèzbour*

DIURÉTIQUE, adj de 2 g, بۇل آور *booul àvèr*, a مۇتۇل *mou bèvèl*, pr t *mubèvvil*

DIURNE, adj, يەك رۇزى *yèk rouzi*

DIVAGUER, v n, ھەزىيان كەس *hèzian goftèn*

DIVERGENCE, s f, ھەدائى *djèdayi*, a انفران *èn fèraq*, pr t *infraq*

DIVERGENT, e, adj, ھەدا *djèda*, سوا *sèva*

DIVERS, e, adj, كوناگون *goun a goun*, a مۇكھتەلەف *moukhtèlèf*, pr t *moukhtèlèf*, انواع *ènva'*

DIVERSEMENT, adv, a تەفەۋۇت *bè tèfavout*, a مۇكھتەلەف *moukhtèlèfèn*

DIVERSIFIER, v a, كوناگون كەس *goun a-goun kèrdèn*

DIVERSION, v a, بىر كەس *bèr guècht*, a عطى *'ètèf*, pr t *'atf*, انعطاف *èn'ètaf*, pr t *in'ètaf*

DIVERSITÉ, a احلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*, تە نەوۆ *tè nèvvou'*

DIVERTIR, v a, dérober, دزدیدن *douzdiden*, — amuser, مەحغول کەردن *mèchghoul kèrdèn*, خوش کەردن *khoch vèqt kèrdèn*, — se divertir, خوش کەدراندن *khoch gouzèrandèn*, وەق را خوش کەدراندن *vèqt ra khoch gouzèrandèn*, تەفرۆد کەردن *tèfèrroudj kèrdèn*

DIVERTISSANT, e, adj, بفریح آنکەر *tèfrik ènguiz*, — se dit aussi des personnes qui amusent, سۆچ *choukh*, با مەزە *ba mèzè*

DIVERTISSEMENT, حەرمى *khourrèmi*, a بفریح *tèfrik*, تەفرۆد *tèfèrroudj*, pr t *tèfèrrudj*, دۆق *zoouq*, pr t *zavq*

DIVIN, e, adj, بەردانى *yèzdanı*, حدائی *khoudayı*, a تەانی *rèbbanı*, الاهی *èlahı*, pr t *ilahi*

DIVINATION, s f, فال کوئی *fal gouyi*, عیب کوئی *ghèrb gouyi*

DIVINATOIRE, adj des 2 g, مەتەف بەالکوئی *moutè'èllèq bè fal gouyi*

DIVINEMENT, adv, par la vertu divine, ارۆی قەدر الاهی *èz roui goudreté èlahı*, — parfaitement, سەبار حۆب *bèciar khoub*

DIVINISER, v a, بەرە حدائی رەساندن *bè ı outbèyé khoudayı rèçandèn*

DIVINITÉ, s f, ایزدی *izèdı*, حدائی *khoudayı*, a الوهتە *oulouhyèt*

DIVISER, v a, بکەس کەردن *tèqsım kèrdèn*, بکەخ کەردن *bèkhch kèrdèn*, — séparer, جدا کەردن *djèda kèrdèn*

DIVISEUR, s m, تقسيم كندە *təqsım kounəndə*, a. فاسم *qacəm*, pr t *qacım*

DIVISIBILITÉ, s f, a قابىلىيەتلىك *qabəliyətə enqəçam*, pr t *qabilyətı inqıçam*

DIVISIBLE, adj, des 2 g, تقسيم ىدەن *təqçım pəzır*

DIVISION, s f, تقسيم ناکس *bəkhch bəkhch* a تقسيم *təqçım*, pr t *taqsım*, معاسمە *mouqacəmè*, — au fig, a عدم اتغای *'ədémé ettəfaq*, pr t *'adəmi ittıfaq*, — corps d'armée, گوروه قسوں *gourouhé qouchoun*, a فرقه *fərqə*, pr t *fərqa*

DIVORCE, s m, a تىكاج *fəskhé nèkah*, pr t *faskhı mıkıah*, طلاق *təlaq*

DIVORCER, v n, طلاق ىدەن *təlaq dadən*

DIVULGATION, s f, فاش سەن *fach choudən*, a افشا *əfcha*, pr t *ıfcha*, اساعب *əcha'ət*, سموع *choumou'*

DIVULGUER, v a, فاش كەردەن *fach kərdən*, ساع كەردەن *chayə kərdən*, a انتشار *entəchar*, pr t *ıntıchar*, — divulgué, e, فاش سەن *fach choudə*, سموع يافتە *choumou' yaftə*

DIX, adj num, دە *dəh*

DIXIÈME, adj des 2 g, دەم *dəhoum*

DIXIÈMEMENT, adv, دەمى *dəhoumın*, a عاسرا *'əchərən*, pr t *'əchırən*

DIZAIN, s m, a سەن مەئسەر *chə'ərə mou'əchchər*, pr t *chı'rı mou'achchar*

DIZAINÉ, s f, دە دانە *dəh danə*, دە عدد *dəh' əddə*

DIZEAU, s m, دە سەن حوسە نەم نەسە *dəh dəstə khouchə bə həm-bəstə*

DIZENIER, s m, دە باسى *dəh bachı*

DOCILE, adj des 2 g , ملائم الطبع *nèrm khou*, a *moulayèm out tèb'*, pr t *mulaïm ut tab'*

DOCILEMENT, adv , ارروی نرم حوئی *èz roui nèrm khouyi*, a مطيع *mouti'* *bè moulayèmètè tèb'*

DOCILITÉ, s f , نرم حوئی *nèrm khouyi*, طبع ملائم *mou layemètè tèb'*

DOCTE, adj des 2 g , دانسور *danèchmènd*, دانسمند *da nèchvèr*, عالمدار *'èlm dar*, a عالم *'àlèm*, pr t *'àlīm*

DOCTEMENT, adv , عالمانه *'àlèmanè*, pr t *'àlīmanè*

DOCTEUR, s m , savant en quelque matière que ce soit, دانا *dana*, a عالم *'àlèm*, pr t *'àlīm*, — qui est promu au plus haut degre d'une faculte, a مدرّس *moudèrrès*, pr t *mudèrris*, معلّم *mou'èllèm*, pr t *mou'allīm*, — médecin, a طب *tebib*, حکم *hèkim*

DOCTORAL, e, adj, a مدرستی *moudèrrèci*, pr t *mu dèrrici*

DOCTORAT, s m , دانه ندرس *payeyé tèdris*, دانه معلّمی *payeyé mou'èllèm*

DOCTRINAL, e, adj, a علمی *'èlm*, pr t *'ilm*

DOCTRINE, s f , science, دانس *danèch*, دانائی *danayi*, دانسمندی *danèchmèndi*, a معلومات *mè'èloumat*, pr t *ma'loumat*, علم *'èlm*, pr t *'ilm*, — doctrine religieuse, a عقیده *'èqidè*, pr t *'aqidè*, pl عقائد *'ègayèd*, pr t *'aqaid*

DOCUMENT, s m , a. سید *sènèd*, pl سداد *sènèdat*, حجت *heudhèt*, pl حجاج *heudjèd*

DODÉCAGONE, adj des 2 g et s m , دوازده کوسهئی *douaz-dèh gouchèyi*

DODINER (SE), v pron , سار و سعم کدراندن *bè-naz-o-tènè''oum gouzèranidèn*

DODO, faire dodo, خواب کردن *khab kèrdèn*, خوابیدن *khabidèn*

DODU, E, adj , فربه *fèrbèh*, حاق *tchaqh*

DOGMATIQUE, adj des 2 g , a معلف باحكام دینیه *mou-tè'èllèq bè èhkamé dīnyè*

DOGMATIQUEMENT, adv , از روی احکام دینیه *èz roui èhkamé dīnyè*, — d'un ton de maître, بطور باحكم *bè toouré tèhèkkoum*

DOGMATISER, v a , بطور باحكم حرف زدن *bè toouré tèhèk koum hèrf zèdèn*

DOGMATISEUR, s m , بطور باحكم حرف زنده *bè toouré tèhèk koum hèrf zènèndè*

DOGMATISTE, s m , a موحد العقاید *moudjèd oul-'eqayèd*,
pr t *moudjīd ul 'aqaid*

DOGME, s m , a اصول دینی *ouçoulé dīn*, pr t *ouçouli dīn*, احکام دینی *èhkamé dīn*, pr t *ahkāmī dīn*, فرض *fèrzé dīn*, pr t *farzī dīn*, عقیده *'èqidè*, pr t *'aqidè*, pl عقاید *'eqayèd*, pr t *'aqaid*

DOGUE, s m , سگ فوی هیکل *sègué chèban*, سگ فوی هیکل *sègué qèvi hèikèl*

DOIGT, s m , انگشت *èngoucht*

DOIGTIER, s m , علاف انگشت *ghèlafé èngoucht*

DOIT ET AVOIR, s m , حرج و مداحل *khèrdj-o mè dakhèl*

DOL, s m , فرب *fèrib*, آل *âl*, a پ دغله *dèghèli*, ا. عی *ghèbn*, مکر *mèkr*

- DOLÉANCE, s f, a سكاپب *chèkayèt*, pr t *chikrayèt*,
 سكوه *chèkvè*, pr t *chikvè*
- DOLEMENT, adv, سكاپب كنان *chèkayèt kounan*,
 با سكاپب *ba chèkayèt*
- DOLENT, e, adj, ساكى *chaki*
- DOLER, v a, رند كرنس *rèndè kèrdèn*
- DOLOIR, s m, رند *rèndè*
- DOMAINE, s m, a ملك *melk*, ou moulk, pl املاك *èmlak*,
 — du roi, خالصه *khalècè*, pl خالصه د'ا *khalecedjat*
- DOMANIAL, e, adj, متعلق با خالصه حاب *moutè'èllèq bè*
khalecèdjat
- DOME, s m, گنبد *goumbèd*, a قبه *qoubbè*
- DOMESTICITÉ, s f, نوكرى *tchakèrì*, نوكرى *nooukèrì*
- DOMESTIQUE, adj des 2 g, خانكى *khanègui*, — canard
 domestique, اورك خانكى *eurdèké khanègui*
- DOMESTIQUE, s des 2 g, نوكر *nooukèr*, خدمكار *khèd-*
mèt kar
- DOMICILE, s m, نسيمى گاه *nèchimèn gah*, نسيمى *nèchimèn*,
 خانه *khanè*, a مسكى *mèskèn*, pl مساكى *meçakèn*, pr
 t *mèçakin*, مكان *mèkan*, pr t *mèkian*, pl اماكى *èma*
kèn, pr t *amakin*, منزل *mènzèl*, pr t *mènzil*, pl منازل
mènazèl, pr t *mènazil*
- DOMICILIER (Se), v pr, منزل كرنس *dja guèrèftèn*, منزل
mènzèl kèrdèn, ساكى سدن *sakèn choudèn*, — domi-
 cilié, e, a. ساكى *sakèn*, pr t *sakin*, ميمتى *moutè-*
mèkkèn, pr t *mutèmèkkèn*
- DOMINANT, e, adj., زبردست *zè bèr dèst*, a. غالب *ghalèb*, pr
 t *ghalib*, فاعى *fayèq*, pr t *faïq*

DOMINATEUR, TRICE, s حکمران *zè bèr dèst*, *heukm ran*

DOMINATION, s f حکمرانی *zè bèr dèst*, *heukm ran*, a استیلا *èstila*, pr t *istila*, تسلط *tècèllout*, حکومت *houkouvèt*, pr t *hukouvèt*

DOMINER, v n حکمرانی کردن *heukm ran kèrdèn*, تسلط کردن *moussèllèt boudèn*, *ze bèr dèst kèrdèn*, — dominé, e, a محکوم *mèhkoum*, pr t *mahkouvum*, — il s'emploie aussi activement, مسرف بودن *mouch rèf boudèn*

DOMINICAL, e, adj , یزدانی *yèzdani*, a ر دنی *rèbbani*

DOMINO, s m , camail, بالانوس کسبس *bala pouché kèchich*, — habit de masque, رجب دومینو *rèkhté domino*, — jeu, بازی دومینو *vazu domino*

DOMMAGE, s m , زیان *zian*, a ضرر *zèrèr*, pr t *zarar*, خسار *kheçar et*, pr t *khaçarèt*, — c'est dommage, حیف است *hèf èst*

DOMMAGEABLE, adj des 2 g , ضرر آورنده *zèr èr àvèrèndè*, موجب زیان *moudjèbè zian*

DOMPTABLE adj des 2 g , رام بدر *ram pèzu*, اطاعت *èta'èt pèzu*

DOMPTER, v a , رام کردن *ram kèrdèn*, *be èta'èt àvourdèn*, — dompté, e, رام شده *ram choudè*

DOMPTEUR, s m , رام کننده *ram kounèndè*

DON, s m , d'un inférieur à un supérieur, پیکسکس *pich kèch*, — d'un supérieur à un inférieur, اعام *èn'am*, هدته *khèl'èt*, — à un égal, معارف *tè'arouf*, عطیه *hèdiyè*, *'ètuyè*

DONATAIRE, s des 2 گ , كبرند ههه *hèbè gu rènde*

DONATEUR, TRICE, s , دهنده ههه *hèbè kou nèndè*, ا ههه *vahèb*, pr t *vahib*

DONATION, s f , كسسهه *bèkhchèch*, pr t *bakhchich*, ا ههه *hèbè*

DONC, conj , نس *pès*

DONDON, s f , نهه *zèné ferbèh*

DONJON, s m , ا نهه *bouidj*, pl نهه *bouroudj*

DONNANT, e, adj , دهنده *dehende*

DONNÉE, s f , ا مقدار معلوم *mèqdaré mè'èloum*, pr t *maqdarî ma'loum*

DONNFR, v a , دادن *daden*, — faire don, كسسهه *bekhchudèn*, — donné, e, دهه *dadè choudè*

DONNEUR EUSE, s V DONNANT

DONT, pron relat , كه *kè*, — l'homme dont vous avez parlé, كه دهه *adèmi kè goftè id*

DORADE, s f , نهه *gèzel mahi*

DORÉNAVANT, adv نهه *bè'èd èz in*, ا نهه *mèn bè'èd*, pr t *min ba'ad*, نهه *fi ma bè'èd*, pr t *fi ma ba'ad*

DORER, v a , نهه *moutella kerdèn*, نهه *zèr èndoud kèrdèn*, نهه *mouzèhhèb kèrdèn*, — doré, e, نهه *bè zèr èndoudè*, ا نهه *mou tèlla*, نهه *mouzèhhèb*

DOREUR, EUSE, s , نهه *moutèlla kounèndè*, نهه *zèr ènda*, a. نهه *mouzèhhèb*, pr t *mu zahhîb*

DORLOTER, v a, نار کسندن *bè naz pèrvèrdèn*, نار کسندن *naz kèchidèn*

DORMANT, E, adj, خوابنده *khabèndè*, خوابنده *khabidè*, a نام *nayèm*

DORMEUR, EUSE, s خواب دوست *khab doust*, a نۆام *nèvvam*

DORMIR, v n, خواب کردن *khabidèn*, خواب کردن *khab kèrdèn*, خوابی *khouftèn*, غمزدن *ghenoudèn*

DORMITIF, IVE, adj, خواب آور, a مومتوم *mou nèvvèm*, pr t *munèvvim*

DORSAL, E, adj, a طهری *zèhri*, pr t *zahrì*

DORTOIR, s m, خوابگاه *khab gah*

DORURE, s f, زروری *zèr vèrèq*, طلا *ouraqé tèla*

DOS, s m, پشت *poucht*, دوش *douch*, a طهر *zèhr*, pr t *zahr*, pl طهور *zouhour*

DOSE, s f, دواك *yèk khouraké dèva*

DOSER, v a, دواك دوارا نعیس کردن *khouraké dèva ra te'èyn kèrdèn*

DOSSIER, s m, d'un siège, پشت صندلی *pouchté sèndèli*

DOT, s f, a چهار *djèhaz*, pr t *djihaz*, vulg *djèhiz*

DOTAL, E, adj, معلى كاهار *moutè'ellèq bè djèhaz*, a چهاری *djèhazi*

DOTATION, s f, داس چهار *dadènè djèhaz*

DOTER, v a, چهار داس *djèhaz dadèn*, — doté, e, چهار *djèhaz guèrèftè*, صاحب چهار *sahèbé djèhaz*

DOUAIRE, s m, a کابین *kabin*, pr t *kiabin*

DOUAIRIÈRE, s f, رن کابین دار *bivè zèné kabin-dar*

DOUANE, s f, گمرکخانه *gümruk khanè*, a گمرک *gümruk*, — droit de douane, وجه گمرک *vèdjhé gümruk*

DOUANIER, s m, ماسر کمرک *moubachèré gumruk*

DOUBLE, adj des 2 g, دو قدّ *dou qèdd*, دو حیدان *dou tchèndan*, — en parlant des fleurs, une rose double, گولە کل پەر *goulé sèd pèr*, گولە کل پەر *goulé pour pèr*

DOUBLE, s m, seconde copie, a ناسکە دانسە *nouskhèyé sanyè*, pr t *nouskhèr sanyè*

DOUBLEAU, s m, تیرە کلەف *tiré koulouft*

DOUBLEMENT, s m, action de doubler, a تصاعف *tè-za'ouf*

DOUBLEMENT, adv, دو حیدان *dou tchèndan*

DOUBLER, v a, mettre le double, دو حیدان کردن *dou tchèndan kerdèn*, دو قدّ کردن *dou qèdd kerdèn*, — un cap, رد سدن *rèdd choudèn*, کدسی *gouzèchtèn*, — un vetement آستر دوحس *àstèr doukhtèn*

DOUBLURE, s f, آستر *àstèr*

DOUCEÂTRE, adj des 2 g, بی مزه *ou mèzè*

DOUCEMENT, adv, d'une manière douce, بطور سه بی *bè-toouré chirin*, — sans bruit, آهسته *àhèstè*

DOUCEREUX, EUSE, adj V DOUCEÂTRE

DOUCETTEMET, adv, آهسته آهسته *àhèstè àhèstè*

DOUCEUR, s f, شیرینی *chirini*, a حلاوت *hèlavèt*, pr t *halavèt*, عذوب *'ouzoubèt*, — au fig, a لطافت *lètà-fèt*, ملائمت *moulayèmèt*, pr t *mulaïmèt*, — fiancés, شیرینی *chirini*, — de caractère, خوشکلی *khoch khoulq*, ملائمت طبع *moulayèmètè tèb'*, — de langage, حلاوت زبان *hèlavètè zèban*, — du temps ملائمت هوا *moulayèmètè hèva*, pr t *mulaïmètè hava*,

لُطاف هوا *letafètè hèva*, pr t *letafètè hava*, — avec douceur, بملایم *bè moulayèmèt*

DOUCHE s f, آب ریزی در اندام *âb rizi bèr èndamé bèchèr*

DOUCHER, v a, آب بر اندام سر ریزگی, *âb bèr èndamé bèchèr rikhtèn*

DOUER, v a, assigner un douaire, چهار عیسی کردن *djè haz tè'èyn kèrdèn*, — avantager, favoriser, orner, پیراسته کردن *pirastè kèrdèn*, — doué, e, پیراسته *bèhrèmènd kèrdèn*, — *pirastè*, a. موصوف *noouçouf*, pr t *mèvçouf*, — bien doué با اسعداد *ba èstè'èdad*

DOUILLET, TE, adj, نرم *nèrm*, a ملایم *moulayèm*, pr t *mulaim*, لطیف *lètuf*, نا'èm, pr t *na'im*

DOUILLETTEMENT, adv, نرمی *be nèrm*, بملایم *bè moulayèmèt*

DOULEUR, s f, درد *dèrd*, a وجع *vèdj'* pr t *vèdja'*, pl *ooudja'*, pr t *èvdja'*

DOULOUREUSEMENT, adv, با درد *ba dèrd*

DOULOUREUX, SE, adj, دردناک *dèrdnak*, a وجع *vèdj'*

DOUTE, s m, گمان *gouman*, a شک *chekk*, شبهه *rèib*, *choubhè*, — sans doute, گمان بی *bi gouman*, شک بی *bi chèkk*, شبهه بی *bi choubhè*

DOUTER, v n, شک داشتن *chèkk dachtèn*, مشکوک بودن *moutèchèkkèk boudèn*

DOUTEUSEMENT, adv, به شک *bè tèchkik*

DOUTEUX, EUSE, adj, مشکوک *tèchkik âmiz*, a مشکوک *mèchkouk*, — ambigu, a مبهم *moubhèm*

DOUVAIN, s m, حبوب پنبه ساری *tchoubé pip sazi*

DOUVE, s f, تَكْتِيَّه *tèkhtèyé pip*

DOUX, ce, adj, سَرِي *chirin*, — mou, نَرم *nèrm*, a ملائم *moulayèm*, pr t *mulaïm*, — doux langage, سَاكِي سَرِي *soukhèné chin*, a كَلَام عَدب السَّان *kèlamé 'èzb oul-bèyan*, pr t *kèlam 'azb ul bèyan*

DOUZAINÉ, s f, دَوَازْدَه دَانَه *douazdèh danè*

DOUZE, adj num, دَوَازْدَه *douazdèh*

DOUZIÈME, adj des 2 g, دَوَازْدَهَم *douazdèh'oum*, — s m, le douzième, اَرْدَرَار دَه كِي *èz douazdeh yèki*

DOYEN, s m, رِس سَعِيد *rich sèfid*, بَرَكِر *bouzourgètèr*

DRACHME, s f, a دَرَهَم *dèrhèm*, pr t *dèrham*, pl دَرَاهِم *dèrahèm*, pr t *dèrahim*

DRAGÉE, s f, sucrerie, a نَوَقْل *nouql*, — menu plomb pour la chasse, تَ صَا حِمَه *satchmè*

DRAGON, s m, بَوْتَه *boutè*

DRAGONNER, v n, رَوْتِدَن بَوْتَه *rouyidèné boutè*, سِر سَبْز چَوْدَنَه بَوْتَه *sèbz choudèné boutè*

DRAGON, s m, animal, اَرْدَهَا *èrdèha*, — soldat de cavalerie, نِظَام سَوَار *nezamé sèvar*

DRAGONNE, s f, سَرَّيَه سَمْسِر *chèrrabèyé chèmchir*, a چَهرَّابَه *chèrrabè*

DRAGUE, s f, اَلَب دَر آوَرْدَن لَحِي *àlètè der àvourdèné lèdjèn*

DRAGUER, v a, دَر آوَرْدَن لَحِي *dèr àvourdèné lèdjèn*

DRAMATIQUE, adj des 2 g, مَعْتَلَف مِطْوَمَه نِمَاسَا حَانَه *moute'èllèq bè-mènzoumèyé tèmachà khanè*

DRAME, s m, مِطْوَمَه نِمَاسَا حَانَه *mènzoumèyé tèmachà khanè*

DRAP, s m, étoffe, ماهوت *mahout*, — de lit, روستك *roustèk*,
rouyéé *duchék*, — mortuaire, حارة نوس *djénazè*
pouch, ملاف *mèlafè*

DRAPER, v a, با ماهوت پوساندن *ba mahout pou-*
chandèn

DRAPIER, s m, ماهوت سار *mahout saz*

DRASTIQUE, adj et s m, موشهل سأكب *moushèlè sèkht*

DRÊCHE, s f, حواماده جهب آنکو ساحس *djoou àmadè*
djèhètè àb djooou sakhtèn

DRESSER, v a, faire tenir debout, راسب کردن *rast kèr-*
dèn, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, — ériger, élever,
رئس *nèsb kèrdèn*, — en parlant d'une tente, زدن
zèdèn, — dresser une tente, تچادر زدن *tchadèr zèdèn*,
— instruire, former, اموکختن *àmoukhtèn*, تعليم دادن
tè'è'im dadèn, — se dresser, بلند شدن *boulènd chou*
dèn, پاشدن *pa chouden*, راسب شدن *ast choudèn*

DRESSOIR, s m, دولاد كخ *doulabtchè*

DRILLES, s f pl, پارچه های كهفه جهب كعد ساحس *partchè har keuhnè djèhetè kaghez sakhtèn*

DROGMAN, s m, a, تهرجومان *tèrdjouman*, pr t *tèrdjouman*,
مترجم *moutèrdjèm*

DROGMANAT, s m, lieu où se tiennent les drogman, دارترة
dairèyé moutèrdjèmin, — fonction des drog-
mans, تهرجومانى *tèrdjoumani*, سعل مترجم *choughlé*
moutèrdjèm

DROGUE, s f, ادره *èdjza*, ادویه *èdvie*

DROGUER, v a, زباد دوا دادن *ziad dèva dadèn*, — se
droguer, زباد دوا خوردن *ziad dèva khourdèn*

DROGUERIE, s f دواهای کوناکون *dèva har goun a goun*

DROGUIER, s m, دواها دولابته *doulabtchèyé dèva-ha*

DROGUISTE, s m, a عطار *'èttar*

DROIT, s m, a حق *hèqq*, pr t *haqq*, عدل *'èdl*, pr t *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr t *'adalèt*, — c'est son droit, حق اوست *heqqé oust*, — contre le droit, a خلاف عدل *khelafé 'èdl*, pr t *khilafi 'adl*, — faire droit, احعل حق کرس *èhqaqé hèqq kèrdèn*

DROIT, e, adj, راست *rast*, — tout droit, سر راست *sèr rast*, — main droite, دست راست *dèsté rast*, — à droite, طرف راست *terèfé rast*

DROITEMENT, adv, avec droiture, راستی *bè rastî*, صادقانه *sadèqanè*, ار روی صدق *èz roui sèdq*

DROITURE, s f, راستی *rastî*, درستی *droust rèftari*, a عدل *'èdl*, pr t *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr t *'adalèt*, با انصاف *ènsaf*, pr t *insaf*, — avec droiture, با انصاف *ba ènsaf*, ار روی عدل *èz roui 'èdl*, — en droiture, راست *rast*

DROLE, adj des 2 g et s m, étrange, a غریبه *ghèribè*, عجب *'èdjib*, — plaisant, با مزه *ba mèzè*, خنده انکیر *khèndè ènguiz*, — un mauvais sujet, نادرست *na droust*

DRÔLEMENT, adv, با مزه *ba mèzè*, عجب بطور *bè toouré 'èdjib*, عجبانه *'èdjibanè*

DRÔLERIE, s f, سوحی *choukhi*, a هزل *hèzl*, هزله *hou zalèt*

DRÔLESSE, s f, نادرست *zèné na droust*

DROMADAIRE, s m, a حمار *djèmmaz*

DRU, E, adj, a غليلز *ghèliz*, — adv سأك *sèkht*, سيار
bèciar, a بستب *bè chèddèt*

Du, art, pour de le du pain, نان *nan*, — marque
du génitif, en persan il s'exprime par le *kesrè*, qui
ne s'écrit pas, et qui, dans la transcription française
est représenté par un é fermé, les Turcs le prononcent
e, — le livre du roi, کتاب شاه *kètabé chah*, pr t *kitabé*
chah, — marque de l'ablatif, از *èz*, — du marché, از بازار
èz bazar

Dû, s m, a طلب *tèlèb*, pr t *talèb*, مطلوب *mètloub*, pr
t *matloub*, pl مطلوبات *mètloubat*, pr t *matloubat*,
حق *hèqq*, pr t *haqq*

DUBITATIF, IVE, adj, انكسر *choubhè ènguiz*

DUBITATION, s f, سهه *choubhè*

DUBITATIVEMENT, adv, a سهه *bè choubhè*

DUC, s m, درق *douq*

DUCAL, E, adj, متعلق ندوق *moutè'èllèq bè douq*

DUCAT, s m, اسرفى *èchrèfi*

DUCHÉ, s m, ملك دوق *melké douq*

DUCHESSÉ, s f, بانو *banou* زن دوق *zèné douq*

DUCTILE, adj des 2 g, نرم *nèrm*, a لدان *lèdan*, لتى *lèyyn*

DUCTILITÉ, s f, نرمى *nèrmi*, a لدونب *loudounèt*

DUGNE, s f, a عكورة *'èdjouzè*

DUEL, s m, combat, حىك دو نفرى *djèngué dou nèfèrî*,
حىك طباحه *djèngué tèpantchè*, a مساعه *mouçayè*
fèt, — terme de gram, a تسنه *tèsnè*

DUÉLISTE, s m, حىك نا هر كس *talèbè djèng ba*
hèr kès

DULCIFIER, v a, شیرین کردن *chirin kèrdèn*

DUMENT, adv, چنانکه ناسد و ساد *tchènan kè bayèd o chayèd*

DUNES, s f pl, یک کنار دریا *tèpè hai rig kènaré dèria*

DUPE, s f, گول خورد *goul khourdè*, فریب *fèrîftè*, a معین *mèghboun*, pr t *maghboun*

DUPER, goul dadèn, فریب دادن *fèrîb dadèn*, گول زدن *goul zèdèn*

DUPERIE, s f, فریب *fèrîb*, a غی *ghèbn*, pr t *ghabn*

DUPEUR, SE, s, فریبده *ferîbènde*, a غایی *ghabèn*

DUPLICATA, s m, دو سکه *nouskhèyé douvvoum* (ou دویم *douyoum*), a سکه ناسه *nouskhèyé samè*, pr t *nouskhèr samè*

DUPLICATURE, s f, یکدگی *pitchidègui*, a انطوا *èn-tèva*, pr t *intiva*

DUPPLICITÉ, s f, au propre, دو صوری *dou sourèti*, دو تایی *dou tayi*, — fig, در روتی *dou rouyi*, a روبر *tèzvir*

DUR, E, adj, سبک *sèkht*, سفت *sèft*, a صلب *sèlb*, pr t *soulb*, — fig, inhumain, دل سبک *sèkht dèl*, بی رحم *bî rèhm*, — il est aussi opposé à tendre, دروس *droucht*, زبر *zèbr*

DURABLE, adj des 2 g, پایداری *payèndè*, پایدار *pai dar*, با دوام *ba dèvam*

DURANT, prép, هنگام *hèngam*, در اثناء *dèr 'èsna*, در مدت *dèr mouddèt*, a حین *hin*

DURCIR, v a, سبک کردن *sèft kèrdèn*, سبک *sèkht*

kèrdèn, كړدن *sèlb kèrdèn*, — *v n*, devenir dur,
sèft choudèn, سخت سډى *sèkht choudèn*,
 — *durci*, e, سډه سډه *sèft choudè*

DURÉE, *s f*, espace de temps que dure quelque chose,
payèndegui, پايڼدغى *par dari*, a. دوام *dèvam*,
bèga, پړ ت *bagà*, — absolument, a. مډب *mouddèt*,
toulé zèman, پړ ت *touli zèman*

DUREMENT, *adv*, سځكى *bè sèkht*, درسى *bè droucht*,
 صلابت *bè sèlabèt*

DURER, *v n*, مړندى *mundèn*, دوام كړدى *dèvam kèrdèn*,
 پايڼده بوى *payèndè boudèn*

DURETÉ, *s f*, سځكى *sèkht*, سعى *sèft*, درسى *droucht*,
 صلابت *sèlabèt*

DURILLON, *s m*, كډمه *guèndoumè*, آرح *àjèkh*, a. سولول
sou'ouloul

DUVET, *s m*, پړو *pèré gou*, a. سځام *sèkham*, — au
 fig, premier poil qui vient aux joues des jeunes
 gens, پورز *pourz*, موى نو رسنه *mou noou rèsèt*, — es-
 pèce de coton qui couvre certains fruits, كړد *guèrd*,
 كړك *kourk*

DUVETUX, *se, adj*, موبدار *mou da*, مو *bè-*
ciar mou

DYNAMIQUE, *s f, a*, علم قوه الماكركه الاحرام *'èlmè gouvvèt-*
èl mouhrèkèt èl èdram, پړ ت *ilm* *gouvvèt il mouhrè-*
kèt il èdram

DYNASTIE, *s f*, دودمان *doudman*, a. سلسله *sèlsèlè*, پړ ت
 نسل *nèsl*

DYSPEPSIE, *s f, a*, سوء هضم *souè hèzm*, پړ ت *sou hèzm*

DYSSENTERIE, s f, اسهال حونی *èshalé khouni*, a اسهال دموی *èshalé dèmèvi*, pr t *ishali dèmèvi*

DYSURIE, s f, ساس بندی *chach bèndi*, a عسر البول *'ousr oul booul*, pr t *'ousr oul bèvl*, سد البول *sèdd oul booul*, pr t *sèdd ul bèvl*

E

EAU, s f, آب *âb*, — eau de source, آب حسمه *âbé tchèhmè*, — de puits, آب حاء *âbé tchah*, — fraîche, آب حنك *âbe khounouk*, آب ناره *âbé tazè*, — chaude, آب گرم *âbe guèrm*, — bonne à boire, potable, آب خوردنی *âbe khourdèni*, — salée, آب شور *âbé chour*, — courante, آب روان *âbé rèvan*, آب جاری *âbé djari*, — de rose, گل آب *goul âb*, — eau à la glace, آب یخ *âbé yèkh*

EAU DE VIE, s f, a عی *'èrèq*, pr t *'araq*

EAU FORTE, s f, آب تیز *tiz âb*

EAUX ET FORÊTS, s f, pl ماسرته بهرها و جنگلها *mouba chèryèyé nèhr ha o djènguèl ha*

ÉBAHIR, v a, سکتار کردن *hèiran kèrden*, سکتار کردن *moutèhèuyèr kèrdèn*, — s'ebahir, حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, حیران ماندن *hèiran mandèn*

ÉBAHISSEMENT, s m, a حیرت *hèn èt*, سکتار *tèhèyours*

ÉBARBER, v a, کنار برآسیدن *kènar tèrachidèn*, کنار معراض *kènar mègraz zèdèn*

ÉBARBOIR, s m, آب براس *âlètè tèrach*

ÉBARBURE, s f, برآسه *tèrachè*

ÉBATS, s m pl, prendre ses ébats, حوش کدرانی کردن

khoch gouzèran kèrdèn, روى حط کړدى *hèzz kèi dèn*,
 روى *zoouq kèrdèn*

ÉBATTRE (S'), v pron V ÉBATS

ÉBAUBI, e, fain, a حيران *hèiran*

ÉBAUCHE, s f, کرار *guèzar*, سړىک *nèirèng*, a طرح *tèrh*,
 پړ *t tarh*, مسوده *mousvèdè*

ÉBAUCHER, v a, کرار کړدى *guèzar kèrdèn*, سړىک کړدى
nèirèng kèrdèn, اړداخى *tèrh èndakhtèn*

ÉBAUCHOIR, s m, فلم حکاکی *qèlèmé hèkkakı*

ÉBAUDIR (S'), v pron, عىش وعىرب کړدى *'èich o 'èchrèt*
kèrdèn

ÉBAUDISSEMENT, s m, a عىش وعىرب *'èich o èchrèt*, pr
 t *'aich u 'ichret*

ÉBÈNE, s f, اښوس *âbnous*, a ساسم *sacèm*

ÉBÉNIER, s m, درجىب آښوس *dèrèkhté âbnous*

ÉBÉNISTE, s m, نجار بارک کار *nèddjare nazuk kar*

ÉBÉNISTERIE, s f, کار'ر جوب آښوس *karé èz tchoubé*
âbnous

ÉBLOUIR, v a, حىم حىره کړدى *tchèchm khirè kèrdèn*

ÉBLOUISSANT, e, adj, حىم کىدنه حىم *khirè kounèndèyé*
tchèchm

ÉBLOUISSEMENT, s m, حىم حىمکى *khirègun tchèchm*

ÉBOIGNER, v a, حىم کور کړدى *yèk tchèchm kour*
kèrdèn

ÉBOUILLANTER, v a, دوى آب داغ اړداخى *tou: âbé dagh*
èndakhtèn

ÉBOUILLIR, v n, دىاد حوسىدى نا کم سود *ziad djouchi-*
dèn ta kèm chèvèd

ÉBOULEMENT, s m, اوفتادگی *ouftadègui*, a 'ènhèdam, pr t *inhdam*

ÉBOULER (S'), v pron, حراب سدی *ouftadèn*, کهراب سدی *kherab choudèn*, مومهدم سدی *mounhedem choudèn*

ÉBOURGEONNEMENT, s m, ریزاندن خانه درحب *rizandène djanèyé dèrèkhht*

ÉBOURGEONNER, v a, ریزاندن خانه درحب *djanèyé dèrekht rizandèn*

ÉBOURIFFANT, e, adj, a عرب 'edrib, عاكب *ghèrib*

ÉBOURIFFÉ, e, adj, رلف برسان *zoulf pèrichan*

ÉBRANCHEMENT, s m, برس ساح درحماں *bou èché chakhé dèrèkhhtan*

ÉBRANCHER, v a, ساح درحماں بریدن *chakhé dèrèkhhtan bouridèn*

ÉBRANCHOIR, s m, آلب بریدن ساح درحب *âlètè bouridènè chakhé dèrèkhht*

ÉBRANLÉ, e, adj, حبان *djoumban*, a مبرلزل *moutèzèlzèl*

ÉBRANLEMENT, s m, حبس *djoumbech*, a برلزل *tèzèlzoul*

ÉBRANLER, v a, حبساندن *djoumbanidèn*, مبرلزل کردن *moutèzèlzèl kerdèn*

ÉBRÉCHER, v a, دم سبوع سکسنی *démè tigh chèkèstèn*,
— ébréché, e, دم سکسنه *dèm chèkèstè*, chè سکسنه
kèstè, — dent ébréchée, دندان سکسنه *dèndané chèkèstè*

ÉBROUER, v a, بوی آب سسبی *tour àb choustèn*, بوی آب
کسندی *tour àb kèchidèn*

ÉBRUITER, v a, فاش کردن *fach kèrdèn*, شایع کردن *chayè'*
kèrden — ébruité e فاش سکس *fach choudè*

ÉBULLITION, s f, حوش *djouch*

ÉCAILLE, s f, بولك ماهى *poulèké mahi*, — coquille,
a صدى *sèdèf*, pr t *sadèf*, pl اصداف *èsdaf*, pr t
astaf

ÉCAILLER, v a, بولك ماهى برداسى *poulèké mahi bèr-
dachten*

ÉCAILLER, ÈRE, s صدى فروش *sèdèf fourouch*

ÉCAILLEUX, EUSE, adj, صددار *sèdèf dar*, صدنى *sèdèfi*

ÉCALE, s f V COQUE

ÉCALER, v a, بوسب كدى *poust kendèn*

ÉCARBOUILLER, v a V ECRASER

ÉCARLATE, adj des 2 g, سرخ سر *qèrmèzé tound*, سرخه سر
sourkhé sir

ÉCARQUILLEMENT, s m, حداثى ار همدنكر *djedayi èz
hèm diguèr*

ÉCARQUILLER, v a, ار همدنكر حدا كرس *ez hèm diguèr
djèda kèrdèn*, — écarquiller les jambes, پاها را ار
مدنكر حدا كرس *pa ha ra èz hèm diguèr djèda kèr-
dèn*, — les yeux, چشمه را رباد وا كرس *tchèchm ha ra
ziad va kèrdèn*

ÉCART, s m, کنار كسدن *kènar kèchidèn*, — à l'écart,
کنار *kènar*, — à part, کنار *kènar*, حدا *djèda*, a حلوب
khèlvèt, — mettre à l'écart, کنار كداسى *kènar gou
zachtèn*

ÉCARTELER, v a, چهار تکه كرس *tchèhar tèkè kèrdèn*

ÉCARTEMENT, s m, ار همدنكر حدا بوسن *èz hèm-diguèr
djèda boudèn*

kèrdèn, — mettre de côté, کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*, کنار گذاشتن *djèda gouzachtèn*, — éloigner, دور کردن *dour kèrdèn*, — s'écarter, کج شدن *khoud ra kènar kèchidèn*

ECCHYMOSE, s f, حنجره و حنجره *dyè-rèyané khoun miané goucht o djèldé bèdèn*

ECCLÉSIASTE, s m, کتب و کتاب *yèkè èz koutoubé toourat*

ECCLÉSIASTIQUE, adj des 2 g, معترف نکلیسا *moutè'èllèq bè klîça*, — s m, کسب *kèchich*, ا *rahèb*, pr t *rahîb*

ECCLÉSIASTIQUEMENT, adv, کسب وار *kèchich-var*

ECCOPROTIQUE, adj terme de med, a, مسهل لتي *moushèlè lèyin*, pr t *moushîlè lèyin*

ECCRINOLOGIE, s f, a. عصبان *bèhs 'èn èl fouzlat*

ÉCERVELÉ, e, adj, معر *tèhè mèghz*, ناسر *bad-ser*

ÉCHAFAUD, s m, حوب نسیب *tchoub bèst*, — oî l'on exécute les criminels, قتل گاه *qètl gah*, pr t *qatl guah*

ÉCHAFAUDAGE, s m, action d'établir des échafauds, حوب دایر و احده *tchoub bèst-sazî*, — au fig, تدابیر و احده *tèdabirè vahiyè*, pr t *tèdabirî vahiyè*

ÉCHAFAUDER, v a, حوب نسیب کردن *tchoub bès droust kèrdèn*

ÉCHALAS, s m, دایر نسیب *dar-bèst*

ÉCHALASSEMENT, s m, دایر نسیب سازی *dar bèst sazî*

ÉCHALASSER, v a, دایر نسیب کردن *dar bèst kèrdèn*

ÉCHALIER, s m V Haie

ÉCHALOTTE, s f., پيار کوهی *piazé kouhi*

ÉCHAMPEAU, s m V ligne à pêcher

ÉCHANCRER, v a, هلاکی کمانی بردن *kèmani bouridèn*, هلاکی بردن *hèlali bouridèn*

ÉCHANCRURE, s f, هلاکی بردش کمانی *bourèché kèmani*, (ou هلاکی *hèlali*)

ÉCHANGE, s m, t دكس *dèguich*, ou دèich, a معاوصه *mou-avèzè*, معايله *moubadèlè*, — en échange, در عوض *dèr-èvèz*, a. عوضا *'èvèzèn*, pr t 'iwazèn, بالمعاوصه *bè-l-mou-avèzè*

ÉCHANGEABLE, adj des 2 g, معاوصه بدس *mou'avèzè-pèzir*

ÉCHANGER, v a, معاوصه کردن *'èvèz kèrdèn*, معايله کردن *mou'avèzè kèrdèn*, دكش کردن *dèguich kèrdèn*, — échange, e, معايله سد *moubadèlè choudè*

ÉCHANSON, s m, a ساقی *sagı*,

ÉCHANTILLON, s m., نمونه *nèmounè*

ÉCHANTILLONNER, v a., معايله کردن *mouqabèlè kèrdèn*

ÉCHAPPATOIRE, s f, گير *gouriz*

ÉCHAPPÉE, s f, حرک بی ملاحظه *hèrèkètè bi-moula-hèzè*

ÉCHAPPER, v n, s'évader, گريختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — se tirer d'un danger, خلاص شدن *khèlas choudèn*, رهائی يافتن *rèhayı yaftèn*, رهائی شدن *rèha choudèn*, — éviter, se soustraire, در رفتن *dèr-rèftèn*, — laisser échapper l'occasion, فرصت را رست *foursèt ra èz dèst dadèn*, — s'échapper, v pron

V la première acception d'échapper, — échappé,
 هلاص خلاص *khèlas choudè*, همد *rèhidè*, — qui a fui,
 گوریکه *gourikhtè*

ÉCHARDE, s f, تیغ *tigh*

ÉCHARDONNER, v a, تیغهارا بداسی *tigh ha ra bèr dachtèn*

ÉCHARNER, v a, کوس را بر کندن *goucht ra bèr kèndèn*

ÉCHARNOIR, s m, افرار کوسب کندن *èfzaré goucht kèndèn*

ÉCHARPE, s f, کمربند *kèmèr bènd*

ECHARPER, v a, faire une grande blessure, سبب حیدار *bè chèddèt zèkhm dar kèrdèn*, — tailler en pièces,
 تکه تکه کندن *tèkè tekè kèrdèn*

ÉCHARSETÉ, s f terme de monnayae, بد عباری *bèd 'èyari*

ÉCHASSES, s f pl, اسب حوی *èspé tchoubi*

ÉCHAUBOULURE, s f, سرکه *sourkhèk*, سردمد کی *bèr dè midègu*

ÉCHAUDÉ, s m, نان آب بر *nané àb pez*

ÉCHAUDER, v a, گرم انداحی *tou àbè guèrm èn dakhtèn*, — s'échauder, سوحی *soukhtèn*

ÉCHAUFFANT, e, adj, گرم *guèrm*, حرار آور *hèrarèt àvèr*

ÉCHAUFFEMENT, s m, گرمی *guèrm*, a حرار *hèrarèt*,
 پر ت *hararèt*

ÉCHAUFFER, v a, donner de la chaleur, گرم کردن *guèrm kèrdèn*, — s'échauffer, گرم شدن *guèrm choudèn*, —
 au fig, se mettre en colère, کهمناک شدن *khèchmnak choudèn*, آتس کرفی *àtèch guèrèftèn*

ÉCHAUFFOURÉE, s f, entreprise mal concertée, حرک بی
 تدبیر *hèrèkètè bi tèdbir*

ÉCHAUFFURE, s f V ÉCHAUBOULURE

ÉCHAUGUETTE, s f, دند بانکاه *didè ban gah*

ÉCHÉANCE, s f, سر وعده *sèrè vè'èdè*, a انصای مدت *èn qèzar mouddèt*

ÉCHEC, s m, terme du jeu des échecs, کس *kich*, — échec au roi, کس شاه *kiché chah*, — défaite, سکسب *chèkèst*

ÉCHECS, s m pl, سطرنج *chètrèndj*, pr t *satrandj*

ÉCHELLE, s f, نردبان *nèrdèban*, pr t *nèrduvan*, vulg *mèrduvan*, — port, بندر *bèndèr*

ÉCHELON, s m, پله *pèllè*, — degré, پايه *payè*, a درجه *dèrèdjè*, pl درجاء *dèrèdjat*, رتبه *routbè*, مرتبه *mertèbè*, pl مراتب *meratèb*, pr t *mèratib*

ÉCHELONNER, v a, درجه بندی دادن *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèrtib dadèn*, — échelonné, e, درجه بندی شده *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèr tib yafte*

ÉCHENILLER, v a, کرم درختان را درختن *kèr mè-dèrèkh tan ra dèr tchidèn*

ÉCHEVEAU, s m, کلاه *kèlabè*, کلافه *kèlafè*, a مبره *mèrèrè*

ÉCHEVELÉ, e, adj, موی برانگنده *pèrakèndè moui*

ÉCHEVIN, s m, سخنه *chehnè*

ÉCHEVINAGE, s m, سخنه کړی *chèhnè guèrè*

ÉCHINE, s f, پوخت *poucht*, مهره پست *meuhrèyè poucht*, a ظهر *zèhr*, pr t *zahr*

ÉCHINÉE, v a, مهره پست سکسبی *meuuhè yèyè poucht chè-kèstèn*

ÉCHINOPHORE, s f, plante, a فوفل *foufèl*, pr t *fufèl*

ÉCHIQUEUR, s m, سطرنج *tèkhtâyé chètèrèndj*

ECHO, s m, پرواك *pèrvak*, نروال *bèjval*, نوف *nouf*, vulg
عكس صدا *'èksé sèda*

ÉCHOIR, v n, رسیدن *rèciden*, نصیب شدن *nècib choudèn*

ÉCHOUER, v n, کشتی نریختن *khourdènè kèchtî bè-rig*, — ne pas réussir, ناکام ترسانیدن *be àkhèr nè-rèçaniden*, نرسانیدن *èz 'euhdè bèr nè ya-mèdèn*

ÉCIMER, v a, سر ساج درختان بریدن *sèré chakhé dèrèkhtan bouriden*

ÉCLABOUSSEUR, v a, کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*

ÉCLABOUSSEUR, s f, آلاسی کل *àlayèchè guèl*

ECLAIR, s m, کاهو *boukhounouh* (ancien mot) a. نری *bèrq*, pr t *barq*, pl نرو *bourouq*

ÉCLAIRAGE, s m, چراغ *ichèragh*

ÉCLAIRCIR, v a, روشن کردن *va kèrdèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, — s'éclaircir, روشن شدن *va choudèn*, — le temps s'est éclairci, هوا روشن شد *hèva va choud*, — éclaircir une affaire, روشن کردن *va rèci kèrdèn*, — éclaircir une difficulté, مسکلی را *tèhqiç kèrdèn*, — éclaircir en parlant d'une liqueur, صاف شدن *mouchkèlî ra hèll kèrdèn*, — s'éclaircir en

ÉCLAIRCISSEMENT, s m, a بیان *bèyan*, — demander des éclaircissements, پرسیدن *èstèfsar kèrdèn*, پرسیدن *poursiden*, سوال کردن *soual kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiç kèrdèn*

ÉCLAIRER, v a, چراغ آودن *roouchèn kèrdèn*, روشن کردن

tchèragh avourdèn, — faire comprendre, فهماندن
fèhmanidèn, هالى كړدى *halì kèrdèn*, — v imp, بڼى
bèrq zèdèn, — éclairé, روشنسى *roouchèn*, — au
 fig, دانا *dana*, دانسمند *danèchmènd*

ÉCLAIREUR, s m, پښ آهنگ سنا *pich àhèngué sèpah*

ÉCLANCHE, s f V GIGOT

ÉCLAT, s m, de bois, چوب پار *tchoub parè*, — éclat de
 bombe, تکه ار حمبار *tèkèyi èz khoumparè*, — lueur
 brillante, پړتو *pèrtoou*, ا. fourough

ÉCLATANT, e, adj, پړتو دار *pèrtoou dar*, درخسند *dèrèkh-
 chèndè*, ا. تران *bèrraq*

ÉCLATER, v n, ټرکیدن *tèrèkidèn*, — briller, frapper les
 yeux, ډړو انداخي *pèrtoou èndakhtèn*, درخسند
dèrèkhchidèn

ECLECTIQUE, adj des 2 g, ا. مټک مټک *mountèkhèb*, pr t
muntèkhìb

ECLECTISME, s m, ا. اهل الانکاب *hèkmètè èhl-
 oul èntèkhab*, pr t *hikmètì èhl ul-intikhab*

ÉCLIPSE, s f, de soleil, کړمى افاب *guèrèftèné àftab*,
 — de lune, کړمى ما *guèrèftèné mah*, ا. de soleil,
 کسوف *kouçouf*, de lune, خسوف *khouchouf*

ÉCLIPSE, v a, پوسدن *pouchidèn*, باطل کړدى *batèl
 kèrdèn*, ناپود کړدى *na boud kèrdèn*

ÉCLIPTIQUE, s f, ا. سمى سيمى *sèmté chèmsi*, pr t *sèmtì
 chèmsi*, — adj, ا. کسوفى *kouçoufi*, کسوفى *khouchoufi*

ÉCLISSE, s f, ټکټه بند *tèkhtè-bènd*

ÉCLOPÉ, e, adj, لنگ *lèng*, لنگان *lèngan*

ÉCLORE, v n, آردن ټوکھم ټوکھم biroun àmè
dèn, — se dit aussi des fleurs, سکعی chèkouftèn,
وا سدی va choudèn

ÉCLOSION, s f, در آمدن ټوکھم ټوکھم dèr àmèdèn èz
tokhm

ÉCLUSE, s f, بنداب ټکل ټکل tchèl, ès
tèkhl

ÉCLUSIER, IÈRE, s, ماسر اسکل moubachèré èstèkhl

ÉCOINSON, s m, سیک کوسه sèngué koundj, سیک کوسه
sèinqué gouchèyé divar

ÉCOLE, s f, مدرسه دبستان dèbèstan, a مکتب mèktèb,
مدرسه mèdrècè, pl مدارس mèdarès, pr t mèdaris

ÉCOLIER, ÈRE, s, ساگرد chaguèrd, pr t chaguird, a
ټلمیز tèlmiz

ÉCONDUIRE, v a, ضعه رڼس tefrèh zèdèn

ÉCONOME, s et adj, qui sait epargner la dépense, خاندار
khanè dar, — qui a soin de la conduite d'un ménage,
a امین محارح èminé mèkharèdj

ÉCONOMIE, s f, خانداري khanè dari, a صرفه sèrfè, —
économie politique a اداره امور دولتي èdarèyé oumouré
dooulèt, اداره امور مملکت èdarèyé oumouré mèmlè
lèt, pr t idarèi oumouré mèmlèkèt

ÉCONOMIQUE, adj des 2 g, کم خرج kè m khèrdj, صرفه
ba-sèrfè

ÉCONOMIQUEMENT, adv, به قناعت bè qènà'èt, به
کخرج bè khèrdjé kè m, به کم خرجی bè kè m kèrdj, صرفه
bè sèrfè

ÉCONOMISER, v a, صرفه اداره کرنس bè sèrfè èdarè kèrdèn,

حانه داری کردن *khanè dari kèrdèn*, — mettre de côté,
پس انداز کردن *pès èndaz kèrdèn*

ÉCOPE, s f, بیل *bil*

ÉCORCE, s f, پوست *poust*, — écorce d'arbre, پوست
درخت *pousté dèrèkht*

ÉCORCER, v a, پوست کردن *poust kèndèn*

ÉCORCHER, v a, پوست کردن *poust kèndèn*

ÉCORCHEUR, s m, پوست کسی *poust kèn*, a سلاح
sèllakh

ÉCORCHURE, s f, حراشدگی پوست *khèrachidèguir*
poust

ÉCORNER, v a, ساح سکسی *chakh chèkèstèn*

ÉCORNIFLER, v a, کاسه لسی کردن *kacè lici kèrdèn*

ÉCORNIFLERIE, s f, کاسه لسی *kacè lici*

ÉCORNIFLEUR, EUSE, s, کاسه لیس *kacè lis*, a طعمی
toufèli

ÉCOSSE, v a V ECORCER

ÉCOSSEUR, EUSE, s, پوست کسی *poust kèn*

ÉCOT, s m, پای *pai*, a حقه *hèssè*, pr t *hissè*, —
payer son écot, حقه خود را داس *hèssèyé khoud ra*
dadèn

ÉCOULEMENT, s m, ریش *rizèch*, a حباب *djèrèyan*,
فصل *fèyèzan*

ÉCOULER (S'), ریختن *rikh*, جاری شدن *djari choudèn*,
tèn, — s'écouler goutte à goutte, چکه کردن
tchèkè kèrdèn

ÉCOURTER, v a, کوتاه کردن *koutah kèrdèn*

ÉCOUTE, s f, حای پنهان *djai pènhàn*

ÉCOUTER, v a., کوس دادن *gouch kèrdèn*,
gouch dadèn, — suivre les conseils, نصائح قبول کردن
nècihèt qèboul kèrdèn, حرف شنیدن *hèrf chèniden*

ÉCOUTEUR, EUSE, s کوس دهنده *gouch dèhèndè*

ÉCOUTILLES, s f pl, در آچار کسی *dèré èmbaré kèchtì*

ÉCOUVILLON, s m, سنبه طب *soumbèyé toup*

ÉCOUVILLONNER, v a., توط را با سنبه ناک کردن
toup ra ba soumbè pak kèrdèn

ECUPHRACTIQUE, apéritif, a. معتج السدّه *moufèttèh ous-sèddèt*

ÉCRAN, s m, پردهٔ پس بکاری *pèrdèyé pich boukharì*

ÉCRASER, v a., له کردن *lèh kèrdèn*, بکش کردن
pèkhch kèrdèn, — écrasé, e, بکش شده *pèkhch choudè*

ÉCRÉMER, v a., سر سر برداشتن *sèré chir bèr dachtèn*, سر
 سر *sèré chir guèrèftèn*

ÉCRÊTER, v a., سر دیوار برداشتن *sèré diwar bèr dachtèn*
 (ou بر انداختن *bèr-èndakhtèn*)

ÉCREVISSE, s f., خرچنگ *khèrtchèng*, a سرطان *sèrètàn*

ÉCRIER (S'), v pron, نعره کسیدن *fèriad kèrdèn*,
nè'èrè kèchiden

ÉCRIN, s m, حوادران *djèvahèr dan*, a. درج *dourdj*

ÉCRIRE, v a., نوشی *nèvèchtèn*, تحریر کردن *tèhrir kèrdèn*,
 — écrit, e, نوشته شده *nèvèchtè-choudè*, a. محترّر
mouhèrrèr, pr t *mouharrèr*

ÉCRIT, s m., نوشته *nèvèchtè*, کاعد *kaghèz*, a. تحریر
tèhrir, pr t *tahrir*

ÉCRITEAU, s. m., نوسهٔ دیوار *nèvèchtèyi bè diwar*
tchèspidè

ÉCRITOIRE, s f, قلمدان *qèlèm dan*, دوات *dèvat*, a حقّه *hoqqè*, pr t *hoqqa*

ÉCRITURE, s f, a خط *khètt*, pr t *khatt*, pl خطوط *khoutout*, — sainte écriture, a نوراو *toourat*, pr t *tèvrat*

ÉCRIVAIN, s m, نویسند *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a محترّر *mouhèrrèr*, pr t *mouharrir*, مونسى *mounchi*, كاتب *katèb*, pr t *kiatib*, — auteur, a مؤلف *mouèllèf*, مصنف *moucènnèf*, pr t *muèllif*, *mouçannif*

ÉCROU, s m, مهره *meuhrèyé pitch*, مهره *meuhrè*

ÉCROUELLES, s f pl, a حنابر *khènazir*, داء الحنابر *da'-oul khènazir*

ÉCROUER, v a, در دهر رندان صد کردن *dèr dèftèrè zèndan qèid kèrdèn*

ÉCROULEMENT, s m, action de s'écrouler V ce mot

ÉCROULER (S'), حراب شدن *khèr ab choudèn*, مهلم شدن *mounhèdèm choudèn*, — écroulé, e, حراب شده *khèr ab choudè*, مهلم شده *mounhèdèm choudè*, a مهلم *mounhèdèm*, pr t *mùnhèdim*

ÉCROUTER, v a, پوشت نان کردن *pousté nan kèndèn*

ÉCRU, e, adj, خام *kham*

ÉCU, s m, bouclier, سپر *sèpèr*, — monnaie d'argent, رىال *rial*

ÉCUEIL, s m, حرسنگ *khèrsèng*

ÉCUELLE, s f, a كاسه *kacè*, pr t *kiacè*

ÉCUMANT, e, adj, كعدار *kèf-dar*

ÉCUME, s f, كف *kèf*

ÉCUME DE MER, s f, كف دريا *kèfé dèria*

ÉCUMER, v a, ôter l'écume, کف برداشتی *kèf bèr dachtèn*,

— v n, jeter de l'écume, کف کردی *kef kèrdèn*

ÉCUMEUX, EUSE, adj, کedar *kèf dar*

ÉCUMOIRE, s f, کعکمر *kèf guir*

ÉCURER, v a, پاک کردی *pak kèrdèn*

ÉCUREUR, SE, s, پاک کندن ظروف *pak kounèndèyè zerouf*

ÉCUREUIL, s m, سحاک موس حرما *mouché khourma*, سندجاب *sèndjab*, pr t *zindjab*

ÉCURIE, s f, طویلہ *tèvilè*, a اصطبل *èstèbl*, pr t *istabl*

ÉCUSSON, s m V Écu, première acception

ÉCUYER, میراحور *mir akhor*

ÉDEN, s m, a عدن *'edèn*, pr t *'adèn*

ÉDENTÉ, E, adj, دندانس ریخته *dèndan èch rikhtè*

ÉDENTER, v a, دندان سکسنی *dèndan chèkèstèn*

ÉDIFIANT, E, adj, a مودج عرب *moudjèbè 'ebrèt*, pr t *moudjibi 'ibrèt*, V EXEMPLAIRE

ÉDIFICATEUR, s m, a بانی *banî*

ÉDIFICATION, s f, action de bâtir, a بنا *bèna*, عمار *'èmarèt*, — bon exemple, a عرب *'èbrèt*, pr t *'ibrèt*

ÉDIFICE, s m, کرداد *kèrdad*, vieux, بناد *bouniad*, a بنا *bèna*, pr t *bina*, pl انبیه *èbmè*, عمار *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, عمارات *'èmarat*, pr t *'imarat*

ÉDIFIER, v a, بناد نهادن *bouniad nèhadèn*, بنا کردی *bèna kèrdèn*, — donner le bon exemple, عرب دادی *'èbrèt dadèn*, دسویق ناکبر و صلاح کردی *tèchviq bè khèir o-sèlah kèrdèn*

ÉDIT, s m, فرمان *fèrman*, a حکم *heukm*, pr t *hukm*, — on dit aussi حط *khèttè chèt* f

ÉDITEUR, s m , بسمه کينده و فروسنده ناليعاب کسی *basmè*
kounèndè ou fourouchèndèyè tè'èlifaté kèci

ÉDITION, s f , t چاپ *tchap* بسمه *basmè*, pr t *basma*

ÉDREDON, s m , نه بر آکده *lèhafè bè pèr àkèndè*

ÉDUCATION, s f , a تربيت *tèrbyèt*, ou بسمه *tèrbyè*, —
 bonne éducation, حسی تربيت *housné terbyèt*, pr t
husni tèrbyè

ÉDULCORER, v a , سیرینی کردن *chirin kèrdèn*

ÉFAUFILER, v a , نج فماسی را کسندن *nekhé qoumachi ra*
kechidèn

EFFAÇABLE, adj des 2 g , ممکن محو *mèhv pèzir*, ممکن محو کردن
moumkèné mèhv kèrdèn

EFFACER, v a , محو کردن *mèhv kèrdèn*, محو کردن *èmhà*
kèrdèn, — s'effacer, محو شدن *mèhv choudèn*, — ef-
 facé, e, محو شده *mèhv choudè*

EFFAÇURE, s f , محو شده *djai mèhv choudè*

EFFARER, v a , مستوس کردن *mouchèvvèch kèrdèn*, — ef-
 faré, e, مستوس شده *mouchèvvèch choudè*

EFFAROUCHEUR, v a , برساندن *tèrsandèn*, برساندن *tèrsani*
dèn, — بوحسب انداختن *bè vèhchèt èndakhtèn*, — s'ef-
 faroucher, برسدن *tèrsidèn*, برسدن *vèhchèt*
kèrdèn

EFFECTIF, VE, adj , a محققی *hèqiqi*, pr t *haqiqi*, موحود
mooudjoud, pr t *mèvdjoud*

EFFECTIVEMENT, adv , راسی *rasti*, در جمع *dèr hèqiqèt*

EFFECTUER, v a , ارتقا بعمل آوردن *bè-'èmèl àvourdèn*, ارتقا
 بعمل آوردن *èz qouvè bè fè'èl àvourdèn*, ارتقا
avouir dèn

EFFÉMINER, v a, بېر سرېږي در آوردن *bè sirètè zèn dèr avourdèn*, — efféminé, e, بېر سرېږي زېن سېفېت *zèn sèfèt*, بېر سرېږي *zèn sirèt*

EFFERVESCENCE, s f, دجوشش *djouch*, دجوشش *djouchèch*, — fig, دجوشش *khourouch*, a دجوشش *hèyèdjan* *oul-èzhan*, pr t *hèyèdjan ul èzhan*

EFFET, s m, a اثر *ècèr*, pl آثار *âçar*, تېږ *tè'ècir*, — produire de l'effet, اثر کړېږي *ècèr kèr dèn*, — en effet, راسې *rast*, a واقعې *vaqè'èn*, pr t *vaq'ân*, اثر لپاره *fi l vaqè'*, pr t *fi l vaq'*, — à cet effet, دېر اېښودل *èz bèrai in*, — effet, billet, a سند *sènèd*, دپېښې *heuddjèt*, — au pl, effets, a مال *mal*, pl اموال *èmval*, اوباب *èsvab*, vulg اسباب *èsbab*, ou ښېښې *èchia*

EFFEUILLER, v a, بېر ټکي *bèrg bèr tchidèn*

EFFICACE, adj des 2 g, کارگر *kar guèr*, a مؤثر *mouèssèr*, pr t *muèssir*

EFFICACEMENT, adv, مؤثرانه *mouèssèranè*, بېر تېږ *bè tè'ècir*

EFFICACITÉ, s f, a اثر *ècèr*

EFFICIENT, e, adj, a علې فاعلې *'èllètè fa'èhyè*, pr t *'èllètè fa'ihyè*

EFFIGIE, s f, a صوږ *sourèt*, تمڼال *tèmçal*, pr t *tumçal*

EFFIGIER, v a., صوږيا نېول رسايدن *sourètèn bè qètl rè-çandèn*

EFFILÉ, s m., petite frange, رښه ډارېک *richèyé barik*

EFFILÉ, e, adj, کشېده *kèchidè*, ډار و ډارېک *dèraz o-barik*

EFFILER, v a, نڅ کسیدن *nèkh-nèkh kèchudèn*

EFFILOQUER, v a. V **EFFILER**

EFFLANQUER, v a, لځه کړدن *laghèr kèrdèn*, لځه کړدن *lèkèntè kèrdèn*, — efflanqué, e, لځه *laghèr*, باریک *barik*

EFFLEURER, v a, مس کړدن *mèss kèrdèn*

EFFLORESCENCE, s f, premier moment de la floraison, آغازه *aghazé chèkoufè*, — poussière fine qui se trouve sur certains fruits, v duvet, — petites tumeurs à la peau, سورخه *sourkhèk*

EFFLUENCE, s f V **ÉMANATION**

EFFONDRILLES, s f pl, نه دسي *tèh nèchin*, درد *dourd*

EFFONDRE, v a, پايين اړند کړدن *payin èndakhtèn*, فرود *feroud* آوردن *avourdèn*, — s'effondrer, فرود آمدن *feroud àmèdèn*, — effondré, e, پايين اړند *payin-ouf tadè*, فرود آمدن *fer oud àmèdè*

EFFORCER (S'), v pron, employer son industrie pour parvenir à une fin, کوشیدن *kouchidèn*, کوشیدن *kouchèch kèrdèn*, تېلځ کړدن *tèlach kèrdèn*, تېلځ کړدن *tèqèlli kèrdèn*, دېځ کړدن *djèhd kèrdèn*, — employer toutes ses forces à faire quelque chose, څه ور آوردن *bè khoud zour avourdèn*

EFFORT, s m, کوش *kouchèch*, a سعي *sè'i*, pr t *sa'i*, اېتمام *èhtèmam*, pr t *ihimam*, دېځ *djèhd*

EFFRACTION, s f, رځه *rèkhne*, شکسته *chèkèstègu*

EFFRAYANT, e, adj, هولناک *hooulnak*, دېځ *dèhchèt ènguz*, a محوف *mèkhouf*, pr t *makhouf*, هایل *hayèl*, pr t *hail*

EFFRAYER, v a, ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsam-*
dèn, s'effrayer, ترسیدن *tèrsidèn*, هراسان شدن *hèra*
çan choudèn, — effrayé, e, ترسیده *tèrsidè*, هراسان *hè-*
raçan, a. مروع *mèr'oub*

EFFRÉNÉ, e, adj, بی حد *èz èndazè biroun*, بی
 حد *bi hedd*

EFFRÉNEMENT, adv, بطور عمر *bè bi èndazè*, بی
 حد *bè bi èndazè*, بی حد *bè bi èndazè*, بی حد *bè bi èndazè*

EFFRITER, v a, حاصل انداختن *èz hacèl èndakhtèn*,
 بی حاصل کردن *ghèiré mounbèt kèrdèn*, بی حاصل کردن
bi hacèl kèrdèn, — s'effriter, بی حاصل شدن *bi-ha-*
cèl choudèn, — effrité, e, بی حاصل *bi hacèl*

EFFROI, s m, ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a خوف *khoouf*, pr
 t khavf, رعب *rou'oub*

EFFRONTÉ, e, adj, بی حیاء *bi chèrm*, بی حیاء *bi chèrm*, بی
 حیاء *bi chèrm*, بی حیاء *bi chèrm*, بی حیاء *bi chèrm*

EFFRONTÉMENT, adv, کساحانه *bè bi-chèrm*, کساحانه
goustakhanè

EFFRONTERIE, s f, بی حیائی *bi hèyayi*, a وفاح *vè-*
qahèt

EFFROYABLE, adj des 2 g V **EFFRAYANT**

EFFROYABLEMENT, adv, دستب *bèciar*, دستب *bè cheddèt*

EFFUSION, s f, ریزی *rizi*, ریزش *rizèch*, a سبك *sèfk*, —
 effusion de sang, خون ریزی *khoun rizi*, a سبك دم
sèfké dèm, pr t sèfki dèm

ÉGAL, e, s, همسان *hèm-payè*, همسان *hèm chèn*, همسان *hèm-*
ta, همسان *hèm-routbè*, همسان *djouft*, a همسان *qèrîn*, pr

t *qarin*, pl *افران* *èqran*, pr t *aqran*, *نظر* *nèzir*, pr t *nazir*, — sans égal, *بی مانند* *bi manènd*, *بی* *bi* *hèm ta*, *نظر* *bi nèzir*, pr t *bi nazir*, — je ne suis pas son égal, *او نیستم* *djoufté ou nistèm*

ÉGAL, *e*, adj, *یکی* *yèki*, *یکسان* *yèk san*, *a* *مساوی* *mou çavi*, *موتدعای* *moutèçavi*, *معدل* *mou'âdèl*, pr t *mu'âdîl*, — indifférent cela m'est égal, *برای من یکسب* *bèrai mèn yèkist*, *علی السوته است* *bèrai mèn 'èla s sèviyè èst*, — *uni*, *هموار* *hèm var*, — à l'égal, *مانند* *ma nènd*, *a* *مثل* *mèsl*, pr t *msl*

ÉGALEMENT, adv, de la même manière, *بیک طور* *bè yèktoour*, *a* *علی السوته* *'èla s sèviyè*, pr t *'ala s sèviyè*, — aussi, *هم* *hèm*, *تحنین* *hèm tchènin*, *a* *کدالک* *kè zalèk*, pr t *ka zalik*, *ایضا* *èzèn*, — moi également, *من* *mèn hèm*

ÉGALER, *v a*, *مساوی کردن* *yèk san kèrdèn*, *مساوی کردن* *mouçavi kèrdèn*, *معدل کردن* *mou âdèl kèrdèn*, — être égal à, *مساوی بودن* *mouçavi boudèn*, — rendre *uni*, *هموار کردن* *hèm var kèrdèn*

ÉGALISATION, *s f*, *a* *تعديل* *tè'èdîl*, *مساوی* *tèçavi*

ÉGALISER, *v a* V ÉGALER

ÉGALITÉ, *s f*, *a* *برابری* *yèk routbèyi*, *برابری* *bèr a bèri*, *a* *مساوات* *mouçavat*

ÉGARD, *s m*, *a* *احسا* *d'ètèna*, pr t *i'tina*, *حاطر* *khatèr*, pr t *khatir*, *رعایه* *rè'âyèt*, pr t *ri'âyèt*, — par égard pour vous, *بنا به خاطر شما* *bèna bè khatèré chouma*, — à l'égard de, *در باب* *dèr bab*, — à mon égard, *در حق من* *dèr hèqqé mèn*, — en égard, *بنا به* *bèna bèr*, *نظر* *nèzèr bè*

ÉGAREMENT, s m , گمراهی *goum-rahı*, a ضلاله *zèlalèt*, pr t *zalalèt*

ÉGARER, v a , ارزاء بدر کردن *goum rah kèrdèn*, — s'égarer, گمراه شدن *goum rah choudèn*, راه را گم کردن *rah ra goum kèrdèn*, — égaré, e, راه را گم کرده *rah ra goum kèrdè*

ÉGAYER, v a , سر دماغ آوردن *bè sèré dèmagh àvour dèn*, دلداد کردن *dèl chad kèrdèn*, — s'égayer, دلداد شدن *dèl chad choudèn*, فرحناک شدن *fèrèhnaç choudèn*

ÉGÉE (La mer), دریای ساعد *dèriaı sèfid*

ÉGIDE, s f , سپر *sèpèr*, — au fig , a حجاب *hèmayèt*, pr t *himayèt*, محاطه *mouhafèzè*, pr t *mouhafaza*, پناه *pènah*

ÉGLANTIER, s m , درج کل نسرين *dèrèkhté goulé nès tèrèn*

ÉGLANTINE, s f , گل نسرين *goulé nèstèrèn*

ÉGLISE, s f , کلیسا *kliça*, pr t *kılıça*, کلیسه *klicè*, pr t *kilicè*, — l'ensemble des fidèles, ائیسى *àyin*, a ائمه *oummèt*

ÉGLOGUE, s f , منظومه مسعر نکلخاناں *mènzoumèyé mouch'èr bè-guèllè-banan*

ÉGOÏSME, s m , خود پرستی *khoud pèrèstı*, خوئسى پرستى *khich-tèn-pèrèstı*, متب *khich tèn-bını*, a اناىت *mènyèt*, اناىت *ènanıyèt*

ÉGOÏSTE, s des 2 g , خود پسى *khoud bın*, خوئسى پرستى *khich-tèn pèrèst*, اهل اناىت *èhlé ènanıyèt*, pr t *èhlé ènanıyèt*

ÉGORGER, v a, سر بریدن *sèr bouridèn*, زبھ کردن *zèbh kèrdèn*

ÉGOSILLER (S'), v pron, حعه شدن *khèfè choudèn*

ÉGOUT, s m, کاريز کردن *kariz kèrìz*

ÉGOUTTER, v a, آب گودش *âb guèrèftèn*, *tchèkan dèn*, — v n, حكه کردن *tchèkè kèr dèn*, *tchè-kidèn*, — faire égoutter, *tchèkanidèn*, *tchèkandèn*, — s'égoutter, *tchè-kidè choudèn*

ÉGOUTTOIR, s m, صافکی *saf koun*

ÉGOUTTURES, s f pl, حكه *tchèkè*

ÉGRAINER, v a, دانه آردن *danè danè èz poust dèr àvourdèn*

ÉGRAPPER, v a, دانه های انگور ار حوسه شدن *danè haì èngour èz khouchè tchidèn*

ÉGRATIGNER, v a, با ناکس کردن *ba nakhoun guèrèftèn*, *tchènguè zèdèn*

ÉGRATIGNURE, s f, حای ناکس *djaì nakhoun*

ÉGRENER, v a. V ÉGRAINER

ÉGRILLARD, e, adj et s, حسه *tchoust*, بیدار دل *bìdar dèl*

ÉGRISER, v a, الماس را صیقل رن *èlmas ra sèiqèl zèdèn*

ÉGRUGEOIR, s m, هاو *havèn*

ÉGRUGER, v a, کوبیدن *koubidèn*, نرم کردن *nèrm kèr dèn*

ÉGUEULEMENT, s m, دهان سگسب *chèkèsté dèhané toup* (on peut remplacer toup par tout autre nom de réoipient)

ÉGUEULER, v a, دهان سگسی *dèhan chèkèstèn*

ÉGYPTE, s f, a مصر *mèsr*, pr t *misr*

ÉGYPTIEN, NE, adj et s, مصرى *mèsri*, اهل مصر *èhlé mèsr*

EH' s' *ah*, واى *vaï*,

ÉHONTÉ, E, adj, نى آرم *bi azrèm*, نى سرم *bi chèrm*, نى حى *bi hèya*

ÉHOUPER, v a, سر درج بردن *sèr é dèrèkht bouridèn*

ÉJACULATION, s f, a, انزال *ènzal*, pr t *inzal*

ÉLABORATION, s f, نه درج صوب داس *bè tèdrıdj sourèt dadèn*, نه درج بکته سدى *bè tèdrıdj poukhtè choudèn*

ÉLABORER, v a, نه درج مکتل کردن *bè tèdrıdj moukèm mèl kèrdèn*, — se dit aussi pour les ouvrages d'esprit *bè deqqèt bè ètmam rèçanıdèn*, — s'élaborer, نه درج مکتل سدى *bè tèdrıdj mou kèmmel choudèn*

ÉLAGAGE, s m, بردن ساحهای درج *bouridèné chakh-haı dèrèkht*

ÉLAGUER, v a, درجى ساح *chakhé dèrèkhtan bou ridèn*

ÉLAGUEUR, s m, بریده شاخ درجى *bourèndèyé chakhé dèrèkhtan*,

ÉLAN, s m, animal, مزال *mèral*, — mouvement subit avec effort, جهش *djèhèch*

ÉLANCÉ, E, adj, و نلید *barık ou-boulènd*, — efflanqué, نلید ميان *barık mian*

ÉLANCEMENT, s m, mouvement, جهش *djèhèch*, — douleur vive, در *dèrd*

ÉLANCER, v a, pousser, lancer en avant, انداحسى *èn-dakhtèn*, — v n, faire éprouver des douleurs, درد کردن *dèrd kèrdèn*, — s'élancer, حسی *djèstèn*, جهدن *djèhidèn*

ÉLARGIR, v n, پهن کردن *pèhn kèrdèn*, گساده کردن *gouchad kèrdèn*, عرص کردن *'èriz kèrdèn*, — rendre libre, آزاد کردن *èz hèbs biroun àvourdèn*, — s'élargir, پهن شدن *pèhn chou dèn*, گساده شدن *gouchad choudèn*

ÉLARGISSEMENT, s m, پهن شدن *pèhn choudèn*, — délivrance, رهائی *rèhayi*, اطلاق *ètlaq*, پرت *itlaq*, خلاصی *khèlaci*

ÉLARGISSEMENT, s f, نکهت بر بهای حیرى افروده *tikèr bèr pèhnai tchizi èfzoudè*

ÉLATÉROMÈTRE, s m, a میزان عطفه هوا *mizané ghèlèzètè hèva*

ÉLASTICITÉ, s f, نرمی *ghèndègui*, نرمی *nèrm*, a لدون *ledounèt*, قوت کوئته *gouvvetè tèhèvvoulyè*, پرت *t gouvvetè tèhèvvoulyè*

ÉLASTIQUE, adj des 2 g, عریه *ghèndè*, نرم *nèrm*, a لدن *lèdèn*, کوئلی *tèhèvvouli*, پرت *t tèhèvvouli*

ÉLECTEUR, s m, امید *èntèkhab kounèndè*, a مسک *mountèkhhèb*, پرت *t muntèkhhèb*

ÉLECTION, s f, برگزیدگی *bèr gouzidègui*, a امید *èntèkhab*, پرت *t intèkhab*

ÉLECTORAL, e, adj, معلف نامکاب وکلا *moutè'èllèq bè-èntèkhabè voukèla*

ÉLECTRICITÉ, s f, a, پرت *gouvvyè kèh-roubayyè*, کهربائته *kèh-roubayyè*

a نارتە qouvveyé nariyé (ou بارقه barqiyé), on dit aussi الكبريسه èlèctricité

ÉLECTRIQUE, adj des 2 g معلقه كهريائته moutè'-èllèq bè qouvveyé kèh-roubayiyè, حاب djazèb, pr t djazib

ÉLECTRISER, v a بدرجه قوه كهريائته آوردن bè dèrèdjèyé qouvveyé kèh roubayiyè ávourdèn, قوت حادثه داس qouvveté djazèbiyé dadèn

ÉLECTROMÈTRE, s m, a ميزان قوه كهريائته mizané qouvveyé kèh roubayiyè, a ماده البارتە mizané mad-dèt oun nariyé, pr t mizani maddèt un nariyé

ÉLECTUAIRE, s m, a معكون mè'djoun, pr t ma'djoun

ÉLÉGAMMENT, adv بطور ربا qèchèng, ربا ziba, طريفه zèrifanè

ÉLÉGANCE, s f, ربيائتي qèchèngui, ربا zibayi, a طرافى zèrafèt, حسى heusn, pr t husn, — de langage, برراني tèt zèbani, سلاسه سلاسه zèlacètè zèban, — de style, اساء سلاسه sèlacètè èncha, pr t sèlacètè incha, حسى كلام heusné kèlam, pr t husni kèlam

ÉLÉANT, e, adj آراسه qèchèng, ربا ziba, a. طريف zèrif, — dans son langage, برراني tèt zèban, كساده ربا gouchadè zèban, a سلس sèls, فصيح fècih, pr t faci h, — on dit aussi taille élégante, خوش قد khoch qèdd, قامه ربا qamètè ziba.

ÉLÉGIAQUE, adj des 2 g مريمه كونه mèrciè-gounè

ÉLÉGIE, s f., مرثيه حوانى mèrciè-khani, a. مريمه mèrciè.

ÉLÉMENT, s m, a عَصْر 'ounsour, pl عَصَا'er 'enacèr, pr t 'anacir, — les quatre éléments, a اَرْبَعَة عَصَا'er 'enacèrè èrbè'è, pr t 'anaciri 'arba'a, — principes, a اَوْصِل ouçoul, مَعْدَمَة mouqèddèmè, pl مَعْدَمَات mouqèddèmat
ÉLÉMENTAIRE, adj de 2 g — de l'élément, a عَصْرِي 'oun-souri, — qui concerne les premiers principes d'un art ou d'une science, a مَبْنِي مَعْدَمَة mèbni bè mouqèddèmè, — philosophie élémentaire, a مَعْدَمَة عِلْم حَكْمِي mouqèddèmèyé 'èlmé hèkmèt

ÉLÉPHANT, s m, بِل pil, a فِيل fil, pl اَفَال èfial

ÉLÉPHANTIASIS, s m, a حِدَام djouzam, — attaqué de l'éléphantiasis, a مَحْدُوم mèdʒzoum

ÉLÉVATION, s f, بُلْدِي boulèndi, a اَرْتِفَاع èrtèfa', pr t irtifa', — de terrain, بَسْم pouchtè, — du rang, de la dignité, بُلْدِي سَان boulèndu ch'èn, رَدْر qèdr o routbè

ÉLÈVE, s m, سَاكِرْد chaguèrd, pr t chaguird, a بِلْمِد tèlmiz

ÉLEVÉ, adj V le participe passé du verbe élever

ÉLEVER, v a., hausser, بُلْد كِرْد boulènd kèrdèn, بُلْد كِرْد boulènd tèr kèrdèn, مَرْبَع كِرْد mourtèfè' kèrdèn, — nourrir, پِرْوَرْد پِرْوَرْد pèrvèrdèn, تِرْبِيْط كِرْد tèrbuyèt kèrdèn, — s'élever, بُلْد سِدْن boulènd choudèn, تِرْهَقْقِي كِرْد tèrèqqi kèrdèn, — donner de l'éducation, اَمْوَحْشِي àmoukhèn, تِلْم دَادَنْ tè'èlm dadèn, — élevé, بُلْد سِدْن boulènd choudè, a مَرْبَع كِرْد mourtèfè', pr t mourtèfi', — nourri, پِرْوَرْد پِرْوَرْد pèrvèrdè, — qui a reçu de l'éducation, اَمْوَحْشِي àmoukhè

ÉLEVURE, s f V PUSTULE

ÉLIDER, v a, حذف انداختن *hèzf èndakhtèn*, کړدن *kèrdèn*

ÉLIE, nom pr, a, إلياس *èlias*, حصر *khèzr*, pr t *khizir*

ÉLIGIBILITÉ, s f, استيعاف اسباب سدن *èstèhqaqé èn-tèkhab choudèn*

ÉLIGIBLE, adj des 2 g, سانسۀ اسباب *chayèstèyé èn-tèkhab*

ÉLIMER (S'), v pron, کهنه سدن *keuhnè choudèn*

ÉLIMINATION, s f, کړ کداسی *kènar gouzachtèn*, اخراج *èkhradj*

ÉLIMINER, v a, کړ کداسی *kharèdj kèrdèn*, حارج کردن *kènar gouzachtèn*

ÉLINGUE, s f, طباب نارېدار *tenabé bar bèr dar*

ÉLIRE, v a, بېر گوزیدن *bèr gouzidèn*, احبار کردن *èkhtiar kèrdèn*, اسباب کړدن *èntèkhab kèrdèn*

ÉLISION, s f, a حذف *hèzf*, pr t *hazf*

ÉLITE, s f, بېر گوزیدۀ بېر تڅیدۀ *bèr gouzidè, bèr tchidè*, بهرني *bèh tèrin*

ÉLIXIR, s m, a اکسر *èksir*, pr t *iksir*

ELLE, pron pers, او *ou*, pl آنها *onha*

ELLÉBORE, s m, plante, a. حریف *khèrbèq*, pr t *kharbaq*

ELLÉBORINE, s f, plante, a زهر موره *zèr mouzèt*, زهر موره *zèr-mouzè*

ELLÉBORISME, s m, دواي حریف *dèva khèrbèq*

ELLIPSE, s f, terme de géom, a حظ مسدود بصاوق *khèttè moustèdiré beizavi*, pr t *khatti mustèdiri beizavi*, — suppression de mots, a حذف *hèzf*

ELLIPTIQUE, adj des 2 g, qui présente une ellipse, a
 هستدر بنصاوی *hèzfi*, — terme de géom, مسددر بنصاوی
moustèdirè bèizavi, pr t *mustèdiri beizavi*

ÉLOCUTION, s f, ادای ساهی *soukhèn ran*, رانی
èdar soukhen, a نطق *noutq*

ÉLOGE, s m, مداح *mèdh*, pl مداح *mèdayèh*, ساس
mèdarh, ساس *tè'èrif*, pr t *ta'rif*,
 ما *sèna*

ÉLOIGNÉ, e, adj, دور *dour*, a بعد *bè'id*

ÉLOIGNEMENT, s m, دوری *douri*, a بعد *bou'd*, — aversion,
 اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*, نعر *nèfrèt*, — distance, a
 مساف *mèçafèt*

ÉLOIGNER, v a, دور کردن *dour kèrdèn*, — s'éloigner,
 دور شدن *dour choudèn*, دور افتادن *dour ouftadèn*, —
 s'absenter, معارف کردن *moufar èqèt kèrdèn*, مهاجرت
mèhdjour choudèn, — différer, retarder, تعویف
 انداختن *bè tè'èvîq èndakhtèn*

ÉLOQUEMENT, adv, برزانی *bè tèr zèban*, نصاحب
fèçahèt, به بلاغ *bè bèlaghèt*

ÉLOQUENCE, s f, برزانی *tèr zèban*, سلاسل *sèlacètè*
zèban, a فصاحت *fèçahèt*, pr t. *façahat*, بلاغ
bèlaghèt, pr t *bèlaghat*

ÉLOQUENT, e, adj, برزانی *tèr zèban*, ساده زبان *gouchadè-*
zèban, a فصیح *fècîh*, pr t *facîh*, سلس *sèlis*, بلع
bèlîgh

ÉLU, e, adj., choisi, برگزیده *bèr gouzîdè*, انتخاب شده *èn-*
tèkhab choudè, a منتخب *mountèkhèb*, pr t *münta-*
khèb, — prédestiné à la vie éternelle, بهستی *bè-*

hècht, اهل بهشت *èhlé bèhècht*, اهل حت *èhlé djènnèt*,
 pr t *èhlé djènnèt*, ا. محار *moukhtar*, pl محار *moukhtarîn*,
 صفتي *sèfi*, pr t *safi*, pl اصفا *èsfia*

ÉLUCIDATION, s f V ÉCLAIRCISSEMENT

ÉLUCIDER, v a, واضح کردن *vazèh kèrdèn*

ÉLUCUBRATION, s f, تأليف كمال رحمت انسا سده *tè'èlîfé*
bè kèmalé zèhmèt èncha choudè

ÉLUDER, v a, گریز کردن *gouriz kèrdèn*, گریز سدن *gou-*
rizan chouden, محاسب کردن *moudjanèbèt kèrdèn*

ÉLYSÉE, s m, بهشت نب برسان *bèhèchté bout pèrèstan*

ÉMAIL, s m, a مينا *mina*

ÉMAILLER, v a,, مينا کردن *mina kèrdèn*, — émaillé, e,
 مينا کرده *mina kèrdè*, مينا *mina*

ÉMAILLEUR, s m, مينا ساز *mina saz*

ÉMAILURE, s f, application de l'émail, مينا کړي *mina-*
guèr, مينا ساري *mina sazi*, — ouvrage de l'émailleur,
 عمل مينا ساز *'èmlé mina saz*

ÉMANATION, s f, ريس انكياككي *bèr ènguikhtègui*, زههه *zèhèch*,
 ا صدور *soudour*, سطوع *setou'*, نسا *nècha'*,
 نس *nèch'*

ÉMANCIPATION, s f, ار حکم بدر خارج سدن *èz hèukmé*
pèdèr kharèdj choudèn

ÉMANCIPER, v a, سر خود کداسي *sèré khoud gouzachtèn*,
 مطلق العنان *khoud sèr gouzachtèn*, خود سر کداسي
moutlèq-oul-'ènan kèrdèn

ÉMANER, v n, صادر سدن *nachî choudèn*, صادر سدن
sadèr choudèn, صدور يافتي *soudour yafèn*

ÉMARGEMENT, s m., حاسه نونسي *hachîè nènci*

ÉMARGER, v a, حاسه بوسی کردن, *hachîè nèvici kèrdèn*,
در حاسه بوسی *dèr hachîè nèvèchtèn*

EMBABOUINER, v a, رباى کول رن, *bè-churîn-zè*
bam goul zèdèn

EMBAILLONNER, v a, دهان بستن, *dèhan bèstèn*

EMBALLAGE, s m, باربندی, *bar bèndi*

EMBALLER, v a, بار بستن, *bar bèstèn*

EMBALLEUR, s m, باربند, *bar bènd*

EMBARCADÈRE, s m, محل سوار کسی شدن, *mèhèllè sèvaré*
kèchti choudèn, — de chemin de fer, میل کاه راه آهنی,
mènzèl gahé rahé àhèn

EMBARCATION, s f, زورق, *zoourèq*

EMBARGO, s m, امیناع از خروج کسینا بحاربی, *èmtèna'*
èz khouroudjé kèchtiané tèdjarèt

EMBARQUEMENT, s m., en parlant des personnes, سوار
شدن *sèvaré kèchti choudèn*, — en parlant des
choses, بوسی بار کردن, *bè kèchti bar kèrdèn*, a صنع
فی السعنه *vèz' fi s sèfinè*

EMBARQUER, v a, بار کسی کردن, *baré kèchti kèrdèn*,
روی کسی کداسی, *roui kèchti gouzachtèn*, — 'em-
barquer, سوار کسی شدن, *sèvaré kèchti choudèn*

EMBARRAS, s m, a عوائق 'âyèqè, pr t 'âiqè, pl عوائق
'èvayèq, pr t 'avayq, مانع *manè'*, pr t *mani'* pl موانع
mèvanè', pr t *mèvani'*, حب, *zèhmèt*, pr t *zahmèt*,
— souci, a عائله *ghayèlè*, pr t *ghaîlè*, pl عوائل *ghè-*
vayèl, pr t *ghavail*, — au fig, confusion, شلوغ *chou*
louq, a هرج و مرج *hèrdj o mèrdj*, pr t *hèrdj u-*
mèrdj

EMBARRASSANT, *e*, *adj*, محب افرا, *zèhmèt èfza*, *a*. *مراحم*
mouzahèm, *pr t muzahim*

EMBARRASSÉ, *e*, *adj*, سرکردای *sèr guèrdan*, *a*. *موظل* *mou-*
'èttèl, *pr t mou'attèl*

EMBARRASSER, *v a*, برحمت انداحی *bè zèhmèt èndakh-*
tèn, مانع شدن *moussèddè' choudèn*, مانع شدن *manè choudèn*, — *au fig*, rendre obscur, سلبی کردن *choulouq kèrdèn*, معسوس کردن *mèghchouch kèrdèn*,
— *s'embarrasser* خود را برحمت انداحی *khoud ra bè zèhmèt èndakhtèn*, — *se soucier*, در بند شدن *dèr bènd choudèn*

EMBASEMENT, *s m*, بناۀ عمارت *payèyé 'èmarèt*

EMBÂTER, *v a*, بالان ری *palan zèdèn*

EMBATRE, *v a*, دور حرج را تا قی کرسی *doouré tchèrkha ra*
bè àhèn guèrèftèn

EMBAUCHER, *v a*, کرد آوردن *djèm' kèrdèn*, جمع کردن *guèrd avourdèn*, — *embaucher des ouvriers*, عمله
'èmèlè guèrèftèn, جمع کردن *djèm' kèrdèn*

EMBAUCHEUR, *EUSE*, *s*, کرد *djèm' kounèndè*, جمع کنند *guèrd àvèrèndè*, آورد *guirèndè*, — *embau-*
cheur d'ouvriers, عمله جمع کنند *djèm' kounèndèyé*
'èmèlè

EMBAUMENT, *s m*, *a* حباطه *tèhnit*, بحیط *hènàtè*,
pr t hìnàtè

EMBAUMÉ, *e*, *adj*, en parlant des cadavres, ادویه ری *èdvryè zèdè*, بحیط شده *tèhnit choudè*, — *parfumé*, خوشبوی *khoch boui*, *a*. معطر *mou'ettèr*, *pr t mou'attar*

EMBAUMER, *v a*, en parlant des corps morts, متب را ادویه

- mèryt ra èdviyè zèdèn, تهنيت كيرن tèhnt kèr dèn, — parfumer, remplir de bonne odeur, خوشبو
- khoch bou kèrdèn, موعطر كيرن mou'èttèr kèrdèn
- EMBAUMEUR**, s m, كيند تهنيت kounèdè
- EMBÉGUINER**, v a, سر سني sèr bèstèn
- EMBEILLIR**, v a, رينا كيرن ziba kèrdèn, آراستی àrastèn, — رينا سدن ziba choudèn, فسك سدن qèchèng choudèn, — embelli, e, فسك سدن qèchèng choudè
- EMBELLISSEMENT**, s m, آراس zib o-zivèr, و رور arayèch, پيراس pirayèch
- EMBERLIFICOTER (S')**, v pron, حودرا كير انداحي khoud-ra guir èndakhtèn, كير اناص guir ouftadèn
- EMBESOGNÉ**, e, adj, مسعل مèchghoulé kar, ا مسعل mèchghoul
- EMBLAVER**, v a, كينم كاسني guèndoum kachtèn, — emblavé, e, كينم كاسنه سده guèndoum kachtè choudè
- EMBLAVURE**, s f, مزرعة كينم mèzrè'èyé guèndoum
- EMBLÉE (D')**, s f, يهك دهغه yèk dèf'è, هو يهك hoou, يهك بارگي yèk barègui, ا دهغه dèf'ètèn
- EMBLÉMATIQUE**, adj des 2 g, ا سورتي sourètì, نمالي tèmsalì
- EMBLÈME**, s m, نیشان nèchan, پر t nichan, ا علم 'èlèm, نماله tèmsil, علامت 'èlamèt, پل علامات 'èlamat, موماعله moumacèlè
- EMBOIRE**, v a, رووغي مالیدن rooughèn malidèn, — s'em-boire, devenir terne, تار سدن tar choudèn

EMBOISER, v a., بهر راسی گول رسی *bè-tchèrb-zèban*
goul zèdèn

EMBOÎTEMENT, s m., جعب گمري *djouft guiri*

EMBOÎTER, v a., جعب گمري کردن *djouft guiri kèrdèn*,
— s'emboîter, جعب شدن *djouft choudèn*, نوي هم
tou hèm rèftèn

EMBOÎTURE, s f., جعبگري *djouft guiri*

EMBOLISME, s m., a کيس *kèbis*

EMBOLISMIQUE, adj des 2 g., a کيسی *kèbici*

EMBONPOINT, s m., فربهی *fèrbèhi*, تونومندی *tènoumèndi*

EMBORDURER, جاسه کداسی *hachè gouzachtèn*

EMBOUCHER, v a., بدهان کداسی *bè dèhan gouzachtèn*,
— s'emboucher, متصل شدن *djari choudèn*,
mouttècèl choudèn, — on dit qu'un homme est mal
embouché pour dire qu'il parle grossièrement, بد راس
bèd zèban, a. فحاش *fèhhach*

EMBOUCHOIR, s m., سر سبور *sèré chèrpour*

EMBOUCHURE, s f., دهنه رودخانه *dèhènèyé*
roud khanè, — d'un instrument, سر *sèr*

EMBOUER, v a., کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*

EMBOUQUER, v n., داخل بوعار شدن *dakhèlé boghaz*
choudèn

EMBOURBER, v a., بگل انداختن *bè guèl èndakhtèn*, —
s'embourber, بوي گل افشان *tou guèl ouftadèn*

EMBOURRER, v a., آکنده کردن *àkèndè kèrdèn*

EMBOURSER, v a., در کيسه کردن *dèr kicè kèrdèn*

EMBRASEMENT, s m., آتس *âtèch*, a حرف *hèriq*, pf t
harig

EMBRASER, v a, آتش زدن *âtêch zêdên*, افروختن *êfroukhtên*, — s'embraser, آفرودن *êfroukhtê choudên*, آتش گرفتن *âtêch guêrêftên*

EMBRASSADE, s f, در آغوش *dêr âghouch*, a معانیه *mou'ânêqê*

EMBRASSEMENT, s m, بوس و کنار *bous o kênar*, a معانیه *mou'ânêqê* pr t *mou'ânaqa*, مصافحه *mouçafêhê* pr t *muçafaha*

EMBRASSER, v a, در آغوش کشیدن *dêr âghouch kêchidên*, بعل گرفتن *bêghêl guêrêftên*, در بر گرفتن *dêr bêr guêrêftên*, بوسیدن *bouciden*, match کردن *match kêrdên*, — s embrasser, همدنگرا بوسیدن *hêm-diguêr ra bouçiden*, معانیه کردن *mou'ânêqê kêrdên*

EMBRASURE, s f, حای پیکره *djaî pèndjêrê*, — d'un rem part, کلوح انداز *kêlouch êndaz*

EMBRENER, v a, کس کردن *nêdjêr kêrdên*

EMBROCHER, v a, سیخ کشیدن *bê sikh kêchidên*, سیخ کردن *sikh kêrdên*

EMBROUILLEMENT, s m, پیکندگی *pitchidêgui*, a احیلاط *êkhtêlat*, pr t *ikhtilat*, اعساش *êghtêchach*, pr t *ightichach*

EMBROUILLÉ, e, adj, پیکند *pitchidê*, شلون *choulouq*, پیریشان *pêrichan*, a معسوس *mêghchouch*

EMBROUILLER, v a, شلون کردن *choulouq kêrdên*, معشوش کردن *mêghchouch kêrdên*, — s'embrouiller, شلون شدن *choulouq choudên*

EMBROUILLEUR, EUSE, s, کند *choulouq-kounêndê*

EMBRUINÉ, e, adj, سوخته *soukhtê*

EMBRUMÉ, *e*, *adj*, ابر èbr, — le temps est embrumé, هوا
 ابر است *hèva èbr èst*

EMBRUMER (*S'*), *v* *pron*, ابر سدن *èbī choudèn*

EMBRUNIR, *v* *a*, نبره رنگ کردن *siah kèrdèn*,
tirè rèng kèrdèn

EMBRYOLOGIE, *s f*, *a* حب عن الحسب *bèhs 'èn èl djènīn*

EMBRYON, *s m*, *a* حسی *djènīn*

EMBUCHÉ, *s f*, دام مکرو حبله *dam huyèl*, دام مکرو
mèkr o hilè

EMBUSCADE, *s f*, کمینگاه *kèmin gah*, *a* کمین *kèmin*

EMBUSQUER, *v* *a*, در کمین کداسی *dèr kèmin gouzach*
tèn, در کمین رساندن *dèr kèmin nechandèn*, — s'em-
 busquer, در کمین نسسی *dèr kèmin nèchèstèn*

ÉMENDER, *v* *a*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*

ÉMERAUDE, *s f*, *a* زمرد *zoumourroud*, *pr t* زمرد *zumrud*

ÉMERI, *s m*, سباد *sèmbadè*, *a* سبادج *soumbadèdj*

ÉMERILLON, *s m*, petit oiseau de proie, مرعک سکاری
mourghèké chèkarī

ÉMÉRITE, *adj*, خارج ار عمل *kharèdj èz 'èmèl*

ÉMERSION, *s f*, اندای ظهور ستاره *èbtèdar zèhouré sèiyarè*

ÉMERVEILLÉ, *e*, *adj*, در سگف مانده *dèr chèguèft mandè*,
 حیران مانده *hèiran mandè*, *a* معجب *mout'èddjèb*

ÉMERVEILLER, *v* *a*, در سگف انداحی *dèr chèguèft èn*
dakhtèn, محتر انداحی *bè hèirèt èndakhtèn*, محتر
 در سگف *moutèhèiyèr kèrdèn*, — s'émervéiller, سگف
 در سگف *dèr chèguèft mandèn*, مات ماندن *mat mandèn*,
 محتر حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, محتر سدن
moutèhèiyèr choudèn

ÉMÉTIQUE, s m, دوائی فی dèvai qèi, a معتی mouqèn,
pr t mouqau

ÉMETTRE, v a, produire au dehors, اظهار داسی èzhar
dachèn, اترار کردن èbraz kèrdèn, — mettre en circu-
lation, رواج دانی rèvadj dadèn

ÉMEUTE, s f, شورش chourèch, a احلال èkhtèlal, pr t
ikhtilal, فساد fècad

ÉMEUTIER, iÈRE, s, فتنه انگیز fètne ènquiz

ÉMIER, v a, حر کردن khourd kèrdèn

ÉMIETTER, v a, نان حر کردن nan khourd kèrdèn (ou
ریزه کردن rizè kèrdèn)

ÉMIGRATION, s f, t کوچ koutch, a دجله و طی djèla'è vètèn,
pr t djèlai vètèn, ترک وطن tèrké vètèn, pr t tèrki vè
tèn, مهاجر mouhadjèrèt

ÉMIGRANT, e, adj V ÉMIGRÉ

ÉMIGRÉ, e, adj et s, ترک وطن tèrké vètèn kèrdè, a.
مهاجر mouhadjèr, pr t muhadju

ÉMIGRER, v n, کوچ کردن koutchdèn, کوچ کردن
kèrdèn, ترک وطن tèr ké vètèn kèrdèn

ÉMINCER, v a, نازک کردن nazèk kerdèn, نازک
bouridèn

ÉMINEMMENT, adv, مراتب mountèhai mèratèb,
باعتب bè ghayèt, a فوق العاده foouq oul ghayè, pr t
fèvq ul ghayè

ÉMINENCE, s f, بلند دای djai boulènd, پسته pouchtè, —
titre, son éminence, a عالیجناب 'alì djènab

ÉMINENT, e, adj, بلند boulènd, a. مربع mourtèfè' pr t
murtèfi', رفیع rèfi', — excellent, بسیار bèciar

khoub, کمال *bè hëddé kèmal*, *a* *è'èla*, *pr*
t a'la, عالی *'àli*

ÉMIR, *s m*, *a*, امیر *émir*, *pl* امرا *oumèra*

ÉMISSAIRE, *s m*, *a*, مأمور محفی *mè'émouré mèkhfi*

ÉMISSION, *s f*, *a* صدور *soudour*, خروج *khouroudj*

EMMAGASINER, *v a*, بوی انبار *èmbar kèrdèn*, انبار کردن
tou èmbar gouzachtèn

EMMAIGRIR, *v a*, لاجر کردن *laghèr kèrdèn*, — *v n*, لاجر
laghèr choudèn

EMMAILLOTTER, *v a*, در فداای نسبی *dèr qoundaq bès*
tèn, در فضاظ نسبی *dèr koumat bèstèn*

EMMANCHEMENT, *s m*, *a*, اتصال *èttèçal* V JOINTURE

EMMANCHER, *v a*, کداسی دسه *dèstè gouzachtèn*

EMMANCHEUR, *s m*, کدار دسه *dèstè gouzar*

EMMARINÉ, *e*, *adj*, بدبا عایب کرده *bè dèria 'adèt kèrdè*

EMMARINER, *v a*, عملکاح کسی جمع کردن *'emèlèdjàté*
kèchtî djèm' kèrdèn

EMMÉNAGEMENT, *s m*, ترتیب اسباب خانه *tèrtibé èsbabé*
khanè

EMMÉNAGER, *v a*, اسباب خانه را ترتیب دادن *èsbabé kha*
nè ra tèrtib dadèn, — *emménagé*, *e*, ترتیب اسباب خانه
èsbabé khanè tèrtib choudè (ou *mourèt-tèb choudè*)

EMMENER, *v a*, همراه بردن *hèm rah bourdèn*, — *emmener*
par force, زور بردن *bè zour bourdèn*

EMMENOTTER, *v a*, زنجیر بستن نسبی *zèndjir bè-dèst*
bèstèn

EMMIELLER, *v a*, نانکسی اندود کردن *bè-ènguèbîn èndoud*

kèrdèn, — emmiellé, e, اندودە بە ینگۆدبێن *bè ènguèbîn*
èndoudè, a. معشل *mou'èssèl*

EMMITOUFLER, v a, با پوسنی پوشاندن *ba poustîn pou-*
chandèn, در پوسنی کرن *dèr poustîn kèrdèn*

EMMUSELER, v a V MUSELER

ÉMOI, s m V ÉMOTION

ÉMOLLIENT, s m, دواى ملتى *dèvaî moulèyîn*, — adj
émollient, e, نرم کنده *nèrm-kounèndè*

ÉMOLUMENT, s m, سود *soud*, a. مععب *mènfe'èt* pr t
mènfa'at, مواحب *mèvadjèb*

ÉMONDER, v a, حسودى *khouchoudèn*, ou *khèchoudèn*,
 ریاضی درختانرا بریدن *chakh-haî ziadètî dè*
rèkhtan ra bouridèn

ÉMONDES, s f pl, ریاضى درختان *chakh haî dè-*
rèkhtan bouridè

ÉMONDEUR, s m, ریاضى ساح *bourèndèyé chakhé*
dèrekht

ÉMOTION, s f, حس قلب *tèpèché qelb*, a. اضطراب *èztèrab*,
 همکام *hèyèdjan*

ÉMOTTER, v a, کلوح سکسنی *kèloukh chèkèstèn*

ÉMOUCHER, v a, مکس براندن *mèguès pèrandèn*

ÉMOUCHET, s m, برمى *tèroumtai* (t. برمى)

ÉMOUCHOIR, s m, مکس بران *mèguès-pèran*

ÉMOUDRE, v a, دكرح بر کردن *bè tchèrkèh tiz kèrdèn*

ÉMOULEUR, s m, نرم کنده *tiz-kounèndè*

ÉMOUSSER, v a, کند کردن *kound kèrdèn*, — s'émousser,
 کند شدن *kound choudèn*

ÉMOUVOIR, v a mettre en mouvement ۴ آ د

bè hèrekèt àvourdèn, — de compassion, سرّحم آوردن
 bè tèi ehhoum àvourdèn, برقب آوردن bè rèqqèt àvourdèn, — agiter, مصطرب کردن mouztèrèb kèrdèn, — s'émouvoir, مصطرب شدن mouztèrèb choudèn, — s'émouvoir, se mettre en mouvement, بحرکب آمدن
 be hèrekèt àmèdèn

EMPAILLEUR, EUSE, آکند کر àkèndè guèr

EMPALEMENT, s m V EMPALER

EMPALER, v a, سر سر سیره ساندن bèr sèrè nèizè nè chandèn

EMPAN s m, حب vèdjèb, a سر chèbr, pr t chabr

EMPAQUETER, v a, بوی بوعكه نسبی toui boughtchè bèstèn

EMPAVER (S') v pron, مصطرب کردن zèbt kèr dèn, مصطرب شدن moutècèrèf choudèn

EMPATEMENT, s m, حمیر آلودگی khèmîr àloudègui

EMPATER, v a, rendre pâteux, حمیر آلود کردن khèmîr-àloud kèrdèn, — couvrir de pâte, بوی حمیر کداسی toui hhèmîr gouzachtèn

EMPAUMER, v a, بوندرآ نکف دسب کردن toupè 1 a bè kèfé dèst guèrèftèn

EMPÊCHÉ, e, adj مسموع مبع سده mèn' choudè, a مسموع mèmnu'

EMPÊCHEMENT, s m, a ممانع moutanè'èt, pr t muma na'at, مانع manè', pr t man', عانعه 'àvèqè, pr t 'aigè, pl عوانع 'èvayèq, pr t 'avaig

EMPÊCHER, v a, ممانع کردن nè gouzachtèn, ممانع شدن moutanè'èt kèrdèn, مبع مانع manè' choudèn, مبع کردن mèn' kèrdèn

EMPEIGNE, s f, روى كفش *rouï kèfch*

EMPENNER, v a, دمبر بر نصب كردن *bè-tur pèr nèsb kèrdèn*

EMPEREUR, s m, امپراطور *èmpèratour*, — vive l'empereur, آبرو *àbroun*, ناسد امپراطور سلامت *èmpèratour sèlamèt bachèd*

EMPESAGE, s m, نچاسته روى *nèchastè zèni*

EMPESER, v a, نچاسته روى *nèchastè zèdèn*, آهار روى *àhar zèdèn*, — empesé, e, نچاسته روى *nèchastè zèdè*

EMPESEUR, EUSE, v s, نچاسته روى *nèchastè zèn*

EMPESTÉ, e, adj, طاعوبى *ta'ouni*, — infecté de mauvaise odeur, بد بو *bèd bou*, a موقتى *moutè'effèn*, pr t mu *tè'affin*

EMPESTER, v a, طاعوبى كردن *ta'ouni kèrdèn*, — infecter de mauvaise odeur, بد بو دادن *bèd bou dadèn*, نچاسته روى *tè'èffoun kèrdèn*

EMPÊTRER, v a, كبر انداختن *guir èndakhtèn*, — s'em-
pêtrer, كبر افكادن *guir ouftadèn*

EMPHASE, s f, خود مانى *khoud nèmayi*, كتر و *kèrr o fèrr*

EMPHATIQUEMENT, adv, كتر و *bè kèrr o fèrr*

EMPHATIQUE, adj des 2 g, خود مانا *khoud nèma*, كتر و *ba kèrr o fèrr*

EMPHYSÈME, s f, a تنهه *tènèffoukhé riè*

EMPHYTÉOSE, s f, احاره مدت طولانى *èdjarèyé mouddètè toulan*

EMPHYTÉOTE, s m, صاحب احاره مدت طولانى *sahèbè èdjarèyé mouddètè toulan*

EMPHYTÉOTIQUE, adj des 2 g, منعلى احاره مدت *moutè'èllèq bè èdjarèyé mouddètè toulan*

EMPIÈTEMENT, s m, دست درآری *dèst-dèrazi*, ا. عتّی *tè'èddi*

EMPIÈTER, v n, دست درآری کردن *dèst-dèrazi kèrdèn*,
از حدّ خود تجاوز کردن *èz hèddé khoud tèdjavouz kèr dèn*

EMPIFFRER, v a, یاد حیر حوراندن *ziad tchiz khouran dèn*, — s'empiffrer, یاد حیر حوریدن *ziad tchiz khourdèn*

EMPILEMENT, s m, روی هم دگر بوندن *roui hèm-diguèr boudèn*

EMPILEB, v a, بالای یکدیگر نهان *balan yèk diguèr nè hadèn*, روی هم گذاشتن *roui hèm gouzachtèn*

EMPIRE, s m, دولّت ساهیسی *dooulété chahènachah*,
سلطنتی دولّت *dooulété èmpèratouri*, ا. سلطنت *sèltènèt*, pr t *saltanat*, — ascendant, ا. تسلّط *tè cèllout*

EMPIREB, v a, بدتر کردن *bèd tèr kèrdèn*, — v n, بدتر شدن *bèd tèr choudèn*

EMPIRIQUE, adj des 2 g, a, عملی *'èmèli*

EMPIRISME, s m, کار آرومی عمل *karé èz roui 'èmèl*, —
en parlant de médecine, ا. طبّی عملی *tèbbé 'èmèli*, pr t *tibbi 'amèli*

EMPLACEMENT, s m, جای *djai*, — a محلّ *mèhèll*, pr t *mahall*, موضع *moouqè'*, pr t. *mèvqa'* موضع *moouzè'*, pr t *mèvzi'*

EMPLÂTRE, s m., a. مرهم *mèrhèm*, pr t *mèlhèm*

EMPLETTE, s f., ا. حریّد *khèrid*, ا. مایعہ *moubayè'è*, اشیرا *èchtèra*, pr t *ichtira*

EMPLIR, v a., ملو کړډس *pour kèrdèn*, ملو کړډس *mèmlou kèrdèn*

EMPLOI, s m., usage, a صرف *sèrf*, pr t *sarf*, مصرف *mès-rèf*, pr t *masrèf*, استعمال *èstè'mal*, pr t *isti'mal*, — service, a., مأموریت *mè'èmouriyèt*, خدمت *khèd mèt*, pr t *khèdmèt*, vulg *khèzmèt*, — occupation, کار *kar*, a سعل *choughl*, مسعله *mèchghèlè*, pr t *mèch-ghalè*

EMPLOYÉ, s m., نوکر *nooukèr*, — serviteur, نوکر *nooukèr*, خدمتکار *khèdmèt kar*, a. خادم *khadèm*, pr t. *khadim*

EMPLOYER, v a., مصرف رساندن *bè-kar boudèn*, مصرف رساندن *bè mèsrèf rècanidèn*, استعمال کړډس *èstèmal kèrdèn*, مېړه داسې *mèsrouf dachtèn*, مېړه داسې *khèrdy kèrdèn*, — employer de l'argent, پېل مصرف رساندن *poul bè mèsrèf rècanidèn*, — donner de l'occupation, نېکروا *bè kar mèchghoul dachtèn*, نېکروا *bè kar va dachtèn*, — employé e, استعمال *èstè'mal choudè*, a مسعمل *moustè'mè'*

EMPLUMER, v a V empenner, — s'emplumer, ou se remplumer, terme fam, s'enrichir, کار و بار حوډرا *kar o baré khoud ra sakhtèn*, غېمې شډن *ghèm choudèn*

EMPOCHER, v a., حب انداختن *tou d'ib èndakh tèn*, حب کداسې *tou d'ib gouzachtèn*

EMPOIGNER, v a., رېوډن *rouboudèn*, رېوډن *tou moucht guèrèftèn*, حص کړډس *qèbz kèrdèn*

EMPOIS, s m., نېچاسته *nèchastè*, pr t *nichasta*, آهار *d'har*

EMPOISONNEMENT, s m, زهر دښ *zèhr dadèn*, ا سمسم *tèsmm*

EMPOISONNER, v a, زهر دښ *zèhr dadèn*, مسموم کړئ *mèsmoum kèrdèn*, — s'empoisonner, زهر خوړئ *zèhr khourdèn*, — مسموم کړئ *khoud ra mèsmoum kèrdèn*, — empoisonné, e, زهر خوړئ *zèhr khourdè*, a مسموم *mèsmoum*

EMPOISONNEUR, e, s, زهر خوړاند *zèhr dèhendè*, زهر خوړاند *zèhr khouranèndè*, a سامم *samèm*, pr t samim

EMPOISSER, v a, برب اښوئ *bè zèft èndoudèn*

EMPOISSONNER, v a, ماهی دار کړئ *mahî dar kèrdèn*

EMPORTÉ e, adj, توند مډ *tound mèzadj*, آتس *âtèch mèzadj*

EMPORTE PIÈCE, s m, a مسراط *mèchrat*

EMPORTEMENT, s m, توند مډ *tound mèzadj*, توند خوږی *tound khoyi*, a غڙڅ *ghèzèb*, pr t ghazab

EMPORTER, v a, برد اسی *bourdèn*, برد اسی *bèr dachtèn*, — obtenir, faire réussir, اړ پمس کړئ *èz pich bourdèn*, emporter d'assant, بهکم دساکر کړئ *bè houdjoum tèskhir kèrdèn*, — برد اسی *bè yourèch guèrèftèn*, — l'emporter, prévaloir, فایف آمدن *fayèq àmèdèn*, — s'emporter, کج حلف سښ *kèdj khoulq choudèn*, — خښمناک شښ *khèchmnak choudèn*, آتس *âtèch guèrèftèn*

EMPOTER, v a, کډاشی *tou kouzè gouzachtèn*

EMPOURPRER, v a, فرمر کړئ *sourkh kèrdèn*, فرمر کړئ *qèrmèz kèrdèn*

EMPREINDRE, v a, نغش نسی *nèqch bèstèn*

EMPREINTE, s f, نەڭچەس nêqch, pr t naqch, نەڭچان nêchan,
pr t nîchan

EMPRESSÉ, e, adj, شەتاب سەنەکان chêtâb kounan, شە
تابەندە, دەست پەشاکە dèst patchè, ئەدجەلە-
کونەندە a مەستە ئەدجەل, pr t musta'djèl

EMPRESSEMENT, s m, شەتاب chêtâb, a, ئەدجەلە 'èdjèlè, pr
t 'adjèlè, مەبادەرەت moubadèrèt

EMPRESSER (S'), v pron, شەتاب کردن chêtâb kèrdèn,
شەتافتەن chêtâftèn, ئەدجەلە کردن 'èdjèlè kèrdèn, مەبادەرەت
کردن moubadèrèt kèrdèn

EMPRISONNEMENT, s m, a, هەبس هەس hêbs, pr t habs, مەه‌بوسەت
مەه‌بوسەت mēhbouciyèt, pr t mahbouciyèt

EMPRISONNER v a, زندانی کردن zèndanî kèrdèn, بیدان
بە زندان èndakhtèn, هەبس کردن hêbs
kèrdèn, مەه‌بوس کردن mēhbous kèrdèn, — em-
prisonné, e, زندانی zèdanî, a مەه‌بوس mēhbous, pr t.
mahbous

EMPRUNT, s m, a, قەرز قەرز qèrz, pr t qarz, ئەستەق
راز, pr t istsiqraz, — faire un emprunt, قەرز کردن
qèrz kèrdèn

EMPRUNTER, v a, قەرز قەرز qèrz kèrdèn, قەرز
قەرز guèrèftèn, عەرەب قەرز 'ârîyèt guèrèftèn, — em-
prunté, e, a عەرەبی 'ârîetî

EMPRUNTEUR, EUSE, s, قەرز کەندە qèrz kounèndè

EMPUANTIR, v a, بەد بو کردن béd-bou kèrdèn

EMPUANTISSEMENT, s m, بەد بوژی béd bouyî

EMPYÈME s m, a, کۆمە عەندە kōumèyé ghèzizèt, a اح‌مەع
رەم èdjtéma'é rim.

EMPYRÉE, s m, a. فلك الافلاك *fèlèk oul èflak*, عالم حروب
'*alèmé djèbèrout*

EMPYREUME, s m., روعى سوخته *bouï rooughèné*
soukhètè

ÉMU, e, adj, a. مصطرب *mouztèrèb*, pr t *mouztarib*, متأثر
moutèsser, pr t *mutèssir*

ÉMULATEUR, TRICE, s, عطفه كار *ghèbtè-kar*, pr t. *ghib-*
tè kiar

ÉMULATION, s f, a. معاضل *tèfazoul*, مبارات *moubarat*,
مرتب *eddè'ar mèzyèt*, a عطفه *ghèbtè*, pr t
ghibtè

ÉMULE, s m, a. طالب مرتب *talèbé mèzyèt*, pr t *talib*
mèzyèt, رقيب *rèqib*, pr t *raqib*

ÉMULSION, s f, سيرة نور *churèyé bouzour*

EN, prép, در *dèr*, به *bè*, از *èz*, — en France, در مملکت
dèr mèmlekètè francè, — il va en France,
در مملکت فرانسه میرود *bè mèmlekètè francè mi-*
rèvèd, — en dix jours, در ده روز *dèh rouzè*, در ده روز
dèr dèh rouz, — en français, در زبان فرانسه *bè zèbané*
francè, — j'en viens, از اینجا میام *èz èndja mi-a-*
yèm, — j'en ai, از آن دارم *èz àn darèm*

ÉNALLAGE, s m, terme de gram, a. انقلاب الامة في النحو
èngèlab-oul èzmènè fin nèho

ÉNAMOUREE, v a, عاشق کردن *'achèq kèrdèn*, — s'èna-
mourer, عاشق شدن *'achèq choudèn*

ÉNARRATION, s f, a. روایت مبدئیه *rèvayètè mèdidè*, pr
t. *riwayètè mèdidè*

ÉNARTHROSE, s f, a. وفده العظم *vaqbèt oul-'azm*

ENCADREMENT, s m, چارچوبه سدن *tchar-tchoubè choudèn*

ENCADRER, v a, چارچوبه کردن *tchar tchoubè kèrdèn*, ou
میان چارچوبه *tchèhar-tchoubè kèrdèn*,
میان چارچوبه *miané tchar-tchoubé gouzachtèn*

ENCAGER, v a, بوی قفس در قفس کردن *dèr qèfès kèrdèn*,
بوی قفس *tou qèfès gouzachtèn*

ENCAISSEMENT, s m, در صندوق کردن *dèr sèndouq kèrdèn*

ENCAISSER, v a, در صندوق گذاشتن *dèr sèndouq gou-
zachtèn*

ENCAN, s m, a. حراج *hèrad*, مراد *mèzad*, — à l'encan,
در حراج *dèr hèrad*, — vendre à l'encan, در حراج
فروختن *dèr hèrad fouroukhtèn*

ENCANAILLER (S'), v pr, با او باس آمیزش کردن *ba ooubach
àmizèch kèrdèn*, با ناکسان آمیزش کردن *ba na-kèçan
àmizèch kèrdèn*

ENCAPUCHONNER (S'), v pr, سرپوشاندن *sèr pouchandèn*

ENCAQUER, v a, بوی پنب گذاشتن *touï pip gouzachtèn*

ENCASTRER, v a V ENCHASSER

ENCAUSTIQUE, s f, روغن مومی *rooughèné moum*

ENCAVER, v a, در زیر زمین گذاشتن *dèr zir zèmin gouzachtèn*

ENCAVEUR, s m, در زیر زمین *gouzarèndèyé dèr
zir zèmin*

ENCEINDRE, v a, دور دور کردن *doour a-doour guèrèftèn*,
احاطه شده *èhatè kèrdèn*, — enceint, e, احاطه
شده *èhatè choudè*

ENCEINTE, s f, حصار *tchèpèr*, دیوار *divai*, محوطه *mouharratè*

ENCEINTE, adj f, آنست *àbèstèn*, a. حامله *hamèlè*, pr t
hamilè

ENCENS, s m, کندر *koundour*, a لسان *louban*, — flatterie,
a مداهنه *moudahènè*

ENCENSEMENT, s m, کور کردن *boukhour kèrdèn*

ENCENSER, v a, کور کندر دادن *boukhouré koundour dadèn*, — louer, کس کردن *sètayèch kèrdèn*, ثنا
سودن *sèna goftèn*, مدح کردن *mèdh kèrdèn*, سوتودن
soutoudèn

ENCENSEUR, s m, ساکو *sèna gou*

ENCENSOIR, s m, کندر دان *koundour dan*, کوردان *bou-*
khour dan, a مکر *mèdjmer*, مکره *mèbkhèrè*

ENCÉPHALE, s m, مغر کله *mèghzé kèllè*

ENCHAÎNEMENT, s m, پیوستگی *pèwèstègu*, a اتصال *ètè-*
gal, pr t *ittigal*, سلسل *tècèlsoul*, ربط *rebt*, pr t
rabt, رابط *rabètè*

ENCHAÎNER, v a, زنجیر کردن *zèndjir kèrdèn*, زنجیر
با *ba-zèndjir bèstèn*, — enchaîné, e, زنجیر کرده
zèndjir kèrdè, در زنجیر *dèr zèndjir*

ENCHAÎNURE s f V ENCHAÎNEMENT

ENCHANTELER, v a, کداسی کاه *bè dèst gah gou-*
zachtèn

ENCHANTEMENT, s m, charmé, افسون *èfsoun*, جادوگری
djadou guèr, جادوئی *djadouyi*, a سحر *sèhr*, pr t
sìhr, — au fig, merveille, حیرت انگیزی *hèirèt-*
ènguizi, سحر انگیزی *chèguèf ènguizi*, a.
استغراب *èstèghrab*, pr t *istighrab*, معرکه *mè'èrèkè*, pr
t *ma'rèkè*

ENCHANTER, v a, جادوئی کردن *djadouyi kèrdèn*, افسون
مسحور *èfsoun kèrdèn*, سحر کردن *sèhr kèrdèn*

mèshour kèrdèn, — *fig*, حیران کردن *hèi ran kèrdèn*, مسعوف حیر کردن *moustèghrèqé hèirèt kèrdèn*, — il signifie aussi rendre content, مسرور کردن *mèsrour kèrdèn*, خوشوقت کردن *khoch vèqt kèrdèn*, مسعوف کردن *mèch'ouf kèrdèn*, خوشحال کردن *khoch hal kèrdèn*, شاد کردن *chad kèrdèn*, — enchanté, e, مسکور شده *mèshour choudè*, a مسکور *mèshour*, — content, خوشوقت *khoch vèqt*, خوشحال *khoch hal*, a مسرور *mèsrour*

ENCHANTEUR, ERESSE, s, پریانسا *pèri èfsa*, پریان *pèri khan*, جادوگر *djadou guèr*, افسونگر *èfsoun guèr*, a ساحر *sahèr*, pr t *sahir*

ENCHAPERONNER, v a, کلاه بر سر نهادن *koulah bèr sèr nèhadèn*

ENCHÂSSER, v a, توی در کداسی *tou dèrz gouzachtèn*, داخل کرو کردن *ferou kèrdèn*, *dakhèl kèrdèn*

ENCHÂSSURE, s f, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*

ENCHAUSSEUR, v a, بوساندن *bè kah pouchandèn*

ENCHÈRE, s f V ENCAN

ENCHÉRIR, v a, قیمت را زیاد کردن *qèimèt ra ziad kèrdèn*, قیمت افزودن *bèr qèimèt èfzoudèn*, — v n, گران شدن *guèran choudèn*

ENCHÉRISSEMENT, s m, افزایش قیمت *èfzayèché qèimèt*.

ENCHÉRISSEUR, s m, افزایش دهنده قیمت *èfzayèndèyè qèimèt*

ENCHEVÊTRER, v a, افسار کردن *èfsar kèrdèn*, — s'enchevêtrer, به بند افسار گمر کردن *bè bèndé èfsar guir*

kèrdèn, — au fig, بکار بد کړس *bè karé bəd*
guir kèrdèn

ENCHIFFREMENT, s m, گڼنه سلسې سې *guèrèftè-chou-*
dèné bini

ENCHIFFRENER, v a, کړونکی سې سې *ba'ècé*
guèrèftegui bini choudèn

ENCLAVE, s f, زمين ملاکې زمين *zèminé moulhèq*
bè-zèminé diguèr

ENCLAVEMENT, s m, a. الحاق *èlhaq*, pr t *ilhaq*

ENCLAVER, v a, داخل ملاکې کړس *moulhèq kèrdèn*, داخل
 کړس *dakhèl kèrdèn*

ENCLIN, e, adj, a مائل *mayèl*, pr t *mail*

ENCLOÎTRER, v a, در بند کړس *dèr dèr zèndani*
kèrdèn

ENCLORE, v a, دورادور بندوار کړس *doour a doour bè-*
divar guèrèftèn

ENCLOS, s m, a حياط *hèyat*

ENCLOS, e, adj, دور يا دورديوار څخه *doour ta doour divar*
guèrèftè, دورادور څخه *doour a doour tchèpèr zèdè*

ENCLOUER, v a, مېچ کولس *mikh zèdèn*, مېچ کولس
mikh koubidèn (ou کوبس *kouftèn*)

ENCLOUURE, s f, مېچ څخه *zèkhmé mikh*, — au fig, ob-
 stacle V ce mot

ENCLUME, s f, سندان *sèndan*

ENCLUMEAU, s m, سندان سې *sèndané dèst*

ENCOCHER, v a, څړ کړس *zèh kèrdèn*

ENCOFFLER, v a. V ENCAISSER

ENCOIGNURE, s f, کوسه دېوار *gouchèyé divar*

ENCOLURE, s f, d'un cheval, سرو کړی اسب *sèr-o guèr-dèné èsp*

ENCOMBRE, s m V EMBARRAS

ENCOMBREMENT, s m, انسداد راه *ènsèdadé rah*

ENCOMBRER, v a, راه را مسدود کړی *rah-ra mèsdoud kèrdèn*

ENCOUNTER, s f, à l'encontre, بمخالفت *bèr khèlaf*, *bè moukhalèfèt*, a صدت *zèdd*, pr ت *zidd*

ENCORE, adv, باز *baz*, دنگر *diguèr*, هڼوز *hènouz*, — encore une fois, دغه دنگر *dèf'èyé diguèr*, — il n'est pas encore venu, هڼوز ننه یامده اسب *hènouz nè yamèdè èst*, — pas encore, نه هڼوز *nè hènouz*, — de nouveau, باز *baz*, *èz noou*, دوباره *dou barè*

ENCORNER, v a, ساحدار کړی *chakh dar kèrdèn*, — en corné, e, ساحدار *chakh dar*

ENCOURAGEMENT, s m, a تسویف *tèchvîq*

ENCOURAGER, v a, تسویف آوردی *bè choouq àvourdèn*, تعبیر *bè ghèirèt àvourdèn*, تسویف کړی *tèchvîq kèrdèn*

ENCOURIR, v a, مساکف سدی *moustèhèqq choudèn*

ENCRASSER, v a, حرك کړی *tchèrk kèrdèn*, — s'encrasser, حرك سدی *tchèrk choudèn*

ENCRE, s f, a مرکب *mourèkkèb*

ENCRIER, s m, مرکبداں *mourèkkèb dan*, قلمداں *qè-lèm dan*

ENCROUTER, v a, اندودن انداش کړی *èndayèch kèrdèn*, *èndoudèn*, — s'encrouter, اندوده سدی *èndoudè choudèn*

ENCUIRASSER, v a, چهار آینه پوساندی *tchèhar-àinë pou-*

chandèn, — s'encuirasser, چهار آینه پوشیدن *tchèhar dîne pouchidèn*

ENCUIVER, v a, بوی بسیار کردن *touï nèspar kèrdèn* (ou ریکس *rikhtèn*)

ENCYCLIQUE, s et adj f V CIRCULAIRE

ENCYCLOPÉDIE, s f, a دار العلوم *dar oul 'ouloum*, محکم العلوم *mèkhezèn oul 'ouloum*

ENCYCLOPÉDIQUE, adj des 2 g, a متعلق بدار العلوم *mou-tè'llèq bè dar oul ouloum*

ENDÉMIQUE, adj des 2 g, دومی *boumî*, — maladie en démique, مرض بومی *mèrèzé boumî*

ENDENTÉ, e, adj, دنداندار *dèndan dar*

ENDENTER, v a, دنداندار کردن *dèndan dar kèr dèn*

ENDETTER, v a, زیربار فرض انداختن *zîré baré qèrz èn dakhtèn*, وامدار کردن *vam dar kèrdèn*, قرضدار کردن *qèrz dar kèrdèn*, مدیون *mègrouz kèrdèn*, قرضدار شدن *mèdioun kèrdèn*, — s'endetter, قرضدار شدن *qèrz dar choudèn*, مدیون *mègrouz choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*, — endetté, e, قرضدار *qèrz dar*, a مدیون *mèdioun*

ENDÉVER, کج حلق بودن *kèdj khoulq boudèn*, — endévé, e, کج حلق *kèdj khoulq*

ENDIABLÉ, e, adj V FURIEUX

ENDIABLER, v n V ENRAGER

ENDIMANCHER (S'), v pron, رحب علی پوشیدن *rèkhté 'èdi pouchidèn*

ENDIVE, s f, هندبای کاسی *kasni kouhi*, a هندبای بتری *hèndèbaï bèrri*

ENDOCTRINER, v a, یاد دانیس *yad dadèn*, تعلیم دانیس *tè'-lm dadèn*

ENDOMMAGEMENT, s m, خرابی *khèrab*

ENDOMMAGER, v a, خراب کردن *zayè' kèrdèn*, صانع کردن *khèrab kèrdèn*

ENDORMIR, v a, خواباندن *khabanidèn*, — s'endormir, خواب رفتن *khàb rèftèn*, خوابیدن *khàbidèn*

ENPOSSER, s m a, حواله *zèhrnyè*, ضهرته *hèvalè*

ENDOSSEER, v a, mettre sur son dos, پوشیدن *pouchidèn*, بدوش انداختن *bè douch èndakhtèn*, — un billet, حواله کردن *hèvalè kèrdèn*, — fig, charger quelqu'un de quelque chose de désagréable, نگرش کسی *bè guèrdèné kèci èndakhtèn*

ENDOSSEUR, s m, حواله کننده *hèvalè kounèndè*

ENDROIT, s m, جای *djaj*, a مکان *mèkan*, pr t *mèkian*, pl اماکی *èmakèn*, pr t *èmakin*, محلل *mèhèll*, pr t *ma hall*, مأوا *mè'èva*

ENDUIRE, v a, اندود کردن *èndoudèn*, اندود کردن *èndoud kèrdèn*

ENDUIT, s m, انداو *èndav*, دوش *dous*

ENDURANT, e, adj, a ممتدل *moutèhèmmèl*, صابر *sabèr*, pr t *sabir*

ENDURCIR, v a, سفت کردن *sèft kèrdèn*, سبک کردن *sèkht kèrdèn*, — s'endurcir, سفت شدن *sèft choudèn*, سبک شدن *sèkht choudèn*

ENDURCISSEMENT, s m, il n'est guère d'usage qu'au fig, بی مروتی *bì-mourou vèti*, سبک دلی *sèkht dèli*

ENDURER, v a, تاب آورښ tab *avourdèn*, تاب داسې tab *dachtèn*, سډى مټکل مټکل moutèhèmmèl *choudèn*

ÉNERGIE, s f, a. قوت نېس qouvveté *nèfs*, قوت qouvvet, — d'un remède, قوت دوا qouvveté *dèva*

ÉNERGIQUE, adj des 2 g, با قوت ba qouvvet, با نامر ba *tè'ècir*, a قوتې qèvi, pr t qavi, موټر mou'èssèr, pr t muèssir

ÉNERGIQUEMENT, adv, به قوت بهام bè qouvveté *tèmam*, کمال به قوت bè *kèmulé qouvvet*, موټرانه mou'èssèranè

ÉNERGUMÈNE, s m, possédé du démon, a حتى d'ènni, — fig enthousiaste, a محذوب mèdizoub

ÉNERVER, v a, بی قوت کړس bi qouvvet *kèrdèn*, — s'é-
nerver, سب سډى bi qouvvet *choudèn*, سب سډى
soust *choudèn*, زبون سډى zèboun *choudèn*, — énérvé,
e, سب soust, بی قوت bi qouvvet, زبون zèboun

ENFAÎTEAU, s m, هې سوډال ميان soufalé *mian tèh*

ENFAÎTEMENT, s m, سرب سپام tèkhtèyé *sourbé pouchtè bam*

ENFAÎTER, v a, پيسام پوساندې balai *pouchtè bam ra pouchandèn*

ENFANCE, s f, کړدکې koudèki, a طعونتې toufoulyèt, صاوب sèbavèt, pr t sabavèt

ENFANT, s des 2 g, بچه bètche, کړدک koudèk, a. طفل tefl, pr t tɪfl, pl اطفال ètfal

ENFANTEMENT, s m, زه zèh, رانس zayèch, وضع همل vèz'è *hèml*

ENFANTER, v a, اټيدس, zayidèn, وضع حمل کړس vèz'è *hèml kèrdèn*

ENFANTILLAGE, s m, کار دجه گانه *karé bètchèganè*, احوال دجه گانه *èhvalé bètchèganè*

ENFANTIN, INE, adj, دجه وار, *bètchè var*, مانند طفل *manèndé tèfl*, a طعلی *tèfl*

ENFARINER, v a, آرد آلود کردن *àrd àloud kèrdèn*, آرد آلود *bè àrd àloudèn*

ENFER, s m, دوزخ *douzèkh*, a جهنم *djèhènnèm*

ENFERMER, v a, en parlant des personnes, در حاتی سستی *dèr djayî bèstèn*, حس کردن *hèbs kèrdèn*, — en parlant des choses, محفوظ داسستی *gouzachtèn*, محفوط داسستی *mèhfouz dachtèn*, — s'enfermer, در اوطاورا بر حود *dèré otaq ra bèr khoud bèstèn*, حلوب کردن *khèlvèt kèrdèn*

ENFERRER, v a, مع را فرو کردن *tigh ra fèrou kèrdèn*, — embrocher, سنج بستن *bè sikh kèchidèn*, — s'en ferrer, حود را به مع انداحسی *khoud ra bè tigh èn daktèn*, — fig, se nuire à soi même, نکود صبر کردن *bè khoud zèrèr zèdèn*, حود را کبر انداحسی *khoud ra guir èndaktèn*

ENFILADE, s f, راسه *rastè*

ENFILER, v a, سرنج بستن *nèkh bè souzèn kèchi dèn*, سرنج از سوراخ کردن *nèkh èz sourakhé souzèn gouzèranidèn*, — enfiler des perles, مروارید برشته *mourvarid bè rèchtè kèchidèn*

ENFIN, adv, باری *bari*, a خلاصه *khoulacè*, pr t *khilaça*, بهل *bèl àkhèrè*, pr t *bil akharè*, آخر الامر *àkhèr-oul èmr*, عاقبت الامر *àqèbèt-oul èmr*, pr t *àqsbèt-oul-èmr*

NFLAMMER, v a, شعله کردن *èfroukhtèn*, افرودن *èfroukhtèn*

cheu'le vèr kèrdèn, مسعل کردن *mouchtè'èl kèrdèn*,
 — s'enflammer, افروخته شدن *èfroukhtè choudèn*,
mouchtè'èl choudèn, — enflammé e,
 افروخته شده *èfroukhtè choudè*, سعلدور *chèu'eulè vèr*

ENFLER, v a, آماسیدن *âmacidèn*, پور باد کردن *pouir bad kèrdèn*,
 منفوخ کردن *mènfoukh kèrdèn*, — v n, et s'en
 fler, v pron, آماس کردن *âmas kèrdèn*, باد کردن *bad kèrdèn*,
 ورم کردن *vèrèm kèrdèn*, نفخ کردن *nèfkx kèrdèn*, — enflé, e,
 باد کرده *bad kèrdè*, آماس کرده *âmas kèrdè*

ENFLURE, s f, آماس *âmas*, باد *bad*, a ورم *vèrèm*, pl اورام
ouram, pr t *èvràm*

ENFONCEMENT, s m, کودی *gooudi*, معك *mèghak*, a عور
ghoour, pr t *ghavr*, عمی *'eumq*, pr t *'oumq*

ENFONCER, v a, فرو کردن *ferou bourdèn*, سوحشی *sou poukhtèn*,
 — en parlant d'une porte, شکستی *chè kèstèn*, — s'enfoncer, v pron,
 فرو رفتن *ferou rèftèn*, — enfoncé, e, فرو رفته *ferou rèftè*

ENFORCIE, v a et n, فروتر کردن *qèvi tèr kèrdèn*, فروتنس
bèr gouvvèt èch èfzoudèn

ENFORMER, v a., بوی کداسی *touï galèb gouzachtèn*

ENFOUIR, v a, زير حاك کردن *ziré khak kèrdèn*, دفن کردن
dèfn kèrdèn

ENFOURCHER, v a, اسب را سوار شدن *èsp ra sèvar choudèn*

ENFOURNER, v a, بوی فرن کداسی *touï fouroun gouzachtèn*

ENFREINDRE, v a, بر حلاف حرکت کردن *bèr khèlaf hèrèkèt kèrdèn*, بغض کردن *nèqz kèrdèn*

ENFUIR (S'), v pron, گوریکختن *gourikhtèn*, در رفتن *dèr-rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*

ENFUMER, v a, بدود آوردن *bè doud àloudèn*, دود کردن *doud kèrdèn*, برار دود کردن *pour èz doud kèrdèn*

ENFUTAILLER, v a, سرانرا بوی سپ ریختن *chèrab ra touï pip rikhtèn*

ENGAGEANT, e, adj, رعیب افرا *règhbèt èfza*, میل انکس *mèil ènquiz*, ا جانب *djazèb*, pr t *djazib*

ENGAGEMENT, s m, action de mettre en gage, گرو *guèroou*, pr t *qunèb*, ا ره *rèhn*, pr t *èhin*, — promesse, ا وعد *vè'èdè*, pr t *va'dè*, وعد *vè'd*, pr t *va'd*

ENGAGER, v a, mettre en gage, گرو کداسی *guèroou gouzachtèn*, ره *rèhn gouzachtèn*, — déterminer par la persuasion, کردن *tèchviq kèrdèn*, دلالت کردن *dèlalèt kèrdèn*, برعب کردن *tèrghib kèrdèn*, — fig, engager sa parole, حرف دادن *hèrf dàdèn*, وعد *vè'èdè kèrdèn*, تعهد کردن *tè'èhhouk kèrdèn*, — jeter dans l'embarras, گور انداختن *guir èndakhtèn*, — s'engager, کردن *guèrdèn guèrèftèn*, عهد *bè 'euhdè guèrèftèn*, — s'enrôler, سرباز شدن *sèr baz choudèn*, — engagé, e, mis en gage, گرو *guèroou*, pr t *guirèb*, ا ره *rèhn*, pr t *rèhin*, — obligé, ناجار *natchar*, ا مچور *mèdjbour*, لاند *la-boudd*

ENGAGISTE, s m, a, مصروف بطریق الارها *moutècèrrèf bè tèrèq-oul èrtèhan*

ENGAINER, v a, در سام نهادن *dèr mam nèhadèn*, در علاف *dèr ghèlaf gouzachtèn*

ENGANCE, s f, se dit par injure, a حس *djèns*

ENGENDRER, v a, بوجود آوردين *bè-voudjoud àvourdèn*,
 توليد كردن *toouhà kèrdèn*, — s'engendrer, v pron,
 بوجود آمدين *bè voudjoud àmèdèn*, مولد شدن *moutè*
vèllèd choudèn, — engendré, e, بوجود امده *bè vou-*
djoud àmèdè

ENGERBER, v a, حوسه نسي *khouchè bèstèn*

ENGIN, s m, adresse, a قابليت *qabèlyèt*, مهارت *mèharèt*,
 — instrument, افزار *èfzar*, a اسباب *èsbab*, آل *àlèt*, pl
 آلات *àlat*, — engin de guerre, جنگ آل *àlètè*
djèng

ENGLOBER, v a, يکجا جمع كردن *yèk dja djèm' kèrdèn*,
 توده كردن *toudè kèrdèn*

ENGLOUTIR, v a, فرو بردن *ferou bourdèn*, بلعیدن
bèl'idèn

ENGLUER, v a, بديو اندودن *bè dèbq èndoudèn*, — s'en-
 gluer, بديو کير كردن *bè dèbq guir kèrdèn*, بديو
 حسبدين *bè dèbq tchèspidèn*

ENGORGEMENT, s m, كرفيه شدن *bèstè choudèn*, كرفيه
 شدن *guèrèftè choudèn*, مسدود شدن *mèsdoud chou-*
dèn, a سده *sèddèt*

ENGORGER, v a, كرفيه كرن *guèrèftèn*, مسدود *mèsdoud*
kèrdèn, بديو *bèstèn*, — s'engorger, v pron, سده
 شدن *bèstè choudèn*, — engorgé, e, سده شده *bèstè-*
choudè

ENGOUEMENT, s m, كرفيه شدن كلو *guèrèftè choudènè*
guèlou, — au fig, سيعه شدن *chiftè choudèn*, دلپسنگي
dèl bèstègu

ENGOUER, v a, گولو گورس *guèlou guèlèftèn*, a. سَد الحلو *sèdd oul hèlq*, — s'engouer, v pron, se passionner, مِفتون چودن *mèftoun choudèn*, چِفْتِه چودن *chiftè choudèn*, دِل دادن *dèl dadèn*

ENGOUFFRER (S'), v pron, tomber dans un gouffre, بَورط *bè vèrtè ouftadèn*, — se retirer dans une profonde retraite, مَروى سَدن *mounzèvi choudèn*, — en parlant du vent, هَکوم آورن *houdjoum àvourdènè* *bad*, پَچِدن سَدن *pitchidènè bad*, اِصْحام کَرَن *èqtè-ham kèrdèn*

ENGOURDIR, v a, کَرِه آورن *kèrèkh àvourdèn* *fetour àvourdèn*, — engourdi, e, کَرِه سَد *kèrèkh-choudè*

ENGOURDISSEMENT, s m, کَرِه *kèrèkh*, a. فُور *fetour*, pr t *futour*

ENGRAIS, s m, lieu couvert d'herbage, اَلْعَرَار *èlèfzar*, — fumier, پَیْن *pèyin*, قُوب *qoul*, سَر کِی *sèrguin*

ENGRAISSEMENT, s m, فِره سَدن *fèrbèh choudèn*

ENGRAISSER, v a, فِره کَرَن *fèrbèh kèrdèn*, حَاع کَرَن *tchagh kèrdèn*, — v n, et s'engraisser, v pron, فِره سَدن *fèrbèh choudèn*, حَاع سَدن *tchagh choudèn*

ENGRANGER, v a, اِصَار کَرَن *èmbar kèrdèn*

ENGRAVEMENT, s m, رِیْکِ نِشَسَن *bè-rig nèchèstèn*

ENGRAVER, v a, رِیْکِ نِشَاندَن *bè rig nèchandèn*, — v n, et s'engraver, v pron, رِیْکِ نِشَسَن *bè rig nèchèstèn*, تَوِ رِیْکِ کَرَن *tou rig guir kèrdèn*

ENGRAVER, v a, graver sur, کَندَن *kèndèn*, حَکِ کَرَن *hèkk kèrdèn*

ENGRENAGE, s m., رښ دډانه ځای حرج *tou hèm*
rèftèné dèndanè hai tchèrk

ENGRENER, v a, mettre le blé dans la trémie, ټنډم را ښی *guèndoum ra tou tèkèyé àciab*
gouzachtèn, — v n, et s'engrener, v pron, se dit
 d'une roue dentelée qui entre dans une autre, voir le
 précédent

ENGRENURE, s f V ENGRENAGE

ENGROSSER, v a, terme grossier, ټسې کړډی *àbèstèn*
kèrdèn, حامله کړډی *hamèlè kèrdèn*

ENGRUMELER (S'), v pron, اښسته سډی *èmbèstè choudèn*

ENGUENILLÉ, e, adj, رح پاره پوسده *rèkhté parè-*
parè pouchidè

ENHARDIR, v a, دښور کړاندی *dèlir kèrdèn*, حسر کړاندی
djèçour guèrdandèn, — s'enharnir, دښوری کړډی
dèliri kèrdèn, حساب کړډی *djèçarèt kèrdèn*, — en-
 hardi, e, حسر سده *djèçour choudè*

ENHARNACHER, v a, ښای نسی *yèraq bèstèn*

EN HAUT V HAUT

ÉNIGMATIQUE, adj des 2 g, رمز آمر *rènz àmiz*, معتا کونه
mou'èmma gounè

ÉNIGMATIQUEMENT, adv, بطور معتا *bè toouré mou'èmma*

ÉNIGME, s f, a, رمز *rènz*, معتا *mou'èmma*, pr t *mou'amma*

ENIVRANT, e, مس کونده *mèst kounèndè*

ENIVREMENT, s m, مسی *mèsti*

ENIVRER, v a, مس کړډی *mèst kèrdèn*, — s'enivrer,
 مس سده *mèst choudèn*, — enivré, e, مس سده
mèst-choudè, مس *mèst*

ENJAMBÉE, s f, a. قدم *qèdèm*

ENJAMBEMENT, s m, در دو نب مسرک نودى معى *dèr dou bèit mouchtèrèk boudéné mè'èni*

ENJAMBER, v a, franchir d'une enjambée, نك قدم رت *bè yèk qèdèm rèdd choudèn*, — marcher à grands pas راه رنى *tound rah rèftèn*, — fig, empiéter, تداور كرس *tèdjavouz kèrdèn*

ENJAVELER, v a, درو كرس *dèr ouou kèrdèn*, درويدن *dè-rèvidèn*

ENJEU, s m, حال *tchal* (inus), بيل قمار *poulé goumar*

ENJOINDRE, v a, فرمايش كرس *fèrmayèch kèrdèn*, فرمودن *fèrmoudèn*, حكم كرس *heukm kèrdèn*

ENJOLER, v a, گول زدن *goul zèdèn*, فرعى *fèrèftèn*

ENJOLEUR, se, adj, فرىنده *fèribèndè*

ENJOLIVEMENT, s m, آراس *àrayèch*, زور *zivèr*, ا *zèr*, تداور *tèdjèmmoul*, زب *zinèt*

ENJOLIVER, v a, آراسى *àrastèn*, آراس كرس *àrayèch kèrdèn*, فسك كرس *qèchèng kèrdèn*

ENJOLIVEUR, se, زب دهده *zinèt dèhèndè*, آراس كنده *àrayèch kounèndè*

ENJOLIVURE, s f V ENJOLIVEMENT

ENJOUÉ, e, adj, طبع *khoch-tèb'*, گساده دل *gouchadè dèl*

ENJOUEMENT, s m, بشايش *bèchachèt*, گساده دلى *gouchadè dèh*, a

ENKYSTÉ, e, adj terme de médecine, در كسه سسه *dèr kicè bèstè*

ENLACEMENT, s m, بهمدنگى *bèstèguv bè-hèm-diguèr*

ENLACER, v a, بهم دنگر نسی *bè hèm di guèr bèstèn* (ou بهم پوئست *pèivèstèn*), — s'enlacer, v pron, بهم پوئست *bè hèm pèivèstè choudèn*, بهم پوئست *bè hèm pitchidèn*, در آغوش هم دنگر نسی *dèr àghouché hèm-di-guèr choudèn*, — enlacé, e, بهم دنگر نسی *bè hèm di guèr pèivèstè*, در آغوش هم دنگر *dèr àghouché hèm-di-guèr*, بهم پوئست *bè hèm pitchidè choudè*

ENLAIDIR, v a, رسب کردن *bèd guèl kèrdèn*, رسب کردن *zècht kèrdèn*, — v n, رسب نسی *zècht choudèn*, نسی *bèd guèl choudèn*, — enlaidi, e, رسب نسی *bèd guèl choudè*

ENLAIDISSEMENT, s m, نسی *bèd guèl choudèn*

ENLÈVEMENT, s m, بلند برداشتی *bèr dachtèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn*

ENLEVER, v a, lever en haut, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, بلند برداشتی *èz zèmin bèr dachtèn*, — prendre de force, emporter, بردن *bourdèn*

ENLEVURE, s f, برآمدگی *bèr àmèdègui*, *chiroune*

ENLIER, v a, بهم نبودن کردن *bè hèm pèivènd kèrdèn*, بهم چسپاندن *bè hèm tchèspandèn*

ENLIGNER, v a, راسته کشیدن *bè yèk rastè gou zachtèn*

ENLUMINER, v a, نفس نسی *nèqch bèstèn*

ENNEMI, m s, دشمنی *douchmèn*, pr t vulg *duchman*, a. *'èdou*, pr t *'adou*, خصم *khèsm*, pr t *khasm*

ENNOBLIR, v a, برتبه نیکبازی *bè-routbèyé nèdja-bèt règanidèn*

ENNUI, s m., دلښکى *dèl tèngu*, a ملال *mèlalèt*, ملال
mèlal

ENNUYANT, e, adj , ملال انگړ *mèlalèt èfza*, ملال انگړ
ènguiz

ENNUYER, v a , ملول کړدى *bi zar kèrdèn*, ملول کړدى
mèloul kèrdèn, ملال اودى *mèlalèt àvourdèn*, — v
pron , s'ennuyer, ملول رارسدى *bi zar choudèn*, ملول
سدى *mèloul choudèn*, دلښکى سدى *dèl tèng choudèn*,
— ennuyé, e, دلښکى *dèl tèng*, a ملول *mèloul*

ENNUYEUSEMENT, adv , بېدلښکى *bè dèl tèngu*, بېدلښکى
mèlalèt

ENNUYEUX V ENNUYANT

ÉNOCH, n pr , ادریس *èdris*, pr t *idris*

ÉNONCER, v a , اداى مطلب کړدى *èdai mètlèb kèrdèn*,
بېان کړدى *bèyan kèrdèn*, اداى کړدى *èfadè kèrdèn*, —
énoncé, e, بېان کړدى سده *bèyan kèrdè choudè*, a
معاد *mèfad*

ÉNONCÉ, s m , اعراب *tègru*, pr t *taqrir*, اېها *ènha*, pr
t *inha*, اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr t *izharé*
matlèb

ÉNONCIATIF, ive, adj , a کاسف الحال *kachèf oul hal*, pr
t *kiachif ul hal*

ÉNONCIATION, s f , اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr t *iz*
haré matlèb, حرف *hèrf*, pr t *harf*, عبر *tè'bir*, pr
t *ta'bir*

ENORGUEILLIR, v a , معرور کړدى *mèghrour kèrdèn*, —
s'enorgueillir, v pron , معرور سدى *mèghrour chou-*
dèn, معارب کړدى *moufakhèrèt kèrdèn*, — enor-

gueilli, e, معرور شده *mèghrour choudè*, a معرور *mèghrour*, pr t maghrour, مکتّر *moutèkèbbèr*, pr t mutèkèbbèr

ÉNORME, adj des 2 g, عايب سررّ *bè ghayèt bouzourg*,
از حدّ زياد *èz hedd biroun*

ÉNORMÉMENT, adv, عايب حيلي زياد *khèili ziad*, a بلا عايب *bè-la ghayèt*, pr t bi la ghayèt

ÉNORMITÉ, s f, عايبى *bi ghayèti*

ENQUÉRANT, e, adj, حوبا *djouya*, a مكسس *moutèdjèssès*

ENQUÉRIR (S'), v pron, حوبا سدى *djouya choudèn*, حير
كربى *khèbèr guèrèftèn*

ENQUÊTE, s f, وارسى *va rèci*, عور رسي *ghoour rèci*, بروهس
پژوهش *pèjouhèch*, a نفيس *tèftich*, معخص *tèfèhhous*, pr .
tèfahhus

ENQUÊTER (S'), v pron, وارسى كردن *va rèci kèrdèn*, استعمار
كردن *èstèfsar kèrdèn*

ENQUÊTEUR, s in V ENQUÉRANT

ENRACINER (S'), v pron, رسته كردن *richè guèrèftèn*, —
fig, استحكام بدني *èstèhkam pèzirèftèn*

ENRAGER, v n, حاز سدى *harr choudèn*, ديوانه سدى
divanè choudèn, مكلوب سدى *mèkloub choudèn*, — en-
ragé, e, ديوانه شده *divanè choudè*, ديوانه *divanè*, a
مكلوب *mèkloub*, pr t makloub, — chien enragé, سگى
سگى حاز شده *sègué divanè*, سگى حاز شده *sègué harr choudè*

ENRAGEANT, e, adj, عيط آور *ghèiz àvèr*, عصب انگيز
ghè-zèb èngviz

ENRAYER, v a., arrêter une roue, حرحرّا نسي *tchèr-*

khi ra bèstèn, — garnir une roue de rais, پٽه حرح
 دحرح پٽه انداحي *pèrrèyé tchèrk sakhtèn*,
bè tchèrk pèrrè èndakhtèn

ENRAYURE, s f, پٽه بدي *pèrrè bèndi*

ENRÉGIMENTER, v a, داحل فوج کړي *dakhèlé fooudj*
kèrdèn

ENREGISTREMENT, s m, a قيد *qèid*, pr t *qand*, سب
sèbt, — droit d'enregistrement, a رسوم سب *rou*
coumé sèbt

ENREGISTRER, v a, قيد کړي *qèid kèrdèn*, سب کړي
sèbt kèrdèn, — enregistré, e, سب سده *sèbt choudè*

ENRHUMER, v a, کړمار رکام کړي *guèrèftaré zoukam*
kèrdèn

ENRHUMER (S'), v pron, رکام سدي *zoukam choudèn*, —
 enrhumé, e, رکام سده *zoukam choudè*

ENRICHIR, v a, توانگر کړي *tèvanguèr kèrdèn*, عبي
ghèni guèrdanidèn, ممول کړي *moutèmèvvèl*
kèrdèn, — s'enrichir, v pron, توانگر سدي *tèvanguèr*
choudèn, دولتمند ممول سدي *moutèmèvvèl choudèn*,
 دولتمند سدي *dooulèt mènd choudèn*, — enrichi, e, توانگر سده
tèvanguèr choudè, دولتمند سده *dooulèt mènd-choudè*

ENRICHISSEMENT, s m, توانگر سدي *tèvanguèr choudèn*, a.
 تمول *tèmvil*

ENRÔLLEMENT, s m, سربار سدي *sèr baz choudèn*

ENRÔLER, v a, داحل فسون کړي *dakhèlé gouchoun kèr-*
dèn, سربار داحل نظام کړي *dakhèlé nèzam kèrdèn*,
 داحل نظام سدي *sèr baz kèrdèn*, — s'enrôler,
 داحل نظام سدي *sèr baz choudèn*, سربار سدي *sèr baz choudèn*,

— enrôlé, e, ساحل نظام سده *sèr baz choudè*,
dakhèlé nèzam choudè

ENRÔLEUR, s m, جمع كنده سربار, *djèm' kounèndèyé*
sèr-baz

ENROUEMENT, s m, كرفه سدن صدا, *guèrèftè choudèné*
sèda

ENROUER, v a, كرفه سدن صدا, — s'enrouer,
 كرفه سدن صدا, *guèrèftè choudèné sèda*,
 كرفه سدن صدا, *guèrèftè choudèné guèlou*

ENROUILLER, v a, رنك موربانه رن, *mourianè zèdèn*,
zèng zèdèn, — s'enrouiller, v pron,
 موربانه كرفه رنك, *zèng guèrèftèn*

ENROULEMENT, s m, دورادور پيچاندن, *doour a doour pi*
tchandèn

ENROULER, v a, لوله كردن, *tou pitchandèn*,
 لوله كردن, *loulè kèrdèn*

ENSABLEMENT, s m, جمع سدن رنك, *djèm' choudèné rig*

ENSABLER, v a, رنك نساندن, *bè rig nèchandèn*,
 رنك نساندن, *bè rig èndakhtèn* (ou رنك, *zèdèn*), — s'ensa-
 bler, v pron, رنك نسيمي, *bè rig nèchèstèn*, — en-
 sablé, e, رنك نسيمي, *bè rig nèchèstè*,
 رنك فرو رنك, *bè rig ferou rèftè*

ENSACHER, v a, نوي حوال كردن, *tou djouval kèrdèn*

ENSANGLANTER, v a, نكون آغسي, *bè khoun àghouchtèn*,
 نكون آغسي, *àghouchtèyé khoun kèrdèn*, — en-
 sanglanté, e, نكون آغسي, *bè khoun àghouchtè*

ENSEIGNE, s m, علمدار, *bèdèq dar*,
 علمدار, *èlèm dar*

ENSEIGNE, s f, نڇانئ نسان بالاي *nèchané balai doukkan*,
a علامئ 'èlamèt, pr t 'alamèt

ENSEIGNEMENT, s m, آموزئ *âmourzèch*, a تعلمئ *tè'èlim*, pr
t ta'lim, درسئ *dèrs*, تدرئسئ *tèdris*

ENSEIGNER, v a, ياد دادئ *yad dadèn*, آموزئ *âmourkhtèn*,
درسئ *dèrs dadèn*, — indiquer, نڇانئ نسان *nèchan
dadèn*, بلد کړئ *bèlèd kèrdèn*

ENSELLÉ, e, adj, حال پښت *tchal poucht*, کمر کړئ *kè
mèr gooud*

ENSEMBLE, adv, با هم *ba hèm*, همراه *hèm rah*, ټاکا ټاهم
yèk dja ba hèm

ENSEMBLE, s m, l'ensemble, همئ *hèmègui*, a حملة
djoumlè

ENSEMENCEMENT, s m, افسانئ *tokhm èfchan*, برکړئ
bèrzèguèr, a زرع *zèr'*

ENSEMENCER, v a, افسانئ کړئ *tokhm èfchan kèr
dèn*, کاسئ *kachtèn*, — ensementé, e, کسئ سده
kachtè choudè, a مروع *mèzrou'*

ENSERRER, v a, enfermer, ټوکداسئ *tou gouzachtèn*,
— contenir, کښکړئ *goundydèn*, محط کړئ
hut kèrdèn

ENSEVELISSEMENT, s m, کښ کړئ *kèfèn kèrdèn*, a بکښئ
tèkfin

ENSEVELIR, v a, envelopper dans un linceul, کښ کړئ
kèfèn kèrdèn, بکښئ کړئ *tèkfin kèrdèn*, — mettre
dans un tombeau, کښ کړئ *khak kèrdèn*, دعئ کړئ
dèfn kèrdèn, مدفون کړئ *mèdfoun kèrdèn*

ENSORCER, v a, افسون کړئ *èfsoun kèrdèn*, مسحور کړئ

- mèshour kèrdèn*, حتی کردن *djènni kèrdèn*, — ensor
celé, e, حتی سده *djènni choudè*, a مسکور *mèshour*
ENSORCELEUR, EUSE, s, سحر باز *sèhr baz*, حادوگر *djadou*
guèr, a ساحر *sahèr*, pr t *sahir*
ENSORCELLEMENT, s m, حادوگری *djadouguèr*, a سحر
sèhr, pr t *sahir*
ENSOUFFRER, v a, بگوگرد اندودن *be gouguerd èndoudèn*
ENSUITE, adv, پس از این *pès èz in*, بعد از این *bè'èd èz in*, a
بعد *bè'èd*, pr t *ba'd*
ENSUIVRE (S'), v pron, عصبه داسی *'èqèbè dachtèn*, نساكه
nètîdjè dachtèn
ENTABLEMENT, s m, سر دیوار *sèré divar*
ENTACHER, v a., ملوث کردن *lèkè dar kèrdèn*, لکه دار کردن
moulèvvès kèrdèn, ناکس کردن *nèdjès kèrdèn*, — enta
che, e, لکه دار سده *lèkè dar choudè*, a ملوث *mou*
lèvvès
ENTAILLE, s f, سكال *chèkaf*, a سق *cheqq*, pr t *chaqq*,
pl سقون *chouqouq*
ENTAILLER, v a., سكالسى *chèl aften*, سق کردن *chèqq*
kèrdèn
ENTAME, s f, اول نكه نان بریده *èvvèl tèkèyé nané bouridé*
ENTAMER, v a, از سر حبرى نكه بریدن *èz seré tchizi tèkèyi*
bouridèn, — fig, commencer, آغاز کردن *âghaz kèrdèn*,
شروع کردن *cherou' kèrdèn*
ENTAMURE, s f, پاره *par è*, — entame, v ce mot
ENTASSEMENT, s m, جمع شدن *djèm' choudèn*, حرمى
khèrmèn khèrmèn choudèn, a اجماع *èd*
tèma', pr t *idjtima'*

ENTASSER, v a, روی هم *khèrmèn kèrdèn*, جمع کداسمی *roui hèm gouzachtèn*, *djèm' kèrdèn*, — s'entasser, v pron, حری سدن *khèrmèn chou dèn*, جمع سدن *djèm' choudèn*

ENTE, s f V GREFFE

ENTENDEMENT s m, هوس *houch*, هوساری *houchiar*, a. *dèrayèt*, عمل *'èql*

ENTENDEUR, s m, هوسار *houchiar*, a فهم *fèhm*

ENTENDRE, v a, ouir, سیندن *chenidèn*, — comprendre, *halı choudèn*, حالی سدن *mountèqèl choudèn*, فهمیدن *fèhmıdèn*, — faire entendre, فهمانیدن *fèhmanıdèn*, — entendu, e, سده *chènıdè choudè*, سموع سده *mès mou choudè*, a سموع *mès mou'*, — sous entendu, معلوم *èz qèrine m'è-loum*, — bien entendu, a البتة *elbètè*, — bien entendu que, بانی شرط که *bè in chert ké*, بشرطیکه *bè chèrtı ké*, — malentendu, a استباه *èchtèbah*, pr t *ıchtıbah*, سهو *sèho*

ENTENDU, e, adj, کاردانی *kar dan*, حیر فهم *tchız fèhm*

ENTENTE, s f, intelligence, فهمیدگی *fèhmıdègui*, a ادراک *edrak*, pr t *ıdrak*, — bonne intelligence, سارس *sa zèch*, a موافق *èttèfaq*, pr t *ıttıfaq*, موافقه *mouvafè qèt* pr t *ıuvafaqat*, — mot à double entente, a مضرب *lèfzé mouchtèrek*

ENTER, v a V GREFFER

ENTÉRINEMENT, s m, a تصدیق *tèsdıq*, امضا *èmza*, pr t *ımza*

ENTÉRINER, v a, تصدیق کردن *tèsdıq kèrdèn*, امضا داسی *èmza dachtèn*

ENTÉRITE, s f, terme de médecine, a ورم امعاء *verémé ém'a*
pr t *verémi am'a*

ENTÉROCÈLE, s f, روده دبه *dèbèyé roudè*

ENTERREMENT, s m, برداسی حارة *ber dachtèné djè*
nazè, — action de mettre dans le tombeau, a دسی
dèfn

ENTERREUR, v a, در کور خاک کردن *khak kèrdèn*, در کور کردن
gour kèrdèn, مدفون دسی کردن *dèfn kerdèn*, مدفون کردن
mèdfoun kèrdèn, — enterre, e, دسی سده *dèfn choudè*,
حاک سده *khak choudè*, a مدفون *mèdfoun*

ENTÊTÉ, e, adj, سرك سېك *sèkht sèr*, a مېتر *moutèmèrrèd*,
pr t *mutèmèrrid*, مارډ ايعمل *mared oul 'èql*, pr t
marid ul 'aql

ENTÊTEMENT, s m, سرك سېك سري *sèkht sèri*, a عاد *'ènad*,
pr t *'inad*

ENTÊTER (S'), v pron, سرك سېك سري کردن *sekht sèri kèr*
dèn, عاد کردن *'ènad kèr dèn*

ENTHOUSIASME, s m, mouvement extraordinaire de l âme,
اوحاد *vèdîd*, ووددان *voudjdan*, pr t *vidjdan*, —
admiration, عاب عاكب *ghayètè tè'èddjoub*, سكعب
chèguèft, a فط عاكب *fèrté tè'èddjoub*, pr t *farté*
tè'èddjoub, به *bouht*

ENTHOUSIASMER, v a, حيران مېهوت کردن *mèbhout kèrdèn*, حيران
هيران کردن *hèiran kèrdèn*, دل رېودن *dèl rouboudèn*, — en
thousiasmé, e, a. مېهوت *mèbhout*, مكدوب *mèdjzoub*,
حيران *hèiran*, pr t *hairan*

ENTHOUSIASTE, adj des 2 g, a. مكدوب *mèdjzoub*, حيران
hèiran, pr t *hairan*

ENTHYMÈME, s m , ملوم و ملوم bourhané mèbni
bèr lazèm ou mèlzoum

ENTICHER, v a , معيوس کړدس mèftoun kèrdèn, سعيه
کړداندس chiftè guèrdandèn, — s'enticher V s'en-
gouer, — entiché e, شعيه chiftè, معيوس mèftoun,
دوانه divanè, a. مکيوس mèdynoun, مستب moutè
chèbbès

ENTIER, ÈRE, adj , درسب droust, دسب دسب dèst nè zèdè, a
تمام tèmam, pr t tamam, — le monde entier, تمام
تېما tèmamé dounia a کټ عالم koullé 'âlèm, عالم
djoumlèyé 'âlèm, pr t djumlèr 'âlèm, — en entier,
درسب droust, a تمام tèmam, pr t tamam, دتمام bèt
tèmam, pr t bit tamam, تماما tèmamèn, pr t ta-
mamèn

ENTIÈREMENT, adv , هېمه هېمè-gui, a کټا bè koulli, کټا
koullèn, بالتمام bèt tèmam, pr t bit tamam, تماما tèma
mèn, pr t tamamèn, بالکټا bèl koulliyè, pr t bil
kulliyè

ENTITÉ, s f, a کون kooun, pr t kèvn, داب zat

ENTOILER, v a , کړباس کړس tou kèrbas kèrdèn

ENTONNER, v a , ورسپ رېکس tou pip rikhtèn, — donner le ton, صدا داسې sèda
dadèn, — commencer le chant, شروع کړس bè-
mèqam chourou' kèrdèn (ou وړداحس pèrdakhtèn)

ENTONNOIR, s m , قيف qif

ENTORSE, s f , پچ حورس پا pitch khourdèné pa

ENTORTILLEMENT, s m , پېکس pitchadègui, پېکس
pitchèch

ENTORTILLER, v a, پىچ دانى *pitch dadèn*, پىچاندن *pitchandèn*, — s'entortiller, v pron, پىچ خورن *pitch khourdèn* — entortillé, e, پىچيده *pitchidè*

ENTOUR, à l'entour, پىرامى *piramèn* پىرامون *piramoun*, در حوالى *dèr nèvahi*, در يواخى *dèr ètraf*, اطراف *dèr hèvali*, اکىاف و اطراف *eknaf vè ètraf*, a اطراف *èti af*

ENTOURAGE, s m, a موعى *mougei rèbin*

ENTOURER, v a, پىرامى كرى *doour guerèftèn*, پىرامى *piramèn guèrèftèn*, احاصه كرى *èhatè kèrdèn*, — entourer, e, دور كرى *doour guèrèftè*, سده احاطه *èhate choudè*, a محاط *mouhat*

ENTR'ACCUSER (S'), v pron, همدىكر انداحسى *be guèrdèné hèm diguèr endakhtèn*

ENTR'ACTE, s f, هنگام فاصله *hèngamé facèle*

ENTR'AIDER (S'), v pron, همدىكرا ناورى كرى *hèm di guèr ra yaveri kèrdèn*, همدىكرا اعلى كرى *hèm diguèr ra è'ânèt kèrdèn*

ENTRAILLES, s f pl, روده *roudèha*, a احسا *ehcha*, pr t *ahcha*, — fig, مهربانى *mèhrèbani*, مهر *mèhr*, a مرهم *mèrhèmèt*, pr t *merhamet*

ENTR'AIMER (S'), v pron, همدىكرا دوست داسى *hèm di guèr ra doust dachtèn*

ENTRAÎNANT, e, adj, كسده *kèchèndè*, a. حاد *djazèb*, pr t *djazib*

ENTRAÎNEMENT, s m, a قوه حاده *gouvveyé djazèbè*, قوت *gouvvetè djazèbiyè*, pr t *gouvveti djazibiye*

ENTRAÎNER, v a., كسىدى *kèchidèn*, جذب كرى *djèzb*

- kèrdèn*, — traîner avec soi, همراه بردن *hèm rah bour dèn*, کسان بردن *kèchan kèchan bourdèn*
- ENTRANT, E, adj, دخول کننده *doukhoul kounèndè*
- ENTR'APPELER (S'), v pron, صدا کردن *hèm di guèr ra seda kèrdèn*
- ENTR'ARRACHER (S'), v pron, همدگر رودن *èz dèsté hèm diquèr rouboudèn*
- ENTR'ATTENDRE (S'), v pron, انتظار همدگر کشیدن *èn tèzai é hèm diquèr ra kèchiden*
- ENTRAVER, v a., mettre des entraves aux pieds des che
vaux, پا بند بستن *pa bènd bèstèn*, — fig, mettre ob
stacle, مانع شدن *moutè'èr èz chouden*, مانع شدن *manè' chouden*
- ENTR'AVERTIR (S'), v pron, خبر دادن *hem diquèr a khebèr daden*
- ENTRAVES, s f pl, پا بند *pa bènd*, — fig, obstacle, ا
عوایق *'èvayeq*, پر ت 'اوائق *mèvanè'*, پر ت *mèvani'*
- ENTRE, prép, میان *mian*, a بین *bèin*, ما بین *ma bèin*, —
entre nous, میان خودمان *miané khodman*, — entre
autres, از آن جمله *èz àn djoumlè*
- ENTRE BAILLER, v a, بستن *èndèki bèstèn*
- ENTRE BAISER (S'), v pron, همدگر بوسیدن *hèm diquèr ra boucidèn*
- ENTRE BATTRE (S'), v pron, همدگر را زدن *hem diquèr-ra zèdèn*, با همدگر حاک کردن *ba hèm diquèr djèmg kèrdèn*
- ENTRE BLESSER (S'), v pron, همدگر را زخم کردن *hèm diquèr ra zèkhm kèrdèn*

- èbtèdai zèmèstan*, در اوّل رَمسان *dèr èvvèlé zèmèstan*
 ENTR'ÉCRIRE (S'), v pron, بهمدنکر کاعد بوسن *bè-hèm-
 diguèr kaghèz nèvèchtèn*
- ENTR'ÉGORGER (S'), v pron, کلوی همدنکرا بیدن *guè
 loui hèm diguèr ra bouridèn*
- ENTR'EMBARRASSER (S'), v pron, مانع همدنکر سدن *man'è hèm diguèr choudèn*
- ENTR'EMBRASSER (S'), v pron, همدنکرا در آغوش گرفتن *hèm
 diguèr ra dèr âghouch guèrèftèn*, همدنکرا بوسیدن *hèm diguèr ra boucidèn*
- ENTREFAITES, s f pl, در انس هکام *dèr in hèngam*, در انس اما *der in èsna*
- ENTRE FRAPPER (S'), v pron, همدنکرا رن *hèm diguèr
 ra zèdèn*
- ENTRE HAÏR (S') v pron, بهمدنکر کینه داسن *bè hèm
 diguèr kinè dâchtèn*
- ENTREHEURTER (S'), v pron V s'entrechoquer
- ENTRELACEMENT, s m, بهمدنکر بدکیده بودن *bè hèm-di
 guèr pitchidè boudèn*, بهم باصه بودن *bè hèm baftè
 boudèn*
- ENTRELACER, v a, بهمدنکر بدکاندن *bè-hèm diguèr pi
 tchandèn*, بهم باصن *bè hèm baftèn*
- ENTRELACS, s m pl, ککارای عمارت *guèdj-kariù 'èmarèt*,
 زینت دیوار *zinètè divar*
- ENTRELARDER, v a, میان کوسب حربی کرار کردن *miané
 goucht tchèrbu gouraz kèrdèn*
- ENTRE LIGNE, s m, میان دو سطر *miané dou sètr*
- ENTRE LUIRE, v n, اندک درخشدن *èndèk dèrèkhchidèn*

ENTRE MANGER (S'), v pr , هڤدنگر حورڤس *hèm diguer ra khourdèn*

ENTREMÊLER, v a , هڤدنگر فاني كرس *bè hèm diguèr qatì kèrdèn*, هڤم آمكس *bè hèm àmikhtèn*, — s'entremêler, v pron , هڤم فاني سڤس *bè hèm qatì choudèn*, هڤم آمكته سڤس *bè hèm àmikhte choudèn*

ENTREMETS, s m pl , هڤم ماني كباب وميرة *te'amé ma bèné kèbab o mivè*

ENTREMETTEUR, EUSE, s, p t ميانكي *miandji*, a p بوسط *tèvvèssout kounèndè*, a واسطه *vacettè*, — dans un sens défavorable, حاكس *djakech*, نكاس *lèhaf kèch*

ENTREMETTRE (S'), v pron , هڤڤاتې ساطب كرس *vèçatèt kerdèn*, هڤڤاتې دڤيل سڤس *dèkhil choudèn*

ENTREMISE, s f, a هڤڤاتې بوسط *vèçatèt, tevessout*, — par l'entremise d'un tel, بوساڤس لانكس *bi vèçatètè felan kès*

ENTRE NUIRE (S'), v pron , هڤدنگر صررڤس *bè hèm diguèr zèrèr zèdèn*

ENTRE PARLER (S'), v pron , هڤدنگر حورڤس *bè hèm diguèr hèrf zèdèn*

ENTREPAS, s m V AMBLE

ENTRE PERCER, (S') v pron , هڤدنگر فرو كرس *tigh ra bè tènè hèm diguèr fèrou kèrdèn*

ENTREPOSER, v a , هڤدنگر كڤاسي *dèi èmbaré tèdjarètè gouzachtèn*

ENTREPOSEUR, s m , ناظر اسار *nazèré èmbar*

ENTREPÔT, s m , اسار ناكار *èmbaré tèdjarèt*

ENTRE POUSSER (S'), v pron , بهمدنگر نه *bè hèm di-*
guèr tènè zèdèn

ENTREPRENANT, e, adj , hardi à entreprendre, ماسرپ كنده
كار *moubachèret kounèndè bè kar*, — temeraire,
ناهۆر *ba tehèviour*, a مهۆر *moutèhèvvèr*, pr t mutè
hèvvir, حهور *djèçour*

ENTREPRENDRE, v a , كار ددسپ كرس *kar bè dèst guè*
rèftèn, نكاري عرم كرس *bè kari 'èzm kèrdèn* (ou اقدام
كرس *èqdam kèrdèn*), — entreprendre un voyage, عرم
سعر كرس *'èzmé sèfer kèrdèn*, — s'engager a faire,
گهردن گهردن كرس *guèrdèn gucrèftèn*, بعهده كرس *bè euhdè*
guèrèftèn

ENTREPRENEUR, EUSE, s , معاطعه كنده *mouqatè'è kou*
nèndè, معطع كه مده *mèqtè' kounèndè*, a ملزم *moulte*
zem, pr t *multezim*

ENTREPRISE, s f , action d'entreprendre un ouvrage, عرم
نكاري *èzm bè kari*, اقدام دامري *èqdam be èmri*, كار
kar, — dessein formé, a عرم *'èzm*, pr t *'azm*, عرب
'ezumet, pr t *'azumèt*, قصد *qesd*, — faire une entre
prise de commerce, عرم نامر حارب كرس *'èzm bè èmré*
tèdjarèt kèr dèn, — faire une entreprise, نكاري عرم
bè kari 'èzm kèrdèn, دامري اقدام كرس *bè èmri*
èqdam kèrdèn, — c'est une bonne entreprise, خوب
كارنسپ *khoub kar ist*

ENTRE QUERELLER (S'), v pron , باهم دعوا كرس *ba hèm*
dè'èva kèrdèn, باهم كسا كس داسي *ba hèm kèch a kèch*
dachtèn, باهم براع كرس *ba hèm nèza' kèrdèn*, باهم
سيرة داسي *ba hèm sètizè dachtèn*

ENTRER, v n, تو آمدن *tou amèdèn*, بی آمدن *tou amèdèn*,
 — dans une affaire, تو روستی *tou rèftèn*, داخل شدن *dakhèl choudèn*,
 — در یک امر, داخل شدن *dèkhil choudèn*,
 مداخله کردن *moudakhèlè kèrdèn*

ENTRE REGARDER (S'), v pron, همدگر را نگاه کردن *hèm diguèr ra nègah kèrdèn*

ENTRE RÉPONDRE (S'), v pron, بهمدگر جواب دادن *bè hèm diguèr djèvab dadèn*

ENTRE RESSEMBLER (S'), v pron, شبیه بودن *chèbèrhé hèmdiguèr boudèn*

ENTRE SALUER (S'), v pron, بهمدگر سلام دادن *bè hem diguèr sèlam dadèn*

ENTRE SECOURIR (S'), v pron, همدگر را یاری کردن *hèm diguèr ra yàvèr kèrdèn*

ENTRESOL s m, a مرتبه وسط *mèrtèbèyé vècèt*

ENTRE SUIVRE (S'), v pron, پی همدگر رفتن *pèr hèm di guèr rèftèn*, از عقب همدگر رفتن *èz 'èqèbè hèm diguèr rèftèn*

ENTRE TAILLER (S'), v pron, t p طویق زدن *topouq zèdèn*

ENTRE TAILLURE, s f, t طویق *topouq*

ENTRE TEMPS, s m, در هنگام *dèr hèngam*, هنگام *dèr hèngam*, در آنجا *dèr èsna*

ENTRETEENIR, v a, tenir ensemble, نگاه داشتن *nègah dach tèn*, — conserver en bon état, در خوب نگاه داشتن *droust nègah dachtèn*, —
 — entretenir quelqu'un, s'entretenir avec quelqu'un, مروت داشتن *moutèvèddjèh choudèn*,
 — discoursir avec lui, گفتگو کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*

ENTRETIEN, s m, soin de maintenir une chose en bon état, نگهداری *nègah dari*, a حفظ *hèfz*, pr t *hifz*, — subsistance, زندگی *zèndègui*, a معاش *mè'ach*, — dépense, a p خرجی *kkèrdj*, a خرج *khèrdj*, — conversation, گوشتگوشت *goft gou*, و گوشت *goft o chè nou*d, a صحبت *seuhbèt*, pr t *sohbèt*, مکالمه *mouka lèmè*, pr t *mukalèmè*

ENTRE TISSU, s m, در میان بافته *dèr mian baftè*

ENTRE TOUCHER (S'), v pron, دستگیرا *hèm dî guèr ra dèst zèdèn* (ou لمس کردن *lèms kèrdèn*)

ENTRE TUER (S'), v pron دستگیرا کسی *hèm diguèr ra kouchtèn*

ENTREVOIR, v a, در دور دیدن *èz dour didèn*, در گذر دیدن *dèr gouzèr didèn*, نیمه دیدن *nimè didèn*, — s'entre voir, v pron, دستگیرا دیدن *hèm diguèr ra didèn*, ملاقات کردن *moulaqat kèrdèn*

ENTREVUE, s f, a ملاقات *moulaqat*

ENTR' OUIR, v a, اندکی سیدن *èndèkî chènîdèn*

ENTR'OUVRIR, v a, اندکی نار کردن *èndèkî baz kèrdèn* (ou وا کردن *va kèrdèn*), — entr'ouvert, e, نیمه باز *nimè baz*, واسه *èndèkî va choudè*, — s'entre ouvrir, v pron, واسه *èndèkî va choudèn*

ENTURE, s f, حای بود *djai pèrvènd*, a موضع العرر *moou zè' oul ghèrz*, pr t *mèvzi' ul gharz*

ÉNUMÉRATION, s f, شمار *choumar*, a تعداد *tè'èdad*, pr t *ta'dad*

ÉNUMÉRER, v a, شمار کردن *choumar kèrdèn*, شمردن *chou mourdèn*, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*

ENVAHIR, v a, برور کړس *ghèsb kèrdèn*, *be zour guèrèftèn*

ENVAHISSEMENT, s m, a اعصاب *ghèsb*, pr t *ghasp*, *èghtècab*, pr t *ighticab*

ENVELOPPE, s f, a ظرف *lèfafè*, *zeif*, pr t *zarf*, — en parlant de certains fruits, پوست *poust*, — de lettre پاک *pakèt* (du français *paquet*)

ENVELOPPER, v a, توی پاک کداسی *tou pakèt gou zachtèn*, توی له ده کداسی *lèfafè kèrdèn*, — fig, cacher, deguiser, پوشیدن *tou lèfafè gouzachtèn*, — pouchidèn, کتمان کړس *mèstour kèrdèn*, کتمان کړس *kètman kèrdèn*, — enveloppe, e, توی له کداسه *tou lèfafè gouzachtè*, a ملغوف *mèlfouf*, féminin, ملغوفه *mèlfoufè*

ENVELOPPMENT, s m, در لهغه بسته سدن *dèr lèfàfè bèstè choudèn* (ou بونډن *boudèn*)

ENVENIMER, v a, زهر الود کړس *zèhr àloud kèr dèn*, — envenimé, e, زهر الود *zèhr àloud*, — parole envenimée, سوکهنه زهر الود *soukhèné zèhr àloud*

ENVERGER, v a, با ساحهای درج فندری نسی *ba chakh hai dèrèkht qènderèq bèstèn*, در را در ساحهای *doour a dooun be chakh hai dèrèkht qènderèq guèrèftèn*

ENVERGUER, v a, باد داندانها را خوب سبون کسی *bad ban ha ra bè tchoubé setouné kèchtì besten*

ENVERGURE, s f, دراری *dèrazn tchoubé setouné kèchtì*, — longueur, étendue des ailes déployées d'un oiseau,

بؤلندن بولدی نابهای مرع در پرواز
boulèndu bal hai mourghé dèr pèrvaz

ENVERS, s m, cote le moins beau d'une étoffe, زیر, *zir*, —
 a l'envers, وارونه *varounè*, در عکس *ber 'èks*

ENVERS, prep, نه نسبت *nèsbèt bè*, در حق *dèr hèqq*, —
 envers vous, در حق شما *dèr heqqé chouma*

ENVI, à l'envi, adv, نه بغافل و بماري همديگر, *bè tèfazoul vè temazu hem diguèr*, بعط *be qhèbt*

ENVIE, s f, déplaisir que l'on éprouve du bien d'autrui,
 رچک *rechkk*, a حسد *hècèd*, pr t *hacèd*, — désir,
 آرزو *àrzou*, a میل *mèil*, آشتیاق *èchtiaq*, pr t *ichtiaq*,
 هوس *hèves*, — envie de femme grosse, تاس *tas*, ناسه
 تاعه *tacè*, وليله *velile*, a وحام *vèham*

ENVIEILLIR, v a, مانند نمر کردن *manèndé pir kèr dèn*

ENVIER, v a, حسد کردن *rèchk bourdèn*, رچک کردن *hè cèd bourdèn*, — désirer, آرزو کردن *àrzou kèrdèn*, میل
 داشتن *mèil dachtèn*, حواسنی دل *khastèné dèl*, هوس
 کردن *hevès kèrdèn*

ENVIEUX, se, adj, رچکي *rèchkèn*, a حسود *hèçoud*, pr t
haçoud

ENVIRON, adv, بعد *bè qèdr*, a تکهمنه *tèkhminèn*, pr t
 تکهمنه *tèqibèn*, قریب *qèrib*, pr t *qarib*, تقریباً *tèqribèn*,
 pr t *taqribèn*, — il ya environ cinq ans, بعد پنج
 سال *bè qèdr é pèndj sal èst*

ENVIRONNER, v a, احاطه کردن *doour guèrèftèn*, احاطه
 کردن *èhatè kèrdèn*

ENVISAGER v a, بروی کسی نگاه کردن *bè rou kèci nè*
 به صورت کسی *bè sourètî kèci*, در چشم دوحس *gah kèrdèn*

tchèchm doukhtèn, — fig, considérer, اندیسه کردن
èndichè kèrdèn, ملاحظه کردن *moulahèzè kèrdèn*

ENVOI, s m, فرستادن *fèrèstadèn*, a ارسال *èrsal*, pr t
irsal

ENVOISINÉ, e, adj, همسایه دار *hèm sayè dar*

ENVOLER (S'), v pron, پیریدن *pèrìdèn*, — fig, کدستی
gouzèchtèn, از دست رفتن *èz dèst rèftèn*

ENVOYÉ, s m, فرستاده *fèrèstadè*, گوماخته *goumachte*, a
رسول *rèçoul*, — apôtre, پèrigham bèr, a رسول
rèçoul

ENVOYER, v a, فرستادن *fèrèstaden*, ارسال داسی *èrsa'*
dachtèn, گوماختن *goumachte*, — envoye, e, فرستاده
fèrèstadè choudè, ارسال سده *èrsal choudè*, a
رسول *mèrsoul*, — celui qui a été envoyé, گوماخته
goumachte

ÉPACTE, s f, a حمسه مسبوقة *khèmseté moustèrèqèt*, pr t
khamsatı mustèriqat

ÉPAGNEUL, e, s, توله دَرارموی *toulèyé dèraz mou*

ÉPAIS, se, adj, se dit d'un corps solide, کلفتی *koulouftı*,
a صکیم *zèkxim*, pr t *zakhim*, — en parlant d'un
corps liquide, انبسته *èmbèstè*, a غلیظ *ghèliz*, pr t
ghaliz, — une nuit épaisse, شب تاریک *chèbé tarık*,
— se dit de certaines choses très près les unes des
autres, توی هم *touı hèm*

ÉPAISSEUR, s f, کلفتی *koulouftı*, a صکامب *zèkhamèt*,
pr t *zakhamèt*

ÉPAISSIR, v a, un liquide, انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*,
کلفت کردن *kou*, un solide, غلیظ کردن

louft kèrdèn, — s'épaissir, v pron, en parlant d'un liquide, انبسته سدى *embèstè choudèn*, غلظ سدى *ghèliz choudèn*, — d'un corps solide, كلف سدى *kou louft choudèn*, — épaissi, e, un liquide, انبسته سدى *embèstè choudè*, انبسته *embèstè*, — un corps solide, كلف سدى *loulouft choudè*

ÉPAISSISSEMENT, s m, انبسته سدى *embèstè choudèn*, غلظ سدى *ghèliz choudèn*

ÉPANCHEMENT, s m, ريزه ريز *rizech*, — fig, اظهار ده دل *ezharé tehe dèl*

ÉPANCHER, v a, ريزه ريز *rikhtèn*, — s'épancher, ريزه ريز سدى *rikhtè choudèn*, — fig, ouvrir son cœur, اظهار ده دل کړدن *ezharé tché dèl kèrdèn*

ÉPANOUIR (S'), v pron, سكعنى *chèkouftèn*, وا سدى *va choudèn*, — épanouir, v a, (la rate), réjouir ساك كړدن *chad kerden*

ÉPANOUISSEMENT, s m, سكعنى سدى *chèkouftè choudèn*

ÉPARGNANT, e, adj, امساک کونده *èmsak kounèndè*, a مومسک *moumsek*, pr t *mumsik*

ÉPARGNE, s f, économie, خانه دارى *khanè darı*, — épar gnes, argent mis en réserve, پس اندازى *pès èndazı*

ÉPARGNER, v a, خانه دارى كړدن *khane darı kèrdèn*, كېم كېم كېم *kèm khèrdj kèrdèn*, امساک كړدن *èmsak lerdèn*, — quelqu'un, روى نداسى *zèh mètè kèci ra rèva nè dachtèn*, رضى سدى *bè zèhmètè kèci razi nè choudèn*

ÉPARPILLEMENT, s m, پراکندگى *pèrakèndègui*

ÉPARPILLER, v a, پاشندن *èfchandèn*, پاسندن *pachidèn*,

پراکندە برائى کردن *pèrakendê kèrden*, مەترى مoute
fèrrèq kèrdèn, — éparpillé, e, پراکندە *pachidê*
pèrakendê

ÉPARS, e, adj, پراکندە *pèrakende*, a مەترى *moutèfèrrèq*,
 pr t *mutèfèrriq*

ÉPARVIN ou ÉPERVIN, s m, اوفه *oufe*

ÉPATÉ, e, adj, (nez), بى نىزى *binu bouzourg o pahn*

ÉPAULE, s f, شانه *chane*, دوس *douch*, a كەف *kètf*, pr t
kètf, pl اکەف *èktaf*

ÉPAULÉE, s f, شانه بىر *bè chane tène zèdèn*

ÉPAULEMENT, s m, rempart de fascines et de terre, سىگر
sènguèr ez khak ou khachak, — sou
 tien, تەگە *tèkiè gah*, پوختىبان *pouchtiban*

ÉPAULER, v a, démettre l'épaule, ارخانىس *estoukhané chane ra ez djayèch dèr kèrdèn* —
 fig, aider, كۆمەك *keumèk kèrdèn*, كۆمەك *yavèr kèrdèn*, — *épaulé*,
 e, حامىدار *hami dar*

ÉPAULETTE, s f, شال *nèchan*, آپاليت *àpalit* (du français)

ÉPÉE, s f, شمشير *chèmhîr*, a سيف *sèif*, pl سيف *seyouf*,
 pr t *suyouf*

ÉPELER, v a, تەختى *tèhèddî kèrdèn*, تەختى *èbdjèd khandèn*

ÉPELLATION, s f, a حانە *hèdjayèt*

ÉPENTHÈSE, s f, a لفظ *èzafetè hèrf fi*
lèfszèt, pr t *èzafètî harf fi lafszèt*

ÉPERDU, e, adj, آسە *àchoufte*, سەركردان *ser quèrdan*, a
 مەكسەر *mounkecèr*

ÉPERDUMENT, adv, تاسعینکی نام *bè âchouftègun tèmam*,
 به موبالèghè, — éperdument amoureux,
 مېفتoun

ÉPERON, مهميز *mèhmiz*, a مهمار *mèhmaz*

ÉPERONNER, v a, به مهميز زېدن *bè mèhmiz zèden*, — épe
 ronné, e, مهميز دار *mèhmiz dai*

ÉPERVIER, s m, oiseau, قرقى *qèrqı*, — filet pour prendre
 du poisson, دام ماهيگيرى *dame mahı guıı*

ÉPHÉLIDES, s f pl, سيس *sis*

ÉPHÉMÈRE, adj des 2 g, يک روزى *yek rouzi*

EPHÉMÉRIDES, s f pl, فهرست به روزم *fèhrstè*
teqvım

ÉPI, s m, حوسه *khouchè*, a سنبله *soumboule*

ÉPICE, s f, a, ادويه *èdvıyè*

ÉPICER, v a, ادويه رد کسى *èdvıyè rikhten*, — epicé, e,
 ادويه ريخته *èdvıè rikhtè*

ÉPICERIE, s f V épice, — commerce d'épicerie, عطارى
 'èttari, — boutique d'épicerie, دكان عطارى *doukkané*
 'èttari

ÉPICIER, s m, a, عطار *'èttar*, pr t 'attar

ÉPIDÉMIE, s f, نا حوسى عامه *na khochn 'ammè*, a مرض
 مېرېزې *mèrèzè djan ef*, pr t marazi djarif

ÉPIDÉMIQUE, adj des 2 g, همه کس عارض سويده *bè hèmè*
kes 'àrèz chèvèndè

ÉPIDERME, s m, پوست خارج *kharèdjé poust*, a نشره
 به چهرې *bèchèr èt*

ÉPIER, v a, observer, کسی کسی نسیسى *dèr kèminé*
 کەي نەچەستەن, پائىدن *payiden*, — épier l'occasion,

موتيرسسده fourset choudèn
ÉPIERRE, v a., سكهرا برطرب كردن sèng ha ra bèr tèrèf
kèrdèn

ÉPIEU, s m, حربه khècht, pr t khicht, a
hèrbè

ÉPIGASTRE, s m, بالاي سكم balai chèkèm, a
مأه me'ènèt

ÉPIGASTRIQUE, adj des 2 g, معلق نماله moutèlleq be
mè'ènèt

ÉPIGRAMMATIQUE, adj des 2 g, نكه آمر, نيس
nich àmiz

ÉPIGRAMMATISTE, s m, اسعار نيس آمر, انسا كنده
kounèndèyè èch'aré nich àmiz

ÉPIGRAMME, s f, سكي نيس آمر, soukhené nich àmiz

ÉPIGRAPHE, s f, سر نوبس sèr nèvècht, a
کتابه kètabè, pr t kitabè

ÉPILATOIRE, adj des 2 g, موی زبر moui riz, زبرده
dèyè mou

ÉPILEPSIE, s f, عس ghèch, a صرع sèr', pr t sar'
صرعه sèr è, pr t sar a

ÉPILEPTIQUE, adj des 2 g, گرفتار درد صرعه guèrèftaré dèrdé
sèr'è, a مصروع mèsrout

ÉPILE, v a, موزراندن mou rizanidèn, نوره رن
zèdèn

ÉPILOGUE, s m, نساكه nètèdjèyè soukhèn, نساكه
kèlam, a. خاتمه khatèmè, pr t khatimè

ÉPILOGUE, v a., نكه كرمي nouktè guèrèftèn, انراد كرمي
irad guèrèftèn, عيب حوتی èib djouyi kèrdèn

ÉPILOGUEUR, EUSE, s نكنه كمر *nouktè guir*

ÉPINARDS, s m pl , اسماخ *èspènakh*

ÉPINE, s f , خار *khar*, a سوك *choouk*, pr t chèvk, pl اسواك *èchvak*, — être sur les épines, در اصطراب بون *dèr èztèrab boudèn*

ÉPINETTE, s f , سطور *sèntou*

ÉPINÇOIR, s m , سبكراس *tchakoutché sèng tèrach*

ÉPINE VINETTE, s f , رسك *zèrèchk*

ÉPINEUX, EUSE, adj , خاردار *khar dar*, — fig , دسوار *douch var*, a مسكل *mouchkèl*, pr t muchkıl, صعب *sè'èb*, pr t sa'b

ÉPINGLE, s f , مافكه *mahtchè*, سبكى *sèndjèq*, ou سبكا *sèndjaq*, — à cheveux سر حاره *sèr kharè*

ÉPIPHANIE, s f , روز هوسان *rouzé houchan*, عيد هوسان *'eidè houchan*

ÉPIQUE, adj des 2 g , داستاني *dastani*, رزمي *rèzmi*

ÉPISCOPAL, E, adj , معلى كلىعه *moutè'èllèq bè khèlîfè*

ÉPISCOPAT, s m , a خلافت *khèlafèt*

ÉPISE, s m , a لاحه *lahèqè*, pl لاحات *lahèqat*, pr t *lahıqa*, pl *lahıqat*

ÉPISE, adj des 2 g , a معلى لاحات *moutè'èllèq bè-lahèqat*

ÉPISSER, v a , دو ريسان را بهم ناسن *dou risman ra bè hèm bafîèn*

ÉPISTOLAIRE, adj des 2 g , style épistolaire, فت انساء *fènné èncha*, pr t *fènni incha*

ÉPITAPHE, s f , تاريخ قبر *tarikhè qèbr*

ÉPITHALAME, s m, قسده در مدح عروس qècàdèyé der
mèdhé 'èrous

ÉPITHÈTE, s f, a صعب sèfèt, pr t sifèt, pl صعبات sèfat,
pr t sifat, لعب lèqèb, pr t laqab, pl ألعاب èlqab

ÉPITOME, s m, a احوال èdymal, pr t idymal, انكار idjaz,
محمل moudymèl, احصار èkhtèçar, pr t ikhtèçar

ÉPÎTRE, s f, كاعد kaghèz, نامه namè, a مكبوب mèktoub,
رساله rèçalè, pl رسائل rèçayèl, pr t رسايل

ÉPIZOOTIE, s f, ناحوسى حيوانات nakhochu hèrvanat, a
سواب sèvaf, souvaf, pr t savaf

ÉPIZOOTIQUE, adj des 2 g a معلف دسواف moutè'èllèq
bè sèvaf

ÉPLORÉ, e, adj, كريان guènan, a ناكى bakî

ÉPLUCHEMENT, s m, ناك سدى pak choudèn

ÉPLUCHER, v a ناك كردن pak kèrdèn, — fig, recher
cher ce qu'il peut y avoir de mauvais, عيب حوثى
'èib djouy, kerdèn

ÉPLUCHEUR, EUSE, s, ناك كنده pak kounènde, — fig,
'èib djou, عيب حوى 'èib djou

ÉPIUCHURES, s f pl, تراسه tèrachè

ÉPOINTER, v a, سر حبره نوک را فرسودن nouk ra fèrsoudèn,
سره تچيزى sèré tchizi ra kound kèrdèn

ÉPONGE, s f, انبر èbr, انبر مرده èbre mourdè, انبر كهى èbrè
كهى èbrè, a اسفنج السكر hèr chèfé, اسفنج اولى èsferèdj oul
bèhr

ÉPONGER, v a, با انبر ناك كردن ba èbr pak kèrdèn

ÉPOPÉE, s f, داستان مبطومه dastané mènzoumè, a
حكايت مبطومه hèkayeté mènzoumè

ÉPOQUE, s f, هڭگام *hèngam*, a وڤت *vèqt*, pr t ټاڤت *taqt*,

زېمان *zèman*, اټام *èyam*, تاريخ *tarikh*

ÉPOUDRER, v a, گڼډرا پاک *guèrd ra pak* *kèrdèn*

ÉPOUILLER, v a, سسهارا دڤع *choupouch ha ra dèf'*

kèrdèn, — s'epouiller, v pron, سسهارا اړی حود

choupouch ha ټا èz tènè l' houd dèf' kèrdèn

ÉPOUMONNER, v a, حڤه *kefè* *kèrdèn*, نفس ږېدې

nefes bouridèn, — s'epoumonner v pron, حڤه سډې

khèfè choudèn, اړ سډې فږداد حڤه *èz chèddètè*

fèrad khèfè choudèn

ÉPOUSAILLES, s f, pl عروسی *'erouci*, a نکاح *nèkah*, pr t

nikiah

ÉPOUSE, s f, زن *zèn*, t کوچ *koutch*, a زوج *zooudje*, pr t

zèvdjè

ÉPOUSÉE, s f, a عروس *'èrous*, pr t 'arous, pl عرائس *'èra*

yès, pr t 'arais

ÉPOUSER, v a, prendre un epoux سوهږ کړې *chohèr*

kèrdèn, — prendre une épouse, زن کړې *zèn kei dèn*,

زن کړې *zen guèrètèn*, ږوج کړې *tèzèvvoudj kèrdèn*,

— fig, prendre le parti, طرفداري کړې *tèrèf dari*

kèrdèn

ÉPOUSEUR, s m, کښه عروسی *'erouci kounènde*, داماد

damad

ÉPOUSSETER, v a, روفتې *rouftèn*, پاک کړې *pak kèrdèn*

ÉPOUSSETTE, s f, ماهوب پاککې *mahout pak koun*

ÉPOUVANTABLE, adj des 2 g, هولناک *hooulnak*, دځسږ

dèhchèt-enguiz, a. مخوف *mèkhouf*, pr t *makhouf*

ÉPOUVANTABLEMENT, adv, بطور هولناک *bè toouré hooulnak*

ÉPOUVANTAIL, s m, مېرس *mèters*, هراك *hèrak*, حواسه *khè-vacè*, تېندىسە *tèndicè*

ÉPOUVANTE, s f, تېرس *tèrs*, هېراس *hèras*, a هوول *hooul*, pr t هېل *hèl*, دېھش *dèhchet*, خوف *khoouf*, pr t خاۋف *khavf*

ÉPOUVANTER, v a, تېرساندېن *tèrsandèn*, تېرساندېن *tèrsandèn*, — s'é pouvanter, v pron, تېرسىدېن *tèrsidèn*, هېراسان *hèraçan* چودېن *choudèn*, — épouvanté, e, تېرسىدە *tèrcide*, هېراسان *hèraçan*, a مېرئوب *mèr'oub*

ÉPOUX, s m, nouveau marie, داماد *damad*, — mari سوهر *chohèr*, a روح *ooudj*, pr t زېۋدج *zèvdj*, pl ارواح *èzvadj*

ÉPREINDRE, v a, فېشوردېن *fèchourdèn*, فېشار دانى *fèchar dadèn*, — épreint, e, فېشوردە چودە *fèchourdè choudè*, a معتبر *mou'èssèr*, pr t مۇئاسس *mou'assan*

ÉPREINTE, s f, فېشوردېنى *fechourdègu*, فېشار *fèchar*, a تېئىر *tè'ècu*, pr t تىئىر *ta'ècu*

ÉPRENDRE (S') v pron, عاسى سىدىن *'achèq choudèn*, اشىغە سىدىن *àchouftè choudèn*, مېفتۇن سىدىن *mèftoun choudèn*, — épris, e, اشىغە سىدە *àchouftè choudè*, مېفتۇن *mèftoun*, a عاسى *'achèq*, pr t 'àchig

ÉPREUVE, s f, آزمائىش *âzmayèch*, a امتحان *èmtèhan*, pr t امتحان *imtihan*, تەدجىرۇبە *tèdjroubè*

ÉPROUVER, v a, آزمودىن *âzmayèch kèrdèn*, آزمودىن *âzmoudèn*, تەدجىرۇبە كېرىن *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان كېرىن *èmtèhan kèrdèn*, — éprouvé, e, آزمودە سىدە *âz moude choudè*

ÉPROUVETTE, s f, a مىل *mil*

EPTAGONE, adj des 2 g, هفت گوشه *hèft gouchèyi*, a
مستع الرواب *moucèbbè' ouz zèvaya*

ÉPUCER, v a, کیک را دغ کردن *kik ra dèf' kèrdèn*

ÉPUISABLE, adj des 2 g, تمام سدی *tèmam choudèn*,
کاست پدر *hast pèzir*

ÉPUISÉMENT, s m, زایل شدن قوت *zayèl choudènè gouvvet*,
a ضعف *zè'f*, pr t *za'f*, — état de ce qui est épuisé,
تمام سدی *tèmam choudèn*

ÉPUISER, v a, tarir, حشک کردن *khochk kèrdèn*, تمام کردن
tèmam kèrdèn, — affaiblir, ارفوت انداختن *èz gouvvet*
ndakhtèn, ضعف کردن *zè'if kèrdèn*, — s épuiser,
حشک شدن *khoch chouden*, تمام سدی *tèmam choudèn*,
— perdre ses forces, ارفوت امدادن *èz gouvvet oufta*
tèn, ضعف سدی *zè'if choudèn*, — épuisé, e, حشک
سده *khochk choudè*, تمام سده *tèmam choudè*, — qui
n'a plus de force, ارفوت امداد *èz gouvvet ouftadè*

ÉPURATION, s f, بالودگی *paloudègui*, پاک شدن *pak chou*
dèn, صاف شدن *saf choudèn*, a تطهر *tèt'hir*, pr t *taf'hi*

ÉPURER, v a, بالودن *paloudèn*, پاک کردن *pak kèrdèn*, صاف
کردن *saf kèrdèn*, — épuré, e, سده *paloudè*
choudè, صاف سده *saf choudè*

ÉPURGE, s f plante, a حشک *hèbb oul moulouk*

ÉQUARRIR, v a, چهار گوشه کردن *tchèhar gouchèyi*
kèrdèn

ÉQUARRISSEMENT, s m, عمل چهار گوشه کردن *'èmèlè tchè*
har gouchèyi kèrdèn

ÉQUARRISSEMENT, s m, چهار گوشه سدن *tchèhar gouchè*
choudèn

ÉQUATEUR, s m, a خط استواء *khèttè èstèva*, pr t *khattistiva*

ÉQUATION, s f, a. معادلة *mouqabelè*

ÉQUERRE, s m, كوسه *kounè*, a كوس *koous*, pr t *kavs*

ÉQUESTRE, adj des 2 g, statue équestre, صوار رتè *sèvar*

EQUIANGLE, adj des 2 g, a مساوي الزوايا *moutèçavı ouz zèvaya*

ÉQUIDISTANT, E, adj, a مساوي العواصم *moutèçavı oul fèvacèl*

ÉQUILATÉRAL, E, et ÉQUIATÈRE, adj a مساوي الاضلاع *moutèçavı oul èzla'*

ÉQUILIBRE, s m, همسكى *hèm sèngui*, a موازنه *mou vazènè*

ÉQUIMULTIPLE, adj des 2 g, a مساوي الاضعا *moutèçavı oul èz'af*

ÉQUINOXE, s m, طول روز و شب *tèçavı tooule rouz o chèb*, a اعدال الليل والنهار *è'tèdal oul lèil ven nèhar*

ÉQUINOXIAL, E, adj, a معلف باعدال ليل ونهار *moutè'dl lèq bè è ètèdalé lèil o nèhar*

ÉQUIPAGE, s m, train, suite, a حيل و حسم او صاع *ouza'*, *khèil ou hèchèm*, اصاع *ètba'*, — équipage d'un vaisseau, كسباناں *kèçhtı* عملجات *èmèlèçatè kèçhtı* *banan* — se dit aussi des voitures et chevaux de luxe, كالسكه *kalèskè*

ÉQUIPÉE, s f, حركه بى عقيب *hèrèkètè bı 'àqèbèt*

ÉQUIPEMENT, s m, حواسه *khastè* (terme vieilli), ا مدارك *èdaruk*, pr t *tèdaruk*

QUIPER, v a, بهینه دارك دندس *tèdarèk didèn*, أسباب *tèhyèyèyé èsbab didèn*, — équipé, e, آراسته *àrastè*,
دارك دندس *tèdarèk didè*

QUIPOLLENCE, s f, بک معنی بوندس *be yèk mè'èni houdèn*,
اتحاد معا *ètthadé mè'èni*, pr t *ittihad ma'ana*

QUIOLLENT, e, adj, قدس بکی *qèdrèch yèki*, a معادل *mou'adèl*, pr t *mu'adil*

QUIPOLLER, v n, بک فمب بوندس *bè yèk qèrmèt boudèn*

QUITABLE, adj des 2 g, دادگر *dad guèr*, a عادل *àdel*,
pr t *'adil*, مصف *mounsèf*, pr t *munsif*, — se dit
aussi des choses, عدى ارروى *ez roui 'èdl*, موافق عدى *mouvafèqé 'èdl*, عادلانه *'adèlanè*, a
حکایت فری *hèqa nyèt qèrin*, — ceci n'est pas equitable, اسی موافق عدى *in mouvafèqé 'èdl nist*, — c'est un homme
equitable, ادمس مصف *adèm ist mounsèf*

QUITABLEMENT, adv, عدى ارروى *èz roui 'èdl*, عادلانه *'adèlanè*

QUITATION, s f, فی سوار سدن *fènné sèvar choudèn*, فی سوری *fènné sèvar*

QUITÉ, s f, دادگرى *dad guèr*, داد *dad*, a حق *hèqq*, pr
t *haqq*, عدى عدالت *'èdl èdalèt*, pr t *'adalèt*, انصاف *ènsaf*, pr t *insaf*

ÉQUIVALENT, e, adj, همعنب *hèm qèrmèt*, a معادل *mou 'adèl*, pr t *mou'adil*, بدل *bèdèl*

ÉQUIVALOIR, v n, همعنب بوندس *hèm-qèrmèt boudèn*, معادل *mou'adèl boudèn*

ÉQUIVOQUE, adj des 2 g, a. معلو *moughlèq*, pr t *moughlèq*

moubhèm, موبهم *zou mè'anu moukh tèlefe*

ÉQUIVOQUE s f, a انهام *èbham*, — mot à double sens, a
لوحته موحتره *loughèté mouchterèkè*, pr t *loghatu much tèrikè*

ÉQUIVOQUER, v n, موبهم حردن *moubhèm hèrf zèdèn*

ÉRABLE, s m, arbre, ككف *kèkèf*, كهوك *kèhouk*

ÉRADICATION, s f, ارنج كدن *èz bikh kèndèn*

ÉRAFLER, v a, بوس حراسدن *poust khèrachidèn*,

ÉRAFLURE, s f, حراسدن کی بوس *khèrachidègun poust*

ÉRAILLER, v a, ارمدنك خدا كدن *nèkh hai goumachu ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, —

érailler, v pron, ارمدنك خدا سدن نکهای فماس *èz hèm diguèr djèda choudèné nèkh hai goumach*

ÉRAILLÉ, e, adj (œil éraillé), تشم فرمر سده *tchèchmé qèrmèz choude*

ÉRAILLURE, s f, حای ارمدنك خدا سدن نچ *djai èz hèm diguèr djèda choudèné nèkh*

ÈRE, s f, a تاريخ *tarikh*, pl توارنج *tèvarikh*, — ère
chrétienne, تاريخ عسوی *tarikhé 'icèvi*, pr t *tarikhi 'icèvi*

ÉRECTEUR, s et adj, بلند كنده *boulènd kounèndè*, a
ناط *na'èz*, pr t *na'iz*

ÉRECTION, s f, action d'établir, بر فراری *bèr qèrari*, a
نصب *nèsb*, pr t. *nasb*, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*, — action
d'élever, بلند كدن *boulènd kèrdèn*, افراسی *èfrach tèn*, — terme de physiologie, a نعط *ne'ouz*, nou'ouz

ÉREINTER, v a., كمر سكسنی *kèmèr chèkèstèn*, — fatiguer

extremement, بے حد حسد *bè chèddèt khèstè*
kèrdèn, — s'éreinte, ۱ pron, کمر خود را سکسن *kè*
mèrè khoud ۱ a chèkèsten, — se fatiguer extrêmement,
 بے حد حسد *be chèddèt khèstè choudèn*, —
 éreinté, e, کمر سکسن *kè mèr chèkèstè*, — extrêmement
 fatigué, حسد *bè cheddèt khèstè*

ÉRÉSIPÉLATEUX, ÉRYSIPÉLATEUX, EUSE, adj, a حمروی
houmrèvi

ÉRÉSIPÈLE, ou ÉRYSIPÈLE, باد سرخ *badé soui kh*, a حمرة
hèmrè, حمرة hèmri èt

ÉRÉTHISME, s m, a احداث الاعصاب *èhtèdad oul è çab*,
 pr ۱ *ihitdad ul a'çab*

ERGO, s m, donc, پس *pès*, a ف *fè*

ERGOT, s m, ناحی حموان *nakhounè heivan*

ERGOTER, v n, بی حا حب کردن *bi dja bèhs kèrdèn*,
 بی هوده حرفی *bi houdè hèrf zèdèn*

ERGOTERIE, s f, کوئی بی هوده *bi houdè gouyi*

ERGOTEUR EUSE, s, بی حا حب *bi houdè gour*, بی حا حب
 کیده *bi dja bèhs kounende*

ÉRIGER, v a, établir, در قرار کردن *bèi qèrar kèrdèn*, بنا
 بena *bèna gouzachten*, — élever, افراسی *èfrach*
tèn, — nesb *kèrdèn*, — s'ériger, v pron,
 بena *bèi èfrachtè choudèn*, بena *nèsb*
choudèn, — prétendre, ادع کردن *èddè'a kèrdèn*, —
 érigé, e, بena *bèr 'èfrachtè choudè*

ERMITAGE, ou HERMITAGE, s m, عزلگاه *'èzlèt gah*

ERMITE, s m, عزلگی *gouchè nèchin*, عزلگی *èz-*
lèt nèchin, اهد *zahèd*, pr t *zahid*, ابدال *abdal*

- ÉROSION, s f, خوردن *khourdèn*, a اكل *èkl*
- ÉROTIQUE, adj des 2 g, عسقي *'èchq amiz*, a عسقتي *'èchqi*, pr t 'achqi, معسفي *mou'èchchèq*
- ÉROTOMANIE, s f, دیوانگی عسفی *divanèguu 'èchq*, a العسف *djounoun oul 'èchq*, pr t *djunoun ul 'ichq*
- ERRANT, E, adj, ول گرد *vèl guèrd*, سرسری *sèr sèri*, اواره *avarè*, دس پسا *dècht pèima*, — égare, گمراه *goum rah*
- ERRATA, s m, فهرست غلطیهای کتاب *fèuhı ousté ghèlèt hai kètab*
- ERRATIQUE, adj, بی قاعدہ *bi qa èdè*
- ERREMENTS, s m pl, suivre les derniers errements d'une affaire, دنباله کار کردن *doumbalèyé kar kèrdèn*, کار را *kar ra èz sèr guerèftèn*
- ERRER, v n, ول گردیدن *vèl guèrdiden*, راه رفتی *avarè rah rèftèn*
- ERREUR, s f, faute, méprise, a غلط *ghèlèt*, pr t *ghalat*, سهو *sèhv*, خطا *kheta*, pr t *khata*, — en religion, ضلال *zèlal*, pr t *zalal*, ضلالیت *zèlalèt*
- ERRONÉ, E, adj, نامربوط *na mèrbout*, a باطل *batèl*, pr t *batıl*, خطا *khèta*, pr t *khata*
- ÉRUCTION, s f, آروغ *àrough*
- ÉRUDIT, E, adj, دانا *dana*, دانسمند *danèchmènd*, a عالم *'alèm*
- ÉRUDITION, s f, دانائی *danayi*, دانسمندی *danèchmèndi*, دانس *danèch*, a علم *'èlm*, pr t *'ilm*, معرّف *mè'èrèfèt*, pr t *ma'rèfèt*

ÉRUPTION, s f, حوس *djouch*, a حروج *khouroudj*

ÉRYSIPELE, s m V ÉRÉSIPÈLE

ESCABEAU, s m, ou ESCABELLE, s f, کوبل *koutèl*, a مصطبه *mestèbbè*

ESCADRE, s f, چهاراد حکی *djèhazaté djènqui*

ESCADRON, s m, دسمة سوار *dèstèyé souvar*

ESCALADE Voir ESCALADER

ESCALADER, v a, ار بردن بالا ریس *èz nèrdèban bala rèf ten*, با بردن بورس بردن *ba nèrdèban yourèch bourden*

ESCALIER, s m, پلکان *pèllèkan*, پله *pèllè*

ESCAMOTAGE, s m, حقه داری *houqqè bazi*

ESCAMOTER, v a, حقه باری کردن *houqqè bazi kèrdèn*

ESCAMOTEUR, EUSE, s, حقه دار *houqqè baz*, pr t *houqqa baz*
| SCAFADE, s f, کدر *gouriz*

ESCARBOT, s m, سرکسی کردن *sèr guin guèrdan*, a حمل *djou èl*

ESCARBOUCIE, s f, سدحراع *chèb tchèragh*

ESCARCELLE, s f, حب ترک *djibé bouzourg*

ESCARGOT, s m, راب صدفی *rabé sèdèfi*, راب *rab*

ESCARMOUCHE, s f, حیک حربی *djènguè djouz'ı*, معتمه *mouqèddèmèyé djèng*, — des escarmouches,
دجنگ حیکهای معتمه *djèng hai djouz'ı*, حیکهای حربی *hai moutèferrèqè*

ESCARMOUCHER, v n, حیک حربی کردن *djènguè djouz'ı kèrdèn*

ESCARMOUCHEUR, s m, حیک حربی کننده *djènguè djouz'ı kounèndè*

ESCARPE, s f, pente du fossé, پائنی حدی *payiné khèn*

dèq, — mur intérieur du fossé, دیوار درون حدی *dî varé dèrouné khèndèq*

ESCARPEMENT, s m, سب چلب, سرانی سèra payin

ESCARPÉ, e, adj, فرار, سرانالا sèra bala, — d'un accès difficile, سكب سèkht, a صعب sè'èb

ESCARPER, v a, حاکر کر دی, khak riz kèrdèn

ESCARPIN, s m, کعب نازک kèfché nazouk

ESCARPOLETTE, s f V BALANÇOIRE

ESCARRE, s f, پوست زخم pousté zèkhm

ESCIENT, s m, à bon escient, à mon escient, à son escient, دانسته danèstè

ESCLANDRE, s m, رسوائی, روضای, rezulèt, افضاح èftèzah, pr t iftazah

ESCLAVAGE, s m, اسیری ècû, بندگی bèndegui, a رتب èqqiyèt, pr t riqqiyat

ESCLAVE, s et adj des 2 g, بنده bènde, زهرید, zèr khèrid, اسیر ecir, عبد 'èbid, pr t 'abid

ESCLAVONIE, s f, مملکت حرواب memlèkètè l'hèrvat

ESCOBARDERIE, s f, حیل بازی hilè bazi

ESCOGRIFFE, s m, qui prend hardiment sans demander, بی عار mèrdé roubayendèyè bî 'à

ESCOMPTE, s m, a تنزیل tènzil

ESCOPETTE, s f, تفنگ سسکان tufèngué chèch khan

ESCORTE, s f, a بدرقه bèdrèqe (vulg bèdèrqè), pr t be draga

ESCORTER, v a, همراهی, بدرقه bèdreqe kèrdèn, هم راه رهفتن hèm rah rèftèn

ESCOUADE, s f, گروه علامان *guerouhé ghoulaman*

ESCRIME, s f, سمسوری *fènné chèmchir zèn*, a مسانعه *mouçayèfèt*

ESCRIMEUR, s m, سمسور *chèmchir zèn*

ESCRIMER (S'), v pron, مسف سمسر کردن *mèchqé chèm chur kèrdèn*

ESCROC, s m, کوس بر *gouch bour*, a طرار *tèrrar* pr t *taï rar*

ESCROQUER, v a, کوس بری کردن *gouch bouri kèrdèn*

ESCROQUERIE, s f, کوس بری *douzdı kerdèn*, دزدی *gouch bouri*

ESCROQUEUR, s m, کوسر *gouch bour*, دزد *douzd*

ESPACE, s m, distance, a مسافت *mèçafèt*, pl مسافات *mèçafat*, — étendue, حای *djari*, — espace de temps, a فاصله *façèlè*, مدت *mouddèt*, — intervalle, ميانه *miane*, a بی *bèin*

ESPACEMENT, s m, a فاصله *facèlè*, pr t *facilè*, ميانه *mianè*, a مانی *ma bèin*

ESPACER, v a, فاصله کداسی *facèlè gouzachtèn*

ESPADON, s m, سمسر بیج نهی *chèmchiré tigh pèhn*, *qèddarè*

ESPAGNE, اسپانیا *èspania*, مملکت اسپانیول *mèmlèkètè ès panioul*

ESPAGNOL, E, اهل اسپانیول *èhlé èspanioul*

ESPAGNOLETTE, s f, پیاکری *àhéné pèndjèrè*

ESPALIER, s m, درحای میوه دار بر دیوار حسیده *dèrèkh tané mivè daré bèr divar tchèspidè*

ESPÈCE, s f, گونه *gounè*, a نوع *noou'*, pr t *nèv*, pl

انواع *ènva'*, حس *djèns*, pr t *djîns*, pl احساس *èdjna*
قسم *qèsm*, pr t *qism*, pl اقسام *èqsam*, pr t *aqsam*
— en espèce, a بعد *nèqd*, بعدا *nèqdèn*

ESPÉRANCE s f, امیدواری *eumîd varî*, a امید *eumu*
pr t *umîd*, vulg *oumoud*, امل *èmèl*, pl آمل *âmal*,
sans espérance, نا امید *na eumîd*, قطع امید *qèt'è eumu*
— perdre l'espérance, نا امید شدن *na eumîd choudèn*
— avoir de l'e
pérance, امید داسی *eumîd dachtèn*, امیدوار بودن
eumîd var boudèn, — l'objet espéré, a مأمول *mè'è mou*

ESPÉRER, v a, امیدوار بودن *eumîd var boudèn*, امیدوار
eumîd var choudèn, امید داسی *oumîd dachtèn*
espéré, e, a مأمول *me'è mou* — inespéré, مأمول
ghèiré mè'è mou, pr t *ghairî mè'è mou*, مأمول
ghèiré moutèrèqqèbè, pr t *ghairî mut*
raqqibè

ESPIÈGLE, adj des 2 g, زيرك *zirîk*, vulg *zèrènq*

ESPIÈGLERIE, s f, زيركى *zirèki*

ESPION, s m, a حاسوس *djaçous*, pl حواسيس *djèvaçî*
دسيس *dècis*

ESPIONNAGE, s m, a حاسوسى *djaçouci*

ESPIONNER, v a, حاسوسى کردن *djaçouci kèrden*

ESPLANADE, s f, حای قمار *djai hèm var*, a ساح *sahî*
pr t *sahat*, ساحه *sahè*

ESPOIR, s m V ESPÉRANCE

ESPONTON, s m, نم نمره *nim nèizè*, نم نمره *nèizè*
koutah

ESPRIT, s m, substance incorporelle, a روح *rouh*, pl اروح

èrvah, — rendre l'esprit, داس داس *djan dadèn*, — faculté de l'âme raisonnable, هوس *houch*, حره *khèrèd*, a عمل 'èql, pr 'aql, pl عول 'ouqoul, — un homme d'esprit, مرد بر حره *mèr dé pour khèrèd*, مرد عاقل *mèr dé 'âqèl*, — intelligence, a فهم *fèhm*, ذكاوب *zèkavèt*, pr t zèkiavèt, — humour, caractère, حوى *khoui*, a مزاج *mèzadj*, مسرب *mechrèb*, طبع *tèb'*, pr t tab', — terme de chimie, a حوهر *djoouhèr*, pr t djèvhèr, — esprit de vin, سى سه ائسى *èrèqé sè àtèchi*, — le sens, a معنى *mè'èni*

ESPRITS FOLLETS, s m, pl عول ناسان *ghoul*, عول ناسان *ghoulé biaban*, a حتى *djènn*

ESQUIF, s m, ناو *nav*, a زورن *zoourèq*

ESQUILLE, s f, نكه اسكوان سكه *tikèyé oustoukhané chèkèstè*

ESQUINANCIE, s f, a حاق *khounaq*, pl حواسى *khè vanq*

ESQUISSE, s f, گزار *guèzar* (terme vieilli), نيرنگ *nèirèng*, a طرح *tèrh*, مسوده *mousvède*

ESQUISSE, v a, نيرنگ كردن *nèirèng kèrdèn*, طرح انداختن *tèrh endakhten*

ESQUIVER, v a, كاره حسى *kènarè djèstèn*, حودرا بس *khoud ra pès kèchidèn*, — s'esquiver در رضى *dèr rèftèn*

ESSAI, s m, ارمانس *âzmayèch*, a تدرج *tèdjroubè*, pr t *tèdjrubè*, امتحان *èmtèhan*, pr t *imtihan*

ESSAIM, s m, رمر *rèmèyé zèmbour*, رمر *guèlèyé zèmbour*, — fig, multitude, گروه *guerouh guerouh*

ESSAIMER, v n, برور ار کواره *biroun àmèdène zèmbour èz guèvarè*

ESSAYER, v a, آزمودن *àzmoudèn*, کړدنه *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn*

ESSAYEUR, s m, عمار ساس *'èyar chènas*

ESSENCE, s f, ce qui constitue la nature des choses, داب *zat*, — en chimie, huile très subtile qu'on tire des plantes, حلا حصه *khoulacè*, حوهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, — essence de cannelle, حوهر دار حسی *djoou hère dartchan*

ESSENTIEL, le, adj, qui appartient à l'essence, داسی *zati*, لازم و ملزوم *lazèm o mèlzoum*, — absolument nécessaire, important, ناگزیر *na gouzir*, a لازم *lazèm*, pr t *lazim*, الزم *èlzèm*

ESSENTIELLEMENT, adv, a بالذات *bèz zat*, pr t *biz zat*

ESSEULÉ, e, adj, تنها مانده *tènha mandè*

ESSIEU, s m, میل حرج *milè tchèrkèh*, محکور *'èlèq*, a مکهور *mèhvèr*

ESSOR, s m, بروار *pèrvaz*

ESSORER, v a, در هوا نهی کردن *dèr hèva pèhn kèrdèn*, در هوا حسکانیدن *dèr hèva khochkanidèn*

ESSORILLER, v a, کوس بردن *gouch bouridèn*

ESOUFFLER, v a, تنگ نفس کردن *tèng nèfès kèrdèn*, — essoufflé, e, تنگ نفس شده *tèng nèfès choudè*

ESSUIE MAIN, s m, دست حسک کی *dèst khochk koun*, روباکی *rou pak koun*

ESSUYER, v a, پاک کردن *khochk kèrdèn*, پاک کردن *pak kèrdèn*

kèrdèn, سدر کردن *tèmiz kèrdèn*, — on dit essayer des pertes, ضرر خوردن *zèrèr khourdèn*, مصیبت سدن *moutèzèrrèr choudèn*, — la pluie, باران خوردن *baran khourdèn*, سدن ماکمل باران *moutèhèmmèlé baran choudèn*

EST, s m, a سى *chèrq*, pr t *charq*, مسرى *mèchrèq*, pr t *mèchriq*

ESTACADE, s f, سد از منج حوبسى *sèddé èz mikhé tchoubin*

ESTAFETTE, s m, حابر مخصوص *pèik*, پيك *tchaparé mèkhsous*

ESTAFIER, s m, ساطر *chatèr*, pr t *chatir*, پيك *pèik*

ESTAFILADE, s f, رحم حساره *zèkhmé roukhsarè*

ESTAFILADER, v a, کسی را رحم کدى *roukhsarèyé kèci ra zèkhm kèrden*

ESTAMINET, s m, قهوه خانه *qèhvè khanè*

ESTAMPE, s f, صورت حانى *sourètè tchap*

ESTAMPER, v a, چاپ کردن *tchap kèrdèn*, نصيه کردن *bas mè kèrden*

ESTAMPEUR, s m, نصير *basme zèn*

ESTAMPILLE, s f, نىسان *nèchan*, مهر *mohr*, ou *meuhr*, a وسام *vèçam*

ESTAMPILLER, v a, نىسان کداسنى *nèchan gouzachtèn*, مهر ردى *meuhr zèdèn*

ESTIMABLE, adj des 2 g, احترام *chayèstèyé èhtè ram*, ساناى اعبار *chayané è'tèbar*, pr t, *chayan* 'it-bar, a واحب الاحرام *vadjèb oul èhtèram*, pr t *vadjib ul-ihitram*

ESTIMATEUR, s m, اهل قيمت کونده *qèimèt kounèndè*,
 ٺله خبره *èhlé khèbrè*

ESTIMATIF, IVE, adj, a تسمينى *tèsmim*

ESTIMATION, s f, تخمين قيمت کړدى *qèimèt kèrdèn*, a تخمينى
tèkhmin, pr t *takhmin*

ESTIME, s f, ازمه *àzrèm*, a حرمه *heurmèt*, pr t *hurmet*,
 احترام *èhtèram*, pr t *ihtiram*

ESTIMER, v a, déterminer la valeur d'une chose, قيمت
 کړدى *qèimèt kèrdèn*, — faire cas, معبر داسى *meu'eu*
 تېبه دانهستنه *tèbèr danèstèn*, محرم داسى *meuhtèrèm dachtèn*,
 معبر داسى *mou'èzzèz dachtèn*

ESTIVAL, e, adj, تابستانى *tabestani*, a صنعتى *sèrifi*

ESTOC, s m, pointe d'une épée, نوک سمسر *noukè*
chèmchir

ESTOCADER, v a, با سمسردى *ba chèmchir zèdèn*, — fig,
 موباهعه کړدى *moubahècè kèrdèn*

ESTOMAC, s m, a معده *mè'èdè*, pr t *mi'dè*, — en par
 lant des oiseaux, چينه دان *tchinè dan*, کرار *guèra*, a
 حوصله *hooucèlè*, pr t *havcèlè*, — partie extérieure
 du corps qui répond à l'estomac, سينه *sinè*, a صدر
sèdr

ESTOMAQUER (S'), v pron, ککحلف سدرى *kèdj khoulq*
choudèn

ESTOMPE, s f, فلم حرمى *qèlèmé tchèrm*

ESTOMPER, v a, با فلم حرمى صوب کسدى *ba qèlèmu*
tchè mi sourèt kèchidèn

ESTRADE, s f, petite élévation sur le plancher d'une cham
 bre, حلى نم تحب *djai nim tèkht*, a صفة *sèffè*

ESTRAGON, s m, ترخون *tèrkhou*n

ESTRAMAÇON, s m, سمسر دو دمه *chèmchuré dou dèmè*

ESTRAMAÇONNER, v a, با سمسر دو دمه رس *ba chèmchuré dou dèmè zèdèn*

ESTRAPADE, s f, sorte de supplice, نوع سکهه *noou'è chèkendjè*, — potence, دار *dar*, ت قاپوی *qapouq*

ESTRAPADER, v a, سکهه کردن *chèkendjè kerdèn*

ESTROPIER, v a, سعط کردن *sèqèt kèrdèn*, — estropié, e, سعط سده *sèqet choudè*, a سعط *sèqèt*, pr t *saqat*

ESTURGEON, s m, سک ماهی *sèg mahi*

ET, conj a و *vè*, en poésie il se prononce *ou*, — en persan, se trouve souvent remplacé par *ba*, — Ahmed et sa femme, احمد با رس *ahmèd ba zènèch*, ou ریش و *vi zènèch*

ET CÆTERA, par abreviation, etc, a و غیره *vè ghèrè*, و سائر *vè sair*

ÉTABLE, s f, عاقل *'âghèl*, طوبله *tèvilè*, a اصطبل *est'abl*, pr t *istabl*

ÉTABLI, s m, دستگاه *dèst gah*, pr t *dest guah*, vulg درگاه *dèz guah*

ÉTABLIR, v a, fixer, rendre stable, دجا کردن *dja bè dja kèrdèn*, بقرار کردن *bèr qèrar kerdèn*, — s'établir, v pron, دجا دجا شدن *dja bè dja choudèn*, سسسی *nèchèstèn*, حا ممت مکى شدن *moutèmèkkèn choudèn*, دجا گوهیفتن *dja guè'èftèn*, معقم شدن *mouqim choudèn*, — établi, e, دجا سده *dja bè dja choudè*

ÉTABLISSEMENT, s m, action d'établir, v établir, — ce qui

- est établi, a بنا *bèna*, pr t *bina*, pl انسه *èbniè*, ابار *àçar*, — on emploie aussi le mot ماکل *mèhèll* pr t *mahall*, — établissement de commerce, ماکل تجارت *mèhèllè tédjarèt*, pr t *mahallè tidjarèt*
- ÉTAGE, s m, اسکوب *àchkoub*, a مرنه *mèrtèbè*, pl مراتب *mèratèb*, pr t *mèratib*, طقه *tèbèqè*, pr t *tabaqa*, pl طبقات *tèbèqat*, pr t *tabaqat*
- ÉTAGER, v a, طبعه کداسس *tebèqè bè tèbèqè gou zachtèn* (ou ریسب داس *tèi tib dadèn*), — etagé, e, طبعه *tèbeqè tèbèqè*
- ÉTAGÈRE, s f, کجک درلاجه *tèkhtèyè doulabtchè*
- ÉTAI, s m, پوختی بان *pouchti ban*, پازیر *pazir*, a صامی *za mèn*, pr t *zamin*
- ÉTAİN, s m, ارزیز *èrziz*, روی *roui*, a قلع *qèl'* pr t *qal'*, رصاص *rèças*
- ÉTAL, s m, دستگاه فصاف *dèst gahé qèssab*
- ÉTAIAGE, s m, پهن کردن امعه دم دگان *pèhn kèr dèné èmtè'e dèmé doukkan*, a بسط الامعه *bèst oul èmtè'e*
- ÉTALER, v a, گستریدن گستردن *goustèrdèn*, گستریدن *goustèra nidèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn*
- ÉTALIER, s m, دستگاهدار دگان فصاف *dèst gah daré doukkané qèssab*
- ÉTALON, s m, اسب حاندار *èspé khayè dar* *èspé ghèiré èkhtè*, — modèle de poids et mesures, a معیار *mè'èyar*, pr t *mi'yar*
- ÉTALONNAGE, ÉTALONNEMENT, s m, عیارسازی *'èyar sazi*
- ÉTALONNER, v a, مهر عیاری رن *mèuhré 'èyarè zèdèn*

ÉTALONNEUR, s m ممتّر عمار ترازو *moumènyèzé 'èyaré tè razou*

ÉTAMAGE, s m , نعلع سعمد کردن *bè qèl' sèfid kèrdèn*

ÉTAMER, v a , نعلع سعمد کردن اررز رس *èrziz zèdèn, bè qèl' sèfid kèrdèn*

ÉTAMEUR, s m , سعمد کر *sèfid guèr*

ÉTAMINE, s f , étoffe, a صوف *souf*, pr t *sof*, — passer à l'étamine, بکشی *bikhtèn*, نعلع ال *èlèk kèrdèn*, — fig , نه ناکره رساندن *bè tèdjroubè rèçamèdèn*

ÉTAMINE, s f , partie de la fleur, کل ممصاعد *zèr raté moutèça'èdèyé goul*

ÉTAMINIER, s m , صوفاب *souf baf*

ÉTAMURE, s f , سعمد کری *sèfid guèr*

ÉTANCHEMENT, s m , کرفه سدن *guèrèftè choudèn*, قطع سدن *qèt' choudèn*, a انقطاع *ènqèta'*, pr t *inqita'*

ÉTANCHER, v a , arreter un liquide, اسباندن *èstandèn*, قطع کردن *guèrèftèn*, — la soif, دفع بسکی کردن *def'e tèchnègui kèrdèn*

ÉTANÇON, s m , پارز *pazir*, a صامی *zamèn*

ÉTANÇONNER, v a , پارز نداسی *pazir gouzachtèn*

ÉTANG, s m , نرکه *bourkè*, دریاچه *dèriatchè*

ÉTAPE, s f , a منزل *mènzèl*, pr t *mènzil*, pl منزل *mèna zèl*, pr t *mènazil*

ÉTAT, s m , disposition, a حال *hal*, حالب *halèt*, — profession, بچه *bichè*, a صعب *sèn'èt*, empl t صماع *sana'at*, — gouvernement, a دول *dooulèt*, pr t دؤولت *dèvlèt*, pl دول *douvèl*, — pays, مملک *mèmlèkèt*

ÉTAT MAJOR, s m , سرکردگان *sèr kèrdèganè lèchkèr*

- ÉTAU, s m, کلسی آهنگری *kèlbètèné àhènguèrì*
- ÉTAYEMENT, s m, پوختن کداسی *pouchtì ban gou zachtèn*
- ÉTAYER, v a, صامی پوختن کداسی *pouchtì ban zèdèn, zamèn gouzachtèn*
- ÉTÉ, s m, فصل الصی *tabèstan, fèsl ous sèif*
- ÉTEIGNOIR, s m, خاموسکی حراع *khamouch kouné tchèragh*
- ÉTEINDRE, v a, کسی خاموس کردن *khamouch kèrdèn, kouchtèn, — s'éteindre, خاموس شدن khamouch chou dèn, — éteint, خاموس شده khamouch choudè*
- ÉTENDARD, s m, بیدن علم *bèrdèq, èlèm, pr t 'alem, lèva, pr t liva, الویه elvyè, رای rayèt, pl رایات rayat*
- ÉTENDRE, v a, گستراندن پهن کردن *pèhn kèrdèn, gous tèranidèn, خوااندن بست کردن bèst kèrdèn, bandèn, — s'étendre, دراز کشیدن dèraz kechidèn, — sur un sujet, بعصل نعل کردن bè tèfsil neql kèrdèn, پهن میسوت کردن mèbsout kèrdèn, — étendu, پهن شده pèhn choudè, گوستیراندن goustèramdè, امید moumtèdd, میسوت mèbsout*
- ÉTENDUE, s f, درازی *dèrazi, a طول toul, امتداد èmtèdad, pr t imtidad, — en parlant du temps, مدت moud dèt, pr t muddèt, — de l'espace, وسع vous'èt, pr t vus'at, مساحت mècafèt*
- ÉTERNEL, le, adj, جاودان *djavèdan, همیشگی hèmichèyì, a ابدی èbèdì, ازلì èzèlì, باقی baqì, دائمی daimì, — l'Eternel, خدا khouda, a الله allah, لم یزل lam yèzèl,*

- la vie éternelle, a آحرِب *âkhèrèt*, pr t *âkhurèt*
 ÉTERNELLEMENT, adv, هَمِيسَه *hèmichè*, اَر اَرِل *èz èzèl*, a
 اِنْد اَبَاد *èbèd oul âbad*, دَائِمًا *daimèn*, pr t *daima*
 ÉTERNISER, v a, حَاوِدَان كِرْدَن *djavèdan kèrdèn*, اِنْدِي
 كِرْدَن *èbèdi kèrdèn*, هَمِيسَه تِي كِرْدَن *hèmichèyi kèrdèn*
 ÉTERNITÉ, s f, حَاوِدَانِي *djavèdanî*, اَرِل اَزَل *èzèl*, اَزَلْتَب *èze lyèt*, اِنْدَتَب *èbèdiyèt*
 ÉTERNUER, v n, اَسْمُوسَه كِرْدَن *èchnouchè kèrdèn*, plus
 usité, عَطَسَه كِرْدَن *ètsè kèrdèn*
 ÉTERNUMENT, s m, اَسْمُوسَه *èchnouchè*, a عَطَسَه 'ètsè, 'atsè,
 عَطَس 'èts, pr t 'ats
 ÉTÊTER, v a, سِر سَاح دِر حَب بُرْدَن *sèré chakhé dèrèkht bouridèn*
 ÉTHER, s m, ا فَلَكِ الْاَنَسِر *fèlèk oul ècir*
 ÉTHÉRÉ, e, a اَنْبِرَقِي *ècirî*
 ÉTHIQUE, s f, a اِلْمِ الْاَدَب *'èlm oul èdèb*, pr t 'ilm ul èdèb
 ÉTHOLOGIE, s f, a اِلْمِ الْاَحْلَاق *'èlm oul èkhlaq*, pr t 'ilm
 ul akhlaq
 ÉTHOPÉE, s f, a وَصْفِ الْاَحْلَاق *vèsf oul èkhlaq*, pr t vaf
 ul akhlaq
 ÉTINCELANT, e, adj, دِر حَسَدَه *dèrèkhchèndè*, a لَامِع
 lamè', pr t lamî', بَرَّاق *bèrraq*
 ÉTINCELER, v n, دِر حَسَدَن *dèrèkhchidèn*, سَعْلَه رِن
 cheu'eulè zèdèn
 ÉTINCELLE, s f, سِرَاةً اَنْس *sèrèchké àtèch*, سِرَاةً اَنْس
 chèrarèyé àtèch, لَكْحَجَه *lèkhtchè*, حَدْرَه *khèdèrè*, a
 سِرَاةً *chèrarè*

ÉTINCELLEMENT, s m, در حسدکی *dèrèkhchèndègui*, a
سعه سهه *chè'èchè'è*

ÉTIOLLER (S'), v pr, بر مرده سدن *pèymourde choudèn*

ÉTIOLOGIE, s f, a علم علل امراض *'èlmé 'èlèlé èmráz*, pr
t *'ilmí 'ilèlè èmráz*

ÉTIQUE, adj des 2 g, كرفار ناحوسى دى *guèrèftaré na
khochu dèqq*, a مدفوق *medqouq*, pr t *madqouq*, —
il signifie aussi maigre, لاعر *laghèr*, لكينه *lèkèntè*

ÉTIQUETER, v a, نسان كداسى *nèchan gouzachtèn*

ÉTIQUETTE, marque, s f, نسان *nèchan*, pr t. *nichan*, —
cérémonial, رسم تشرىفات *rèsmé tèchrfat*, pr t *rèsmí
techrfat*, تشرىفات *techrfat*

ÉTIRER, v a, كسدن *kèchdèn*

ÉTISIE, s f, ناحوسى دى *na khochu dèqq*

ÉTOFFE, s f, پارچه *partchè*, t a قماش *qoumach*, pl ايسه
èqmèchè

ÉTOFFER, v a, بى قدر كفاف قماش نكار دى *bè qèdré kèfaf
qoumach bè kar bourdèn*

ÉTOILE, s f, احمر *èkhtèr*, ستاره *setarè*, a نجم *nèdjim*, pl
نجوم *noudjoun*

ÉTOILÉ, e, adj, ستاره دار *setarè dar*, — fêlé, تركنده *tèrèkide*

ÉTOILER (S'), v pron, تركندن *terèkudèn*

ÉTOLE, s f, a حلة *hèllèt*, pr t *hallèt*

ÉTONNAMENT, adv, بعجب *bè tè'èddjoub*

ÉTONNANT, e, adj, حيرت انگيز *chèguèft ènguz*, حيرت انگيز
hèirèt ènguz, حيرت افرا *hèn èt èfza*

ÉTONNEMENT, s m, حيرت انگيز *chèguèft*, a بعجب *tè'èddjoub*,
pr t *tè'addjoub*

ÉTONNER, v a, به سگفت آورى *bè chèguèft àvour den*,
 به گهرت انداختن *bè hèirèt èndakhtèn*, — s'étonner,
 عجب گرى در سگفت ماندن *dèr chèguèft mandèn*,
 تهنه‌دژوب گهردن *tè'èddjoub kèrdèn*,
 — étonné, در سگفت ماندن *dèr chèguèft mandè*,
 مات و مکتتر *mat o moutèhèiyèr*, a
 حراى *hèiran*,
 پرت *pr t hairan*,
 مکتتر *moutèhèiyèr*,
 پرت *pr t mutèhai yr*,
 مکتتر *moutè'èddjèb*,
 پرت *pr t mutè'addjib*

ÉTOUFFANT, e, adj, کهنه کهنه *khèfè kounènde*,
 تنگ نفسى *teng nèfèci àvèrèndè*, — air etouffant,
 هواى *hèvar sènguun*

ÉTOUFFEMENT, s m, کهنه کهنه *khèfègu*,
 تنگ نفسى *teng nèfèci*,
 گهرت گهرت *guèrèftè choudènè nèfès*

ÉTOUFFER, v a, کهنه گرى *khèfè kèrdèn*, — fig faire
 cesser, نچاندن *nèchandèn*,
 دج گرى *dèf' kèrdèn*,
 تسکين دادن *tèskin dadèn*, — v n
 کهنه گرى *khèfè choudèn*, — on dit
 etouffer de rire, رنده گرى *èz khènde khèfe chouden*, — s'étouffer,
 کهنه گرى *khèfè chouden*

ÉTOUPE, s f, پيرز *pèrz*, ليفه *lifè*, خلاسه *khèlachè*

ÉTOUPER, v a, با ليفه گرى *ba lifè guèrèftèn*,
 با ليفه *ba lifè èmbachtèn*

ÉTOUPILLE, s f, فيله *fètilè*

ÉTOURDERIE, s f, بي عقى *bi 'èql*,
 ناهمدي *na fèhm*
 دغى *dègu*, a
 غهفلت *ghèflèt*,
 پرت *pr t ghaflèt*

ÉTOURDI, e, adj, گنج *gundj*, سرکسه *sèr guèchtè*,
 اعل *a*,
 غافل *ghafèl*,
 پرت *pr t ghafil*

ÉTOURDIMMENT, adv, روى في ععلى ne fèhmidè,
 èz roui bi 'eqli

ÉTOURDIR, v a., سرکاکس آوردن quidj kerdèn,
 sèr quidjèch àvourdèn, — s'étourdir, سرکاکس سدى quid
 choudèn, — guèrèftaré sèr quidjèch choudèn, — étourdi, e, سرکاکس سدى quidj
 choudè, — guèrèftaré sèr quidjèch choudè

ÉTOURDISSANT, e, adj, سرکاکس آوردن sèr quidjèch àvèn
 سرکاکس سدى quidj kounèndè, هدام اهر houdam àver

ÉTOURDISSEMENT, s m, سرکاکس sèr quidjèch

ÉTOURNEAU, s m, ورسا vèrsa, vulg سار sar a زورر
 zerzour

ÉTRANGE, adj des 2 g, a غريب ghèrib, pr t gharib
 غريبه ghèribè, pr t gharibe, عاكب 'èdrib, عاكب
 'èdjayèb pr t 'adjaib

ÉTRANGEMENT, adv, عاكب به تصور bè toouré 'èdrib, عاكب
 'èdjibane

ÉTRANGER, e, s et adj, بىگانه bigane, اهل دول خارجه èhli
 douvèlé kharèdjè, a غريب ghèrib, pr t gharib, pl
 غريبه ghourèba, احبتي 'èdjnèbi, — le ministre des af
 faires étrangères, وزير امور خارجه vèziré oumourè
 kharèdjè, وزير دول خارجه vèziré douvèlé kharèdjè, —
 Les Puissances étrangères, دول خارجه douvèlé kha
 rèdjè, pr t douvèlé kharidjè, دول احبته douvèlé èdj
 nèbyè, pr t douvèlé èdjnèbyè

ÉTRANGLEMENT, s m, حكي khèfègui, حكي khèfèk, a
 حاف khounaq

ÉTRANGLER, v a, کړدې ځه *khèfè kèrdèn*, — s'étrangler, ځه ځودړا *khoud ra khèfè kèrdèn*, — étranglé, e, ځه ځوده *khèfè choudè*, a مځنې *mèkhnouq*, pr t *makhnouq*

ÊTRE, v بډونى *boudèn*, — il est chez lui, مېرلس *mènzèl èch èst*, خانه ځه *khanè èst*, — il est à Paris, پاریس ځه *paris èst*, در پاریس *dèr paris èst*, — ce livre est a moi, انى کتاب اړمى *in kètab ez mèn èst*

ÊTRE, s m, l'etre, هستى *hèsti*, a وجود *voudjoud*, — l'etre supreme, a واح الوحد *vadjèb oul voudjoud*, pr t *vadjib ul vudjoud*, — les etres, a موجودات *mooudjoudat*, pr t *mèvdjoudat*

ÊTREINDRE, v a, lier fortement, تېگ ښى *tèng bèstèn*, — embrasser, presser, مېهکم ښى *meuhkèm besten*, — entre ses bras, در آغوس کسېدن *dèr àghouch kè chidèn*

ÊTREINTE, s f, تېگ ښى *tèng bèstèn*

ÉTRENNE, s f, présent du jour de l'an, دسلاف *dèstlaf* (terme vieilli), a عېدى *'èdi*, عېدته *'èdiyè*, — premier debut, دېش *dècht*

ÉTRENNER, v a, donner les etrennes, عېدتي داس *'èdi dadèn*, — v n, se dit de la première recette d'un marchand, دېش کړدې *dècht kèrdèn*

ÉTRIER, s m, a رځاب *rèkab*, pr t *rikjab*, — l'étrier impérial, رځاب ځابون *rèkabé houmayoun*, pr t *rikjab humayoun*

ÉTRILLER, v a, ښمار کړدې *timar kèrdèn*

ÉTRIPER, v a, سكهه را در كندن *chèkèmbè ra bèr kèndèn*
(ou در آوردن *dèr àvourdèn*)

ÉTRIQUE, e, adj, بهم كسيده *bè hèm kèchidè*

ÉTRIVIÈRE, s f, دوال *douval*, فانس ركاب *qayeché rèkab*

ÉTRO T, e, adj, تنگ *tèng*, a صيف *ziq*, — une rue étroite,
كوتچه تنگ *koutchèyé tèng*, — on dit aussi esprit
étroit, a عمل فاصر *'èqlé qacèr*, pr t 'aqh qacir, عمل
فاصر *'èqlè naqès*, pr t 'aqh nagis, — en parlant de
l'amitié, d'une alliance étroite, on emploie les mots a
مسد *èkid*, محكم *meuhkèm*, pr t *mouhkiem*, مسد
mouchèyèd, دوتى *gèvi*, pr t *gavi*

ÉTROITEMENT, adv, تنگ *tèng*, — intimement, طور اكند
bè toouré èkid, سكهه *sèkht*, محكم *meuhkèm*, بطور
اكند *bè èstèhkamé tèmam*, a اكندا
èkidèn, سديدا *chèdiden*

ÉTRON, s m, تپاله *tepalè*, كه *goh*

ÉTRONÇONNER, v a, سر درج نريدن *sèré dèrèkht bou
ridèn*

ÉTUDE, s f, مسع *mèchq*, a درس *dèrs*, مطالعه *moutalè è*,
pr t *moutala'a*, — faire ses etudes, آموحي *àmoukh
tèn*, درس خواندن *dèrs khandèn*, تحصيل كردن
tèhsil kèrdèn

ÉTUDIANT, s m, ساگرد *chaguèrd*, pr t, *chaguird*, a طالب
talèb, pr t *talib*, pl طلبة *tèlèbè*, pr t *talèbè*, لئمد
tèlmiz, pl تلامذه *tèlamèzè*, — étudiant en médecine,
ت طالب علم *talèbé èlmé tèbb*

ÉTUDIER, v n, مطالعه كردن *moutalè'è kèrdèn*, درس
خواندن *dèrs khandèn*, — v a, étudier les sciences,

'èlm tèhsil kèrdèn, — apprendre
 par cœur, ez bèr kèrdèn, — s'étudier,
 endichadèn, اندیسه کردن èndichè kerdèn,
 fèkr kèrdèn, — étudié, e, fait avec soin,
 bè dèqqèt sakhtè choudè, — fig
 feint, affecté, sakhtè, ساحه sakhtègu,
 رویکی rouyèki, a حلی djè'èli

ÉTUI, s m, نام nam, a غلاف ghèlaf, pr t ghilaf, —
 pour aiguilles, سوزیدن souzèn dan, — de ciseaux,
 غلاف معراض ghèlafé mègraz

ÉTUVE, s f, گرمخانه guerm abè, حمامه tab khanè, a حمام
 hèmmam, pr t hammam, — petit four, تهنور tènour, a
 فون furn, ou فونoun

ÉTUYER, v a., آهسته آهسته àhèstè choustèn

ÉTUVISTE, s m, a حمامی hèmmamî

ÉTYMOLOGIE, s f, a اسعاق èchtèqag, pr t ichtiqag,
 لعب اصل èslé loughèt, pr t asli loghat, لعب اصل
 loughètè èsl, pr t loghatî asli

ÉTYMOLOGIQUE, adj des 2 g, a اسعاقى èchtèqagî, pr t
 ichtiqagî

ÉTYMOLOGISTE, s m, داندۀ اسعاق danèndèyè èchtè-
 qagat

EUCHARISTIE, s f, a قداس qoudas, قربان gourban

EUCHARISTIQUE, adj des 2 g, a معلف قداس moutè'èl-
 lèq bè qoudas

EUCOLOGE, s m, a کتاب دعا kètabé dou'a

EUNUQUE, s m, ا حاحه khadjè, a ناسی khadjè-
 bachî

EUPHÉMISME, s m, a كلام نېلى telyiné kèlam, pr t teli yini kèlam

EUPHONIE, s f, son agréable, خوش صدأ khochu sèda, خوش حس heusné soout, — terme de gram, ce qui rend la prononciation plus douce, a ناک بلط nè zakètè tèleffouz

EUPHONIQUE, adj des 2 g, خوش صدأ khoch sèda, خوش مکشی صوب khoch soout, pr t khoch sèvt, a موهسسن صوب mouhèssèn soout

EUPHORBE, s m, فربون فربون fèrboun, فربون ferfioun, a اکل اکله نعه akèlé nèfèh, حافظ المکل hafèz oun nèhl, pr t hafiz un nahl

EUPHRATE, fleuve, رود رات roudé fèrat, a فرات fèrat

EUROPE, contree, يورپ فرنگستان frènguèstan, يورپ yourop

EUROPÉEN, NE, adj, فرنگی frèngui

EUX, f elles, pron pers pl de la 3me pers, انسان ichan, آنهان chan, آنها ònha

EUXIN, Pont Euxin, s m, دریای سیاه dèriai siakh

ÉVACUANT, ÉVACUATIF, IVE, adj, a مونی mounèqqi, pr t موناقق munagqi, موشل moushèl

ÉVACUATION, s f, action de vider, خالی کردن khali kèrdèn, a تکلله tèkhliè, d'excréments, a تهنقه tènqè, اسهال èshal, pr t ishal — vomissement, a قی qèi, استفرغ èstèfragh, pr t istifragh

ÉVACUER, v a, vider, خالی کردن khali kèrdèn, — les humeurs, تهنقه کردن tènqè kèrdèn, — — l'estomac, استفرغ کردن èstèfragh kèrdèn

ÉVADER (S'), v pron, گریختن *gou i khten*, در رفتن *dèr rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*

ÉVALUATION, s f, بر آورد *bèr àvourd*, ا, کمیتی *tèkhmin*

ÉVALUER, v a, بر آورد کردن *bèr àvourd kèrdèn*, کمیتی *tèkhmin kèrdèn*, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn*

ÉVANGÉLIQUE, adj des 2 g, a اکیلی *èndjil*, pr t *indjil*

ÉVANGÉLIQUEMENT, adj, از روی اکیل *èz roui èndjil*, موافق اکیل *mouafèq èndjil*

ÉVANGÉLISER, v a, اکیل را پسر کردن *èndjil ra tèbchur kerdèn*

ÉVANGÉLISTE, s m, اکیل نویس *èndjil nèvis*

ÉVANGILE, s m, a اکیل *èndjil*, pr t *indjil*

ÉVANOUIR (S'), v pron, بی خود شدن *bi khod choudèn*, بی هوش شدن *bi houch choudèn*, زهف *zè'f kèrdèn*, — évanouï, e, بی هوش شده *bi houch choudè*, زهف کرده *zè'f kèrdè*

ÉVANOUISSMENT, s m, بی هوشی *bi khod*, بی هوشی *bi houch*, ا غش *ghèchèt*, pr t *ghachèt*

ÉVAPORATION, s f, بخار شدن *boukhar choudèn*, ا تباعد *tès'id*

ÉVAPORER (S'), v pron, بخار شدن *boukhar choudèn*, پدید آمدن *pèridèn*, به هوا رفتن *bè hèva rèftèn*, — évaporé, e, بخار شده *boukhar choudè*, به هوا پدید آمدن *bè hèva pèridè*, — léger de caractère, نازک *bad sèr*

ÉVASER, s m, کسادی *gouchad*, فراحی *fèrakh*

ÉVASER, v a, کساد کردن *gouchad kèrdèn*, فراج کردن *fè-*

rakh kèrdèn, — s'évaser, کساد شدن *gouchad chou dèn*, — évasé, e, کساد *gouchad*

ÉVASIF, *ve*, adj, کبر *gouriz*, سرسری *sèrsèri*, a طعنه *tèfrè*,
— une réponse évasive, جواب سرسری *djèvabé sèrsèri*,
کبر *djèvabé gouriz*

ÉVASION, *s f*, کبر *gouriz*, a فرار *fèrar*, pr t *firar*

ÈVE, nom propre, a. حوا *hèvva*

ÈVÊCHÉ, *s m*, l'étendue d'un diocèse sujet à un évêque,
محلّ خلافت *mehèllé khèlafèt*, — palais de l'évêque,
خانه خلعه *khanèyé khèlèfè*

ÈVEIL, *s m*, آگاهی *agahi*, a حر *khèbè*, pr t *khàbèr*,
اطلاع *èttèla'*, pr t *ittila'*, اعطاء *iqaz*

ÈVEILLER, *v a*, بیدار کردن *bìdar kèrdèn*, — s'éveiller,
بیدار شدن *bìdar choudèn*, — éveille, e, بیدار *bìdar*,
— fig, vif, ardent, بیدار دل *bìdar dèl*, زیرک *zirèk*, vulg
zrèng

ÈVÈNEMENT, *s m*, a محرا *ma dèra*, واقعه *vaqè'è*, pr t *va*
qi'a, pl وافع *vagè'at*, pr t *vaqi'at*, وافع *vèqayè'*,
pr t *vaqar'*, حادثه *hadècè*, pr t *hadicè*, pl حادثات
hadècat, pr t *hadicat*, ظهور *zouhourat*

ÈVENTAIL, *s m*, باد نادر *bad bèzèn*

ÈVENTAILLISTE, *s m*, سازنده باد نادر *sazèndèyé bad bèzèn*

ÈVENTER, *v a*, donner du vent, باد دادن *bad zèdèn*, باد
دادن *bad dadèn*, — exposer à l'air, هوا کداسی *hèva*
gouzachtèn, در هوا کداسی *dèr hèva gouzachtèn*, —
éventé, e, باد خورده *bad khourdè*, هوا خورده *hèva*
khourdè, — un secret, ستر فاش کردن *sèrr fach kèrdèn*
— divulguer, فاش کردن *fach kèrdèn*, انصار دادن *èn*

tèchar dadèn, — s'éventer, v pron, en parlant d'une chose, بخار شدن *boukhar choudèn*

ÉVENTRER, v a, شکم ناره کردن *chèkèm parè kèrdèn*

ÉVENTUALITÉ, s f, عارضه *èttèfaq*, pr t *ittifaq*, 'àrèzyè, pr t 'àrazyè

ÉVENTUEL, LE, adj, a اعفای *èttèfaq*, pr t *ittifaq*, 'àrèzi, pr t 'àrazi

ÉVENTUELLEMENT, adv, a عارضا *'àrèzèn*, pr t *'àrizèn*, اتعاق *èttèfaqèn*, pr t *ittifaqèn*, *ittifaqa*

ÉVÊQUE, s m, a خليفة *khèlîfè*

ÉVERTUER (S'), v pron, کوسیدن *èqdam kèrdèn*, کوشیدن *kouchidèn*, کوشش کردن *kouchèch kèrdèn*

ÉVICTION, jurispr, s f, مع از بصری *mèn' èz tècèrrouf*

ÉVIDEMMENT, adv, واضحاً *âchkara*, پیدا *pèida*, a vazèhèn, pr t *vazihan*, — il signifie aussi certainement, ابدیهتی *èlbèttè*, بدیهتی *òèdihî*

ÉVIDENCE, s f, a آشکاری *âchkari*, واضحی *vazèhî*, آشکار کردن *âchkar kèrdèn*, واضح *vazèh*, pr t *vazih*, *âchkar kèrdèn*

ÉVIDENT, E, adj, آشکار *âchkar*, هودا *houvèda*, پیدا *pèida*, ظاهر *zahèr*, pr t *zahir*, واضح *vazèh*, pr t *vazih*, بدیهتی *bèdihî*

ÉVINCER, v a, سعا از بصری حلع کردن *chèr'èn èz tècèrrouf khèl' kèrdèn*

ÉVITABLE, adj des 2 g, احباب کریر پدر *gouzir pèzir*, *èdytènab pèzir*

ÉVITER, v a, گریختن *gourikhtèn*, احباب کردن *èdytènab kèrdèn*, احرار کردن *èhtèraz kèrdèn*

ÉVOCATION, s f action de faire paraître les esprits, a
 دعوب *dè'vet*, pr t *da'vet*, دعوب حتى *dè'veté djènn*
 — action de tirer une cause d'un tribunal pour la por
 ter à un autre, سرافعرا ار محكمه بمحكمه دكر *mouraf'è ra èz mèhkèmèy: bè mèhkèmèyé diguèi*
bourdèn

ÉVOLUTION, s f, حركت فسيون *hèrèkètè gouchoun*, a
 مداولات عسكرته *moudjavèlaté 'eskèryè*

ÉVOQUER, v a, دعوب كردن حتى *dè'vet kèrdènè djènn*
 احصار كردن حتى *èhza: kèrdènè djènn*

EX, ci devant, سابع *sabèq*, pr t *sabiq*

EXACT, E, adj, vral, راسب *ast*, درست *droust*, a سحيح *sèhik*,
 pr t *sahik*, — qui tient parole, بي تكلف *bi tèkhèllouf*,
 — attentif, با دق *ba dèqqèt*, a دقف *moudèqqèq*,
 pr, t *moudaqqiq*, دقيو *dèqiq*, pr t *da*
qiq, موقت *mouqeryèd*, pr t *mouqaryid*

EXACTEMENT, adv, با دق *ba dèqqèt*, — sans contradic
 tion, a بلا تكلف *bè la tèkhèllouf*, pr t *bi la tèkhal*
luf, — à point nommé, بوقت *bè vèqt*

EXACTEUR, s m, بدادگر *bi dad guèr*, a طالم *zalèm*

EXACTION, s f, بدادگری *bi dad guèr*, a ظلم *zoulm*
 بتعی *tè'èddi*, pr t *tè'addi*

EXACTITUDE, s f, a دق *dèqqèt*, pr t *dıqqat*

EXAGÉRATEUR, TRICE, s, مبالغه كننده *moubalèghè kounèndi*

EXAGÉRATIF, IVE, adj, امر *moubalèghè àmız*

EXAGÉRATION, s f, a مبالغه *moubalèghè*, pr t *mouba*
laga, اغراق *èghraq*, — par exagération, بمبالغه *bè*
moubalèghè, باغراق *bè èghraq*

EXAGÉRER, v a, مبالغه کردن *èghraq gouftèn*, مبالغه کردن *moubalèghè kèrdèn*

EXALTATION, s f, élévation, بلندی *boulèndi*, اربعاع *èr-tèfa'*, pr t *irtifa'*, — action de s'élever, بالا رفتن *bala rèftèn*, — dans les idées, نادستی *bad sèri*, ا غرور *ghourour*

EXALTÉ, e, adj, نادسر *sèr guèrm choudè*, سرکرم شده *bad sèr*

EXALTER, v a, élever, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, — exagérer, v ce mot, — louer avec excès, مبالغه بنا *be moubalèghè sèna gouftèn*, مبالغه مدح کردن *bè moubalèghè mèdh kèrdèn*, — porter à l'enthousiasme, سر نسی را کرم کردن *sèrè kèci ra guèrm kèrdèn*, مغرور کردن *mèghrour kèrdèn*, — s'exalter, v pron., être élevé, بلند شدن *boulènd choudèn*, — être loué, مدوح شدن *mèmdouh choudèn*, — se louer l'un l'autre, همدگر را مدح کردن *hèm diguèr ra mèdh kèrdèn*

EXAMEN, s m, recherche, رسیدگی *rècidègu*, سرویس *pèjouhèch*, ا تعحص *tèfèhhous*, pr t *tèfahhus*, بغیش *tèftich*, — se dit des questions qu'on fait à quelqu'un pour savoir s'il est capable, آزمائش *azmayèch*, ا امتحان *èmtèhan*, pr t *imtèhan*

EXAMINATEUR, s m, رسیدگی کننده *rècidègu kounèndè*, ا فاحص *fahès*, pr t *fahis*, ممتزر *moumèryèz*, pr t *mumèryiz*, معس *moufètlièch*, pr t *mufètlich*

EXAMINER, v a, رسیدن *rècidèn*, واری کردن *va rèci kèrdèn*, غور واری کردن *ghoour rèci kèrdèn*, — en parlant

EXCELLENCE, s f, انتهای خوبی *èntèhai khoubi*, اَمیار *èmtiaz*, پَر تِ *imtiaz*, فِزِیلِت, — titre ا حاب *djènab*, — Les Turcs n'emploient ce mot que pour les étrangers, entre eux ils emploient le mot حِصْر *hèzrèt*

EXCELLENT, e, adj, در پِهان *khèlè khoub*, حلی خوب *dèr nèhayètè khoubi*

EXCELLER, v n, اَمیار *bèrtèri dachtèn*, داسِن *èmtiaz dachtèn*, عَفْو داسِن *tèfèvvouq dachtèn*

EXCENTRICITÉ, s f, حُرُوج اَر مَرکَر *khouroudj èz mèrkèz*

EXCEPTÉ, prép, سَوای *sèvai*, وِرای *vèrai*, a عِبر *ghèir*, پَر تِ *ghan*, مَسِنِی *moustèsna*, پَر تِ *mustèsna*, — excepté lui, سَوای او *sèvai ou*

EXCEPTER, v a, مَسِنِی *èstèsna kèrdèn*, مَسِنِی *moustèsna kèrdèn*, — excepté, e, مَسِنِی سَدَ *moustèsna choudè*

EXCEPTION, s f, a مَسِنِی *èstèsna* پَر تِ *istisna*, — à l'exception, v excepte

EXCEPTIONNEL, le, adj a سَاآت *chazz*, عِبر مَعِیاد *ghèiré mou'tad*, پَر تِ *ghairi mou'tad*

EXCÈS, s m, a اِفراط *èfrat*, پَر تِ *ifrat*, کِسر *kèsrèt*, — excès de bonne chère, اِفراط در طِعام *èfrat dèr ta'am*, — a l'excès, بَافِراط *bè èfrat*

EXCESSIF, ve, adj, بَی اِدَارَ *bi èndazè*, سَدِید *chèdid*, عِز هَدَد بَرُون *èz hèdd biroun*, ا عانَه *foouq oul-ghayè*, پَر تِ *fèvq ul ghayè*, مَعِوُط *mèfrout*

EXCESSIVEMENT, adv , زیاد ار حد *bè chèddèt*, زیاد *ziad èz hèdd*, بافرات *bè èfrat*

EXCIPER, v a , عذر میان آوردن *'èuzi bè mian àvourdèn*, دلیل پیدا کردن *dèlil pèida kèrdèn*

EXCITANT, e, adj , بهیجان آورنده *bè hèyèdjan àvèrènde*, هیجان انگیز *hèyèdjan ènguiz*, — en parlant de remède, a محرک *mouhèrrèk*, pr t *muharrik*

EXCITATEUR, TRICE, s بحریک کننده *tèhrik kounèndè* — s m , instrument de physique, افرار حدب ماده نارتہ *èfzaré djèzbé maddèyé nariyè*

EXCITATIF, IVE, adj , حرک انگیز *heirèkèt enguiz*, a محرک *mouhèrrèk*, pr t *mouharrik*, مهيج *mouhèryèdj*, pr t *mouharyidj*

EXCITATION, s f , action d'exciter, آغاله *aghalech*, اعال *āghal*, a بحریک *tèhrik*, بحریص *tèhriz*, — terme de médecine, حوس *djouch*, a هیجان *hèyèdjan*, بهيج *tèhyidj*, — fig , l'excitation des esprits, a حوس اذهان *djouché èzhan*, a هیجان اذهان *hèyèdjané èzhan*, هیجان الادهان *hèyèdjan oul èzhan*

EXCITER, v a , آغالهیدن *āghalidèn*, اعال کردن *āghal kèrdèn*, plus usité, بحریص کردن *tèhrik kèrdèn*, بحریص *tèhriz kèrdèn*, — encourager, animer, برعيب *tèrghub kèrdèn*, برعيب *tèrghub kèrdèn*, — s'exciter, v pron , خود را برعيب آوردن *khoud-ra bè ghèirèt àvourdèn*

EXCLAMATION, s f , فغان *fèghan*, — point d'exclamation, نسانه نعتب *nèchanèyé tè'èddjoub*

EXCLURE, v a , محروم کردن *mèhroum kèrdèn*, مسبى

مoustèsna dachtèn, رَد كَرْدَن rēdd kērdēn, —
exclu, e, مَسْنِي رَد كَرْدَن rēdd kērdē choudē, a
moustèsna, مَكْرُوم mèhroum, حَارِح kharēdj, pr t
kharidj

EXCLUSIF, ive, adj, رَد كُنْدَن rēdd kounēndē

EXCLUSION, s f, a رَد رَد rēdd, تَرْد تَرْد tērd, عَدَمِ قَبُول 'ēdēmē qē
boul, pr t 'adēmī qaboul

EXCLUSIVEMENT, à l'exclusion de, adv, حَسَاب نَكْرَد hēṣāb
nē kērdē, مَحْسُوب نَدَاسَن mèhsoub nē dachtē, a
حَارِحَا hharēdjēn, — uniquement, a مَحْصُوصَا mèkh
soucēn, مَحْصُوص mèkhsous

EXCOMMUNICATION, s f, نَعْرِي nēfrīn, a لَعْن lē'ēn, لَعِب
lē'ēnēt

EXCOMMUNIER, v a, retrancher de la communion, اَر حَوْصَة
èz hoouzēyé dīn ēkhradj kērdēn, —
anathématiser, نَعْرِي كَرْدَن nēfrīn kērdēn, لَعِب كَرْدَن
lē'ēnēt kērdēn, — excommunié, e, اَر حَوْصَة دِی اَحْرَاح
èz hoouzēyé dīn ēkhradj choudē, — anathématisé,
نَعْرِي كَرْدَن nēfrīn choudē, لَعْن لَعْن lē'ēn choudē, a
مَلْعُون mèl'oun

EXCORIATION, s f, ÉCORCHURE V ce mot

EXCORIER, v a, نَوَسْت حَرَّاسَدَن poust khērachidēn

EXCRÉMENT, s m, گَه goh, a فَزْلَه fēzlē, pr t tazlē,
نَدَجَاس nēdjacēt

EXCRÉTION, s f, حَرُوحِ احْلَاط khouroudjē ēkhlat, حَرُوحِ
khouroudjē nēdjacēt

EXCRÉTOIRE, adj des 2 g, a دَافِعِ احْلَاط dafē'ē ēkhlat,
pr t dafī'ī akhlat

EXCROISSANCE, s f, کوسب مرده *gouchté zayèd*, کوسب روح *gouchté mourdè*, زوح *zoukh*, ا. حدره *djèdrè*, — excroissance dans l'œil, تونه *toutè*

EXCURSION, s f, course, voyage dans le pays, کسب *guècht*, ا ساحب *siahat*, pr t *siahat*, — irruption dans le pays, تاج و تاج *takht ou tarad*, تاج و تاج *takht ou taz*, ا هجوم *houdjourn*, pr t *hudjourn*

EXCUSABLE, adj des 2 g, سانسه نورس *chayèstèyé pou zèch*, نورش بدر *pouzèch pèzir*, سانسه معدرب *chayanè mè'èzèrèt*

EXCUSE, s f, نورس *pouzèch*, (vieux), ا عذر *'euzr*, اعداد *d'ètèzar*, pr t *'tizar*, — prétexte, بهانه *bèhanè*

EXCUSER, v a, donner des raisons, pour justifier quelqu'un, نورس حواسی *pouzèch khastèn*, نورس *pouzidèn*, (vieux), عذر حواسی *'euzr khastèn*, معدرب حواسی *mè'èzèrèt khastèn*, — pardonner, پورس قبول کړس *pouzèch qèboul kèrdèn*, امر *amourzidèn*, عذر *'èfv kèrdèn*, عذر برترس *mè'èzour dachien*, عذر داسی *'euzr pèzirètèn*, — s'excuser, عذر آوردن *'euzr àvour dèn*, معدرب حواسی *mè'èzèrèt khastèn*, عذر حواسی *'euzr khastèn*, — excusé, e, a, معدور *mè'èzour*, pr t *ma'zour*

EXÉCRABLE, adj des 2 g, اکراه *bèciar bèd*, اکراه *èkrah ènguiz*, نکر *nèfrèt ènguiz*, ا مکروه *mèkrouh*

EXÉCRABLEMENT, adv, بطور نکر *bè-toouré bèciar bèd*, بطور مکروه *bè toouré mèkrouh*, ا مکروه *mèkrouhèn*

EXÉCRATION, s f, a. اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*, اسکراه *ès*

tèkrah pr t istikrah, نعر نèfrèt, كراهèt kèrahèt, pr t kèrahat

EXÉCRER, v a, نعر کردی nèfrèt kèrdèn, اکراه کردی èkrah kèrdèn

EXÉCUTABLE, adj des 2 g, چایان احرا chayané èdgra, قابل احرا qabèlé èdgra

EXÉCUTER, v a, آرتو نعل آوردن èz qouvè bè fè'èl àvour dèn, نعل احرا آوردن bè dja àvourden, — en parlant d'une pièce de musique, زدèn, — d'un criminel, قتل کردی qètł kèrdèn, نعل رساندن bè qètł rèsamiden

EXÉCUTEUR, s m, آرتو نعل آوردنده bè dja àvèrèndè احرا کنده èdgra kounèndè, — testamentaire, وصی vèci pr t vaci, — de la haute justice, میرعصب mir-ghèzèb

EXÉCUTIF, ive, adj, pouvoir exécutif, احسار احرا èkhtri aré èdgra, مکاری moudgra

EXÉCUTION, s f, احرا èdgra, pr t idgra, — en parlant d'un criminel, قتل qètł, pr t qatl

EXÉCUTOIRE, adj des 2 g, qui donne contrainte d'exécuter, a واجب الاحرا vadjèb oul èdgra, pr t vadjib ul idgra, — qui peut être exécuté, امکانی الاحرا moun kèn oul èdgra, pr t mumkin ul idgra

EXEMPLAIRE, s m, d'un livre, نساخه nouskhè, pr t nouskha, pl نسخ nouçèkh, pr t nuçakh

EXEMPLAIRE, adj des 2 g, ا عرب 'èbrèt, pr t 'ibrèt

EXEMPLAIREMENT, adv, برای عرب دنگران bèrai 'èbrètè diguèran

EXEMPLE, s m, qui peut servir de modèle, سر مشق sèré

mèchq, a عرب 'èbrèt, pr t 'ibrèt, — d'écriture, مسع
mèchq, — pareil, مانند *manènd*, a مل *mèsl*, pr t
mècèl, ou *misl*, pl امسال *èmsal*, — exemple, ou par
 exemple, a ملا *mècèlèn*, pr t *mècèla*

EXEMPT, e, adj, آزاد *âzad*, a معاف *mou'af*, — préservé,
 وارسه *va rèstè*, a مصون *mèçoun*

EXEMPTER, v a, معاف داسی *mou'af dachtèn*, — exempté,
 e, معاف سده *mou'af choudè*

EXEMPTION, s f, آزادی *âzadî*, a معافی *mou'âfiyèt*

EXERCER, v a, pratiquer, کار کردن *kar kèrdèn*, — dresser,
 instruire, یاد دادن *yad dadèn*, مسع دادن *mèchq da-*
den, آموزختن *âmoukhtèn*, تعلیم دادن *tè'elim dadèn*, —
 exercer son art, مسعول کار خود سدن *mechghou'e karé*
khoud choudèn, صعب خود را احرا کردن *sèn'été khoud ra*
èdjra kèrdèn, — s'exercer, یاد گرفتن *yad guèrèftèn*,
 مسعول کردن *mèchq kèrdèn*, تعلیم گرفتن *tè'elim guèrèf*
tèn, — exercer ou s'exercer signifie aussi faire mou
 voir pour mettre en état de mieux faire certaines cho
 ses, ورزش کردن *vèrzèch kerdèn*, — en parlant de
 l'exercice d'une charge, بکا آوردن *bè dja àvourdèn*,
 احرا کردن *èdjra kèrdèn*, — exerce, e, آموزختن *âmoukhtè*,
 یاد گرفتن *yad guèrèftè*, تعلیم گرفتن *tè'elim guèrèftè*

EXERCICE, s m, کار *kar*, a عمل *'emèl*, pr t 'amèl, — mi
 litaire, تعلیم *tè'elim*, pr t *ta'lim*, — à force d'exer
 cice, ارست مسع کردن *èz kèsrètè kar*, حرکت *hèrèkèt*, — mouvement, ورزش *vèr-*
zèch, a حرکت *hèrèkèt*, — l'exercice d'une fonction,
 بکا آوردن افصای مأمورت *bè dja àvourdèné èqtèzai*

mèémouriyèt, لواړم حډمب *édyrai lèvazèmé*
khèdmèt, — en parlant des troupes, مسف افواج *mèchqé*
èfvadj, — exercice à feu, ا ت مسف سلك *mèchqé*
chinlik

EXHALAISON, s f, a بکور *boukhour*, بکار *boukhar*, pl
 بکهره *èbkhèrè*, pr t بکهره *èbkhirè*

EXHALATION, s f, ا بکهره *boulènd choudèné èb*
khèrè, a صعود بکهره *sou'oudé èbkhèrè*

EXHALER, v a, en persan il ne s'emploie qu'au neutre,
 بکهره بکهره *boulènd choudèné èbkhèrè*, صعود کردن
sou'oud kèrdèné èbkhèrè, — en parlant d'odeur,
 v a, داس بوی *bou dadèn*, بوی بکهره *boulènd*
choudèné boui, بوی آمدن *bou amèdèn*, — s'exhaler,
 بکهره بکهره *biroun amèdèné boukhar*, صعود کردن
sou'oud kèrdèné boukhar, — en parlant d'odeur,
 بوی بکهره *bou amèdèn*, بوی آمدن *bou biroun*
amèdèn

EXHAUSSEMENT, s m, بکهره *boulèndi*, a ارتفاع *èrtèfa'*,
 pr t ارتفاع *irtifa'*

EXHAUSSEUR, v a, بکهره *boulènd kèrdèn*, بکهره
boulènd ter kèrdèn

EXHÉRÉDATION, s f, بکهره *mèhroum kèrdèn*
èz miras

EXHIBER, v a, داس *nechan dadèn*, بکهره *èbraz*
kèrdèn

EXHIBITION, s f, a بکهره *èbraz*, pr t اظهار *èzhar*, pr
 t اظهار *izhar*

EXHORTATION, s f, excitation, ا تبرغيب *tèrghib*, تبرغيب

- tèchvîq*, — conseil, پند *pènd*, a نصیحت *nècihèt*, pr
t *nacîhat*, pl نصائح *nècayèh*, pr t *nèçanh*
- EXHORTER**, v a, exciter, تهریب کردن *tèrghîb kèrdèn*, انعام
کردن *èbram kèrdèn*, — encourager par le discours,
پند دادن *pènd dadèn*, نصیحت کردن *nècihèt kèrdèn*
- EXHUMATION**, s f, et **EXHUMER**, v a, ارگور در آوردن *èz
gour dèr àvourdèn*
- EXIGEANT**, e, adj, مشکل پسند *dir pèçènd*, مouchkèl
pèçènd, دق حوی *dèqqèt djou*
- EXIGEANCE**, s f, besoin, اقصا *èqteza*, pr t *igtiza*,
ناقصا *mouqtèza*, — selon l'exigeance du cas, ناقصای
حال *bè èqtèzar hal*, ou a حسب الاقصا *hèsb oul èqtèza*,
pr t *hasp ul igtiza*, — en parlant d'un homme qui
demande plus qu'il ne lui est dû a اذعا *èddè'a*, pr
t *iddi'a*, — il pousse l'exigeance trop loin, اذعاس
èddè'ay èch khèrl zîad èst
- EXIGER**, v a, demander quelque chose en vertu d'un droit,
هوکمن حواسی *hèukmèn khastèn*, — etre nécessaire,
obligé à quelque chose, حواسی *khastèn*, اقصا کردن
èqtèza kèrdèn, لازم آمدن *lazèm àmèdèn*, — cela exige
beaucoup de temps, وفت مسکواهد *in khèrl
vèqt mukkahèd*, — prétendre, ادعا کردن *èddè'a kèrdèn*
- EXIGIBLE**, adj des 2 g, ساسا حواسی *chayané khastèn*,
ساسا طلب کردن *chayané tèlèb kèrdèn*
- EXIGU**, e, adj, کم *kièm*, کوحک *koutchèk*, a عسر کافی
ghèvrè kafi, pr t *ghairi kafi*
- EXIGUITÉ**, s f, کمی *kièm*, a قلیل *qèllèt*, pr t *qillèt*
- EXIL**, s m, احرار بلد *èkhradjé bèlèd*, a نعی *nèfi*

EXILER, v a , *اخراج بلد کړس* *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, *بغی*
nèfi kèrdèn, — *s'exiler*, *د وطن کړس* *dyèla'é*
vètèn kèrdèn, — il signifie aussi se retirer, *مېړی*
mounzèvi choudèn, *عرب نشی سدن* *'èzlèt ne*
chin chouden, — *exilé*, e, *اخراج بلد سده* *èkhradjé*
bèlèd choudè

EXISTANT, e, adj a *موجود* *mooudjoud*, pr t *mèvdjoud*,
 f et pl *موجوده* *mooudjoudè*

EXISTENCE, s f , *بودن* *boudèn*, *هستی* *hesti*, *زندگی* *zèndè*
gui, *زیست* *zist*, a *وجود* *voudjoud*, — donner l'exis-
 tence, *هېست کړس* *hè voudjoud àvourdèn*, *هېست کړدن*
hèst kerdèn

EXISTER, v n , *زند بودن* *zènde boudèn*, *در حساب بودن*
dèr hèyat bouden, *موجود حساب داسی* *hèyat dachtèn*, *موجود*
mooudjoud bouden

EXODE, s m , a *کتاب الهجره* *kètab oul hedjrèt*, pr t *kitab*
ul hıdjırèt

EXONÉRER, v a , *معاف داسی* *mou'af dachtèn*

EXORABLE, adj des 2 g , *پورس پدېر* *pouzèch pèzir*, *عذر*
euzr pèzir

EXORBITANT, e, adj , *بی اندازه* *bı èndazè*, *از حد بیرون*
hèdd biroun, a *معروض* *mèfrout*

EXORCISER, v a , *دعای اسعاده خواندن* *do'ai èstè'azè*
khandèn, *دع حق کړس* *dèf'é djènn kèrdèn*

EXORCISME, s m , a *دعای اسعاده* *do'ai èstè'azè*, pr t
dou'ai istı'azè, *مېرېه* *mèrirèt*

EXORCISTE, s m , *دعای اسعاده خواننده* *khanèndèyè do'ai*
èstè'azè

EXORDE, s m , معتمه الكلام *sèré soukhèn*, a
mouqèddèmèt oul kèlam, امدای کلام *èbtèdar kèlam*

EXOSTOSE, s m , در آمدکی استخوان *bèr àmèdègun oustou*
 khan, a عاکره العظم *'èdjrèt oul 'èzm*

EXOTIQUE, adj des 2 g , بیکانه *biganè*, a حارحتی *kha-*
rèdji, pr t *kharidji*, احنسی *èdjnèbi*

EXPANSIBLE, adj des 2 g , گشاس بدر *gouchayèch pèzir*,
 گشتردنی *goustèrdèn*

EXPANSIF, ve, adj , گشتراند *gouchayèndè*, گشتراند *gous-*
tèranèndè, — fig , qui ouvre son cœur دل گشاده *gou-*
chadè dèl

EXPANSION, s f , گشاس *gouchayèch*, گشتردنی *goustèrdè*
gui, a انبساط *ènbècat*, pr t *inbiçat*

EXPATRIATION, s f , اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, — volon-
 taire, a حلاء وطن *djèla'è vètèn*

EXPATRIER, v a , اخراج بلد کردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*,
 — s'expatrier, ترک وطن کردن *tèrké vètèn kèrdèn*

EXPECTANT, e, adj , سانا امدواری *chayané eumid vari*

EXPECTATIF, ive, adj , مانه امدواری *mayèyé eumid vari*,
 سانا امد *chayané eumid*

EXPECTATIVE, s m , انتظار نامدواری *èntèzaré bè eumid-*
vari

EXPECTORANT, e, adj , a دافع اللمع *dafè' oul bèlghèm*, pr
 t *dafi' ul balgham*

EXPECTORATION, s f , a اندفاع اللمع *èndèfa' oul bèlghèm*,
 pr t *indifa' ul balgham*

EXPECTORER, v a , دفع کردن *bèlghèm randèn*, دفع
 دافع *dèf' kèrdèné bèlghèm*

EXPÉDIENT, s m, حارة *tcharè*, a تدبر *tèdbir*, علاج *'èladj*,
pr t *'iladj*

EXPÉDIER, v a, hater la conclusion d'une affaire, ناهكام
بساندن *bè èndjam rèçanidèn*, صورت دادن *sourèt da*
dèn, رود تمام کردن *zoud tèmam kèrdèn*, — dépêcher,
envoyer, روانه فرستادن *rèvanè fèrèstadèn*, روانه کردن *rèvanè*
kèrdèn

EXPÉDITEUR, s m, روانه کننده *rèvanè kounèndè*, ارسال
èrsal kounèndè, a مرسل *moursèl*, pr t *mursil*

EXPÉDITIF, ve, adj, کارگذار *kar gouzar*, حالاک *tchalak*, a
سرع العمل *sèrè' oul 'èmèl*

EXPÉDITION, s f, action d'expédier, v expédier, — hâte,
diligence, a سرعت *sour'èt*, pr t *sur'at*, عجله *'èdjèlè*,
pr t *'adjèlè*, — homme d'expédition, مرد کارگذار
mèrdé kar gouzar, — terme militaire, لیسکر کسی
lèchkèr kèchi, a سفر *sèfèr*, — au pl se dit des dépe
ches, mémoires, actes de justice etc, a تحریرات *tèh*
rirat, اوراق *ouraq*, pr t *èvraq*

EXPÉDITIONNAIRE, s m, ارسال کننده مال بحارب *èrsal*
kounèndèyé malè tèdjarèt, روانه کننده مال *rèvanè kou*
nèndèyé mal, a مرسل *moursèl*, pr t *mursil*, — com
mis aux écritures, نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a
کاتب *katèb*, pr t *kiatib*, مکتبر *mouhèrrèr*, pr t *mu*
harrir

EXPÉRIENCE, s f, آزمائش *âzmayèch*, a تجربه *tèdjroubè*,
pl بحارب *tèdjarèb*, *tèdjaroub*, — par expérience, ار
تجربه *èz roui tèdjroubè*

EXPÉRIMENTAL, e, adj, a متی به تجربه *mèbm bè tèdjroubè*

EXPÉRIMENTÉ, e, adj éprouvé, qui a de l'expérience, ناکمه *poukhtè*, آزموده *âzmoudè*, کار آزموده *kar âzmoudè*, — dans la guerre, جنگ آزموده *djèng âzmoude*, — qui connaît le monde, دنیا دیده *dounia didè*, جهان دیده *djèhan didè*

EXPÉRIMENTER, v a, آزمودن *âzmoudèn*, آزمایش کردن *âz mayèch kèrdèn*, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn*, — expérimenté, e, آزموده شده *âzmoudè choudè*, تجربه شده *bè tèdjroube rècidè*

EXPERT, e, adj, a ماه *mahèr*, پرت ماهر *pr t mahır*, حاذق *hazeq*, پرت حاذق *pr t hazıq*, اهل تجربه *èhlè khebre*, پرت اهل تجربه *pr t èhlı khıbrè*

EXPERTISE, s f, واریسی *va rèci*, ا کسف *kèchf*, — faire une expertise, واریسی کردن *va rèci kèrdèn*, کسف کردن *kechf kèrdèn*

EXPIATION, s f, ا کفار *kèfarèt*

EXPIATOIRE, adj des 2 g, کفار کننده *kèfarèt kounèndè*

EXPIER, v a, ا کفار کردن *kèfarèt kèrdèn*, تکمیل کردن *tèk fin kèrdèn*

EXPIRATION, s f échéance d'un terme, سر آمدن وعدہ *sèr âmèdené vè'dè*, انقباضی مدد *èngèzar moudèt*, — action par laquelle on rend l'air qu'on a attiré en dedans, بر آمدن نفس *bèr âmèdené nèfès*

EXPIER, v n, rendre le dernier soupir, جان دادن *djan dadèn*, نفس آخر تسلیم کردن *nèfèc àkhèr tèslım kèrdèn*, — prendre fin, تمام شدن *tèmam choudèn*, تمام معصی شدن *mounqèzi choudèn*, — expiré, e, تمام شده *tèmam-choudè*, معصی شده *mounqèzi choudè*, a معصی *mounqèzi*

EXPLÉTIF, IVE, adj , حرف رادى *hèrfè ziadètì*, a لفظ راد *lèfzè zayèd*, pr t *lafzi zaid*

EXPLICABLE, adj des 2 g , a ممكن البان *moumkèn oul bèyan*, pr t *mumkin ul bèyan*

EXPLICATIF, VE, adj , معنى كنده *me'eni kounèndè*, a موبى *moubeyèn*, pr t *mubèun*, معتر *moufèssèr*, pr t *mufessir*

EXPLICATION, s f , كراس *gouzarèch*, a تعبر *tè'èbir*, pr t *ta'bir*, شرح *chèrh*, تفسير *tèfsir*, افاده *èfadè*, pr t *ifadè*, بيان *bèyan*, معنى *me'eni*, pr t *ma'na*

EXPLICITE, adj des 2 g , روسى *roouchèn*, آشكار *àchkar*, هويدا *houvèida*, a واضح *vazèh*, pr t *vazih*

EXPLICITEMENT, adv , آشكارا *bè toouré vazèh*, بطور واضح *achkara*

EXPLIQUER, v a , معنى كرس *halì kèrdèn*, حالى كرس *mè'eni kèrdèn*, بيان كرس *bèyan kèrdèn*, شرح كرس *chèrh kèrdèn*

EXPLOIT, s m , فى بمان *fèthé nèmayan*, فىورى *firouzi*, ا *ghèza*, pr t *qhaza*, pl عرواب *ghèzèvat*

EXPLOITABLE, adj des 2 g , نكار انداحسى *bè kar èndakh tèni*, نكار انداحس ممكن *bè kar èndakhtèn èch moumkèn*, — en parlant d'une terre cultivable, راعب *zèra èt pèzir*

EXPLOITATION, s f , نكار انداحسى *bè kar èndakhtèn*

EXPLOITER, v a , نكار انداحسى *bè kar èndakhtèn*, راه *rah èndakhtèn*, — une mine, معدنرا نكار *mè'dèni ra bè kar èndakhtèn*, (ou راه انداحسى *rah èndakhtèn*), — la terre ساكم كرس *choukhm kèr*

dèn, راعب کردس zèra'èt kèrdèn, — au fig , tirer profit,
مداحل کردس mèdakhèl kèrdèn

EXPLOITEUR, s m, de terre, راعب کردس bèrzèguèr, «
zèra'èt kounèndè, a راع زارè', pr t zari', — de mine,
معددحی mè'èdèntchî

EXPLORATEUR, s m کردس guèrdèch kounèndè, a
مسکبر moustèkhbèr, pr t mustakhbir

EXPLORATION, s f, کردس guèrdèch, دجوسته djoustè djou
a اسطلاح èstètla', pr t istila, تَدْجَسَّس tèdjessous,
pr t tèdjèssus, نَعِيس tètitch

EXPLOREUR, v a, کردس guèrdidèn, دجوس djous
tè djou kèrdèn, اسطلاح èstètla' kèrdèn, نَعِيس
tètitch kèrdèn

EXPLOSION, s f, آس کرفس àtèch guèrèftèn, — de la
poudre, ناروب آس کرفس àtèch guèrèftené barout, —
du canon, صدای توب sedar toup

EXPORTATION, s f, سدن مالار مملک kharèdj
choudèné mal èz mèmlekèt, « رفس مال مملک خارح
rèftené mal bè mèmlekètè kharèdjè

EXPORTER, v a, مال داخله ممالک خارح بردس malé da
khèlè bè mèmalkè kharèdjè bourdèn, ou فرسادن fè
rèstadèn

EXPOSANT, e, adj, qui expose des ouvrages d'art, نمایند
nemayèndè, « وضع کردس vèz' kounèndè, — qui expose
ses prétentions, « عرض کردس èrz kounèndè, صاحب
sahèbé èrizè, a عارض àrèz, pr t 'àriz

EXPOSÉ, s m, مضمون عریضه mèzmouné èrizè, a عرض
'èrz, pr t 'arz, a نغیر enha, تَغْرِیر tèqrîr, — compte

rendu, عريضه 'èrizè, عرضكhal èrzé hal, pr t arzouhal
EXPOSER, v a, mettre en vue, بنظر مردم سامندى bè nèzèi é
 merdoum rèçanidèn, وضع کردن vèz' kèrdèn, — pla-
 cer, mettre, exposer au soleil, در آفتاب کداسنى dèr
 âftab gouzachtèn, — exposer ses pensées, افکار خودرا
 بىان کردن èfkaré khoud ra bèyan kèrdèn, — exposer
 un fait, واقعہ بیان bèyané vaqè'è kèrdèn, — met-
 tre en peril, بمحاطره انداختى bè moukhatèrè èndakh-
 tèn, — s'exposer, معرض خطر انداختى khou-
 dra bè mè'èrèzé khètèr èndal htèn, — exposé, e, وضع
 vez' choudè, بنظر مردم کداسنه bè nèzèi é merdoum
 gouzachtè, — en parlant d'un fait, بیان سده bèyan
 choudè, معرض معروض سده me'èrouz choudè, a مسروح mèch
 rouh, — au danger, بمحاطره افشاده be mè'èrèzé
 moukhatèrè ouftadè

EXPOSITION, s f, action de mettre en vue, a وضع vèz', pr
 t vaz', عرض 'èrz, pr t 'arz, — explication, کدارس gou-
 zai èch, a شرح chèrh, بیان bèyan, — narration a
 نقل nèql, pr t naql, حکایه həkayèt, pr t hikrayèt,
 تعریف tèqrir, pr t taqrir

EXPRES, adv, a dessein, a مخصوص mèkhsous, pr t makh
 sous, مخصوصا mèkhsoucèn, pr t makhsouçan, عمدا
 'èmdèn, pr t 'amdèn, قصدا qèsdèn, pr t qastèn, —
 énoncé de manière formelle, اِسْکار àchkar, a صریح
 sèrih, pr t sarîh, صریحا serihèn, pr t, sarihèn

EXPRES, s m, حاکار مخصوص tchaparé mekhsous, — à
 pied, a قاصد qacèd, pr t qacîd, ساعى sa'î

EXPRESSÉMENT, adv, en termes exprès, اِسْکارا àchkara, بطور

مصريح *bè toouré sèrih*, a مصريحا *sèrihèn*, mou-
cèrrèhèn, pr t mouçari ahan, — tout exprès, a محصورا
mekhsoucèn, pr t makhsoucèn, عبدا 'èmdèn, pr t 'am-
dèn, قصدا qèstèn

EXPRESSIF, IVE, adj, a ممتي المرام *moubèyyèn oul meram*,
pr, mubèyyin ul meram

EXPRESSION, s f, action d exprimer le suc, فسار *fèchar*,
a اعبصار *è'tiçar*, pr t i'tiçar, — manière de s'ex-
primer, سكي *soukhen*, كعبار *gouftar*, a تعبىر *tè'èbu*,
pr t ta'bir, pl تعبىرات *tè'ebirat*, pr t ta'birat, —
belle expression, سكي بلع *soukhèné bèliqh*, — terme
de peinture, نماس *nemayèch*, نمود *nemoud* a ظر
tèrz, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*

EXPRIMABLE, adj des 2 g, بيان كرده *bèyan kèrdèn*

EXPRIMER, v a, tirer le suc, فسار دادن *fèchar dadèn*,
فسردن *fèchourden*, آب كرده *àb guèrèftèn*, — énoncer
par le discours, گوى *goftèn*, كرده تعبير *tèqurir kèrdèn*,
اداي مطلب *efadè kèrdèn*, — s'exprimer, ادايه كرده
èdai mètlèb kèrdèn

EXPROPRIATION, s f, a اربصرف *zèbte èmlak*,
نمرون آورده *èz tècèrrouf biroun àvourdèn*

EXPROPRIER, v a, اربصرف كرفى *èz dèst guèrèftèn*,
نمرون آورده *èz tècèrrouf biroun àvourdèn*

EXPULSER, v a, نمرون كرده *biroun kèrdèn*, راندن *randèn*,
اخراج كرده *èkhradj kèrdèn*, طرد كرده *tèrd kèrdèn*,
دع كرده *dèf' kèrdèn*

EXQUIS, e, adj, حلى خوب *bè qhayèt khoub*,
khèli khoub, a اعلا *è'èla*, pr t a'la, نفيس *nèfis*, —

en parlant de ce qui se boit ou se mange on emploie plutôt le mot لڊڊ *lɛzɪz*

EXSANGUE, adj des 2 g, terme de médecine, بی خون *bi khoun*

EXSUDATION, s f, تراوښ *tèravèch*, a ترښځ *tèrèchchouh*

EXTASE, s f, a وحد *vèdjɔ*, وحدان *voudjɔdan*, pr t یدځ *idj dan*, مهوتیت *mèbhoutiyèt*

EXTASIÉ, e, a مهوب *mèbhout*

EXTASIER (S'), مهوب سځی *mèbhout choudèn*

EXTENSION, s f, action d'étendre, دراز کړښ *dèraz kèrdèn*,
— action de s'étendre, دراز سځی *dèraz choudèn*, —
étendue, درازی *dèrazi*, a طول *toul*, — accroissement,
a ترزاید *tèzayoud*

EXTÉNUATION, s f, لاغری *laghèr*, واماندگی *va mandègui*

EXTÉNUER, v a, لاغر کړښ *laghèr kèrdèn*, ضعف کړښ *zè'if kèrdèn*

EXTÉRIEUR, e, adj, بیرون *biroun*, بیرونی *birouni*, a خارج *kharèdj*, pr t *kharidj*

EXTÉRIEUR, s m, بیرونی *birouni*, a خارجی *kharèdj*, pr t *kharidj*, — apparence, air, a ظاهر *zahèr*, pr t *zahir*, صورت *sourèt*, — à l'extérieur, در بیرون *dèr biroun*, در خارج *dèr kharèdj*, — de l'extérieur, اربرون *èz biroun*, اربارح *èz kharèdj*

EXTÉRILUMENT, adv, au dehors, در بیرون *dèr biroun*, — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, a ظاهران *zahèran*, pr t *zahirèn*, صورتا *sourètèn*, pr t *sourèta*

EXTERMINATEUR, TRICE, s, نابود کونډ *na-boud kounèndè*, ډمغ کونډ *qèm' kounèndè*, a ډمغ *qamè* pr t *qami'*

EXTERMINATION, s f, نابود *na boud*, a انعدام *èn'èdam*, pr t *in'idam*, جمع *qèm'*, pr t *qam'*, استیصال *èstiçal*, pr t *istiçal*

EXTERMINER, v a, نابود کردن *ber bad dadèn*, *na boud kèrdèn*, جمع *moun'èdèm kèrdèn*, نابود کردن *qèm' kèrdèn*, — exterminé, e, نابود شده *na boud choudè*, نشت شده *nist choudè*, a معدوم *me'è-doum*, pr t *ma'doum*

EXTERNE, adj des 2 g, بیرونی *birouni*, a خارجی *kha rèdji*, pr t *kharidji*

EXTINCTION, s f, خاموش شدن *khamouch choudèn*, خاموشی *khemouch choudèn*, — fig (extinction d'une race), تمام شدن *tèmam choudèn*, a انقراض *ènqèraz*, pr t *inqiraz*, انقضاء *ènqèta'*, pr t *inqita'*

EXTIRPATION, s f, کندن *èz bikh kèndèn*, a دلع *qèl'*, pr t *gal'*

EXTIRPER, v a, کندن *èz bikh kèndèn*, دلع کردن *qèl' hèrdèn*

EXTORQUER, v a, برور گرفتن *bè zour guerèftèn*

EXTORSION, s f, بیدادگری *bi dad gueri*, a ظلم *zoulm*, تعدی *tè'èddi*

EXTRADITION, s f, رت کردن فراربرای دولتی مسووعه *èdd kèrden èfèrari ra bè dooulètè mètbouèyé khoudeh*

EXTRACTION, s f, استخراج کردن *biroun àvourdeh*, a استخراج *èstèkhradj*, pr t *istikhradj*

EXTRAIRE, v a., استخراج کردن *biroun àvourdeh*, استخراج کردن *èstèkhradj kèrdèn*

EXTRAIT, s m, terme de chimie, a جوهر *djoouhèr*, pr t

djavhèr, خلاصه *khoulacè*, pr t *khoulaça*, — ce qu'on tire d'un livre, بداسه *bèr dachtè*, استکراج *èstèkh-adj kèrdè*

EXTRAJUDICIAIRE, adj des 2 g, رسوم محکمه خارج *arرسوم محکمه خارج* *èz rouçoumé mè'émoulèyé mèhkèmè kharèdj*

EXTRAJUDICIAIREMENT, adv, رسوم محکمه خارج *kharèdj* *èz rouçoumé mèhkèmè*, ا عرقی *'ou fi*

EXTRAORDINAIRE, adj des 2 g, نامعناد *na mou'tad*, ا *foouq oul 'âdè*, pr t *fèvq ul 'âdè*, حارو *kharèq oul 'âdè*, pr t *kharîq ul 'âdè*, — singulier, rare ا عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عرب *ghèribè* pr t *gharibè*, عكيب *'èdjrib*, عكيب *'èdjrib*

EXTRAORDINAIREMENT, adv, بطور غير معناد *bè toouré ghèiré mou'tad*, ا حارو انعام *kharèq oul 'âdè*, — extrêmement, حلی *khèli*, بسیار *bèciar*

EXTRAVAGAMMENT, adv, میل دیوانه *mèslé divanè*

EXTRAVAGANCE, s f, میل دیوانگی *divanegui*

EXTRAVAGANT, e, adj, دیوانه *divanè*

EXTRAVAGUER, v n, بی خود کفی *bi khoud goftèn*, باوه *yavè goftèn*

EXTRAVASER (S'), v pron, لبر سدن *lèb riz choudèn*

EXTRÊME, adj des 2 g, au plus haut degré, بی عاب *bi-ghayèt*, ا *ghayèt*, سدید *chèdid*, — excessif, *èz hèdd biroun*, بی اندازه *bi èndazè*

EXTRÊMEMENT, adv, بسیار *khèli*, بسیار *bèciar*, عاب *bè ghayèt*

EXTRÉMITÉ, s f bout, سر *sèr*, نوك *noouk*, نوك *navouk*, — آخر *fin*, پایان *payan*, ا انتها *èntèha*, پ انتها *pi t èntèha*

âkhèr, pr t *âkhir*, — le dernier moment, دم وانیس
démé va pès, آخر نەس *nèfècé akhèr*, دم آخر *démé âkhèr*,
 — à la dernière nécessité, عاب احساح *dèr gha*
yèté èhtiady

EXTRINSÈQUE, adj des 2 g, ار حارج *èz kharèdʒ*
âmèdè, a حارحتی *kharèdʒi*, pr t *kharidʒi*

EXTRINSÈQUEMENT, adv, بطور حارحتی *bè toouré kharèdʒi*

EXUBÉRANCE, s f, فزونی *fèzouni*, بساری *bèciari*

EXUBÉRANT, e, adj, افزون *èfzoun*, زیاد *khèli ziyad*

EXULCÉRATION, s f, اندای رحم *èbtedar zèkhm*

F

FABAGELLE, ou FABAGO, s f, کتمی کرمانی *kèmmouné*
kèrmani

FABLE, s f, افسانه *èfsanè*, a مبل *mecèl*, pr t *maçal*, —
 fausseté, دوروح *dourough*

FABRICANT, s m, کارخانه‌چی *kar khanèdʒi*, صاحب کارخانه
sahèbè kar khanè

FABRICATION, s f, صاحب *sakht*, ou ساری *sazi*, — fabri-
 cation des draps, ماهوت ساری *mahout-sazi*, — de soie
 rie, شعر بافی *chè'èr bafi*, a نسج *nèsdʒ*, — fabrica-
 tion française, صاحب فرانس *sakhté fransè*, کار فرانس
karé fransè

FABRIQUE, s f, کارخانه *kar khanè*, pr t *khar khanè*

FABRIQUER, v a, ساختن *sakhtèn*, درست کردن *droust kèr-*
dèn, بعمل آوردن *bè 'èml èvourdèn*, — de la soierie,
 شعر بافی کردن *chè'èr-bafi kèrdèn*, — de la fausse mon-
 naie, پول فلب سکه دس *poulé qèlb sèkkè zèdèn*.

FABULEUSEMENT, adv , مبالغه *mèçal var*

FABULEUX, SE, adj , افسانه وار , *èfsanè var*, بى اصل *bî èsl*

FABULISTE s m , افسانه نويس *èfsanè nèvis*

FAÇADE, s f , پيش روئى *pich roui*, — la façade d'un palais, عمارت پيش روئى *pich roui 'èmarèt*

FACE, s f , روئى *roui*, چهره *tchèhrè*, a وجه *vèdjh*, pl وجوه *voudjouh*, صورت *sourèt*, — en face, à la face, نروس *bè rouyèch*, پيش روئى *rou bè rouyèch*, روبروئى *piché rouyèch*, — (vis à vis), روبرو *rou bè rou*, — la face de la terre, زمين روئى *roui zèmin*, سطح زمين *sèthè zemin*

FACÉTIE, s f , نديله كوئى *oèzlè gouyi*, a نديله *bèzlè*, pr t *bazlè*, هرله *hèzlè*, pr t *hazlè*, pl هرليات *hèzliat*, pr t *hazliat*

FACÉCIEUSEMENT, adv , نديله كوئى *èz roui bèzlè gouyi*

FACÉTIEUX, SE, adj , نديله كوى *bèzlè gou*, هرله كوى *hèzlè gou*

FACETTE, s f , براس الماس *tèraché èlmas*, — pierre taillée à facettes سنگ الماس براس *sèngué èlmas tèrach*

FÂCHÉ, E, adj , قهر كرده *qèhr kèrdè*, رنجيده *rèndjidè*, كج *kèdj khoulq*

FÂCHER, v a , كج حلو *bè khèchm àvoudèn*, كج حلو *kèdj khoulq kèrdèn*, — se fâcher, حشمتك سدن *khèchm nak choudèn*, كج حلو *kèdj khoulq choudèn*, — il s'est fâché, قهر كرده *qèhr kèrdèn*, — كج حلف *kèdj khoulq choud*, — il est fâché contre moi, با من قهر اسب *ba mèn qèhr èst*, از من قهر اسب *èz mèn qèhr èst*

FÂCHERIE, s f, قهر *qèhr*, a. کدر *kèdèr*

FÂCHEUX, SE, adj, بد *bèd*, کدورت *kèdourèt* *ènguiz*,

— c'est un accident fâcheux, بد حادثه *bèd ha dècè ist*, — c'est fâcheux, حیف *hèif* *èst*

FACILE, adj des 2 g, آسان *âsan*, a. سهل *sèhl*, pr t *sè hèl*, ou *sèhl*

FACILEMENT, adv, آسانی *bè âsanî*, بسهولة *bè souhoulèt*

FACILITÉ, s f, آسانی *âsanî*, a. سهولت *souhoulèt*

FACILITER, v a, آسان کردن *âsan kèrdèn*, سهل کردن *sèhl kèrdèn*

FAÇON, s f, forme qui résulte du travail de l'ouvrier,

روش *bourèch*, a. ترکیب *tèrkib*, — ce qu'on paye pour

le travail de l'artisan, a. مزد *mouzd*, pr t *muzd*, —

manière de faire, d'agir, سان *san*, a. دأب *dè'èb*, طور

toour, pr t *tavr*, pl اطوار *ètvar*, طور *tèrz*, pr t *tarz*,

وحد *vèdjh*, أسلوب *ousloub*, — cérémonie, a. تکلیف

tèklif, — sans façon, بی تکلیف *bi tèklif*, بی تکلفانه

bi tèklifanè

FAÇONNER, v a, پرداخت *pèrdakhtèn*, ترکیب آوردن *bè tèrkib*

âvourdèn, — façonné, e, arrangé, ayant une façon,

پرداخته شده *pèrdakhtè choudè*, درست کرده *droust-*

kèrdè

FAÇONNIER, IÈRE, adj, بی تکلیف *ba tèklif*

FAC SIMILÉ, s m, a. نسخة مطابقة *nouskhèyé moutabèq*

FACTEUR, s m, faiseur d'orgues, ارغین ساز *èrghènoun saz*,

— terme de commerce, گوماسه *goumachte*, a. وکیل *vèkil*,

مراسلات *'àmèl*, pr t *'àmil*, — employé de la poste, عامل

mouracèlat rèçan, آتم پستخانه *âdèmè poust khandè*

FACTICE, adj des 2 g, a ساحه *sakhtè*, a. عملی *'emèli*,
pr t 'amèli, جعلی *djè'èli*, pr t *dja'li*, مصنوعی *mès-*
nou i, pr t *masnou'i*

FACTIEUX, SE, adj, حوی *fètnè djou*, a معسد *mouf-*
sèd, pr t *mufsîd*, pl معسدی *moufsèdin*, pr t *muf-*
sîdin

FACTION, s f, parti, cabale, گروه *guèrouh*, a فرقه *fèrqè*,
pr t *fîrqa*, — guet que fait un soldat, پاسانی *pas*
ban, کسک *kèchak*, کسی *qèravoul kèchi*

FACTIONNAIRE, s m, کسکچی *kèchiktchi*, پاسان *pas-*
ban, فراول *qèravoul*

FACTORERIE, s f, کاروانسرای *karvan sèrai tè*
djarèt

FACTOTUM, s m, همه کاره *hèmè karè*

FACTURE, s f, ساهه *siahè*

FACULTATIF, IVE, adj, a مربوط *mènout bè*
èkhtiaré chèkhs, نسبت *bèstè bè èkhtiar*, a.
احسار *èkhtiar*

FACULTÉ, s f, a قوه *qouvvè*, قو *qouvvèt*, pl قوا *qouva*, —
les facultés de l'ame, a قوای نفس *qouvaî nèfs*, قوای
حیوانیه *qouvaî rouhaniyè*, — animales, قوای حیوانیه
qouvaî hèvaniyè, — talent, facilité, a قابلیت *qabè*
liyèt, pr t *qabiliyèt*, استعداد *èstè'èdad*, pr t *isti'dad*,
— pouvoir, moyen de faire, a احسار *èkhtiar*, pr t *ikh-*
tiar, قودر *qoudièt*, — autorisation, a حص *roukh-*
sèt, pr t *roukhsat*, اذن *èzn*, pr t *izn*, — terme de
méd اخصاص *khassiyèt*, pl حواص *khèvass*, pr t
kharass

FADAISE, s f, *bi mè'èni*, بی مرثی, *bi mèzègui*, بی مرثی
hèrzègui

FADE, adj des 2 g, *bi mèzè*, بی مره

FADEUR, s f, *bi mèzègui*, بی نمکی, *bi-nèmèki*

FAGOT, s m, *pouchtè*, دسته, *dèstè*, — fig, faire des
fagots, *bi houdè goften*, بی نهوده کفتی

FAGOTAGE, s m, *pouchtè bèndi*, بسته بندی

FAGOTER, v a, *pouchte bèstèn*, بسته بندی, *dèstè bèstèn*

FAGOTIN, s m, *bouzinèyé rèkht*, حب نوسده, *pouchidè*

FAIBLE, adj des 2 g, *na tevan*, ناپوان, *zèboun*, a
ze'if, pr t *za'if*, — mince, *barik*, نازک, *barik*
nazèk

FAIBLEMENT, adv, *bè sousti*, عاخره, *bè èdʒz*, عاخرانه
'àdjèzanè, *zè'ifanè*, pr t *za'ifanè*, a نالضعف
bèz zè'èf, pr t *biz za'f*

FAIBLESSE, s f, *na tèvan*, ناپوانی, *zè'ifi*, عاخری
'àdjèzi, a ضعف, *zè'èf*, pr t *za'f*

FAIBLIR, v n, *na tèvan choudèn*, سبب شدن
soust choudèn, *bi gouvèt choudèn*, کم بی قوت شدن
kèm-gouvèt choudèn, از قوت افتادن, *èz gouv*
vèt ouftadèn

FAÏENCE, s f, *kachi*, کاشی

FAÏENCERIE, s f, *kar khanèyé kachi*, کارخانه, *kar-khanèyé kachi çazı*
 کاشی ساری

FAÏENCIER, iÈRE, s, *kachi çaz*, کاشی سار, *àdiour pèz*,
 — qui vend de la faïence, *kachi fèrouch*, کاشی فروش

FAILLI, s m, ورسکسب *vèr chèkèst*, a مجلس *mouflès*, pr
 , *muflis*

FAILLIBLE, adj des 2 g, a قابل سهو و خطا *qabèlé sèhv ou khèta*, a قابل الخطا *qabèl oul kheta*

FAILLIR, v n, se tromper, سهو *khèbt kèrdèn*, سهو *sèhv kèrdèn*, — faire banqueroute, ورسکسب *kèm*
mandèn, — j ai failli tomber, کم مانده بود رمی حورم *kèm mandè boud zémin be khourem*

FAILLITE, s f, ورسکسکی *ver chèkèstègui*, a افلاس *èflas*,
 pr t *iflas*

FAIM, s f, گرسبی *gouresnègui*, a جوع *djou'*, — je
 meurs de faim, مردم گرسکی *ez gourèsnègui mourdèm*

FAINÉANT, e, adj, بمل *tèmbèl*, a کاهل *kahel*, pr t
kuahil

FAINÉANTISE, s f, بملی *tèmbèl*, a کهاله *kèhalèt*

FAIRE, v a, créer, produire, ایجاد کردن *âferidèn*, *idjad kèrdèn*, حلق کردن *khèlq kèrdèn*, — fabriquer,
 کهر *kèr dèn*, — faire une maison, ساحی *sakhtèn*, *droust kèrdèn*, حانۀ *khanèyé sakhtèn*,
 حانۀ بنا *hhanèyé droust kèrdèn*, — faire sa prière, مار کردن *khanèyé bèna kèrdèn*,
nèmaz kèrdèn, — faire quelque chose, کاری کردن *kari kèrdèn*, — faire faire, که سازید *dadèn ké*
bè çazènd, — faire cas, معبر داسی *mou'tèbèr dach-tèn*, — que ferons nous? چه نکنم *tchè bè kounim*, ou
 چه خواهیم کرد *tchè khahim kèrd*, — cela ne fait rien, انی عبادار *in'èib nè darèd*, — que faites-vous?

چه کار میکنید *tchè kar mi kounid*, — que faire?

تچه باید کرد *tchè bayèd kèrd*

FAISABLE, adj des 2 g, قابل کردنی *kèrdèn*, ا قابل *qabèlè droust kèrdèn*, a ممکن *moumkèn*, pr t *mumkin*,

قابل *qabèl*, pr t *qabil*

FAISAN, s m, قرقاول *qèrqavoul*, تیزه *tèzèrv*, تیرنگ *tourèng*,

a, تیدر *tèdroudj*

FAISANDEAU, s m, قرقاول *qèrqavoul*, بته *bètchè* قرقاول *qèrqavoul*,

فهره *fèrèyé* قرقاول *qèrqavoul*

FAISANDER, v a, باب کردنی *bèyat kèrdèn*

FAISANDERIE s f, قرقاولخانه *qèrqavoul khanè*

FAISANE, s f, ماده قرقاول *madèyé qèrqavoul*

FAISCEAU, s m, دسته *dèstè*

FAISEUR, se, s, کننده *kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a عامل

'*àmèl*, pr t '*àmil*

FAIT, s m action, کردار *kèrdar*, a. عمل *mè'èmol*, عمل

'*èmèl*, pr t. '*amèl*, فعل *fè'èl*, pr t *fi'l*, — evènement,

a واقع *vaqè'è*, pr t *vaqa'a*, ظهور *zouhour*, — être au

fait, آگاه بودنی *âgah boudèn*, مطلع بودنی *mouttèlè' bou*

dèn, آگاه بودنی *vaqèf boudèn*, — mettre au fait, آگاه

کردنی *âgah kèrdèn*, اطلاع دانی *ètèlè' dadèn*, — tout

à fait, در هر *bè koullh*, — au fait et au prendre, در هر

فی الواقع *dèr hèr hal*, — de fait, a. واقع *vaqè'èn*, واقع

fil vaqè', pr t *fil vaq'*, فی الجمعه *fil hèqiqè*, pr t

fil haqıqa, — en fait de, در باب *dèr bab*, در خصوص

dèr khouçous, — conter le fait, ماحرارا *ma dğera-ra nèql kèrdèn*, عمل کردنی

vaqè'è ra nèql kèrdèn

FAÏTE, s m comble d'un édifice, *نام خانه bamé khanè*, —
sommets, سر سەر, *بالا bala*, کۆلە *kèllè*

FAIX, s m, بار *bar*, a حمل *hèml*, pr t *haml*, pl *احمال èhmal*, pr t *ahmal*

FALAISE s f, *بەندى پوختە پوختە lèbé dèria*, *بەندى*
بەندى *boulèndu kènaré dèria*

FALBALA, s m, *ارغاج èrghadj*

FALLACIEUSEMENT, adv, *بە فەربە bè fèrib*, a. *غەدرە ghèdrèn*,
pr t *ghadrèn*

FALLACIEUX, EUSE, adj, *فەربەندە fèribèndè*, *هەلە باز hilè baz*,
هەلە کار hilè kar, pr t *hilè kiar*

FALLOIR, v imp, *بە یەستەن bayèstèn*, *لازم لازەم lazè m bou*
dèn, *دەستەن èqtèza kèrdèn*, — il faut *بەند bayèd*,
لازم لازەم lazè m est, — il ne faut pas, *نە بەند nè bayèd*,
هەر قدر هەر قدرە lazè m nist, — autant qu'il en faut, *هەر قدرە*
هەر قدرە lazè m èst, *سود سۆد hèn qèdr lazè m èst*,
قەدرە کە لازەم چەڤەد qèdrè ké lazè m chèvèd, — il faut faire quelque chose,
يەك کارى بەند yèk kari bayèd kèrd, — il faut al-
ler, *بەند بەند bayèd rèft*, — il faut écrire, *بەند بەند*
بەند بەند bayèd nèvècht, — peu s'en faut, peu s'en est fallu, *کەم*
کەم بەند kèn mandè boud ké

FALOT, s m grande lanterne, *فانوس زورگ fanouci bou*
zourg

FALOT, E, adj, *خەندە انکەر khèndè ènguz*, a *مەسکەرە*
mèskhèrè

FALOURDE, s f, *يەك بەغەلە yèk bèghèlè hîzoum*

FALSIFICATEUR, s m, *ساختە کار sakhtè kar*

FALSIFICATION, s f, *ساختە کارى sakhtè kari*, *ساختگى*

sakhtègui, قىلىرى *qèlb zèni*, a *tèqèlloub*
 FALSIFIER, v a, تىقەللۇب كەردەن, *tèqèlloub kèrdèn*,
qèlb sazi قىلىپ سازى كەردىن, *sakhtè kari kèrdèn*,
kèrdèn

FAMÉ, e, adj, نامدار, *nam dar*, a مەھھور, *mèchhour*, — mal
 famé, بىد نام, *bèd nam*, سوا, *rousva*, pr t *rusva*

FAMÉLIQUE, adj des 2 g, كىرسە, *gourèsnè*,

FAMEUX, EUSE, adj, نامدار, *nam dar*, a مەھھور, *mèchhour*

FAMILIARISER, v a, عادت داس, *'adèt dadèn*, مانوس كەردىن,
mè'énous kèrdèn, — se familiariser, v pr, محرم سەدىن,
mèh'èm choudèn, انس مانوس سەدىن, *mè'énous choudèn*,
 عادت كەردىن, *ouns guèrètèn*, — s'accoutumer, كىرىمى
'adèt kèrdèn, ساھىي, *sakhtèn*, — familiarisez vous avec
 la dou'eur, با دىر دىر سەزىد, *ba dèrd be sazid*, — prendre
 des manières trop familières, بى تەكلىف سەدىن, *bi tèk*
lif choudèn

FAMILIARITÉ, s f, بى تەكلىفى, *bi tèklifi*

FAMILIER, e, adj, بى تەكلىف, *bi tèklif*, — devenu facile,
 آسان, *āsan*, a سەھل, *sèhl*, pr t *sèhl*, — intime, a محرم
mèhrèm

FAMILIÈREMENT, adv, بى تەكلىفانە, *bi tèklifanè*, دوستانە
doustanè

FAMILLE, s f, اھل خانە, *èhlé khanè*, a عىال, *'èyal*, pr t
'ayal, اھل بىت, *èhlé bèit*, pr t *èhlé bèit*, — maison,
 face, خانە دان, *khanè dan*, a نەسل, *nèsl*, آل, *āl*

FAMINE, s f, قىھطى, *qèhti*, a قىھط, *qèht*, pr t
qaht

FANAGE, s m action de faner, عىف ھىساھىدىن, *'èlèf*

- khochkanidèn*, — salaire du faneur, مرد علف حشکا
mouzdé 'èlèf khochkanidèn
- FANAISON, s f, موسم حشکادن *mooucémé khochkanidénè 'èlèf*
- FANAL, s m, فانوس *fanous*
- FANATIQUE, adj des 2 g, a معتب *moutè'èssèb*, pr t *mutè'assiḥ*
- FANATISER, v a, معتب کردن *moutè'èssèb kèr dèn*
- FANATISME, s m, a عقب *tè'èssoub*, pr t *tè'assub*, *tè'assoub*
- FANER, v a, علف حشکادن *'èlèf khochkanidèn*, —
 se faner, v pron, پرموده شدن *pèymourdè choudèn*
- FANEUR, s m, علف حشک کن *'èlèf khochk koun*
- FANFARE, s f, سپورری *chèpour zèn*
- FANFARON, adj qui fait le brave, سکاغ دروس *choudja'èt*
fourouch, — se dit aussi de celui qui se vante trop,
 نادبر *bad bèr*, ناد پتران *bad pèrran*, خودسا *khoud seta*,
 لاف زدن *laf zèn*, pr t *lafazan*, a فتاس *fèyach*
- FANFARONNADE, s f, لاف زنی *laf zèn*, خود ستائی *khoud sètayi*, a
 توره *tourrèhè*, pl تورهات *tourrèhat*
- FANFRELUCHE, s f, حوده مرده *khourdè moudè*
- FANGE, s f, گل *guèl*, لکھی *lèdjen*, a. وحل *vehl*, — basse
 extraction, سب براد *pèst nèjad*
- FANGEUX, se, adj, گل آلود *guèl áloud*, پور گل *pour guèl*
- FANON, s m peau qui pend sous la gorge du bœuf, پوست
 آویخته ربر کلوی کاو *pousté avikhtèyé ziré guèlou gav*,
 — appareil chirurgical, سکهست بند *chèkèstè bènd*,
 تکهست بند *tèkhtè bènd*

FANTASIE, s f faculté imaginative, a قوۋە مەكتەلە *qouv vèyé moutèkhhèyèlè*, pr t *qouvvèl mutèkharlé*, — es prit, pensée, a خيال *khial*, pr t *khayal*, فكر *fèkr*, pr t *fikr*, pl افكار *èfkar*, pr t *èfkhar*, — envie, حواش *khahèché dèl*, a. ميل *mèil*

FANTASMAGORIE, s f, عمار نەقش *nèqché mèdjaz*

FANTASQUE, adj des 2 g, a عجب *'èdjib*, pl عجاب *'èdjarib*

FANTASSIN, s m, سەر باز *sèr-baz*, پادە *piadè*, پادە نظام *pèyadèyé nèzam*

FANTASTIQUE, adj des 2 g, a خيالى *khiali*, واهی *vahi*, — qui est sans réalité, بی اصل *bi-èsl*

FANTÔME, s m spectre, سەن بات *sènbat*, ou سەن بوت *sènbout*, a تىف *tif*, chimère, a خيال باطل *khialé batèl*, pr t *khayali batil*, سورەت وەھمىيە *sourètè vèhmuyè*, pr t *souretè vèhmuyè*

FAON, s m, آھو بىرە *àhou bèrè*, دىكە آھو *bètchèyé àhou*

FAQUIN, s m, ناكس *na kès*, آدم بوج *àdémè poutch*

FAQUINERIE, s f, نامردى *nâ mèrdi*, عمل بوج *'èmèlé poutch*

FARCE, s f hachis, قىمە *gèimè*, pr t *qumè*, دولمە *dolmè*, pr t *dolma*, — bouffonnerie, لاغ *lagh*, باققال *baqqal bazi*, مسكهرەگى *mèskhèrègu*

FARCEUR, EUSE, s, ناككار *zèndj-kar*, a. مصحك *mouzhèk*, pr t *mouzhak*, معلىد *mouqèllèd*, pr t *muqallid*

FARCIN, s m حرب اسپان *djèrèbé èspan*

FARCINEUX, EUSE, adj cheval farcineux, اسب حريدار *èspé djèrèb-dar*

FARCIE, v a., نكوشىب آكەندى *bè goucht àkèndèn*, دولمە كەردى *dolmè kèrdèn*

- FARD, s m, سرحاب *sourkh âb*, سرك *sèrk*, سعاداب *sèfid âb*, — dissimulation, a تصنع *tècènnou'*
- FARDEAU, s m, بار *bar*, پوشت بېست *poucht-bèst*
- FARDÉ, e, adj qui a mis du fard, سرحاب *sourkh-âb* زېدې, — orné, آراسته *ârastè*, زېب كړې *zinèt kèrdè*
- FARDER, v a et se farder v pron, سرحاب *sourkh-âb* زېدې, — parer, آراسې *ârastèn*, آراسې دانې *ârayèch dadèn*
- FARFADET, s m, غول بېابان *ghoulé biaban*, a حتى *djènn*, pr t *djinn*
- FARFOUILLER, v a, زړې و زړې كړې *zir ou zè bèr kèrdèn*
- FARIBOLE, s f, يهوده *bi houdè*, بي مال *bi mè'al*, ياوله *yavè*, a عب *'èbès*, pr t *'abès*, pl عېتات *'èbècyat*, pr t *'abècyat*
- FARINE, s f, آرد *ârd*
- FARINER, v a, آرد پاسېدنې *ârd pachidèn*
- FARINEUX, se, adj, آردوار *ârd var*, آردى *ârde*
- FAROUCHE, adj des 2 g, a وحشى *vèhchi*, pr t *vahchi*
- FASCICULE, s m, دېستېه گل *dèstèyé goul*, كېتابچه *kètàbtchè*
- FASCINER, v a, جسم بندى كړې *tchèchm bèndi kèrdèn*, سيمې كارې كړې *simia kari kèrdèn* — fig charmer, مسكور كړې *mèshour kèrdèn*, — fasciné, a, مسكور *mèshour*, معيون *mèftoun*, — fasciner signifie aussi tromper, گول زېدې *goul zèdèn*, فېرېب دانې *fèrīb dadèn*
- FASCINATION, s f, جسم بندى *tchèchm bèndi*, a سكر *sèhr*, pr t *sèhr*
- FASCINE, s f, دېستېه جاساك *bèstèyé khachak*
- FASMOLE, s f, لوبيا او لوبه *loubia*

FASTE, s m vaine ostentation, *khoud nèmayi*,
 حوڊمائي اظهار *èzharé djèlal*, *khuchtèn nè
 mayi*, حوڊسي نمايى *tèchèkhhous fourouchi*, — au
 pluriel il signifie calendrier, table des anciens romains,
 ا تقويم *tèqvim*, pr t *taqvim*

FASTIDIEUSEMENT, adv , رحمت افرايى *bè zèhmèt èfzayi*,
 رحمت *bè zèhmèt*

FASTIDIEUX, EUSE, adj , رحمت افرا *zèhmèt èfza*

FASTUEUSEMENT, adv , حوڊ نمايى *bè khoud nèmayi*
 نمايى *bè tèchèkhhous*

FASTUEUX, EUSE, adj , حوڊ نما *khoud nèma*, نمايى *tèchèkhhous fourouch*

FAT, s m , حوڊ پسند *khoud pècènd*

FATAL, E, adj qui dépend du sort, فصائى *qèzayi*, pr t
qazayi, قدرى *tèqdiru*, pr t *taqdiru*, مقرر *mouqèd
 dèr*, pr t *mouqaddar* — qui cause le malheur, بد
 بَد *bèd*, بد نى *bèd youmn*, سوم *choum*

FATALEMENT, adv , ا حکم فصا و قدر *bè hèukmé qèza o
 qèdèr*

FATALISME, s m , مذهب حريقى *mèzhèbé djèbri*, a مذهب
 مذهب *mèzhèb oul djèbriye*, مذهب العدرت *mèzhèb
 oul qèdèriye*, pr t *mèzhèb ul qadèriye*

FATALISTE, adj des 2 g , مذهب حريقى *djèbri mèzhèb*

FATALITÉ, s f , فصا و قدر *qèza ou qèdèr*, ou simplement
 فصا *qèza*, pr t *qaza*, قدر *qèdèr*, pr t *qadèr*, عدرى
tèqdir

FATIDIQUE, adj des 2 g , عيب دان *ghèib gou*, عيب دان
 عيب *ghèib dan*, کاسف احکام قدر *kachèfé èhkamé qèdèr*

FATIGANT, e, adj, *زحمه زهّمه*, *zèhmèt dèhènde*, *زحمه*,
zèhmèt èfza, — ennuyeux, *ملال انگر* *mèlal ènguiz*,
زحمه درد سر دهنده *dèrdé sèr dèhèndè*, a *مصنع* *moucèddè*,
 pr t *muçaddi*

FATIGUE, s f travail pénible, *رنج* *rèndj*, a *زحمه* *zèhmèt*,
معب *mèchèqqet*, — lassitude, *حسكى* *khèstègu*,
كوفتى *kouftègu*

FATIGUER, v a, *حسمه كردن* *khèstè kèrdèn*, — importu-
 ner, *زحمه دادن* *zèhmèt daden*, *مراحم سدن* *mouza*
hèm choudèn, *مصنع سدن* *moussèddè* *choudèn*, — se
 fatiguer, *حسمه سدن* *khèstè choudèn*, — prendre la
 peine, *زحمه كسندن* *zèhmèt kèchidèn*, — fatigué, e,
حسمه سده *khèstè choudè*, *كوفته* *khèstè*, *كوفته* *koufte*

FATRAS, s m, *كالات* *noukhalat*, *حده مده* *khèrdè*
mourdè, — de paroles, *هرزگي* *hèrzègu*, a *تريها* *tèr*
rèhat, pr t *turrèhat*, *خلطيات* *khèltiat*, pr t *khaltiat*

FATUITÉ, s f, *پنداري* *pèndari*, *خود بسدي* *khoud pè*
cèndi

FAUBOURG, s m, *آبادى بيرون شهر* *âbadu birouné chèhr*

FAUCHAGE, s m, *علف چيني* *'èlèf tchin*, *درو* *dèroou*

FAUCHAISON, s f, *موسم علف چيني* *mooucémè 'èlèf tchin*

FAUCHER, v a, *علف بریدن* *'èlèf tchidèn*, *علف چيندن* *'èlèf*
bouridèn, *علف درو كردن* *'èlèf dèroou kèrdèn*, — *fau*
ché, e, *حده سده* *tchidè choudè*

FAUCHÉE, s f, *علف چينه بگورده* *'èlèfé tchidèyé yèk rouzè*

FAUCHET, s m, *علعكس* *'èlèf kèch*

FAUCHEUR, s m, *درو كنده* *dèroou kounèndè*, *علف بر* *'èlèf*
bour, *علف چين* *'èlèf tchin*

- FAUCILLE**, s f, داس *das*, a. مياكل *moundièl*
FAUCILLON, s m, دهره *dèhrè*
FAUCON, s m, قوش *qouch*, ساهني *chahin*
FAUCONNERIE, s f, قوشکي گري *qouchtchi guèrì*
FAUCONNIER, s m, قوشکي *qouchtchi*
FAUCONNIÈRE, s f, قوشکي توبره *toubreyé qouchtchi*
FAUFILER, v a, کوك کرمي *kouk kèrmì*, بکيه زدن *bèkhiè zèdèn*, *guèrèftèn*, — se faufiler, خود را ميان انداختن *khoud ra bè mian èndakhtèn*, خود را بسادن *khoud ra tèpandèn*
FAUSSAIRE, s m, قېلب زېن *qèlb zèn*, p t کار سخته *sakhtè kar*,
 pr t *sakhtè kiar*
FAUSSE ALARME, s f, تېرس بي جا *tèrsé bi dja*
FAUSSE ATTAQUE, s f, حاکيم جعلی *houdjourné djè'èlì*
FAUSSE COUCHE, s f, a وضع حمل قبل از وقت *vèz'é hèmì*
qèbl èz véqt, بکيه انداختن *bètkhè èndakhtèn*
FAUSSEMENT, adv, دروغی *douroughi*, دروغ *èz roui*
dourough, a کاذبا *kazèbèn*, pr t *kiazibèn*
FAUSSE MONNAIE, s f, پول فلف *poulé qèlb*
FAUSSE PORTE, s f, در جعلی *dèré djè'èlì*
FAUSSER, v a faire ployer, کج کردن *khèm kèrdèn* کج
 خلاف کردن *kèdj kèrdèn*, — enfreindre, violer, خلاف کردن
khèlaf kèrdèn, — fausser sa parole, خود کج
 سر *khèlafé hèrfé khoud hèrèkèt kèrdèn*, حرف خود بسادن
sèré hèrfé khoud nè istadèn
FAUSSETÉ, s f, دروغ *dourough*, a کذب *kèzb*, pr t *kizb*,
 خلاف *khèlaf*, pr t *khilaf*
FAUTE, s f manquement contre son devoir, گناه *gounah*,
 نه *bèzè*, a تعصير *tèqsir*, pr t *taqsir*, — ce n'est pas

de sa faute, *عصير نداد* *gounaké ou nist*,
tèqsir nè darèd, *عصير او نيسب* *tèqsiré ou nist*, — ce
 n'est pas ma faute, *عصير مي نيسب* *tèqsiré mèn nist*,
 — erreur, *حيط* *khèpt*, *ا* *غلط* *ghèlèt*, pr t *ghalat*,
خطا *khèta*, pr t *khata*, *سهو* *sèhv*, — sans faute, cer-
 tainement, *بي تحلف* *bi tèkhèllouf*, *ا* *يعني* *yèqin*, pr
 t *yaqin*, *التة* *èlbèttè*, *مطلعا* *moutlèqa*, pr t *moutlaqa*,
 — faute d'argent, *ار بي بولي* *èz bi pouli*, — en faute,
گوناھ کار *gounah kar*, *ا* *معصّر* *mouqèssèr*, pr t *muqas-*
sir, — ce livre est plein de fautes, *اسی کتب سر با سر*
پر غلط اسب *in kètab sèr ta sèr ghèlèt èst*, ou *پر غلط اسب*
pour ghèlèt èst

FAUTEUIL, s m, *صندلی نارودار* *sèndèlu bazou dar*

FAUTEUR, TRICE, s, *هوادار* *hèva dar*, *طرفدار* *tèrèf dar*

FAUTIF, IVE, adj sujet a faillir, *قابل سهو کردی* *qabèlé sèhv*
kèrdèn, — plein de fautes, *ا* *غلط* *ghèlèt*, pr t *gha-*
lat, — En faute, *گوناھ کار* *gounah kar*, *ا* *معصّر* *mouqès-*
sèr, pr t *muqassir*

FAUVE, adj des 2 g, *بریک اهو* *bè rèngué àhou*

FAUVETTE, a *صعف* *sè'èf*, pr t *sa'f*

FAUX, s f, *داس* *das*

FAUX, SSE, adj qui n'est pas vrai, *دروغ* *dèrough, dourough*,
اصل *bi èsl*, *ا* *کاذب* *kazèb*, pr t *kiazib*, — altéré,
 contrefait, *ساحه* *sakhtè*, *ا* *عملی* *'èmlèl*, pr t *'amalèl*,
بدل *bèdèl*, *مصنوعی* *mèsnou'è*, — c'est faux, *دروغ اسب*
dourough èst, — fausses dents, *دندان مصنوعی* *dèn*
dané mèsnou'è, — hypocrite, *دو روئی* *dou rouyi*, *ا*
اروئی سهو *mouzèvvèr*, pr t *muzèvvir*, — à faux, *اروئی سهو*

èz roui sèhv, سهوا sèhvèn, — fig faire faux bond خلاف
حلف وعدہ کردن khèlafé vè'èdè kèrdèn, — حلف وعدہ کردن
khoulfé vè'èdè kèrdèn

FAUX ACCORD, s m, بی آهنگی bi àhèngui

FAUX BRILLANT, s m, الماس مصنوعی èlmacé mès
nou'i

FAUX FRAIS, s m pl, احرأاح حرئتة èkhradjaté djou-
z'uyè, احرأاح معرفه èkhradjutè moutèfèrrèqè

FAUX FRÈRE, s m, برادر طاهری bradèré zahèrì

FAUX FUYANT, s m, راه کرر rahé gouriz, — fig une dé
faite, une échappatoire, بهانه bèhanè

FAUX MONNAYEUR, s m, قلبي qèlb zèn, pr t qabzan

FAUX PAS, s m, عرشا lèghzèché pâ, -- fig faute, a
خطا khèta, pr t khata

FAUX SEMBLANT, s m, ا طاهر کاذب zahèré kazèb, pr t
zahiri kiazib, صورت طاهر soureté zahèr, pr t sourèti
zahir

FAUX-TÉMOIN, s m, ا شاهد کاذب chahèdé kazèb

FAVEUR, s f marque de bienveillance, a العى èltèfat,
pr t iltifat, لطف loutf, pl الطاف èltaf, عى 'ènayèt
pr t 'inayèt, — les faveurs du roi, العى بادشاه èltè
faté padèchah, لطف ساهانه loutfé chahanè, pr t loutfi
chahanè, — protection, a حى hèmàyèt, pr t hì
mayèt, — bonnes graces, a حى نوحه housné tè
vèddjough, pr t husni tèvèddjuh, نظر العى nèzèré èl
tèfat, pr t nazari iltifat, — en faveur de, حى بى
bèraï khatèr, ما بى khatèr a اعسار d'ètè
barèn, pr t i'tabarèn, — en faveur de lui, ما بى

برای حاضر *bèna bè khatèré ou*, — en faveur de moi,
 میرای *bèraı khatèré mèn*

FAVORABLE, propice adj des 2 g, a موافق *mouvafèq*, pr
 t *muvasiq*, مساعد *mouça'èd*, pr t *muça'id*, —
 avantageux, سودمند *soudmènd*, با فائده *ba fardè*, a
 نافع *nafè'*, pr t *nafi'*

FAVORABLEMENT, adv, به نوازش *be nèvazèch*, با انعام
ba èltèfat, و حوسی *bè loutf ou khochı*

FAVORI, TE, adj, خوشتر *khochtèr*, — c'est ma couleur
 favorite, رنگ خوشترم *ez in rèng khoch*
tèrèm mı àyèd, — d'un prince, a ندم *nèdm*

FAVORISER, v a traiter favorablement, نوازش کردن *nè*
vazèch kèrdèn, مهربانی کردن *mèhrèbanı kèrdèn*, انعام
 • eltèfat kèrdèn, — appuyer, نوازی کردن *yavèrı*
kèrdèn, اعانہ کردن *è'anèt kèrdèn*

FÉAL, pl féaux, s m, راست *rast*, a صادق *sadèq*, pr t
sadıq

FÉBRIFUGE, s m, تب ریز *tèb riz*, تب کننده *dèf'*
kounèndèyé tèb, تب دافع *dafè'é tèb*

FÉBRILE, adj des 2 g متعلو تب *moutè'èllèqé bè tèb*,
 a حموق *hoummavı*

FÉCALE, adj f matière fécale, a نجاس *nèdjacèt*

FÉCOND, E, adj, en parlant des femmes, بسیار *bèciar za*,
 a نای *natèq*, pr t *natıq*, — en parlant des terres,
 حاصل بر *pour hacèl*, a مہمب *mèmbèt*

FÉCONDANT, E, adj, حاصل کننده *pour hacèl kounèndè*,
 a نامی *namı*

FÉCONDATION, s f action de féconder V ce mot

FÉCONDER, v a, بر حاصل کردن *pour hacèl kèrdèn*,
 حاصلگر کردن *hacèl khiz kèrdèn*

FÉCONDITÉ, s f, en parlant des animaux, سبازرائیدن
bèciar zaidèn, — en parlant des produits de la terre,
 بر حاصلی *pour hacèli*, برکی زمینی *bèrèkètè zèmin*

FÉCULE, s f, دورد *dourd*, نه سسی *tèh-nèchin*, a حلط
khèlt, pr t *khilt*

FÉCULENCE, s f, ساس *tehé chach*, a راسب البول *racèb*
oul booul, pr t *racib ul bèvl*

FÉCULENT, e, adj, ندرد امکده *bè dourd àmikhtè*, ناصاف
na çaf

FÉDÉRALISER, v a., عهد بکانبی آوردن *bè 'èhdé yèganègu*
àvourdèn, — se fédéraliser, v pron, همبیاں سدن
hèm pèrman choudèn, اتکاد کردن *ètèhad kèrdèn*,
 اتعاف کردن *ètètèfaq kèrdèn*

FÉDÉRATIF, ive, adj, معلق بهبیاںی *moutè'èllèqé bè*
hèm-pèrmanı, a اتکادی *ètèhadı*, pr t *ittihadı*

FÉDÉRATION, s f, همبیاںی *hèm pèrmanı*, a اتعاف *ètètè*
faq, pr t *ittifaq*, اتکاد *ètèhad*, pr t *ittihad*

FÉDÉRÉ, e, adj, همبیاں *hèm pèrman*, هم عهد *hèm-'èhd*, a
 متعاف *mouttèfèq*, pr t *muttèfiq*

FÉE, s f, پری *pèri*, a سبهاره *sèhharè*, pr t *sakharè*

FÉRIE, s f, حادونی *djadouyı*

FÉINDRE, v a., و نمودن *va nèmoudèn*, و نمود کردن *va nè*
moud kèrdèn, سالوسی کردن *salouci kèrdèn*

FÉINT, e, adj, دروعی *douroughı*, بی اصل *bi-èsl* ساحتی
sakhtèguı

FEINTE, s f, سالوسی *salouci*, ساحتگی *sakhtègui*, ا پروتر *tèzvur*, ربا *ria*

FÊLER, v a, برکامیدن *tèrèkanidèn*, رحیدار کردن *rèkhne dar kèrdèn*, — fêlé, e, برکید *tèrèkidè*

FÉLICITATION, s f, مبارکادی *moubarèk badi*, مبارک داد *moubarèk bad*, تبریک تبریک *tèbrîk*, بهمنه *tèhniè* ou بهنب *tèhnièt*, — lettre de félicitation, تبریکنامه *tèbrîk namè*

FÉLICITÉ, s f, فرحیدکی *fèrkhoundèqui*, ا سعادت *sè'adèt*

FÉLICITER, v a, مبارکداد گویی *moubarèk bad goftèn*, تبریک کردن *tèbrîk kerdèn*, — en félicitant quelqu'un sur sa bonne arrivée, en persan on emploie cette phrase تبریکه من به شما خوش آمدن *tchèchmé ma roouchèn*, — se féliciter, حظ کردن *khoch vèqt boudèn*, هز *hèzz kèrdèn*

FÉLON, ONNE, s, a, حاسی *khayèn*, pr t *kham*

FÉLONIE, s f, a, خیانت *khianèt*

FÉLOUQUE, s f, زورق نار کس *zoourèqé bar kèch*

FÊLURE, s f, تیر *tèrèk*, سکا *chèkaf*, a فیل *fèll*, pl فلول *fèloul*

FEMELLE, s f, ماده *madè*, — le mâle et la femelle, برو ماده *nèr ou madè*

FÉMININ, INE, adj, زنانه *zènanè*, مخصوص *mèkhsoucè zèn*, — terme de gram, a مؤنث *mou'ènnès*, pr t مؤنث *mu'ènnès*, — le féminin et le masculin, مذکر مؤنث *mou'ènnès vè mouzèkkèr*, pr t مؤنث *mu'ènnès vè muzèkkèr*

FEMME, s f, زن *zèn*, a صبیعه *zè'ifè*, ا نساء *nèça'*, pl نسوان *nèsvan*, — femme veuve, برونه زن *brvè-zèn*, —

grosse, زن آتسی zéné àbèstèn, زن حامله zéné ha-
mèlè, — femme de chambre, کبر kènz, a خدمه
khèdèmè, — publique, حنده djèndè, a ساحسه fa
hèchè, pr t, فاحشه qèhbè, pr t qahpè

FEMMELETTE, s f femme d'humeur légère, زن سكرتار
zéné sèbouk rèftar, — homme frivole, efféminé, مرد
مردé bi pâ, مرد سبک مهر mèrdé sèbouk mèghz

FÉMUR, s m, استخوان سرنی èstoukhané sourin, a عظم
'èzmé fèkhèz, pr t 'azmî fakhîz

FENAIISON, s f, درو علف vèqté dèrooué 'èlèf

FENDEUR, s m de bois, هیزمسکی hîzoum chèkèn

FENDILLER (Se), v pron, ترکیدن terèkîdèn

FENDRE, v a, ترکاندن terèkandèn, شکافتن
— se fendre, ترکیدن terèkîdèn, شکافته شدن
choudèn, — fendu, e, ترکیده شکافته ché
kaftè

FENÊTRE, s f, رونه roouzènè, پنجره pèndjèrè

FEUIL, s m, انبار علف حشک ènbaré 'èlèfé khochk

FENOUIL, s m, سود chèvèd, سوند chèvid

FENTE, s f, ترک tètèk, سناف chékaf, رخمè rèkhne

FENU GREC, s m, سبیلله chèmbèlilè, a حبله hèblè

FÉODAL, e, adj, تیولی tiouli

FÉODALEMENT, adj, ار روی فاعده نیول èz roui qa'èdèyè
tioul

FÉODALITÉ, s f, نیول tioul

FER, s m, آهن àhèn, a حديد hédid, — mine de fer,
معدن آهن mè'èdènè àhèn, — fer à repasser, اوتو outou,
— à cheval, a. نعل nè'èl, — de charrue, آهنی حفر

dhéné djouft, سپار *soupar*, — de lance, سر سهر *sèré*
nèzè, — fig poignard, حاکر *khèndjèr*, fig chaînes,
 captivité, بندگی *bèndègui*, اسیری *ècırı*, — mettre
 aux fers, زبند کر *zèndır kèrdèn*

FER BLANC, s m, تهنکه *tènèkè*

FERBLANTIER, s m, تهنکه سار *tènèkè çaz*

FÉRIR, v a, sans coup férir, بدون مکارنه *bè douné mou*
harèbè

FERLER, v a, بادبانهارا نسبی *bad banha ı a bèstèn*

FERMAGE, s m, وچه احاره ملک *vèdjhé èdjarèyé mèlk*

FERME, adj des 2 g qui offre de la consistance, سعی
sèft, ساه *sèkht*, فرص *qours*, a قوی *qèvi*, pr t *qavi*,
 — fixe, stable, اسوار *oustèvar*, پادار *paı dar*, a محکم
mouhkèm, مستحکم *moustèhkèm*, — terre ferme,
 تانب حسکی *khochki*, a تیر *bèrr*, — tenir ferme, تانب
 بودن *sabèt qèdèm boudèn*, قوی اساس *qèvi istadèn*

FERME, s f, احاره *mèlké dèr èdjarè*, ملک *mèlk*, —
 chose donnée à ferme, باحاره دانه *bè èdjarè dadè*, احاره
èdjarè choudè, a معاطعه *mouqatè'è*, pr t *mouga*
ti'a, — donner à ferme, باحاره دانه *bè èdjarè dadèn*

FERMENT, adv, ساه *sèkht*, بطور قوی *bè toouré qèvi*,
 — parler fermement ou ferme, حرف رن *sèkht*
hèrf zèdèn, — attacher fermement اسوار نسبی *oustè*
var bèstèn, قائم نسبی *gayèm bèstèn*, محکم نسبی *mouh-*
kèm bèstèn, — croire fermement, ابعاد راسم *dası*,
 یتدقاد *è'tèqadé racèkh dachtèn*, — vouloir fermement, در
 حواهس خود تانب بودن *dèr khahèché khoud sabèt*
qèdèm boudèn, تانکبد حواسی *bè tè'èkıd khastèn*

FERMENT, s m , مائه *mayè*, pr t *maya*, a حميره *khèmire*,
pr t *khamirè*, — fig , a باع *ba'ès*, سب *sèbbè*

FERMENTATION, s f , حوس *djouch*, — fig en parlant des
esprits, a هيكال *hèyèdjan*, pr t *hèrdjan*

FERMENTER, v n , حوس كرس *djouch kèrdèn*, حوسدن
djouchudèn, دحوس آمدن *bè djouch àmèdèn*, — fig ,
هيكال كرس *hèyèdjan kèrdèn*

FERMER, v a , بستن *bèstèn*, پيچ كرس *pich kèrdèn*, مسدود
mèsdoud kèrdèn, — hier, بستن *bèsten*, — fermer
les yeux, چشم بستن *tchèchm bèstèn*, — fig اعصاب
èghmaz kerdèn, — se fermer, بسته شدن
bestè choudèn, — fermé, e, بسته شده *bèstè choudè*, بسته
bèstè, a مسدود *mèsdoud*, — la porte est fermée, در
dèr bestè èst, — les yeux fermés, چشم
tchèchm bèste

FERMETÉ, s f état de ce qui est ferme, solide, استواری
oustèvari, a استحکام *èstèhkam* pr t *istihkiam*, ميانيت
mètanèt, — fig constance, a رسوخ *rouçoukh*, صاب
sèbat, — fermeté de cœur, صاب قلب *sèbatè qèlb*, pr
t *sèbatè qalb*, — courage, a غيره *ghèirèt*, pr t *ghai-*
rèt, — fermeté de caractère, استقامت *èstèqa*
meté mèzad, pr t *istiqamètè mizad*

FERMETURE, s f , بستن در و ساكره *àlètè bèstèné dèr*
ou *pèndjèrè*

FERMIER, e, s m , ملك *èdjarè daré mèlk*, معاطعه
mouqatè'è darèndè

FERMOIR, s m , فلانه *goullabè*, بندينه *bèndinè*

FÉROCE, adj des 2 g, درنده *dèrèndè*, a سب سب *sèbè*, pl سب *sèba*, pr t سب *siba*, — fig se dit des hommes, توند مزا *tound mèzad*, آس مزا *âtèch mèzad*, a وحشی *vèhchi*, pr t *vahchi*

FÉROCITÉ, s f, درندگی *dèrèndègu*, a سب *seba'iyèt*

FERRAGE, s m, نعل بندی *nè èl bèndi*

FERRAILLE, s f, آهن ناز *âhèn bai*, آهن *keuhnè-âhèn*

FERRAILLER, v n, سب سب *chèmchir bè chèmchir zèdèn*, حكاك کردن *tchèkatchak kèrdèn*

FERRAILLEUR, s m, پرحواسگوی *djèng djou*, حكاكوی *pèrkach djou*

FERRANT, marechal ferrant, s m, نعل بند *nè'èl bènd*, pr t نالند *nal bènd*

FERRER, v a, آهن کرس *bè âhèn guerèftèn*, — en parlant de chevaux, نعل کردن *nè'èl kerdèn*, — ferré, e, نعل سد *nè'èl choudè*, نعل کرد *nè'èl kèrdè*

FERRONNERIE, s f, آهن فروسی *mèhèllé âhèn fou rouchi*

FERRONNIER, s m, آهن فروس *âhèn fourouch*

FERRUGINEUX, EUSE, adj, آهن آلود *âhèn âloud*, a حديدی *hèdidi*

FERRURE, s f, اسباب آهنی *èsbabé âhèn*

FERTILE, adj des 2 g, حاصل بر *pour hacèl*, حاصل بر *hacèl bèr khiz*, حاصل خبر *hacèl khiz*

FERTILISER, v a, حاصل کردادن *pour hacèl guèrdamèn*, زمین را خوب دادن *zèmin ra gouvvèt dadèn*

FERTILITÉ, s f, حاصلی *pour hacèl*, a. برکب *bèrèkèt*

FÉRULE, s f., plante, سڱينه sèg binè, a سڱينه سڱينه sèkinèdj,
— palette avec laquelle on frappe sur la main des
écoliers, تازيانه حوني tazianèyé tchoubi, — fig être
sous la férule de quelqu'un, در احبار کسی نودن
dèr èkhtuaré kèci voudèn, محکوم نودن mèhkoum
boudèn

FERVENT, e, adj, دل سوزان dèl souzan, با عرب ba ghèrèt,
دل گرم dèl guèrm, a عتور ghanour

FERVEUR, s f., دل سوزی souzèché dèl, دل سوزی dèl souzi,
a عرب ghèrèt, pr t gharèt

FESSE, s f, سرنی sourin, — en parlant des animaux, صغری
saghri

FESSER, v n, کسی رنن bè souriné kèci zèdèn,
کوتک رنن koutèk zèdèn

FESSIER, s m, سرنی sourin

FESTIN, s m, حسی djèchn, مهمانی mèhmani, a صیاف
zafèt, — de noce, صیاف عروسی zafètè 'èrouci, —
inviter à un festin, دعوت کردن bè zafèt dè'è
vèt kèrdèn

FESTON, s m, درج سب چاکه chakhèyé dèrèkté sèbz,
دسته گل و میوه dèstèyé goul ou mivè

FESTONNER, v a., حاسه دار کردن hachè dar kèrdèn

FESTOYER, v a, مهمانداری کردن mèhman dari kèrdèn,
رسوم مهمانداری نکا اورن rouçoumé mèhman dari bè
dja àvourdèn

FÊTE, s f, a عيد 'id, pl. اعیاد è'èyad, — je vous sou
haite une bonne fête, عيد سب مبارك 'idé chouma
moubarèk, — réjouissance publique et particulière,

'id *guèrèftèn*, — célébrer une fête, *دیهن* *dîèhn*, —

FÊTER, v a, *guèrèftèn*, — bien accueillir, *نڤازهه کڙدن* *nèvazèch kèrdèn*, *اظهار العاف کڙدن* *èzharé èltèfat kèrdèn*

FÉTICHE, s m, *bout*

FÉTICHISME, s m, a *bout pèrèstî*

FÉTIDE, adj des 2 g, *bèd boui*, a *moutè'èf fèn*, *کڙه الراکحه* *kèrèh our raihè*

FÉTIDITÉ, s f, *bèd bouyi*, a *tè'èffoun*, pr t *tè'affun*

FÉTU, s m, *رزه کاه* *rizèyé kah*

FEU, s m, *آتèch*, a *نار* *nar*, — incendie, *آتèch*, — allumer le feu, *آتèch roouchèn kèrdèn*, — éteindre le feu, *آتèch èfroukhtèn*, — le feu de l'enfer, *آتèché djèhènnèm*

FEU, e, adj, a *mèr houm*, *موتی* *moutèvèffa*

FEUDATAIRE, s m, *sahèbé troui*

FEUILLAGE, s m, *bèr gué dèrèkhtan*

FEUILLAIISON, s f, *mooucémé sèbz choudèné dèrèkhtan*

FEUILLE, s f en parlant des arbres, *bèr gué dèrèkht*, — une feuille de rose, *کلمڙی* *kèl mɛrɣi*, — d'or, *زهره* *zèr vèrèq*, *ورق طلا* *vèrèqé tɛla*, — de papier, *کاغد* *yèk vèrèqé kaghèz*

FEUILLÉE, s f, *sayè bané èz bèr gué dèrèkht*

- FEUILLER, v a ter de peinture, برگ درج نغس کردن
bèrgué dèrèkht nèqch kèrdèn, — se couvrir de feuilles,
 برای پوشیدن *pour èz bèrg choudèn*
- FEUILLET, s m de papier, کاغذ nim *vèrèqé*
kaghèz, a ورق *vèrèq*, pr t *varaq*, pl اوراق *oouraq*,
 pr t *èvraq*
- FEUILLETAGE, s m , برگ ورق *bourèké vèrèq vèrèq*
- FEUILLETER, v a, کتاب را برگردانیدن
tab ra bèr guèrdanidèn, — étudier, کتاب مطالعه کردن
kètab moutalè'è kèrdèn
- FEUILLETON, s m , ورقه حكايت *hèkayète rouz namè*
- FEUILLU, e, adj , برگ پر *pour berg*
- FEUTRE, s m , پشم *nèmèd*
- FEUTRIER, s m , پشم مال *nèmèd mal*
- FÈVE, s f, کوسک *koucèg*, بقله *bèqlè*, pr t *baqla*, a باقلا
baqla
- FÈVEROLE, s f, باقلای ریزه *baqlan rize*
- FÉVRIER, s m , ا سباط *chèbat*, pr t *chubat*
- FEZ, ville, شهر فس *chèhré fès*
- FI, interjection, نف *touf*, نفو *tèfou*
- FIACRE, s m , کالسکه کرانه *kalèskèyé kèrayè*
- FIANÇAILES, s f, pl رسم *chirini khouran*, رسم
 نامرد کردن *resmé nam zèd kèrdèn*
- FIANCÉ, s m , داماد *damad*, نامرد *nam zèd*
- FIANCÉE, s f, عروس *'èrous*, نامرد *nam zèd*
- FIANCER, v a, نامرد کردن *nam zèd kèrdèn*, — se fiancer,
 نامرد شدن *nam zèd choudèn*
- FIBRE, s f, ری تارک *règué barik*, a. ليف *lif*, pl الیاف *èlaf*

FIBREUX, EUSE, adj, رڤدار, *règ dar*, رڤ رڤ, *règ règ*, ليفدار
lf dar

FICELER, v a, بڤسمان بسمي, *bè risman bèstèn*

FICELLE, s f, رڤسمان, *risman*, فاطمه, *qatmè*

FICHE, s f, مڤرڤ ناري, *meuhrèyé bazi*

FICHER, v a, كوبيدن, *koubidèn*, سوحى, *soupoukhtèn*

FICHU, s m, دڤست مال دڤستال كڤس, *dèst malé guèrdèn*, كڤس بڤد
guèrdèn bènd, a, مڤرمه, *magrama*

FICTIF, ve, adj, a, خيالى, *khiali*, موڤومى, *moouhoumi*, pr
t *mèvhoumi*

FICTION, s f, a, خيال باطل, *khialé batèl*, pr t *khayali
batil*, تصور وڤي, *tècèvvouré vèhmi*, pr t *tèçavvuri vahmi*

FIDÉICOMMIS, s m, a, وڤدعه, *vèdi'è*, pr t *vèdi'a*, امانب
èmanèt

FIDÉICOMMISSAIRE, s m, a, مڤصرف سڤط, *moutècèrrèfè bè
chèrt*, pr t *mutèçarrifi bè chart*, مڤسوطا مڤصرف, *mèch
routèn moutècèrrèf*, pr t *mèchroutèn mutèçarrif*

FIDÉJUSSEUR, s m, a, كڤيل, *kèfil*

FIDÉJUSSION, s f, a, كڤال, *kèfalèt*

FIDÈLE, adj des 2 g, وڤدار, *vèfa dar*, a, صد ادى, *sadèq*, pr
t *sadiq*, — وڤال, *vral*, راسب, *rast*, دروسب, *droust*, a, صحى
sèhik, pr t *sahik*, — attaché à la foi, دڤدار, *din dar*,
اهل ايمان, *èhlé iman*, pr t *èhli iman*, a, موڤومى, *mou'ou
mèn*, pr t *mu'min*, pl مؤمنين, *mou'oumènin*, et
موڤومين, *mou'oumènoun*

FIDÈLEMENT, adv, بڤدادارى, *bè vèfa dari*, بڤصدافى, *bè sèda
qèt*, اڤروى صدق, *èz roui sèdq*, p t صدافانه, *sadèqanè*,
pr t. *sadiqanè*

FIDÉLITÉ, s f, وفادارى *vèfa dari*, ا صداق *sèdaqèt*,
t *sadaqat*

FIEF, s m, تىول *tioul*, ا عامى *zè'amèt*, pr t *zi'amèt*

FIEFFÉ, e, adj, ا مكص *mèhz*, pr t *mahz*, صرف *sèrf*, pr
t *sirf*

FIEL, s m, رهز *zèhrè*, a مّز *mèrrèt*, pr t *murrèt*

FIENTE, s f, كه *goh*, — d'animaux, سرکى *sèrguin*, a
فصله حيوانات *fèzlèyé hèvanat*, pr t *fazlèi haivanat*

FIENTER, v n, ردى *ridèn*

FIER, v a, سب سدى *bè dèst soupourdèn*, سب سدى
dèst soupourdèn, امانى دادى *èmanèt dadèn*, — se fier,
اعتماد كرى *è'ètèmad kèrdèn*, اسي *è'ètèmad*
dachtèn

FIER, ÈRE, adj, a معور *mèghrour*, pr t *maghrour*, مكثر
moutèkèbbèr, pr t *mutèkèbbir*, — grand, élevé, سكى
sènguin, با وقر *ba vèqar*

FIÈREMENT, adv, با دكر *ba tèkèbbour*, با عور *ba ghourour*,
معورانه *mèghrouranè*, مكثرانه *moutèkèbbèranè*, pr t
mutèkèbbiranè

FIERTÉ, s f, a معورى *mèghrouri*, ا عور *ghourour*, كبر
kabr, مكثر *tèkebbour*

FIÈVRE, s f, تب *tèb*, ا حمى *houmma*, — il a la fièvre,
تب دارى *tèb darèd*, تب مى كونه *tèb mi kounèd*,
تب مى كونه *nooubè mi kounèd*

FIÉVREUX, se, adj, تب آور *tèb àvèr*, تب آورده *tèb àvè*
rèndè

FIFRE, s m, نى *nèi*, ناي *naï* — celui qui joue du fifre,
نير *nèi-zèn*

FIGER, v a, فسرده کردن *èmbèstè kèrdèn*, — se figer, فوڭورده سدن *èmbèstè fouçourdè kèrdèn*, — se figer, فوڭورده سدن *fouçourdè choudèn*, — فوڭورده سدن *yèkh kèrdèn*, — figé, e, فوڭورده سدن *èmbèstè choudè*, a فوڭورده سدن *moundjèmed*, pr t *mundjèmid*

FIGUE, s f, انڭر *èndjir*, pr t *indjir*

FIGUIER, s m, درڭب انڭر *dèrèkhtè èndjir*

FIGURATIF, IVE, adj, a رمري *tèmçilû*, رمري *rèmzi*

FIGURATIVEMENT, adv, ار روى *èz roui tèmçil*, a روى *tèmçilèn*, مرمورا *mèrmouzèn*

FIGURE, s f forme extérieure du corps, نڭار *nègar*, a نڭار *chèkl*, pr t *chèkil*, pl اسكال *èchkal*, pr t *èchkial*, صوب *sourèt*, pl صور *souvèr*, pr t *sivèr*, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*, — visage, روى *roui*, رو *rou*, چهره *tchèchrè*, سيما *sima*, a وجه *vèdjh*, pl وجوه *voudjouh*

FIGURÉ, e, adj représenté, نڭاريدè *nègaridè*, نڭاسه *nègachtè*, — métaphorique, a مڭازى *mèdjazi*

FIGURER, v a, نڭاڭس نڭس *nèqch kèrdèn*, نڭاريدى *nègaridèn*, نڭاسى *nègachtèn*, — se figurer, v نڭار *pron*, نڭاڭس *èngar kerdèn*, نڭاسى *èngachtèn*, تڭصوڭر *tè-cèvvour kèrdèn*, — avoir de la convenance, de la symétrie, زيبيدى *zibidèn*

FIL, s m, نڭار *nèkh*, تار *tar*, — de métal, a مڭفول *mèf toul*, — Le fil, le tranchant d'une épée, دم سمشىر *démè chèmchir*, — passer au fil de l'épée, طعيه سمشىر *teu'eumèyé chèmchir kèrdèn*

FILAGE, s m, ريسمان ريسى *risman rici*, — des soies, عى *ghazl*, — Le prix

du filage, احرې رېسمانېسى *eudjrètè risman rici*, a.

احرې غزل *eudjrètè ghazl*, pr t *eudjrèti ghazl*

FILAMENT, s m, a لېف *lif*, pl لېاف *haf*

FILAMENTEUX, se, adj, لېف دار *lif dar*

FILANDIÈRE, s f, رېسمانېس *zèné risman ris*

FILANDREUX, EUSE, adj, رېك رېك *règ règ*, رېسه رېسه *richè richè*

FILASSE, s f, رېزه رېسمان کيال *rizèyé rismané kètan*

FILATURE, s f, کارخانه رېسمانېسى *kar khanèyé ris man rici*

FILE, s f, راسمه *rastè*, رده *rèdè*, رسته *rèstè*, a صف *sèff*,
pr t *saff*, pl صغوف *soufouf*

FILE, s m or ou argent tiré, سم زر *simé zèr*, معيول طلا *mèftoulè tèla*

FILER, v a, رسى *rèchtèn*, ريسدن *ricidèn*, — aller à la
file, راه رسى *sèff kèchidè rah rèftèn*, —
couler v n, ريكسى *rikhtèn*, ريكندن *tchèkidèn*, —
s'esquiver, در رسي *dèr rèftèn*, رسي *rèftèn*, — filé, e,
رسده رسده *ricide choudè*

FILET, s m fil délié, نېك بارېك *nèkhé barik*, رسته بارېك
rèchtèyé barik, — ligament élastique qui est sous
la langue, زير زباني *rèchtèyé ziré zèban*, —
un rets pour prendre des poissons ou des oiseaux,
دام *dam*

FILEUR, EUSE, s, رسده *ricèndè*

FILIAL, e, adj, فرېندي *fèrzèndi*

FILIALEMENT, adv, فرېندانده *fèrzèndanè*, چنانكه فرېند را سازد
tchènan ké fèrzènd ra chayèd

FILIATION, s f, نراد nèjad, a سلسله نسل sèlsèlèyé nèsl,
a ذرتب zourryèt

FILIÈRE, s f, آلب سم کسی alèté sim kèchi, a حده heddè

FILIGRANE, s m, مليله mèlilè, a سكه chèbèkè, pr t
chèbikè

FILIPENDULE, s f, plante, a العندول èl qèndoul

FILLE, s f, دختر doukhtèr, a بنت bènt, pr t bint, —
belle fille, عروس 'èrous, زن نسز zèn pècèr, — fille de
joie ou publique, دنده djèndè, a دحه qèhbè, pr t
qahpè, فاحسه fahèchè, pr t fahichè

FILLETTE, s f, دختر كوچك doukhtèrè koutchèk, دحرك
doukhtèrèk

FILLEUL, s m, a ولد نعيد vèlèdé tè'èmid, pr t vèlèdi
ta'mid

FILLEULE, s f, دختر نعيد doukhtèrè tè'èmid

FILON, s m, ركه معدن règué mè'èdèn

FILLOSELLE, s f, آبسم نسب ebrichoumé pèst

FILOU, s m, درد douzd, كسه كير kicè bour

FILOUTER, v a, دردينس douzdiden, سرف كردن sèrquèt
kèrdèn

FILOUTERIE, s f, كسه كيرى kicè bouri, دردى douzdi

FILS, s m, فرزند fèrzènd, نسز pècèr, a ابن èbn, pr t
ibn, — c'est mon fils, راده اسب bèndè zadè èst, — fils légitime, حلال
راده hèlal zadè, pr t halal zadè, — illégitime, حرامراده
hèram zadè, ولد زنا vèlèdé zèna, pr t vèlèdi zina, —
adoptif, نسز حواندè pècèr khandè, — fils de famille,
راده بگ راده bèg zadè, pr t bèi-zadè

FILTRATION, s f, بالودكى *paloudègui*

FILTRE, s m, بالويه *palounè*, صافكى *saf koun*

FILTRE, v a, بالودى *paloudèn*, plus usité, صاف كرى *saf kèrdèn*, — v n, حكه كرى *tchèkè kèrdèn*, تراويدى *tèraويدèn*, — filtre, e, پالوده *paloudè*, صاف كرده *saf kèrdè*

FIN, s f, پايان *payan*, انكام *èndjam*, احر *àkhèr*, pr t *àkhir*, انتها *èntèha*, pr t *intihà*, نهائى *nèhayèt*, pr t *nihayèt*, — bout, سر *sèr*, — but, ا عرض *ghèrèz*, pr t *gharaz*, معصود *mèqsoud*, pr t *maqsoud*, مرام *mèram*, — résultat, ا نتيجه *nètidge*, — mettre fin, موقوف *moouqouf* كرى *kèrdèn*, تمام كرى *tèmam kèrdèn*, — à la fin, در آخر *dèr àkhèr*, ا لآخره *bèl àkhèrè*, pr t *bil àkhira*, آخر الامر *àkhèr oul èmr*, pr t *àkhir ul amr*

FIN, e, adj, بارىك *barik*, نازوك *nazouk*, ou *nazèk*, ا رقيق *rèqiq*, pr t *raqiq*, ظريف *zèrif*, pr t *zarif*, — rusé, زيرك *zirèk*, vulg *zrèng*, هوسيار *houchiar*, — pur, sans mélange, ا خالص *khalès*, pr t *khalis*, اصل *èsl*, pr t *asl*, ou *acil*, — très beau, حلى خوب *khèli khoub*, افردا *fèrdé è'èla*

FINAL, e, adj, a آخرى *àkhèrî*, pr t *àkhirî*, قطعى *qèt'î*, pr t *qat'î*, — compte final, حساب قطعى *hèçabé qèt'î*, — objet, cause finale, معصود اصلى *mèqsoudé èslî*, pr t *maqsoudî aslî*, اصل معصود *èslé mèqsoud*, pr t *aslî maqsoud*, عرض *ghèrèz*, pr t *gharaz*, — lettre finale, حرف الآخر *hèrfé àkhèrè kèlèmè*, ا حرف الآخر *hèrf oul àkhèr*, pr t *harf ul àkhir*

FINALEMENT, adv, a بآخیره *bèl àkhèrè*, pr t بآخیره *bil àkhira*, آخر الامر *àkhèr oul èmr*, pr t آخيره *àkhir ul èmr*, خلاصه *kho-lacè*, pr t خيلاصه *khilaça*, vulg *khoulacà*, عاقبه *'àquèbèt*, pr t 'àqibèt

FINANCE, s f, پول *poul*, پول نقد *poulé nèqd*, — les finances, وجه ماليات *vèdjhé mahat*, پول خزينه *poulé khèzinè*, a مالیه *malhiyè*, — ministre des finances, معتر الامالك *mouèryèr oul mèmalk*, — deniers publics, a بيت المال *bèit oul mal*, اموال مبرته *èmvale miriyè*, pr t *èmvale miriyè*

FINANCER, v n, پول دادن *poul dadèn*

FINANCIER, ière, s adj, متعلق معبود مبرته *moutè'èllèqé bè nèqoudé miriyè*, — s m homme de finance, a مالیه *mè'èmouré 'èmèlé khèzinè*, — opulent, دولتمند *dooulètmènd*, پولدار *poul dar*

FINASSER, v n, حيله نكار بردن *zirèki kèrdèn*, *hulè bè kar bourdèn*

FINASSERIE, s f, ريك *rèng*, حيله ناري *hulè bazi*

FINASSIER, ière, finasseur, euse, s, حيله ناري *hulè baz*

FINEMENT, adv, بآراکب *bè nèzakèt*, — se dit aussi au moral, بآوسادی *bè oustadi*

FINESSE, s f, بآراکب *nèzakèt*, بآريکي *bariki*, ظريفي *zèrifî*, a رفاقه *rèqagèt*, pr t رفاقه *rèqagat*, — ruse, بآريکي *zirèki*, بآوسادی *oustadi*

FINIR, v a, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, تمام رساندن *bè èndjam rèçanudèn*, *khètm kèrdèn*, — v n, تمام شدن *tèmam choudèn*, — fini, e, تمام سده *tèmam choudè*, تمام رسانده *bè-èndjam-rè-*

- cidè*, — travail fini, ساحة سده *sakhtè choudè*
- FIOLE**, s f, سيسة كوحك *chichèyé koutchek*
- FIRMAMENT**, s m, آسمان *âsman*
- FIRMAN**, s m, فرمان *fèrman*, pr t *firman*
- FISC**, s m, a, مال بيت *bèit oul mal*
- FISCAL**, e, adj, a, مال بيت معلق *moutè'èllèqé bè bèit oul mal*
- FISCALITÉ**, s f a, مال بيت قانون *qanouné bèit oul mal*, pr t *qanoun bèit ul mal*
- FISSURE**, s f, تيرك *tèrèk*, شكاب *chèkaf*
- FISTULE**, s f, a, ناسور *naçour*, pl نواسر *nèvacèr*, pr t *nèvacir*
- FIXATION**, s f action de fixer, نصب كدى *nèsb kèrdèn*, نصب كدى *bèr qèrar kèrdèn*, — d'un prix, قيم معرف *qèimèt mouqèrrèr kèrdèn*, نرك كداسى *nèrkèh gouzachtèn*, — d'un terme, ا يعنى وق *tè'yiné vèqt*, pr t *ta'yini vaqt*, — d'un corps solide, ا سكوب *sèkounèt*, pr t *sèkiounèt*
- FIXE**, adj des 2 g, استاده *istadè*, p t نرفرار *bèr qèrar*, pr t *bèr qarar*, ا ساكى *sakèn*, pr t *sakin*, ساب *sa-bèt* pr t *sabit*, — jour fixe, روز معتى *rouzé mouèyèn*, — arrêté, a معرف *mouqèrrèr*
- FIXEMENT**, adv, حسم دوحه *tchèchm doukhtè*, نظر *nèzèr doukhtè*, — regarder fixement une chose, حسم دوحى *bè tchizi tchèchm doukhtèn*
- FIXER**, v a attacher, rendre solide, محكم بسى *bèstèn*, معرف كدى *mouhkèm kèrdèn*, — déterminer, معرف كدى *mouqèrrèr kèrdèn*, — معرف كدى *mouèyèn kèrdèn*, —

le prix, قیمت کردن *qèimèt mouèiyèn kèrdèn*,
 مسکى نهر کداسى *nèrkx gouzachtèn*, — se fixer,
 مرسى اقامت انداختن *mèsken guerèftèn*,
 نگاهى بنسى *nèchèstèn*, — fixer ses re-
 gards, چشم دوختن *tchèchm doukhtèn*, — fixé, ée,
 سده محکم سده *mouhkèm choudè*, — arrêté, déterminé,
 سده معتر سده *mouqèrrèr choudè*

FIXITÉ, s f, ثابت سوب *soubout*, قرار *qèi ar*, pr t *qarar*, ثابت
 سبات *sèbat*, سکون سكونت *sèkounèt*, pr t *sèkounèt*

FLACON, s m, كوكه *chichèyé koutchèk*

FLAGELLATION, s f action de flageller, V ce mot

FLAGELLER, v a, تازيانه ردى *tazianè zèdèn*, — flagellé, e,
 تازيانه خورده *tazianè khour dè*

FLAGEOLET, s m, نى *nèi*, توتك *toutèk*, بچه *bichè*, — jouer
 du flageolet, نى ردى *nèi zèdèn*, توتك ردى *toutèk zèdèn*

FLAGORNER, v a, حابلوسى کردن *tchapèlouci kèrdèn*,
 تملق کردن *tèmèllouq kèrdèn*

FLAGORNERIE, s f, حابلوسى *tchapèlouci*, ا تملق *tèmèl*
 لوق *louq*, مداينه *moudahenè*

FLAGRANT, e, adj, ا حسى *hin*, pl احسان *èhyan*, وف
 وقت *vèqt*, — en flagrant délit, حسى ارتكاب عمل *hiné èr*
 تيكابه 'emèl, حسى ارتكاب كناه *hiné èrtèkabé gounah*

FLAIRER, v a, بوىيدن *bouyidèn*, سمسام کردن *èstèchmam*
 کوردن *kèrdèn*

FLAMANT, s m oiseau, پ ت كاپلان *kaplan*

FLAMBANT, e, adj, شعور *cheu'eulè vèr*

FLAMBART, s m, جوب نم سوحه *tchoubé nim soukhtè*

FLAMBE, s f iris des marais, سوسى *sooucèn*, pr t *soucèn*

FLAMBÉ, E, adj passé par la flamme, روی سعله کدارده, *roui cheu'eulè gouzardè*, — fig ruiné, a حراب *khèrab*

FLAMBEAU, s m torche, a مسعل *mèch'èl*, pr t *mèch'al*,
pl مساعل *mècha'èl*, pr t *mècha'il*

FLAMBER, v a passer par la flamme, روی سعله کداسی, *roui cheu'eulè gouzachtèn*, — v n jeter de la flamme,
چو سعله ورسدن *cheu'eulè vèr choudèn*

FLAMBERGE, s f, سمسر *chèmchir*, a سىف *sèif*

FLAMBOYANT, E, adj, در حسدنه *dèrèkhchèndè*, a سزای *bèrraq*

FLAMBOYER, v n, در حسدن *dèrèkhchidèn*, بى رى *bèrq zèdèn*

FLAMME, s f, زبانه آس *zèbanèyé àtèch*, علو *'èloou*, a سعله *cheu'eulè*

FLAMMÈCHE, s f, حدره *khoudrè*, سزای آس *chè rarèyé àtèch*, a سزای *chè arè*

FLANC, s m, پهلو *pèhlou*

FLANELLE, s f, فليل *fèlènèl*

FLANER, v n, بی کار گردیدن *vèl guèchtèn*, بی کار گردیدن *hi kar guèrdidèn*

FLANEUR, EUSE, s et adj, ولگرد *vèl guèrd*

FLANQUER, v a, garnir, fortifier, قوت دادن *gouvèt dà dèn*, — jeter, انداختن *èndakhtèn*, — appliquer, زدن *zèdèn*

FLAQUE, s f, گودال آب *gooudalé àb*

FLASQUE, adj des 2 g, سل *cheul*, سبب *soust*, نرم *nèrm*

FLATTER, v a, مداحی کردن *èstèmalèt kèrdèn*, مداحی کردن *moudahènè kèrdèn*, — aduler, تملق کردن *tèmlèl-*

louq kèrdèn, — se flatter, v pron , اومدار بونس *oumid-var boudèn*

FLATTERIE, s f , চালুসী *tchapèlouci*, a مداهنه *mouda hènè*, — adulation, تملق *tèmèllouq*

FLATTEUR, EUSE, s et adj , চালুস *tchapèlous*, a مميلف *moutemèllèq*, pr t mutèmèllh, pl مميلقى *moutèmèl lèqin*, مداهنى *moudahèn*, pr t mudhun, pl مداهنى *moudahènn*

FLATTEUSEMENT, adv , a نملطع *bè moulatèfèt*, نملوازي *bè dèl nèvazi*

FLATUOSITÉ, s f , باد *bad*, a ربح *rih*, pl رباح *riah*

FLÉAU, s m , رده *rede*, سنج *sètèndj*, حوس *djoun*, vulg كك حوب *keutèk tchoub*, — de balance, ساهنى بزارو *chahiné tèrazou*, — calamité, a آف *áfèt*, pl آفات *áfat*, بلا *bela*

FLÈCHE, s f , تير *tir*, a سهم *sehm*, pl سهام *sèham*

FLÉCHIR, v a , حم كرس *khèm hèrdèn*, خميد كرس *khèmidè kèrdèn*, — flechir le genou, زانوا حم كرس *zanou rakhèm kèrdèn*, — au fig , نرم دل كرس *nèrm dèl kèrdèn*, برب آورس *bè rèqqèt àvour dèn*, — v n plier, s'affaisser, خميد سدى *khèmudèn*, خميد سدى *khèm choudèn*, — au fig céder, سست سدى *soust choudèn*, pr t sust choudèn

FLÉCHISSEMENT, s m , خميدكى *khèmudèguri*, خم سدى *khèm choudèn*

FLÉGMATIQUE, adj des 2 g , a بلغمى مزاج *bèlghèmi mè-zadj*, pr t balghami mizadj, — fig froid, insensible, كح *khounouk*, سرد دل *sèrd dèl*, a بارد *barèd*, pr t

- barid*, بارد العلب *barèd oul qèlb*, pr t *barid ul qalb*
 FLEGME, s m, a بلم *bèlghèm*, pr t *balgham*
 FLEGMON, s m, a ورم دموی *vèrèmé dèmèvi*, pr t *vèrèmi dèmèvi*, حرجل *khirdjèl*, فلعموئی *fèleghmouni*
 FLÉTRIR, v a, رسوا کردن *pèymourdè kèrdèn*, *rousva kèrdèn*, — se flétir, سدن پرموده *pèymourdè chou dèn*, — flétri, e, نمروده *pèymourdè*, آفسوده *èfsourdè*
 FLÉTRISSION, s f, آفسودگی *pèymour dègui*, سردگی *èf sourdègui*, — fig, رسوائی *rousavay*
 FLEUR, s f, گل *goul*, — d'arbre fruitier, سکوفه *chè koufè*, — fleur de lis ا بوس *zèmbèq*, pr t *zambaq*, — un bouquet de fleurs, گل دسته *dèstèyé goul*, — fleur printanière, گل بهار *goulè bèhar*, — au fig fleur de l'âge, عمووان جوانی *'ounfèvanè djèvan*, a عمووان *'ounfèvan*, pr t *'ounfuvan*, سباب *chèbab*, — à fleur de terre, برآبر رمی *berabèré zèmin*
 FLEURAISSON, s f époque des fleurs, موسم گل *mooucèmé goul*, — épanouissement des fleurs, گل وا سدن *va choudèné goul*, گل سکوفه *chèkoufè kèrdèn*
 FLEURER, v n, سسر عطر *bou èfchandèn*, بوی آساندن *nèchré 'ètr kèrdèn*, a سسر ابراحه *nèchr our-raihè*
 FLEURIE, v n, گل دادن *goul dadèn*, گل کردن *goul kèrdèn*, گل سکوفه *chèkoufè kèrdèn*, — fleuri, e, گل کرده *goul kèrdè*
 FLEURISSANT, e, adj, گل کمان *goul kounan*, a زاهر *zahèf*, pr t *zahir*
 FLEURISTE, s des 2 g, qui aime, cultive les fleurs, گل

- گول دوسب *goul doust*, گل بار *goul baz*, — qui fait des fleurs artificielles, گل ساز *goul saz*
 FLEURON, s m, گل *goul*, — ornement, ریسب ار گل *zinèté èz goul*
 FLEUVE, s m, رودخانه بروک *roud khanèyé bouzourg*, a نهر *nèhr*
 FLEXIBILITÉ, s f, نرمی *nèrm*, a لدوب *lèdounèt*, لسانب *lianèt*
 FLEXIBLE, adj des 2 g, نرم *nèrm*
 FLEXION, s f, کج شدن *kèdj choudèn*
 FLOCON, s m, تکه *tèkè*, پارچه *partchè*, ریزه *rizè*, a حاکه *djalèhè*, pr t *djalihè*
 FLORISSANT, e, adj, رونق *ba roounèq*, آباد *abad*, رو *rou*, بمرقی *bè tèrèqqi*, a معمور *mè'èmour*, pr t *ma'mour*
 FLOT, s m, کوهه *kouhè*, a موج *mooudj*, pr t *mèvdj*, pl امواج *èmvadj*, — les flots de la mer, دریا *èmvadjé dèria*, — le battement des flots, تلاطم امواج *tèlatoumé èmvadj*, pr t *telatum èmvadj*
 FLOTTABLE, adj des 2 g, قابل کلک *qabèlé kèlèk*, راندن *randèn*
 FLOTTANT, e, adj, روی آب حبابی *roui àb djoumban*, — incertain v ce mot
 FLOTTAGE, s m, حمل و نقل جوب ارری آب *hèml ou nèqlé tchoub èz roui àb*
 FLOTTAISON, s f, زیر کسی که بوی آب اسب *zuré kèchti ké toui àb èst*
 FLOTTE, s f, چهاراب جنگی *djèhazaté djèngui*, — la

flotte française, چهاراب حکی فرانسه *djèhazaté djènguì francè*

FLOTTEMENT, s f, روی آب *djoumbèché roui àb*,

FLOTTER, v n, روی آب حسدن, *roui àb djoumbidèn*, روی
 certain, روی آب حسدن *roui àb djoumban boudèn*, — être in
 certain, تردید داسی *tèrdid dachtèn*

FLOTTILLE, s f, فروندی حد آر چهاراب حکی, *fèrvèndi
 tchènd èz djèhazaté djènguì*

FLUCTUATION, s f, حسدن *djoumbèch*, — des opinions,
 a بدب افکار *tèzèbzoubé efkar*, pr t *tèzèbzubi
 èfkar*

FLUCTUEUX, EUSE, adj, a متوج *moutèmèvvèdj*, pr t *mu-
 tèmèvvèdj*

FLUET, ETTE, adj, a ضعیف *zè'if*, نحیف *nèhif*

FLUEURS BLANCHES, s f pl, حص سفید *hèizé sèfid*

FLUIDE, adj des 2 g, a آنکی *àbèki*, روان *rèvan*, a سائل
sayèl, pr t سائل *mar'*

FLUIDE, s m, حری روان *tchizi rèvan*, سائل حری *tchizi
 sayèl*

FLUIDITÉ, s f, a مایعیت *mar'yèt*, سائلیت *sayèlyèt*

FLÛTE, s f, می *nèi*, ou نای *nai*, a فضا به *qèssabè*, pr t
goussabè

FLUVIAL, e, adj, رودخانه *moutè'èllèqé bè roud
 khànè*

FLUX, s m, مد آب دریا *mèddé àbè dèria*, — le flux et
 reflux, a. حر و مد *djèzr ou mèdd*, — flux, dévoiement,
 سکم *rèvèché chèkèm*, سکمرانی *chèkèm rani*, a.
 اسهال *èshal*, pr t *èshal*

FLUXION, s f, a نَزْلَة *nèzlè*, نازلة *nazèlè*, pl, نَوَازِل *nèvazèl*,
pr t *nèvazil*

FORTUS, s m, a حَسْبِي *djèmn*

Foi, s f, la vertu par laquelle on croit, a اِيْمَان *iman*,
— religion, دِيْن *din*, — confiance, اِيْمَان *è'tèmad*,
pr t *imad*, — article de foi, اِعْدَاد *'èqadè*, pr t
'*aqidè*, pl اِعْدَاد *'ègayèd*, pr t 'aqad, — digne de foi,
مُعْتَمِد *meu'eutèmèd*, pr t *mu'tèmèd*, — de bonne foi,
رَاسِتْ گُو *rast gou*, a رَاسِتْ صَادِق *sadèq*, pr t *sadiq*, — bonne
foi, رَاسِتْ گُوِي *rast gouyi*, a صَدِيق *sèdq*, pr t *sidiq*,
— ma foi! par ma foi! بَدِ اِيْمَان *bè imanèm*, بَدِ دِيْن *bè
dinèm*

FOIE, s m, دِجِغُوَر *djèguèr*, pr t *djiyèr*, a كَبِد *kèbèd*, pr t
kèbid, pl اِكْبَاد *èkbad*, — maladie du foie, نَاحُوسِي
na kochu djèguèr

FOIN, s m, اَلْفِ حَسَك *'èlèfé khochk*

FOIRE, s m, مَكَارِيَه *mèkarie*, — cours du ventre, شَكْمَرَانِي
chèkèm rani, a اِسْهَال *èshal*, pr t *ishal*

FOIREUX, EUSE, adj, a اِسْهَالِي *èshali*, pr t *ishali*

FOIS, s f, بَار *bar*, بَارَه *barè*, a دَعْفَه *dèf'è*, pr t *dèf'a*,
pl دَعْفَات *dèf'at*, كَرَّه *kèrrè*, pl كَرَّات *kèrrat*, مَرَّرَه *mèrrè*,
pl مَرَّات *mèrrat*, — une fois, بَارَك *yèk bar*, دَعْفَه
yèk dèf'è, — la dernière fois, اَآرَ دَعْفَه *dèf'èyè èkhèr*,
— la première fois, اَوَّلَ دَعْفَه *dèf'èyè èvèl*, — cette
fois, اِنْ دَعْفَه *in dèf'è*, — quelquefois, بَعْضِي دَعْفَه
bè'èzi dèf'è, — plusieurs fois, جِدْسِي دَعْفَه *tchèndin
dèf'è*, a بَعْدَ دَعْفَات *bèd dèf'at*, — combien de fois?
بَارَ دِيْكَر *tchènd dèf'è*, — une autre fois,

baré diguèr, دڭر دڭعہ *dèf'èyé diguèr*, — mille fois,
 دڭر هزار *hèzar dèf'è*, — encore une fois, دڭر بار
yèk baré diguèr

FOISON, s f, سماري *bèciari*, انبوهي *embouhi*, ا كبر
kèsrèt

FOISONNER, v n, انبوه بودن *embouh boudèn*, فراوان بودن
fèravan boudèn

FOLÂTRE, adj des 2 g, سوح *choukh*

FOLÂTRER, v n, سوحى كردن *choukhi kèrdèn*

FOLICHON, NE, adj, سوح *choukh*

FOLIE, s f, ديوانگي *divanègui*, ا حوس *djènoun*

FOLLEMENT, adv, ديوانه وار *divanè var*

FOLLET, ETE, adj v badin, — poil follet, حظ سر *khètté*
sèbz, pr t *khatti sabz*, — esprit follet, عول سبال
ghoulé biaban

FOLLICULE, s f, پوسب *poust*, a فسر *qèchr*, pr t *qichr*,
 pl فسور *qouchour*

FOMENTATION, s f ter de medecine ا كمد *kèmad*, pl
 كمدات *kèmadat*

FOMENTER, v a appliquer une fomentation, كمد كداسي
kèmad gouzachtèn, — fig entretenir, faire durer, طول
 داس *toul dadèn*, بطول انداحسي *bè toul èndakhtèn*,
 ادامه كردن *èdamè kèrdèn*

FONCÉ, E, adj, سر رڭى *sir rèng*, رڭى توند *tound rèng*,
 — fig riche, دولتمند *dooulètmènd*, — habile, استاد
oustad, a ماهر *mahèr*, pr t *mahr*

FONCER, v a. mettre un fond à un tonneau, نه پيپ
tèhé pip gouzachtèn, — foncer un puits, چاه

سەر رنگى *tchah kèndèn*, — charger une couleur,
 سەر رنگى *sir rèng kèrdèn*, — se foncer, v pron,
 سەر رنگى *sir rèng choudèn*

FONCIER, ÈRE, adj, مەلۇق *moutè'llèqé bè zèmin*

FONCIÈREMENT, adv, a بالعمق *bèt tè'èmmouq*, pr t *bit tè'ammouq*

FONCTION, s f, a مەمۇرىيەت *mè'émouriyèt*, خدمت *khèd-mèt*, pr t *khidmet*, سەل *choughl*

FONCTIONNAIRE, s m, a مەمۇر *mè'émour*, pr t *mèémour*

FOND, s m, ئە *tèh*, بۇن *boun*, a قەر *qè'èr*, pr t *qa'r*, pl قەور *qou'our*, — à fond, كامەلەن *kamèlèn*, سەرورسى *bè ghoour rècu tèmam*, — couler à fond, عى *ghèrq kèrdèn*, — aller, couler à fond, عى سەن *ghèrq choudèn*, — du fond du cœur, ئە *èz tèhé dèl*, — il n'y a pas de fond, ئە *tèh nè dar èd*

FONDAMENTAL, E, adj, كارمەنىيان *lazèmèyé bounané kar*, اصل كار *èslé kar*

FONDAMENTALEMENT, adv, ار روى سەك *èz roui bouniàd*, a مۇسسە *mou'essècèn*

FONDANT, E, adj, آندار *áb dar*, گۇداز پەزى *goudaz pèzu*, — qui dissout, گۇدازەندە *goudazèndè*, آب كەندە *áb kou nèndè*, a مۇھەللەل *mouhèllèl*, pr t *muhallil*

FONDATEUR, TRICE, s, گۇداز سەك *bouniàd gouzar*, گۇدازەندە *gouzarèndèyé èças*, a بانى *bani*, مۇئەسسەسە *mou'èsses*, pr t *muèssis*, واضع الاساس *vazè'oul èças*, pr t *vazı'ul èças*, — d'un legs pieux, وەقە كەندە *vèqf-kounèndè*, a وەقە *vagèf*, pr t *vagıf*

FONDATION, s f, سەك پەي *payè*, سەك *bouniàd*, a سەك الاساس

bèna' oul èças, — les fondation d'un édifice, بناۀ عمارت
payèyé 'èmarèt, — fonds légués pour des œuvres de
 piété, اوقاف وفاق, pr t *vaqouf*, pl اوقاف *ouqaf*, pr
 t *èvqaf*

FONDÉ, e, adj juste, raisonnable, راسب *rast*, با اصل *ba èsl*,
 a صحيح *sèhîh*, pr t *sahîh*, مكعف *mouhèqqèq*, —
 fondé de pouvoir, ا وکل *vèkil*

FONDEMENT, s m, a سبب *sèbèb*, اصل *èsl*, pr t *asl*, —
 se plaindre sans fondement, بی سبب سکایت کردن *bî
 sèbèb chèkayèt kèrdèn*, — cela n'a aucun fondement,
 اصل ندارد *in hitch èsl nè dar èd*, — principal
 appui des choses, بنیاد *bouniād*, a مبنا *mèbna*, pl
 مبانی *mèbanî*, — anus, بون *boun*, سوراخ *sour akhé
 mèq'èd*, — d'un empire, ا وضع اساس سلطنت *vèz'è
 èçacè sèltènèt*, pr t *vaz'î èçacî saltanèt*

FONDER, v a, اساس نهادن *bouniād nèhadèn*, *èças gouzachtèn*, a
 وضع الاساس *vèz' oul èças*, — in
 stituer, برقرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*, mou
 qèrrèr *kèrdèn*, — fondé, e, بنیاد شده *bouniād choudè*,
 a مبني *mèbni*, مومسس *mou'èssès*, pr t *muessès*, —
 se fonder, اعتماد کردن *è'ètèmad kèrdèn*

FONDERIE, lieu ou l'on fond le métal, s f, کارخانه
 ریخته گری *kar khanèyé rikhtè guèrî*, — l'art de fondre
 les métaux, ریخته گری *rikhtè guèrî*

FONDEUR, s m, ریخته گم *rikhtè guèr*

FONDRE, v a., گداحی *goudakhtèn*, آب کردن *ab kèrdèn*,
 — se fondre v pron et fondre v n, آب شدن *ab
 choudèn*, — fondre sur, حکومت کردن *houdjoum kèr-*

dèn , — fondu, e, گداخته شده *goudakhtè choudè*, آب شده *âb choudè*

FONDBIÈRE, s f terrain marécageux, بتلاق *bètlaq*, مسيله *mèchilè*

FONDS, s m capital, سرمايه *sèr mayè*, — argent, پول *poul*,
a وجه *vedjh* — immeubles, a ملك *moulk*, pl املاك *emlak*,
au fig مایه *maye*, a بصعب *bèza'èt*

FONGIBLE, adj des 2 g, کسیدنی *kèchidèni*

FONGUEUX, EUSE, adj, فارح مانند *qartch manènd*

FONTAINE, s f, حسمه *tchèchme*, a عی *'èn*, pl عیون *'ouyoun*,
pr t 'ain, pl 'ououn

FONTAINIER, s m, ماسر حسمه *moubachèrè tchèchmè*, میر آب *mir âb*

FONTE, s f, action de fondre, گداز *goudaz*, گوداکتی *gou dakhtèn*,
— la fonte des métaux, آب سدن فلزات *âb choudènè fèlèzzat*,
گوداکتی شده سدن فلزات *goudakhtè chou dènè fèlèzzat*,
— la fonte des neiges, آب سدن برف *âb choudènè bèrf*,
— fer de fonte حدن *tcheudèn*

FONTS, s m pl fonts baptismaux, ظرف آب تعمید *zèrfé âbé tè'emud*

FOR, s m for intérieur, a باطنی *batèn*, pr t batin

FORAGE, s m سوراخ کردن توب *sourakh kèrdènè toup*

FORAIN, E, adj, بیگانه *biganè*, a خارجی *kharèdji*

FORBAN, s m, دریا دزد *douzdé dèria*, دریا ربه *rèh-zèné dèria*

FORÇAGE, s m., زبانی سگه *ziadèti sèkkè*

FORÇAT, s m, زبانی *zèndan*

FORCE, s f, توانایی *touvanayi*, تارا *yara*, نیرو *nirou*, زور

zour, a قووب *qouvvèt*, pl قوا *qouva*, قودر *qoudrèt*,
 اقدار *èqtèdar*, pr t اقدار *iqtidar*, — force de corps, a
 قووب بدنه *qouvvètè bèdènyè*, pr t قووبتي *bèdènyè*,
 — je n'ai pas de force, ندام *touvanayi nè darèm*,
 قووب ندام *qouvvèt nè darèm*, — par force, زور *bè zour*,
 — force militaire, a قووب عسکرته *qouvvètè èskèryè*,
 pr t قووبتي *askèryè*, — sans force, بی قووب *bi-qouvvèt*,
 — a force de bras, زور بازو *bè zouré bazou*,
 — Les forces de terre et de mer, a عساکرته و بحرته *'èçakèré bèrryè vè bèhryè*, — La force de résister,
 طاقت آوردن *taqèt àvourdèn*

FORCÉ, *e*, adj, a محبور *mèdjbour*, مضطر *mouztèrr*

FORCÉMENT, adv, زور *bè zour*, a محبورا *mèdjbourèn*, —
 par une conséquence rigoureuse, لاجرم *la djèrèm*, a
 اضطرارا *èztèrarèn*, pr t اذترارèn

FORCENÉ, *e*, adj, بی سحر *bi chè'our*, دیوانه *divanè*, a
 محبون *mèdjnoun*

FORCEPS, *s m*, امور حراحی *èmbouré djèrrahi*

FORCER, *v a*, زور آوردن *zour àvourdèn*, محبور کردن *mèdjbour kèrdèn*, — forcer une porte, در را زور باز کردن *deri ra bè zour baz kèrdèn*, — une clef, کلید را حرا *khidi ra khèrab kèrdèn*, — rompre, شکستن *chè-kèstèn*, — être forcé, محبور بودن *mèdjbour boudèn*,
 forcé, *e*, a محبور *mèdjbour*, لانت *la bèdd*, pr t لا بُد *la budd*

FORER, *v a*, سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*, — foré, *e*,
 سوراخ معوب *sourakh choudè*, a معوب *mesqoub*

FORET, *s m*, مه *mètè*, a معب *mèsqèb*, pr t مسقاب *misqab*

FORÊT, *s f*, بکش *bichè*, حقل *djènguèl*

- 1ORFAIRE, v n, حساب کردن *khianèt kèrdèn*
 1ORFAIT, s m, حرم کبر *gounahé kèbir*, حرم کبر *djourmé kèbir*
 1ORFAITURE, s f, a حساب *khianèt*
 1ORFANTERIE, s f, لاف لاف *laf gouy*, لاف لاف *laf zèn*
 1ORGE s f, کورۀ آهکری *kourèyé àhèn guèr*, — boutique de maréchal, دکان بعل بیدی *doukkané nè'el bèndi*
 1ORGER, v a, آهکری کردن *àhèn guèr kèrdèn*
 1ORGERON, s m, آهکر *àhèn guèr*, ا حداد *hèddad*, pr t *haddad*
 ORGEUR, s m, آهکوب *àhèn koub*
 ORMALISER, (se), v pron, رنجدیدن *rèndjyidèn*, رنجدیدن *rèndjyidè khatèr choudèn*
 ORMALISTE, s et adj des 2 g, a مدقق *moudèqqèq*, pr t *mudagqiq*
 ORMALITÉ, s f, رسم معاد *àymé mou'outad*, a رسم معاد *rèsmé mou'outad*, pl رسم معاد *rouçoumé mou'outadè*, pr t *rouçoum mu'tadè*
 ORMAT, s m, کتاب اندازه *èndazèyé kètab*, ترکیب کتاب *tèrkibé kètab*, — le format en est très joli, ترکیب کتاب *tèrkibèch khèli khoub èst*
 ORMATION, s f, ترکیب نامی *sourèt pèzir*, ترکیب نامی *tèrkib yaftèn*, a ترکیب نامی *tèchkil*, ترکیب نامی *tèkv*
 ORME, s f, a ترکیب *tèrkib*, صورت *sourèt*, pl صورت *souvèr*, pr t *svèr*, شکل *chèkl*, pl شکل *èchkal*, pr t *èchkal*, قالب *tèrz*, pr t *tarz*, هب *hèryèt*, — modèle, قالب *galèb*, pr t *galib*, — pour la forme, ملاحظه *bè moulahèzèyé*, ملاحظه *ouçoum*

FORMEL, ELLE, adj, a رسمی *rèsmi*, صریح *sèrih*, pr t *sa rih*, — paroles formelles, کلمات صریحه *kèlèmaté sè rihè*, pr t *kèlèmatı sarıhè*

FORMELLEMENT, adv, a صریحا *sèrihèn*, pr t *sarıhan*

FORMER, v a, donner l'être et la forme, خلق کردن *khèlq kèrdèn*, — Dieu a formé l'univers, خدا عالم را خلق کرد *khouda 'alèm ra khèlq kèrd*, — donner la forme, بے ترکیب آوردن *bè tèrkıb àvourdèn*, sourèt دادن *sourèt dadèn*, — produire, بعمل آوردن *bè 'èmèl àvourdèn*, ساختن *sakhtèn* — former des vœux, دعا کردن *do'a kèrdèn*, — élever, instruire, تربیت دادن *tèrbıyèt da dèn*, — former les temps, فعل بصریف کردن *fè'èl tès rif kèrdèn*, — composer, ترکیب کردن *tèrkıb kèrdèn*, — se former, صورت یافتن *sourèt yaftèn*, ترکیب پیدا کردن *tèrkıb pèda kèrdèn*, — formé, e, صورت نامه *sourèt yaftè*

FORMIDABLE, adj des 2 g, هراس انگیز *hooulnak*, هراس *hèras ènguiz*, با همت *ba hèrbèt*, a هائل *hayèl*, pr t *hail*, مهیب *mouhib*, pr t *muhıb*

FORMIER, s m, قالب سار *galèb saz*

FORMULAIRE, s m کتاب املہ *kètabé èmsèlè*

FORMULE, s f, رسم، املہ تحریرات *èmsèlèyé tèhrırat*, رسم تحریرات *rèsmé tèhrırat*

FORNICATEUR, TRICE, s, زنا کار *zèna kar*, زانی *zanı*

FORNICATION, s f, زناکاری *zèna karı*, زنا *zena*, pr t *zına*

FORT, s m, ا. قهله *qèl'è*, pr t *gal'a* ou *gal'è*

FORT, e, adj, زورمند *zourmènd*, نیرومند *nıroumènd*,

tèvana, پَر قَوَب pour gouvvet, — grand, épais de
 taille, تَنُومَند tènoumènd, — rude, difficile, دُشوار
 douchvar, a مَسْکَل mouchkèl, pr t muchkil, صَعْب
 sè'èb pr t sa'b, — en parlant des villes, des places,
 a مَوسْتَهْکَم moustèhkèm, مَیْ mètìn

ORT, adv beaucoup, کَهِیْل khèil, بَسیار bèciar, — fort
 beau, کَهِیْل زِیَا khèil ziba, حُوب khèil
 khoub

ORTEMENT, adv, سَکْهْت sèkht, بَعْر bè gouvvet, a فَوِیَا
 gavièn

ORTERESSE, s f, بَارَه barè, a قَلْعَه qèl'è, pl قُلَاع qoula',
 pr t gal'a, pl qila'

ORTIFIANT, e, adj et s, a مَوْقِیْ mougèvvi, pr t mu
 gavvi

ORTIFICATION, s f, a اَسْهَکَام èstèhkam, pl اَسْهَکَامَات
 èstèhkamat, pr t èstèhkamat

ORTIFIER, v a, مَوسْتَهْکَم کَرْدَن meuhkèm kèrdèn, مَسْکَم
 کَرْدَن moustèhkèm kèrdèn, — donner du courage, بَعْر
 بَهِرَیْرَیْت دَوُورْدَن bè ghèirèt dèourdèn, — fortifié, e, مَسْکَم شَدَ
 مoustèhkèm choudè, قَوَب بَدَا کَرْدَ gouvvet pèda kèrdè

ORTIN, s m, قَلْعَه کُوحْک qèl'ètchè, قَلْعَه کُوحْک qèl'èyè kou
 tchèk

ORTRACTURE, s f, (en parlant d'un cheval), شَتَبْ حَسْکِی
 chèddètè khèstègu

ORTUIT, a m, اَتْفَاقِی èttèfaq, pr t. ittifaq

ORTUITEMENT, adv, a اَتْفَاقِی èttèfaqèn, pr t ittifaqa

ORTUNE, s f, بَکْهْت bèkht, pr t bakht, a قَسْم qès
 mèt, pr t qismèt, طَالَع talè' pr t tali', — bonne

- fortune, *نیک بختی* *nik bèkhti*, *بخت مساعد* *bèkhté mouça'ed*, pr t *bakhti muça'id*, *بخت ناکس* *bèkhté sè'id*, pr t *bakhti sa'id*, *بخت ميمون* *bèkhté mèimoun*, pr t *bakhti maimoun*, *بخت طالع ميمون* *talè'é mèimoun*, pr t *talè'i maimoun*, — mauvaise fortune, *بد بختی* *bèd-bèkhti*, *بخت نامساعد* *bèkhté mè'èkous*, *بخت ناکس* *bèkhté na mouça'ed* — bonheur, prospérité, *افصال* *èqbal*, pr t *iqbal*, *سعادت* *sè'adèt*, — richesse, *خواسنه* *khastè*, peu usité, *ا* *mèknèt*, *دولت* *dooulèt*, pr t *dèvlèt*, *مال* *mal*, pl *اموال* *èmval*
- FORTUNÉ, *ه*, adj, *نیک بخت* *nik bèkht*, *خوش بخت* *khoch bèkht*, *طالع مند* *talè'mènd*, *ا* *mèç'oud*
- FOSSE, *s f*, pour enterrer, *گور* *gour*, *ا* *قبر* *qèbr*, pr t *qabr*, pl *قبر* *goubour*, — creux, *کودال* *gooudal*
- FOSSE, *s m*, *ا* *خندق* *khèndèq*, pl *خنادق* *khènadèq*, pr t *khanadîq*, — les fossés d'une place forte, *خندقهای قلعه* *khèndèqhai qèl'è*
- FOSSETTE, *s f*, *چاه* *tchahé zènèkhdan*
- FOSSILE, *s m* et adj, *زیر زمینی* *zîré zèmin pèida choudè*
- FOSSOYER, *v a*, *حفر کردن* *kèndèn*, *کاودن* *kavîdèn*, *هفر کردن* *hèfr kèrdèn*
- FOSSOYEUR, *s m*, *گور کنی* *gour kèn*, *ا* *حفار* *hèffar*, pr t *haffar*
- Fou, fol, folle, adj, *دیوانه* *divanè*, *ا* *مکین* *mèdynoun*, — devenir, fou, *دیوانه شدن* *divanè choudèn*, — il est fou, *دیوانه است* *divanè èst*
- FOUAILLER, *v a*, *همگی زدن* *qèmtchi zèdèn*

FOUDRE, s f, آذر حس *âzèr khèch*, بر *bir*, (peu usités), a. صاعقه *sa'èqè*, pr t *sarqa*, pl صواعق *sèva'èq*, pr t *savaïq*

FOUDROYANT, e, adj, صاعقه بار *sa'èqè bar*

FOUDROYER, v a, صاعقه رد *zèdèné sa'èqè*

FOUET, s m, فامکی ou فمکی *qèmtchî*, — donner le fouet, فامکی رد *ba qamtcî zèdèn*, كويك رد *keu tek zèdèn*, - recevoir le fouet, كويك حرد *keutèk khourdèn*

FOUETTER, v a., فامکی رد *qamtcî zèdèn*, فامکی رد *ba qamtcî zèdèn*

FOUETTEUR, s m, فامکی رد *qamtcî zèn*

FOUGASSE, s f, لعم كوحك *lèghmé koutchèk*

FOUGÈRE, s f, كرف *kerèf*

FOUGUE, s f, a. حتب *hèddèt*, pr t *hiddèt*, تهر *tèhèvvour*, pr t *tèhavvur*

FOUGUEUX, EUSE, adj, آس مزاج *ba hèddèt*, اتetch مزاج *àtèch mèzadj*, — en parlant d'un cheval, سرکس *sèr kèch*

FOUILLE, s f, كاوند *kaviden*, a. حفر *hèfr*, pr t *hafî*

FOUILLER, v a, كاوند *kaviden*, زمين كند *zèmin kèn dèn*, — dans sa poche, dans ses livres, کسی *guèch tèn*, حسابو كردن *djoustè djou kèrdèn*

FOUINE, s f, دله *dèlè*, a. دله *dèlèq*, pr t *dèlaq*

FOULARD, s m, دسمال ابرسمي *dèstmalé èbrichoumè*

FOULE, s f, a. ازدحام *èzdèham*, pr t *izdîham*, جمعيت *djèm'iyèt*, — en foule, با جمعيت *ba-djèm'iyèt*

FOULER, v a, پامال كردن *paî mal kèrdèn*, — fouler des

raisins, انگور لکد رڼ *èngour lèguèd zèdèn*, — foulé,
e, پامال سد *par mal choudè*

FOULEUR, s m, لکد رڼ *lèguèd zèn*

FOULOIR, s m, مکنه *mènguènè*

FOULON, s m, a فشار *qèssar*, pr t *qassar*

FOULURE, s f, افسردگی *èfsourdègui*

FOUR, s m, فر *fèr tènour*

FOURBE, adj et s, حله دار *hile baz*, a ساد
chènyad, pr t *charyad*, مکار *mèkkar* pr t *mèkkaar*,
زراف *zèrraq*

FOURBERIE, s f, مکر و حله *hile ou mèkr*

FOURBIR, v a, حلا داس *djèla dadèn*

FOURBISSEUR, s m, حلا کر *djèla guèr*

FOURCHE, s f, دو ساحه *dou chakhè*

FOURCHETTE, s f, حکال *tchèngal*

FOURGON, s m, گردونه نارکس *guèrdounèyé bar kèch*, —
instrument pour remuer la braise dans le four, کاسر
gav sèr

FOURGONNER, v a, کاسر تهره رڼ *ba gav sèr bèr hèm*
zèdèn

FOURMI, s f, مورچه *mourtchè*, مور *mour*

FOURMILIÈRE, s f, آسانه مورچه *àchianèyé mourtchè*

FOURMILLEMENT s m, کړندکی بوسه رڼ *guèzèndègui*
pousté bèdèn

FOURMILLER, v n, ده سباري مورچه بوسه *bè bèciari mour-*
tchè boudèn, اموه بوسه *èmbouh boudèn*

FOURNAISE, s f, کړه برړت *kourèyé bouzourg*, ا ساعور
sa'our

- JURNEAU, s m, t p اوحاى *oudjaq*, pr t *odjaq*
 JURNÉE, s f, une fournée de pain, بعدرك موربان *bè gèdrè yèk tènour nan*
 JURNI, E, adj garni, آراسه *ârastè*, ساحه و برداحه *sakhtè vè pèrdakhtè*, — bien fourni d'étoffe, بر فماش *pour qoumach*, — livré, procuré, داده سده *dadè choudè*, — épais, touffu, v ces mots
 JURNIER, IÈRE, s, t p فروباى *fouroundji*
 JURNIMENT, s m, objets d'équipement, تدارك *tèdarèk*, pr t *tèdaruk*, — poire à poudre, دبه ساروب *dèbbèyè barout*
 JURNIER, v a, دادن داس *dadèn*, تدارك ديدن *tèdarèk didèn*, — fourni, e, داده سده *dadè choudè*, — garni, آراسه *ârastè*
 JURNISSEUR, s m, رساى *zèkhurè rèçan*, امى *èminé zèkhurè*
 JURNITURE, s f, a حيره *zèkhurè*, pl حابى *zèkhayè*, تدارك *tèdarèk*, لوازمات *lèvazèmat*
 JURRAGE, s m علف 'èlèf, علف 'èliq, — fourrage vert, علف حسل *'èlèfé tèr*, حاصل *khècîl*, — sec, علف حسل *'èlèfé khochk*
 JURRAGER, v n, گناه درويدن *guuah dèrèvidèn*, علف *'èlèf tchidèn*, جمع کردن *'èlèf djèm' kèr dèn*
 JURRAGEUR, s m, علفچى *'èlèf tchin*
 JURREAU, s m, نام *mam*, ا علا *ghèlaf*, pr t *ghilaf*
 JURRÉ, s m, حای پر درحب *djai pour dèrèkht*
 JURER, v a, تپاندن *tèpandèn*, سبکى *soupoukhtèn*,

— se fourrer, حودرا مابدن *khoud ra tèpandèn*, — se mêler, دحلل شدن *moudakhèlè kèrdèn*, — fourrer, garnir de peau, نابوس *dèkhil choudèn*, — fourré, e, سبکته *ba poust èstèr kèrdèn*, — garni de fourrure, نابوس اسر کرده *soupoukhtè*, — *ba poust èstèr kèrdè*

FOURREUR, s m, پوسنی دور *poustin douz*

FOURRIER, s m, ماسر مبال *moubachèré mènazèl*

FOURRURE, s f, پوسنی *poustin*

FOURVOYER, v a, کمر ادا حسی *gom rah kèrdèn*, — *guir èndakhtèn*, — se fourvoyer, کمر کردن *guir ker dèn*, — fourvoye, e, کمر شده *guir kèrdè*, — *gom rah choudè*

FOYER, s m, t p اوجال *oudjaq*, pr t *odjaq*, — fig mai son, خانه *khane*, — patrie, a وطنی *vètèn*

FRACAS, s m, rupture avec bruit, طرون و طرال *tèroug ou tèraq*, — tout ce qui se fait avec bruit, آشوب *âchoub*, a ولوله *vèlvèlè*

FRACASSER, v a, حرد کردن *khourd kèrdèn*, — *chè kèstèn*, — fracassé, e, حرد شده *khourd choudè*

FRACTION, s f action de rompre, شکست *chèkèst*, a کسر *kèsr*, — partie, پارچه *partchè*, pr t *partcha*, a حُرّ *djouz*, pr t *djuz*, — partie d'unité a کسور *koucour*, pl کسورات *koucourat*

FRACTIONNAIRE, adj des 2 g, a دو کسور *zou koucour*

FRACTURER, v a, شکستن *chèkèstèn*, — fracturé, e, شکسته *chèkèstè*

FRACTURE, s f, شکست *chèkèst*, a کسر *kèsr*

AGILE, adj des 2 g , سکسینی *chèkèstèni* , — de peu de durée, کم دوام *kèm dèvam*, بی نعا *bi bèqa*

AGILITÉ, s f , au fig , ناینداری *na pai dari*, عدم دوام *'èdèmé dèvam*

AGMENT, s m , تکه *tèkè*, پارچه *partchè*

AI, s m , action de frayer, کسی ماهیان *guèchnu mahian*

AICHEMENT, adv , با هوای حنک *ba hèvai khounouk* , — récemment, تازه *tazè*

AICHEUR, s f , حنکی *khounouki* , — la fraîcheur de l'air, du tems, هوا *khounouku hèva* , en parlant des fruit, ترو تازگی *tèr ou tazegui*, a تراوت *tèravèt*

AIS, s m pl , a حرج *khèrdj*, pr t *khardj*, مصرف *mes rèf*, pr t *maçraf*, pl مصارف *mèçarèf*, pr t *mèçarif* , — grands frais حرج بسیار *khèrdjé bèciai*, کلی حرج *khèrdjé koulli* , — frais de route, راه حرج *khèrdjé rah* , — a peu de frais, دحرج *bè khèrdjé djouz'i*, حرج حرثی *be khèrdjé kèrden* — faire des frais, حرج کردن *khèrdj kèrdèn*

AIIS, FRAICHE, adj , حنک *khounouk* , — un vent frais آب حنک *nècimé khounouk* , — eau fraîche, آبه حنک *ibé khounouk* , — En parlant des fleurs, des fruits, ou le ce qui est fait récemment, تازه *tazè* , — des œufs frais, تازه *tokhmé mourghé tazè*

ISE, s f , توت فرنگی *touté frèngui*, حنک *tchèguèlèk*, dans le Ghilan, حنبل *tchoumboul*

ISIER, s m , توت فرنگی *guiahé touté frèngui*

MBOISE, s f , کبه *kihè*

FRAMBOISIER, s m , درحب کبهه *dèrèkhté kihè*

FRANC, s m monnaie de France, فرانک *frank*

FRANC, CHE, adj libre, آزاد *âzad*, — loyal, sincère, پاکدرون

pak dèroun, راسب *rast gou*

FRANC, QUE, s et adj فرنگی *frèngui*, — quartier Franc,

محلّه فرنگی *mèhèllèyé frengui*

FRANÇAIS, e, s et adj , فرانسه *francè*, — la langue fran

çaise, زبان فرانسه *zèbané francè*, — en français, زبان

به *bè zèbané francè*, — le gouvernement français,

فرانسه دولت *dooulètè francè*, — un français, فرانسه

francè, فرانسوی *francèvi*

FRANCE, s f , مملک فرانسه *mèmlèkètè francè*

FRANCHEMENT, adv , ار روی صدی *èz roui sèdq*, ار روی

èz roui hèqiqèt, به *èz roui hèqiqèt*, صادقانه *sadeqanè*

khouloucè qèlb, صادقانه *sadeqanè*

FRANCHIR, v a , گزشتی *gouzèchtèn*, رد سدی *rèd*

choudèn

FRANCHISE, s f liberté, آزادی *âzadî*, — exemption, a

معافیت *mou'âfiyèt*, — sincérité, یکهوتی *yèk rouyi*,

بصورت *sefvètè qèlb*, پاکدرونی *pak dèrouni*, راسب

rast gouyi, a صداقت *sèdaqèt*, pr t *sadaqat*

FRANCISER, v a , در آوردن *bè sourètè francè*

dèr âvourdèn, کردن *francè kèrdèn*, — se fran

ciser, سدی *francè choudèn*

FRANÇO MAÇON, s m , اهل فراموش خانه *èhlé fèramouch*

khanè

FRANCO, adv , احرب *bè-douné oudjèt*

FRANCOLIN, s m , a دراج *dourradj*

ANGE, s f, رنسه *riche*, رنسه *tèrichè*

ANGER, v a, رنسه آراسه *bè richè drastèn*, رنسه رنسه *tèrichè tèrichè kèrdèn*, — frange, e, رنسه آراسه *bè richè drastè*, رنسه دار *richè dar*

APPANT, e, adj, تانر كنده *te ècir kounèndè*, a مودر *mou'èssèr*, كبر التانر *kecir out te'ècir*

APPE, s f, نفس سكه *neqché sekkè*

APPEMENT, s m des mains, دست دست *dèst bè dest zeni*, — action de frapper, رس *zènèch*

APPER, v a, رس *zèdèn*, — battre, كوك رس *keutèk zeden*, — à la porte, در را رس *dèr ra zèdèn*, — frapper monnaie, رس سكه *sèkkè zèdèn*, — des mains, دست دست *dèst bè dest zèdèn*, — frapper d'étonnement, رسكعب انداكه *bè chèguèft èndakhtèn*, حراى رسكعب *hèn an kèr dèn*, رسكعب انداكه *bè hèiret èndakhtèn*, — faire impression, تانر رسكعب *tè'ècir kèrdèn*, — frappe, e, رسكعب *zèdè choudè*, كوك رسكعب *keutèk khourdè*, — etre frappe d'étonnement, رسكعب *dèr chèguèft mandèn*, مودر رسكعب *moutè'esser choudèn*, — se frapper, رسكعب را رس *hem diguer ra zèdèn*, — frappé, e, étonné, e, رسكعب موده *dèr chè guèft mandè*, موده رسكعب *moutechèyèr choudè*, حراى رسكعب *hèiran choudè*, — en parlant des monnaies, a مسكوك *mèskouk*

APPEUR, EUSE, s, رسكعب *zènèndè*, a صارب *zarèb*, pr t *arib*

ATERNEL, LE, adj, برادر وار *bradèr var*, برادری *bradèri*

ATERNELLEMENT, adv, درادرانه *bradèranè*

FRATERNISER, v n, برادر سدن *bradèr choudèn*

FRATERNITÉ, s f, برادری *bradèrî*, a. احوب *oukhouvvèt*

FRATRICIDE, s m., قاتل برادر خویش *qatèlè bradèré khich*,
a. قاتل الا *qatèl oul èkh*

FRAUDE, s f., دغا *dègha*, دغلی *dèghèlî*, ريو *riv*, a. مراوعه *mouravèghè*, pr t *muravagha*, احمال *èhtial*, pr t. *ih-tial*, — en fraude, بيو و دغا *bè riv-ou-dègha*.

FRAUDER, v a., دغلی کردن *dèghèlî kèrdèn*, فریبی *fèrif-tèn*, گول زدن *goul zèdèn*, — faire la contrebande, مال
از کمره گوریزانیدن *mal èz qoumrouk gourizaniden*

FRAUDEUR, EUSE, s, دغل *dèghèl*, حیل ساز *hilè baz*, a
خدع *khadè'*, pr t *khadi'*

FRAUDULEUSEMENT, adv, دخیله *bè hilè*

FRAUDULEUX, EUSE, adj des 2 g, حیل سازی *hilèyî*, دروغ *dou rough*

FRAYER, v a., راه واکردن *rah va kèrdèn*, — en parlant des
poissons, ماهیان *djouft choudènè mahian*

FRAYEUR, s f., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. رعب *rou'oub*, pr
t. *rou'b*

FREDAINE, s f folie de jeunesse, دجاهلی *djahèlî*

FREDONNER, v a., برتنه کردن *tèrènnoum kèrdèn*

FRÉGATE, s f, چهار حنکی کوچک *djèhazé djènguis*
koutchèk

FREIN, s m. ce qui se met dans la bouche du cheval,
دیمه *dèhèndè*, t p کم *guèm*, — fig, ce qui retient
dans le devoir, جلو *djèloou*, — il faut mettre un frein
à sa langue, جلوربانش را باید گرفت *djèlooué zèba-
nèch-ra bayèd guèrèft*

FRÉLATER, v a., سراسر مخلوط کړدس *chérab-ra mèkhlout kèrdèn*

FRÊLE, adj des 2 g, زبون *zèboun*, a. نحيف *nèhif*

FRÉLON, s m., علعج *ghèlèftch*, زبور سورج *zèmbouré sourkh*

FRÉMIR, v n, ار برس لړېدس *èz tèrz lèrzidèn*

FRÉMISSEMENT, s m., لړزېش *lèrzèch*, لړزه *lèrzè*, a. قشعرېزه
gouch'èrirè

FRÊNE, s m., د رڼا کما کسک *dèrèkhté zèban-goun-djèchh*

FRÉNÉSIE, s f, a. سرسام *sèrsam*, فېرنېتېس *fèrnètis*

FRÉNÉTIQUE, adj des 2 g, کړمار سرسام *guèrèftaré sèrsam*.

FRÉQUEMMENT, adv, بېسيار *bèciar*, a. مکرر *moukèrrèr*

FRÉQUENT, e, adj, حېلي *khèili*, بېسيار *bèciar*

FRÉQENTATION, s f., آمېز *àmizèch*, وړې *àmèd-ou-rèft*, a. معاسرې *mou'achèrèt*

FRÉQUENTER, v a, آمېزېش کړدس *àmizèch kèrdèn*, مېاشېد
moumachat kèrdèn, معاسرې کړدس *mou'achèrèt kèrdèn*

FRÈRE, s m, برادر *bradèr*, — mon cher frère, برادر عزیز *bradèrè 'èzizé mèn*

FRESQUE, s f, ديوار نېغ *nèqché bèr diwar*

FRET, s m, کړانه کشي *oudjrèté kèchtis*, اړې کشي *kèchtis*
rayèyé kèchtis

FRÈTER, v a. donner en louage, کړانه داس *kèchtis*
bè-kèrayé dadèn, — prendre en louage, کړانه
کشي *kèchtis kèrayé kèrdèn*.

FRÉTEUR, s m., کړايه لېږده کسي *hèrayé-kounèndàyé kèchtis*

FRÉTILLANT, *e*, *adj*, لرزان *lèrsan*, حسان *djoumban*

FRÉT LLEMENT, *s m*, حشش *djoumbèch*, لرزه *lèrzè*, لرزش *lèrzèch*, *a* اهترز *èhtèzaz*, *pr t.* ihtèzaz

FRÉTILLER, *v n*, لرزه کردن *lèrzè kèrdèn*, لرزیدن *lèrzidèn*, اهترار کردن *èhtèzaz kèrdèn*

FRETIN, *s. m*, ماهی ریزه *mahiï rizè*

FRIABILITÉ, *s f*, قابليت به سدن *fèchar pèzirî*, قابليته *qabèliyètè* له چودن *lèh choudèn*, ou نرم سدن *nèrm choudèn*

FRIABLE, *adj* des 2 *g*, قابله نرم سدن *qabèlè nèrm chou dèn*, له چودن *lèh-choudèn*, فسار پذیر *fèchar-pèzir*

FRIAND, *e*, *adj*, دوستدار اطعمه خنده *doust-darè èt'èmèyè lèzizè*

FRIANDISE, *s f* mets délicat, حوراک خند *khourakè lèziz*, له خند *tè'amé lèziz*, — goût pour la délicatesse, میل به خند *mèil bè tè'amé lèziz*, — sucreries, شیرینی *chirini*

FRICASSÉE, *s f*, کوبیده در روغن سرخ کردن *goucht dèr rooughèn sourkh kèrdè*

FRICASSER, *v a.*, سرخ کردن *touï rooughèn sourkh kèrdèn*, تفریدن *tèfridèn*, (peu usité), قاورمه کردن *qa vourmè kèrdèn*, — fricassé, *e*, کوبیده در روغن سرخ کردن *touï rooughèn sourkh-kèrdè*

FRICASSEUR, *s m*, آشپز با قائل *achpèzé nà-qabèl*

FRICHE, *s. f.*, زمینی شمار نکرده *zèminé chîar nè kèrdè*, زمینی غیر مرزوب *zèminé ghèiré mèzrouï*

FRICTION, *s f*, مالش *malèch*, مشتمل *mouchtè-mal*

FRICTIONNER, *v a.*, مالش کردن *malidèn*, مستعمل کردن *mouchtè-mal kèrdèn*

- FRIGORIFIQUE, adj des 2 g, سردى انكسر *sèrdi-ènguiz*,
 سردى آور *sèrdi-àvèr*, سرد كسند *sèrd-kounèndè*, a.
 موبد *moubèrrèd*, pr t *mubèrrid*
- FRILEUX, EUSE, adj, در سرما آحر *dèr sèrma àdjèz*, رود
 حاند *zoud tchahèndè*, vulg حاند *tchayèndè*
- FRIMAS, s m, مده بچ كره *mèhé yèkh-kèrdè*, پو *pouy*
- FRINGANT, E, adj, باري كى *bazi-koun*
- FRIPER, v a, فرسودن *fèrsoudèn*, كهده كردن *keuhnè kèrdèn*.
- FRIPERIE, s f, كهده دوسى *keuhnè fourouchi*
- FRIPIER, ÈRE, s, كهده روش *keuhnè fourouch*
- FRIPON, ONNE, s qui vole, درد *douzd*, كوسر *gouch-bour*, a.
 سار *sarèq*, pr t *sariq*, — qui trompe, جاجول *tcha-*
tchoul, فرسوده *fèribèndè*, a. حدع *khadè'*, pr t. *khad'*,
 موبت *moutèqèllèb*, pr t *mutèqallib*, — vaurien
 حادحى *tchaptchi* نادرست *na-droust*, ناپاك *na-pak*,
 ا ستاد *chèiyad*, طرار *tèrrar*, pr t *tarrar*
- FRIIONNERIE, s f, كوسرى *gouch-bouri*, چاپلوسى *tcha-*
pèlouci, دزدى *douzd*, تيرارى *tèrari*
- FRIRE, v a, بوى روى سرح كردن *touï rooughèn sourkh*
kèrdèn, — frit, e, بوى روى سرح كرده *touï rooughèn*
sourkh-kèrdè
- FRISE, s f terme d'architecture, a افزر *èfriz*, pl افازر *èfa-*
riz, pr t *afariz*
- FRISER, v a, تاب داس *tab dadèn*, محده كردن *moudjè'èdd*
kèrdèn, — v n et se friser, تاب حورن *tab khour-*
dèn, پيچ پيچ شدن *moudjè'èdd choudèn*, پيچ پيچ شدن
pitch-pitch choudèn, — frisè, e, تاب حورده *tab-khourdè*,
 ا محده *moudjè'èdd*

FRISSON, s. m, لرز, lèrz, لرزه, lèrzè, لرزش, lèrzèch, — frisson de la fièvre, فِرَاشا, fèracha, لرزّه تب, lèrzèyè tèb

FRISSONNER, v n, لرزیدن, lèrzidèn, لرزش کردن, lèrzèch kèrdèn, لرز کردن, lèrz kèrdèn

FRISURE, s f, تاب گیسو, tabé guisou, پیکشدگی رلف, pichadèguï zoulf

FRITURE, s f, t p, قاورمه, qavourmè

FRIVOLE, adj des 2 g, بیهوده, bi houdè, ا. لغو, lègho, pr t. lagho, — parole frivole, حرف بیهوده, hèrfé bi houdè

FRIVOLITÉ, s. f, بیهودگی, bi-houdegui

FROC, s. m, a. حرفه, khèrqè, pr t khirqa, — de derviche, حرفه درویشی, khèrqèyè dèrvichi

FROID, s m., سرما, sèrma, تچاحیدگی, tchahidègui, vulg tchaidègui, a. بَرود, bèroudèt, — prendre froid, سرما خوردن, sèrma khourdèn, — j'ai froid, تچاحیدم, tchahidèm, vulg tchaidèm, سردم است, sèrdèm-èst, — à froid, گرم نکرد, guèrm nè kèrdè, سرد, sèrd

FROIDEMENT, adv, a. بَرود نه, bè-bèroudèt, بطور سرد, bè-toouré sèrd

FROIDEUR, s f., سردی, sèrdi, a. بَرود, bèroudèt, pr t bu roudèt

FROISSEMENT, s m., افسردگی, èfsourdègui, فسردگی, fè-sourdègui, — fig offense, رندجه, rèndjèch, دل افسردگی, dèl-èfsourdègui

FROISSER, v a., فرسودن, fèrsoudèn, — froissé, e, فرسوده, fèrsoudè, — fig offensé, رندجیده, rèndjide

FRÔLEMENT, s. m., ا. مس, mèss

FRÔLER, v a., مس کردن, mèss kèrdèn

FROMAGE, s m, پسر *pènir*

FROMAGERIE, s f, کارخانه پسر *kar-khanèyé pènir*

FROMENT, s m, گندم *guèndoum*

FRONCEMENT, s m, جس جس سدن *tchîn-tchîn choudèn*

FRONCE, s f, جس *tchin*

FRONCER, v a, جس جس جس *tchîn-tchîn kèrdèn*, جس
گره یو آبرو رس *tchîn zèdèn*, — froncer les sourcils, جس جس رس
guèrèh bèr èbrou zèdèn, — froncé, e, جس جس سده
tchin tchîn choudè, — sourcils froncés, جس جس
guèrèh bèr èbrou zèdè

FRONDE, s f, فلاحان دسا سک *dèsta-sèng, fèlakhan*

FRONDER, v a et n, بے فلاحان انداحس *bè fèlakhan èn-*
dakhtèn, — au fig, عیب گزینی *'èib guèrèftèn*, طعن
ou ضمه رس *tè'èn*, ou *tè'ènè zèdèn*

FRONDEUR, s m, اندا فلاحان *fèlakhan-èndaz*

FRONT, s m, پشانی *pichan*, ا. دجیب *djèbîn*, ناصبه
naciè, — fig, روی *roui*, رو *rou*, گوستاکه *goustakha*

FRONTAL, e, adj, به پشانی *moutè'èllèqé bè-pi-*
chan, — la veine frontale, رگی پیشانی *règué*
pichan

FRONTAL, ou fronteau, s m, سمة پشانی اسب *tèsmèyé*
pikhanî èsp

FRONTIÈRE, s f, مرز *mèrz*, سرحد *sèr hèdd*, ا. حد *hèdd*,
pl حدود *houdoud*

FRONTISPICE, s m., رو پش *pich-rou*, رو *rou*, — d'un
livre, عنوان کتاب *sèr-nèvèchté kètab*, 'ounvané kètab

FRONTON, a. m, زیب بالای در *sinèté balai dèr*

FROTTAGE, s m, سایش *sayèch*, سابیدگی *sabidègui*

FROTTEMENT, s m, سایش *sayèch*, مالیدگی *malidègui*
سابیدگی *sabidègui*

FROTTER, v a, سابیدن *sabidèn*, سوندن *sayidèn*,
soudèn, — essuyer, پاک کردن *pak kèrdèn*.

FROTTEUR, s. m, ساینده *sayèndè*

FRUCTIFÈRE, adj des 2 g, باردار *bar-dar*, میوه‌دار *mivè dar*

FRUCTIFIER, v a, بار دادن *bar dadèn*, آوردن *mivè*
àvourdèn, — au fig, ممر سدن *mousmèré sèmèr*
choudèn, — rapporter, فایده کردن *faidè kèrdèn*

FRUCTUEUSEMENT, adv, سودمندانه *soudmèndanè*,
با فایده *ba-faïde*

FRUCTUEUX, EUSE, adj, بار *pour bar*, حاصل *pour-ha-*
cèl, — au fig, سودمند *soudmènd*, با فایده *ba faidè a*
نافع *nafe'*, pr t. *nafi'*

FRUGAL, e, adj, کم حوراک *kèm-khourak*, — un repas
frugal, حوراک جزئی *khouraké djouz'i*

FRUGALITÉ, s f, کم حوراک *kèm-khouraki*

FRUGALEMENT, adv, کم حوراک *bè-kèm khouraki*

FRUGIVORE, adj des 2 g, میوه‌خوار *mivè khour*

FRUIT, s m, میوه *mivè*, pr t *mèivè*, a. ممر *sèmèr*, pl
اثمار *èsmar*

FRUIT, nouveau, نو *noou-bèr*, — avantage, سود *soud*, a.
فایده *faïdè*, معصب *mènfe'èt*, pr t. *mènfa'al*

FRUITERIE, s. f., میوه‌فروشی *doukkané mivè-fourouchi*,
— commerce de fruits, میوه‌فروشی *mivè-fourouchi*

FRUITIER, IÈRE, s. qui vend des fruits, میوه‌فروش *mivè*
fourouch

FRUITIER, IÈRE, adj, دار میوه *mvè-dar*

FRUSTRER, v a., محروم کردن *mèhroum kèrdèn*

FUGITIF, IVE, adj, گریزان *gourizan*, a فراری *fèrar*

FUIR, v n., گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*,

FUITE, s f, گریز *gouriz*, a فرار *fèrar*, pr t *firar*, — prendre la fuite, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — mettre en fuite, گریزانیدن *gourizanidèn*

FULMINANT, E, adj, صاعقه دار *sa'èquè bar*

FULMINATION, s f publication d une bulle, اصدار لعيب نامه *èsdarè lè'ènèt namè*, pr t *isdarè la'nèt-namè*, صدور آتش *soudouré lè'ènèt namè*, -- explosion, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*

FULMINER, v a. publier une excommunication, صادر کردن *sadèr kèrdèn*, اعدام نامه *sadèr kèrdèn lè'ènèt-namè*, — s emporter avec menace, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, عصبه شدن *ghèzèbnak choudèn*, — éclater, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, باد بادن *bèr bad rèftèn*

FUMAGE, s m, دود دادن *doud dadèn*; — en parlant des terres, رطب زمین *gouvveté zèmin*, قوت *gout*

FUMANT, E, adj, دود کننده *doud kounèndè*, a داحن *dakhèn*, pr t. *dakhin*

FUMÉE, s f, دود *doud*

FUMER, v n. jeter de la fumée, دود دادن *doud dadèn*, کشیدن دود *doud kèrdèn*, — aspirer du tabac, کشیدن *kèchidèn*, — fumer la pipe, چمق کشیدن *ichèbboug kèchidèn*

FUMERON, s. m., زغال دودی *soghale doudi*

- FURETER**, v n., chasser avec le furet, شکار حرکوش کردن *chèkaré khèr-gouch kèrdèn*, — fouiller partout, همه جا *hèmè dja guèchtèn*, تفتیش کردن *tèfèhhous kèrdèn*
- FURETEUR**, EUSE, s., حوای همه حیر *djouyaï hèmè tchiz*
- FUREUR**, s f rage, حرص سبعی *divanègui*, a. *hèrcé sèb'i*, — de colère, خشم *khèchm*, آتش عصب *atèché ghèzèb*
- FURIBOND**, E, adj, دستت حشمت *bè chèddèt khèchmnak*
- FURIEUSEMENT**, adv avec furie, بحکم تمام *bè-khèchmè tèmam*, — extrêmement, ا. دستت *bè-chèddèt*, بغایت *bè ghayèt*
- FURIEUX**, SE, adj, دیوانه *divanè*, دستت حشمت *bè-chèddèt khèchmnak*, a. مکتون *mèdynoun*
- FURONCLE**, s m, دمل *doummèl*
- FURTIF**, IVE, adj, نهان *nèhan*, پنهان *pènhan*, a. حتی *khèfi*, pr t *khafii*, مخفی *mèkhfi*, pr t *makhfi*
- FURTIVEMENT**, adv, نهان *nèhan*, پنهانی *pènhan*, در پنهانی *dèr pènhan*, a. مخفا *mèkhfièn*, pr t *makhfièn*
- FUSAIN**, s m. arbisseau, ا. عرقه الراهب *'èrqiyeù-our-ra-hèb*, pr t. *'irqiyeù-ur rahib*
- FUSEAU**, s m, دوك *douk*, a. معزل *meghzèl*, pr t. *mighzèl*, pl معازل *mèghazèl*, pr t. *mèghazil*, — petit fuseau qu'on place, garni de fil ou de soie, au milieu de la navette, ماشوره *machourè*, ماسوره *maçourè*.
- FUSÉE**, s f pièce d'artifice, فشکی *fèchèng*, pr t. *fichènk*, فشکی آتش ناری *fèchènguè atèch-bazi*
- FUSIBLE**, adj des 2 g, قابل آب شدن *qabèlé àb choudèn*, گنداز پذیر *goudaz-pèzir*

FUSIL, s m, تفنگ *toufèng*, pr t. *tufènk*

FUSILLIER, s m, تفنگچی *toufèngtchi*

FUSILLADE, s. f., تفنگ اندازی *toufèng-èndazı*

FUSILLER, v a., با تفنگ زدن *ba toufèng zèdèn*

FUSION, s f, آب شدن *Ab choudèn*, a. زوبان *zouban*, pr t *zèvban*

FUSTIGATION, s f., کوبک *keutèk*

FUSTIGER, v a., کوبک زدن *keutèk zèdèn*

FÛT, s m., پ فوندام *qoundaq*

FUTAIE, s f bois de haute futaie, حاکل درختان بلند *djènguèlé dèrèkhtané boulènd*

FUTAILLE, s f, پپ *pip*

FUTAINIE, s f, کتان و پنبه *qoumaché kètan-ou-pèmbè*

FUTÉ, e, adj., زیرک *zirèk*, هوشیار *houchiar*

FUTILE, adj des 2 g, پوچ *poutch*, بیهوده *bi houdè*, a *la-tayèl*, pr t *la tayıl*

FUTILITÉ, s. f., بیهودگی *bi-houdègui*

FUTUR, e, adj, آینده *dyèndè*, a مستقبل *moustèqbèl*, pr t *mustaqbil*, — le futur, le fiancé, داماد *damad*, — la future, عروس *'èroua*

FUYANT, e, adj., گریزان *gourızan*

FUYARD, DE, adj, گریزنده *gourizèndè*, — S, a. فراری *fèrari*, pr t *firari*

G

GABARE, s f., زورق بارکش *zoourèquè bar-kèch*

GABARI, ou GABARIT, s m, نمونه کشی *nèmourndyé kèchtı*

GABELLE, s f., *وحد گمرک نمک* *vedìhé goumrouké nèmèk*,
باج نمک *badjé nèmèk*

GABIER, s m., *پاسان کشی* *kèchikitchi*, *پا-
 cèbané kècht*

GABION, s m., *سد بکاک آکند* *sèbèd bè-khak
 àkèndè*

GABIONNER, v a., *سدهای بکاک آکند بریب دادن* *sè-
 bèdhai bè khak àkèndè tèrtib dadèn*

GACHE, s f., *کلید دان* *klid dan*

GACHER, v a., *کچرا با آب آمیختن* *guèdj-ra ba àb àmikh-
 ten*, — fig *گäter*, mal travailler, *بد درس گرفتن* *bèd
 droust kèrdèn*, *حباب گرفتن* *khèrab kèrdèn*

GACHEUR, EUSE, s., *ساکرد ننا* *chaguèrdé bènna*, — fam.
 qui travaille mal, *کارگر دخیل* *kar-guèré na-qabèl*

GACHIS, s m., *گل* *guèl*, *حلاش* *khèlach*

GAFFE, s f., *حنگ* *tchènguèk*, *جعه* *djèftè*

GAGE, s m., *گرو* *guèroou*, a. *رهن* *rèhn*, pr t. *rèhèn*, —
 prendre des gages, *گرو گرفتن* *guèroou guèrèftèn*, —
 salaire, a. *مواحب* *mèvadjèb*, pr t. *mèvadjib*, *علوفه*
'ouloufè, pr t. *'ulufè*

GAGER, v a., *مواحب دادن* *mèvadjèb dadèn*, — v n. pa-
 fier, *بدر بستن* *nèzr bèstèn*

GAGEUR, EUSE, s., *بدر بند* *nèzr bènd*.

GAGEURE, s f., a. *بدر* *nèzr*, *مراحمه* *mourahènè*

GAGISTE, adj des 2 g., *مواحدار* *mèvadjèb-dar*

GAGNANT, E, adj., *برنده* *bèrèndè*.

GAGNE-DENIER, s. m., a. *حتال* *kèmmal*.

GAGNE-PAÏN, s. m., a. *کاسب* *kacèb*, pr t. *kacèb*

GAGNE-PETIT, s m, کارد نر کی *tiz-kounèndè*,
kard tiz-koun

GAGNER, v a faire un gain, نفع سود کردن *soud kèrdèn*,
 نفع کردن *nèf' kèrdèn*, منفعبت کردن *mènfe'èt kèrdèn*, —
 au jeu, بردن *bourdèn*, — vaincre, فیروز شدن *firouz*
choudèn, کاسی غالب آمدن *ghalèb àmèdèn*, — sa vie, کاسی
 کردن *kacèbi kèrdèn*, کسب کردن *kèsb kèrdèn*, — tirer
 avantage de, فایده کردن *faidè kèrdèn*

GAILLARD, e, adj, ساد *chad*, با دماغ *ba dèmagh*, — un
 peu libre, بی پروا *bi-pèrva*, کساح *goustakh*

GAILLARDEMENT, adv joyeusement, سادی *bè-chad*, —
 hardiment, دحسار *bè-djèçarèt*

GAILLARDISE, s f, سادی *chad*, — paroles un peu libres,
 بی پرواگی *bi-pèrdèyi*, کساحی *goustakhi*

GAIN, s m, سود *soud*, a. نفع *nèf'*, منفعبت *mènfe'èt* pr
 t. *mènfa'al*

GAINE, s f, نیام *niam*, a. علاف *ghèlaf*, pr t. *ghilaf*

GAINIER, s m., علافسار *ghèlaf saz*

GALA, s m, a. صباح *ziafèt*

GALANMENT, adv, ظرفند *zèrifanè*, معمولاد *me'èqoulant*

GALANT, e, adj, خوش طبع *khoch tèb'*, a. معمول *mè'èqoul*,
 — qui cherche à plaire aux femmes, زن پرست *zèn-pè*
rèst, زدنوس *zèn-doust*, — femme galante, زن حریف
zènè khèfif-rèstar

GALANTERIE, s f, ضرافت طبعی *khoch-tèb'i*, a. *zèrafètè tèb'*, معمولت *mè'èqouluyèt*, — auprès des
 femmes, زن پرستی *zèn-pèrèsti*

GALE, s f., پاریون *pàrioun*, گُر *guèr* (peu usité) a. جرب *djèrèb*

GALÉNISME, s m, a. مذهب حالموس *mèzhèbé djalnous*,
pr t *mèzhèbi djalinos*

GALÉNISTE, adj des 2 g, a. حالموسى *djalinouci*, pr t.
djalnocci, pl حالموسين *djalinouciyoun*, pr t. *dja-*
linociyoun

GALÈRE, s f, كسبى ناركس *kèchtii bar kèch*

GALERIE, s f longue pièce d'un bâtiment, طنبى *tènabi*,
— corridor, دالان *dalan*, — balustrade, سبكه *chèbèkè*

GALÉRIEN, s m, زندانى *zèndani*

GALET, s m, سبک کبار دريا *sèngué kènaré dèria*

GALETTE, s f, نان كره *nané guèrdè*, — biscuit, نان
حسک *nané khochk*

GALEUX, EUSE, adj, حردار *djèrèb dar*

GALIEN, n. prop, a. حالموس *djalnous*

GALIMATIAS, s m., a. حلط كلام *khèlté kèlam*, pr t. *khalti*
kèlam, pl حلطيات *khèltiat*

GALION, s m, قلمين *qèlioun* pr t *galoun*.

GALIOTE, s f, كسبى رودخانه *kèchtii roud-khanè*

GALLE, s f noix de galle, مارو *mazou*

GALLICAN, NE, adj, معلى نكلساى فرانس *moutè'llèqé*
bè-kliqai francè

GALLICISME, s. m, a. اصطلاح فرانس *èstèlahé francè*, pr t
istilahé francè

GALLINACÉS, s m, pl پرنده ار حنس مرغ خانگى *pèrèn-*
dèyé ès djènsé mourghé khanègui

GALOCHE, s. f, pl گالوش *galoch*, t. p. سمره *sèrmoué*.

GALON, s m., بند گلانى *bèndé goulabètoun*.

GALONNER, v a., دوحس گلابتون *bèndé goulabètoun*
doukhèn, — galonné, e, گلابتون دوحه *goulabètoun-*
doukhè

GALOP, s m., دو *doou*, — aller au galop, V galoper

GALOPADE, s f., روش دو *rèvèché bè-doou*

GALOPER, v n., دو کړس *doou kèrdèn*, دوحس *bè-doou*
rèftèn

GALOPIN, s. m., بچه *bètché*

GALVANIQUE, adj des 2 g, a. الكبريعة حيوانته *moutè'èllèqé bè-gouvveyé èlèqtrigèyé hèivaniyè*

GALVANISME, s m., a. الكبريعة حيوانته *gouvveyé èlèk-*
trigèyé hèivaniyè, a. قوت الكبريعة حيوانته *gouvveti*
èlèktrigai hèivaniyè.

GALVAUDER, v a., داسم داس *feuhch dadèn*, داسم داس
douchnam dadèn

GAMBADE, s. f., حهش *djèhèch*

GAMBADER, v n., حهش *djèstèn*, حهش *djèhèdèn*

GAMELLE, s f., حمران سربازان *zèrfé khouraké sèr-*
bazan

GAMIN, s m., دك وگړى *bètchèyé vèl-guèdè*

GAMME, s. f., a. در مفضل *dourré moufèssèl*, pr t *durri*
mufassal.

GANACHE, s f., چانه ريوبي اسپ *tchanèyé ziriné èsp*, —
 fig qui a l'esprit lourd, کم عقل *bi-khèrèd*, کم عقل
kèm-'èql

GANGLION, s. m., a. شپکة الاعصاب *chèbèkèt-oul-è'gab*.

GANGÈRE, s. f., غانغرايا *ghanghèraya*, a. شفافلس *chè-*
qaqlous

GANGRENER (se), v pron, شَقَّافِلوس شَدِي *chèqaqlous choudèn*

GANGRENEUX, EUSE, adj, a. شَقَّافِلوسِي *chèqaqlouci*

GANSE, s f, قِطَان *qèitan*, pr t *qaïtan*, — se dit pour boutonnière v ce mot

GANT, s. m., دِسْكش *dèst kèch*, — porter des gants, mettre ses gants, دِسْكش پُوشِیدَن *dèst-kèch pouchidèn*, — jeter le gant, بَدَن دَان حِکْ طَلَب کَرْدَن *bè-mèidane djèng tèlèb kèrdèn*

GANTELET, s m, دِسْكش آهِنِي *dèst kèché ahènin*.

GANTER, v a., دِسْكش پُوشِیدَن *dèst kèch pouchidèn*

GANTERIE, s f, کَار حَنَد دِسْكش *kar-khanèyé dèst-kèch*.

GANTIER, IÈRE, دِسْكش سَار *dèst kèch saz*, دِسْكش فَرُوش *dèst-kèch fourouch*

GARANCE, s. f., رُوناس *rounas*

GARANCER, v a., رُوناس رِنْگ کَرْدَن *bè rènguè rounas rèng kèrdèn*

GARANT, E, s et adj, a. صَامِي *zamèn*, pr t *zamîn*, کَعْل *kèfil*, pl نَفْلَا *koufèla*, مَعْقَل *moutèkèffèl*, — se rendre garant, صَامِي شَدِي *zamen choudèn*

GARANTIE, s f, a. صَامِي کَعْل *zèmanèt, kèfalèt*

GARANTIR, v a., صَامِي شَدَن *zamèn choudèn*, کَعْل کَرْدَن *kèfalèt kèrdèn*, — garanti e, a, مَعْقُول لَه *mèkfoul lè-hou*

GARCE, s. f, حَنَد *djèndè*, a. دَحْمَه *qèhbè*, فَاحِشَه *fahèchè*, pr t. *fahichè*.

GARÇON, s. m پَسَر *pèchè*

GARDE, s. f. partie d'une épée, قِصْطَ شَمِشَر *qèbsètyè chèm*

chir, — conservation, پاس *pas*, a. حفظ *hèfz*, pr t. *hifz*, محافظه *mouhafèzè*, — action par laquelle on observe ce qui se passe, کشک *kèchik*, دیدبانی *dîdè-bani*, — action de garder, نگاهداری *nègah-dari*, — une garde, پاسبان *pacè ban*, دیدبان *dîdè-ban*, t. p. فراول *qèravoul*, کشکچی *kèchiktchi*, — prendre garde, حذر کرس *hèzèr kèrdèn*, — monter la garde, کشک کشیدن *kèchik kèchidèn*, فراول کسیدن *qèravoul kèchidèn*, پاسبانی کرس *pacè-bani kèrdèn*, — corps de garde, فراولخانه *qèravoul-khanè*

GARDE-BOUTIQUE, s m, مال مسکله فروش *malé mouchkèl fourouch*

GARDE-CÔTE, s m, نگه دار کنار دریا *nègah dar é kènaré dèria*

GARDE-CHASSE, s m, t p قوروقچی *qourouqtchi*

GARDE-DES SCAUX, مهردار *meuhr dar*, pr t *muhur-dar*

GARDE FOU, s m., a. سکه *chèbèkè*

GARDE-FEU, s m., سکه بش بحاری *chèbèkèyè pich boukhari*

GARDE-MAGASIN, s m., انباردار *èmbâr-dar*, امین انبار *èminé èmbâr*

GARDE-MALADE, s des 2 g, پرسداز مریض *pèrèst-daré mèriz*.

GARDE-MANGER, s m., جاشندان *tchacht-dan*, نوسه دان *touchè-dan*

GARDE-NATIONALE s. f, قشون رنجه *qouchouné rèdîf*, قشون ملی *qouchouné mèllètî*

GARDER, v a. CONSERVER, نگاه داشتن *nègah-dachtèn*, حفظ

- hêfz kèrdèn, پاس داشی pas dachtèn, — garder un malade, مریضی را برسداری mèrîzî-ra pèrêst-darî kèrdèn, — garder le lit, بسترى بستی bèstèrî boudèn, — le silence, سکوت احسار کړې soukout êkh-tiar kèrdèn, — la chambre, از اوطاق بسترى نامدن èz outaq biroun nè yamèdèn, — les moutons, چوبانى tchoubanî kèrdèn, — se garder, کتهبانی guèllè-banî kèrdèn, — se garder, خود را محفوظ داسى khoud-ra mèh-fouz dachtèn, — protéger, احصاء کړې èhtèraz kèrdèn, — protéger, صائب کړې sianèt kèrdèn, — gardé, e, نگهدا nègah dachtè choudè, a, محفوظ mèh-fouz, pr t mahfouz, محبوس mèçoun
- GARDE ROBE, s f, لباسدان lèbas dan, دولاب doulab, — lieu d'aisance, ا. خلا khèla, مبر mebrèz
- GARDEUR EUSE, s d animaux, کتهبان guèllè-ban
- GARDIEN, NE, s, پاسى pas ban, a حفظ hafèz, pr t hafîz
- GARE' interj, حیدار khèbèr dar, سر حساب sèr-hecab
- GARE, s. f. abri pour les bateaux, سانه بان رورن suye-bané zoourèq
- GARENNE, s f, حى حرکوس djaî khèr-gouch
- GARER (se), v pron, خود را جمع کړې khoud-ra hêfz kèrdèn, — se ranger, خود را بس کسندن khoud-ra pès kèchidèn
- GARGARISER (se), v pron, غرغره کړې ghèrghèrè kèrdèn.
- GARGARISME, s m, غرغره ghèrghèrè, pr t gharghara
- GARGOTAGE, s. m., حوراک بد khourakè bèd
- GARGOTE, s f, مهمانخانه پست mèhman khandèyé pèst.
- GARGOTIER, IÈRE, s, اشیر باقابیل èch pèzè na-qabèl.

GARGOUILLE, s. f., سَنگي nav-dané sèngu

GARGOUILLEMENT, s. m., صدای در شکم sèdaï dèr chèkèm,

فراغر درونی qèraqèré dèroun

GARGOUSSE, s. f., مطارè mètarè

GARNEMENT, s. m. mauvais garnement, مرد بی سرو پا mèrdé bi-sèr-ou pa, ناکس na-kès

GARNIE, v. a., fournir le nécessaire, تدارك دیدن tèdarèk didèn, — orner, آراستی drastèn

GARNISON, s. f., a. مساحتطبی فلهه moustèhfèzine qèl'è

GARNISSEUR, EUSE, s., آراشدè arayèndè

GARNITURE, s. f., آراش arayèch, زینèt zinèt

GARROT, s. m., کړن اسب guèrdèné èsp

GARROTTER, v. a., دسب و ناستی dèst ou pa bèstèn

GASCON, NE, adj fanfaron, لافزن laf-zèn, pr t lafazan

GASCONNADE, s. f., لافزنی laf zèn

GASCONNER, v. n., لافزیدن laf-zèdèn

GASPILLAGE, s. m., a. اتلاف èllaf

GASPILLER, v. a., تلف کردن èsraf kèr dèn, تلف کردن lèf kèrdèn, — gaspillé, e, تلف شده tètèf choudè

GASPILLEUR, EUSE, s., تلف کننده tètèf kounèndè, a. مسرف mousrèf, pr t. musrif, موبهززèr moubèzzèr, pr t. mubèzzir

GASTRIQUE, adj des 2 g., a. معدوی mè'dèdèi pr t mi'dèi

GASTRITE, s. f. douleur vive à l'épigastre, a. وجع مأندè vèdjè'é mè'nèt, pr t vadjà'i mè'nèt, — inflammation de l'estomac, a. التهاب المعدة èlèthabé mè'dèdè, pr t. èlèthabè mè'dèdè.

GASTRONOME, adj des 2 g, دوستدار اطعمه لذیذه *doust-darè èl'èmèyé lèzizè*.

GASTRONOMIE, s f, a علم اطعمه لذیذه *'èlmè èl'èmèyé lèzizè*, pr t 'ilmè èl'èmèi lèzizè

GASTRONOMIQUE, adj des 2 g, a معتنى بعلم اطعمه لذیذه *moutè'èllèqé bè-'èlmè èl'èmèyé lèzizè*

GÂTEAU, s m, نان روغی *nané rooughèni*

GÂTER, v a., حراب کردن *khèrab kèrdèn*, تباه کردن *tèbah kèrdèn*, — corrompre, فاسد کردن *facèd kèrdèn*, — salir, حراب حرك کردن *tchèrk kèrdèn*, — se gâter, حراب حراب شدن *khèrab choudèn*, — gaté, e, حراب شده *khèrab-choudè*, — corrompu, e, فاسد شده *facèd-choudè*, — sali, حراب حرك شده *tchèrk-choudè*

GAUCHE, adj, چپ *tchèp*, a. يسار *yèsar*, — la main gauche, طرف چپ *dèstè tchèp*, — à gauche, چپ *chè-tèrèfè tchèp*, — maladroite, چپه *khirè-dèst*.

GAUCHEMENT, adv, دكمه دسى *bè khirè-dèstè*

GAUCHER, ÈRE, adj, چپه *tchèpè*, چپدست *tchèp-dèst*

GAUCHERIE, s f, چپه دسى *khirè-dèstè*

GAUFRE, s f rayon de miel, a. كواره *guèvarèt*, كواره *kè-varè*, — façon donnée à une étoffe, نقش بر فماش *nèqché bèr qoumach*, — pâtisserie, نان روغی *nané rooughèni*

GAUFREUR, v a., نقش بر فماش کردن *bèr qoumach nèqch kèrdèn*

GAUFREUR, SE, s., نقش كنده بر فماش *nèqch-kounèndèyé bèr qoumach*, نقش كنده بر فماش *nèqch-kounèndèyé qoumach*.

- GAUFRIER, s. m, انور نان پیری *embouré nan-pèzi*
 GAUFRURE, s f, روى فماش *nèqché roui goumach*
 GAULE, s. f., جوب بلند *tchoubé boulènd*
 GAUSSER (se), v pron, ريشكند کردن *rich-khènd kèrdèn*,
 استهزا کردن *èstèhza kèi dèn*
 GAUSSERIE, s f, ريشكندى *rich khèndi*, استهزا *èstèhza*,
 پر ت *istihza*
 GAZ, s m, ديكار روى *djouhèré âtech*, ا *bou*
khare rèqiq, پر ت *boukharî raqiq*, ديكار حقى *bou-*
khare khèfi, پر ت *boukharî khafî*, گاز *gaz*
 GAZE, s f, بى بندى *bèi èndjèk*, — ان fig, پى دى *pèi dè*
 GAZELLE, s f, دجيران *djèiran*, ا *ghezal*, پر ت *ghazal*
 GAZER, v a, با بى بندى *ba bèrèndjèk pou*
chandèn
 GAZETIER, s m., روزنامه نويس *rouz namè nèvis*
 GAZETTE, s f, روزنامه, *rouz namè*, — gazette de Paris,
 روزنامه پاریس *rouz namèyé paris*
 GAZEUX, EUSE, adj, كعدار *kèf-dar*, عار دار *ghaz dai*
 GAZON, s m., سبزى *sèbzè*, سبزه *sèbzè*
 GAZONNEMENT, s m., سبزى شدن *sèbzè choudèn*
 GAZONNER, v a, سبزى زار کردن *sèbzè-zar kèrdèn*
 GAZOUILLEMENT s m, مرمه مرغان *zènzèmèyé mourghan*,
 — en parlant d'un ruisseau, مرمه اب حارى *zènzè*
mèyé âbè djari
 GAZOUILLER, v n., مرمه کردن *chèfilidèn*, *zèm-*
zèmè kèrdèn, چاويدن *tchavidèn*
 GEAL, s. m., فوغلان *qouqlad*
 GEANT, E, s, کوه پيکر *kouh-pèikèr*

GÉHENNE, s f, a جهنم *djèhènnèm*

GEINDRE, v n, موبه کړس *nalè kèrdèn*, موبه کړس *mouyè kèrdèn*

GÉLATINE, s f, حوراك بلمدار *khouraké yèlèm-dar*, گله *gèlè*, هلمه *hèlmè*, هلام *houlam*

GÉLATINEUX, EUSE, adj, بلمى *yèlèm*

GELÉE, s f, بچ بندى *yèkh bèndi*, سرماى شديد *sèrmaî chèdid*, — de fruits, رب *roub*

GELER, v a., انبسته کړس *èmbèstè kèrdèn*, — en parlant des plantes, سرما moundjèmed *kerdèn*, — v n, بچ بسى *yèkh bèstèn*, بچ بچ *yèkh choudèn*, — gelé e, بچ کړه *yèkh-kèrdè*, — eau gelée, بچ کړه *abé yèkh kèrdè*

GÉFLINOTTE, s f, كيك صكرائى *kèphé sèhray*

GÉMINAUX, (les), s m pl, a حورا *djoouza*, pr t *djèvza*

GÉMIR, v n, باليدن *nalidèn*, بانه کړس *nalè kèrdèn*

GÉMISSEMENT, s m, بانه *nalè*, a. نوحه *noouhè*, pr t *nèvhè*

GÉMISSANT, e, adj, نالان *nalàn*

GEMME, adj sel gemme, نمك معدنى *nèmèké mè'èdèn*, — s f pierre précieuse, سنگ حواهر *sènguè djè-vahèr*

GÉNANT, ANTE, adj, زحمت افرا *sèqlèt-ènguiz*, زحمت افزا *zèhmèt-èfza*

GENCIVE, s f, کوسب دندان *gouchté dèndan*, a. لته *lècè*, pr t *licè*, pl لیا *lèça*, pr t *liça*, et ليات *lèçat*, pr t *liçat*

GENDARME, s m., فراس ديوان *fèrraché divan*, — cavalier, سوار نظام *sèvaré nèzam*

GENDARMER (se), v récip., بی جا حشمتاک شنس *bi-dja khèchmnak choudèn*

GENDARMERIE, s f., سوار نظام *souvaré nèzam*

GENDRE, s. m., داماد *damad*

GÈNE, s. f., torture, شکاکه *chèkèndjè*, pr t *chikèndjè*,
— situation pénible, رنج *rèndj*, a. بغلب *sèqlèt*, pr t
siqlèt, رجب *zèhmèt*, pr t. *zahmèt*

GÉNÉALOGIE, s f., a. سب نەسب *nècèb*, سبە سەکرە *chèdjèrèyè*
nècèb, p t. سەسلە نامە *sèlsèlè namè*

GÉNÉALOGIQUE, adj des 2 g, a. مەتلوق نە سب *moutè'èl*
lèqé bè-nècèb

GÉNÉALOGISTE, s m., a. سەبە نەساب *nèssab*

GÈNER, v a., رجب رسانیدن *èziyèt rəçanidèn*, رجب
zèhmèt dadèn, محکّم شدن *moukhèll choudèn*,
— gèné, e, رجب افتاده *bè-zèhmèt ouftadè*, — être
dans le besoin, احتیاج افتاده *bè-halèté èhtiadj*
ouftadè, گرفتار نمکدستی شده *guèrèstare tèng-dèsti*
choudè, a. محتاج *mouhtadj*

GÉNÉRAL, e, adj, a. عمومی *'oumoumı*, عام *'amm*, — en
général, généralement, عموماً *'oumoumèn*

GÉNÉRAL, s. m., سردار *sèr-dar*, حمرال *djènèral*, — les per
sans assimilent le grade de سرتمپ *sèrtıp*, à celui de
général

GÉNÉRALISSIME, s m., سردار کلّ *sèr-darè koull*

GÉNÉRALISER, v a., عمومی کردن *'oumoumı kèrdèn*

GÉNÉRALITÉ, s f., عمومیت *'oumoumıyèt*

GÉNÉRATEUR, TRICE, s., a. والد *valèd*, pr t *valèd*, مولّد
mouèllèd, pr t. *muèllid*

GÉNÉRATIF, *IVE*, *adj*, زایندە *zayèndè*

GÉNÉRATION, *s f.*, پوشت *poucht*, نژاد *nèjad*, *a.* تولید *toou-lid*, *pr t* *tèvlid*, ناسل *tènaçoul*, نسل *nèsl*, ذریعہ *zour-riyèt*, — de génération en génération. پیش *pidr*, پوشت *poucht* *èndèr poucht*, *a.* نسل بعد نسل *nèslèn bè'èd nèslèn*, *pr t* *nèslèn ba'd nèslèn*, — époque, *a.* عصر *'èsr*, *pr t* *'asr*

GÉNÉREUSEMENT, *adv.*, d'une manière noble, کیرمانه *kèr-manè*, به علوفه *bè 'oulouvvé hèmmèt*, — libéralement, دی *djèvan mèrdi*, به سخاوت *bè-sèkhavèt*.

GÉNÉREUX, *EUSE*, *adj* de nature noble, بلند همت *bou-lènd-hèmmèt*, *a.* علی همت *'àli hèmmèt*, *pr t.* *'àli-him-mèt*, — libéral, دی *djèvan-mèrd*, *a.* سکتی *sèkhi*, کریم *kèrim*.

GÉNÉRIQUE, *adj* des 2 g, *a.* حسی *djènsi*, *pr t.* *djinsi*, اسم حس *èsmé djèns* *pr t* *ismi djins*

GÉNÉROSITÉ, *s f* magnanimité, *a.* علوفه *'oulouvvé hèmmèt*, — libéralité, دی *djèvan-mèrdi*, *a.* سخاوت *sèkhavèt*

GENÈSE, *s. f.*, کتاب آفرینش جهان *kètabé àfèrinèché djè-han*, *a.* سفر یکنوی اسمکلوغ *sèfré tèkvîn-oul-mèkhlou-qat*, *pr t.* *sifri tèkvîn-ul-makhlouqat*

GENÊT, *s m.*, *a.* ریم *rètèm*

GENÈVRIER, *s. m.*, راسی *acèn* (vieux) در حب ارنج *dè-rèhhié èrdèdj*

GÉNIE, *s. m.* esprit ou démon qui accompagne l'homme depuis sa naissance jusqu'à sa mort, هم-ساد *hèm-sad*, *a.* حق *djènn*, *pr t.* *djinn*, *pl* حاق *djann*, — talent,

fèrhèng, a. *أسعدان عقل* *èstè'èdádè 'èql*, *عقل* 'èql, pr t. 'aql, *معرّف* mè'èrèfèt, pr t. *ma'rifèt*, — art a. *فئ* *fènn*, — militaire, *فئ هندسة حربته* *fènnè hèn-dècèyè hèrbiyè*, pr t. *fènni hèndècèi harbiyè*, — le génie d'une langue, *شيوه زبان* *chivèyè zèban*

GENIE, s. m. corps des ingénieurs, *مهندسی بطم* *mou-hèndècèiné nèzam*

GENIÈVRE, s. f. *آردج* *àrdèdj*, pr t. *àrdidj*

GÉNISSE, s. f. *ماده ناو بارائید* *madè-gavé nà-zayidè*, a. *عكله* 'èdjlet, pr t. 'idjlet, pl *عكل* 'èdjèl, pr t. 'idjèl

GÉNITAL, E, adj. *معلق به ناسل* *moutè'èllèqè bè-tèna-coul*, — parties génitales, a. *آلات ناسل* *àlatè tènaçoul*

GÉNITIF, s. m., a. *حز* *djèrr*, *اصافه* *èzafè*, pr t. *izafè*

GENOU, s. m. *زانو* *zanou*, — se mettre à genoux, *زانو اوftادن* *bè-zanou ouftadèn*

GENOUILLÈRE, s. f. *زانو پوس* *zanou pouch*

GENOUILLET, s. m. plante, a. *حاتم سليمان* *khatèmé soulèi-man*, pr t. *khatèmi solèiman*

GENRE, s. m., a. *جنس* *djèns*, pr t. *djins*, pl *احساس* *èdj-nas*, *نوع* *noou*, pr t. *nèv'*, pl *انواع* *ènva*, — le genre humain, a. *جنس آدم* *djènsè àdèm*, a. *نوع انسان* *bèni nou'é ènsan*, pr t. *bèni nèv'is insan*

GENS, s. f. pl., a. *ملل* *mèllèt*, pr t. *millèt*, pl *ملل* *mèlèt*, pr t. *melèt*, le droit des gens, a. *حقوقي ملل* *hougouqè mèlèt*, pr t. *hougouqi mèlèt*, — personnes, *مردم* *mèr-doum*, a. *حلق* *khalq*, pr t. *khalq*, — il y a certaines gens qui, *بعضی مردم هست که* *bè'èsi mèrdoum hèst-ké*, — en parlant de classes d'hommes on emploie les mots

a. اهل ارباب *èhl, èrbab*, — gens de lettres, ارباب علوم
èrbabé 'ouloum, pr t *èrbabi 'ouloum*, — de guerre,
 اهل حربه *èhlé djèng*, ارباب محاربة *èrbabé mouha-*
èbè, pr t *èrbabi mouharèbè*

GENTIANE, s f, حطباناى رومى *djèntianai roumi*

GENTIL, s m, ب پيرسب *bout-pèrèst*, pr t *pout-pèrèst*

GENTIL, ILLE, adj فشكى *qèchèng*, a. ظرفى *zèrif*, pr t
zarif

GENTILHOMMERIE, s f, نكبت رادكى *nèdjib zadègui*

GENTILLESSE, s f, سربى كارى *ckèrin kari*, a. ظرفى *zè-*
rafèt

GENTILLEMENT, adv, سربى كارى *bè chèrîn-kari*

GÉNUFLEXION, s f, زانو بر زمين نهادن *zanou bèr zèmin nè-*
hadèn

GÉODÉSIE, s f, a. علم المساحه *'èlm oul-mèçahèt*, pr t *ilm-*
ul mèçahat

GÉOGRAPHE, s m, اهل جغرافيا *èhlé djoughrafia*, pr t
èhli djoughrafia

GÉOGRAPHIE, s f, علم جغرافيا *djoughrafia*, جغرافيا *'èlmé*
djoughrafia, pr t *'ilmi djoughrafia*, — carte de géo-
 graphie, نقشه جغرافيا *nèqchèyé djoughrafia*

GÉOGRAPHIQUE, adj des 2 g, a. متعلق به جغرافيا *moutè'èl-*
lègé bè-djoughrafia

GEÔLE, s f, زندان *zèndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, pr t
zindan, haps-khanè.

GEÔLIER, s m, زندانبان *zèndan-ban*

GÉOLOGIE, s f, a. وصف الارض *vèsf-oul-èrz*, pr t *vèsf-*
ul-èrz.

GÉOMÈTRE, s. m, a. *مستاح mèssah, مهندس mouhèndès,*
pr t. *muhèndès*

GÉOMÉTRIE, a. *علم مساحة 'èlmé mèçahèt,* pr t. *'ilmi mè-
çahat.*

GÉOMÉTRIQUE, adj des 2 g, a. *معلق بعلم مساحة mou-
tè'èllègé bè-'èlmé mèçahèt*

GÉOMÉTRIQUEMENT, adv, *اروى علم مساحة èz roui 'èlmé
mèçahèt.*

GÉORGIE, s f, *گورجستان gourdjèstan,* pr t *gurdjistan*

GÉORGIEN, NE, adj et s, *گورجی gourdjî,* pr t *gurdjî*

GÉRANIUM, s. m, *گل شمعدان goulé chèm'-dan,* a. *اسرة الراعى èbrèt-our ra'î,* pr t *ibi èt-ur ra'î*

GÉRANT, E, s. et adj, *حاسبى dja nèchîn,* a. *نائب nayèb,*
pr t. *naïb*

GERBE, s f., *دسته گندم dèstèyé guèndoum,* a. *دنب دبمèt.*

GERBER, v a., *گندم را دسته بسته guèndoum-ra dèstè-
dèstè bèstèn*

GERCER, v a., *ترکانیدن tèrèkanidèn, — se gercer, ترکیدن
tèrèkidèn, ترکیدن شدن tèrèkidè choudèn, — gercé, e,
ترکیدن tèrèkidè, ترکیدن شده tèrèkidè-choudè*

GERÇURE, s. f., *ترک شکاف tèrèk, شکاف chèkaf*

GÉRER, v a., *نامبراب رتق و فتق rètq vè fètq kèrdèn,*
بستى بè-oumourat rècidèn

GERMAIN, AINE, adj *cousin germain, cousin issu de deux
frères, عموزاد èmou-zadè, issu de de deux sœurs, حله
زاد khâlè-zadè.*

GERMANIQUE, adj des 2 g, *نمىسى nèmsèvi*

GERME, s m., مائه نكه *mayèyé tokhm*, رخ نباتات *roukhé nèbatat*, — le germe de la division, مائه نكاه *mayèyé nèfaq*

GERMER, v n., رخ زنى نباتات *noumouv kèrdèn*, رخ زنى نباتات *roukh zèdèné nèbatat*, سر شدى نكه *sèbz choudèné tokhm*

GERMINATION, s f., رستنى, *rèstèni*, ou roustèni, ا. نب *nèbt*, نمو *noumouv*, pr t. *numuv*, نوب *noubout*

GÉSIER, s m., سىندان *sèng dan*, گىار *guèyay* (peu usité) a. حوصله *hooucèlè*, pr t *havcèlè*

GESTATION, s f, a. مدت حمل *mouddètè hèm*

GESTE, s m, a. اشاره *ècharè*, pr t *icharè*, — exprimer par le geste, اشاره فهمانى *bè ècharè fèhmanidèn*

GESTICULATION, s f, ا. وىس *hèrèkètè pa-ou-dèst*

GESTICULER, v n, اشاره *bè-ècharè hèrèkètè kèrdèn*, وىس *dèst* ou *pa zèdèn*

GESTION, s. f., كار پىدارى *kar-pèrdazi*, ا. اداره *èdarè* pr t *idarè*,

GIBECIÈRE, s f, شكار *toubreyé chèkar*

GIBELOTTE, s f, حورش خرگوش *khourèché khèr-gouch*.

GIBERNE, s. f., فشنگدان *fèchèng dan*

GIBET, s. m, دار *dar*, قىوق *qèpouq*, ا. دار الصلب *dar-ous sèlb*

GIBIER, s m. شكار *chèkar*, pr t. *chikiar*, ا. صيد *sèid*, pr t. *saïd*

GIBOYUEUX, EUSE, adj, پى شكار *pour-chèkar*

GIFLE, s. f V soufflet, coup du plat de la main.

GIFLER, v a., V souffleter

GIGANTESQUE, adj des 2 g , کوه پيکر *kouh-pèikèr*, نيو پيکر
diu-pèikèr

GIGOT, s. m., ران گوسفند *rané gousfènd*, ران *ran*

GIGOTTER, v n , پارا حساندن *pa-ia djoumbandèn*

GILET, s m., حليكه *djèlètke*

GILETIÈRE, s. f., حليكه دور *djèlètke-douc*

GINGEMBRE, s m., a. زنجبيل *zèndjèbil*, زنجبيل *zèndjèfil*

GIRAFE, s f , زراف *zèraf*, شيركاوليلك *choutour gav-pèlèng*,
a. زرافه *zèrafe*

GIROFLE, s. m clou de girofle, ميكه *mikhèk*

GIROFLÉE, s f , شب اسوي *chèb-boui*, شب اسوي *chèb-
èmboui*

GIROFLIER, s m., درخت ميكه *dèrèkhté mikhèk*

GIRON, s m , فاصله ار كمر برانو *facèlèyé èz kèmrèr bè zanou*,
— fig le giron de l'église, a حكرالتى الحق *hèdjir
oud-dîn-èl-haqq*

GIROUETTE, s. f , بادنيا *bad-nèma*, pr t. *badî-numa*, —
fig inconstant, a. ملتئمراج *moutèlèvvèn mèzadj*, pr t
mutèlèvvîn-mizadj

GISEMENT, s m , position des côtes de la mer, حاب لب
halètè lèbè dèria, — position des masses de miné
raux dans la terre, حاب معائن ريررمى *halètè mè'a-
dèn ziré zèmin*

GÎT (ci), در اسكا حواسنه اسب *dèr in-dja khabidè èst*,
— fig consiste, a. ميوط *mènout*, — tout git en cela,
همه ميوط اراوسب *kèmè mènout èz oust*

GÎTER, v n., حواسندن *khousfièn*, حواسندن *khabidèn*.

GLACANT, s, adj , بجهيد *yèkh-bènd*

- GLACE, s f eau gelée, بخ *yèkh*, — miroir, آینه *dîné*
- GLACER, v a, بخ کردن *yèkh kèrdèn*, موندجهمد کردن *moundjèmed kèrdèn*, — se glacer, بخ کردن *yèkh kèrdèn*,
 بخ شدن *yèkh choudèn*, موندجهمد شدن *moundjèmed choudèn*, — glacé, e, بخ شده *yèkh-bèstè*, بخ شده *yèkh-choudè*, a. موندجهمد *moundjèmed*, pr t. *mundjèmed*
- GLACIAL, ALE, adj, سرد بستن *bè chèddèt sèrd*, — mer glaciale, a. بخر موندجهمد *bèhré moundjèmed*, pr t. *mundjèmed*
- GLACIER, s m, بخر بستی *bèstèni saz*
- GLACIÈRE, s f, بخ جال *yèkh tchal*
- GLAÇON, s m, بخ پارچه *partchèyé yèkh*, بکته *tèkèyé yèkh*
- GLADIATEUR, s m, کمر پهلوان *kouchti guir*, پهلوان *pèhlèvan*, pr t. *pèhluvan*
- GLAIEUL, s m, plante, ربف آبی *zèmbèqé dâi*
- GLAIRE, s f, a. بلغم *bèlqhèm*
- GLAIREUX, EUSE, adj, a. بلغمی *bèlqhèmi*
- GLAISE, s et adj, رد, گله *guélé zèrd*, سلک *chèlk*
- GLAIVE, s m, شمشیر *chèmchir*, a. سيف *sèf*
- GLANAGE, s m, حصد حبی *khouchè-tchini*
- GLAND, s m., fruit du chêne, بلوط *bèlout*, — ornement, منگوله *mèngoulè*
- GLANDE, s f, نسل *douchboul*, a. غده *ghoudèd*, pl عدد *ghoudèd*
- GLANDÉE, s. f, بلوط حبی *bèlout ichini*
- GLANDULEUX, EUSE, adj, دوشلبولدار *douchboul-dar*, a. نولغدد *zoul-ghoudèd*, pr t. *zèvi-ul-ghoudèd*

GLANE, s. f., نَسْدَة dèstèyé guèndoum

GLANER, v. a., حَوْشَة جَمِي كَرْدَن khouchè-tchini kèrdèn.

GLANEUR, EUSE, s., حَوْشَة جَمِي khouchè tchîn

GLAPIR, v. n., زَوَزَة كَرْدَن zouzè kèrdèn, زَبُونَة zènouyè kèrdèn, مَوْنَة mouyè kèrdèn

GLAPISSANT, E, adj., زَوَزَة کُوان zouzè kounan

GLAPISSEMENT, s. m., زَوَزَة مَوْنَة mouyè

GLAS, s. m., صَدَاي نَاقُوس sèdai naqoucé 'èza

GLÈBE, s. f., زَمِي zèmin, اَرْض èrz, pr t arz

GLISSADE, s. f., لَز liz

GLISSANT, E, adj., لَز liz.

GLISSEMENT, s. m., لَزِش lizèch, پَا لَزِش lizèché pa

GLISSER, v. n., لَز كَرْدَن lizidèn, لَز حَوْرَن liz khourèn, - fig se glisser, حَوْدِرَا رَسَانِدَن khoud-ra rèsanidèn, حَوْدِرَا تَپَانِدَن khoud-ra tèpandèn

GLISSEUR, s. m., لَز كُنْدَة lizèndè, لَز کُونَنْدَة liz kounèndè.

GLOBE, s. m., a. كُرَة kourè, — globe terrestre, زَمِي کُورَیَ zèmin, کُورَیَ èrz, pr t kurèi èrz, — objet en forme de globe, اَحْبَاب houbab, کُرَة kourè

GLOBULE, s. m., a. اَحْبَاب houbab, pl حَب houbèb

GLOIRE, s. f., نَم nam, نَم و نَم nam-ou-nèng, اَعَز 'èz, pr t. 'izz, عَز 'èzzèt, pr t. 'izzèt, اَفْئِکْهَار èftèkhar, pr t. èftèkhar, — grandeur, شَکْوè chèkouh, a. عَظَمَة 'èzèmet, pr t. 'azamèt, حَلَال djèlalèt, دَجَلَال djèlal.

GLORIEUSEMENT, adv., شَکْوè بَا ba-chèkouh, اَفْئِکْهَار èftèkhar

GLORIEUX, EUSE, adj, با فزو کوکبه *ba-èftèkhar*, با فزو کوکبه *ba-fèrr-ou-kooukèbè*, a. دجله *djèlil*, غرّاء *ghourra*.

GLORIFICATION, s f., élévation à la gloire éternelle, a. سعاد سرمدي *sè'adètè sèrmèdi*, pr t *sè'adètè sèrmèdi*, سعاد ابدی *sè'adètè èbèdi*, pr t. *sè'adètè èbèdi*, — action de glorifier, a. تمکد *tèmdjîd*

GLORIFIER, v a., تمکد کرن *tèmdjîd kèrdèn*, — se glorifier, تکر کرن *tèkhr kèrdèn*, — glorifié, e, تمکد شد *tèmdjîd-kèrdè-choudè*

GLORIOLE, s f, a. غرور *ghourou*

GLOSE, s f, a. شرح *chèrh*, تفسير *tèfsir*, حاسه *hachè*

GLOSER, v a., شرح کرن *chèrh kèrdèn*

GLOSEUR, EUSE, s, عى حو *'èib djou*, حرفکر *hèrf-guir*, a. لایم *layèm*, لایم *tè'an*

GLOSSAIRE, s. m, a. لعب الفاظ عبر مانيس *loughètè èlfazè ghèiré mè'nous*, لعب الفاظ عاميه *loughètè èlfazè ghamèzè*

GLOSSATEUR, s m, a. معسر *moufèssèr*, pr t *mufèssir*

GLOTTE, s f, a. ممر نيس *mèmèrré nèfès*, a. عصى *ghoul-sèmd*, pr t *ghoulsamè*

GLOUGLOU, s m, a. قلقل *goulqoul*

GLOUSSEMENT, s m, اوعوع موع *qoughoughé mourgh*

GLOUSSER, v n, صدا کرن موع *sèda kèrdènè mourgh*, اوعوع کرن *qouqough kèrdèn*

GLOUTON, NE, s. et adj, شکم حوار, *chèkèm-kharè*, شکم بند *chèkèm-bèndè*

GLOUTONNERIE, s. f., شکم حوارگى *chèkèm-kharègu*.

GLU, s m, a. دبن *dèbèn*, دغ *dèbq*, لراى *lèzaq*

GLUANT, *E*, adj, چسپنده *tchèspèndè*, *a*. لریف *lèsiq*

GLUAU, *s m.*, خوب لراقدار *tchoubé lèzaq-dar*

GLUER, *v a.*, لریف کردن *tchèspan kèrdèn*, لریف کردن *lèsiq kèrdèn*

GLUTINEUX, *EUSE*, adj, چسبان *tchèspan*

GOBELET, *s. m.*, پیاله *pialè*, اسکان *èstèkan*, *a*. طاس *tas*,

— servant aux escamoteurs, حقّه *hoqqè*, pr *t houqqa*

GOBE-MOUCHES, *s. m.* oiseau qui se nourrit de mouches,

مرع متسکور *mourghé mèguès khour*, — fig homme crédule, زود ناور *zoud-havèr*

GOBER, *v a.*, فرو بردن *fourou bourdèn*, بلعیدن *bèl'idèn*

GOBERGER (se), رسیدن کردن *rich-khènd kèrdèn* —

prendre ses aises, راحت شدن *rahèt choudèn*

GODAILLER, *v n*, حلی سراب خوردن *khèlè chérab khourdèn*

GODELUREAU, *s m.*, جوان ناریده *djèvané na-zèndè*

GODET, *s. m.*, حلم *djam*, پیاله *pialè*, *a*. قدّه *qèdèh*, pr *t qadèh*.

GODICHE, *s et adj.*, *a*. احمق *èhmèq*, pr *t. ahmaq*

GOËLAND, *s m.*, مرع دریاوی *mourghé dèriayi*, *a*. حقله *djouqèlè*

GOËLETTE, *s f.*, کشمی دو نرکی *kèchtiï dou-dèrèki*

GOGO (*à*), adv, فراوان *fèravan*, انبوه *èmbouh*

GOGUENARD, *E*, adj., بشعید مانند *rich-khènd-manènd*

GOGUENARDER, *v n.*, بشعید کردن *rich-khènd kèrdèn*.

GOGUENARDERIE, *s f.*, بیشعیدی *rich-khèndi*.

GOGUETTES, *s. f. pl.* propos joyeux, حرف شادی آمیز *hèrfé chadi-àmiz*.

GOINFRE, s m, حورندۀ سيار *bèciar-khour*, حورندۀ سيار *khourèndèyé bèciar*

GOINFRIERIE, s f, سيار حوري *bèciar-khour*

GOÏTRE, s m, حدرۀ سلعۀ *tchèkhèch*, a. سلعۀ *sèl'e*, حدرۀ *dyèdrè*

GOÏTREUX, EUSE, adj, حاكسدار *tchèkhèch-dar*

GOLFE, s. m., دهنۀ حلب *dèhènt*, a. حلب *khèlîdj*, pr t. *khalîdj*, pl حلب *khoulèdj*

GOMME, s f, a صمغ *sèmgh*, pr t *samgh*, — arabique, صمغ عربي *sèmghé 'èi'èbi*, pr t *samghî 'arabi*

GOMME GUTTE, s f, a راتن *ratin*

GOMMER, v a., بصمغ اندونى *bè sèmgh èndoudèn*

GOMMEUX, EUSE, adj, صمغدار *sèmgh dar*

GOMMIER, s m, درخت صمغدار *dèrekhtè sèmgh-dar*

GOND, s m, a رز *rèzè*

GONDOLE, s f, زورق *zoourèq*

GONDOLIER, s m, زورقچى *zoouri èqtchi*

GONFLEMENT, s. m, آماس *âmas*, a. ورم *vèrèm*, نفع *nèfèkh* pr t *nafakh*

GONFLER, v. a., پىر ار باد كړدى *pour èz bad kèrdèn*, v n., باد كړدى *bad kèrdèn*, نفع كړدى *nèfèkh kèrdèn*, — gonflé, e, باد كړدۀ *bad kèrdè*, پىر ار باد شدة *pour-èz-bad choudè*, آماس كړدۀ *âmas-kèrde*, — d'orgueil, a. معرور *mèghrour*, pr t *maghrour*

GORGE, s. f., گلو *guèlou*, — il l'a pris par la gorge, گلپشړ! *guèlouï-èch-ra guèrèst*, — le sein d'une femme, سينۀ *sind*, پستان *pèstan*, — passage entre des montagnes, دژۀ *dèrrè*

GORGÉE, s f, a حرجه *dyour'è*, a. نعه *nèghbè*, pr t *na-ghèbè*, pl نع *noughèb*

GORGEE, v a, سيار حورانيدن *bèciar khouranidèn*, — se gorger, سيار حوردن *bèciar khourdèn*, — gorgé, e, تا بکلو حوردن *ta bè-guèlou khourdè*

GOSIER, s m, گلو *guèlou*, a حلو *hèlq*, pr t *houlq*, pl حلیم *houlqoum*.

GOTHIQUE, adj des 2 g, تاتاری *tatarı*

GOUDRON, s m, کیران *kètran*, کیران *kètran*

GOUDRONNER, v a, کیران مالیدن *kètran malidèn*

GOUFFRE, s m, گرداب *guèrd ab*, pr t *guird ab*, a ورطه *vèrtè*, pr t *varta*

GOUJAT, s m, آدم نسب *adèmé pèst*

GOUJON, s m petit poisson blanc, ماهی ریزه سید *mahn rize sèfid*, — cheville de fer, میخ آهنی *mikhé àhènn*

GOULET, s m, a اکول *èkoul*, pr t *èkioul*

GOULOT, s m, کلوی سینه *guèlou chichè*

GOULETTE, s f, راه آب کوچک *rahé àbè koutchèk*

GOULU E, adj, سيار حور *bèciar khour*

GOULUMENT, adv, نسیم حوارکی *bè chèkèm kharègui*

GOUPILLE, s f, میخ کوچک *mikhé koutchèk*

GOUPILLON, s m, آب پاش *àb pach*, a مرش *mèrèch*

GOURDE, s f, کدوی آنکوری *kèdou àb khouri*

GOURDIN, s m, چوب کلب *tchoubé koulouft*

GOURGANDINE, s f, حیده *dyèndè*, a فکده *qèhbè* pr t *qahba*

- GOURMADE, s f, صرنة مسب *zèrbèyé moucht*
- GOURMAND, e, adj, سكم پېسب *chèkèm-pèrèst*
- GOURMANDER, v a, نكوهش سرریش كردن, *sèr zènèch kèrdèn*, نكوهش كردن *nèkouhèch kèrdèn*
- GOURMANDISE, s f, سكم پېسبى *chèkèm pèrèsti*
- GOURME, s f maladie des chevaux, كو *kètoou*, pr t. *kètèv*, — fausse, gourme, مغو *mènqoou*, pr t *manqèv*
- GOURMET, s m, سرانسپاس *chèrab chènas*
- GOURMETTE, s f, داکتر دهنه *zèndjiré dèhènè*
- GOUSSE, s f, دانè, — gourse d'ail, سر *danèyé sir*, — enveloppe qui couvre certaines graines پوسب *poust*
- GOÛT, s m un des cinq sens, a دانعه *zaigè*, pr t *zaiga*, دانعه *gouvveyé zaigè*, — saveur, مزه *mèzè*, a طعم *tè'èm*, pr t *ta'am*, — inclination, a ميل *mèil*, هوس *hèvès*, — il a du goût pour elle, باو ميل دارد *bè ou mèil danèd*, — plaisir, a حظ *hèzz*, pr t *hazz*, — prendre goût, حظ كردن *hèzz kèrdèn*, — finesse de jugement, a سليقه *sèliqe*, pr t *saliqua*, مزاج *mèzadj*, pr t *mizadj*, — selon son goût, موافق سليقه او *mou-vafèqè sèliqèyé ou*
- GOÛTER, v a essayer le goût, دانعه *tchèchidèn*, باو مزه *bè zaigè soupourdèn*, — au fig essayer, éprouver, تدرجربه كردن *tèdjroubè kèrdèn*, — approuver, پېسنديدن *pècèndidèn*, پېسند كردن *pècènd kèrdèn*, قبول كردن *qèboul kèrdèn*
- GOÛTER, s m, حاسب *tchachi*

GOUTTE, s f, حكة *tchèkè*, a قطرة *qètrè*, pr t *qatra*, pl
 قطرات *qètèrat*, pr t *qatarat*

GOUTTE, s f maladie, a نقرس *nèqrès*, pr t *nqris*,
 وجع المفاصل *vèdjè' oul mèfacèl*, pr t *vèdja' ul*
mèfacil

GOUTTIÈRE, s f, نافدان *nav dan*

GOUVERNAIL, s m, سگان کسی *soukkané kècht*

GOUVERNANTS, s m pl, حکمداران *heukm daran*, pr t
hukum daran

GOUVERNANTE, s f, بانوی حکمران *banoui heukm ran*, —
 la femme du gouverneur, زن حاکم *zèné hakèm*, —
 femme qui soigne les enfants, t p لا لا *lala*

GOUVERNEMENT, s m, a دول *dooulèt*, pr t *dèvlèt*, —
 le gouvernement français, دول فرانسه *dooulété francè*,
 — d'une province, a حکومت *houkougèt*, pr t *hu*
kiougèt

GOUVERNER, v a, حکمرانی کردن *heukm rani kèrdèn*,
 حکومت کردن *houkougèt kèrdèn*, — avoir la conduite
 de quelque chose, مناسب کردن *moubachèrèt kèrdèn*,
 — faire l'éducation, تربیت دادن *tèrbiyèt dadèn*

GOUVERNEUR, s m, a حاکم *hakèm*, والی *vali*, — qui a
 soin de l'éducation d'un jeune homme, t p لا لا *lala*, a
 مرتب *mourèbbèb*, pr t *murèbbib*

GRABAT, s m, بسرند *bèstèré bèd*

GRABUGE, s m, سبیر *sètiz*, سبیره *sètizè*, t p عوا *ghoou*
gha, pr t *ghavgha*

GRÂCE, s f faveur, a العاف *èltèfat*, pr t *iltifat*, لطف
loutf, کرم *kèrèm*, عافی *'ènayèt*, pr t *'mayèt*, — par

don, a عفو 'èfv, pr t 'af', گدسب gouzècht, — remerciement, a سکر choukr, pr t vulg chukur, سکرگرتèchèkkour, — rendre grâce, سکرگرتèchèkkour kèrdèn, — faire grâce, گدسب کرتس gouzècht kèrdèn, — bonnes grâces, a العفاب èltèfat, pr t iltifat, — il est dans ses bonnes grâces, العفاب ناو دارد èltèfat bè-ou darèd, مطهر العفاب او اسب mèzhèré èltèfaté oust, — de grâce, العفاب بفرماید èltèfat bè fèrmayèd, — grâce à Dieu, سکر خدا choukr khouda, a الحمد لله èl hèmdu lèllah, pr t èl hèmdu lillah, — par grâce, العفاب اری ez roui èltèfat, a لطفعا و کرما loutfèn vè kèrèmèn

GRACIABLE, adj des 2 g, عفو پذیر 'èfv pèzir

GRACIEUSEMENT, adv, بدلمواری bè dèl nèvazi, العفاب bè èltèfat

GRACIEUX, EUSE, adj qui a de la grâce, حوس اطوار khoch ètvar, حوس آید khoch àyènd, a طریف zèrif, مطبوع mètbou', — poli, doux, a مودت mou'èddèb

GRACIEUSETÉ, s f, a ملاطع moulatèfèt

GRADATION, s f, a بدرج tèdrıdj, بدرج tèdèrroudj, — par gradation, بدرج bè tèdrıdj, درجه بدرج dèrèdjè bè-dèrèdjè

GRADE, s m, درجه djah, t p پادè payè, a رتبه routbè, مرتبه mèrtèbè, pl مراتب mèratèb, pr t mèratib

GRADIN, s m, a طبعه tèbèqè, pr t tabaqa

GRADUATION, s f, بکس بکس bèkhch bèkhch, تقسیم tèqsimé bè dèrèdjè

GRADUEL, LE, adj درجه درجه *dèrèdjè dèrèdjè*

GRADUELLEMENT, adv , بدرجہ *bè tèdrudj*

GRADUÉ, E, adj , ناکش پاکس *bèkhch bèkhch.*

GRADUER, V A , درجات کسدن *dèrèdjat kèchidèn*, درجه

درجه *dèrèdjè bè dèrèdjè tèqsım kèrdèn*

GRAILLON, S M , س مائدہ حوراک *pès mandèyé khourak*

GRAIN, S M , دانہ *danè*, ا *hèbbè*, pr t *habbè*, pl

houbbat et حببات *houboubat*, — un grain de

blé, دانہ کدم *danèyé guèndoum*, — en général, علہ

ghèllè, a حطہ *hèntè*, pr t *hinta*

GRAINE, S F , تھم *tokhm*, pr t *tokhoum*, دانہ *danè*, a

بزر *bèzr*, pl بزورات *bèzourat*, ou bouzourat

GRAISSAGE, S M , روغن مالی *rooughèn malı*, ا دھسی

tèdhn

GRAISSE, S F , تھربی *tchèrbı*, ا *pıh*, ا *chèhm*

GRAISSER, V A , تھرب کردن *tchèrb kèrdèn*, ا *pıh*

malidèn

GRAISSEUX, EUSE, adj , تھرب *tchèrb*, ا *bè pıh*

áloudè

GRAMINÉE S et adj , ار حیس کدم *èz djènsé guèndoum*

GRAMMAIRE, S F , ا *sèrf*, pr t *sarf*, علم صرف *'èlmé*

sèrf, pr t *'ilmi sarf*, — la grammaire et la syntaxe,

صرف و نحو *sèrf ou nèhv*, pr t *sarf u nahv*

GRAMMAIRIEN, S M , قواعد صرف *danèndèyé qè-*

va'èdé sèrf, ارباب علم صرف *èrbabé 'èlmé sèrf*, ا صرفتی

sèrfı, pr t. *sarfı*, pl صرفین *sèrfıyoun*, pr t *sarfıyoun*

GRAMMATICAL, E, adj , موافق قواعد علم صرف *mouafèqé*

qèva'èdé 'èlmé sèrf

GRAMMATICALEMENT, adv , اَر روى فواعد علم صرف , *èz rouf qèva'èdé 'èlmé sèrf*

GRAND, E, adj , بزرگ *bouzourg*, کلان *kèlan*, a. کبر *kèbir*, — élevé de taille, بلند قد *boulènd qèdd*, — le grand monde, a. نودجهبا *noudjèba*, بزرگان *bouzourgan*, — le grand seigneur, سلطان روم *soultané roum*, — faire le grand, شخص فرحى *ièchèkhkhous fouroukhien*, — Dieu est grand, خدا بزرگ است *khouda bouzourg èst*, — les grands, بزرگان *bouzourgan*, a. اعیان *è'èyan*, pr t *a'ian*, — à la grande, بزرگوارى *bè bouzourgvari*, بزرگان *bouzourganè*

GRAND CONSEIL, s m , V Conseil

GRAND MÈRE, s f , مادر بزرگ *madèré bouzourg*, نای مادری *mai madèri*, a. جدّه *djèddè*

GRAND ONCLE, s m , عم بزرگ *'èmmé bouzourg*, a. عم کبر *'èmmé kèbir*, pr t *'oummi kèbir*

GRAND OEUVRE, s m , کیمیاگری *kèmia guèri*, a. کیمیا *kumia*

GRAND PÈRE, s m , پدر بزرگ *pèdèré bouzourg*, نای *na*, a. جد *djèdd*

GRAND'RUE, s f , کوچه بزرگ *koutchèyé bouzourg*

GRANDMENT, adv بزرگان *bouzourganè*, با حلال *ba djèlal*, — beaucoup, خیلی *khèli*, بسیار *bèciar*

GRANDEUR, s f , بزرگى *bouzourgui*, a. عظمى *'èzèmmèt*, pr t *'azamèt*, — d'âme, a. علوّ قمت *'oulouvvé hèmmèt*, pr t *'uluvvé hūmmèt*, کرامت *kèramèt*, — mesure, اندازه *èn dazè*, a. مقدار *mèqdar*, pr t *mīqdar*, — élévation, بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'* pr t *urtifa*, —

- puissance, a حلال *djèlal*, عظم *'èzèmèt*, pr t *'azamèt*.
- GRANDIOSE, adj des 2 g , با سکو *ba chèkouh*, با دند *ba-dèbdèbè*, با کتر و فتر *ba kèrr ou fèrr*, با احساس *ba èh-tècham*
- GRANDIR, v n , برک سدن *bouzourg choudèn*, رسد کرن *rouchd kèrdèn*, — grandi, e, سده برک *bouzourg-choudè*, رسد کرده *rouchd kèrdè*
- GRANGE, s f , انبار عل *èmbaré ghèllè*
- GRANIT, s m , سیک حارا *sènguè khara*
- GRAPPE, s f , حوسه *khouchè*, — une grappe de raisin, انکور *yèk khouchèyé èngour*
- GRAPPILLON, s m , حوسه کوحک *khouchèyé koutchèk*
- GRAPPIN, s m , حنک *tchènguèk*
- GRAS, ASSE, adj , فربه *fèrbèh*, حاع *tchagh*
- GRAS, s m , حرپی *tchèrbi*, پنه *pih*, a سکم *chèhm*, pr t *chahm*
- GRAS DOUBLE, s m , سکبه *chèkèmbè*
- GRASSEMENT, adv , حلی *khèli*, بسمار *bèciar*, فراوان *fèravan*
- GRASSEYEMENT, s m , a بلعط حلی *tèlèffouzé hèlqi*, pr t *telaffuzi halqi*
- GRASSEYER, v n , ار حلف بلعط کرن *èz hèlq tèlèffouz kèrdèn*
- GRASSOUILLET, TE, adj V Grasset
- GRATIFICATION, s f , نکسس *bèkhchèch*, pr t *bakhchich*, a انعام *èn'am*, pr t *in'am*, احسان *èhsan*, pr t *ihsan*, — en Persan, en parlant d'un apprenti qu'on gratifie, درسارانی *chaguèrdanè*, درستان *dèrèstan*, درسارانی *dèrèstaran*, (ces deux derniers mots son inusités)

GRATIFIER, v a, بکسندن *bèkchidèn*, انعام دادن *èn'am dadèn* — gratifié, e, انعام کردنه *èn'am guèrèfè*, مظهر
 انعام سدس *mèzhèré èn'am choudè*

GRATIS, adv V Gratuitement

GRATITUDE, s f, سپاس *sèpas*, نعمت سیاسی *nè'èmet chènaci*, — de la gratitude, داسپی *sèpas dachtèn*,
 ممت داسپی *mènnèt dachtèn*

GRATTELLE, s f, حارس *kharèch*

GRATTEB, v a, خاریدن *kharidèn*, خراسدن *khèrachidèn*,
 — ratisser, تراسدن *tèrachidèn*, — la terre, کاویدن
kavidèn, — se gratter, خاریدن *kharidèn*

GRATTOIR, s m, گزلهک *guèzlèk*, pr t *kèzlèk*, a مکک *mè-hekk*, pr t *mahakk*

GRATUIT, e, adj qui ne coûte rien, رایگان *raigan*, a مع
mouft, pr t *muft*

GRATUITÉ, s f, رایگان *raigan*

GRATUITEMENT, adv, رایگان *raigan*, a مع *mouft*, pr t
muft, — fig sans fondement, بی سبب *bı sèbèb*, بی جا
bı dja, a عب *'èbès*

GRAVE, adj des 2 g pesant, سنگینی *sènguin*, گراں *guè-ran*, a
 عمل *sèqıl*, pr t *saqıl*, — important, a مهم *mouhèmm*,
 pr t *muhimm*, — sérieux, با وقار *ba vèqar*
 با تمکین *ba tèmkın*

GRAVELEUX, EUSE, adj, رنکدار *rig dar*, رنکناک *rig nak*

GRAVELLE, s f, رنک *rig*

GRAVEMENT, adv, سنگینی *sènguin*, بسنگینی *bè sènguinı*,
 با وقار *ba vèqar*, — dangereusement, خطرناک *khètèr-nak*,
 بطور خطرناک *bè toouı é khètèrnak*

GRAVER, v a, کندن *kèndèn*, حَک کردن *hèkk kèrdèn*, —
gravé, e, کیده *kèndè*, a محکوک *mèhkouk*, pr t
mahkiouk

GRAVEUR, s m, مهر کی *meuhr kèn*, a حاک *hèkkak*, pr t
hakkiak

GRAVIER, s m, ریختن درسب *rigué droucht*

GRAVIR, v a, بالا رفتن *bala rèftèn*

GRAVITATION, s f, میل احرام بهمدنکر *mèilè èdgram bè*
hèm diguèr

GRAVITÉ, s f pesanteur, سنگینی *sènguini*, — qualité
d'une personne grave, a وفار *vèqar*, — importance, a.
حسام *djècamèt*, عظم *'èzèmet*, pr t *'azamèt*

GRAVITER, v n, مانل نمکر بودن *mayèl bè mèrkèz boudèn*

GRAVURE, s f art, کاری کیده *kèndè kari*, a حکاکی
hèkkaki, — objet, کار حکاکی *karé hèkkaki*, — dessin,
نقش *nèqch*, a صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pr t *tasvir*

GRÉ, s m, a احبار *èkhtian*, pr t *ikhtiar*, رضا *rèza*,
pr t *riza* — il y est allé de son gré, باحبا خود *bè èkhtiaré khoud* *ôn dja rèftè èst*, —
de bon gré, باحبا خود *bè èkhtiaré khoud*, — bon
gré malgré, خواه و خوا *khah ou nè khah*, a. طوعا و کرها
toou'èn vè kèrhèn, pr t *tav'èn vè kèrhèn*, — savoir
gré, راضی بودن *mèmnoun boudèn*, رازی *razi*
boudèn

GREC, QUE, adj, moderne, روم *roum*, — ancien, یونانی
younani

GRÈCE, s f, یونانستان *younanèstan*, pr t *youna*
nistan

- GRÉEMENT, s m, اسباب کشتی *èsbabé kèchtî*.
- GRÉER, v a, بدارك اسباب کشتی دیدن *tèdaréké èsbabé kèchtî دیدن*
- GREFFE, s f, پیوند *pèivènd*, — dépôt des registres, s m., دفتر خانه *dèftèr khanè*
- GREFFER, v a, پیوند کردن *pèivènd kèrdèn*
- GREFFIER, s m, a, كاتب محکمه *katèbé mèhkèchè*
- GREFFOIR, s m, حافی پیوندی *tchaqoui pèivèndî*
- GRÉGE, adj et s, ابرسم از پله کسیده, *èbrichoum èz pilè kèchadè*
- GRÉGEAIS, s m, آس بر آب سوزان *âtèché bèr àb souzan*
- GRÊLE, adj des 2 g, mince, نازك *barîk*, a, رقیق *rèqiq*
- GRÊLE, s f pluie gelée, نكر *tèguèrk*
- GRÊLER, v imp, نازیدن *tèguèrk àmèdèn*, ou باریدن *baridèn*
- GRÊLON, s m, نكر درس *tèguèrké droucht*
- GRELOT, s m., زنگ *zèng*
- GRELOTTER, v n, از سرما لرزیدن *èz sèrma lèrzidèn*
- GRENADE, s f, انار *ènar*, نار, a, رومان *roumman*, — bou let, حصاره دسی *khoumparèyé dèstî*
- GRENADIER, s m, درحب انار *dèrèkhté ènar*
- GRENAILLE, s f, t p, صاحمه *satchmè*
- GRENAT, s m, سیلان *sèilan*
- GRENER, v n, دانه دادن *tokhm dadèn*, دان *danè*
- GRÈNETERIE, s f, دكم فروشی *tokhm fèrouchi*
- GRÈNETIER, ère, s, دكم فروش *danè fèrouch*, دكم فروش *tokhm fèrouch*

- GRENIER**, s m , انبار *èmbar*
GRENOUILLE, s f , عوك *ghouk*, ورع *vèzègh*
GRENOUILLÈRE, s f , معدى ورع *mè'èdèné vèzègh*
GRENOUILLET, s m plante, حاتم سليمان *khatèmé soulè-man*, pr t *khatèmi solèiman*
GRENU, e, adj , بر دانه *pour danè*
GRÈS, s m , سنگ *sèng*
GRÉSIL, s m , نكر ربه *tèguèrké rizè*
GRÉSILLEMENT, s m , نكر بارىدىكى *barèndèguin tè guèrké rizè*
GRÉSILLER, v n , نكر بارىدى *baridèné tèguèrké rizè*
GRÈVE, s f , ريگستان *riguèstan*
GREVER, v a léser, صر رى *zèrèr zèdèn*, — charger, ac
 cabler, ياد كرىدى *ziad kèrdèn*, سىگىنى كرىدى *sènguïn kèrdèn*
GRIBOUILLAGE, s m , خط بد *khètté bèd*
GRIEF, ÈVE, adj , بزرگ *bouzourg*, ا. كبر *kèbir*
GRIEF, s m dommage, زيان *zian*, a صر *zèrèr*, pr t *za rar*, — plainte, a سكاپ *chèkayèt*, pr t *chikayèt*
GRIÈVEMENT, adv , سىگىنى *sèkht*, حلى *khèli*, سىگىنى *bè chèddèt*
GRIÈVETÉ, s f , a سىگىنى *chèddèt*, pr t *chiddèt*, حسامى *dyècamèt*
GRIFFADE, s f , صر پىكە *zèi bé pèndje*
GRIFFE, s f , حىگى *tchèng*, حىگال *tchèngal*, a محلب *mèkhlèb*, pr t *mikhlèb*
GRIFFER, v a., حىگى رىدى *tchèng zèdèn*, بىگىنى كرىدى *bè tchèng guèrètèn*.

- GRIFFON, s m, a عبقا 'ounqa, pr t 'anqa
 GRIFFONNAGE, دد خطّ پدخند khètté pitchidè, دد خطّ
 béd khètt
 GRIFFONNER, v a, دد خطّ نوسن béd khètt nèvèchtèn,
 کاعد سياه کاردن kaghèz siah kèrdèn
 GRIGNOTER, v a, آهسته آهسته خوردن àhèstè àhèstè djè-
 vidèn
 GRIL, s m, دد سیکه دار, سیکه فرنگی
 sikhé frèngui
 GRILIADÉ, s f, کوسب درسه gouchté bèrèchtè
 GRILLAGE, s m, سیکه chébèkè
 GRILLE, s f, a سیکه chébèkè, علیکی ghèlbèkèn
 GRILLER, v a, درسه کردن bèrèchtè kèrdèn, — entourer
 de grilles, سیکه دسني chébèkè bèstèn
 GRILLON, s m, دد حره زندجره zèndjèrè
 GRIMACE, s f, کج دهانی kèdj dèham, — faire la gri-
 mace, کج دهانی کردن kèdj dèham kèrdèn
 GRIMACIER, iÈRE, s, کج دهان kèdj koun
 GRIMOIRE, s m, کتاب افسونه kètabé èfsounè
 GRIMPANT, E, adj, دد بالا bala roou
 GRIMPER, v n, V gravir
 GRINCEMENT, s m, صدای دهمردن دندان sèdar bè hèm zè
 dènè dèndan, ou بهم مالیدن دندان bè-hèm malidèn é
 dèndan
 GRINCER, v n, بهم مالیدن dèndan bè-hèm ma-
 lidèn
 GRIOTTE, s f, آلوالو Alou balou
 GRIPPE, s f, سرما خوردگی sèrma khourdegui, ا رکسم

- zoukam*, pr t *züksam*, نزل نزلè, — prendre en grippe,
 بى زار شدن *bi zar choudèn*, كینه داسى *kinè dachtàn*
 GRIS, E, adj, رىڭى *khakèstèr-rèng*, رىڭى
 رىڭى *rèngué khakèstèr*, — ivre, مېست *mèst*, a
 مېكھمور *mèkhmour*, pr t *makhmour*
 GRISÂTRE, adj des 2 g, مائل رىڭى *mayèl bè*
rèngué khakèstèr
 GRISER, v a, مېست كېرىش *mèst kèrdèn*, — se griser, مېست
 شدن *mèst choudèn*
 GRISSETTE, s f, زېنې بى پېردە *zèné bi pèrdè*
 GRISONNER, v n, سەفەد شدن موى *sèfid choudèné moui*
 GRIVE, s f, سار *sar*
 GRIVÉLÉ, E, adj, رىڭى سەفەد آمىكخە *rèngué khakèstèr ba rèngué sèfid àmikhtë*
 GRIVOIS, E, adj, سەردەمە *sèré dèmagh*
 GROGNARD, E, adj et s, زىرە لېب هەرف زەن *ziré lèb hèrf zèn*
 GROGNEMENT, s m, سەدائى ھوك *sèdar khouk*
 GROGNER, v n, سەدا كېرىش ھوك *sèda kèrdèné khouk*, —
 fig murmurer, زىرە لېب هەرف زەدەن *ziré lèb hèrf zèdèn*
 GROGNEUR, EUSE, adj et s V grognard
 GROIN, s m, پوزە كۆر *pouzèyé gouraz*
 GROMMELER, v n, زىرە لېب هەرف زەدەن *ziré lèb hèrf-zèdèn*
 GRONDEMENT, s m., a سەدائى ھەفى *sèdar khèfi*
 GRONDER, v n murmurer, V ce mot, — en parlant du
 tonnerre, غۇرىدەن رە'ەد *ghouridèné rè'èd*, — v a., répri-
 mander, سەرىش كېرىش *sèr zènèch kèrdèn*, نەكۇھەش
nèkouhèch kèrdèn, دوشنام داسى *douchnam dadèn*
 GRONDERIE, s. f., سەرىش *sèr-zènèch*

GRONDEUR, EUSE, adj, سرریش کینه sèr zènéch-kou
nèndè

GROS, s m, a. اکثر èksèr, — le gros de l'armée, اکثر
èksèrè gouchoun

GROS, SSE, adj, کلب koulouft, — de corps, بومند tè
noumènd, — une grosse femme, زن بومند zènè tènou-
mènd, — une femme grosse (enceinte), زن آدسی zènè
âbèstèn, a. حامله hamèlè, pr t hamilè, — la mer est
grosse, دریا کولاک اسب dèria koulak èst

GROSEILLE, s f, انکور فرنگی ènqouré frèngui

GROSEILLIER, s m, درحب انکور فرنگی dèrèkhité èngouré
frèngui

GROSSESSE, s f, آدسی haml, a. حمل hèmî, pr t
haml

GROSSEUR, s f, کلبی bouzourgui, kouloufti, a
صکامب zèkhamèt, pr t zakhamèt, دگه
gamèt

GROSSIER, ÈRE, adj, زبر zèbr, حسى khèchèn, — impoli,
ناقراسد na tèrachidè, روستا rousta, بی ادب bî èdèb

GROSSIÈREMENT, adv, روستاوارى roustavari, بدرشتى bè-
drouchtî, بی ادانه bî èdèbanè

GROSSIÈRETÉ, s. f., زبرتب zèbruyèt, — impolitesse, روستایی
roustayî, بی ادبی bî èdèbî

GROSSIR, v a, کلب کردن koulouft kèrdèn, — v n.,
کلب شدن koulouft choudèn, — grossi, e, کلب شده
koulouft choudè

GROTESQUE, adj des 2 g, a. صورت عرب sourètè ghèrib,
هجو hédjv, مسکهرè mèskhèrè, pr t maskhara.

GROTESQUEMENT, adv , بطور بے مہکھرےگی *bè mèskhèrègui*,
 بھوکو *bè toouré hédjv*

GROTTE, s f, a غار *ghar*, معار *mèqharè*, pr t *maghara*

GROUILLANT, e, adj , حرک کنان *hèrèkèt kounan*, حسان
djoumban, حیس کنان *djoumbèch kounan*

GROUILLEMENT, s m , حیس *djoumbèch*, a حرک *hèrè*
kèt, pr t *harèkèt*

GROUILLER, v n , حیس کر دس *djoumbèch kèrdèn*, حیدس
djoumbidèn

GROUPE, s m , جمع آوری *djèm' àvèrì*, فراعہم آوری *fèra hèm*
àvèrì

GROUPER, v a , جمع کر دس *djèm' kèrdèn*, نککا جمع
yèk dja djèm' kèrdèn, — se grouper, نککا
yek dja djèm' choudèn, — groupé, e,
yèk dja djèm' choudè

GRUAU, s m , بعل *bourghoul*, ou بعلور *boulghour*

GRUE, s f oiseau, کلک *kouleng*, t p طردا *tourna*, pr
t dourna, — machine, مہکھی *mèndjèniq*

GRUGER, v a , دندنا سکسی *be dèndan chèkèstèn*, —
 — signifie aussi manger, خوردن *khourdèn*

GRUMEAU, s m de sang, حون انسہ *khouné èmbestè*

GRUMELER, (se), v pron , نکہ نکہ انسہ سدن *tèkè tèkè*
èmbèstè choudèn

GRUMELEUX, se, adj , نکہ نکہ انسہ سده *tèkè tèkè èmbèstè*
choudè

GUÉ, s m , باب *pai ab*, گذر *qouzèr*

GUÉABLE, adj des 2 g , باب *pai ab*

GUÈBRE, s des 2 g , گبر *guèbr*

- GUENILLE, s f, حب مدرس, *rèkhté moundèrès*
 GUENON, s f, بورنة ماده, *mèimouné madè*,
bouzinèyé madè
 GUÊPE, s f, زبور سرح, *zèmbouré sourkh*
 GUÊPIER, s m, آسانه زبور سرح, *âchianèyé zèmbouré*
sourkh
 GUÊRE, adv, نه حدان, *nè tchèndan*
 GUÉRET, s m, زمين سار كوده و هير بكاسه, *zèminé har-*
kèrdè vè hènouz nè kachtè
 GUÉRIDON, s m, ميزه مير كوده, *mizé guèrîdè*
 GUÉRIR, v a, سعا داس, *tchagh kèrdèn*,
dadèn, — v n, سعا داسي, *tchagh choudèn*,
chèfa yaftèn, سعا داسي معالجه, *mou'âlèdjè choudèn*, —
guéri, e, سعا داس, *tchagh choudè*
 GUÉRISON, s f, a سعا, *chèfa*, pr t *chifa*
 GUÉRISABLE, adj des 2 g, سعا پدير, *chèfa pèzir*
 GUÉRISSEUR, s m, سعا دهنده, *chèfa dèhèndè*
 GUÉRITE, s f, كاه كسكحي, *pènah gahé kèchikchi*,
 t p قراولخانه, *qèravoul khanè*
 GUERRE, s f, كارزار, *kar zar*, نبرد, *nèbèrd*, a.
 مكاربه, *mouharèbè*, حرب, *hèrb*, pr t *harb*, — déclarer
 la guerre, جنگ کردن, *d'èlamé djèng kèrdèn*
 GUERRIER, ière, adj, جنگي, *hèrbî*,
 pr t *harbu*, — s, مريد جنگي, *mèrdé djèngui*, مبارز,
moubarèz, a, مكاربه, *mouharèb*, pr t *muharèb*
 GUERROYER, v n., مكاربه کردن, *djènguidèn*,
mouharèbè kèrdèn, جنگ کردن, *djèng kèrdèn*
 GUET, s m, دنده باني, *didè bani*, كشيک, *kèchik*, — ceux

qui font le guet, کَشِکِکِی ها *kèchikichi-ha*, فراول *qè-ravoul*

GUET APENS, s m., کمِی *kèmin*

GUÊTRE, s f, پالَنْگ *palèng* (peu usité), جارِع *tcharough*

GUETTER, v a., مِرْصَد د صِب بُوْدَن *moutèrèssèdè foursèt boudèn*, مِیْطَر مِرْصَب بُوْدَن *mountèzèrè foursèt boudèn*

GUEULE, s f, en parlant des animaux, دِهان *dèhan*, ا فَم *foum*

GUEUSE, s f pièce de fer brut, آهِی حَام *àhéné kham*, — femme de mauvaise vie, دِجَنْدَه *djèndè*, ا فَکْدَه *qèhbè*

GUEUSER, v n, mendier, کِدَانِی کَرْدَن *gèdayi kèrdèn*

GUEUSERIE, s f, کِدَانِی *guèdayi*

GUEUX, EUSE, adj et s, گُدا *guèda*

GUICHET, s m, دِرِیْجَه *dèritchè*

GUICHETIER, s. m, رِنْدَانِیَان *zèndan ban*

GUIDE, s m, بِلْد بِلْد *bèlèd*, رَا نِمَا *rah nèma*, رَا نَر *rah bèr*, ا دِلِل *dèlil*

GUIDES, s f pl, کَالِسْکِه حِلْوَا سَب *djèlooué èspé kalèskè*

GUIDER, v a., رَهْمَتِی کَرْدَن *rèh-bèri kèrdèn*, رَا نِمَا *rah nèmayi kèrdèn*

GUIDON, s m, سَوَارِ نِیْطَام *bèidèqé sèvaré nèzam*

GUIGNER, v n., حَسْم نِگَا کَرْدَن *bè-gouchèyé tchèchm nègah kèrdèn*

GUIGNON, s m, بَد بَحْمِی *bèd bèkhti*

GUILLERET, ETE, adj, سَر دِمَاغ *sèré dèmagh*

GUILLOTINE, s f, دَار *dar*, قِیْل نِگَا *qèl-gah*, پَر ت *qatl guah*

GUILLOTINER, v a., سَر اَرِی حِدَا کَرْدَن *sèr èz tèn djèda*

kèrdèn, قتل کردن *qètl kèrdèn*, — guillotiné, سر بریده *sèr bouridè*

GUIMAUVE, s f, گل حطمی *goulé khètmi*

GUINÉE, s f, ليرة *lirè*, pr t *lira*

GUINGUETTE, s f, مکانه *mèi khanè*

GUIRLANDE, s f, تاج و ریاحین ساحه *tadjîr èz goul ou riakhîn sakhtè*, سلك *bèçak*

GUISE, s f, a طرز *tèrz*, pr t *tarz*, طور *toour*, pr t *tavr*, أسلوب *ousloub*

GUIWARE s f, تنبور ou تنبور *tèmbour*, pr t *tambour*

GUITARISTE, s des 2 g, تنبور *tèmbour zèn*

GUSTATION, s f, مزه *mèzè*, حاسی *tchachni*, a طعام *tè'm*, pr t *ta'am*

GUTTURAL, e, adj, کلوثی *guèlouyi*, a حلقی *hèlqui*, pr t *halqu*

GYMNASE, s m, مدرسه روزناری *mèidané zour bazi*, مدرسه روزناری *mèidané vèrzèch*, روزخانه *zour khanè*, — en Allemagne, grande école, مدرسه بزرگ *mèdrècèyè bouzourg*

GYMNASTIQUE, s f, ورزش *vèrzèch*

GYNÉCEE, s f, اندرون *èndèroun*, حریمخانه *hèrèm-khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr t *harèm*

GYPSE, s m, گچ *guèdj*

GYPSEUX, EUSE, adj, آلود *guèdj àloud*, گچ آلود *bè-guèdj àloudè*

H

HA! int de surprise, به *bèh*, t p وای *vai*, واه *vah*, — de douleur, ای وای *èi vai*

HABILE, adj des 2 g , باهر *ba hounèr*, همرمد *hounèr mènd*, با اسعداد *ba èstè'dad*, با فابلتب *ba qabèlyèt*, a فابل *qabèl*, pr t *qabil*, ماهر *mahèr*, pr t *mahir*

HABILEMENT, adv , ناسادی *bè oustadi*

HABILETÉ, s f , اسادى *oustadi*, همر *hounèr*, a فابلتب *qabèlyèt*, pr t *qabiluyèt*

HABILITÉ, s f jurisp a استهقاى *èstèhqaq*, pr t *istih qaq*, لىاق *lèyaqèt*

HABILLEMENT, s m , رجب *rèkht*, حامه *pouchak*, ديامه *djamè*, a سوب *sooub*, pr t *sèvb*, pl اسوب *èsvab*, لباس *lèbas*, pr t *libas*, pl البسه *èlbècè*, pr t *èlbicè*

HABILLER, v a , حامه نوساندن *djamè pouchanidèn*, رجب نوساندن *rèkht pouchandèn*, — s'habiller, رجب رجب نوسندن *rèkht pouchidèn*, — habille, e, رجب نوسنده *rèkht pouchidè*, a ملبس *moulèbbès*

HABIT, s m , رجب *rèkht*, حامه *djamè*, a لباس *lèbas*, pr t *libas*, pl البسه *èlbècè*, pr t *èlbicè*

HABITABLE, adj des 2 g , قابل نىسى *qabèlé nèchèstèn*, a قابل سكمى *qabèlé soukna*, pr t *qabil sukna*

HABITANT, e, s, a اهل *èhl* pl اهالى *èhalu*, ساكن *sakèn*, pr t *sakin*, pl سگان *soukkan*, pr t *sukkian*, et ساكنى *sakènin*, — les habitants de Paris, a اهالى پاریس *èhalu paris*, — participe présent, نىسى *nèchin*, a معقم *mouqim*, pr t *muqim*, ممتكى *moutèmèkkèn*, pr t *mutèmèkkin*, — habitant Paris, a معقم پاریس *mouqimé paris*, pr t *muqimi paris*, ساكن پاریس *sakènè paris*, pr t *sakini paris*

HABITATION, s f , نىسى *nèchimèn*, نىسىكاه *nèchimèn*

- gah*, a منزل *mènzèl*, pr t. *mènzil*, مسكن *mèskèn*, pl.
 مساكن *mèçakèn*, pr t *mèçakìn*, محلة امام *mèhèllè*
èqamèt, pr t *mahallı ıqamèt*
 HABITER, v a, نصحستين *nèchèstèn*, منزل کردن *mènzèl kèr*
dèn, امام داسي *èqamèt dachten*
 HABITUDE, s f, a عاد *'àdèt*, pl عادات *'àdat*, معد *mou'*
tud, — selon l habitude, ار روى عاد *èz roui 'àdèt*
 HABITUEL, LE, adj, عادتي *'àdèti*, a معد *mou'tad*, pr t
mu'tad
 HABITUELLEMENT, adv, بحسب عاد *bè hècèbé 'àdèt*, a.
 عاديا *'àdètèn*, pr t *'àdèta*
 HABITUER, v a, عاد داس *'àdèt dadèn*, عادي کردن *'àdi*
kèrdèn, — s'habituer, عذب کردن *'àdèt kèrdèn*, —
 habitué, e, عاد کرده *'àdèt kèrdè*, a مالوف *mè'èlouf*
 HÂBLEUR, EUSE, s, هرزه گو *hèrzè gou*, هرزه دراي *hèrzè*
dèrai, ول گو *vèl gou*
 HABLER, v n, هرزه درائي کردن *hèrzè dèrayi kèrdèn*, ول
 كعمي *vèl gouftèn*
 HÂBLERIE, s f, ناوه كوئي *yavè gouyi*
 HACHE, s f, تبر *tèbèr*
 HACHER, v a, كوفتي *kouftèn*, قيمه کردن *qèimè kèrdèn*,
 — haché, e, قيمه سده *qèimè choudè*, كوفته *kouftè*
 HACHETTE, s f, تبر كوچك *tebèré koutchèk*
 HACHIS, s m, كوفته كوس *gouchté kouftè*, t p قيمه
qèimè, pr t *quima*
 HACHOIR, s m كيمه سكه *tèkhtèyé qèimè*
 HAGARD, E, adj, a وحسي *vèhchi*, pr t *vahchi*
 HAIE, s f, چپر *tchèpèr*

- HAILLON**, s m, رحب مدرس *rèkhté moundèrès*
HAINE, s f action de haïr, کینه *kin*, کینه *kinè*, ا. عص *boughz*, — inimitié, دشمنی *douchmèn*
HAINEUX, EUSE, adj, کینه‌ور *kinè-vèr*, کینه کش *kinè kèch*, کینه‌دار *kinè dar*
HAÏR, v a., دسی داسی *doust nè dachtèn*, دسی داسی *douchmèn dachtèn*
HAÏSSABLE, adj des 2 g, اکراه کردی *èkrah kèrdèn*, p t ناپسند *na pècènd*
HALAGE, s m, يدك كشيدن روزی *yèdèk kèchidènè* *zoourèq*
HALEINE, s f, a نفس *nèfès*
HALER, v a., يدك كشدن روزی *zoourèq yèdèk kèchidèn*, — hâler, en parlant du soleil qui hâle le visage, سياه کردن *siah kèrdèn*
HÂLÉ, E adj, آفتاب زد *âftab zèdè*
HALETANT, E, adj, نفس سده *tèng nèfès choudè*
HALEUR, s m, كشدن کسی *kechèndèyè kècht*
HALETER, v n, تنگ نفس شدن *tèng nèfès choudèn*
HALLE, s f, بازار *bazar*, a سوق *souq*
HALLEBARDE, s f, حربہ *khècht*, pr t *khicht*, a حرابه *hèrbè*, pr t *harba*
HALLEBARDIER, s m, حربہ‌دار *hèrbè dar*
HALLIER, s m, buisson épais, حشک *djènguèlèk*, — gardien d'une halle, کسکچی بازار *kèchiktchi bazar*
HALLUCINATION, s. f V illusion
HALLUCINÉ, E, adj V illusionné
HALTE, s f, لنگ *lèng*, a توقف *tèvèqqouf*, — faire

- halte, وایست *va-ist* لینگ کِردَن *lèng kèrdèn*, —
- HAMAC, s m, نَنَن *nènni*
- HAMEAU, s m, دِه کُوجک *dèhé kouichèk*
- HAMEÇON, s m. عَمَارک *qhèmazèk*, نَچِیل *nèchpil*.
- HAMPE, s f, دَستِه *dèstè*, ا. قَبْزَه *qèbzè*, pr t *qabza*,
مَغْبَز *mèqbèz*, pr t *maqbaz*
- HANCHE, s. f, بَالای سَرِن *balai sourin*
- HANGAR, s m, اَمبار عَرَاه *èmbaré 'èrradè ha*
- HANNETON, s m, حُورْدُوک *khèvèzdouk*, سِر کِرْدَانِک *sèr guin guèrdanèk*
- HANTER, v a, و رِف کِرْدَن *àmèd ou rèft kèrdèn*, ou
مُورَاوَدَه دَاسِی *mouravèdè dachtèn* دَاسِی *dachtèn*
- HAPPER, v a, بَا دَهان کِرْفَن *ba dèhan guèrèftèn*
- HARANGUE, s f, کَلام *kè* کُفْتَار *goftar* سَکِی *soukhèn*, ا. حَطَبَه *khètèbè*
lam, حَطَاب *khètab*, pr t *khitab*
- HARANGUER, v a, حَطَاب *soukhèn goftèn* سَکِی کُفْتَار *khètèbè kèrdèn*
- HARANGUEUR, s m, حَطَاب کُنْدَه *khètèbè kounèndè*, —
fig qui parle beaucoup, بَسیار حُرُف *bèciar hèrf zèn*
- HARAS, s m, کُوبَال *koupal* اِلْکِی *ilki* (peu usité), a
حَرْدِلَه *hèrdjèlè*
- HARASSER, v a, سَعَب آوَرْدَن *khèstè kèrdèn* حَسَه کِرْدَن *bè tè'eb àvourdèn*, —
سَدَه *khèstè* هَارْسَلَه *harcelé*, e, حَشَدَه *choudè*
- HARCELER, v a, اَغْرَا *tèng fèra guèrèftèn* سَک فَرَا کِرْفَن *èghra kèrdèn*
- HARDES, s f pl, مَلْبُوسَات *rèkht ou pèkht*, ا. رَحْمَیْوَک *mèlboucat*, اَثْوَاب *èsvab*

HARDI, e, adj, دلیر *dèlir*, a حسور *djèçour*

HARDIESSE, s f, دلیری *dèliri*, a حساری *djèçarèt*, — se prend aussi pour licence, گوستاخی *goustakhi*

HARDIMENT, adv sans crainte, دلیرانه *dèliranè*, نه بی بائی *bè bi baki*, بی پروا *bi pèrva*, — avec hardiesse, licence, گوستاخانه *goustakhanè*

HAREM, s m, اندرون *èndèroun*, حریمخانه *hèrèm khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr t *harèm*

HARENG, s m, ماهی شاه *chah mahi*

HARGNEUX, EUSE, adj, ندحو *bèd khou*, سریش *chèrich*, — en parlant des animaux, گزند *guèzènd*, سرور *chèrour*, ou سریر *chèrir*

HARICOT, s m, لوبیه *loubiè*

HARMONIE, s f, a اهنگ *àhèng*, a موافق الاصواب *mou vafèqèt oul èsvat*, pr t *mu vafagat ul èsvat*, — se dit aussi d'une seule voix, d'un seul instrument, حوس *khoch èlhan*, — fig accord, همدمی *hèm dèmi*, سازش *sazèch*, a احسنی *heusne èttèfaq*, pr t *husni utifag*, — proportion des choses, برابر *bè razèndègui*, فریب *qèrinè*, a مناسب *tènaçoub*

HARMONIEUSEMENT, adv, دحوس الکافی *bè khoch èlhan*, به آهنگ دلند *bè àhèngué del pèzir*

HARMONIEUX, EUSE, adj, حوس آهنگ *khoch àhèng*

HARMONIQUE, adj des 2 g, معلف آهنگ *moutè'èllèqé bè àhèng*

HARMONISER, v a, اهنگ کردن *mou vafèqé qa'èdèyé àhèng kèrdèn*, به آهنگ بر آوردن *bè qa'èdèyé àhèng bèr àvour dèn*

HARMONISTE, s m, موسیعی دان *mouciqi dan*

HARNACHEMENT, s m action de harnacher, زین برای
zin yèraq bèstèn, — l'ensemble des harnais, زین برای
zin yèraq, اسباب اسپ *èsbabé èsp*

HARNACHER, v a, زین برای کردن *zin yèraq bèr*
èsp bèstèn, — harnaché, e, زین بسته, *zin yèraq-*
bèstè, — un cheval harnaché اسپ زین بسته
èspé zin yèraq bèstè

HARNAIS, زین برای *zin yèraq*

HARPAGON, s m, احمس *khecis*, pr t *khacis*

HARPE, s f, چنگ *tchèng*, pr t *tchènk*

HARPER, v a, سبک بدست گرفتن *sèkht bè dèst guèrèftèn*

HARPISTE, s m, چنگر *tchèng zèn*

HARPON, s m, چکال *tchèngal*, ا فلان *chèst*,
goullab

HARPONNER, v a, چکال گرفتن *bè tchèngal guèrèftèn*

HASARD, s m, بخت *bèkht*, ا اتفاق *ètèfaq*, pr t *ittifaq*,
 — à tout hasard, هر چه دادا داد *hèr tchè bada bad*, —
 par hasard, از قضا *èz qèza*, ا اتفاق *ètèfaqèn*, pr t
ittifaqa, — au hasard, بخت *bè bèkht*

HASARDEUSEMENT, adv, a, با وصف خطر *ba vèsfé khètèr*, a.
 مع وجود الخطر *mè'è voudjoud oul khètèr*, pr t *ma'*
vudjud ul khatar

HASARDEUX, MUSE, adj, hardi, a, حسیور *djèçour*, — péril
 leux, با خطر *ba khètèr*

HASARDER, v a, معرض خطر گذاشتن *bè mè'èrèzé khètèr*
gouzachtèn, ou انداختن *èndakhtèn*

HASE, s f, حرکوش ماده *khèr gouché madè*

HÂTE, s f, *شاب chêtâb*, a *تَعْجَلِ tē'edjil*, *عَاجِلَه 'edjèlè*,
pr t 'adjele, — à la hâte, *بِهْ شَاب bè chêtâb*, *تَعْجَلِ*
bè tē'edjil

HÂTER, v a, *رَاهْ اِنْدَا حَسِ rah èndakhtèn*,
سَاب كَرْدَن èghra kèrdèn, — se hâter, *سَاب كَرْدَن chêtâb kèrdèn*,
تَعْجَلِ كَرْدَن tē'edjil kèrdèn, — hâte, e,
a. *مُوسْتَعْجَلِ moustē'edjel*, pr t *musta'djil*

HÂTIF, ive, adj, *پِس رَس pich rès*

HÂTIVEMENT, adv, *بِهْ تَوُورِ پِس رَس bè toouré pich rès*

HAUBAN, s m., *طَبَاب سِرُون ténabé*, ou *تَنْهَفْ سَه tènèfè sè*
toun kèchti

HAUSSE, s f, *رَفْسِ فَمِبْ tèrèqqi qèimèt*, *بَالَا رَفْسِ فَمِبْ bala rèftèné qèimèt*

HAUSSEMENT, s m action de hausser, V ce mot

HAUSSER, v a, *بَالَا بُلْدَن boulènd kèrdèn*, *بَالَا بُلْدَن bourdèn*, — v n, *زِيَاد سِدَن ziad choudèn*, *بَالَا بُلْدَن bala tèt choudèn*,
تَرْهَقْقِ بُلْدَن تَرْهَقْقِ kèrdèn, — haussé, e, *زِيَاد سِدَن ziad choudè*, *تَرْهَقْقِ بُلْدَن تَرْهَقْقِ kèrdè*

HAUT, e, adj, *بُلْدَن boulènd*, a *مُورْتَهَفْ mourtèfè' pr t murtèfi'*, *رَفْعِ rèfi'*, — haut de taille, *بُلْدَن بُلْدَن bou lènd qèdd*, — S, le haut, *بُلْدَن بُلْدَن boulèndi*, a *اِرْبَعِ èr tèfa'*, pr t *irtifa'*, — en haut, *بَالَا bala*, — le Très Haut, a *حَقْ تَهْ آلا hèqq tē'âla*, pr t *haqq ta'ala*, — parler haut, *بُلْدَن بُلْدَن boulènd hèrf zèdèn*, *سَكْب سَكْب sèkht hèrf zèdèn*, — à haute voix, *بَالَا بُلْدَن bala bülènd*

HAUTAIN, e, adj, *بَا-فِس ba-fis*, *بَا غُورُور ba ghourour*, a *مُكْتَرِ moutèkèbbèr*, pr t *mutèkèbbir*

HAUTAINEMENT, adv, مکتراڻه *moulèkèbbèranè*

HAUTBOIS, s m, نېڤر *nèfir*

HAUT BORD, s m vaisseau de haut bord, کسی سررڅ *kèchtu bouzourg*

HAUT DE CHAUSSES, s m, سلوار *chèlvar*

HAUTE FUTAIE, s f درجیان بلند *dèrèkhtané boulènd*

HAUTEMENT, adv, آسکارا *àchkara*, — fièrement, با ښکتر *ba tèkèbbour*

HAUTESSF, s f, a سوکماڼ *chooukèt mèab*, pr t *chèv kèt mèab*

HAUTEUR s f, بلندی *boulèndi*, a ارتفاع *èrtefa'* pr t *irtifa*, — arrogance, a ښځر *tèkèbbour*, ښځوڼ *nèkhvèt*, — éminence, بلندی *boulèndi*

HAUT MAL, a صع *sèr'*, pr t *sara'*

HAVE, adj des 2 g, pale ښک ږند *rèng pèridè*, سړمړد *pejmourdè*, — maigre, لاعر *laghèr*

HAVRE SAC, s m, ښوځدان *touchè dan*

HÉ' interj, ای *èi*, a هاڅو *ya hou*, — pour appeler ښکي *nègah koun*

HEBDOMADAIRE, adj des 2 g, هفته په هفته *hèftè bè hèftè*

HÉBERGER, v a, مهمان کړښ *mèhman kèrdèn*

HÉBÉTER, v a, احمق کړښ *èhmèq kèrdèn*, — hébété, e, ا احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*

HÉBRAIQUE, adj des 2 g, عبرانی *'èbrani*, pr t *'ibrani*, موسی *moucèvi*

HÉBRAISME, s m, a اصطلاح عبرانی *èstèlahé 'èbrani*, pr t *istilahi ibrani*

HÉBREU, s m, یهودی *yahoudi*, عبرانی *'èbrani*, pr t *'ibrani*

HÉCATOMBE, s f, a. ذبحة *zèbihèt*

HÉGIRE, s f, a. هجرة ou هجره *hèdjrèt*, pr t *hidjret*

HÉLAS! اى واى *èi vaï*, a. افسوس *èfsous*, حيف *hèïf*, pr t *haïf*

HÉLER, v a, کسی را آوار کرد *nakhoudai kèch ti ra àvaz kèrdèn*

HÉLIOTROPE, s f fleur, آفتاب برگ *âftab pèrèst*

HÉLLÉNIQUE, adj des 2 g, یونانی *younani*, — le gouvernement hellénique, دولت یونان *dooulèté younan*

HELLESPONT, s m, بغار قلمی *boughazé quèlipouli*, حلبج قلمی *kkèlîdjé quèlipouli*

HELVÉTIE, la Suisse, s f, مملکت سوئس *mèmlèketé sèvis*

HÉMICYCLE, s m, نیم دائرة *nim dairè*

HÉMISPHERIQUE, adj des 2 g, نیم کره *bè chèklé nim kourè*

HÉMISTICHE, s m, a. مصرع *mèstra'*, pr t *misra'*

HÉMORRAGIE, s f, آمدمن خون *àmèdèné khoun*

HÉMORROIDES, s f pl, a. بواسير *boucîr*, pl بواسير *bèvacîr*

HÉMOSTASIE, s f, a. التمسك *sèkoun oud dèm*, pr t *su kioun ud dèm*

HENNIR, v n, سیه زد *chèrhè zèdèn*

HENNISSEMENT, s m, سیه *chèrhè*

HÉPATIQUE, adj des 2 g, معلى حكر *moutè'èllèq bè djèguèr*

HÉPATITE, s f, a. التهاب الكبد *èltèhab oul-kèbèd*, pr t *iltèhab ul kèbèd*

HERBACÉ, e, adj plante herbacée, نباتى *nèbaté bi bèqa*

- HEPTAGONE**, adj des 2 g , هفت کسجی *hèft gouchèy*
HÉRAUT, s m., دژارتچی *djartchi*, a. مادی *mounadi*
HERBAGE, s m., سبزی *sèbzî*, pl سبزیات *sèbzîat*
HERBE, s f, کاه *guah*, a علف 'èlèf, — herbe des prés,
 سبزه *guahé tchèmèn*, سبزه *sèbzè*
HERBEUX, EUSE, adj, بر کاه *pour guah*
HERBIER, s m, مجموعه نباتات *mèdj mouèyé nèba*
taté khochk
HERBIÈRE, s f, زن سبزی فروش *zèné sèbzî fèrouch*
HERBIVORE, s m et adj, علف خور *'èlèf khour*
HERBORISATION, s f, حساسی نباتات *djoustè djou nè*
batat
HERBORISER, v n, نباتات جمع کردن *nèbatat djèm' kèr*
dèn, نباتات جمع کردن *guah djèm' kèrdèn*
HERBORISTE, s m, سبزیفروشی *chènaçai nèbatat*, —
 celui qui vend des plantes, نباتات فروش *nèbatat fèrouch*
HERBU, E, adj, بر کاه *pour guah*
HÈRE, s m, پادشاه *mèrdé bi*
nam ou nechan
HÉRÉDITAIRE, adj des 2 g , موروثی *moourouci*, ارثی *èrci*
HÉRÉDITAIREMENT, adv, ارثی میراث *èz roui miras*, میراث
bè èrs
HÉRÉDITÉ, s f, a میراث *èrs*, pr t *irs*, وراثت *vèracèt*, میراث
miras, — biens qu'on laisse en mourant, میراث *tèrèkè*,
 a ميراث *moukhèllèfat*, ميراث *mètroukat*, pr t
mètroukiat
HÉRÉSIE, s f, a رافض *rèfz*, pr t *rafz*
HÉRÉTIQUE, adj des 2 g, a رافض *rafèz*, pr t *rafiz*

HÉRISSEMENT, s m, راسب سدن *rast choudèné mou*

HÉRISSEUR, v a, راسب کردن *rast kèrdèn mou*, — se
hérissèr, راسب سدن *rast choudèné mou*, — hérissé,
e راسب سدن *mou rast choudè*

HÉRISSEUR, s m, خارپس *khar poucht*

HÉRITAGE, s m, a, ارب *èrs*, pr t *irs*, میراث *miras*, —
par héritage, a, اربا *èrsèn*, pr t *irsèn*

HÉRITER, v n, وار سدن *varès choudèn*, وار صاحب
bèl èrs sahèbè tèrèkè choudèn

HÉRITIER, e, s, a, وار *varès*, pr t *varis*, pl ورثه *vèrèce*,
— légitime, وار سرعی *varècé chèn'i*, pr t *varici*
chèri, — général, a, وار مطلق *varècé moutlèq*, pr t
varici moutlaq, — du trône, a, ولیعهد *vèli 'èhd*, ولی
vèli oul 'èhd, pr t *vèli ul 'ahd*, — fig, حلف
khèlèf, pr t *khalèf*

HERMAPHRODITE, adj et s des 2 g, a, حی *khounça*,
pr t *khunça*

HERMÉTIQUEMENT, adv, محکم سده *meuhkèm bèstè*

HERMINE, s f, فاقم *qagèm*, ou *qagoum*

HERNIAIRE, adj des 2 g, معلق ندنه *moutè'èllèq bè*
dèbè

HERNIE, s f, غر *ghour*, (vieux) ندنه *dèbè*, a, فاقم *fètq*, pr
t *fataq*

HÉROÏNE, s f, زن فهمان *zèné qèhrèman sèfèt*

HÉROÏQUE, adj des 2 g, فهمانی *qèhrèmani*, pr t *qah*
rèmani

HÉROÏQUEMENT, adv, فهمان اسما *qèhrèman èça*, فهمانوار
qèhrèman var

HÉROISME, s m, قهرمانی qèhrèmani, a. حلاوت djèladèt

HÉRON, s m, حقار hoggar

HÉROS, s m, t p بهادر bèhadèr, pr t bèhadir, قهرمان qèhrèman, pr t qahrèman, a. عاری ghazi

HERSAGE, s m, گزاکسی guèrra kèchi

HERSE s f, گز guèrra, a. مسعله mèsfèlè

HERSER, v a, گزدن guèrra kèchidèn

HERSEUR s m, گزاکس guèrra kèch

HÉSITATION, s f hésitation en parlant, درنگ در سکی dèrèng dèr soukhèn, — dans l'action, a. تردید tèrdid, تردد tèrèddoud

HÉSITER, v n ne pas trouver aisément ce qu'on veut dire, درنگ در سکی کردن dèr soukhèn dèrèng kèrdèn, — dans une action, a. تردید کردن tèrdid kèrdèn, تردد داشتن tèrdid dachtèn

HÉTÉROCLITE, adj des 2 g, a. عرفی ghèiré quaci

HÉTÉRODOXE, adj des 2 g, a. مخالف مذهب moukhalèfé mèzhèb, pr t mukhalifi mèzhèb

HÉTÉRODOXIE, s f, a. اختلاف الدینی èkhtèlaf oud dîn, pr t ikhtilaf ud dîn

HÉTÉROGÈNE, adj des 2 g, a. مکلیف الحس moukhtè lèf oul djèns, pr t mukhtèlif ul djîns

HÊTRE, s m, a. سکر النبع chèdjèr oun nèb'

HEURE, s f, a. ساعت sa'èt, pr t sa'at, — une demi heure, نیم ساعت nim sa'èt, — une heure et demie, نیم یکساعت yèk sa'èt ou nim, — quelle heure est-il? ساعت چند است sa'èt tchènd èst, — de bonne heure, زود zoud, — tout à l'heure, همین hè-

- min sa'èt*, — à la bonne heure, حساسی *hèçabi*
HEUREUSEMENT, adv, بحوش ناکسی *bè khoch-bèkhti*,
 به ميمم *bè mèimènèt*
HEUREUX, EUSE, adj, ناک ناک *nik bèkht*
HEURT, s m, a صدمه *sèdmè*
HEURTER, v a, تهنه زدن *tènè zèdèn*, — heurter la porte,
 در را کوفتن *dèr ra kouftèn*, در را زدن *dèr ra zèdèn*
HEXAGONE, s m, سس کوسه نی *chèch gouchèyi*
HIATUS, s m, a نعله البلقط *sèqlèt out tèlèffouz*, pr t
saqlèt ut tèlèffuz
HIBOU, s m, نوم *boum*
HIDEUSEMENT, adv, نظير مکروه *bè toouré mèkrouh*
HIDEUX, EUSE, adj, a کړنه الميظر *kèrnh oul mènzèr*, اکړه
 انکړ *èkrah ènguiz*, ترسناک *tèrsnak*
HIÈNE, s f, کفتار *kèftar*
HIER, adv, د سړور *dì rouz*, — hier au soir, د سړور عصری
dì rouz 'èsri
HIÉRARCHIE, s f, رتبه سأن اوځول *ouçoulé chè'èn vè routbè*
HIÉRARCHIQUE, adj des 2 g, a موافق رتبه و سأن
mouvafèqè ouçoulé routbè ou chè'èn, pr t *muvafigi*
ouçoulè rutbè vè cha'n
HIÉROGLYPHE, s m, a شکل مرموز *chèklé mermouz*, pr t
chèklè mèrmouz
HIÉROGLYPHIQUE, adj des 2 g, a متعلق شکل مرموز *mou*
tè'èllèq bè-chèklé mèrmouz
HILARITÉ, s f, حوسحالی *khoch halì*
HIPPODROME, s m, ميدان اسب دوایی *mèsdané èsp*
dèvanì

- HIPPOPOTAME**, s m., اسپ دریایی *èspé dèriayi*, اسپ آبی *èspé âbi*
- HIRONDELLE**, s f, پرنسبو *pèrèstou*, ا حطاف *khouttaf*, pl حطاطیف *khètatif*, pr t *khatatif*
- HISSE**, v a, بلند کردن *boulènd kèrdèn*
- HISTOIRE**, s f, a تاریخ *tarikh*, pl تواریخ *tèvarikh*, — conte, داستان *dastan*, a حکایت *hèkayèt*, pr t *hikia yit*, قصه *qèssè*, pr t *qissa*
- HISTORIEN**, s m, تاریخ نویس *tarikh nèvis*, a مؤرخ *mou-vèrèkh*, pl مؤرخین *mouvèrrèkhin*, pr t *muverrikh*, pl *muverrikhin*
- HISTORIETTE**, s f, a حکایت ماکصر *hèkayèté moukh tècèr*
- HISTORIOGRAPHE**, s m, مامور تاریخ نویسی *mè'èmour bè tarikh nèvisi*, و قاع نویس *vèqaqyè' nèvis*
- HISTORIQUEMENT**, adv, بصورت تاریخ *bè sourètè tarikh*
- HISTORIQUE**, adj des 2 g, مخصوص تاریخ *mèkhsoucè tarikh*
- HISTRION**, s m, a معتمد *mouqèllèd*, pr t *muqallid*
- HIVER**, s m زمستان *zèmèstan*, — en hiver, در زمستان *dèr zèmèstan*
- HIVERNAL**, e, adj, زمستانی *zèmèstani*
- HIVERNER**, v n, فصلای کردن *qèchlaq kèrdèn*
- Ho!** interj pour appeler, ای *èi*, ا هاو *ya hou*, — pour marquer de la surprise, چه *pèh*, وای *vai*
- HOCHEMENT**, s m, de tête سر *djoubmèché sèr*
- HOCHER**, v a, سر حسابیدن *sèr djoumbandèn*, کسان *tèkan dadèn*

HOCHET, s m, اسباب بازی *èsbabé bazi*

HOIRIE, s f terme de prat, اوب *véracèt*

HOLA ! interj, ای نگاه کی *èi nègah koun*, اهاو *ya-hou*

HOLLANDE, nom de pays, ا مملکت فلیمک *mèmlèkètè fèlèmèng*

HOLLANDAIS, e, adj et s, فلیمکی *fèlèmèngui*

HOLOCAUSTE, s m, a قربان *qourban*

HOMARD, s m, حریحک دریایی *khèrtchèngué dèriayi*,
حریحک دریا *khèrtchèngué droucht*

HOMÉLIE, s f, a وعظ *vè'èz*, pr t *va'z*, موعظه *moou'èzè*,
pr t *mèv'iza*

HOMICIDE, s m meurtre, آدم کسی *àdèm kouchi*, a قتل *qètlè nèfs*, pr t *qatli nèfs*, — meurtrier, آدم
حونی *àdèmè khouni* کس آدم *àdèm kouch*, حونی *khouni*, a قاتل *qatèl*, pr t *qatil*

HOMMAGE, s m terme de jurisp — le devoir d'un vas
sal, a عودتب *'ouboudiyèt*, — au pl respects, عرص
'èrzé bèndègui, اظهار عودتب *èzharé 'oubou-
diyèt*

HOMME, s m, مرد *mèrd*, a آدم *àdèm*, رجل *rèdjoul*, pr t
rèdjul, pl رجال *roudjal*, انسان *ènsan*, pr t *insan*, —
jeune homme, مرد جوان *mèrdé djèvan*, — un homme
d'honneur, و ناموس *mèrdé ba èrz ou na
mous*, — les hommes et les femmes, مرد و زن *mèrd
ou zèn*

HOMOGENE, adj des 2 g, همکس *hèm djèns*, pr t *hèm-
djins*, a مکیانس *moutèdjanès*

HOMOGÉNÉITÉ, s f, همکسی *hèm djènsi*

HOMOLOGATION, s f, a. تصدیق سرعتی *tèsdiqé chér'i*, pr t *tastiqi chér'i*

HOMOLOGUES, adj des 2 g — côtés homologues, a. أصلاع *èzla é moutèqabèlè*, pr t *azla'i mutèqabèlè*

HOMOLOGUER, v a., سرعا تصدیق کردن *chèr'èn tèsdiq kèrdèn*

HOMONYME, adj des 2 g , همام *hèm nam*, اسم هم *hèm èsm*

HONGRE, adj , m. أحده *èkhtè*

HONGRIE, nom de pays, مكارستان *mèdjarèstan*, pr t *madjaristan*

HONGROIS, E, مكار *medjar*, pr t *madjar*

HONNÊTE, adj des 2 g homme d'honneur, پاکدامن *pak damèn*, باکهاد *pak nèhad*, دروس *droust*, با عرض *ba 'èrz*, — convenable, poli, با ادب *ba èdèb* a. مودب *mouèddèb*, معقول *mè'èqoul*, pr t *ma'qoul*

HONNÊTETÉ, s f conforme à l'honneur, پاکدامنی *pak damèni*, باکهادی *pak nèhadi*, پاکدلی *pak dèli*, a. ادب *èdèb*, عرض *'èrz*, pr t *'irz*, — bienséance, civilité, a. ادب *èdèb*, معقولیت *mè'èqouluyèt*

HONNÊTEMENT, adv , ار روی پاکدلی *èz roui pak dèli*, ار روی صدق *èz roui sèdq*

HONNEUR, s m , و اد *ab rou*, a. عرض *'èrz*, pr t *'irz*, ناموس *namous*, — gloire, نام و نیکی *nam ou nèng*, a. عبرت *'èzzèt*, pr t *'izzèt*, حرمت *heurmèt*, شرافت *chèrafèt*, — égards, a. احترام *èhtèram*, pr t *ihtiram*, اکرام *èkram*, pr t *ikram*, تعظیم *tè'èzim*, pr t *ta'zim*, تکریم *tèkrim*, — faire honneur, مراسم اکرام نکا آوردن *mèi acémé èkram bè dja àvourdèn*, — dignité, جاه *djah*, a. منصب *mènsèb*

mènsèb, pr t mansab, pl ماصب mènacèb, pr t mènacib

HONORABLE, adj des 2 g, سانسه chayèstè, a. مسرت mou chèrrèf, مكرم mouhtèrèm, معتر mou'èzzèz, pr t mu'azziz

HONORABLEMENT, adv, سانسكى bè chayèstègui, باحرام bè 'èhtèram, بعتر bè 'èzzèt

HONORAIRE, adj des 2 g, ا لعمى lèqèbi, pr t laqabi

HONORAIRES, s m, pl حق رحب hèqqé zèhmèt, a حف العدم hèqq oul qèdèm, pr t haqq ul qadèm

HONORER, v a, سانسى mouhtèrèm dachtèn, سوفر toouqir kèrdèn, عتر 'èzzèt kèrdèn, — honoré, e, سده mouhtèrèm choudè, عرب دده 'èz zèt didè, a مكرم moukèrrèm, معتر mou'èzzèz, pr t mu'azzèz

HONTE, s f, سم chèrm, a حالك khèdjalèt, حيا hèya, ار 'àr, حاكاب hèdjab, pr t hıdjab, — avoir honte, سانسى chèrm dachtèn, كسدى khèdja lèt kèchidèn, — faire honte, داسن khèdjalèt dadèn, سارسار کدى mèhdjoub kèrdèn, chèrmsar kèrdèn, — n'as tu pas honte? حالك khèdjalèt nè mi kèch, — déshonneur, a دالب rèzalèt, افصاح èftèzah, pr t ıftızah

HONTEUSEMENT, adv, بدالب bè rèzalèt

HONTEUX, EUSE, adj qui a honte, سارسار chèrmsar, سمدè chèrmèndè, a. حكل khèdjèl, pr t khadıl, مكاروب mèhdjoub, pr t mahdjoub — déshonorant, دالب امر, rèzalèt-àmı, a دىل rëzil

- HÔPITAL, s m, بیمارستان *mèriz khane*, t p بیمارخانه *bimar khane*, a دار السعا *dar ouch chëfa*, pr t دار-
 èch chifa
- HOQUET, s m, عكث *èskèrèk*, عكث *zèghèguèg*, عكث *zèghèng*, — avoir le hoquet, سكه كردن *sèksèkè kèrdèn*
- HORDE, s f, گروه *guèrouh*, a جمعيت *djèm'iyèt*, طابعه *taifè*, عشيرت *'èchirèt*, pr t 'achirèt, قوم *qooum*, pr t. *qavm*
- HORIZON, s m, a افق *oufouq*, pl آفاق *âfaq*
- HORIZONTAL, e, adj, a. افقى *oufouqn*, مساوى بالاى *moutèçavi bèl oufouq*, pr t *mutèçavi bil oufouq*
- HORizontALEMENT, adv, a مساويا بالاى *moutèçavièn bèl oufouq*
- HORLOGE, s f, ساعت محلى *sa'ètè mèdjlèci*
- HORLOGER, s m, ساعت ساز *sa'èt saz*
- HORLOGERIE, s f, ساعت سازى *sa'èt sazi*
- HORMIS, prép, وراى *vèrai*, a ماعد *ma'èdè*, pr t *ma'ada*,
 سوا *sèva*, — hormis cela, وراى انى *vèrai in*, سواى انى *sèvai in*,
 بغير اى *bè ghèir èz in*
- HOROSCOPE, s m, a فال *fal*, طالع *talè'* pr t *tah'*, —
 tirer l'horoscope, فال گرفتن *fal guèrèftèn*
- HORREUR, s f, هراس *hèras*, a دهش *dèhchèt*, هول *hooul*,
 pr t *hèvl*, — dégoût aversion, ابر *nèfrèt*, مقهر *tènèffour*,
 pr t *tènèffur*
- HORRIBLE, adj des 2 g, هراس انگيز *hèras-ènguiz*, دهش *dèhchèt ènguiz*, هولناك *hooulnak*, a هائل *hayèl*,
 pr t *hail*, مهول *mèhooul*, pr t *mèhoul*, مهب *mouhib*

HORRIBLEMENT, adv excessivement, سيار خیلی *khèih, sîar*,
bèçiar, a. بعابى *bè ghayèt*, pr t *bi-ghayèt*, — d'une
 manière horrible, انكر دهور *bè toouré dèhchèt*
ènguiz, انكرانه *dèhchèt ènguizane*

HORS, prép , نرون *biroun*, a. خارج *kharèdj*, pr t *kharidj*,
 — hors de la ville, سهر *birouné chèhr*

HOSPICE, s m , رهباں خانه *rèhban khanè*, pr t *ruhban*
khanè, — des orphelins, یتیم خانه *yètîm khanè*, — des
 pauvres, فورا خانه *fouqèra khanè*, pr t *fouqara khanè*

HOSPITALIER, ÈRE, adj , مهمن نوار *mèhman nèvaz*,
 مهماندوست *mèhman doust*

HOSPITALITÉ, s f , مهمن نوارى *mèhman dari*
mèhman nèvazi

HOSPODAR, s m , a مر *mur*

HOSTIE, s f , a قربان *qourban*, pl فرانسى *qèrabin*, pr t
qarabin

HOSTILE, adj des 2 g , a عدى *'èdouven*, pr t *'adouven*,
 ضد *zèdd*, pr t *zidd*, مخالف *moukhalèf*, pr t *mu*
khalif

HOSTILEMENT, adv , ار روى دسمى *èz roui douchmèn*, ار
 روى عداوب *èz roui èdavèt*, خصمانه *khèsmanè*

HOSTILITÉ, s f , دسمى *douchmèn*, ا عداوب *'èdavèt*, pr
 t *'adavèt*

HÔTE, hôtesse, s qui tient une auberge, صاحب مهماندخانه *sahèbè mèhman khanè*, — qui donne l'hospitalité,
 مهماندار *mèhman dar*, pr t *mihman dar*, — qui la
 reçoit, مهمن *mèhman*, pr t *mihman*, a مسافر *mou*
çafèr, pr t *muçafir*

- HÔTEL, s m grande maison, a عمارت 'èmarèt, pl عمارات 'èmarat, — auberge, مهماندخانه mèhman khanè, — des monnaies, صرافخانه zèrrab khanè, — hôtel d'ambassade, سفارتخانه sèfarèt khanè, — consulaire, قونسولگری qonsoulguèrî, — maître d hôtel, a. ناظر nazèr, pr t nazîr
- HÔTELIER, IÈRE, s, صاحب مهماندخانه sahebè mèhman khanè
- HOTELLERIE, s f, مهماندخانه mèhman khanè
- HOUBLON, s m, رازک razèk
- HOUE, s f, کیند kènènd (peu usité) بیل bil, a مسکاب mèshat, pr t mîshat
- HOUE, v a, بیل زدن bil zèdèn
- HOUILLE, s f, زغال سنگ zoghalé sèng
- HOUILLIÈRE, s f, معدن زغال سنگ mè'èdèné zoghalé sèng
- HOULE, s f, موج بعد از طوفان mooudj bè'èd èz toufan
- HOULETTE, s f, عصای چوبان tchouoé chèban, 'èçar tchouban
- HOULEUX, EUSE, adj, موحس mooudj zèn, a. ملاطم moutè latèm, pr t mutèlatim
- HOUPPE, s f, سبکله chèngoulè, منگوله mèngoulè
- HOUPPETTE, s f, کولچه منگوله mèngoulèyé koutchèk
- HOUE, s f, a حور hour, حوری hourî
- HOUSSE, s f, زینپوش zin pouch, — housse de chaise, سندیپوش sèndèh pouch
- HOUSSINE, s f, حوب دسب tchoubé nazouk, تچوبه دست tchoubé dèst
- HOUE, s m, درجہ مورد dèrèkhté mourd

HOYAU, s m, کلنگی دو شاحه *koulènguè dou-chakhè*

HUCHE, s f, لاولك *lavèk*, بعار بابوانی *tègharé nan vayi*

HUÉE, s f, های و هوئی *hai ou houï*

HUER, v a, های و هوئی کردن *hai ou houm kèrdèn*

HUILE, s f, روئی *rooughèn*, — d'olive, روئی زیتون *roou ghèné zèitoun*

HUILER, v a, روئی مالیدن *rooughèn zèdèn*, روئی اندودن *rooughèn malidèn*, روئی اندودن *bè rooughèn èn doudèn*

HUILEUX, EUSE, adj, روئی عیدار *rooughèn dar*, روئی *rooughèn*

HUILIER, s m, روئی طرف *zèrfé rooughèn*

HUISSIER, s m, مکسر دربان *pèrdè dar*, مکسر دربان *dèr ban*, a *mouhzèr*, pr t *muhzir*

HUIT, adj num, هشت *hècht*

HUITAIN, s m, هشت بیسی *hècht bèiti*

HUITAINE, s f, هشت روزه *hècht rouze*, — une huitaine, هشت روزه *bè qèdré hècht danè*

HUITIÈME, adj des 2 g, هشتسم *hèchtoum*, هشتسم *hèch toumin*, — le huitième, هشت یکی *èz hècht yèki*, هشت یک *hècht yèk*

HUITIÈMEMENT, adv, هشتسم *hèchtoumin*, a سامان *samènèn*

HUITRE, s f, صدق دریائی *sèdèfé dèriayi*

HUMAIN, E, adj, آدمی *adèmi*, a انسانی *ènsani*, pr t *in-sani*, بدن آدمی *bèchèri*, — le corps humain, بدن آدمی *bèdèné adèmi*, — l'entendement humain, ادراک بشر *èdraké bèchèr*, pr t *idraki bèchèr*, — sensible à la pitié, با مروت *ba mourouyèt*, با انسانیت *ba ènsaniyèt*,

— s les humains, مردم mèrdoum, آدمیان *âdêmian* a.
 آدمى بنى نوع *bèni noou'é âdèm*, pr t *bèni nèv'î âdèm*,
 بنى نوع بشر *bèni noou'ê bèchèr*, pr t *bèni nèv'î bèchèr*,
 بنى آدم *bèni âdèm*, انسانیت *ènsaniyèt*, pr t *insa-*
niyèt, مروت *mourouvvèt*, pr t *muuvvèt*

HUMAINEMENT, adv, بعد روى *bè qèdré gouvvèyé bèchèr*,
 على قدر لانسان *'èla qèdr oul ènsan*, pr t *'ala qadr-*
ul insan, — avec bonté, ارؤى انسانى *èz roui èn*
saniyèt

HUMANISER, v a rendre humain, civiliser, مرتب کردن
tèrbiyèt kerdèn, آدم کردن *âdèm kèrdèn*, — rendre plus
 traitable, سسر مروت آوردن *bè sèré mourouvvèt âvour*
dèn, — s'humaniser, آدم شدن *âdèm choudèn*, —
 s'adoucir, سسر مروت آمدن *be sèré mourouvvèt âmèdèn*,
 — humanisé, e, سسر مروت آمده *bè sèré mourouvvèt*
âmèdè, آدم شده *âdèm choudè*

HUMANISTE, s m, ادب آموز *èdeb âmouz*

HUMBLE, adj des 2 g, خاكسار *khaki nèhad*, فروى *fou*
rou tèn, خاكسار *khak sar*, اهل تواضع *èhlé tèvazou'*,
 pr t *èhlé tèvazu'*, متواضع *moutèvazè'*, pr t *mutè*
vazi', — votre très humble serviteur, نوكر خاكسار
nooukèré khak saré chouma, — de peu d'import-

tance, ناچال *na qabèl*, پست *pèst*, a متعمر *mouhèqqèr*,
 pr t *muhaqqar*

HUMBLEMENT, adv, خجراڻه *hèqiranè*, pr t *haqiranè*, —
 prier humblement, بخواصع المناس *bè tèvazou'*
èltèmas kèrdèn, خجراڻه انماس *hèqiranè èltèmas*
kèrdèn

HUMECTANT, *e*, *adj* et *s*, مرطّب *tèr kounèndè*, *a* مرطبت *mourèttèb*, *pr t* murèttib

HUMECTER, *v a*, مرطّب کردن *tèr kèrdèn*, نمناک کردن *nèmnak kèrdèn*

HUMER, *v a*, نفس کشیدن باوّل کردن *nèfès kèchidè tènà-voul kèrdèn*

HUMÉRUS, *s m*, استخوان بالای بازو *èstoukhané balaz bazou*

HUMEUR, *s f* substance ténue, fluide, *a* خلط *maddè*, خلّ *khèlt*, *pr t* khilt, *pl* اخلاط *èkhlat*, *pr t* akhlat, — qualité de tempérament, *a* مزاج *mèzadj*, *pr t* mizadj, خلّ *khoulq*, — disposition d'esprit, *a* دماغ *dèmagh*, *a* حوسّ حلّ *kèif*, — il est de bonne humeur, حوسّ حلّ *khoch khoulq èst*, دماغ دار *dèmagh darèd*, — il est de mauvaise humeur, کجّ حلّ *kèdj khoulq èst*, دماغ ندارد *dèmagh nè darèd*, — d'humeur inégale, *a*. مقلّون مزاج *moutèlèvvèn mèzadj*, *a* مقلّون المزاج *moutèlèvvèn oul mèzadj*, *pr t* mutèlèvvèn ul mizadj

HUMIDE, *adj* des 2 *g*, مرطّب *tèr*, نمناک *nèmnak*, رطوبت دار *routoubèt dar*

HUMIDITÉ, *s f*, نم *nèm*, *a* رطوبت *routoubèt*

HUMILIANT, *e*, *adj*, محبّ خواری *mooudjèbè khari*, محقّر *mooudjèbè tèhqir*

HUMILIATION, *s f*, خواری *khari*, *a* تحقیر *tèhqir*, *pr t* tahqir, حقارèt *hèqarèt*, *pr t* haqarèt, مذتّ *mè zèllèt*

HUMILIER, *v a*, دلّ خواری کردن *khar guèrdanidèn*, دلّ

zèlil kèrdèn, تَهْقِر كَرْدَن *tèhqir kèrdèn*, —
 s humilier, كُورِي كَرْدَن *kharî kèrdèn*, كُور سَدَن *khar*
choudèn, حَوْدِرَا حَوَار سَمَرْدَن *khoud ra khar choumour*
dèn, — humilié, e, كُور سَدَن *khar choudè*, ا ذَلِيل
zèlil

HUMILITÉ, s f, فَرَوِي *fourou teni*, ا. حَصْع *khouzou'*

HUMORISTE, adj des 2 g, كَحْ حَلَف *kèdj khoulq*

HUNE, s f, حَسِر سَبُون كَسِي *tchèmbèré soutouné kèchtî*

HUPPE, s f, سَاَن سَر *chanè cèr*, ا هَدَد *houdhoud*

HURE, s f, كَلَّة *kèllè*

HURLEMENT, s m, صَدَاي سَك *sèdar sèg*

HURLER, v n, لَايَدَن *layidèn*, هَو هَو كَرْدَن *hèw hèw kèrdèn*,
 — en parlant des personnes, فَعَّان كَرْدَن *fèghan*
kèrdèn

HUSSARD, s m, نِزَام سَوَار *nèzame sèvan*

HUTTE, s f, كَدَكَة *kèritchè*, كَاَرَة *kajè*, — la hutte d'un
 berger, كَبَكَة سَبَن *kèritchèyé chèban*

HYACINTHE, s f fleur, ا سَبِيل *soumboul*, — pierre pré
 cieuse, يَاقُوتَة زَرَد *yaqouté zèrd*

HYADES, s f constellation, ا الدَّبْرَان *èd dèbèran*

HYBRIDE, adj des 2 g, دُو رَنِي *dou règui*

HYDRAULIQUE, adj des 2 g, مَعْلَف بَعْق حَارِي كَرْدَن آب *moutè èllèq bè fènné djari kèrdènè àb*, — s f art qui
 enseigne à conduire les eaux, فَنْنَة حَارِي كَرْدَن آب *fènné*
djari kerdènè àb

HYDRE, s f, مَار آبی *maré àbi*

HYDROCÈLE, s f, ا اسْتِسْمَا الْكُصَّة *èstèsqa oul khoucièt*,
 پَر تِ اسْتِسْمَا اُلْ كُھُويَّيَّ *pr t istisqa ul khoucièt*

HYDROCÉPHALE, s f, a اسسعا الدماغ *èstèsqa-oud dèmagh*,
pr t *istisqa ud damagh*

HYDRODYNAMIQUE, s f, a علم البعدبر الماء *'èlm out tèqdir*
oul miah, pr t *'ilm ut taqdir ul miah*

HYDROGÈNE, s m, a موالد الماء *mouvèllèd oul ma'*, pr t
muvellèd ul ma'

HYDROGRAPHE, s m, دريا شناساي *chènaçai dèria*

HYDROGRAPHIE, s f, دريا سرح احوال *chèr hé èhvalé dèria*

HYDROMEL, s m, آب انكسى *chèhà àb*, آب انكسى *àbé ènguè*
bin, a ماء العسل *ma' oul 'ècèl*

HYDROMÈTRE, s m, ميزان آب *mizané àb*, a ميزان الماء *miz-*
zan oul ma

HYDROPHOBE, s des 2 g, آراب ترسان *èz àb tèrsan*

HYDROPHOBIE, s f, ترسدن آراب *tèrsidèné èz àb*, رم كردن
rèm kèrdèné èz àb

HYDROPIQUE, s et adj des 2 g, a مسسعى *moustèsqi*,
pr t *mustesqi*

HYDROPISIE, s f, a اسسعا *èstèsqa*, pr t *istisqa*

HYDROTHERAPIE, s f, معالجه آب *mou'alèd'jèyè bè àb*

HYDROSTATIQUE, s f, حق معتنى كردن در آب *fènné mouè-*
yèn kèrdèné vèzné àb, a حق ميزان ماء *fènné mizané*
miah, — adj, ميزان معلق آب *moutè'èllèq bè mi-*
zané àb

HYÈNE, V *hiène*

HYGIÈNE, s f, علم حفظ صحت *'èlmé hèfzè sèhhèt*, pr t
'ilmî hîfzî sahhat

HYGROMÈTRE, s m, ميزان رطوبت هوا *mizané routoubèté*
hèva

HYMEN, ou **HYMÉNÉE**, s , عروسی 'èrouci, a. ازدواج èzdèvadj,
pr t izdivadj, نکاح nèkah, pr t nikiah

HYMNE, s m , تسبیح خوانی tèsbih khani, a. تسبیح tès
bih, pl تسبیحات tèsbihat

HYPERBOLE, s f , a. مبالغة moubalèghè, pr t mubalagha

HYPERBOLIQUE, adj des 2 g , مبالغة آمر moubalèghè-
àmiz

HYPERBOLIQUEMENT, adv , بطور مبالغة bè toouré moubalèghè
بمبالغة bè moubalèghè

HYPNOTIQUE, adj des 2 g , خواب آور khab àvèr, a. مہم
mounèvvèm, pr t munèvvim

HYPOCONDRE, s m parties latérales du bas ventre, a
مراق اسطن mèraqq oul bètn

HYPOCONDRIAQUE, adj des 2 g , سوداائی sooudayi,
کرمار مالکولیا guèrèftaré malikhoulia, مالکولیا malikhoulia

HYPOCONDRIE, s f , مالکولیا malikhoulia, سودا soouda,
pr t sèvda, a. مراق mèraq

HYPOCRISIE, s f , زہر زہر, zèrq, سالوسی salouci, a. ریا ria

HYPOCRITE, adj et s des 2 g , زہر زہر, zèrq, سالوس salous, رقی نسا
zèrq bichè, زہر کوس zèrd gouch

HYPOCRITEMENT, adv , زہر زہر, zèrq, رقی رقی, èz roui zèrq,
سالوسی èz roui salouci

HYPOGASTRE, s m , زیر ناف ziré naf, a. أسفل البطن èsfèl
oul bètn

HYPOTHÉCAIRE, adj des 2 g , کرمار guèroou-dar, امانت کار
èmanèt kar, pr t. imanèt kiar, a. مورتہن mourtèhèn,
pr t. murtèhin

HYPOTHÉCAIEMENT, adv, a بهر رهى *bèr rèhn*, pr t *bu rèhn*

HYPOTHÈQUE, s f, گرو رهى *guèroou, a rèhn*, pl رهان *rèhan*

HYPOTHÉQUER, v a, گرو کداسى *guèroou gouzachtèn*
 رهى کداسى *rèhn gouzachtèn*, — hypothèqué, e, رهى
 کداسه ش ده *rèhn gouzachtè choudè*, a مړهون *mèrhoun*

HYPOTHÈSE, s f, گومان *gouman*, a فرض *fèrz*, pr t *farz*,
 قياس *qias*

HYPOTHÉTIQUE, adj des 2 g, گومانى *goumani*, a فرضى
fèrzi, قياسى *quaci*

HYPOTHÉTIQUEMENT, adv, ارورى گومان *èz roui gouman*, ار
 رى فرض *èz roui fèrz*, a فرضه *fèrzèn* pr t *farazan*,
faraza

HYSSOPE, ou HYSOPE, a روفى *et زوفا* *zoufa*

HYSTÉRIE s f, درد رحم *dèrdé rèhèm*

HYSTÉRIQUE, adj des 2 g a معترف رحم *moutè'èllèq bè*
rèhèm

HYSTÉROCÈPLE, s f, دده رحم *dèbèyé rèhèm*, a ععله *'èflet*,
 عمل *'èfèl*

I

IBIS, s m, a حمل الماء *djèmèl oul ma'*

ICHNEUMON, petit quadrupède adoré par les Egyptiens,
 s m, a نمس *nèms*, pr t *nims*, — insecte, a حله
helèmè, pl حلم *hèlèm*

ICHTYOLOGIE, s f, احوال ماهيان *chèrhé èhvalé mahian*

ICHTYOPHAGE, s et adj , ماهيخوار *mahi khour*, ماهيخار *mahi khar*

ICHTYOPHILE, adj des 2 g , ماهي دوست *mahi doust*

ICI, adv , اینجا *in dja*, در اینجا *dèr in dja*, — venez ici, آر اینجا برو *bi ayid in-dja*, — sors d'ici, با حالا *ez in dja be roou*, — jusqu'ici je n'ai rien vu, تا اینجا دیدم *ta hala tchizi nè didèm*, — il est venu jusqu'ici, تا اینجا آمد *ta in dja amèd*, — restez ici, اینجا بماند *in dja bi manid*, اینجا با *in dja ba chid* — il fait trop chaud ici, اینجا زیاد گرم است *in dja ziad guèrm èst*

ICONIUM, ville, فونیه *gouniè*, pr t *qonia*

ICONOCLASTE, s m , صوب سکی *sourèt chèkèn*

ICONOGRAPHIE, s f , a وصف انصوبات *vèsf out tèsvn at*

ICONOLOGIE, s f , a سرح احوال انصوبات *chèrhé èhvalé tèsvrat*, pr t *chèrhé ahvali tasvirat*

IDÉAL, e, adj , a محال *khali*, pr t *khayali*, موهومی *moouhoumî*, pr t *mèvhoumî*, موهوم *moouhoumè*, pr t *mèvhoumè*, — pouvoir idéal, موهوم *gouvveté moouhoumè*, pr t *gouvveté mèvhoumè*

IDÉAL, s m , عائب *mountehar zibayi*, عائب *ghayèt oul heusn*

IDÉE s f , اندیشه *èndiche*, a محال *khali*, pr t *khayal*, قیاس *qias*, تصور *tècèvvour*, ظن *zenn*, pr t *zann*

IDENTIFIER, v a , یکی کردن *yèki kèrèn*, — s'identifier, یکی شدن *yèki choudèn*

IDENTIQUE, adj des 2 g , یکی *yèki*, مثل هم *mèslé hèm*, یکسان *yèk san*

IDENTIQUEMENT, adv , یکسان *yèk san*

IDENTITÉ, s f , هویت *yèki boudèn*, خود *khoud boudèn*

IDIÔME, s m , زبان *zèban*, ا لسان *lèçan*, پ ر ت *liçan*

IDIOT, E, adj et s , کودن *koudèn*, نادان *na-dan*, ا احمق *èhmèq*, پ ر ت *ahmaq*, ا ابله *èblèh*

IDIOTISME, s m tour particulier à une langue, اصطلاحات *èstèlahaté zèban* — caractère de l'idiot, کودنی *koudèni*, ا سعهب *hèmaqèt*, پ ر ت *hamaqat*, سعهب *sèfahèt*

IDOLATRE, s et adj , بت پرست *bout pèrèst*, پ ر ت *pout pèrèst*

IDOLÂTRER, v a , fig بت پرست داسی *bè chèddèt doust dachtèn*, — v n adorer les idoles, بت پرستیدن *bout pèrèstidèn*

IDOLATRIE, s f , بت پرستی *bout pèrèsti*

IDOLE, s f , بت *bout*, ا صنم *sènèm*, — fig ا معبود *mè'è boud*, پ ر ت *ma'boud*

IDYLLE, s f , a قصیدہ *qècidè*, پ ر ت *qacidè*, pl قصائد *qèçayèd*, پ ر ت *qaçaid*

IGNARE, adj des 2 g , نادان *na dan*, بی سواد *bi sèvad*

IGNÉ, F, adj , آتشی *âtèchi*, ا ناری *narü*

IGNICOLE, adj des 2 g , آتس پرست *âtèch pèrèst*

IGNOBLE, adj des 2 g , فرومانه *fourou mayè*, رذالت آمیز *zàlèt àmiz*, ا قبیح *qèbih*, پ ر ت *qabih*, رذالت *rèzih*

IGNOBLEMENT, ad., رذالت *bè rèzàlèt*

IGNOMINIE, s f., رسوائی *rousвай*, ا رذالت *rèzàlèt*, صاحب *qèbahèt*, پ ر ت *qabahat*, اعتصاح *èftèzah*, پ ر ت *iftizah*

IGNOMINIEUSEMENT, adv , بردالبی *bè rousvayi*, *rèzalèt*

IGNOMINIEUX, EUSE, adj , دالب آمر , *rèzalèt âmiz*

IGNORAMMENT, adv , نادانی *bè na dan*, نادانسته *nè danèstè*

IGNORANCE, s f , نادانی *na dan*, ا جهلب *djèhl*, جهالب *djèhalèt*, جاهلب *djahèlyèt*

IGNORANT, E, adj et s , نادان *na dan*, ا جاهل *djahèl*, pr t *djahil*

IGNORER, v a , نادانستی *nè danèstèn*, — ignoré, e, نامعلوم *na mè'èloum*, ا مکهل *mèdjhoul*, معلوم *ghèiré mè'è loum*, pr t *ghairi ma'loum*

IL, elle, pron de la 3e pers , En persan et en turo ce pronom est rarement exprimé dans les verbes, ainsi dans les exemples suivants on peut le conserver ou le supprimer, — il ne mange pas, نه مي خور *nè mi khourèd*, او نه مي خور *ou nè mi khourèd*, — il écrit, مینویسد *mi nèvicèd*, او مینویسد *ou mi nèvicèd*

ILE, s f, a , جزیره *djèzirè*, pl جزایر *djèzayèr*

ILLÉGAL, F, adj , a , حلاف قانون *khèlafé chér* مافی قانون *mounafî qanoun*

ILLÉGALITÉ, s f , حلاف قانون بودن *khèlafé qanoun boudèn*

ILLÉGALEMENT, adv , a , حلاف قانون *khèlafé qanoun*

ILLÉGITIMEMENT, عبر حق *na hèqq*, pr t *na haqq*, ناحق *bè ghèiré hèqq*, pr t *bè ghairi haqq*

ILLÉGITIME, adj des 2 g , ا حرام *hèram*, pr t. *haram*, — enfant illégitime, حرامزاده *hèram zadè*, pr t. *haram-zadè*

~~ILLICITEMENT~~, adv, a عىر حابر *ghèiré djayéz*

ILLICITE, adj des 2 g, a عىر حابر *ghèiré djayéz*, pr t *ghairi djaiz*, مميموع *mèmnou'*

ILLIMITÉ, e, adj, بى حد *bi hèdd*, نامحدود *na mèhdoud*, pr t, *na mahdoud*, a عىر محدود *ghèiré mèhdoud*, pr t *ghairi mahdoud*

ILLISIBLE, adj des 2 g, ناحواندىنى *na khandèni*, — écriture illisible, حظ ناحواندىنى *khètté na khandèni*

ILLUMINATION, s f, چراغان *tchèraghan*

ILLUMINER, v a, روسى كرس *roouchèn kèrdèn*, چراغان *tchèraghan*, روسى سده *tchèraghan kèrdèn*, — illuminé, e, روسى سده *roouchèn choudè*, چراغان كرس *tchèraghan kèrdè*

ILLUS ON, s f pensée chimérique, خيال بيهوده *khialé bi houdè*, a خيال باطل *khialé batèl*, pr t *khayali batil*

ILLUSOIRE, adj des 2 g, بى پا *bi pa*, فرىب امير *fèrib âmiz*, خايع *khadè'*, pr t *khadi'*

ILLUSOIREMENT, adv, بطور فرىب *bè toouré fèrib*, a خايعا *khadè'èn*

ILLUSTRATION, s f, نام وىمك *nam ou nèng*, فر *fèr*, a سرب *chèrèf*, مافكهريه *mèfkhèrèt*, سهريه *cheuhrèt*

ILLUSTRE, adj des 2 g, با نام وىمك *ba nam-ou nèng*, نامدار *nam dar*, a مشهور *mèchhour*

ILLUSTRER, v a, نامدار كردانىدىنى *nam dar guèrdanidèn*, نامدار مسهور كرس *mèchhour kèrdèn*, — s'illustrer, نامدار سدىنى *nam dar choudèn*, سهريه يافىنى *cheuhrèt yafèn*, — illustré, e, نامدار سده *nam dar choudè*

ILOT, s m, كوحك *djèzirèyé koutchèk*

IMAGE, s f, نگار *nègar*, نقش *nèqch*, a صورت *sourèt*, pl.

- سوار *souvar*, تېمسال *tèmsal*, پل تېمسال *tèmsal*, پل تېمسال *tèmacil*, تصوير *tèsvir*, pr t *tasvir*, pl تصوير *tèçavir*
 IMAGINABLE, adj des 2 g, نېزدېك *nèzdik* bè *zèhn*
 ممكن *moum* تصوير *tècèvvour* كېرْدېن, a تصوير *kèrdèn*, a ممكن *mumkin* تصوير *tèçavvur*, pr t
 IMAGINAIRE, adj des 2 g, بى ى اصل *bî èsl*, a خيالى *khialî*, pr t *khayalî*
 IMAGINATIF, IVE, adj, a سريع *sèri'* out *tèkhèryoul*
 IMAGINATION, s f, a تېكھيول *tekhèryoul*, pr t *tekhayul*,
 مۇمكىن *moum* *tèkhayulèlè*, pr t *tèkhayulèlè*, zèhn, pr t *zahn*, فېكر *fèkr*, pr t *fikr*,
 خيال *khial*, pr t *khayal*, — il a l'imagination vive,
 تېندى *tound* zèhn est
 IMAGINER v a, خيال كېرْدېن *khial kèrdèn*, فېكر كېرْدېن *fèkr kèrdèn*, — s'imaginer, گومان *gouman* داختېن,
 پېنداختېن *pèndachtèn*, طىق كېرْدېن *zènn kèrdèn*
 IMAM, s m, a امام *èmam*, pr t *imam*
 IMBÉCILE, adj et s des 2 g, تولى مېھىز *touhî mèghz*, فالوس *galous*, ناھېم *na fèhm*, a اھمەق *èhmèq*, pr t *ahmaq*,
 ابلە *èblèh*
 IMBÉCILEMENT, adv, ار روى *èz rouî èblèhî*, ار روى *èz rouî khèryèt*
 IMBÉCILITÉ, s f, خىلەت *khèryèt*, ابلەھى *èblèhî*, a حماقت *hèmaqèt*, pr t *hamaqat*
 IMBERBE, adj m, سادە رو *sadè rou*, بى رىش *bî rich*
 IMBIBER, v a, سىر آب كېرْدېن *sir àb kèrdèn*, خىس كېرْدېن *khîs kèrdèn*, خىساندېن *khîçandèn*
 IMBIBITION, s f, سىر آب شىدن *khîs choudèn*, خىس سىدن

sir âb choudèn, — imbibé, e, حسنه *khicidè*, حس *khis choudè*

IMBROGLIO, s m, مرج و هرج *hèrdj ou mèrdj*, سلوع *chou lough*, a اعساس *èghtèchach*, pr t *ightichach*

IMBU, e, adj, آگاه *âgah*, a ممتنه *moutènèbbèh*, pr t *mu tènèbbih*, واقف *vaqèf*, pr t *vaqif*, — il est déjà imbu de cette affaire, ازالا ارانى امر آگاه *èz hala èz in èmr âgah èst*, — infatué, دهى خود حا دانه *bè-zèhné khoud dja dadè*

IMITABLE, adj des 2 g, ممکن *tèqlid èch moumkèn*

IMITATEUR, TRICE, adj et s, كند *tèqlid kounèndè*, سار *chèbih saz*, a معلل *mougellèd*, pr t *muqal lid*, — qui suit l'exemple d'un autre, سروي كند *pèi rèvi kounèndè*, افدا كند *èqtèda kounèndè*, a معلى *mouqtèdi*

IMITATIF, IVE, adj, a سسه *èdatè tèchbih*, pr t *adatè tèchbih*

IMITATION, s f, سارى *chèbih sazi*, a. نعلد *tèqlid*, pr t *taqlid*

IMITEE, v a, سسه ساحى *chèbih sakhtèn*, نعلد كرس *tèqlid kèrdèn*, — prendre exemple, سروي كرس *pèi rèvi kèrdèn*, افدا كرس *èqtèda kèrdèn*

IMMACULÉ, e, adj, ا پاکدامى *pak damèn*, مبره *èz gounah mounèzzèh*

IMMANQUABLE, adj des 2 g, عر خطا پدسر *ghèré khèta pèzir*, سسه *bi cheubhè*, بى بخل *bi tèkhèllouf*, بى شانه بخل *bi-chaibèyé tèkhèllouf*

IMMANQUABLEMENT, adv, *هَر اَيْنَه* *hèr ainè*, *بى بَكْلَف* *bì tèkhèllouf*, a *يَغِينَنَّ* *yèqinèn*, *اَلْبَتَّة* *èlbètè*

IMMATÉRIALITÉ, s f, a *عَدَم حَسْمَت* *'èdémé djèsmiyèt*,
pr t *'adèmi djismiyèt*, *بَكْرَد مِى الْمَادَة* *tèdjèrroud mèn*
èl maddè, pr t *tèdjèrrud min èl maddè*

IMMATÉRIEL, LE, adj, a *عَمْر مَادَّة* *ghèn é djèsmi*, *عَمْر مَادَّة* *ghèiré maddè*, pr t *ghairi maddè*

IMMATRICULATION, s f, a *قَد* *qèid* pr t *qaid*, *سَبْت* *sèbt*

IMMATRICULER, v a, *سَبْت كَرْدَن* *sebt kèrdèn*, *وَسَد كَرْدَن* *qèid kèrdèn*

IMMÉDIAT, E, adj, *وَأَسَحَة* *bì vacètè*, *بى وَسِيلَة* *bì vècile*,
a *بِأَلْدَاب* *bèz zat*, pr t *biz zat*

IMMÉDIATEMENT, adv d'une maniere immédiate, V immé
diat, — immédiatement après, *هَمَان سَاعَة* *hèman*
sa'èt, a. *فِي أَعْوَر* *fil foour*, pr t *fil fèvr*

IMMÉMORIAL, E, adj, *أَرْقَوَة حَاطَة بِسَر حَارِح* *èz quouvvèyé*
hafezèyé bèchèr kharèdj, *بَعَاب قَدَم* *bè ghayèt qèdim*

IMMENSE, adj des 2 g, *بى بَايَان* *bì payan*, *بى حَد* *bì hèdd*, *بى حِسَاب* *bì h'çab*

IMMENSEMENT, adv, *بى حَدَّ وَ عَاب* *bì hèdd ou ghayèt*,
بى إِنْذَارَة *bì èndazè*, a *فَوْى الْعَالَة* *foouq oul ghayè*, pr
t *fèvq ul ghayè*

IMMENSITÉ, s f, *عَدَم بُهَاب* *'edémé nèhayèt*

IMMERGER, v a, *غَوْتَة دَادَن* *ghoutè dadèn*, *بَات فَرَو بُرْدَن* *bè àb fourou bourdèn*

IMMÉRITÉ, E, adj, a *عَمْر مُسْتَحَقَّ* *ghèn é moustèhèqq*, pr
t *ghairi mustahaqq*

IMMERSION, s f, *غَوْتَة* *ghoutè*, a *عَمَل* *ghousl*

IMMEUBLE, s et adj des 2 g, a ملك mèlk, pr t mulk,
pl املاك èmlak, عقار 'èqarèt, pr t 'aqarèt, pl عقارات
'èqarat, pr t 'aqarat

IMMIGRATION, s f, ترك وطن کرده نكاي معيم شدن tèr ké
vètèn kèrdè bè dja mouqim choudèn

IMMIGRER v n V immigration

IMMINENCE, s f, نزدك بودن nèzdik boudèn, a تعب tè-
qèrroub, pr t tèqarrub

IMMINENT, e, adj, نزدك nezdik, a قريب qèrib, — la
guerre est imminente, نزدك است جنگي نسود nèzdik-
èst djèng bè chèvèd

IMMISER (s) v pron s'ingérer, مداخله کردن mouda-
khèlè kèrdèn, دخيل شدن dèkhil chouden

IMMIXTION, s f, a مداخله moudakhèlè

IMMOBILE, adj des 2 g, با در جا pa bèr dja, غير حسي
ghèiré djoumban, a ساكن sakèn, pr t sakin, ناسب
sabèt, pr t sabit

IMMOBILIER, ÈRE, adj, a مملوك مملوك moutè'èlètq bè-
èmlak

IMMOBILITÉ, s f, عدم حسي 'èdèmé djoumbèch, a عدم
سكوب 'èdèmé hèrèkèt, pr t 'adèmi harèkèt, سكوب
sèkounèt, pr t sukiounèt, سواب soubat

IMMODÉRÉ, e, adj, ارحى ابدال برون èz hèddè è'ètèdal
biroun

IMMODÉRÉMENT, adv, غير ابدال bè ghèiré è'ètèdal, نه بی
اعبدالی bè bi è'ètèdal, باطباط bè èf'at

IMMOLATEUR, s m, a زابح zabèh, pr t zabih

IMMOLATION, s f action d'immoler v ce mot

IMMOLER, v a, گوربان کردن *gour ban kèrdèn*, — pošt égorger, ذبح کردن *zèbh kèrdèn*, — s'immoler, فدا شدن *fèda choudèn*

IMMONDE, adj des 2 g, ناپاک *na pak*, a نكس *nèdjès*, pr t *nèdjis*

IMMONDICES, s f pl, حاساك *khachak*, حلاسه *khèlachè*

IMMORAL, E, adj, a حلال حسی *khèlafé heusné èkhlaq*, pr t *khilafi husni akhlaq*

IMMORALITÉ, s f, a سوا حلالی *sou'è èkhlaq*, pr t *sou'è akhlaq*, فساد الاحلالی *fèçad oul èkhlaq*, pr t *fèçad ul akhlaq*, ردایب الاحلالی *rèdayèt oul èkhlaq*, pr t *rìda yèt ul akhlaq*, سوء الاحلالی *sou' oul èkhlaq*, pr t *sou' ul akhlaq*

IMMORTALISER, v a, بام ریدن *bè nam zèndè kèrdèn*, — s'immortaliser, حوادان کردن *djavèdan kèrdèn*, — اسم حوادانی حاصل کردن *èsmé djavèdanı hacèl kèrdèn*

IMMORTALITÉ, s f, عدم مرک *'èdèmé mèrg*, حباب حوادانی *hèyaté djavèdanı*

IMMORTEL, LE, adj, آزاد ار مرک *èz mèrg àzadè*, حارید *djavıd*, a خالد *khalèd*, pr t *khalıd*, باقی *baqı*, *èhèdın*, لا یموت *la yèmout*, — le corps est mortel, mais l'âme est immortelle بدن فانی ولی روح *bèdèn fanı vèli rouh baqıst*

IMMUABILITÉ, s f, a عدم بعبر *'èdèmé tèghyır*, pr t *'adèmi tèghyır*, a عدم البعبر *'èdèm out tèghyır*, pr t *'adèm ut tèghyır*, اممباع البعبر *èmtèna' out tèghyır*, pr t *ımtına' ut tèghyır*

IMMUABLE, adj des 2 g , *ghèiré tèghyir* عبر بعير بدر ,
pèzir, a *moumtènè' out tèghyir*, pr t *mumtèni' ut tèghyir*, لا دعتر *la youtèghèyèr*, لا دعتر
la youghèyèr, pr t. *la yughayir*

IMMUABLEMENT, adv , a *bè la tèghèyèyèr* pr t
bi la tèghayir

IMMUNITÉ, s f , *mou af boudèn*, a معاتب
mou'afiyèt

IMMUTABILITÉ, s f , *bi tèghyiri*, a عدم انغير
'èdèm out tèghyir, pr t *'adèm ut taghyir*, عدم انغير
'èdèm out tèghèyèyèr pr t *'adèm ut tèghayir*

IMPAIR, e, adj , *tèk*

IMPALPABLE, adj des 2 g , *ghèiré pèi ma*
cidèn, a *moumtènè oul lèms*, pr t *mum*
tèni' ul lèms

IMPARDONNABLE, adj des 2 g , *ghèiré pou*
zèch pèzir, عو بايدر *efv na pèzir*

IMPARFAIT, e, adj , *na tèmam*, a ناقص
naqès, pr t *naqis*

IMPARFAITEMENT, adv , *bè toouré naqès*, a ناقصا
naqècèn, pr t *naqicèn*

IMPARTIAL e, adj , *bi djanèb dari*, بی عرص
bi ghèrèz

IMPARTIALEMEXT, adv , *bi djanèb dari*, بی
bi tèi ef-dari, بی عرصاده *bi ghèrèzanè*

IMPARTIALITÉ, s f , *bi tèrèfi*, بی طرفی
'èdèmé ghèrèz

IMPASSE, s f , *koutchèyé bi boun* کوچه بی بی

IMPASSIBILITÉ, s f, بی حسی *bi hessi*

IMPASSIBLE, adj des 2 g, غهیره درد پدیر, *ghèiré dèrd-pèzir*,

بی حسی *bi hess* از درد و غم دی *èz dèrd ou ghèm bèri*,

IMPATIEMMENT, adv, نه دی سکبائی *bè bi chèkibayi*, نه

بی صبری *bè bi sèbri*

IMPATIENCE, s f, عدم دکتل *na chèkibayi*, ناسکبائی

'èdémé tèhèmmoul, بی صبری *bi sèbri*

IMPATIENT, e, adj, بی حوصله *na chèkiba*, ناسکبا

hooucèlè

IMPATIENTER, v a, دسموه *bè tèng àvourdèn*, نه بک آوردن

اصطراب *bè sètouh àvourdèn*, — s'impatisenter, —

نه بک آمده *èztèrab kèrdèn*, — impatienté, e,

بی صبر سده *bi sèbr*, ناسکبا *na chèkiba*, *bè tèng àmèdè*,

choudè

IMPAYABLE, adj des 2 g, بی قیمت *bi qèimèt*

IMPECCABLE, adj des 2 g, بی ار کناه *bèri èz gounah*

IMPECCABILITÉ, s f, بی گناه نکردن *gounah nè kèrdèn*,

بی گناهی *bi gounah*

IMPÉNÉTRABILITÉ, s f, a, امساع المعود *èmtèna' oun-*

noufouz

IMPÉNÉTRABLE, adj des 2 g, غهیره ممکن نعود *ghèiré moum-*

kèné noufouz, a ممساع المعود *moumtèné' oun noufouz*,

pr t *mum'èni' un nufouz*, ممساع الدحول *moumtèné'-*

oud doukhoul, pr t *mumtèni' ud doukhoul*, — fig

profond, inexplicable, وفسف نامکن *vèsf èch na-moum-*

kèn, نه عمل نمکنند *bè èql nè mī goundjèd*

IMPÉNITENCE, s f, عدم توبه نکردن *tooubè nè kèrdèn*, ا. عدم

توبه *'èdémé tooubè*

IMPÉNITENT, e, adj, نونه نکرده *tooubè nè kèrdè*

IMPÉRATIF, ive, adj, فرمانی *fèrmayèchi*, a محکم *mou tèhèkkèm*, pr t *mutèhakkim*, — terme de gram, a امر *èmr*

IMPÉRATIVEMENT, adv, محکمانه *moutèhèkkèmanè*, دستور *bè toouré tèhèkkoum*

IMPÉRATRICE s f, امپراطور *zèné èmpèratour*

IMPERCEPTIBLE, adj des 2 g, نادیدنی *na pèida*, دیدنی *na didèni*, نادید *na bèdid*, دید *na pèdid*, a عمر مرتی *qhèn é mèrn*, pr t *qhairi mèrn*

IMPERCEPTIBLEMENT, adv, نادیدنا *bè tooué na pèida*

IMPERDABLE, adj des 2 g, کمر کردنی *ghèiré gom kèrdèni*

IMPERFECTION, s f, نامی *na tèmami*, a نقص *nèq̄s*, pr t *naqs*, نقصان *nouqsan*, pr t *noqsan*

IMPÉRIAL, e adj, امپراطوری *èmpèratouri*, شاهساهی *cha hen chah*, همانوی *houmayouni*, pr t *humayouni*, سلطانی *soultani*

IMPÉRIEUSEMENT, adv, برتردسی *bè zèbèr dèsti*, محکم *bè tèhèkkoum*

IMPÉRIEUX, EUSE, adj, برتردس *zèbèr dèst* a محکم *mou tèhèkkèm*, pr t *mutèhakkim*

IMPÉRISSABIE, adj des 2 g, لایزال *bi zèval*, a لایزال *la yèzal*

IMPÉRITIE, s f, بی وفوی *bi vèqoufi*

IMPERMÉABLE, adj des 2 g, کسرس نمیکند *kè nèchr nè-mi kounèd*, که آب نعود نمیکند *kè àb noufouz nè mi kounèd*

IMPERTINEMENT, adv , نکساحی *bè-goustakh*

IMPERTINENCE, s f , بی ادبی *goustakh*, بی ادبى *bi-èdèb*

IMPERTINENT, E, adj , کساح *goustakh*, بی ادب *bi èdèb*

IMPETURBABLE, adj des 2 g , بی آری *bèrè èz tèchvich*, بی آری *'àrè èz èztèrab*

IMPETURBABLEMENT, adv , بی سوسانه *bi tèchvichand*, بی سوس *bi tèchvich*

IMPÉTRABLE, adj des 2 g , امکان الحصل *moumkèn* *out tèhsil*, *pr t mumkin ut tahsil*

IMPÉTRANT, E, adj , داننده *danèndè*, ا مصروف *moutècèrrèf*, *pr t mutècarraf*

IMPÉTRER, v a., گرفتن *guèrèftèn*, تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn*

IMPÉTUEUSEMENT, adv , به سدى *bè toundi*, به سختى *bè-hèddèt*

IMPÉTUEUX, EUSE, adj , به سختى *tound*, به سختى *ba hèddèt*

IMPÉTUOSITÉ, s f , سدى *toundi*, سختى *hèddèt*, *pr t hiddèt*, سختى *chèddèt*, *pr t chiddèt*

IMPIE, adj et s des 2 g , بی دینى *bi din*, کافر *kafèr*, *pr t kiasfir*, کفار *kouffar*

IMPIÉTÉ, s f , بی دینى *bi din*, کفر *koufr*, *pr t kufr*, الحاد *èlhad*, *pr t ilhad*

IMPITOYABLE, adj des 2 g , بی مروت *bi-mourouvèt*, بی رحمى *bi rèhm*

IMPITOYABLEMENT, adv , بی رحمى *bè bi rèhm*

IMPLACABLE, adj des 2 g , عير مسكين پدر *ghèiré tèskin-pèzir*, سبى دل *sèkht dèl*

IMPLANTER, v a., در حای نشاندن *dèr djaï nèchandèn*

IMPLICITE, adj des 2 g, a صمبی *zèmnı, pr t zımnı*

IMPLICITEMENT, adv, a. ضمیا *zèmnèn, pr t zımnèn*

IMPLIQUER, v a., دحل کردن *dèkhıl kèrdèn*

IMPLORE, v a., براری التماس کردن *bè zarı èltèmas kèrdèn, temènna kèrdèn*

IMPOLI, e, adj, بی تربیت *bı èdèb, bı tètbyèt*

IMPOLIMENT, adv, بی ادبانه *bı-èdèbanè*

IMPOLITESSE, s f, بی ادبی *bı èdèbı*

IMPOLITIQUE, adj des 2 g, a خلاف صلاح دولت *khèlafè sèlahé dooulèt, pr t khılafı sèlahı dèvlet*

IMPOLITIQUEMENT adv, بطور خلاف صلاح دولت *bè toouré khèlafè sèlahé dooulèt*

IMPONDÉRABLE, adj des 2 g, ورنس نامعلوم *vèzn èch na mè'èloum*

IMPORTANCE, s f, a, مهمت *mouhèmmuyèt*

IMPORTANT, e, adj, a مهم *mouhèmm, pr t muhımm, لارم*
lazèm oul d'ètèna, — j'ai des affaires bien im
portantes, کارهای خیلی مهم دارم kar har khèlı mou
hèmm darèm, — mission importante, مأموریت مهمه
mè'èmouriyètè mouhèmmè, pr t mè èmourıètı muhımmè

IMPORTATION, s f, a احوال آمدن *èdkhalé èmtè'è, pr t*
ıdkhalı èmtı'a

IMPORTER, v a, بملک آوردن *bè mèmlekèt àvourdèn*

IMPORTER, v n impers, لارم بودن *lazèm boudèn, اصفا*
èqtèza kèrdèn, — qu'importe? چه لارم tchè lazèm,
— que vous importe? شما چه bè chouma tchè, —
n'importe qui, هر که باشد hèr ké bachèd, — n'im

porte, ضرر دارد *tchè 'èib darèd*, زهر ندارد *zè-
rèr nè-darèd*, — il importe que, لازم است که *lazèm
èst ké*

IMPORTUN, E, adj, **جهد** *zèhmèt dèhèndè*, **مراحم** *mouzahèm*, pr t *muzahim*, **مصنع** *moucèddè'*, pr t *mucaddi'*

IMPORTUNÉMENT, adv, a. *مصدع bè tèsdi'*

IMPORTUNEER, v a., **مصدق داس**, zèhmèi dadèn, **مصدق داس**,
moucèddè' choudèn

IMPORTUNITÉ, s f, a حب *zèhmèt*, pr t *zahmèt*, صدع
tèsdi', pr t *tastì'*, عاكب *tè'èdiz*, pr t *ta'diz*

IMPOSSIBLE, adj des 2 g, حاحدار *khèradj gouzar*, pr
t *kharadj guzar*

IMPOSANT, E, adj, با هيبت *ba hèibèt*, a مهم *mouhib*

IMPOSER, v a mettre dessus, رو کداسی *rou gouzachtèn*,
 گوزاختن *gouzachtèn*, نهادن *nèhadèn*, — en parlant
 d'impôt, ناج نهادن *badj nèhadèn*, — charger quelqu'un
 de quelque chose, بعهده کداسی *bè 'euhdè gouzach*
tèn, انداختن *èndachtèn*, ou بکردن کداسی *bè guèrdèn gouzachtèn*,
 — inspirer du respect, دابرۀ نوښر در آوردن *bè dairèyè tooouqir dèr àvourdèn*, — imposer silence,
 اسکاښ *bè sèkout moulzèm kèrdèn*, سکوت مېلم کړدن
 ښکار کړدن *èskat kèrdèn*, — s'imposer à soi même, رو
 ښکار کړدن *bèr khoud rèva dachtèn*, داسې
 ښکار کړدن *bèr khoud vadjèh danèstèn*, — en imposer, tromper,
 کول ښکار کړدن *lazèm choumourdèn*, —
 گول زېدن *goul zèdèn*, ښکار کول *fèrib dadèn*

IMPOSITION, s f, action d'imposer v ce mot, — il signi-

fie aussi impôt, *guèzit*, (vieux), مالیات *mahiat*,
t p باج *badj*, a. خراج *khèradj*, pr t *kharadj*, تكليف
tèklif

IMPOSSIBILITÉ, s f, ناممکنی *na-moumkèni*,
na-moumkèn boudèn, a. عدم الامکان *'èdèm oul èmkan*,
pr t *'adèm ul imkian*

IMPOSSIBLE, adj des 2 g, ناممکنی *na moumkèn*, a. غیر
ممکنی *ghèiré moumkèn*, a. محال *mèhal*, pr t *mouhal*,
— c'est impossible, غیر ممکنی است *ghèiré moumkèn*
èst, محال است *mèhal èst*, — cela est impossible,
ناممکنی است *in moumkèn nist*

IMPOSTEUR, s m, qui trompe, فریبده *fèribèndè*, a. حاح
khadè' pr t *khadi'*, — qui calomnie, a. معبری *mouf*
tèri, a. قاتّات *qèttat*, pr t *qattat*, — qui tâche de trom
per le public, دروغ گو *dourough gou*

IMPOSTURE, s f action de tromper, فریب *fèrib*, — ruse,
رنگ *rèng*, pr t *rènk*, — mensonge, دروغ *dourough*,
a. کذب *kèzb*, pr t *kizb*

IMPÔT, s m, مالیات *mahiat*, کرب *guèzit* (vieux) t p باج
badj, a. خراج *khèradj*, pr t *kharadj*

IMPOTENT, m, adj, سل *chèl*, a. سقط *sèqèt*, pr t *saqat*,
فالج *falèdj*, pr t. *falidj*, افسح *èflidj*, pr t *iflidj*

IMPRATICABLE, adj des 2 g qui ne peut se faire, که ار
عبر *kè èz qouvè bè fè'èl nè mi ayèd*, نمائند
موم *ghèiré sourèt pèzir*, a. مبیع الاحرا *moum*
tènè'-oul-èdjra, pr t. *mumtèni' ul idjra*, — en parlant
d'un chemin, راه مبیع العبر *rahé moumtènè'-oul*
'oubour

IMPRÉCATION, s f, بد دعا *bèd-do'a*, a. لعى *le'en*, pr t *la'n*, لعب *lè'enèt*, pr t *la'nèt*

IMPRÉGNER, v a, حساندن *khicandèn*, اشباع *èch* *ba' kèrdèn*, — s'imprégner, سیدن *bèn* *khoud kèchidèn*, حبسیدن *khicidè choudèn*, — imprégné, سیدن *bèn* *khoud kèchidè*, حس *khis choudè*

IMPRENABLE, adj des 2 g, a. عر ساکر پدیر *ghèiré tèskhir-pèzir*, محال *guèrèftèn èch mèhal*, a. مبيع *moumtènè' out tèskhir*, pr t *mumtènè' ut tèskhir*

IMPREScriptIBILITÉ, s f, a. عدم بهایت مدت بصرف *'èdèmé nèhayètè mouddètè tècèrrouf*

IMPREScriptIBLE, adj des 2 g, بی بهایت مدت بصرف *bi nèhayètè mouddètè tècèrrouf*

IMPRESSION, s f. trace, vestige, سان *nèchan*, pr t *ni chan*, — impression que fait une chose sur une autre, a. تهر *tè'ècir*, — gravure, t p. ناصبه *basmè*, — en parlant d'imprimerie, ناصبه et ناصه *basmè*, چاپ *tchap*, a. طبع *tèb'*, pr t *tab'*, — faire impression, v impressionner

IMPRESSIONNER, v a, تهر ناسر *tè'ècir kèrdèn*, — être impressionné, سیدن *moutè'èssèr choudèn*

IMPRÉVOYANCE, s f, عدم عافیت اندیشی *'èdèmé 'aqèbètè èndich*, a. غلب *ghèflèt*, pr t *ghaflèt*

IMPRÉVOYANT, E, adj, عر عافیت اندیس *ghèiré 'aqèbèt-èndich*, بی بصرف *bi bècèrèt*, a. غافل *ghafèl*, pr t *ghafil*

IMPRÉVU, *m*, *adj*, ناگهان *naguèhan*, ناگاه *nagah*, *a*.
علی العله *'èlèl ghèflè*, *pr t* 'alal-ghaflè, عله *ghèf-*
lètèn

IMPRIMER, *v* *a*, چاپ کردن *tchap kèrdèn*, ou رن *ou zè*
dèn, ناصمه کردن *basmè kèrdèn*, تبیع کردن *tèb' kèr-*
dèn, — s'imprimer, چاپ شدن *tchap choudèn*, —
imprimé *e*, چاپ شده *tchap choudè*, *a* مطبوع *mètbou'*
pr t *matbou'*

IMPRIMERIE, *s f* *art*, چاپخانه *fènné tchap zèdèn*, —
lieu où l'on imprime, ناصمه خانه *basmè khanè*, *pr t*
basma khanè, چاپخانه *tchap khanè*, *a* مطبع *mèt-*
bè', *pr t* *matba'*

IMPRIMEUR, *s f*, چاپکار *tchap zèn*, ناصمه‌زن *basmè zèn*

IMPROBABLE, *adj* *des 2 g*, *a*. غیر محتمل *ghèiré mouh*
tèmèl

IMPROBABILITÉ, *s f*, احتمال نبودن *èhtèmal nè boudèn*

IMPROBATION, *s f*, *a* استیغاب *èstèqbah*, *pr t* *istiqbah*

IMPROBITÉ, *s f*, نادروستی *na-drousti*

IMPRODUCTIF, *IVE*, *adj*, بی حاصل *bi sèmèr*, بی حاصل *bi*
hacèl

IMPROMPTU, *s m*, *a*. بدیهه *bèdihè*, بداهه *bèdahèt*, *pl*
بدایه *bèdayè*

IMPROPRE, *adj* *des 2 g*, نامناسب *na-mounacèb*, بی مناسب *bi-*
mounacèbèt, *a*. غیر مناسب *ghèiré mounacèb*, *pr t*
ghaïrî munacièb

IMPROPREMENT, *adv*, *a*. بغير مناسب *bè 'èdèmé mouna-*
cèbèt

IMPROPRIÉTÉ, *s. f*, *a*. بغير مناسب *'èdèmé mounacèbèt*

IMPROUVER, v a, نپسندن *nè pècèndidèn*, مدق کړی *mèzèmmèt kèrdèn*

IMPROVISATEUR, TRICE, adj et s, بډيه كو *bèdihè-gou*, a. مړكل *mourtèdjèl*, pr t *murtèdjil*, pl مړكلې *mourtèdjèlin*

IMPROVISER, v a, بډيه كوي *bèdihè qoftèn*

IMPROVISTE, (à l') adv, ناکهان *naguèhan*, t p ناگانه *na-gah*, pr t *naguiah*, a بېغتته *bèghtètèn*, pr t *bagh-tètèn*

IMPRUDENMENT, adv, نه بی احتیاطی *bè bi èhtiati*, t p عافلان *ghafèlanè*, pr t *ghafilanè*

IMPRUDENCE, s f, بی احتیاطی *bi èhtiati*, a عدم احتیاط *'èdèmé èhtiati*, pr t *'adèmi ihtiat*, عبل *ghèflèt*, pr t *ghafilèt*

IMPRUDENT, e, adj, بی احتیاط *bi èhtiati*, a عاقل *ghafèl*, pr t *ghafil*

IMPUBÈRE, adj des 2 g, نابالغ *na balègh*, pr t *na-baligh*, به بلوغ نرسيد *bè hèddé boulough nè rècidè*

IMPUDEMENT, adv, نه بی آرم *bè bi àzèrm*, بی سړمی *bè bi-chèrmi*, a بالفاحه *bèl vèqahèt*, pr t *bil va-qahat*

IMPUDENCE, s f, بی سړمی *bi chèrmi*, عدم سړمساری *'èdèmé chèrmsari*, بی حیائی *bi hèyayi*, a وفاحه *vèqahèt*, pr t *vaqahat*

IMPUDENT, e, adj, بی آرم *bi àzèrm*, بی سړم *bi chèrm*, بی حیای *bi hèya*, a وفح *vèqèh*, pr t *vaqih*, واضح *vaqèh*, pr t *vaqih*

IMPUDICITÉ, s f, د پردې درېدکی *pèrdè dèridègu*, دامن

وفاحت و عهارب *èharèt*, a. *damèn-àloudègu*, اودوئی
qahèt, pr t *vaqahat*

IMPUDIQUE, adj des 2 g, دیرده پیرده *pèrdè-dèridè*, دامی
damèn àloudè, حی بی *bi hèya*, وھیج *vèqèh*, pr t
vaqih

IMPUDIQUEMENT, adv, بطور پیرده دیرده *bè toouré pèrdè-
 dèridè*

IMPUISSANCE, s f, بی توانایی *bi tèvanayi*, نا *na*
gouvveti, a عاکر *'èdjz*, pr t *'adjz*, قویم *'èdèmé*
gouvvet, pr t *'adèmi gouvvet*, — se dit d'un homme
 inhabile à la génération, بی مردی *bi mèrdi*, عدم مردی
èdèmé mèrdi, عدم رجولیت *'èdèmé rèdjoulhyèt*, a عیبیه
'ènninèt, pr t *'inninèt*

IMPUISSANT, E, adj, بی قدر *bi qoudrèt*, نا توان *na tèvan*,
 ا عاکر *'èdjèz*, pr t. *'èdjiz*, — incapable d'avoir des
 enfants, بی مردی که ندارد *mèrdi kè nè darèd*, a عتبی
'ènnin, pr t *'innin*

IMPULSIF, IVE, adj, a دوعیتی *dèf'ı*, — force impulsive,
 دوعته *gouvveté dèf'ıyè*, pr t *gouvveti dèf'ıyè*

IMPULSION, s f, a. دوع *dèf'* pr t *dèf'*, قویم دوعته *gouv
 vètè dèf'ıyè*, pr t *gouvveti dèf'ıyè*

IMPUNÉMENT, adv, بی محاکا *bi mouhaba*, بدون نسیم حرا
bè douné bimé djèza

IMPUNI, E, adj, بی نسیم نسیم *tènbih nè choudè*

IMPUNITÉ, s f, عدم مکافات *'èdèmé moukafat*, حرا
'èdèmé djèza

IMPUR, E, adj, نا صاف *na saf*, نا پاک *na pak*, a نکس *nè-
 djès*, pr t *nèdjis*, بی دس *dènès*, pr t *dènis*

IMPURETÉ, s f, ناپاکى *na-pakı*, a نحاس *nèdjacèt*,
دناس *dènacèt*

IMPUTATION, s f, a اسناد *èsnad*, pr t *isnad*, pl اسنادات
èsnadat, pr t *isnadat*, افترا *èftèra*, pr t *iftira*, بهتان
bouhtan, pr t *buhtan*, — en terme de finance, a.
مكسوبيت *mèhsoubiyèt*, pr t *mahsoubiyèt*

IMPUTER, v a, اسناد دادن *èsnad dadèn*, — en terme de
finance, مكسوب کردن *mèhsoub kèrdèn*

INABORDABLE, adj des 2 g, غير مساحل *ghèiré*
mouçahèlèt pèzir, نزدیک نموان *nèzdık nè tèvan*
choud, a مميع المعتر *moumtènè out tèqèrroub*, pr t
mumtèni' ut tèqarroub

INACCEPTABLE, adj des 2 g, قبول ناکردنى *qèboul na kèr*
dèni

INACCESSIBLE, adj des 2 g, a مميع الوصول *mèni'*
mumtènè' oul vouçoul, pr t *mumtèni' ul vouçoul*

INACCOMMODABLE, adj des 2 g, a مميع الاصلاح *moum*
tènè' oul èslah, pr t *mumtèni' ul isla*, غير اصلاح پذیر
ghèiré èslah pèzir

INACCORDABLE, adj des 2 g, غير دادنى *ghèiré dadèni*, —
qu'on ne peut accorder, a مميع الامراج *moumtènè'*
oul èmtèzadj, pr t *mumtèni' ul imtizadj*

INNACCOUTUMÉ, e, adj, نا معباد *na mou'outad*, عادي نسد
'àdèt nè choudè, a غير معباد *ghèiré mou'outad*, pr t
ghaïri mu'tad

INACHEVÉ, e, adj, نامم *na tèmam*

INACTIF, IVE, adj, غير عامل *bi karè*, کاره *kahèl*,
ghèiré 'àmèl, pr t *ghaïri 'àmil*

INACTION, s f, کاری بی *bi-kari*

INACTIVITÉ, s f, بی کاره‌گی *bi karègui*, — en inactivité,
از خدمت معاف *èz khèdmèt mou'af*

INADMISSIBLE, adj des 2 g, غیر قبول پذیر *ghèiré qèboul pèzir*, a
ممنوع العمل *mumtènè'-oul qèboul*, pr t *mum
tènè' ul-qaboul*

INADVERTANCE, s f, a غفلت *ghèflèt*, pr t *ghaflèt*, سہمان
nècian, pr t *nician*

INALIÉNABLE, adj des 2 g, a ممنوع الانسعال *moumtènè'*
oul èntèqal, pr t *mumtènè' ul intiqal*

INALTÉRABLE, adj des 2 g, غیر تعمیر پذیر *ghèiré tèghyir pèzir*, a
ممنوع التعمیر *moumtènè' out teghèyyour*, pr t
mumtènè' ut tègharyur, لا تعمیر *la youtèghèyyur*, pr t
la yutègharyur

INAMOVIBILITÉ, s f, a عدم العمل *'èdèm oul 'èzl*, pr t *'adèm
ul 'azl*

INAMOVIBLE, adj des 2 g, غیر عمل پذیر *ghèiré 'èzl pèzir*

INANIMÉ, E, adj, بی جان *bi djan*, بی روح *bi rouh*, a غیر
روح *ghèiré zi rouh*, pr t *ghairi zi rouh*

INANITÉ, s f, بی هویت *bi houdègui*

INANITION, s f, بی خوردگی *nè khourdən*

INAPERÇU, E, adj, عدم دید *didè nè choudè*, a غیر مشهود
ghèiré mèchhoud, pr t *ghairi mèchhoud*

INAPPLICABLE, adj des 2 g, غیر نسبت دادنی *ghèiré
nèsbèt-dadèn*

INAPPLICATION, s f, عدم کوشش *'èdèmé kouchèch*

INAPPLIQUÉ, E, adj, بی کوشش *bi kouchèch*

INAPPRÉCIABLE, adj des 2 g, بی قیمت *bi-qèimèt*

INAPTITUDE, s f, بی استعدادی *bi èstè'èdadi*

INARTICULÉ, e, ناگفته *na goftè*, گفته نشده *goftè nè choudè*

INATTAQUABLE, adj des 2 g, غیر حمله پذیر *ghèiré hèmîè pèzir*

INATTENDU, e, adj a غیر مترقب *ghèiré moutèrèqqèb*,
pr t *ghairi mutèraqqib*, غافل *ghèiré mè'emoul*,
pr t *ghairi ma'moul*

INATTENTIF, ive, adj, بی دقت *bi dèqqèt*

INATTENTION, s f, بی دقتی *bi dèqqètî*, a عدم ادب
'èdèmé dèqqèt, pr t 'adèmi diqqat

INAUGURATION, s f, رسم مبارکدای *rèsmé moubarèk badî*,
رسم تبرک *rèsmé tèbrîk*, a تبرک *tèbèrrouk*, pr t *tèbèr
ruk*, تبرک *tèbrîk*, تقدیس *tèqdis*, pr t *taqtis*

INAUGURER, v a, رسوم تبرک کردن *èdgrai rouçoumé
tèbrîk kèrdèn*, تقدیس کردن *tèqdis kèrdèn*

INCALCULABLE, adj des 2 g, بی شمار *bi choumar*, بی
حساب *bi hèçab*

INCANDESCENCE, s f, شدت حرارت آس *chèddèté hèrarèté
àtèch*, تلهه *tèlèhhoub*

INCANDESCENT, e, adj, بعباس سوزان *bè ghayèt souzan*,
تلهه *moutèlèhheb*

INCANTATION, s f, جادوئی *djadouyi*

INCAPABLE, adj des 2 g, ناقابل *na qabèl*, pr t *na qabil*

INCAPACITÉ, s f., بی قابلیت *bi qabèlyètî*, عدم قابلیت
'èdèmé qabèlyèt

INCARCÉRATION, s f, a محبوسى *hèbs* pr t. *habs*, محبوسى
mèhbouciyèt, pr t *mahbouciyèt*

INCARCÉRER, v a, زندان انداختن *bè zèndan èndakhtèn*,
 حبس کردن *hèbs kèrdèn*, — INCARCÉRÉ e, زندانی *sèn-*
dan, a محبوس *mèhbous*, pr t *mahbous*

INCARNATION, s. f, حسد پدیری *djècèd pèzirî*, جسم *جسم*
djèsm pèzirî, a تاخت *tèdjèssoud*

INCARNAT, s m, سرحی *sourkhi*, یک کل *rèngué goul*;
 — adj, کلگون *goul goun*, pr t *gul-gun*

INCARNER, (s') v pron, حبس کردن *qèboulé djècèd*
kèrdèn, حسد برپرسی *djècèd pèzirouftèn*, a تاخت *tèdjèssoud*, — incarné, e, حسد قبول کرده *djècèd què-*
boul kèrdè, حسد پیرفته *djècèd pèzirouftè*, a تاخت *moutèdjèssèd*

INCENDIAIRE, s des 2 g auteur d'un incendie, آتش افکن *âtèch èfkèn*,
âtèch zèn, — fig a معسد *mouf-*
sèd, pr t *mufsèd*

INCENDIE, s f, آتش *âtèch*, a حریق *hèriq*, pr t *harîq*

INCENDIER, v a, آتش زن *âtèch zèdèn*, سوزاندن *souzan-*
dèn, — incendié, e, سوحه *soukhtè*, a ماک روی *mèh*
rouq, pr t *mahrrouq*

INCERTAIN, adj, نامعلوم *na mè'èloum*, pr t *na ma'loum*, a
 غیر معلوم *ghèiré mè'èloum*, pr t *ghairî ma'loum*, غیر
 محقق *ghèiré mouhèqqèq*, pr t *ghairî muhaqqaq*

INCERTAINEMENT, adv, a مسکوکا *mèchkoukèn*, pr t *mèch-*
kioukèn

INCERTITUDE, s f, a تردید *tèrdid*, شک *choubhè*, مشکوکت *mèchkoukyèt*, — en parlant du temps, بی قراری *bi-qè-*
rari, بی ثباتی *bi soubati*

INCESSAMMENT, adv sans délai, بی فاصله *bi facèlè*, بی

أَخْصِرَ *bi t'èkhir*, a لَا أَخْصِرَ *bè-la t'èkhir*, pr t. *bi-la-t'èkhir*, — continuellement, يَمْرُؤًا *pèrvèdèd*, a. لَا يَنْقُطُ *la-yènqètè'*, pr t *la youngat'*

INCESSIBLE, adj des 2 g , عم ٻرڪ ڪرڻي *ghèiré tèrk-kèrdèn*.

INCOSTE, s m, a ربا العرابة, zèna oul qèrabè, pr t zina ul qarabè

INCESTUEUSEMENT, adv, a. با طر, zèna tooor

INCESTUEUX, EUSE, adj , اِنْسَاطِيّ, zènayr

INCIDEMENT, adv, a ^{لوا}ع, 'àrèzièn, pr t 'drazien

INCIDENT, s m, اعرصه 'àrèzè, pr t àriza, pl اعرصات
'àrèzat, pr t 'àrizat, et عوارض 'èvarèz, pr t 'avariz,
حادثة hadècè, pr t hadiça, pl حادثات hadècat, pr t
hadiçat, طهورات zouhourat, اتعاف èttèfaq, pr t ittifaq,
pl اتعافات èttèfaqat, pr t ittifaqat

INCIDENT, *n*, *adj*, *a* عَارِضِيّ 'ārēzi, *pr t* 'ārizi, آسَعَاكِي
 ittēsaqi, *pr t* ittisaqi

INCINÉRER, v a, بحالہ خاکستہر کردن *khakèstèr kèrden*,
 به حالتهر کردن *bè halètè khakèstèr bèr àvourden*, —
 incinéré, e, خاکستہر چودہ *khakèstèr choudè*

INCIRCONEIS, E, adj, حسة نسده khètne nè choudè

INCISE, s f, a عارة صغيرة 'èbarèyé sèghirè, pr t 'ibarèi
saghirè

INCISER, v a., *bouriden*

INCISIF, IVE, adj terme de médecine, **معتب الاحلاط**
moufettèi-oul èkhlât, — fig mordant, tranchant, **بريد**
bourèndè, **بوران** *bouran*

INCISION, s f, *بشر* *bourèch*, *سكاف* *chèkaf*, a. *شق* *chèqq*,
pr t *chagq*, pl *سعين* *chougoug*

INCITATION, s f, آعالش *aghalèch*, a تھریک *tèhrîk*, pr t *tahrîk*, تھریز *tèhrîz*, pr t *tahrîz*, اعوا *èghva*, pr t *ighva*

INCITER, v a, آعالیدن *aghalidèn* (vieux) تھریک کردن *tèhrîk kèrdèn*

INCIVIL, E, adj, بی ادب *bi èdèb*

INCIVILEMENT, adv, بی ادبانه *bi èdèbanè*

INCIVILITÉ, s f, بی ادبی *bi-èdèbi*

INCIVISME, s m, a عدم عرب وطنی *'èdèmé ghèirètè vètèn*, pr t *'adèmi ghairèti vètèn*

INCLÉMENCE, s f, سکتی *sèkhti*, a سکت *chèddèt*, pr t *chiddèt*

INCLINAISON, s f, a انحراف *ènhèraf*, pr t *inhiraf*, — action de pencher la tête, سر فرودی *sèr-fouroudi*

INCLINATION, s f disposition, penchant, a میل *mèil*, عربی *règhbèt*, pr t *raghbèt*, هوس *hèvès*

INCLINER, v a, خم کردن *khèm kèrdèn*, سر فرود آوردن *fouroud àvourdèn*, — v n, خم شدن *khèm choudèn*, — avoir du penchant pour quelque chose, گرایدن *guèrandèn*, سر فرود آوردن *mèil kèrdèn* — s'incliner, سر فرود آوردن *sèr fouroud àvourdèn*

INCLUS, E, adj, در حوف *dèr djoouf*, a لقا *lèffèn*

INCLUSIVEMENT, adv, a ماکسوبا *mèhsoubèn*, pr t *mah-soubèn*, معا *mè'èn*, pr t. *ma'èn*

INCOHERCIBLE, adj des 2 g, غیر کماکش بدتر *ghèiré goundjari-èch pèzir*

INCOGNITO, adv, به تبدیل لباس *bè tèbdil lèbas*, a تبدیل *tèbdilèn*

- INCOHÉRENCE, s f, a. عدم امتراج 'èdémé èmtèzadz, عدم رابطہ 'èdémé rabètè, عدم اتصال 'èdémé èttèçal
- INCOHÉRENT, E, adj بی ربطہ bi-rabètè
- INCOHÉSION, s f, a. عدم رابطہ 'èdémé rabètè, pr t 'adèmi raboutè
- INCOLORE, adj des 2 g, بی رنگ bi rèng
- INCOMBER, v n, بکھڑا اُٹھنا bè guèrdèn ouftadèn, بکھڑا اُٹھنا bè 'euhdè ouftadèn
- INCOMBUSTIBILITÉ, s f, a. امساع الاحراق èmtèna' oul-èh-tèraq, pr t imtina' ul-ih-tiraq
- INCOMBUSTIBLE امساع ممتنع الموقدè moumtènè' oul èhtèraq, pr t mumtèni' ul ihtiraq
- INCOMMENSURABILITÉ, s f, a. امساع المساحة èmtèna' oul mèçahè, pr t imtina' ul mèçaha
- INCOMMENSURABLE, adj des 2 g, a. ممتنع المساحة moum-tènè' oul mèçahè, pr t mumtèni' ul mèçaha
- INCOMMODANT, E, adj, حرج دهنده zèhmèt dèhèndè
- INCOMMODE, adj des 2 g, ناراح na rahèt
- INCOMMODER, v a, حرج دادن zèhmèt dadèn, — incommodé, e, بمرحمت اُفاده bè zèhmèt ouftadè, — indisposé, بی احوال bi èhval
- INCOMMUTABILITÉ, s f, a. امساع ار عدم بصرف èmtèna' èz 'èdémé tècèrrouf
- INCOMMUTABLE, adj des 2 g, a. ممتنع ار عدم بصرف moum-tènè' èz 'èdémé tècèrruf
- INCOMPARABLE, adj des 2 g, بی نظیر bi nèzir, — beauté incomparable, بی نظیر heusné bi nèzir, pr t. husni bi-nazır

INCOMPARABLEMENT, adv, می نسبت *bi tèchbih* نسبت

bi nèsbèt, pr t *bi-nispèt*, a. بلا نسبت *bè la tèchbih*, pr t *bi la tèchbih*

INCOMPATIBILITÉ, s f, a عدم امتزاج *'èdémé èmtèzadj*

INCOMPATIBLE, adj des 2 g, نه منكر متضاد *bè hèm diguèr*

nè-mi çazèd, a. ممتنع الامتزاج *moumtènè' oul èmtèzadj*, pr t *mumtèni'-ul imtizadj*

INCOMPÉTENCE, s f, عدم اسحقاق حکم کردن *'èdémé ès tèhqaq' heukm kèrdèn*

INCOMPÉTENT, E, adj, غير مسحق حکم کردن *ghèiré mous*

tèhèqqé heukm kèrdèn, غير اهل حكمة *ghèiré èhlé khèbrè*

INCOMPLET, E, adj, نامم na tèmam, ناقص *naqès*, pr t *naqis*

INCOMPRÉHENSIBLE, adj des 2 g, نامفهم *na fèhmèdèn*,

a. غير مفهوم *ghèiré mèfhoum*, pr t *ghairi mèfhoum*

INCOMPRESSIBLE, adj des 2 g, غير فشردنی *ghèiré fou*

chourdèn

INCONCEVABLE, adj des 2 g, از قوه فهم بیرون *èz qouvèyé*

fèhm biroun, از قوه تصور خارج *èz qouvèyé tècèvvou kharèd*

INCONCILIABLE, adj des 2 g, en parlant des personnes,

غير آشتی پذیر *ghèiré àchtî pèzir*, — des choses, غير

موافق پذیر *ghèiré mouvafèqèt pèzir*

INCONDUITE, s f, سوء حرکت *bèd-soulouki*, a

sou'é hèrèkèt, pr t *sou'î harèkèt*

INCONGRU, E, adj, a خلاف قاعدت *khèlafé qa'èdèyé*

nèh, pr t *khilafi qa'idèi nahv*, — contre les bien

séances, ناسازسته *na chayèstè*

INCONGRUMENT, adv , معاربا بفعول الماكو *moughayèrèn bè*
gèva'èd oun nèhv, — avec inconvenance, بطور ناساسنه
bè toouré na chayèstè, نامربوط *na mèrbout*

INCONGRUITÉ, s f, a علط بكونته *ghèlèté nèhvuyè*, pr t
ghalati nahvuyè, — faute contre la bienséance, a.
 ناساسنه *na chayèstègui*

INCONNU, e, adj , نامعلوم *na mè'èloum*, a ماکهول *mèdjhoul*
 INCONSÉQUENCE, s f, اعدم رابطہ *bi rèbtì*, بی ربطی *bi*
rabètè

INCONSÉQUENT, e, adj , بی مناسب *bi rabètè*, بی رابطہ *bi*
mounacèbèt

INCONSIDÉRÉMENT, adv , عالانہ *ghafèlanè*, pr t *ghafilanè*
 INCONSIDÉRÉ, e, اندیسہ *bi èndichè*, بی اندیشہ

INCONSOLABLE, adj des 2 g, غمیری نسلی *ghèrré tè*
cèll pèzur

INCONSOLABLEMENT adv , از حد نسلی نہ وں *èz hèddé tè*
cèll biroun, بی امکان نسلی *bi èmkané tècèll*

INCONSTAMMENT, adv , از روی بی دستی *èz roui bi soubati*

INCONSTANCE s f, بی پایداری *na par dari*, بی پاسبی *bi*
soubati, a عدم اسباب *'èdèm ous soubat*, pr t *'adèm*
us sèbat

INCONSTITUTIONNEL, le, adj , a خلاف قرار مملکت *khèlafé*
qèraré mèmlèkèt, خلاف قانون مملکت *khèlafé qanouné*
mèmlèkèt

INCONTESTABLE, adj des 2 g, غیر ممکن سیرہ *ghèrré moum*
kèné sètizè, بی امکان بکب *bi èmkané bèhv*, a بکری
 الاعراض *bèrì mèn èl p'ètèraz*, pr t *bèrì mìn èl*
i'tiraz

INCONTESTABLEMENT, adv , بلا حوف *bî hêrf*, a حولا حوف *bê la hêrf*, pr t *bî la harf*

INCONTESTÉ, e, adj , بى محادله *bî moudjadêlê*

INCONTINENCE, s f , ناپرهيزى *na pêrhîzî*

INCONTINENT, e, adj , ناپرهيزكار *na pêrhîz kar*

INCONTINENT, adv aussitôt, هماندم *hêman dêm*, همانساعت *hêman sa'êt*, a فى الفور *fil foour*, pr t *fil fêvr*

INCONVENABLE, adj des 2 g , نالاف *na layêq*, pr t *na laq*

INCONVENANCE, s f , ناسانسمكى *na chayêstêgû*, a عدم *'êdêmé lèyaqêt*, pr t *'adêmi haqat*

INCONVENANT, e, adj , ناسانسمه *na chayêstê*, ناسرأوار *na sêzavar*

INCONVÉNIENT, s m , a مانع *manê'*, pr t *manî'*, pl موانع *mêvanê'*, pr t *mêvani'*, عيب *'êib*, pr t *'aib*

INCORPORALITÉ, s f , غير جسمى بودن *ghêvrê djêsmî bou dên*, a عدم جسميت *'êdêmé djêsmiyêt*, pr t *'adêmi djîsmiyêt*

INCORPORATION, s f , a إلحاق *êlhaq*, علاوة *'êlavê*, pr t *'êlavê* صتم *zêmm*, ضميمة *zêmmîmê*

INCORPOREL, le, adj , بى جسم *bî djêsm*, a غير مباكسد *ghêvrê moutêdjêssêd*, pr t *ghairî mutêdjêssîd*

INCORPORER, v a , بهم فاطى کردن *bê hêm qatî kêrdên*, ملحق کردن *moulhêq kêrdên*, صتم کردن *zêmm kêrdên*, — s'incorporer, بهم فاطى شدن *bê hêm qatî choudên*, ملحق شدن *moulhêq choudên*, — incorporé, e, فاطى شده *qatî choudê*, إلحاق شده *êlhaq choudê*, a ملحق *moulhêq*, pr t *mulhaq*

INCORRECT, *E*, adj, نامربوط *na-mèrbout*, *a*. غلط *ghèlèt*,
pr *t* *ghalat*

INCORRECTEMENT, *adv*, *a* غلط *ghèlèt*, pr *t*. *ghalat*

INCORRECTION, *s f*, *a*. عدم اصلاح *'èdèmé èslah*, pr *t* *'adèmi
islah*

INCORRIGIBILITÉ, عدم اصلاح پذیری *'èdèmé èslah pèzir*

INCORRIGIBLE, *adj* des 2 *g* غير اصلاح پذیر *ghèiré èslah
pèzn*

INCORRUPTIBILITÉ, *s f*, *a* عدم الانحسار *'èdèm oul ènfèçad*,
pr *t* *'adèm ul infigad*

INCORRUPTIBLE, *adj* des 2 *g* غير احسان پذیر *ghèiré èfsad
pèzn*

INCORRUPTION, *s f*, *a* عدم الانحسار *'èdèm oul ènfèçad*, pr
t *'adèm ul infigad*

INCRÉDULE, *adj* des 2 *g* دیر اعدام *dir è'tèqad*, بی ایمان *bi è'tèqad*, — en ma-
tière de religion, باور نمیکند *bavèr nè mî kounèd*, — *bi è'tèqad*, بی دین *bi dîn*

INCRÉDULITÉ, *s f*, بی ایمانی *bi è'tèqad*, — en ma-
tière de foi, بی دینی *bi dîni*, بی ایمانی *bi iman*

INCRÉÉ, *E*, *adj*, آفریده نشده *âfèridè nè choudè*, *a*. غير
مخلوق *ghèiré mèkhlouq*, pr *t* *ghairî makhhlouq*

INCROYABLE, *adj* des 2 *g*, qu'on ne peut croire, غير باور *ghèiré bavèr kèrdèni*, —
ارفعه بصور *èz gouvveyè tècèrvour biroun*, — ار حتر وصف بدون *èz hèyèzé vèsf biroun*, —
بمعقل *bè 'èql nè mî goundjèd*

INCROYABLEMENT, *adv*, بطوریکه باور نموان کرد *bè toouré ké
bavèr nè-tèvan kèrd*

INCRUSTATION, s f ornement appliqué, a. ترصیع *tèrsi'*

INCRUSTER, v a couvrir d'un enduit, كل مالیدن *guèl malidèn*, — de pierres précieuses, موزع کردن *mou rèsse' kèrdèn*

INCUBATION, s f action de couvrir, v ce mot

INCUPLICATION, s f, a اسناد *èsnad*, pr t *isnad*, pl اسنادات *èsnadat*, pr t *isnadat*

INCUPLER, v a, اسناد دادن *èsnad dadèn*, — inculpé, e, متهم شده *mouttèhèm choudè*, a متهم *mouttèhèm*, pr t *muttèhim*

INCUQUER, v a, برور فهماندن *bè zour fèhmanidèn*

INCULTE, s f, راعب شده *zèra'èt nè choudè*, a عمر مروع *ghèiré mèzrou'*, pr t *ghairi mèzrou'*, — fig تربت شده *tèrbiyèt nè choudè*, بی تربت *bi tèrbiyèt*

INCURABILITÉ, s f, بی درمانی *bi dèrmani*

INCURABLE, adj des 2 g, بی درمان *bi dèrman*, عمر معالجه پذیر *ghèiré mou'alèdjè pèzir*

INCURIE, s f, بی اهتمامی *bi èhtèmani*, a اهمال *èhmal*

INCURSION, s f, تاراج و تار *takht ou taz*, a غارت *gharèt*, pl غارات *gharat*, — voyage, گردش *guèrdèch*, a ساحه *siahèt*, pr t *siahat*

INDE, contrée, هندوستان *hèndoustan*, pr t *hindoustan*, — couleur, رنگ *rèngué nil*

INDÉBROUILLABLE, adj des 2 g, غیر حل پذیر *ghèiré hèll pèzir*, a مومع الحلل *moumtènè' oul hèll*, pr t *mum tèn' ul hall*

INDÉCEMENT, adv, بی ادبانه *bi èdèbanè*, بطور ناسانسه *bè toouré na chayèstè*

INDÉCENCE, s f, بی حیائی *bi chèrmi*, بی سہمی *bi-hèyayi*,
 سوانب *bi èdèbbi*, ناسانسیکی *na chayèstègui*, a
sou'é èdèb, pr t *sou èdèb*

INDÉCENT, e, adj, بی ادب *bi àzèrm*, بی آرام *bi-èdèb*,
 حاسانسیه *bi-hèya*, *na chayèstè*

INDÉCHIFFRABLE, adj des 2 g, عمر حوانا *ghèiré khana*

INDÉCIS, e, adj, معزونی *mouqèrrèr nè choudè*, a
mou'èvvèq, pr t *mou'avaq*, — incertain, douteux,
 عمر معلوم *na mè'èloun*, pr t *na ma'loun*, a
ghèiré mè'èloun, pr t *ghairi ma'loun*, مسکوک *mèch*
kouk, pr t *mèchkiouk*, — irrésolu, سده *dou*
dèl choudè, a مروتد *moutèrèddèd*, pr t *mutèraddid*,
 مدندب *moutèzèbzèb*, pr t *mutèzèbzib*

INDÉCISION, s f, برتد الرأى *bi qèrari rè'i*, a.
tèrèddoud our rè'i, ارباب *èrtiab*, pr t *irtiab*

INDÉCLINABILITÉ, s f, a بنا *bèna*, pr t *bina*

INDÉCLINABLE, adj des 2 g, a لا يصرف *mèbni* *la yènsèrf*

INDÉCROTTABLE, adj des 2 g, كلس ناك ناسدنى *guèl èch*
pak na choudèni, — fig intraitable, عمر معارب نادر
ghèiré mou'achèrèt pèzir, a مبيع المعاسره *moumtè*
nè' oul mou'achèrèt, pr t *mumtèni' ul mouachèrèt*

INDÉFECTIBILITÉ, s f, علم الروال *bi zèval*, a.
'èdèm ouz zèval, pr t *'adèm uz zèval*

INDÉFECTIBLE, adj des 2 g, روال *hi zèval*

INDÉFINI, e, adj, نامحدود *na mèhdoud*, pr t *na mahdoud*,
 عمر محدودي *na mou'èyèn*, pr t *na mou'ayèn*, a
ghèiré mèhdoud, pr t *ghairi mahdoud* عمر معتنى
ghèiré mou'èyèn, pr t *ghairi mou'ayèn*

INDÉFINIMENT, adv , بطور معنی نکرده *mou'èiyèn nè kèrdè*,
 غیر معنی *bè toouré ghèiré mou'èiyèn*

INDÉFINISSABLE, adj des 2 g , از حتر بیان نبرو ,
bèyan bu ouu

INDÉLÉBILE, adj des 2 g , غیر محو شدنی ,
ghèiré mèhv choudèn

INDEMNISER, v a , کردن بلافی زبان *tèlafî zian kèrdèn*

INDEMNITÉ, s f , عوض خسارت *tèlafî zian*,
khèçarèt, a تضمین *tèzmin*, pr t *tazmin*

INDÉPENDAMMENT, adv d'une manière indépendante, بی
 علاقه *bi-'èlaqè*, a بلا تعلف *bè la tè'èllouq*, pr t *bi la tè'alluq*, — sans aucun égard, a قطع نظر *qèt'é-nèzèr*,
 pr t *qat'î nazar*, ماعده *ma'èdè*, — indépendamment
 de cela, علاوه بر اسی *qèt'é nèzèr èz in*,
 'èlavè bèr in

INDÉPENDANCE, s f , آزادی *âzadî*, خود سری *khoud sèr*, a
 استقلال *èstèqlal*, pr t *istiqlal*

INDÉPENDANT, e, adj , آزاد *âzad*, خودسر *khoud sèr*,
khoud rè'î, a مستقل *moustèqèll*, pr t *mustaqill*

INDESTRUCTIBILITÉ, s f , a عدم الانهدام *'èdèm-oul ènhèdam*,
 pr t *'adèm ul-inhîdam*

INDESTRUCTIBLE, adj des 2 g , غیر حرات شدنی ,
ghèiré khèrab choudèn

INDÉTERMINATION, s f , a بردند *tèrèddoud*, بردند *tèrdîd*

INDÉTERMINÉ, e, adj a غیر معنی *ghèiré mou'èiyèn*, pr t
ghaîn : mu'ayèn

INDÉVOTEMENT, adv , بی دلبابی *bè-bî dianèt*,
 بی دلبابی *èz rouî bî dianèt*

INDÉVOTION, s f, عدم الدیانة *bi-dianèt*, a. *'èdèm oud dianèt*

INDEX, s m table d'un livre, فهرست *fèhroust*, pr t *fihrist*,
— doigt, انگشت *èngouchté chèhadèt*, a. *سبابة*
sèbabè

INDICATEUR, TRICE, s, نشان دهنده *nèchan dèhèndè*

INDICATIF, s m, زمان حال, — présent et futur (aoriste), مضارع *mouzarè'*, pr t *muzari'*

INDICATIF, IVE, adj, نماینده *nèmayèndè*, دلال *kèndè*
dèlalèt kounèndè

INDICATION, s f, a اسرار *ècharèt* ou اساره *ècharè*, pr t
icharèt, a. دلال *dèlalèt*

INDICE, s f, نشان *nèchan*, pr t *nichan*, a. علامت *'èlamèt*,
pr t *'alamèt*, اثر *ècèr*

INDICIBLE, adj des 2 g, از احاطه وصف نبرودن, *èz èhatèyé*
vèsf biroun

INDIENNE, s f, حبش *tchit*

INDIEN, NE, adj et s, هندی *hèndi*, pr t *hindi*, — langue
indienne, زبان هندی *zèbanè hèndi*, pr t *zèbanè*
hindi

INDIFFÉREMENT, adv avec indifférence, بی اعتنائی *bè*
bi è'tènayi, — sans distinction, بی تفاوت *bi tèfavout*,
a. على السواء *'èlès sèvryè*, *bè la èstèsna*,
pr t *bi la istisna*

INDIFFÉRENCE, s f, بی اعتنائی *bi è'tènayi*, بی فکری
bi-qèndi

INDIFFÉRENT, e, adj qui peut se faire également bien de
différentes manières, بی تفاوتی *yèki*, فرقی ندارد *fèrq nè-da-*

rèd, یی نکیسان *yèk san*, — qui ne se soucie pas, بی فد
 بی قید, بی ط ف *bi tèrèf*

INDIGENCE, s f, کدائی *guèdayi*, بی نواپی *bi nèvayi*,
 تینگ دسستی *tèng dèsti*, ا فغر *fèqr*, pr t *faqr*

INDIGÈNE, adj et s des 2 g, بومی *boumi*, ولانی *vè layèti*

INDIGENT, e, adj, بی نوا *bi nèva*, کدا *guèda*, ا فغر *fèqr*,
 pr t *faqir*, pl فغرا *fouqèra*, pr t *fouqara*, محاج *mouhtadj*

INDIGESTE, adj des 2 g, نا کوار *na guètar*, دیر هضم *dîr hèzm*

INDIGESTION, s f, نا کوار *na guèvari*, دیری هضم *dîr hèzm*,
 ا سو ال هضم *sou' oul hèzm*, pr t *sou' ul hazm*

INDIGNATION, s f colère, حسم *khèchm*, عسلی *ghèchman*,
 ا عصب *ghèzèb*, pr t *ghazab*

INDIGNE, adj des 2 g, نا سزاوار *na sèzavar*, نا سادسینه *na chayèstè*,
 نا لایف *na layèq*

INDIGNEMENT, adv, بطور نا سادسینه *bè toouré na chayèstè*,
 بطور عمر لایف *bè toouré ghèiré layèq*

INDIGNER, v a, حسم آوردن *bè khèchm àvourdèn*, حسمناک *khèchmnak*
 کردن *khèchmnak kèrdèn*, کج حلق کردن *kèdj khoulq kèrdèn*,
 — s'indigner, در حسم سدن *dèr khèchm choudèn*,
 کج حلق حسمناک سدن *khèchmnak choudèn*, کج حلق سدن *kèdj khoulq choudèn*

INDIGNITÉ, s f, نا سزائیتی *na chayèstègur*, نا سادسینکی *na-sè-zayi*,
 ا عدم لیاقت *'èdèmé lèyaqèt*

INDIGO, s m, نیل *nîl*

INDIQUER, v a, نسیان دانی *nèchan dadèn*, نسیان *nè-moudèn*

INDIRECT, *e*, *adj*, نازاسب *na rast*, كج *kèdʒ*, ا عبر مسعیم *ghèiré moustèqim*, *pr t ghairi mustaqim*, مoun'è *rèdʒ*, *pr t mun'arèdʒ*, معوج *mou'èvvèdʒ*

INDIRECTEMENT, *adv*, ا ر راه عبر مسعیم *èz rahé ghèiré mous tèqim*, بواسطه دیکری *bè vacètèyé diguèri*, ا ر راه دیکری *èz rahé diguèr*

INDISCERNABLE, *adj* des 2 *g*, ا ممیغ البیر *moumtènè'* *out tèmiz*, *pr t mumtèni'* *out tèmiz*

INDISCERNEMENT, *s m*, ا عدم بساکیص *'èdèmé tèchkhis*, امیغ البساکیص *èmtèna'* *out tèchkhis*, *pr t imtina'-ut tèchkhis*

INDISCIPLINABLE, *adj* des 2 *g*, عبر اصیاط بدتر *ghèiré ènzèbat pèzir*

INDISCIPLINE, *s f*, بی نظمى *bi nèzmi*, عدم صایطه *'èdèmé zabètè*, عدم بعلم *'èdèmé tè'èlim*

INDISCIPLINÉ, *e*, *adj*, بی نظام *bi tè'èlim*, بی نظام *bi nèzm*

INDISCRET, *e*, *adj* imprudent étourdi, بی احتیاط *bi-èhtiati*, *bi hèzm* بی ملاحظه *bi moulahèzè*, — qui ne tient aucun secret, دهاندریده *dèhan dèridè*

INDISCRÉTEMENT, *adv*, ملاحظه نکرده *moulahèzè nè kèrdè*, بی ملاحظه *bi moulahèzè*

INDISCRÉTION, *s f*, بی احتیاطی *bi èhtiati*, ا عدم ملاحظه *'èdèmé moulahèzè*, *pr t 'adèmi mulahaza*

INDISPENSABLE, *adj* des 2 *g*, ناگزیر *na gouzir*, ا واجب *vadjèb*, *pr t vadjib*, الیم *èlzèm*

INDISPENSABLEMENT, *adv*, بطور ناگزیر *bè toouré na gouzir*, ناچار *natchar*

INDISPONIBLE, adj des 2 g terme de jurisp Biens indisponibles, a. مال مبيع الوصاءه *malé moumtènè' oul vèçayèt*

INDISPOSÉ, e, adj , احوال *bi èhval*, — contre quelqu'un رندید، *rèndjîdè*, دهر کرد *qèhr kèrdè*

INDISPOSER, v a , رندیدانیدن *rèndjanîdèn*, دل آرده کردن *dèl àzourdè kèrdèn*, — s'indisposer, رندیدن *rèndjî dèn*, دهر کردن *qèhr kèrdèn*

INDISPOSITION, s f , احوالی *bi èhvali*, a. اندکاف مزاج *ènhèrafé mèzadj*

INDISSOLUBLE, adj des 2 g , غیر انحلال پذیر *ghèiré ènhèlal pèzir*, a. مبيع الانحلال *mumtènè' oul ènhèlal*, pr t *mumtènè' ul inhîlal*, لا یفک *la younhèll*, — fig , مبيع الانعساج *ghèiré ènfèçakh pèzir*, a. مبيع الانعساج *mumtènè' oul ènfèçakh*, pr t *mumtènè' ul infîçakh*.

INDISSOLUBLEMENT, adv , a. بلا انعساج *bè la ènfèçakh* pr t *bi la infîçakh*

INDISTINCT, e, adj , a. غیر معلوم *ghèn é mè'èloum*

INDISTINCTEMENT, adv , بطور غیر واضح *bè toou é gheiré va zèh*, — sans distinction, بی فرق *bi fèrq*, pr t *bi farq*, بی استیسا *bi èstèsna*, pr t *bi istisna*

INDIVIDU, s m , مرد *mèrd*, a. شخص *chèkhs*, pr t *chakhs*, pl اسکاخص *èchkhas*

INDIVIDUEL, le, adj , a. شخصی *chèkhsi*, pr t *chakhsi*

INDIVIDUELLEMENT, adv , a. سکاخص *chèkhsèn*, pr t *chakhsèn*.

INDIVIS, e, adj , یکس شده *bèkhch nè choudè*, تقسیم نشده *tèqsîm nè choudè*

INDIVISIBILITÉ, s f, a عدم الانقسام 'edèm-oul ènqècam, pr
t 'adèm ul ìnqècam

INDIVISIBLE, adj des 2 g , *ghèn é tèqsim*
pèzir, *ghèiré tèdjàzè pèzir*, *عمر ممکن*
ghèiré moumkènè tèdjàzza

INDIVISIBLEMENT, adv, بے توورہ عمر تہسم پزیر *bè toouré ghèiré tèqsim pèzir*

INDOCILE, adj des 2 g , سرکس sèr kèch, بی اطاع bî
èta'èt

INDOCILITÉ, s f, سرکسی sèr kèchi, اعدم اطاع 'edémé
èta èt

INDOLEMMENT, adv, a **بِسَامِحَةٍ** *bè mouçamèhè*

INDOLENCE, s f, اهمال *kahèl*, ا. *kahèl*, كاهلي, *bi qèdî* بى قدى, *ihmal*, *ihmal*, *pr t ihmal*, *mouçamèhè*, *pr t mu çamaha* مومامحه

INDOLENT, e, adj كاهل *kahèl*, pr t *krahèl*, بی فد *bi fèd*,
 qèrd, a مسامح *mouçamèh*, pr t *muçamih*

INDOMPTABLE, adj des 2 g , رام نابد , *ram na pèzir*, عمر
 غهیره فرمان بدار , *ghèiré fèrman bèr dar*

INDOMPTÉ, E adj, رام نسدده, *ram nè choudè*

INDU, E, adj, مومع *na moouq'*, عمر مومع *ghèiré moouq'*,
وب بي *bi vèqt*

INDUBITABLE, adj des 2 g , عمر bi choubhè, a
 مسكوك ghèirè muchkouk, pr t ghairi mèchkouk

INDUBITABLEMENT, adv, a. بدون شبهه *bè douné choubhè*,
سك بدون شك *bè douné chèk*

INDUCTION, s f, a. *استدلال* *nétidjè, èstèdlal*, pr t
istidlal

INDUIRE, v a. porter, pousser, كركس كركس *tèhrîk kèr-dèn*, كركس كركس *tèhrîz kèrdèn*, كركس كركس *èghva kèr-dèn*, — induire en erreur, كركس كركس *goul zèdèn*, كركس كركس *fèrîb dadèn*

INDULGENCE, s f, a. اعماص *èghmaz*, pr t *ighmaz*, اعماص *èghmazé 'èin*, pr t *ighmazi 'ain*, — bonté, douceur, مهربانى *mèhrèbanî*, a. شفع *chèfèqèt*, pr t *chèfaqat*

INDULGENT, e, adj qui a de l'indulgence, آمركار *àmour zègar*, صاحب عفو *sahèbè 'èfv*, a. كير العفو *kècir oul 'èfv*, pr t *kècir ul 'afv*, — compatissant, مهربان *mèhrèban*, pr t *mihruban*

INDUMENT, adv, ناحف *na hèqq*

INDUSTRIE, s f adresse, حیره دسى *tchirè dèsti*, اوسادى *oustadi*, p t هير *hounèr*, pr t *hunèr*, a. معرب *mè'è-rèfèt*, pr t *ma'rifèt*, — métier, profession, پيشه *pichè*, a. حير *hèrfèt*, pr t *hirfèt*, صنع *sèn'èt*, pr t *san'at* et *sana'at*, pl صناع *sènayè*, pr t *sanai'*

INDUSTRIEL, LE, adj qui appartient à l'industrie, a. معلقى *moutè'ellèq bè sèn'èt*, — qui provient de l'industrie, a. حاصل مصوعى *hacèlé sè-nayè*, pr t *hacilî sanai'*, — qui se livre à l'industrie, پيشور *pichè vèr*, كارگر *kar guèr*, صنع *sèn'èt kar*, a. هل صناع *èhlé sènayè'*

INDUSTRIEUX, EUSE, adj, هيرمند *hounèrmènd*, با هير *ba-hounèr*

INÉBRANLABLE, adj des 2 g, باندار *paî dar*, نكان مسكور *tèkan nè-mî khourèd*

INÉBRANLABLEMENT, adv, بی تکان *bi tèkan*
khourdèn

INÉDIT, E adj, گوفت نە چوڤە *goflè nè choudè*, ابرار نە *èbraz*
nè-rhoudè, چاپ نە *tchap nè choudè*

INEFFABLE, adj des 2 g, ار احاطە نەعرف نەرون, *èz èhatèyé*
tè èrif biroun

INEFFAÇABLE, adj des 2 g, عمر ماکوسدنی *ghèiré mèhv*
choudèni, ماکو ناسدنی *mèhv na choudèni*

INEFFICACE, adj des 2 g, بی عمل *bi ècèr*, بی اثر *bi 'èmèl*,
انی دوا *bi sèmèr*, — ce remede est inefficace
انی دوا کارکر *in dèva bi sèmèr èst*, ou
انی دوا نەسب *in dèva kar guèr nist*

INEFFICACITÉ, s f, بی فایدگی *bi faidègu*, بی نەمری *bi*
sèmèri, بی نەبیری *bi tè'eciri*, a عدم نەبیر *'èdèmé tè è*
cir, pr t *'adèmi tèècir*

INÉGAL, E, adj, ناهموار *na hèmvar*, p t نامساوی *na mou*
çavi, pr t *na muçavi*, a غەیرە مەساوی *ghèiré moutèçavi*,
pr t *ghairi mutèçavi*, — en parlant des personnes,
مەزاج مەلوان *moutèlevvèn mezadj*, pr t *mutèlèvvèn m*
zudj, a مکلف الاحوال *moukhtèlèf oul èhval*, pr t
mukhtèlèf ul ahval

INÉGALEMENT, adv, ناهموار *na hèmvar*

INÉGALITÉ, s f, ناھمواری *na hèmvari*, a عدم مساوات *'èdèmé*
mouçavat, pr t *'adèmi muçavat*

INÉLÉGANCE, s f, نازبائی *na zibayi*, a عدم طراف *'èdèmé*
zèrafèt, pr t *'adèmi zarafèt*

INÉLÉGANT, E, adj, نازبا *na ziba*, a غەیرە ظرف *ghèiré zèrif*,
pr t *ghairi zarif*

INÉLIGIBLE, adj des 2 g, a عر مساقف اسكاب *ghèiré moustèhèqqé èntèkhao*

INÉNARRABLE, adj des 2 g, عر بغل کردنی *ghèiré nèql-kèrdèni*

INEPTE, adj des 2 g, sans aptitude, نا قابل *na qabèl*, بی *bi* استعدا *èstè'dad*, — sot, niais, نادان *na dan*, a ابله *èblèh*, احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*, — absurde, بهوده *bi houdè*

INEPTIE, s f caractère d'un homme inepte, a عدم قابلیت *'èdèmé qabèliyèt*, pr t *'adèmi qabilyèt*, — parole, action inepte, بهودگی *bi houdègui* پوتچ *poutch*, ول *vèl*

INÉPUISABLE, adj des 2 g عر تمام *bi kast*, بی کاسب *bi kast*, سدی *ghèiré tèmam choudèni*

INERTE, adj des 2 g, بی حرکت *bi hèrèkèt*, a ساکن *sa-kèn* pr t *sakin*

INERTIE, s f, بی حرکتی *bi hèrèkèti*, a سکون *soukou-nèt*, pr t *sukiounèt*, عدم حرکت *'èdèmé hèrèkèt*, pr t *'adèmi harèkèt*

INESPÉRÉ e, adj, a عر مأمول *ghèiré mè èmoul*, pr t *ghaïri ma'amoul*, عر مریق *ghèiré moutèrèqqèb*, pr t *ghan mutèraqqib*, — par une occasion inespérée, توصله *bè vèculèyé ghèiré moutèrèqqèb*

INESPÉRÉMENT, adv, بطور غیر مأمول *bè toouré ghèiré mè'èmoul*

INESTIMABLE, adj des 2 g, بی قیمت *bi qèimèt*

INÉVITABLE, adj des 2 g, ناگزیر *na-gouriz*

INÉVITABLEMENT, adv, بطور ناگزیر *na gourizànè*, ناگزیرانه

bè toouré na gouriz, a *أبداً* èlbèttè, *حما* hètmèn,
لا ماله la mouhalè

INEXACT, E, adj, a *غير صحيح* ghèire sèhìh, pr t *ghaïrè
 sahìh*, — en parlant des personnes, *بي نقب* bi-
 dèqqèt

INEXACTITUDE, s f, a *عدم صواب* 'èdèmé sèhhèt, pr t.
 'adèmi sikhhat, *غلط* ghèlèt pr t *ghalat*, manque d'at-
 tention a *عدم نقب* 'èdèmé dèqqèt, pr t 'adèmi
 diqqat

INEXÉCUTABLE, adj des 2 g, a. *ممنوع الاكراه* moumtènè'-
 oul èdgra, pr t *mumtèni' ul idgra*

INEXÉCUTION, s f, a *عدم الاكراه* 'èdèm oul èdgra, pr t
 'adèm ul idgra

INEXORABLE, adj des 2 g, *بي مرجب* sèkht dèl, *سكبت دل*
 bi mèrhèmèt

INEXORABLEMENT, adv, *بي منظور* bè toouré sèkht
 dèl

INEXPÉRIENCE, s f, *عدم آزمات* 'èdèmé àzmayèch, a *عدم
 تاكره* 'èdèmé tèdgroubè, pr t *adèmi tèdgrubè*

INEXPÉRIMENTÉ, E, adj, *بي آزمات* bi àzmayèch, *بي تاكره*
 bi tèdgroubè, p t *كهام* kham

INEXPIABLE, adj des 2 g, a *ممنوع انكفارس* moumtènè' oul-
 kèfarèt, pr t *mumtèni' ul kèfarèt*

INEXPLICABLE, adj des 2 g, *غير بعبر بدني* ghèiré tè'èbir-
 pèzir, a *ممنوع انعكاس* moumtènè' out tèfsir, pr t *mum-
 tènì' ut tèfsir*

INEXPRIMABLE, adj des 2 g, *غير بيان بدني* ghèiré bèyan-
 choudèni, *از حطه بيان خارج* èz hèitèyé bèyan kharèdj

- INEXPUGNABLE**, adj des 2 g , عمر نساکر پدیر *ghèiré tèskhir pèzir*
- INEXTINGUIBLE**, adj des 2 g , عمر خاموش سدنی *ghèiré khamouch choudèni*, — en parlant de la soif, عمر نسکی پدیر *ghèiré tèskin pèzir*
- INEXTRICABLE**, adj des 2 g , a مميع الكسف *moumtènè'oul kèchf*, pr t *mumtènè' ul kèchf*
- INFAILLIBILITÉ**, s f , a السرائب می الخطا *èl bèra'ètou mèn èl khèta*
- INFAILLIBLE**, adj des 2 g qui ne peut se tromper, دی ار *bèri èz sèhv ou khèta*, — qui est certain, بی تکهیلوف *bi tèkhèllouf*, a محقق *mouhèqqèq*, pr t *muhaqqaq*, یعنی *yèqin*, pr t *yaqin*
- INFAILLIBLEMENT**, adv , بی سیه *bi cheubhè*, بی کمان *bi gouman*, a محققا *mouhèqqèqèn*, pr t *muhaqqaqan*
- INFAISABLE**, adj des 2 g , نا کردنی *na kèrdèni*
- INFAMANT** E, adj , رسوا کنده *rousva kounèndè*, ناعب رسوائی *ba'ècé rousvayi*
- INFÂME**, adj des 2 g , بدنام *bèd nam*, رسوا *rousva*, pr t *risva*, ou *rusva*
- INFAMIE**, s f , بدنامی *bèd nami*, رسوائی *rousvayi*
- INFANTERIE**, s f , نظام پیاده *gouchouné piadè*, فسون پیاده *nèzamé piadè*
- INFANTICIDE**, s m meurtre, a. قتل طفل *qètlé tèfl*, — meurtrier, قتل طفل *qatèlé tèfl*, pr t *qatili tifi*
- INFATIGABLE**, adj des 2 g , حسکی ناپدیر *khèstègur na pèzir*, حسده نمسود *khèstè nè mi chèvèd*
- INFATIGABLEMENT**, adv , بی حسده سدنی *bi khèstè choudèn*

INFATUATION s f, a معیوبت *mèftounnyèt*

INFATUER, v a, معین کردن *mèftoun kèrdèn*, — s'infatuer, معین شدن *mèftoun choudèn*, — infatué, e, a معین *mèftoun*

INFÉCOND, e, adj, حاصل بی *bi hacèl*, عسر حاصل بر حیر *ghèiré hacèl bèr khiz*, a عافر *'àqèr*, pr t *'àqır*

INFÉCONDITÉ, s f, حاصل بی *bi hacèl*, a. عافره *'àqèrèt*

INFECT, e, adj, بد بو *bèd bou*, a معقی *moutè'èffèn*, pr t. *mutè'affin*

INFECTER, v a, معقی کردن *bèd bou kèrdèn*, — au fig, آلوده کردن *àloudè kèrdèn*

INFECTION, s f بدبوئی *bèd bouy*, a عیوب *tè'èffoun*, عیوب *'oufounèt*

INFÉLICITÉ, s f, بدبختی *bèd bèkhti*

INFÉODATION, s f, تیول *tioul*

INFÉODÉR, v a, تیول دادن *tioul dadèn*

INFÉRER, v a., استدلال *èstènbat kèrdèn*, استدلال کردن *èstèdlal kèrdèn*

INFÉRIEUR, e, adj qui est placé au dessous, زیری *zirı*, زیری *zirin*, a اسفل *esfèl*, — qui est au dessous d'un autre en rang, زیردست *zir dèst*, — s, کوچک *koutchèk*, pr t *kutchuk*, زیر دست *zir dèst*, a دون *doun*

INFÉRIORITÉ, s f, پستی *pèstı* رسته *routbè*, a. دونی *dou nyèt*, دونی *dounı*

INFÉRIEUREMENT, adv, زیر *zir*, پست *pèst*

INFERNAL, e, adj, دورحی *douzèkhi*

INFERTILE, adj des 2 g, *ghèiré hacèl-khiz*, عسر حاصل خبر, *bi hacèl* بی حاصل

INFERTILITÉ, s f, *bi hacèl* بی حاصلی

INFESTATION, s f, *takht-ou taz* تاحب و تار

INFESTER, v a, *takht ou taz kèrdèn* تاحب و تار کردن

INFIDÈLE, adj des 2 g, *bi vèfa*, بی صداقت, *bi sè daqèt*, — s des 2 g qui n'a pas la vraie foi, بی دینی, *bi dîn*, ا کافر *kafèr*, pr t *kiafir*, pl کفار *kouffar*

INFIDÉLITÉ, s f, *bi vèfayè*, بی وفائی, — état de ceux qui n'ont pas la foi, بی دینی, *bi dîn*

INFILTRATION, s f, a *noufouz*, نعود, pr t *nufouz*

INFILTRER, (s') v pron, *noufouz kèrdèn* نعود کردن

INFIME, adj des 2 g, *pèstèrin*, ا دنا *èdna*

INFINI, e, adj, indombrable, *bi choumar*, بی حد, *bi hèdd*, بی بهایب, *bi nèhayèt*, — qui n'a ni commencement ni fin, *bi èbtèda ou èntèha* بی ابتدا و انتها

INFINIMENT, adv sans borne, *bi èndazè*, بی حد, *bi hèdd*, ا العانه *foouq oul ghayè*, pr t *fèvq ul ghayè*, — extrêmement, beaucoup, *khèrl*, بسیار, *bèciar*

INFINITÉ, s f, a qualité de ce qui est infini, *'èdémè nèhayèt*, pr t *'adèmi nihayèt*, — grande quantité, *fèravani*, فراوانی, *èmbouhi*, بسیاری, *bèciar*, ا کثر *kèsrèt*, و فر *vèfrèt*

INFINITIF, s m, a مصدر *mèsdèr*, pr t *masdar*, pl مصادر *meçadèr*, pr t *mèçadîr*

INFIRME, adj et s des 2 g, *na khoch*, بیمار, *bi mar*, ا علل *'èlil*, pr t. *'alil*, — verbe infirme, ا فعل معتل

fà èlè mou'outèll, pr t *f'ih mou'tèll*, — lettres infirmes, *هروف عله* *houroufé 'èllè*, pr t *houroufi 'illè*.

INFIRMER, v a, *باطل کردن* *batèl kèrdèn*

INFIRMERIE, s f, *بیمار خانه* *bimar khane*

INFIRMIER, IÈRE, s, *پرسنار بیمارها* *pèrèstaré bimar-ha*, *میاشر* *moubachère bimar khane*

INFIRMITÉ, s f, maladie *بیماری* *bimari*, *ناخوشی* *na-kho-chi*, a *علب 'èllèt*, pr t *'illèt*, pl *علل 'èlèt*, pr t *'ilèt*, — faiblesse, imperfection, *ناوانی* *na tèvani*, a. *ضعف* *zè'èf*, pr t *za'f*

INFLAMMABILITÉ, s f, *قابل سعلور شدن* *gabèlyètè cheu'eulè vèr choudèn*

INFLAMMABLE, adj des 2 g *سعلور شدنی* *cheu'eulè vèr choudèn*, *سوحیمی* *soukhtèn*

INFLAMMATOIRE, adj des 2 g, a *المهائی* *èltèhabì*, pr t *iltihabì*

INFLEXIBILITÉ, s f qualité de ce qui est inflexible, *عدم امکان حم شدن* *'èdèmé èmkané khèm choudèn* ou *کج شدن* *kèdj choudèn*, — fig dureté, insensibilité, *سکب* *sèkht dèl*, a *عدم رقت* *'èdèmé rèqqèt*, pr t *'adèmi riqqat*

INFLEXIBLE, adj des 2 g *حمیدکی ناندن* *khèmidègui na pèzur*, — fig, *سکبدل* *sèkht dèl*, *سنگددل* *sèng-dèl*, *بی رقت* *bi-rèqqèt*, a. *قاسی العلب* *qaci oul-qèlb*, pr t *qaci-ul-qalb*

INFLEXIBLEMENT, adv, *بیسکبدلی* *bè sèkht-dèl*

INFLEXION, s f, *حمیدکی* *khèmidègui*, — en parlant de la voix, *گرددش صدا* *guèrdèché sèda*, a *انعطاف الصوت*

en'étaf ous soout, — en terme de grammaire, a. با

bèna, pr t bina, اعراب è'èrab, pr t i'rab

INFLICTIF, IVE, adj a., معلف معلق معلق moutè'èllèq bè
hèddé chér'i

INFLICTION, s f, a. حکم حرا heukmé djèza

INFLIGER, v a., مكرى داشى moudjra dachtèn, حکم کردن

heukm kèrdèn, — infliger la bastonnade, کوبکاربنا

keutèk kari ra moudjra dachtèn, ou کوبک داسى

keutèk zèdèn, — une amende حريمه کردن djèrimè

kèrdèn, — on lui a infligé la peine de mort, نعلس

نعلس رسانيدند, بè qèil èch heukm kèrdènd, حکم کردن

bè qèil èch rècanidènd

INFLUENCE, s f action d'une chose qui influe sur une

autre, a. تأثير tè'ècir, pr t tè'ècir, اعر ècèr, — crédit,

a. اعتبار è'tèbar, pr t i'tibar, نفع nèfouz, pr t

nufouz

INFLUENCER, v a., اعوا کردن èghva kèrdèn, تاثير کردن

tèhrik kèrdèn

INFLUENT, e, adj, a. صاحب نفع sahèbé nèfouz, a. نافذ

nafèz, pr t nafiz

INFLUER, v n, تأثير کردن tè'ècir kèrdèn, اعر کردن ècèr

kèrdèn

INFORMATION, s f terme de jurisp اسسهادنامه èstèch

had namè, — recherche, رسيدگى rècidègu, a. اسفسار

èstèfsar, pr t èstifsar, اسسكار èstèkhbar, pr t ès-

tikhbar, اسسعلام èstè'èlam, pr t èsti'lam

INFORMER, v a., آگاه کردن àgah kèrdèn, خبر دادن khèbèr

dadèn, اطلاع دادن èttèla' dadèn, مطلع کردن mouttèlè'

kèrdèn, — *v n* faire une information, *v* information,
— s'informer, رسدن, *rəcìdèn*, رسدځي کړس, *rəcìdègui*
kèrdèn, پرسندن, *poursidèn*, استفسار کړس, *èstèfsar kèr-*
dèn, سوال کړس, *sou'al kèrdèn*, استخبار کړس, *èstèkhbar*
kèrdèn, — informé, اگاه, *agah*, خبردار, *khèbèr-*
dar choudè, مطلع, *mouttèlè'*, پر ت *muttali'*

INFORTUNE, *s f*, بد ناځي, *bèd bèkht*, ا. عدم سعادت
'èdèmé sè'adèt

INFORTUNÉ, *m, adj*, بد ناځ, *bèd bèkht*

INFRACTEUR, *s m*, بعض کس, *nèqz kounèndè*

INFRACTION, *s f, a* بعض, *nèqz*, پر ت *naqz*, — infraction
au traité, عهد بعض, *nèqzè 'èhd*, پر ت *naqz 'ahd*
ou 'ah

INFRACTUEUX, EUSE, *adj*, بی ثمر, *bi hacèl*, بی حاصل,
sèmèr, بی فائد, *bi-fandè*

INFRACTUEUSEMENT, *adv*, بی ثمر, *bi houdè*, بیهود,
sèmèr

INFUSER, (faire) *v a*, حساسندن, *khicandèn*, حساسندن,
khicandèn, نغ کړس, *nèq' kèrdèn*

INFUSIBLE, *adj* des 2 g, غس کدار پدنر, *ghèiré goudaz-*
pèzur

INFUSION, *s f*, حسسدي, *khicidègui*

INGAMBE, *adj* des 2 g, چسب, *tchoust*, چالاک, *tchalak*

INGÉNIER, (s'), مهندس کړس, *tèdbir kèrdèn*, مهندس کړس,
tèmhud kèrdèn

INGÉNIEUR, *s m, a* مهندس, *mouhèndès*, پر ت *muhèndis*

INGÉNIEUSEMENT, *adv*, با دوسادي, *bè oustadi*, بدس,
tèdbir

INGÉNIEUX, MUSE, adj, صاحب تدبير *sahèbbé tādḅir*, با تدبير *ba-tādḅir*, هيرمند *hounèrmènd*.

INGÉNU, E, adj, سادہ دل *sadè-dèl*, لوح *sadè loouh*, pr t. *sadè-lèoh*, ا. صافى القلب *safi-oul-qèlb*, pr t *safi ul-qalb*

INGÉNUITÉ, s f, سادہ دلئى *sadè-dèli*, لوحى *sadè-lo ouhi*, ا. صغوة القلب *sèfvèt-oul-qèlb*, pr t *safvèt-ul-qalb*

INGÉNUMENT, adv, اى روى سادہ *èz roui sadè dèli*

INGÉRER, (s'), v pron, مداحله كرس *moudakhèlè kèrdèn*, دحل سدن *dèkhil choudèn*

INGRAT, E, adj, نعب ناساس *nè'èmet-na-chènas*, — fig., بى حاصل *bi hacèl*, بى تركب *bi-bèrèkèt*

INGRATITUDE, s f, نعب ناساسى *nè'èmet na chènaci*, كفران نعب *koufrané nè'èmet*

INGRÉDIENT, s m, a حرء *djouz'* pr t *djuz'*, pl احرا *èdja'za'*

INGUÉRISABLE, adj des 2 g, غير معالجه تدبر *ghèiré mou'èlèdjè pèzir*

INGUINAL, E, adj, a متعلق بمعنى العقد *moutè'èllèq bè mèghbèn-oul-fèkhz*, pr t *mutè'alliq bè maghbèn-ul fakhz*

INHABILE, adj des 2 g, بى سرشخه *bi sèrèchtè*, ناقابل *na-qabèl*, بى اسمعداد *bi èstè'èdad*

INHABILEMENT, adv, بى عدم سرشخه *bè 'èdèmé sèrèchtè*

INHABILETÉ, s f, بى عدم سرشخه *'èdèmé sèrèchtè*

INHABITABLE, adj des 2 g, a. غير قابل سكى *ghèiré qa bèlé soukna*

INHABITÉ, E, adj, نامسكون *na-mèskoun*, pr t *na mèskioun*,

- a. *ghèiré mèskoun*, pr t *ghaïrî mèskioun*,
ghèiré mè'èmour, pr t. *ghaïrî ma'mour*
- INHÉRENCE, s f., *pèwèstègui*
- INHÉRENT, e, adj, *pèwèstè*, a. *لازم و ملزوم lazèm ou-
mèlzoum*, pr t *lazim u malzoum*
- INHIBITION, s f, *qèdèghèn*
- INHOSPITALIER, IÈRE, adj, *mèhman na pèzir*,
ghèiré mèhman pèzir
- INHOSPITALITÉ, s f, *'èdèmé mèhman-
pèzirî*
- INHUMAIN, e, adj, *bî ènsaniyèt*, *bî mourovvèt*
- INHUMANEMENT, adv, *èz roui bî ènsa-
niyèt*, *èz roui 'èdèmé mourovvèt*
- INHUMANITÉ, s f, a *'èdèmé 'ènsaniyèt*, pr t.
adèmi insaniyèt
- INHUMATION, s f, a *dèfn*
- INHUMER, v a., *khal kèrdèn*, *dèfn kèrdèn*
- INIMAGINABLE, adj des 2 g, *ghèiré tèce-
vour kèrdèn*
- INIMITABLE, adj des 2 g, *bî manènd*, *bî mès*,
bî nèzir, *bî hèm ta*, *bî hema*
- INIMITIÉ, s f, *douchmèni*, a *'èdavèt*,
khouçoumèt
- ININTELLIGIBILITÉ, s f, a *'èdèmé mèfhou-
myèt*, pr t. *'adèmi mèfhoumyèt*
- ININTELLIGIBLE, adj des 2 g, *na fèhmidèn*, a.

مومتنه' -oul fèhm, pr t mumtèni' -ul-fèhm, عبر معهوم ghèiré mèfhoum

INIQUE, adj des 2 g, بى دىادگر bi dadguèr, بى عدل bi 'èdl, p t ناحق na hèqq, pr t na-haqq, ا. عدار ghèddar, pr t ghaddar

INIQUEMENT, adv, بى دىادگر bè na hèqq, بى دىوور bè djoour

INIQUITÉ, s f, بى دىادگر bi dadguèr, ا. ظلم zoulm, بى عدلى tè'èddi, pr t tè'addi, دىوور djoour, pr t djèvr, حفا djèfa

INITIAL, e, adj, a. اولى èvvèli, — lettre initiale, سر حروف sèré hourouf, حرف نكسى hèrfé nèkhoustin

INITIATION, s f, a ادخال èdkhal

INITIATIVE, s f, پىس دىسى pich dèsti, a. سىب sèbqèt, تىقèddoum, pr t tèqaddum

INITIER, v a, مړه كړى dakhèlé zoumrè kèrdèn, مكرم كړى mounsèlèk kèrdèn, — au fig, راز مكرم كړى mèhrémé raz kèrdèn, اسرار كړى mèhrémé èsrar kèrdèn, واقف اسرار كړى vaqèfé èsraı kèrdèn, مكرم شده e, initié, مكرم كړى mèhrém choudè, a مكرم mèhrém, الاسرار mèhrém oul èsrar

INJECTER, v a, با آندورك آب پاسدن ba àb douzèk àb pachidèn

INJECTION, s, f action d'injecter, v ce mot

INJONCTION, s f, فرمان فرمایèch, فرمان fèrman, a تىنبى tènbi, امر èmr, حكم heukm, pr t hukm

INJURE, s f action injuste, بى دىادگر bi dadguèr, ا. بى عدلى tè'èddi, pr t. tè'addi, سىم sètèm, pr t. sitèm, عذر

ghèdi, pr t *ghadr*, — parole offensante, دشنام *douchnam*, a *chètm*, فکس *feuhch*, pr t *fahch*

INJURIER, v a, داسرا داسنام *douchnam dadèn*, كفسى *na sèza goftèn*, فاكس داس *feuhch dadèn*, — s'injurier, همدكرو داسنام داس *hèm diguèr ra douchnam dadèn*

INJURIEUSEMENT, adv, بى حرمنى *bè bi heurmèti*, بطور *bè toouré na sèza*

INJURIEUX, EUSE, adj, حلاف داسنام آمىز *douchnam àmiz*, خلاف *khèlafé heu mèt*

INJUSTE, adj des 2 g, ناحف *na hèqq*, pr t *na haqq*, a *khèlafé 'èdl*, pr t *khilafi 'adl*, — en parlant des personnes, بى دىادكر *bi dadguèr*, سىم كار *sètèmkar*, a *zalèm*, pr t *zalim*

INJUSTEMENT, adv, بىحق *bè toouré na hèqq*, بىحق *bè na hèqq*

INJUSTICE, s f, بى دىادكرى *bi dadguèri*, بى حسانى *bi hècabi*, a *zoulm*, سىم *sètèm*, pr t *sitèm*, حور *djoour*, pr t *djèvr*, نعدى *tè'èddi*, pr t *tè'addi*

INNAVIGABLE, adj des 2 g, عمر فاند بىرد كسى *ghèiré qa bèlé tèrèddoudé kèchti*

INNÉ, e, adj, راد *madèr zad*, او مادرا *madèr za*, a *djèbèlli*, pr t *djèbilli*, فطرى *fètri*, pr t *fitri*, مكيول *mèdj Boul*

INNOCEMENT, adv, بى عرصانه *bi ghèrèzanè*, لوى *èz roui sadè loouhi*

INNOCENCE, s f, بى كناهى *bi gounahi*

INNOCENT, e, adj, بى كفصر *bi gounah*, بى كفصر *bi tèqsur*,

- simple, crédule, دل ساده *sadè dèl*, pr t *sadè dil*,
 لوح ساده *sadè loouh*, pr t *sadè-lèvh*, — imbécile, بی
 شعور *bi-chou'our*, a. احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*, ابله *èblèh*
INNOCENTER, v a, بی گناه کردن *bèrì èz teuhmèt*
kèrdèn
INNOMBRABLE, adj des 2 g, بی حساب *bi choumar*,
bi hècab
INNOMBRABLEMENT, adv, از حد حساب بیرون *èz hèddé hè*
gab biroun, بی شمار *bè toouré bi choumar*,
èmbouh
INNOMMÉ, m, adj, بی نام *bi nam*
INNOVATEUR, TRICE, s, اهل بدعتدار *bèd'èt gouzar*, a. اهل
 بدعت *èhlé bèd'èt*, pr t *ahli bid'at*, a. محدب *mouh*
dès, pr t, *muhdis*, محد *moudjèd*, pr t *mudjd*, مدعی
moubdè', pr t *mubdi'*
INNOVATION, s f, بدعتداری *bèd'èt gouzari*, a. بدعت
bèd'èt, pr t *bid'at*
INNOVER, v a, بدعتی گذاشتن *bèd'èt gouzachtèn*
 احداث کردن *èhdas kèrdèn*
INOBSEVATION, s f, مرعی نداسنی *mèr'u nè dachtèn*
INOBSEVÉ, m, adj, مرعی نسد *mèr'u nè choudè*
INOCUPÉ, m, adj, بی کار *bi kar*
INOCUPATION, s f, بی کاری *bi kari*
INOCULATEUR, s m, ابله کوب *èblèlè kouh*
INOCULER, v a, ابله کوبیدن *èblèlè koubidèn*
INODORE, adj des 2 g, بی بو *bi bou*
INOFFENSIF, IVE, adj, بی ضرر *bi zèrèr*, بی
tè'èrrouz

INONDATION, s f, تونداب tound-ab, آب طعمان toughmané-ab, سيل sèl ab, a سيل sèl

INONDER, v a عروآب کردن ghèrq ab kèrdèn.

INOPINÉ, e, adj, v inopinément

INOPINÉMENT, adv, ناگهان na guèrèft (vieux) ناگهان na-guèhan, p. t ناگاه naqah, pr t naguah, a على العلة 'èlèl ghèflè, pr t 'alal ghafè, بعده bèghitètèn

INOOPORTUN, e, adj, غير موقع ghèiré moouqè' بی وق bi vèqt

INOUL, e, adj, كسى نشينه kèci nè chènadè, a عمر عمر ghèiré mès'mou', pr t ghairi mès'mou'

INQUIET, e, adj, مضطرب nèguèran, دلعكر dèlfègar, a مضطرب mouztèrèb oul bal, pr t mouztarib ul bal

INQUIÉTANT, e, adj, باعث نكرانى ba'ècé nèguèran, باعث باعث ba'ècé èztèrab

INQUIÉTER, v a, باعث اضطراب كسى سدن ba'ècé èztè rabé kèci choudèn, — s'inquiéter, نكران بون nèguè ran boudèn, مضطرب سدن vèsvècè hèrdèn, وسوسه كردن mouztèrèb choudèn

INQUIÉTUDE, s f, نكرانى nèguèran, a اضطراب èztèrab, pr t ıztırab

INQUISITEUR, s m, a مفسس mufètètèch, pr t mufètèich

INQUISITION, s f, عيبس djoust ou djou, a عيبس tèftich, استطلاع èstètla' pr t istilla', — tribunal établi pour rechercher les hérétiques, محكمة عيبس mehkèmèyé tèftiché 'èqayèdé mèrdoum.

INSAISSABLE, adj des 2 g, كمر نمائد guir nè mî dyèd, ندسب bè dèst nè tèvan guèrèft, نكران گرف

- bè-dèst nè-mi-dyèd**, — qui ne peut être légalement saisi, أرصط دیوان میرا *èz zèbté divan moubèrra*
- INSALUBRE**, adj des 2 g, اعر سالم *ghèiré salèm*, pr t *ghairi salim*, ارحم *vèkhim*, pr t *vakhim*
- INSALUBRITÉ**, s f, دد هوایي *bèd hèvayi*, ارحام الہوا *vèkhamèt oul hèva*, pr t *vèkhamèt ul hava*
- INSATIABILITÉ**, s f, سر شدن *sir nè choudèn*, — fig, آزمندی *àzmèndi*
- INSATIABLE**, adj des 2 g, سر نیمسود *sir nè mi chèvèd*, اعر سر شدنی *ghèiré sir-choudèni*, — fig, آزمند *àzmènd*, کدا حسم *guèda-tchèchm*
- INSATIABLEMENT**, adv, سر سر شدن *bè toouré ghèiré sir choudèn*
- INSC'EMENT**, adv, ندانسه *nè danèstè*
- INSCRIPTION**, s f, سربوسب *sèr nèvècht*, ا. حظ *khètt*, pl حظوظ *khoutout*
- INSCRIRE**, v a, در دفتر نویسی *dèr dèftèr nèvèchtèn*, ou قيد کردن *qèid kèrdèn*, ou ثبت کردن *sèbt kèrdèn*, — s'inscrire, قول کسیدن *qooul kèchudèn*
- INSECTE**, s m, حسم *khèstèr* (vieux) a حصره *hèchèrè*, pr t *hachèrè*, pl حشرات *hèchèrat*
- INSECTIVORE**, adj des 2 g, حصره حور *hèchèrè khour*
- INSENSÉ**, e, adj, بی شعور *bi-chou'our*, دیوانه *divanè*, a سفیه *sèfih*
- INSENSIBILITÉ**, s f, بی حسی *bi hèssi*, ا. عدم الحس *'èdèm-oul hèss*, pr t *'adèm-ul-hiss*
- INSENSIBLE**, adj des 2 g, بی حس *bi-hèss*, مرده دل *mour-dè-dèl*

INSENSIBLEMENT, adv , بطور غیر محسوس *bè toouré ghèiré mèhsous*

INSÉPARABLE, adj des 2 g , جداى نادىر *djèdayi na-pè-zir*, a ملوم و لازم *lazèm ou mèlzoum*

INSÉPARABLEMENT, adv , بدون امکان جداى *bè douné èmkané djèdayi*, a بلا معارف *bè la moufarèqèt*, pr t *bi la mufaragat*

INSÉRER, v a , داخل کردن *dakhèl kèrdèn*, درج *dèr dj kèrdèn*, — inséré, e, درج شد *dèrdj choudè*, a مدرج *moundèrèdj*, pr t *mundèridj*

INSERTION, s f action d'insérer, a درج *dèrdj*, ادخال *èd-khal*, pr t *idkhal*

INSIDIEUSEMENT, adv , پنهانی *èz roum fèrib*, مکرر *bè mèkr ou hilè*

INSIDIEUX, EUSE, adj , پنهان *hilè baz*, فریب *fèrib àmiz*, مکرر *mèkr àmiz*

INSIGNE, adj des 2 g , نشان *nèmayan*, درخت *bouzourg*, a حلیل *djèlèl*

INSIGNIFIANT, e, adj , بی معنی *bi mè'èn*, بی مآل *bi mè'al*, a عدم المال *'èdım oul mè'al*

INSINUANT, e, adj , پنهانی *tèqèrroub djoui*, مباحثه *mè zadj gou*

INSINUATION, s f action d'insinuer, v ce mot

INSINUER, v a introduire, فرو کردن *fourou kèrdèn*, فرو *fourou bourdèn*, تو کردن *iou kèrdèn*, — faire entendre adroitement, پنهانی *bè kènayè rèşanidèn*, — اشاره *bè ècharè rèşanidèn*, — s'insinuer, فرو رفتن *noufouz kèrdèn*, فرو *fourou rèf-*

tèn, — fig, سبب حسى *tèqerroub djoustèn*, سبب
 بى يهك نوو'ى کود را رىغانيدن, *bè yèk noou'i koud ra rëganidèn*,
 — en persan on dit aussi, نادانان دور فاب جمدن
badèndjan doouré qab tchidèn

INSIPIDE, adj des 2 g, بى مزه *bi mèzè*, بى نيمهك *bi-nèmèk*.

INSIPIDEMENT, adv, به طورى مزه *bè toouré bi mèzè*, به مري
bè-bi mèzègui

INSIPIDITÉ, s f, بى مري *bi mèzègui*, بى نيمهكى
bi-nèmèki

INSISTER, v n, اصرار كردن *èsrar kèrdèn*, ابرام كردن
èbram kèrdèn

INSOICIABILITÉ, s f, a عدم المعاشرة *'èdèm oul mou'achèrèt*

INSOICABLE, adj des 2 g, غير العى پديتر, *ghèiré oulfèt-pèzir*, a مبيع المعاشرة *moumtènè' oul-mouâcherèt*, pr
t mumtèni' ul mou'achèrèt

INSOLATION, s f, در آفتاب كداسى *dèr âftab gouzacktèn*

INSOLEMMENT, adv, بى اديانه *bi èdèbanè*, فصولانه *fèzou-lanè*, به بوقاح *bè vèqahèt*

INSOLENCE, s f, بى فصولى *fèzouli*, كساحى *goustakhi*, بى ادينى
bi èdèbi, a بوقاح *vèqahèt*, pr t *vaqahat*

INSOLENT, e, adj, كساح *goustakh*, pr t *kustakh*, بى
 بى ادينى *bi èdèb*, a فصل *fouzoul*, وى *vèqèh*, pr t *vaqih*

INSOLITE, adj des 2 g, نامعناد *na mou'outad*, pr t *na-mu'tad*, خارج ارسوم و عادر *kharèdj èz rèsm-ou 'âdèt*,
 a. غير معناد *ghèiré mou'outad*, pr t *ghairi mu'tad*

INSOLUBILITÉ, s f, عدم امكان اب شدن *'èdèmè èmkané âb choudèn*, عدم الانحلال *goudaz na-pèzir*, a عدم الانحلال
'èdèm-oul-ènhèlal, pr t *'adèm-ul-ènhèlal*

INSOLUBLE, adj des 2 g qui ne peut se dissoudre, ناگداختنى *na-goudakhtèni*, —
 qui ne peut se résoudre, غير حل سدى *ghèiré àb choudèni*, —
 moumène' oul hèll, pr t. *mumtèni' ul hall*, لا سحل *la younhèll*

INSOLVABILITÉ, s f, a عدم قدر نادای دى *'èdèmé goud-
 rèt bè èdai dèni*

INSOLVABLE, adj des 2 g, a غير قادر نادای دى *ghèiré
 qadèr bè èdai dèni*, بی حر *bi tchiz*

INSOMNIE, s f, بی حوانى *bi khabi*

INSONDABLE, adj des 2 g, بی ده *bi tèh*

INSOUCIANT, e, adj, بی اهمام *bi qèid*, بی اهمام *bi èhtèmam*,
 کاهل *kahèl*

INSOUCIANCE, s f, بی فسدی *pèrvich*, vieux, بی فسدی *bi qèidi*, بی اهمامى *bi èhtèmam*, a اهمال *èhmal*, pr
 t ihmâl, عدم اهمام *'èdèmé èhtèmam*, pr t 'adèmi ih
 timam

INSOUMIS, e, adj, نا فرمانى *na fèrman bèr*, سرکس *sèr kèch*,
 غير مطيع *ghèiré mouti'*

INSOUTENABLE, adj des 2 g qu'on ne peut soutenir, jus-
 tifier, ناب کردنى *sabèt nè kèrdèni*, — qu'on ne peut
 supporter, غير تحمل کردنى *ghèiré tèhèmmoul kèr-
 dèni*

INSPECTER, v a, نظارب کردن *varèci kèrdèn*, سالى دىدى *nèzarèt kèrdèn*, — en parlant des troupes,
 سان دیدن *san didèn*

INSPECTEUR, s m, مباشر *moubachèr*, a ناظر *nazèr*, pr t
nazir

INSPECTION, s f, وارسى *var èci*, a نظار *nèzarèt*, — en parlant des troupes, سان *san*

INSPIRATION, s f, فرو رضى *fourou rèfièné nèfès*, — fig, a الهام *èlham*, pr t *ilham*, — divine, a. الهام الهى *èlham rébbanî* pr t *ilhamî rébbanî* الهى *èlhamé èlahî*, pr t *ilhamî èlahî*, وحى *vèhî*, pr t *vahî*

INSPIRE, v a. souffler, دمىدن *dèmidèn*, — faire naître dans les cœurs des sentiments, بدل انداحى *bè dèl èndakhtèn*, بهدهى القا كرس *bè zèhn èlqa kèr dèn*, — en parlant de l'inspiration divine, الهام كرس *èlham kèrdèn*

INSTABILITÉ, s f, ناپيدارى *na pai darî*, بى سايى *bî sou batî*

INSTABLE, adj des 2 g, ناپاندار *na pai dar*, بى بها *bî bèqa*, pr t *bî baqa*

INSTALLATION, s f, action d'installer v ce mot

INSTALIER, v a, نىچاندن *nèchandèn*, نصب كرس *nèsb kèrdèn*, دجا جا كا كرس *dja bè dja kèr dèn*, — installer, e, دجا جانكا سده *dja bè dja choudè*

INSTAMMENT, adv, باصرار *bè èsrar*, بهابرام *bè èbram*

INSTANCE, s f, اصرار *èsrar*, ابرام *èbî am*, pr t *ibram*, الحاح *èlhah*, pr t *ilhah*

INSTANT, e, adj, اكد *èkid*, موكد *mou'èkked*

INSTANT, s m, un instant, بكم *yèk dèm*, يك آن *yèk àn*, به لحظه *yèk lèhzè*, — à l'instant, همدم *hèman dèm*, در حال *dèr hal*, a. الآن *èl-àn*, فى الحال *fil hal*

INSTANTANÉ, e, adj, بكمى *yèk dèmî*, يك دم *yèk dèmè*

INSTAR, (à l') adv, بَطَوْر bə san, بَطَرِز bə tərz, بَطَوْر bə-
toour

INSTIGATEUR, TRICE, s, كُنْدَک تَهْرِيک tèhrik kounèndè, a.
مُحَرِّک mouhèrri èk, pr t muharrik

INSTIGATION, s f, a, كُنْدَک تَهْرِيک tèhrik, pr t tahrik, كُنْدَک
تَهْرِيز tèhriz, pr t tahriz

INSTINCT, s m, a, مِل طَبْعِي mèilè, طَبْعِي tèt', pr t tab', مِل
تَبْعِي tèt'i, pr t mèili tabi'i

INSTINCTIF, IVE, adj, a, طَبْعِي tèt'i

INSTINCTIVEMENT, adv, a, بِطَبْعِي bèt tèt', pr t bit tèt'

INSTITUER, v a, نَر نَمُودَن bər pa kèrdèn, نَر نَمُودَن bər qèrar nèmoudèn, — institué, e, نَر نَمُودَن bər
qèrar choudè, a, مَوْضُوع moouzou', pr t mèvzou'

INSTITUT, s m ordre religieux, a, تَرِيقَت tèriqèt, pr t
tarikat, — règle, اَیْنِ ayin, a, قَانُون qanoun, pl
قَوَانِیْن qèvanin, pr t qavanin, — établissement scien-
tifique, a, مَدْرَسَة mèdrècè, pl مَدَارِس mèdarès, pr t
mèdaris, دَار الْعِلْم dar oul-'ouloum

INSTITUTEUR, TRICE, s qui institue, نَر دَر كُنْدَک bər qè
rar kounèndè, نَر دَر دِهْنَدَ qèrar dèhèndè, وَصَّع كُنْدَک
vèz' kounèndè, a, وَاصِع vazè', pr t vazi', بَانِي bani, —
qui enseigne, اَمُورِگَار àmouzègar, اَمُورِندَ àmouzèndè,
a, مَوْعِلَّم mou'èllèm, pr t mu'allim, مَوْدَرِّس moudèrrès,
pr t mudèrris

INSTITUTION, s f, نَر فَرَارِي bər qèrari, a, وَصَّع vèz', pr t
vaz', — règle, a, قَانُون qanoun, pl قَوَانِیْن qèvanin,
pr t qavanin, — maison d'éducation, a, مَدْرَسَة mèd
è, مَكْتَب mèktèb

INSTRUCTEUR, s m., آموزنده *âmousendê*, a. معلم *mou'ellêm*,
pr t *mu'allim*, معشای *mêchchaq*

INSTRUCTIF, ive, adj, دانش افرا *danêch êfza*, a. معبد
المعارف *moufid oul-mê'arêf*, pr t *mufid-ul mê'arîf*

INSTRUCTION, s f, éducation, دانس آموزی *danêch âmouzi*,
a. تهریه *têrbiyê*, تعلم *tê'êlm*, pr t *ta'lim*, — savoir,
دانس *danêch*, a. علم *'êlm*, pr t *'ilm* معرف *mê'êrêfê*,
pr t *ma'rêfê*, — (au pluriel), ordres qu'on donne, a
عمل *dêstour oul 'êmel*, تعلیمات *tê'êlmat*, pr t
ta'limat, — connaissance qu'on donne à quelqu'un
d'un fait qu'il ignore, آگاهی *âgahî*, a. خبر *khêbêr*,
pr t *khabêr*, اطلاع *ettêla'*, pr t *ittila'*

INSTRUIRE, v a enseigner, درس دانس *âmoukhtên*, درس
dêrs dadên, — informer, آگاه کردن *âgah kêrdên*, خبر
khêbêr dadên, اطلاع دانس *ettêla' dadên* — in
struire un procès, بمرافعه برداشتن *bê mourafê'ê pêr*
dakhtên, ou اقدام کردن *êqdam kêrdên*, — s'instruire,
آموزش *âmoukhtên*, تحصیل علم کردن *têhsilê 'êlm kêr*
dên, — prendre connaissance, مکتبر شدن *moukhbêr*
choudên, آگاه شدن *âgah choudên*, خبر گرفتن
khêbêr guêrêftên

INSTRUIT, e, adj, informé, آگاه *âgah*, p t خبردار *khêbêr*
dar, pr t *khabêr dar*, a. وافی *vaqêf*, pr t *vaqîf*, مکتبر
moukhbêr, مطلع *mouttêlê'*, pr t *muttali*, — qui a
reçu de l'instruction, علم آموخته *'êlm âmoukhtê*, a
عالم *âlêm*, pr t *âlim*

INSTRUMENT, s m., افزار *êfzar*, a. اسباب *êsbab*, آلات *âlêt*,
pl آلات *âlat*, ادوات *êdêvat*, — de musique, ساز *saz*

INSTRUMENTAL, *e*, *adj*, *a* أَلِيّ *alèti*, — musique instrumentale, *a*. مَسْعَى *mouciqi*

INSTRUMENTER, *v* *n*., حَكَب و سَد دَكْرَر كَرَس *houddjèt ou-sènèd tèhrir kèrdèn*

INSU, *s* *m* (à l'), نَدَانَسْتَه *nè danèstè*, بِى حَر *bi khèbèr*, بِى أَطْلَاع *bi èttèla'*, — à votre insu, بِى أَطْلَاع *bi èttèla'é chouma*

INSUBMERSIBLE, *adj* des 2 *g*, عَرَف سَدِيّ *ghèiré ghèrq-choudèni*

INSUBORDINATION, *s* *f*, عَدَم وِرْمَانِيّ *'èdèmé fèrman bèri*, *a* عَدَم أَطَاع *'èdèmé èta'èt*, *a* مَرَد *tèmèrroud*

INSUBORDONNÉ, *e*, *adj*, عَر مَطْمَع *bi èta'èt*, عَر مَطْمَع *ghèiré mouti'*, *a* مَوْتَمَرَرَد *moutèmèrrèd*, *pr t* مَوْتَمَرَرَد *mèrrid*

INSUCCÈS, *s* *m*, *a* عَدَم نَسَاحَه *'èdèmé nètsadjè* عِن *ghèbn*

INSUFFISAMMENT, *adv*, بِطَوْر عَر كَافِي *bè toouré ghèiré kafi*, عَر كَافِي *ghèiré kafi*

INSUFFISANCE, *s* *f*, *a* عَدَم كَعَاب *'èdèmé kèfayèt*, عَدَم كَعَاب *'èdèmé qabèliyèt*

INSUFFISANT, *e*, *adj*, عَر كَعَاب *bi kèfayèt*, — cela est insuffisant, عَر كَعَاب مَمَكِد *in kèfayèt nè mī kounèd*, عَر كَعَاب مَمَكِد *èktèfa nè mī kounèd*, عَر كَعَاب مَمَكِد *kafi nist*

INSULAIRE, *s* *et adj* des 2 *g*, حَرَبَه شَمِيّ *djèzirè nèchîn*, اَهْل حَرَبَه *èhlè djèzirè*

INSULTANT, *e*, *adj*, *a* كَسْر سَأَى *ba'ècè kèsré chè'èn*

INSULTE, *s* *f*, *a* كَسْر سَأَى *kèsré chè'èn*, هَمَك حَرَمَب *hètèké heurmèt*

INSULTER, v a, *هك بى حرمى كرس* *bi heurmèti kèrdèn*, *هك بى حرمى كرس* *hètké heurmèt kèrdèn*

INSUPPORTABLE, adj, des 2 g, *تاقت-شك* *taqèt-chèkèn*, *غهره مومكنه تهممول كرس* *ghèiré moumkéné tèhèmmoul kèrdèn*, a *ما لا يوتا* *ma la youtaq*

INSUPPORTABLEMENT, adv, a *بظور غير امكان تهممول* *bè toouré ghèiré èmkané tèhèmmoul*

INSURGÉ, e, adj, *ار ربعة* *sèr kèchi kèr dè*, *از ربعة اطاع بيرون آمد* *èz rèbqèyé èta'èt biroun àmèdè*, a *عاصي* *'aci*, — s *les insurgés*, *ياغيگران* *yaghiguèran*, a *عصاة* *'ouçat*

INSURGER, (s') v pron, *عاصي ياغي شدن* *yaghi choudèn*, *عاصي شدن* *'aci choudèn*

INSURMONTABLE, adj des 2 g, a *مومته الاندفاع* *moumtè nè' oul èndèfa'*, pr t *mumtèni' ul indifa'*, *مومته الدفع* *moumtènè' oud dèf'*, pr t *mumtèni' ud dèf'*

INSURRECTION, s f, *ياغي كرس* *sèr kèchi*, *ياغي* *yaghiguèri*, a *عصيان* *'oucian*, pr t *'ician*

INSURRECTIONNEL, le, adj, *مخصوص ياغي* *'oucian*, *مخصوص ياغي* *mèkhsoucé yaghiguèri*

INTACT, e, adj, *دست كورده* *droust*, *دست نه كورده* *dèst nè khourdè*, ou *دست ناحورده* *dèst na-khourdè*

INTANGIBLE, adj des 2 g, *مومته اللمس* *moumtènè' oul lèms*, pr t *mumtèni' -ul-lèms*

INTARISSABLE, adj des 2 g, *غير تمام شدني* *ghèiré tèmam choudèn*, *خشك ميشود* *khoçhk nè mi-chèved*

INTÉGRAL, e, adj, *بى كم وزان* *bi kè-m-ou ziad*, a *تمام* *tamm*, *تمام* *tèmam*

INTÉGRALEMENT, adv, کم و زیاد, *bi kè'm ou-zia'd*, ا. تماماً *tèmamèn*

INTÉGRALITÉ, s f, a تمامیت *tèmamiyèt*

INTÉGRANT, E, adj, a. متیمه *moutèmmèmèt*, pr t *mutèm mimèt*, — parties intégrantes, a. اجزای متیمه *èd'za'è moutèmmèmèt*

INTÈGRE, adj des 2 g, دروس, *droust*, پاکدامی *pak da mèn*, پاک *pak*, — c'est un homme intègre, دروس, *droust èdèm-ist*, آدمیس دروس *èdèm ist droust*, ou پاکدامی *pak damèn*

INTÉGRITÉ, s f qualité d'une personne intègre, درسی *droust*, پاکدامی *pak damèn*, پاکیزگی *pakizègui*

INTELLECT, s m, هوش *houch*, a. ادراک *èdrak*, قوه فاهمه *qouvveyé fahémé*, pr t *qouvvey fahimé*

INTELLECTUEL, LE, adj, حردی *khèrèdi*, a. عاقلی *'èql*, pr t *'aql*, ذهنی *zèhni*, pr t *zihni*, فهمی *fèhmi*, — faculté intellectuelle, a. عقلیه *qouvveyé 'èqliyè*, pr t *qouvvey 'aqliyè*, مدرکه *moudrèkè*, pr t *mudrikè*, قوه فاهمه *qouvveyé fahémè*, pr t *qouvvey fahimè*, ou قوه فاهمه *qouvvetè fahémè*, pr t *qouvveti fahimè*

INTELLIGEMENT, adv, بهوشی *bè houchiari*, p t. مدرکانه *moudrèkanè*, pr t *mudrikianè*

INTELLIGENCE, s f, هوش *houch*, هوشیاری *houchiari*, خرد *khèrèd*, a. فهم *fèhm*, ادراک *èdrak*, pr t *idrak*, ذکاوت *zèkavèt*, pr t *zikavèt*, فراس *fèracèt*, pr t *firacèt*

INTELLIGENT, E, adj, هوشیار *houchiar*, هوشمند *houchmènd*, a. عاقل *'èql*, pr t *'èql*, فهم *fèhm*, مدرک *moudrèk*, pr t *mudrik*

INTELLIGIBLE, adj des 2 g qu'on peut entendre distinctement, روشى roouchèn, a واضح vazèh, pr t vazih, — aisé à comprendre, نرديك بفهم nèzdiik bè fèhm, a. ممكن العهم moumkèn oul-fèhm

INTELLIGIBLEMENT, adv , بطور روشى bè-toouré roouchèn

INTEMPÉRamment, adv , ناپرهري bè na pèrhizi

INTEMPÉRANCE, s f , ناپرهري na pèrhizi

INTEMPÉRANT, e, adj , نادرهركار na pèrhiz kar, نى اعدال bi è'tèdal

INTEMPÉRÉ, e, adj , بمعدل na mou'outèdèl, pr t na mu'tèdal

INTEMPÉRIE, s f , عدم اعدال هوا bi-è'tèdali, نى اعدالى bi-è'tèdali, 'èdémé è'tèdalé hèva

INTEMPESTIF, ive, adj , نى موقع bi vèqt, نى وى moouq?

INTENDANCE, s f , مباشرى moubachèri a نظار nèzarèt, راسب riacèt

INTENDANT, e, s , مباشر moubachèri, a ناظر nazèr, pr t nazir, ريس rè'is, pl رؤسا rou'ouça

INTENSE, adj des 2 g , سكب sèkht, a شديد chèdid

INTENSITÉ, s f , سكبى sèkhti, a شت chèddèt, pr t chiddèt.

INTENSIVEMENT, adv , سكبى bè sèkhti, با حثب ba hèddèt

INTENTER, v a., نمرافعه اقدام کردن bè mourafè'è èqdam kèrdèn, ادعا بدعى برحواسى bè-dè'èvi bèr khastèn, ادعا کردن èddè'è kèrdèn

INTENTION, s f , ا. اراده èradè, pr t iradè, نى nyèt,

- pl. نِيَّات *niyat*, قصد *qèsd*, pr t *qasd*, مَرَام *mèram*
INTENTIONNÉ, E, adj bien intentionné, حَرَحَوَّاء *khèir khah*,
 pr t *khair khah*, ا حَالِص التَّيَّ *khalès oun niyèt*,
 pr t *khalis un nyèt*, — mal intentionné, نَدَحَوَّاء
bèd khah, ا فَاسِد التَّيَّ *facèd oun nyèt*, pr t. *facid*
un nyèt
- INTENTIONNEL, LE**, adj, a قَصْدِي *qèsdi*, pr t *qasdi*
- INTERCADENT, E**, (pouls), adj, a نَبْزٌ عِبْرٌ مَسَاوِي *nèbzé*
ghèiré moutèçavi, pr t *nabzi ghairi mutèçavi*
- INTERCALAIRE**, adj des 2 g, a مَوْزَعٌ مَصْم *mounzèmm*, pr t *mun*
zamm, — année intercalaire سَالٌ كَبْبِصَة *salé kèbice*,
 pr t *salé kèbice*
- INTERCALATION**, s f, a صَمَّ *zèmm*, pr t *zamm*, اَصْمَام
ènzèmmam, pr t *inzèmmam*
- INTERCALER**, v a, ا مَيَّانِ كَدَّاسِي *mian gouzachtèn*, ا تَرَوْدَس
èfzoudèn, ا مَوْزَعٌ كَرْدَن *'èlavè kèrdèn*, ا مَوْزَعٌ كَرْدَن
zèmm kèrdèn
- INTERCÉDER**, v n, ا وَسَاطِعُ كَرْدَن *chèfa'èt kèrdèn*, ا وَسَاطِعُ
vèçatèt kèrdèn
- INTERCEPTER**, v a, ا كَرْفِي *guèrèftèn*, ا كَرْفِي *zèbt*
kèrdèn, — intercepter le chemin, سِرَّ رَاهِ كَرْفِي *sèrè*
rah guèrèftèn
- INTERCEPTION**, s f, ا كَرْفِي *bouridèqui*, ا كَرْفِي *guèrèf*
tègui, a قَطْع *qèt'*, pr t *qat'*, ا اِنْقِطَاع *ènqèta'*, pr t
inqita'
- INTERCESSEUR**, s f, ا سَعَابِ كَبْبِصَة *chèfa'èt-kounèndè*, a.
chèfi', pr t *chèfi'*
- INTERCESSION**, s f, a سَعَابِ *chèfa'èt*, pr t *chèfa'at*

- choudèn*, — faire attention, دڤن کردن *dèqqèt kèrdèn*
- INTÉRÊT, s m, سود *soud*, a صلاح *sèlah*, مصلحت *mèslè hèt*, pr t *maslahat*, — l'intérêt de l'état, a. صلاح *sèlahé dooulèt*, — intérêt public, مصلحت عامة *mèslèhètè 'ammè*, pr t *mashlahati 'ammè*, — c'est votre intérêt, مصلحت شما است *mèslèhètè choumast*, — intérêt de l'argent, فرع پول *fèr'é poul*, a معامله *mou' àmèlè*, pr t *fèiz*, مفعف *mèn'fè'èt*, pr t *manfa'at*, مرابحه *mourabèhè*, pr t *murabaha*
- INTÉRIEUR, s m, اندرون *èndèroun*, درون *dèroun*, — l'intérieur de la maison, خانه اندرون *èndèrouné khanè*, a داخل *dakhèl*, pr t *dakhil*, — pensée secrète, a باطنی *batèn*, pr t *batin*
- INTÉRIEUR E, adj, درونی *dèrouni*, اندرونی *èndèrouni*, a داخلی *dakhèli*, pr t *dakhèli*, — en parlant de pensée, a باطنی *batèni*, pr t *batini*
- INTÉRIEUREMENT, adv, توی *tou*, در اندرون *dèr èndèroun*, a فی الداخل *fid dakhèl*, pr t *fid dakhil*, — au dedans de l'âme, در باطنی *dèr batèn*, pr t *dèr batin*, a فی الباطنی *fil batèn*, pr t *fil batin*
- INTÉRIM, s m par interim, a موقتا *mouvèqqètèn*, در استرا *dèr èsna*
- INTERJECTION, s f, a. حرف ندا *hèrfé nèda*, pr t. *harfi nida*
- INTERJETER, v a, appel, مراعاتاً دکر کردن *mou rafè'è ra bè mèhkhèmèyé diguèr bourdèn*
- INTERLIGNE, s m, میان دو سطر *miané dou sètr*, مانسی دو سطر *ma bèiné dou sètr*

INTERLINÉAIRE, adj des 2 g., میان دو سطر نوشتۀ *mané*
dou sètr nèvèchtè, a ماکرر نیی السطور *mouhèrrèr*
bèin-ous-soutour

INTERLOCUTEUR, TRICE, s, سځي کړي *soukhèn-goui*, a مکلم *moutèkèllèm*, pr t *mutèkèllim*, pl مکلمی *moutèkèl*
lèmin, مخاطب *moukhatèb*, pr t *mukhatib*, pl
 مخاطبی *moukhatèbin*

INTERLOQUER, v n ordonner un jugement préparatoire,
 امر نیمهد مقدمه مرافعه کړس *èmr bè tèmhudé mou*
qèddèmèyé mourafè'è kèrdèn, — v a. troubler, مضطرب
 نه نسوس انداحی *bè tèch*
vich èndakhtèn

INTERMÈDE, s m, a فاصله *facèlè*, pr t *facila*

INTERMÉDIAIRE, s, a واسطه *vacètè*, pr t *vacita*, میانجی
mianđjɪ

INTERMÉDIAIRE, adj des 2 g qui est entre deux, میانہ
manè, میان *mian*, a وسط *vècèl*, — s m entremise, a
 توسط *tèvèssout*, واسطه *vacètè*, pr t *vacita*

INTERMINABLE, adj des 2 g, بی انجام *bi èndjam*, عمر
 نام شدي *ghèiré tèmam choudèm*

INTERMISSION, s f, a فاصله *facèlè*, انقطاع *èngèta'* pr t
ìngita'

INTERMITTENCE, s f, a. بناوب *tènavoub*

INTERMITTENT, e, adj, يك اندر میان *yèk èndèr mian*, a
 موناوب *moulènavèb*, pr t. *mutènavib*

INTERNE, adj des 2 g, درونی *dèroum*, اندرونی *èndèroum*,
 ا. داخلی *dakhèlè*, pr t. *dakhilè*

INTERPELLATION, s f, پرسش *poursèch*, a سوال *sou'al*, خطاب

- khètab*, pr t *khutab*, اسعسار *èstèfsar*, pr t *istifsar*
INTERPELLER, v a, ساسح حواسي *pacèkh khastèn*, خطاب کردن
khètab kèrdèn, سوال کردن *sou'al kèrdèn*
INTERPOLATION, s f, a بحليل الكلام *tèkhli-loul kèlam*
INTERPOLER, v a, مدرج کردن *dèrdj kèrdèn*, مدبرج کردن
moundèrèdj kèrdèn, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*
INTERPOSER, v a, در وسط گذاشتن *dèr vècèt gouzachtèn*,
 داخل کردن *hayèl kèrdèn*, — s'interposer, داخل شدن
hayèl choudèn, — fig, توسط کردن *tèvèssout kèrdèn*,
 واسطه شدن *vacètè choudèn*
INTERPOSITION, s f action d'interposer, a توسط *tè*
vèssout
INTERPRÉTATIF, IVE, adj, معنی کننده *mè'èn kounèndè*, a
 متنی *moubèyèn*, pr t *mubèyìn*
INTERPRÉTATION, s f a تعبر *tè'èbir*, pr t *ta'bir*, تفسیر
tèfsir, شرح *chèrh*, بیان *bèyan*
INTERPRÈTE, s m, a ترجمان *tèrdjouman*, مترجم *moutèr*
djèm, pr t *mutèrdjim*
INTERPRÊTER, v a, ترجمه کردن *tèrdjoumè kèrdèn* — ex
 pliquer, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, معنی کردن *mè'èn*
kèrdèn, تعبر کردن *tè'èbir kèrdèn*
INTERRÈGNE, s m, a فترت *fètèrèt*, pr t *fitrèt*, pl فترات
fètèrat, pr t *fitirat*
INTERROGATEUR, TRICE, s, اسعسار کننده *èstèfsar-kou*
nèndè
INTERROGATIF, IVE, adj, a اسعهامی *èstèfhami*, pr t *is*
tifhami, — particule interrogative, a اسفهام
hèrfé èstèfham, pr t *harfi istifham*

INTERROGATION, s f, پرسس *poursèch*, a استفسار *èstèf-sar*, pr t *istifsar*, سوال *sou'al*, استفسام *èstèfham*, pr t *istifham*

INTERROGATOIRE, s m, a استطاق *èstèntaq*, pr t *is tìntaq*

INTERROGER, v a, پرسیدن *poursidèn*, سوال کردن *sou'al kèrdèn*, استفسار نمودن *èstèfsar noumoudèn*

INTERROMPRE, v a, بربیدن *bouridèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*

INTERRUPTION, s f, a انقطاع *ènqèta'* pr t *inqita'*, انفصال *ènfiçal*, pr t *infiçal*

INTERSECTION, s f, a مقطع *mèqtè'*, pr t *maqta'*

INTERSTICE, s m, فاصله *fourdè*, a فاصله *facèlè*, pr t *facilè*

INTERVALLE, s f, a. فاصله *facèlè*, pr t *facilè*

INTERVENANT, e, adj, دخیل سوند *dèkhl chèvèndè*

INTERVENIR, v n, دخیل شدن *dèkhl choudèn*, مداخله *moudakhèlè kèrdèn*, — se rendre médiateur, واسطه سدن *tèvèssout kèrdèn*, vacètè *choudèn*

INTERVENTION, s f action de se mêler d'une chose, a مداخله *moudakhèlè*, — action d'intervenir dans une contestation, a توسط *tèvèssout*, وساطت *vèçatèt*

INTERVERSION, s f, a انقلاب *ènqèlab*, pr t *inqilab*, انعکاس برعکس *èn'èkacé tèrtib*, pr t *in'ikacé tèrtib*

INTERVERTIR, v a, برود زبرو کردن *zir-ou-zèbèr kèrdèn*, معکس کردن *moun'èkès kèrdèn*, مقلع *moun'èkès kèrdèn*

INTERVERTISSEMENT, s m, a احلال نظم *èkhlalè nèzm*

INTESTAT, adj, وصتت بوسسته *vèciyèt nè nèvèchtè*, نى
وصتت *bi vèciyèt*

INTESTIN, E, adj, درونى *dèrouni*, a داخلى *dakhèlè*, pr t
dakhilè

INTESTIN, s m, روده *roudè*

INTESTINAL, E, adj, معلف روده *moute'èllèq bè roudè*

INTIMATION, s f, a حكم *heukm*, pr t hukm, امر *èmr*

INTIME, adj des 2 g, a نديم *nèdim*, محرم *mèhrèm*,
صميمى *sèmimi*, قلبى *qèlbi*, عزيز *'èziz*, pr t 'aziz, — il
est mon ami intime, نديم منى أسب *nèdimé mèn èst*,
باطنى *batèni*, -- conviction intime, اعمد
باطنى *yèqiné batèni*, pr t yaqini batini, اعمد
باطنى *è'tèqadé batèni*, pr t i'tiqadi batini

INTIMEMENT, adv, ار صميم قلب *èz sèmimé qèlb*, ا
قلبه *qèlbèn*, ا عى صميم الال *'èn sèmim oul bal*, pr t 'an
samim ul bal

INTIMER, v a, signifier avec autorite, فرمودن *fèrmoudèn*,
حكم كردن *heukm kèrdèn*, — appeler en justice,
ار، بى محكمه احصار كردن *bè mèhkèmé èhzar kèrdèn*,
از، حاصه احصار شدن *èz djanèbé chér' èhzar*
choudèn

INTIMIDATION, s f, a تاكوف *tèkhvif*

INTIMIDER, v a., ترساندن *tèrsandèn*, ترسان *tèrsam*
دن, — intimidé, e, ترسیده *tèrsidè*

INTIMITÉ, s f, بى محكمه *yèk dèlè*, a محرمى *mèhrèmiyèt*,
pr t mahrèmiyèt

INTITULÉ, s m, a. عنوان 'ounvan, الكتاب 'ounvan-oul kètab, pr t 'invan-ul kitab

INTITULER, v a, عنوان گذاشتی 'ounvan gouzachtèn

INTOLÉRABLE, adj des 2 g, طاقت سکی taqèt chèkèn,
نمی توان مکتل شد nè mi tèvan moutèhèmmel choud,
a ما لا نطاق ma la youtaq

INTOLÉRABLEMENT, adv بطوریکه مکتل توان کرد bè toouri-
ké tèhèmmoul nè tèvan kèrd

INTOLÉRANCE, s f, a عدم مکتل 'èdèmé tèhèmmoul, pr t
'adèmi tèhammul, — en matière de religion, عدم
مسامحه در دین ghèir, 'èdèmé mouçamèhè dèr dîn ghèir,
a. عدم المسامحه فی أمور الدین الآخر 'èdèm oul mou
çamèhè fi oumour oud dîn oul àkhèr, pr t 'adèm ul-
muçamaha fi oumour ud dîn ul àkhar

INTOLÉRANT, e, adj, نمی مکتل bi tèhèmmoul, — en ma-
tière de religion, معتقد در دین mutè'èssèb dèr dîn,
a. غير مسامح في أمور الدين الآخر ghèiré mouçamèh
fi oumour oud dîn oul àkhèr, pr t ghairi muçamih fi
oumour-ud-dîn ul-àkhar

INTONATION, s f, نغمه پرداری nèghmè pèrdazi

INTRADUISIBLE, adj des 2 g, a غير قابل ترجمه ghèiré qabélè
tèrdjoumè, غير ممکن ترجمه ghèiré moumkènè tèrdjoumè

INTRAITABLE, adj des 2 g, غير العبد پذير ghèiré oulfèt-pè-
zir, بد خوی béd khoui, امتراج ناپذير èmtèzadj na-pè-
zir, a. عدم الامتراج 'èdèm oul-èmtèzadj, pr t 'adim-
ul-imtèzadj

INTRANSITIF, ive, adj, a. لازم لازم lazèm pr t لازم, غير
معتلى ghèiré moutè'èddi

- INTRÉPIDE, adj des 2 g , دلیر *dèlir*, ناک بی *bi bak*.
- INTRÉPIDEMENT, adv , دلیرانه *dèliranè*
- INTRÉPIDITÉ, s f , دلیری *dèliri*, ا. حوائث *djour'èt*
- INTRIGANT, E, adj , زیر پرده *zuré pèrdè roou*, p t. دسیسه *dècicè kar*, pr t *dècicè kiar*
- INTRIGUE, s f , دسیسه کاری *dècicè kari*, a. دسیسه *dècicè*,
— galanterie secrète, عسفناری بهانی *èchq bazîi nèhami*
- INTRIGUER, v n , دسیسه کردن *dècicè kèrdèn*, — v a
embarrasser, بددعه انداختن *bè dèghdèghè èndakh tèn*, — s'intriguer, se donner de la peine, دبا
دست *dèst ou pa zèdèn*, تعلی کردن *tèqèlla kèrdèn*
- INTRINSÈQUE, adj des 2 g , ا. اصل *èsl*, pr t *asl*, vulg
acil, اصلتی *èslu*, pr t *aslu*, دانی *zati*
- INTRODUCTEUR, TRICE, s , اندرون برده *èndèroun bèrèndè*,
a. مدخل *mouddkhèl*, pr t *mudkhil*, — des ambas
sadeurs, t p انسک افاسی *ichik agaci*
- INTRODUCTIF, IVE, adj , ا. فاتحه الامر *fatèhèt oul èmr*, pr
t *fatihat ul èmr*
- INTRODUCTION, s f , ا. دخول *doukhoul*, ادخال *èdkhal*, pr
t *idkhal*, — discours préliminaire, ا. مقدمه *mouqèd dèmè*, pl
مقدمات *mouqèddèmat*
- INTRODUIRE, v a , فرو بردن *tou bourdèn*, fourou
bourdèn, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*, — en parlant
des personnes que l'on présente, بردن *bourdèn*, معدیم
کردن *tèqdim kèrdèn*
- INTROMISSION, s. f , ا. نغود *noufouz*
- INTRONISATION, s. f action d'introniser, v ce mot

- INTRONISER, v a., برحب ساندن *bèr tèkht nèchandèn*.
- INTROUVABLE, adj des 2 g , ناناب *na yab*
- INTRUS, e, adj , غير استعفاى داخل سده *bè ghèiré èstèh qaq dakhèl-choudè*, ناخوانده داخل سده *na khandè dakhèl choudè*
- INTRUSION, s f , ناخوانده داخل سدن *na khandè dakhèl choudèn*
- INTUITIF, ive, adj terme de théologie (vision intuitive) ا حسى *khèlsètî*, حصورى *houzouri*, — fig qui se pe rçoit par l'esprit, علتى *'èqlî*, pr t 'aqlî
- INTUITION, s f terme de théologie, ا حسه *khèlsè*, pr t *khilsè*, حصور *houzour*, — terme de philosophie, ا عمل *'èql*, pr t 'aql, ادراك *èdrak*, pr t *idrak*
- INTUITIVEMENT, adv terme de théologie, ا حسه *khèlsè tèn*, pr t *khilsètèn*, حصورا *houzourèn*, — terme de philosophie, ا روى عمل *èz roui 'èql*, ا علا *'èqlèn*, pr t 'aqlèn, بالنظر العفلى *bèn nèzèr oul 'èqlî*, pr t *bin na zèr ul 'aqlî*
- INTUMESCENCE, s f , ا انتفاخ *èntèfakh*, pr t *intifakh*
- INUSITÉ, e, adj , ا غير مستعمل *ghèiré moustè'èmèl*, pr t *ghairi musta'mèl*
- INUTILE, adj des 2 g , بى مصرف *bi mèsrèf*, بى فائده *bi faidè*
- INUTILEMENT, adv , بى حا *bi dja*, ا عب *èbès*
- INUTILITÉ, s f , بى مصرف بودن *bi mèsrèf boudèn*, ا عدم *'èdèmé faidè*, pr t *'adèmi faidè*
- INVAINCU, e, adj , هج مغلوب بسده *hitch mèghloub nè-choudè*, ا. مغلوب غير *ghèiré mèghloub*, pr t *ghairi maghloub*

INVALIDE, adj des 2 g, ناواى *na-tèvan*, a. سقم *sèqim*, pr t *saqim*, سقط *sèqèt*, pr t *saqat*, — en parlant d'un soldat, p t عمل ماند *'è mèl-mandè*

INVALIDER, v a. مسح كرتى *batèl kèrdèn*, مهنسوكه كرتى *mènsoukh kèrdèn*

INVARIABILITÉ, s f, a. عدم تغير *'èdèmé tèghèyourn*, pr t *'adèmi tèghayur*

INVARIABLE, adj des 2 g, تهنويل نا پهنر *tèhvîl na pèzir*, نى اختلاف *ghèiré tèghyir pèzir*, p t *bi èkhtèlaf*, pr t *bi ikhtilaf*, a. مومع التهنويل *moum tènè'-out tèhvîl*, pr t *mumtèni' ut tahvîl*, لا يهنر *la-you-tèghèyourn*

INVARIABLEMENT, adv, بدهن شانه نهنر *bè douné chaibèyé tèghyir*

INVASION, s f, اسبلا *khouroudjé douchmèn*, a. استلا *èstila*, pr t *istila*

INVECTIVE, s f, دشنام *douchnam*, a. فهنك *feuhck*, pr t *fahck*, شم *chètm*

INVECTIVER, v a, دشنام دهن *douchnam dadèn*, فهنك كهن *feuhck goftèn*

IVENDABLE, adj des 2 g, بهنرهن نهنرهن *bè fourouch nè-mî rèvèd*

VENDU, E, بهنرهن نهنرهن *bè fourouch nè rèftè*

VENTAIRE, s m., ساهه *siahè*, اواره *èvarè*, a. دهنرهن *dèftèr*, پل دهنرهن *dèfatèr*, pr t *dèfatir*

VENTER, v a., اهنك كرتى *pèida kèrdèn*, اهنك كرتى *idjad kèrdèn*, اهنك كرتى *èkhtèra' kèrdèn*, اهنك كرتى *èhdas kèrdèn*.

- INVENTEUR, TRICE, s, ايجاد پيدا پيدا kounèndà, a. جمع
moukhtèrè', pr t mukhtari', موجد moudjèd, pr t
mudjîd, مبدع moubdè', pr t mubdi'
- INVENTIF, IVE, adj, a. موجد moudjèd, pr t mudjîd
- INVENTION, s f, a. ايجاد èkhtèra', pr t ikhtira', احداث
èhdas, pr t ihdas
- INVENTORIER, v a, در دفتر قيد کردن dèr dèftèr qèid
kèrdèn.
- INVERSE, adj des 2 g, a. عكس 'èks, pr t 'aks, — à l'in
verse, عكس بèr 'èks
- INVERSION, s f, a. انقلاب سبيل الكلام ènqèlabé sèyaq oul
kèlam, pr t inqilabi siyaq ul kèlam
- INVESTIGATEUR, TRICE, s, احوال دجوست djoustè djou kou
nèndè, a. مفتش mofètchèch, pr t mufètitch
- INVESTIGATION, s f, احوال دجوست ou djou, حس وحوو
djoustè djou, a. تفتيش tèftich, تفتيش tèfèhhous, pr t
tèfahhus
- INVESTIR, v a. entourer, احاطه کردن èhatè kèrdèn, محاصره
کودن mouhacèrè kèrdèn, — mettre en possession,
بمقتضى سرفراز کردن bè mènesèbi sèr èfraz kèrdèn, ou
فرمودن fèrmoudèn
- INVESTISSEMENT, s m., a. محاصره mouhacèrè, pr t mu
hacara
- INVESTITURE, s f, فرمان مصلب fèrmané mènesèb, ت. پ. ترليغ
yèrlagh
- INVÉTÉRÉ, E, adj, ديرينه dîrenè, قديم qèdim choudè
- INVÉTÉRER, (s') v pron, قديم شدن qèdim choudèn
- INVINCIBLE, adj des 2 g, a. غلبه gèhré mèghloub,

pr t *ghairi maghloub*, غير مغهور *ghèiré mèqhour*, pr t.
ghairi maqhour

INVINCIBLEMENT, adv, a. غير مغلوب *bè-toouré ghèiré mèghloub*, نه علم مغلوبت *bè-'èdémé mèghloubiyèt*.

INVIOIABILITÉ, s f, a. عدم المعص *'èdèm oun-nèqz*, pr t
'adèm un-naqz

INVIOIABLE, adj des 2 g, غير بعض پدر *ghèiré nèqz pèzir*

INVIOIABLEMENT, adv, غير بعض پدر *bè toouré ghèiré nèqz pèzir*

INVISIBILITÉ, s f, ناپدید *na-pèdidi*

INVISIBLE, adj des 2 g, ناپدید *na pèdid*, ناپیدا *na pèda*,
a. غير منظور *ghèiré mènzour* pr t *ghairi manzour*.

INVISIBLEMENT, adv, ناپطور *bè toouré na-pèda*

INVITATION, s f, a. دعوت *dè'èvèt*, pr t *da'vèt*, وعد *vè'èdè*,
— billet d'invitation, كاعد دعوت *kaghèzé dè'èvèt*

INVITER, v a., دعوت کردن *vè'èdè khastèn*, وعد حواسی *dè'èvèt kèrdèn*

INVOCATION, s f, a. دعا *do'â*, pr t *dou'â*, دعوت *dè'èvèt*,
pr t *da'vèt*

INVOLONTAIRE, adj des 2 g, بی احسار *nè khastè*, ناخواست *bi-èkhtiar*

INVOLONTAIREMENT, adv, بی احسار *nè khastè*, ناخواست *bè èkhtiar*, a. غير احسار *mèn ghèiré èkhtiar*, pr t.
mîn ghairi ikhtiar

INVOKER, v a., امیدوار کردن *èstèmdad kèrdèn*, امیدوار

امداد *èmdad khastèn* کردن *èstè'ânèt kèrdèn*,
خواستی *yavèr khastèn*, — invoquer l'aide

de Dieu, از خدا استه'ânèt
kèrdèn

INVRAISEMBLABLE, adj des 2 g, بی احتمال *bî èhtèmal*,
احتمال بدوین *bè-douné èhtèmal*, a عمل - *ghèiré*
mouhtèmèl, pr t *ghairi muhtèmil*.

INVRAISEMBLABLEMENT, adv, a عدم احتمال *bè-'èdèmé èh-*
tèmal

INVRAISEMBLANCE, s f, a. عدم احتمال *'èdèmé èhtèmal*,
pr t *'adèmi ihtimal*

INVULNÉRABLE, adj des 2 g, غیر رحم پذیر *ghèiré zèkhm*
pèzir, غیر رحم بردار *ghèiré zèkhm bèr-dar*

IONIE, s f, یونانستان *younanèstané qèdim*

IONIEN, NE, adj, یونانی *younani*

IPÉCAQUANHA, s m, اپیکا *ipèka*

IRAN, pays, ایران *iran*

IRASCIBILITÉ, s f, حسناکی *khèchmnaki*

IRASCIBLE, adj des 2 g, حشمتاک *khèchmnak*, عصمتاک
ghèzèbnak

IRIS, s m arc en-ciel, v ce mot, — plante, زنبق *zèmbèq*,
سوسی *sooucèn*, pr t *souçan*

IRONIE, s f, ریشکندی *rich khèndi*, a. استهزا *èstèhza*,
pr t *istihza*

IRONIQUEMENT, adv, از روی استهزا *èz roui èstèhza*

IRONIQUE, adj des 2 g, a ریشکند کونه *rich khènd-gouné*
استهزا آمیز *èstèhza àmiz*

IRRADIATION, s f, پرتو اندازی *pèrtouou-èndazi*

IRRÉCONCILIABLE, adj des 2 g, آسی ناپذیر *àchtî na-pè*
zir, غیر اصلاح پذیر *guèiré èslah-pèzir*

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv , *br-oumidé achté* في امد آسنى ,

IRRÉCUSABLE, adj des 2 g, ایراد ناپذیر *irad-na-pèzir*, حرج
 ناپذیر *djèrh na pèzir*

IBÉFLÉCHI, E, adj, نى اندىشە *bi èndichè*,
nè yèndichidè

IRRÉFLEXION, s f, علم اندیشه 'edémé endichè

IRREFRAGABLE, adj des 2 g, بی امکان bi hèrf, حرف بی حرف
رَدِ نَمُوسِد کرد, rëdd nè mi-
chèvèd kèrd

IRREGULARITÉ, s f, a عدم *'èdème qa'èdè*, pr t *'adèmi*
qa idè

IRREGULIER, E, adj, خلاف آسى *khèlafé ayyin*, خلاف قاعدة *khèlafé qa'èdè*, غير رابطة *bi rabètè*

IRREGULIÈREMENT, adv, ار روى نى فاعده, èz roui bi qa'èdè,
ار روى نى راطه, èz roui bi rahèlè

IRRÉLIGIEUSEMENT, adv, *bè bi dîn* , دینے کے لئے

IRRÉLIGIEUX, SE, adj qui offense la religion, **حلافى**
رِسوم دِسْمَه *khèlafé rouçoumé dinyè*, — qui n'a pas
 de religion, **بى دى** *bî dîn*

IRRÉLIGION, s f, بی دینی *bi dīni*

IRRÉMÉDIABLE, adj des 2 g, *ghèiré èslah-pèzir*, حارة اش ممكن بسب *tcharè èch moumkèn nist*, علاج *na èlad*, جارة ناپدیر *tcharè na pèzir*

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv, بطور عمر جاره پدیر *bè-toouré*
ghèiré tcharè-pèzir

IRRÉMISSIBLE, adj des 2 g, آمورش ناپدیر *amourzèch na-*
pèzir, مبيع العقو *ghèirè 'èfo pèzir*, ا مومتنه
moumtènè'-oul-'èfo

IRRÉMISSIBLEMENT, adv., آمردن آمردن *bè-douné oumidé*
àmourzèch, آمردن آمردن *bè douné oumidé 'èfo*

IRRÉPARABLE, adj des 2 g, ناپيدنر *tè'èmir na-pèzir*,
 مبيع العمير *ghèiré mèrèmmèt-pèzir*, a
moumtènè' out tè'èmir, pr t *mumtèni'-ut ta'mir*

IRRÉPARABLEMENT, adv., آمردن آمردن *bè douné oumidé*
àmourzèch, آمردن آمردن *bè douné oumidé 'èfo*

IRRÉPRÉHENSIBLE, adj, سررشد کردنی *ghèirésèr zènèch*
kèrdèni, مواخذة کردنی *ghèiré mou'akhèzè kèrdèni*

IRRÉPROCHABLE, adj des 2 g, بی عیب *bi 'èib*,
 سر طعی *ghèiré tè'èn kèrdèni*

IRRÉPROCHABLEMENT, adv, بطور بی عیب *bè toouré*
bi 'èib

IRRÉSISTIBLE, adj des 2 g, محال *mouqavèmèt èch*
mèhal, a مبيع المعاومب *moumtènè' oul mouqavèmèt*,
 pr t *mumtèni'-ul-muqavèmèt*

IRRÉSISTIBLEMENT, adv, a بلا معاومب *bè la mouqavèmèt*,
 pr t *bi la muqavèmèt*

IRRÉSOLU, E, adj, بی عزم *bi 'èzm*, a مرتد الرأي *moutèrèd*
dèd our-rè'i, pr t *mutèrèddid-ur-rèi*

IRRÉSOLUMENT, adv, a. بعدم عزم *bè èdèmé 'èzm*

IRRÉSOLUTION, s f, بی عزمی *bi-'èzmi*, بی فراری رأی *bi*
qèrarî rè'i, a تردد الرأي *tèrèddid*, تردد *tèrèddoud*
our-rè'i

IRRÉVÉRENCE, s f, بی حرمتی *bi-heurmèti*, a عدم حرمت
'èdèmé heurmèt pr t *'adèmi hurmèt*

IRRÉVÉRENT, E, adj, بی ادب *bi-heurmèt*, بی ادب
bi-èdèb

IRRÉVOCABILITÉ, s f, a عدم الامكان *'edem-oul-émkan-oun nèskh*, pr t *'adèm ul-ımkian un-nèskh*

IRRÉVOCABLE, adj des 2 g, مسح ناپدید *nèskh na-pèir*,
عبر مسح شدنی *ghèiré mènSoukh-choudèn*, a. عبر مسح *ghèiré mènSoukh*, pr t *ghaïri mansoukh*

IRRÉVOCABLEMENT, adv, a بلا امکان المسح *bè la èmkàn-oun nèskh*, pr t *bi la ımkian un nèskh*

IRRIGATION, s f arroser par irrigation, آب حاری سادات *bè àbé djari chad àb kèrdèn*,
آب روان سرات کردی *bè àbé rèvan sir àb kèrdèn*

IRRITABILITÉ, s f, a استعداد للاحتاب *èstè'èdad lèl hèddèt*,
pr t *ıstı'dad lıl hıddèt*

IRRITABLE, adj des 2 g, زود رنج *zoud rèndj*, a سریع
الاحتاب *sèri' oul hèddèt*

IRRITATION, s f, تیزی تیزی *tızı*, تندی *toundi*, a. حدب *hèddèt*,
pr t *hıddèt*

IRRITER, v a mettre en colère, بکشم در آورن *bè-khèchm dèr àvoudèn*,
بکشم آورن *bè khèchm àvoudèn*, ککخلف کردی *kèdj khoulq kèrdèn*, — provoquer
exciter, انگیزاکشی *ènguikhtèn*, تهریز کردی *tèhriz kèrdèn*, — s'irriter,
عصناک شدی *khèchmnak choudèn*, غهزهبناک شدی *ghè-zèbnak choudèn*,
ککخلف کردی *kèdj khoulq choudèn*, — irrité, e, بعصب آمدن *bè ghèzèb àmèdèn*,
ککخلف *khèchmnak*, عصناک *ghèzèbnak*, ککخلف *kèdj khoulq*

IRRUPTION, s f, تاخت و تاز *takht ou taz*, a غارت *gharèt*

ISABELLE, adj des 2 g, p t فله *goulè*

ISLAMISME, s. m, a. اسلام *èslam*, pr t *islam*

ISOLEMENT, s m, گوشه‌نشینی *tènhayi*, گouchè nè-
chim, ا. انزوا *enzèva*, pr t *inziva*

ISOLEMENT, adv, جداگانه *djèdaganè*, ا. هم جدا *èz hèm djèda*, نه بهائی *bè tènhayi*, a. مفردا *mounfèrèdèn*,
pr t *munfèrèdèn*

ISOLER, v a., ا. هم جدا کردن *djèda kèrdèn*, ا. هم جدا کردن *èz hèm djèda kèrdèn*,
موت‌فهره کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*,
— s'isoler, جدا شدن *kènarè djoustèn*, جدا شدن *djèda choudèn*, مژوی شدن *mounzèvi choudèn*, —
isolé, e در کنار *dèr kènar*, بها *tènha*, a. مفرد *moun-
fèrèd*, pr t *munfèrèd*

ISOCÈLE, adj des 2 g, a. سکل متب مساوی الصلعي *chèklé moucèllès moutèçavi-ouz zèl'èin*

ISPAHAN, (ville), اصفهان *èsfèhan*, pr t *isfahan*

ISRAËL, n pr, a. اسرائيل *èsra'îl*, pr t *israïl*, le peuple d'Is-
raël, a. بني اسرائيل *bèni èsra'îl*

ISRAËLITE, adj et s des 2 g, يهودي *yahoudi*

ISSU, e, adj, ا. نسل *nèsl*, ا. نسل *zayidè*, ا. نسل *èz nèsl*

ISSUE, s f, محفل *khouroudj gah*, ا. راه *rah roou*, a. محل *mèhèllè tèrèddoud*, مخرج *mèkhrèdj*, pr t *makh-
radj*

ISTHME, s m, راسه حاك میان دریا *zèbanèyé khak miané dèria*, راسه حاك میان دو آب *zèbanèyé khak miané dou àb*

ITALIE, ایتالیا *italia*, مملکت ایتالیا *mèmlèkètè italia*

ITALIEN, NE, adj et s, ایتالیائی *italhayi*

ITÉRATIF, IVE, adj, a. مکرر *moukèrrèr*

ITÉRATIVEMENT, adv , مكررا *bè-tèkrar*, a. مكررا *moukèr-rèrèn*

ITINÉRAIRE, s m , فهرست مارل *fèhrousté mènazèlé rah*

IVOIRE, s m , ددان فیل *dèndané fil*, a. عاج *'ādī*

IVRAIE, s f , زوان *zouvan*, سلیم *chilèm*, vulg کدیم دیوانه *guèndoumé divanè*, a. عسف *'èçèq*, pr t *'açaq*

IVRE, adj des 2 g , مسب *mèst*

IVRESSE, s f , مسبی *mèsti*

IVROGNE, adj et s , سرانکوار *chèrab khar*

IVROGNERIE, s f , سرانکوری مدامی *bèd mèsti*, سرانکوری مدامی *chèrab khouru moudamı*

J

JABOT, s m , گوار *gouaj*, سندان *sèng dan*, چندان *tchi nè dan*, a. حوصله *hooucèlè*, pr t *havsèlè*

JACHÈRE, s f , زمینی سار نکرد *zèminé chıar nè kèrdè*, زمینی ساکم مانده *zèminé bi chokhm mandè*

JACINTHE, ou HYACINTHE, s f , a. سبل *soumboul*, — oig non de jacinthe, سبل *piazé soumboul*

JACTANCE, s f , لاف لاری *laf zèni*, باد پیری *bad pèri*, a. فخریه *fèkhriyè*, pr t *fakhriyè*

JADE, s m , a. یشم *yèchm*, pr t *yèchim*

JADIS, adv , یکی *yèk vèqtı*, پس از اسی *pıch èz in*, a. سابعا *'abèqèn*, pr t *sabıqa*, موعده *mouqèddèmèn*, pr t *muqaddèma*

JAILLIE, v n , حسن آب *djèstèné àb*, فواره زدن *fèvvarè zèdèn*

JAILLISSANT, *a*, *adj*, فتوار *fèovarè-kounan*, *a*, فتوار
fèovar

JAILLISSEMENT, *adv*, حش *djèhèch*, *a*, فتوار *fèovarè*, فوران
fèvèran

JAIS, *s m.*, کهریای سیاه *kèh-roubai siah*

JALON, *s. m*, منج حادر *mikhé tchoubin*, منج حادر *mikhé*
tchadèr

JALONNER, *v a*, منج حادر رس *mikhé tchadèr zèdèn*

JALOUSE, *v a*, حسد بردن *rèchk bourdèn*, حسد بردن
cèd bourdèn

JALOUSIE, *s f*, حسد *rèchk*, *a*, حسد *hècèd*, *pr t hacèd*

JALOUX, OUSE, *adj*, رسکی *rèchkèn*, *a*, حسود *hèçoud*, *pr*
t haçoud, — *fig*, عریض دار *ghèirèt dar*, با عریض *ba ghèi*
rèt, *a*, عریض *ghèyour*, *pr t ghaour*

JAMAIS, *adv*, هرگز *hèr guèz*, هیچ *hitch-vèqt*, *a*, اندا
èbèdèn, — *à jamais*, همیشه *hèmichè*, *a*, دایما *daimèn*,
pr t daima

JAMBE, *s f*, پا *pa*, پا *sagé pa*, *a*, پای *saq*

JAMBON, *s m*, نان حوک بوداده *rané khouk boudadè*

JANINA, ville, یانیه *yanè*, *pr t yania*

JANISSAIRE, *s m, t*, یسکری *yèni tchèri*

JANVIER, *a*, کانون یانی *kanouné sani*, *pr t kianouni*
sani

JAPON, *s*, مملکت فغفور *mèmlèkètè faghfour*, ژاپون *japoun*

JAPER, *v n.*, لاندن *laidèn*, *vulg* عوغو کردن *'èò-'èv*
kèrdèn.

JAPENMENT, *s m.*, صدای سگ *laidèné s èg*, صدای سگ *sè*
daï sèg

JAQUETTE, s f, نیم نیم nim-tènè, کولاجه نیم نیم koulèdjèyé
nim tènè

JARDIN, s m, بوستان boustàn, بوستان boustàn, t p باغچه
baghtchè, باغ bagh

JARDINAGE, s m, باغبانی bagh banı

JARDINER, v n, باغبانی کردن bagh banı kèrdèn

JARDINIER, ÈRE, s m, باغبان bagh ban

JARDINIÈRE, s f, کولاجه کل koulèdjèyé goul, گولدان goul-dan

JARGON, s m, زبان نامربوط zèbané na-mèrbout

JARNAC, s m petit poignard, کوجک حاکر koutchèk
khèndjèr, pr t kutchuk khèndjèr, — coup de jarnac,
حمله کاری hlè karı

JARRE, s f, حمرة khoumrè, حم khoum

JARRET, s m, پاسبان پاسبان pouchté zanou

JARRETIÈRE, s f, بند حواب bèndé djourab

JASER, v n, زار حاشی زار khayı kèrdèn

JASEUR, EUSE, s, زار حاشی زار khayı, بےسار بےسار bèsar-gouı

JASERIE, s f, زار حاشی زار khayı

JASMIN, s m, ياس yas, یاسمین yacèmin, pr t yasmin

JASPE, s m, a یشم yèshm

JATTE, s f, دوری doouri

JAUGE, s f, a عیار 'èyar, pr t 'ayar

JAUGEAGE, s f, a عیاری 'èyarı, pr t 'ayarı

JAUGER, v a, عیار کردن 'èyar kèrdèn

JAUGEUR, s m, عیار کننده 'èyarı kounèndè

JAUNÂTRE, adj des 2 g, مایل زردی mayèl bè zèrdı

JAUNE, adj des 2 g, زرد zèrd, — d'œuf, مرغ زرد zèrdjèyé tołhmé mourgh.

JAUNE, s m. le jaune, زرد, *rènguè zèrd*

JAUNIR, v a., زرد کردن *zèrd kèrdèn*, — v n, شدن زرد *zèrd choudèn*

JAUNISSE, s. f., کاحه *kakhè*, a. یافان *yèfàn*, pr t *ya-ragan*

JAVELLE, s f, حوشه گندم در میس بهن کرده *khochèyé guèndoum bèr zèmin pèhn kèrdè*

JAVELOT, s m, حشبه جدید, *chèl, vieux, djèrid*, حشبه *khècht*, pr t *khicht*, a. جدید *djèridèt*

JE, pron sing de la 1re pers, می *mèn*, — dans les verbes il est représenté en persan et en turc par l'affixe ام ou م *èm*, — je parle, حرف میم *hèrf mi zèn èm*, — j'ai dit, گفتم *goft-èm*

JEAN, nom pr, a. یوحنا *youhanna*, — Jean Baptiste, a. یحیی *yahya*

JÉRÉMIADÈS s f, pl. سکانای بی پایان *chèkayatè bi payan*

JÉRUSALEM, ville, a. مدینة المقدس *bèit oul mouqèddès*, قدس *goudsé chérif*, pr t *goudsi chérif*

JÉSUITE, s m, روزه یزوت, *jèzout, yèzout*, — hypocrite, V ce mot

JÉSUITISME, s m hypocrisie, v ce mot

JÉSUS ou JÉSUS Christ, a. حضرت عیسی *hèzrètè 'iça*, pr t *hazrètè 'iça*

JET, s m., آب داغ *èndakht*, a. رمی *rèmi*, — d'eau, a. فواره *fèvvarè*

JÉTÈ, s f, سیدی ار سنگی *sèddi èz sèng*

JETER, v a., آب داغی *èndakhtèn*, — se jeter, حود را *khoud ra èndakhtèn*, — sur quelqu'un, حود را

- khoud-ra bè-roui kèci èndakhtèn
 JETON, s m, مهره فمار بازی, *meuhrèyè goumar-bazi*
 JEU, s m, بازی, *bazi*, — de carte, گتکده بازی, *guèndjèfè bazi*, — de hasard, ا. فمار *goumar*, بازی, *goumar-bazi*
 JEUDI, s m, پناکسسه, *pèndj chèmbè*, pr t *pèntch-chèmbè*
 JEUN, (à) adverbe, ناساب *na chètàb*
 JEUNE, adj des 2 g, جوان *djèvan*, ا. سات *chabb*
 JEÛNE, s m, روزه, *rouzè*, ا. صام *siam*
 JEÛNER, v n, روزه گرفتن, *rouzè guèrèftèn*
 JEUNESSE, s f, جوانی, *djèvan*, ا. عهد سباب *'èhdé chèbab*,
 pr t *'ahdi chèbab*, fleur de la jeunesse, عصفوان جوانی
'ounfouvané djèvan ا. سبوتنه *'ounfouvané chouboubiyèt*, pr t *'unfuvan chububiyèt*
 JEUNESSE, les jeunes gens, جوانها *djèvan ha*, ا. اهل سباب
èhlé chèbab, pr t *ahli chèbab*
 JEÛNEUR, EUSE, s, روزدار, *rouzè dar*, ا. صام *sayèm*, pr t
saim
 JOAILLERIE, s f, حواهر ساری, *djèvahèr sazi*, زرگری, *zèr guèr*
 JOAILLIER, ÈRE, حواهری, *djèvahèr*
 JOBARD, s m, بهی معر, *touhi mèghz*, ا. ابله *èolèh*, احمق
èhmèq, pr t *ahmaq*
 JOBARDERIE, s f, ا. ابله *èblèh*, حماقت *hèmaqèt*, pr t
hamaqat
 JOIE, s f, شادی, *chadi*, شادمانی, *chad-man*, ا. سرور *sou-*
rour, مسترب *mècèrrèt*

JOIGNANT, *e*, adj., پیوسته *pèivèstè*, *a*. متصل *mouttècèl*,
pr *t*. *muttacièl*.

JOINDRE, *v a.*, بهم پیوستن *bè-hèm pèivèstèn*, حب کردن
djouft kèrdèn, وصل کردن *vèsl kèrdèn*, — ajouter,
رکن علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*, ضم کردن *zèmm kèrdèn*, —
v n et se joindre, بهم پیوستن *bè hèm pèivèstèn*, بهم
بهم پیوسته شدن *bè hèm pèivèstè choudèn*, یکی شدن *yèki*
choudèn, اتفاق کردن *yèk-djèhèt choudèn*, یکجهت شدن
ètèfaq kèrdèn, — se rencontrer, دو حار شدن *dou*
tchar choudèn, بهمینگر شدن *bè hèm djuèrèr rèrdèn*,
— se joindre, en parlant des choses, حسیپن *tchès-*
pidèn, جمع شدن *djouft choudèn*, — joint, *e*, بهم
bè hèm-pèivèstè, ملحق شده *moulhèq choudè*,
a. متصل *mouttècèl* pr *t* *muttècèl*, — ajouté, مصضم
mounzèmm-choudè, — *oi* joint, در آن حوف *dèr*
in djouuf, *a* مصحوبا *mèshoubèn*, pr *t* *mashoubèn*, لقا
lèffèn, ملعوبا *mèlfoufèn*

JOINTURE, *s f*, بندگاه *bènd gah*, *a* معصل *mèfsèl*, pr *t*.
mèfsèl, pl. معاصل *mèfacèl*, pr *t* *mèfacèl*, — en par
lant de pierres de menuiserie, درر *dèrz*, حسیگری *djouft-*
guir

JOLI, *e*, adj, خوشگل *khock-guèl*, زیبا *ziba*, *a* ظریف *zèrif*,
pr. *t* *zarif*, وحنه *vèdjih*

JOLIMENT, *adv*, بطور حوش *bè-toouré khoch*, خوب
bè-toouré khoub, — beaucoup, خیلی *khèih*

JONG, *s m*, روح *roukh*

JONCHER, *v a.*, افشاندن *èfchandèn*, گل افشاندن *goul èf-*
chandèn

JONCTION, s. f, action de joindre, پیوستگی *phivestégui*,
 a. اتصال *ettèçal*, pr t *ittical*, — en parlant de fleuves,
 a. البعا *èttèqa*, pr t *iltqa*

JONGLERIE, s. f, حقه بازی *hoqqè bazi*, شعله ناری *chou'eu-
 bèdè bazi*

JONGLEUR, s. m, حقه باز *hoqqè-baz*, pr t *hoqqa-baz*

JONQUILLE, s. f, نسرین *nèsrin*

JOUE, s. f, رسارس *roukhsarè*, رخسار *roukhsar*, a. حد *khèdd*, les deux joues, حذان *khèddan*, pl حدود *khoudoud*, وحه *vèdjnèt*, pl وحاب *vèdjnat*

JOUEUR, v. n, بازی کردن *bazi kèr dèn* — d'un instrument, بازی زدن *zèdèn* — v. a, tromper, بازی گول زدن *goul zèdèn*, بازی دادن *bazi dadèn*, — se jouer ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*

JOUET, s. m, بازی اسباب *èsbabé bazi*, بازیچه *bazitchè*, — fig, اسباب سحره *èsbabé soukhriyè*, p. t. مسخره *mèskhèrè*, pr t *maskhara*

JOUEUR, EUSE, s. et adj, qui joue, بازی کننده *bazi-kon-
 nèndè*, — d'instrument, بازی زنده *zènèndè*, سازنده *sazèndè*, — qui a la passion du jeu, قمار باز *goumar baz*

JOUFFLU, E, adj, رسارس کنده *goundè roukhsarè*

JOUG, s. m, یوغ *yough*, — servitude, ربه بندگی *rèb-
 qèyé bèndègui*, بند فرمانبری *bèndè fèrman bèri*, a. رقبه *rèqqiyèt*, pr t *riqqiyat*

JOUIR, v. n avoir l'usage d'une chose, بهره مند بودن *bèh-
 rèmènd boudèn*, حیر دیدن *khèir didèn*, — goûter le plaisir, حظ کردن *hèzz kèrdèn*

JOUISSANCE, s. f, بهر مندې *bèhrèmèndi*, a. نصرت *tècèr*
rouf, pr t. *tèçarruf*, جمع *tèmèttou'*, pr t *tèmèttu'*
استمتاع *èstèmta'*, pr t. *istimta'*, — plaisir, a. لذت
lèzzèt, حظ *hèzz*, pr t. *hazz*

JOUE, s. m, روز *rouz*, a. يوم *yoom*, pr t *yèvm*, pl أيام
èyam, — jour de fête, روز عيد *rouz-èid*, — chaque jour,
روز هر *hèr rouz*, — pendant le jour, در روز *dèr*
rouzé roouchèn, — jour et nuit, روز و شب *chèb ou rouz*
ces jours ci, این روزها *in rouz ha*, — par jour, روزی
rouzi, — pour un jour, یکروزه *yèk rouzè*, روزی یکروزه
bèraï yèk rouz

JOURDAIN, fleuve, اردن *èrdèn*, a. نهري الاردن *nèhr oul èi dèn*

JOURNAL, pl journaux, s m, روزنامه *rouz namè*

JOURNALIER, IÈRE, adj, هر روزی *hèr rouzi*

JOURNALISTE, s m, روزنامه نویس *rouz namè nèvis*

JOURNALISME, s m, روزنامه نویسی *rouz namè nèvisi*

JOURNELLEMENT, adv, هر روز *hèr rouz*, روزی روز *rouz bè rouz*

JOÛTER, v n, حشک نبره کردن *djèngué nèizè kèrdèn*

JOÛTEUR, s m, حشک نبره کننده *djèngué nèizè kounèndè*

JOUVENON, s. f. V jeunesse

JOUVENCEAU, s m, جوانک *djèvanèk*

JOUVENCELLE, s f, دختر جوان *doukhtèrèké djèvan*

JOVIAL, e, adj, خوش احوال *khoch-èhval*

JOVIALEMENT, adv, خوش احوالی *bè-khoch-èhvali*

JOVIALITÉ, s. f, خوش احوالی *khoch èhvali*

JOYAU, s m., جواهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, pl. جواهر *djè-*
vahèr, pr t *djèvahèr*

JOYEUSEMENT, adv, بدشگوشی *bè khoch-hah*, خوشگوشی

- bè dèl khochi, بکرسندی bè-chadi, بکرسندی bè-khour-sèndi, بکترمی bè khourrèmi, a. مسرورا mèsrourèn
- JOYEUX, EUSE, adj, ساد chad, حسد khoursènd, سادمان chadman, حوسکال khoch-hal, دلشاد dèl-chad, a. مسرور mèsrour
- JUBILATION, s f, عيس و عسرب chad man, سادمانی 'èich ou 'èchi èt, حسی djèchn
- JUBILÉ, s m, ايس دكسدكى گناهان مردم, àyiné bèkh-chidègun gounakané mèrdoum, a. عروما عو دئوب 'oumoumèn 'èfvé zounoub
- JUCHER, v n, نر آده دسسی bér àde nèchèstèn
- JUCHOIR, s m, آده àdè
- JUDAÏQUE, adj des 2 g, يهودى yèhoudi, — la loi judaïque, نعب يهودى, chéri'ète yèhoudi, pr t chéri'ati yahoudi
- JUDAÏSME, s m, دبی يهودى, àyiné yèhoudi ha, دینé yèhoudi
- JUDAS, n pr, يهودا yèhouda
- JUDÉE, pays, مملکت يهوديا mèmèlèkète yèhoudi-ha
- JUDICATURE, s f, قاضى قازيگهرى qaziguèri
- JUDICIAIRE, adj des 2 g, a. سرعى chér'i
- JUDICIAIREMENT, adv, a. سرعا chér'èn
- JUDICIEUSEMENT, adv., عاقلانه 'àqèlanè
- JUDICIEUX, EUSE, adj qui a le jugement bon, صاحب نصرب sahbèbè bècirèt, با درايى ba dèrayèt, a. عاقل 'àqèl, pr t 'àqil, صائب الرأى sayèb our rè'i, — ce qui est fait avec jugement, ار روى عمل èz roui 'èql, ار روى èz rous dèrayèt

JUGE, s m, a. حاکم *hakèm*, pr t *hakim*, pl حکم *houk-kam*, pr t *hukkiam*, قاضی *qazi*, pr t *qadı*, — celui qui est capable de juger, a. ممتز *moumèyèz*, pr t *mumèz*, حکم *hèkèm*

JUGEMENT, s m, a. حکم *heukm*, pr t *hukm*, pl احکام *èhkam*, pr t *ahkiam*, حکم *heukmé chér'*, pr t *hukm chér'*, فہمی *fètva*, — faculté de l'esprit, a. چو'our *chou'our*, ممتز *gouvvèyé moumèyèzè*, pr t *gouvvèti mumèuzè*, — avis, a. قیاس *qias*, رأی *rè'i*, pl آرا *âra*

JUGER, v a rendre la justice, دیوان کردن *divan kèrdèn*, احقای حق کردن *èhqaqè hèqq kèrdèn*, — décider un différend en justice, حکم کردن *heukm kèrdèn*, فہمی *fètva dadèn*, — penser, قیاس کردن *qias kèrdèn*, طق کردن *zènn kèrdèn*

JUGULAIRE, adj, گلوئی *guèlouyi*, a. حلقی *hèlqi*, pr t *halqi*

JUIF, IVE, s et adj, یهودی *yèhoudi*, pr t *yahoudi*

JUILLET, مرداد *mourdad*, a. تموز *tèmourz*

JUIN, s m, تیر *tir*, a. حیران *hèziran*

JUIVERIE, s f, مکله یهودیہ *mèhèllèyé yèhoudi ha*

JUJUBE, s f, ریزفون *rizfoun*, جیلان *tchilan*, سجد کرکان *sèndjèdé gourgan*, a. عتاب *'ounnab*

JUJUBIER, s m, درحب *dèrèkhté tchilan*, درحب *dèrèkhté 'ounnab*

JULEP, s m, a. حلاب *djoulab*

JUMEAU, ELLE, adj et s, حابہ *djounabè*, a. توام *toouèm*, ou تہام *tèvam*, pr t *tèvèm*, توامان *tèvaman*

JUMENT, s f, ماديان *madian*

JUPE, s f, زبانه زير جامه *zir djamèyé zènanè*

JUPITER, s m, هيرمير بهر ديس *bèrdjis*, زووش *zèvèch* (vieux)
hourmouz, a مشرقى *mouchtèr*

JUPON, s m V jupe

JURATOIRE, adj des 2 g caution juratoire, a. البعده *al-bèdè*
 باليمين *èt tè'dèhhouèd bèl yèmin*, pr t. *èt tè'ahhud bil-*
yèmin

JUREMENT, s m, سووگند *soouguènd*, a. قسم *qècèm*, pr t.
qacèm, باليمين *yèmin*, — blasphème, كفر *koufr*, pr
 t. *kufr*

JURER, v a., سووگند حوردين *soouguènd khourdèn*, قسم
 كهر *qècèm khourdèn*, — v n blasphémer, كفر
 كفى *koufr qoftèn*

JUREUR, s m., كفر كويده *koufr gouyèndè*

JURIDICTION, s f, a. حكومت *houkoumèt*, pr t. *hukiou-*
mèt, قضاوت *qèzavèt*, pr t *qazavèt*, — sous votre ju-
 ridiction, زير حكومت شما *zire houkoumètè chouma*,
 در تحت حكومت شما *dèr tèhtè houkoumètè chouma*

JURIDIQUEMENT, adv, به حسب حكم سريع *bè-hècèbè*
heukmé chér', a. شرعا *chèr'èn*

JURIDIQUE, adj des 2 g, a. سرعى *chèr'i*, — formes ju-
 ridiques, رسوم شرعته *rouçoumé chèr'iyè*, pr t *rouçoum-*
chèr'iyè

JURISCONSULTE, s m., a. فقيه *fèqih*, pr t *faqih*, pl فقها
fouqèha, pr t *fouqaha*

JURISPRUDENCE, s f., a. علم فقه *'èlmé fèqih*, pr t. *'èlmé fèqih*

JURISTE, s m., ارباب علم شريعى *èrbabè 'èlmé chèr'èdè*

JURY, s m, حکم *hèkèm*, حکم شرعی *hèkèmé chér'i*, pr t *hèkèmu chér'i*

JURON, s m, ا کثر *koufr*, pr t *kufr*

JUS, s m, آب *âb*, ا. عصاره *'ouçarè*, pr t *uçarè*, — jus de citron, آبلیمو *âbé-limou*

JUSQUE, prép., تا *ta*, ا. الى *èla*, pr t *ila*, — jusqu'à présent, تا حالا *ta hala*, — jusqu'ici, تا اینجا *ta in-dja*

JUSQUIAME s f plante, ا. بزرالمسج *bèzr oul bèndj*, مسج *bèndj*

JUSTE, adj des 2 g, درست *droust*, موافق عدل *mouva-fqé 'èdl*, ا. حق *hèqq*, pr t *haqq*, صحيح *sèhkh*, pr t. *sahkh*, — ceci est juste, این درست است *in di oust èst*, این حق است *in hàqq èst*, — ce calcul est juste, این حساب درست است *in hèçab droust èst*, — poids juste, سنگ درست *sèngué droust*, — précisément, juste à l'heure, درست وقت *droust bè vèqt*, — en parlant d'une personne, دادگر *dad-guèr*, ا. عادل *'âdèl*, pr t. *'âdèl*

JUSTEMENT, adv, دروفا عدل *èz rouf hèqq*, بزر وفاق *bèr vèfqé 'èdl*, — précisément, همس طور *hèmmîn*, همس *hèmmîn-toour*

JUSTESSE, s f, درستى *drousti*, ا. صحت *sèhkhèt*, pr t *sèhkhèt*

JUSTICE, s f, داد *dad*, دادگری *dad-guèri*, ا. عدل *'èdl*, pr t. *'âdl*, عدالت *'èdalèt*, pr t. *'èdalèt*; — la loi, ا. شریعت *chèr'i'èt*, pr t. *chèr'i'at*, — tribunal, ا. محکمه *mèh-kèmé*, pr t. *mahkèmé*, — rendre justice à quelqu'un, بے کسى حق دادن *bè kèsi hàqq dadèn*, — faire droit,

إحقاق حق کردن *éhqagé hégq kèrdèn*, — par voie de justice, معرفت شرع *bè mè'èrèfètè ohèr'*

JUSTIFIABLE, adj des 2 g, عذر پذیر *'euzr-pèzir*

JUSTIFIANT, E, adj, a معص نورحق *moufisé nouré hégq*

JUSTIFICATIF, IVE, adj, a مسمب *mousbèt*, pr t *musbèt*,
مصدق *moucèddèq*, pr t *muçaddiq*, -- qui sert à la justification d'un accusé, كماء عدم كماء *èsbat-kounèndèyé 'èdèmé gounah*

JUSTIFICATION, s f, كماء بی گناهی *èsbaté bi gounah*

JUSTIFIER, v a., كماء بی گناهی کردن *èsbaté bi gounah kèrdèn*, ار تعصیر میرا *rou-sèfid kèrdèn*, وسیع کردن *èz tèqsir moubèrra kèrdèn*, — se justifier, بی گناهی خود را كماء *bi-gounahî khoud ra èsbat kèrdèn* ou سبب كماء *sabèt kèrdèn*, — justifié, e, بری الذمّة سبب *rou sèfid dèr àmèdè*, وسیع در آمد *bèri ouz-zèmmè choudè*.

JUTEUX, EUSE, adj., آندار *éb dar*, a كثر الماء *kèciv oul-ma'*

JUVÉNIL, E, adj, جوانی مخصوص *mèkhsoucé dhèvam*.

K.

KABA, (la) nom prop, a كعبه *kè'èbè*, pr t *kia'bé*

KABIN, s m, a كابين *kabîn*, pr t *kiabîn*

KALI, s m, soude, plante, اسبان سر *èchnané sèbz*, a.
قاله *qahè*

KAN, s m, کاروانسرای *karvan sèrai*

KARAT, s m, t. p قیراب *qirat*

KARATA, s m., عرب صحرائی *'oudé sèhray*

KANDJAR, s m., حاکر *khèndjèr*, pr t. *khandjar*

KÉRATOGLOSSE, s m., عصلة نى ريلان 'èzèlèyé bound sèban,
a عصلة الحرف 'èzèlèt oul-hèrqəd, pr t. 'asalèt-ul-
hèrqəd.

KERMÈS, s m, a. قرمر qèrmèz, pr t qirmiz, قرمرى qir-
mèzi

KHAN, s m., titre, خان kha

KIOSQUE, s m, كاج kakh, كوشك kiochq, كلايفى kou-
lah frèngui

KORAN ou ALCORAN, a., قرآن qouran, القرآن èl qouran,
فرقان fèrqan, pr t furqan

KNOUT, s m, t p قامشى qamitchi

KOUFIQUE, adj des 2 g, a كوفى koufi

KYRIELLE, s f, راسه rastè

KYSTE, s m terme d'anat, a سلعة sèl'è, — kyste de la
vulve, سلعة فرج sèl'èyé fèrdj, pr t. sèl'èi fèrdj

KYSTÉOTOMIE, ou KYSTIOTOMIE, s f, سكافى منانه chèkaf-
tènd mèçand, a. أنعاب المنانه èsqab-oul-mèçand, pr t. is-
qab-ul mèçand

KÉRATOGLOSSE, s m., عصلة بن زباني 'èzèlèyé pouné zèban,
a. عصلة الحرفد 'èzèlèt oul-hèrqàd, pr t. 'asalèt-ul-
hargad.

KERMÈS, s. m., a. قرمر qèrmèz, pr t qirmiz, قرمری qir-
mèzi

KHAN, s. m., titre, خان kha

KIOSQUE, s m., كاخ kakh, كموشك kiochq, كلافرنگی kou-
lah-frèngui

KORAN OU ALCORAN, a., قرآن qouran, القرآن èl-qouran,
فرقان fèrqan, pr t furqan

KNOUT, s m., t p قامچی qamtchi

KOUFIQUE, adj des 2 g, a. کوفی koufi

KYRIELLE, s f, راسه rastè

KYSTE, s m terme d'anat, a. سلعه sèl'è, — kyste de la
vulve, سلعه فرج sèl'èyé fèrdj, pr t. sèl'èx fèrdj

KYSTÉOTOMIE, ou KYSTIOTOMIE, s f, سكاغى مثانه chèkaf-
tèné mèçanè, a. انقباض المثانه èsqab-oul-mèçanè, pr t. ès-
qab-ul-mèçanè

